DE STATU RELIGIONIS ET DE PRIUILEGIJS, QUIBUS A SUMMIS PONTIFICIBUS EST DECORATUS;...

Juan : de la ; domenicano> Cruz (; domenicano>), Francesco Longo

Digitized by Google

NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8 C
17

P. Gio. Batta. de S. Jacobo

Sic affici debemus charitatis affectu ut omnes ut..
..mus salvos fieri August. quest. 3a
Ora pro infidelibus

1455.

Digitized by Google

547

1

Digitized by Google

Digitized by Google

547

2

DE STATV

RELIGIONIS

ET DE

PRIVILEGIIS,

QVIBVS A SVMMIS PONTIFICIBVS EST DECORATVS;

EPITOME.

Itemque Tractatus de caſibus reſeruatis, iuxta regulam Sanct. D. N. Papæ CLEMENTIS VIII. *Regularibus præſcriptam:*

PRIORI, AVTORE

R. P. F. IOANNE DE LA CRVZ TALABRICENSI ſacri Ordinis Prædicatorum,

POSTERIORI

R. P. F. FRANCISCO A CORIOLANO, ORDINIS MIN. S. FRANCIſci Capuccinorum, Romæ oli n S. Theologiæ Prælectore.

OMNIBVS NON TANTVM REGVLARIVM SVPERIORIBVS, Confeſſarijs, ac Pœnitentibus neceſſarij, verùm & quibuſlibet alijs Eccleſiaſticis perſonis apprimè vtiles.

Ex libris S. Pudentiane

BIBL. S. PVDEN. DE VRBE

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud IOHANNEM KINCHIVM ſub Monocerote.
ANNO M. D. C. XIX.

BIBL. S. PVDEN. DE VRBE

Digitized by Google

13. 3. C. 1

CENSVRA.

DE Mandato noſtri Reuerendiſsimi Magiſtri Prioris Prouincialis Fratris Ioſeph Goncalez, vidimus Epitome de ſtatu religionis & de priuilegijs, quibus à ſummis Pontificibus eſt decoratus, compoſitum à R. P. F. Ioanne de la Cruz, & inuenimus in eo doctrinam ſecuram, & veram, ac pro bono & defenſione ſacrarum religionum, non ſolum vtilem, ſed etiam neceſſariam, ſiquidem breuiter & compendioſè priuilegiorum & exemptionum quibus ſtatus religioſus illuſtratur, notitiam præbet. Dat. in noſtro conuentu Sancti Thomæ de Madrid, 16. die Iunij, anni 1613.

F. Ioannes de la Puente M.

F. Auguſtinus Spinola M.

Facultas Reuerendiſsimi Prouincialis Auctori facta.

NOS Frater Ioſeph Goncalez, ſacræ Theologiæ profeſſor, ac prouinciæ Hiſpaniæ Ordinis Prædicatorum Prior Prouincialis, facultatem concedimus fratri Ioanni de la Cruz, habitanti in noſtro Conuentu S. Thomæ de Madrid, vt præmiſsis quæ ſacrum Conc. Trid. & pragmaticæ iſtorum regnorum circa impreſsionem librorum diſponunt, poſsit prælo mandare quoddam Epitome de ſtatu religionis & de priuilegijs, quibus à ſummis Pontificibus eſt decoratus, cùm à perſonis doctiſsimis & valde grauibus noſtræ ſacræ Religionis quibus hoc opus commiſimus, ſit approbatum. Datis in noſtro Conuentu S. Thomæ de Madrid, 18. die Iunii, anni 1613.

F. Ioſeph Goncalez
Prior Prouincialis.

CENSVRA OPERIS.

DE Mandato ſupremi Senatus Regij accuratè vidi Epitome de ſtatu religionis, & de
priuilegiis, quibus à ſummis Pontificibus eſt decoratus, compoſitum à F. Ioanne
de la Cruz ex ſacro ordine Prædicatorum, & nihil in eo inueni fidei Catholicæ, aut veræ
ſapientiæ diſſonum, quin potius accuratam in explicandis ſummorum Pontificum & Con-
ciliorum decretis diligentiam ſolidam ac veram Patrum & doctorum doctrinam, ad vn-
guem enucleatam, cœleſtem religionis ſtatum, eiuſque priuilegia, quibus à Sede Apoſtoli-
ca illuſtratur, pro virili ab erroribus hæreticorum vindicatus, quæ omnia diſtinctè, clarè,
& ſubtiliter, in hoc aureo opere ab auctore traduntur, non ſine incredibili facilitate &
fœlicitate, quare vt typis præloque mandetur in Theologorum gratiam & magnam re-
ligioſorum vtilitatem omnino cenſui Matritum 16. menſis Iulij, anno 1613.

Gundiſaluus Sanctius Luzero
ſacræ Theologiæ Doctor.

Digitized by Google

SAPIENTISSIMO MAGISTRO PROVINCIALI SACRI ORDINIS PRÆDICATORVM PROVINCIÆ HISPANIAE DIGNISSIMO, EXIMIOQVE PHILIPPI TERTII HISPANIARVM REGIS CONCIONATORI, ATQVE CONfeſſori benemeritiſsimo Principis Hiſpaniarum, P. F. IOSEPH GONCALEZ, ſuus Filius Frater Ioannes de la Cruz, perpetuam fœlicitatem exoptat.

Conſuetum eſt præſul digniſsime volentibus ſuas lucubrationes in lucem prodere, pro eorũ patrocinio patronos eligere. huius opuſculi materia et ſi ita grauis ſit, ſtylus tamen humilis, & auctor humilimus auxilium veſtræ Reuerendmæ P. implorat, cui religionũ priuilegia defendere valde propriũ eſt, vtpote qui inter omnes religioſos literis & religione pręſtas, in inſigni Vallisoletano Cœnobio nutritus, & à Catholiciſsimis Hiſpaniarum Regibus & Principibus ad munera ita honorifica euectus. quamuis enim cœleſtis Rex cum officijs ſimul & ſufficientiam pro illorum exercitio conferat, Reges tamen terræ cum cunctipotentes minimè ſint, ad ſufficientiam pro officijs eligendorum maxime attendunt: iſta autem in te cum tanto cumulo reperitur, quantum par eſt pro talium munerum exercitio, ad laudem, & gloriam Dei, totiuſq; noſtræ Religionis decus. Vale.

Digitized by Google

AD LECTOREM.

IN iſto opere ſumma qua potero breuitate referam religioſorum priuilegia, tam circa ſpiritualia & ſacramenta, quam etiam circa temporalia, & quia plurima priuilegia ſunt reuocata, maxime in Conc. Trid. vt oſtendimus: vt ex non reuocatis multa idem omnino concedant, ex iſtis quæ clarius & efficacius illud tribuunt, in medium proferam: cũ noſtræ intentionis ſit, vt hoc opus præ manibus à religioſis habeatur, in quo ſui ſtatus obligationẽ & poteſtatẽ, tam in ordine ad ſe, quã in ordine ad ſæculares, ſibi à iure, aut priuilegio cõpetentẽ facile videre poſſint: bullas autem & viuæ vocis oracula in iſto opere citata inuenies authentica in bullario Reuerendi admodum P. F. Emmanuelis Rodriguez, & pro aliis multis & neceſſariis ibi deficientibus citantur aliorum auctorum compendia quæ licet authenticata ibidem non ſint: valent ſaltem pro foro conſcientiæ.

Index Capitum Libri Primi.

1.	De ſtatu in communi.	pag. 1
2.	De ſtatu Religionis.	3
3.	De voto Paupertatis.	6
4.	De bonis in communi habendis à Religioſis.	12
5.	De voto Caſtitatis.	16
6.	De voto Obedientiæ.	23
7.	De iis quæ competunt religioſis, vt ſunt prædicare, docere, mendicare tranſire de vna in aliam religionem.	44
8.	De recipiendis in Religione.	46

Index capitum libri ſecundi.

1.	De natura Priuilegii.	pag. 49
2.	De interpretatione legum & priuilegiorum.	52
3.	De ceſſatione Priuilegii	54
4.	De communicatione Priuilegiorum.	63
5.	De Priuilegiis regularium circa Sacramenta.	70
6.	De Priuilegiis circa Sacramentum Pœnitentiæ.	76
7.	De priuilegiis regularium circa cenſuras Eccleſiæ.	84
8.	De Priuilegiis circa Sacramentum Ordinis & officium diuinum.	88
9.	De priuilegiis circa temporalia.	89
10.	De Iudice conſeruatore.	94

LIBER PRIMVS DE STATV RELIGIONIS.

PROLOGVS.

IN ISTO *Libro explicatur, in quo conſiſtat ſtatus Religionis, & ad qua Religioſus ex vi ſua profeſsionis obligetur, qualiter ſuis ſuperioribus vt patribus, vt iudicibus & vt prælatis ſubdatur, & quanta ſit iſtorum ſuperiorum poteſtas, tam ex iure communi, & particulari ſuarum legum, quam etiam ex priuilegijs eiſdem competentibus ad gubernandum, & puniendum, ad ligandum & ſoluendum ſubditos ſuos, in vtroque foro.*

CAPVT I.
De ſtatu in Communi.

DVB. I. *Quid ſit ſtatus. Prima concluſio:* Status eſt diſpoſitio conueniens homini ſecundum modum ſuæ naturæ (vtpote cum libertate & non coactè) cui obligatur homo cum quadam immobilitate, & firmitate. Dicitur cui homo obligatur, quia licet laicus faciat omnia quæ facit Religioſus non tamen eſt in ſtatu religionis: cum non exerceat illa ex obligatione & dicitur cum quadam firmitate, & immobilitate. Quia ſicut in corporalibus quod facilè mutatur non eſt ſtabile, & quod mouetur, non ſtat, ſic in ſpiritualibus: iſta tamen firmitas, etenim vbilitas cauſatur per ſolemnitatem voti, ſicut & contractus ciuilis, firmatur per ſolemnitatem iuris: vnde viduitas & virginitas, quæ nō ſunt votò firmatæ, nō ſūt ſtatus, nec etiam Clericatus cum eum ex illo ad coniugium poſsit Clericus retrocedere. Quamuis enim qui eſt in vno ſtatu poſsit ad ſtatum altiorem aſcendere, ſicut religioſus licitè ad Epiſcopatum aſcendit non tamen poteſt à ſtatu religionis ad inferiorem ſtatum retrocedere. Prædicta doctrina eſt communis Thomiſtis cum *D. Th & Caie. 2.2.q. 183. ar. 1.* Si arguas quia poteſt Epiſcopus *retrocedere ad ſtatum religionis: Ergo eſt licitus tranſitus à ſuperiori ad inferiorem ſtatum.*

Ad hoc argumentum Reſpondetur quod Epiſcopus dum manet Epiſcopus, vtpote cum cura animarum non poteſt fieri monachus, ſi tamen non valente ſuorum ſubditorum ſalutem procurare, & ſuis ouibus proficere ob impedimenta ſtatim à nobis innumeranda, tollatur ab eo cura animarum, ex qua conſtituitur in ſtatu Epiſcopali, & ad quam retinendam, non obligatur ex voto, poterit tunc fieri monachus pro cuius maiori explicatione, Not. ex D. Thom 2.2.*q.*185.*ar.*4. quod dum Epiſcopus ſuis ouibus prodeſſe poteſt, non poteſt Epiſcopatum deſerere ob quietem etiam contemplationis. Paulus enim *ad Ephes.* 1. ob neceſsitatem ſubditorum à contemplatione beatitudinis ſe deferri patienter tolerauit. Ob aliquas tamen cauſas poteſt Epiſco-

piſcopus de licentia Papæ Epiſcopatum deſerere,& Religionem intrare,&harum *prima cauſa* ſit ob defectum conſcientiæ, vt ſi ſit homicida, aut ſymoniacus. *Secunda*, ob defectum corporis, aut ſalutis, vt ſi ſit ſenex. *Tertia*, ob defectum ſcientiæ requiſitæ. *Quarta*, ob irregularitatem. *Quinta*, ob defectum ſubditorum, quibus Epiſcopus prodeſſe non poteſt. *Sexta*, quando ex alicuius prælatione graue oritur ſcandalum, niſi aliàs ſcandalum oriatur ex malitia volentium fidem,& iuſtitiam calcare: ſecluſis tamen prædictis cauſis erit peccatum mort. illa diſpenſatio nec erit valida, quia Epiſcopus iure diuino aſtringitur curę animarũ ſed Papa non poteſt diſpenſare in iure diuino niſi iuxta voluntatem veri domini, quæ talis præſumitur eſſe, vt cum cauſa legitima diſpenſet, ſeu declaret ius diuinum non obligare tunc, & alias non, ergo.

II. *Dubium*, an in Eccleſia ſit diuerſitas ſtatuum. *Prima concluſio*, in Eccleſia eſt diuerſitas ſtatuum, vt Epiſcoporũ,& Monachorũ, ſicut & diuerſitas officiorũ, vt prædicatorũ,& doctorũ, ita D.Tho.2.2.*q*.184.*a*.2. hoc enim pertinet ad Eccleſiæ perfectionem: ſicut enim in naturalibus perfectio, quæ eſt in Deo ſimpliciter, non poteſt eſſe in creaturis niſi multipliciter: Sic perfectio gratiæ, quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur, ad eius membra diuerſimo deredundat, vt ſic corpus Eccleſiæ perfectum ſit. Vnde dicitur de Chriſto ad *Ephe*. 4. Ipſe ſcil. Chriſtus dedit, quoſdã Apoſtolos, alios verò Euangeliſtas, alios autem Paſtores & Doctores ad conſummationem ſanctorum & hoc ita expedit, tum ad neceſsitatem actionum Eccleſiæ, quæ vt expeditius exerceantur & ſine confuſione, debent ad eas diuerſi homines deputari, tum etiam ad dignitatem & pulchritudinem Eccleſiæ, quę in quodam ordine conſiſtit. Vnde 3. *Reg*. 10. videns Regina Saba omnem ſapientiam Salomonis, habitacula ſeruorum & ordines miniſtrantiũ non habebat vltra ſpiritũ.

2. Concluſio Differentia ſtatus ſumitur ex ordine ad perfectionem prout vnus ſtatus eſt altero perfectior; differentia tamen officiorum ſumitur ex ordine, ad diuerſas actiones, differentia verò graduum ſumitur per reſpectum ad ordinem pulchritudinis Eccleſiaſticæ prout in eodem ſtatu & officio vnus eſt altero ſuperior, vnus præeſt,& alter eſt ſubditus, ita D.Tho. 2.2.*q*.184.*art* 3.

3. Concluſio, ſtatus largè ſumptus diuiditur in incipientes, proficientes,& perfectos ita D.Tho.*art*.4.

III. Dubium quis ſtatus ſit perfectior; *Prima* concluſio, ſtatus Epiſcoporum eſt omnium perfectiſsimus, ita D.Th.*ar*.7. Et oppoſitum eſt erroneum quia Epiſcopi obtinent locum Apoſtolorum, ſed eſſet erroneum negare ſtatum Apoſtolorum eſſe alijs ſtatibus perfectiorem ſecundum illud 1. *Cor*. 12. Quoſdam poſuit Deus in Eccleſia primum Apoſtolos,&c. Et idem Apoſtolus ad Epheſ.4. ait nos ſumus primitias ſpiritus habentes. *Secundò* ad ſtatũ Epiſcopi requiritur vitæ perfectio, vt ait D.Tho.2.2.*q*.185. *art*.1.*ad* 2.& cõſtat ex illo *Ioan*.21. Vbi Chriſtus antequã Petro paſtorale officiũ cõmitteret, ab eo quæſiuit an ipſum plus cæteris Apoſtolis diligeret. Secundo Epiſcopi munus eſt, alios etiã Religioſos ad perfectionẽ adducere: ad ſtatum autem Religioſi non requiritur vitæ perfectio, ſed Religio eſt via ad perfectionem. vnde Chriſtus *Matt*. 19. non dixit adoleſcenti, ſi es perfectus, ſed ſi vis perfectus eſſe vade, & vende, & ratio iſtius differentiæ eſt, quia ſecundum *Dion. de Eccleſ. Hierar. cap*. 6. perfectio pertinet ad Epiſcopum actiuè ſicut ad perfectorem, ad Monachum autem paſsiuè ſicut ad perficiendum; requiritur verò, quod ſit perfectus, qui alios debet ad perfectionem adducere, non ſic autem, qui debet ad perfectionem adduci.

Si argum. *qui vouit Religionem debet prius intrare Religionem, quam acceptare Epiſcopatum*, vt diffinitur, *in cap. per tuas de voto, ergo ſtatus Epiſcopi non eſt perfectior*. Ad hoc reſpond. quod quando perfectio vnius rei includit alterius rei perfectionem, & aliàs ſunt

Digitized by Google

ſunt incompatibiles, qui vouet, quod eſt minus ſatis implet votum, ſi omiſſa re minore faciat maiorem, vt ſi vouiſti perpetuo ſeruire hoſpitali, imples votum intrando Religionem, vt habetur in ca. ſcripturæ de voto, at Epiſcopatus etiam ſi ſit ſtatus perfectior compatitur ſecum ſtatum Religionis, & ſic in dicto caſu prius ille debet fieri Monachus. 2. Concluſio, ſtatus Religioſi eſt perfectior quam ſtatus curati, ita D. Th. 2. 2. *q.* 184 *ar.* 8. *& pt.* quia Religioſus habet obligatam totam vitam ad opera perfectionis, ſcilicet ad caſtitatem, &c. at curatus nec ratione ordinum obligatur ad opera externa perfectionis, vt ad caſtitatem, ſed ex ſtatuto Eccleſiæ Latinæ, vt patet in *ca. placuit. d.* 32. & ca. *cum in præterito d.* 84. nec etiam ſunt curati in ſtatu perfectionis ob curam animarum, quia ſtatus perfectionis inducit obligationem perpetuam ad opera perfectionis, ſed curatus non eſt obligatus ad perpetuam curam animarum, poteſt enim illam deſerere, & tranſire ad Religionem etiam inconſulto Epiſcopo, vt dicitur in ca. *duæ ſunt* 19. *q.* 2. ergo. Secundo: etſi cura animarum ſit quid perfectius quam ea ad quæ tenetur Religioſus, tamen iſta cura non conuenit curato cum obligatione perpetua vt dixi, nec conuenit ei principaliter ſicut Epiſcopo, ſed ſicut coadiutori, & inſtrumento Epiſcopi, & ſic ei non omnia, ſed quædam pecularia circa curam animarum committuntur.

Capvt II.

De ſtatu Religionis.

Dvb. I. *Quid ſit ſtatus Religionis.* Prima *concluſio*, ſtatus Religionis eſt quidam modus viuendi, totum hominem diuino cultui applicans ſub aliqua regula abducendo eum à curis ſæculi retardantibus à perfecta Charitate, & vnione cum Deo, ita colligitur ex D. Tho. 2. 2. q. 108 *art.* 2.

2. *Concluſio*: ſtatus Religionis, eſt ſtatus à Chriſto inſtitutus, quia ſtatus iſte conſiſtit in obſeruantia trium votorum ſcilicet obedientiæ, caſtitatis, & Paupertatis, ſed vota iſta ſunt à Chriſto inſtituta; de paupertate enim dicitur *Matt.* 19. Si vis perfectus eſſe, vade, & vende omnia, quæ habes & da pauperibus, & de obedientia ſubditur, ibi. & veni ſequere me: De caſtitate etiam ibidem dicitur, ſunt eunuchi qui ſe caſtrauerunt, id eſt, amputauerunt, vſum & poteſtatem venereorum non per abſciſſionem membri corpoream, ſed per votum caſtitatis, propter Regnum Dei.

Dvb. II. *An Religio importet ſtatum perfectionis.* Prima *concluſio* affirmatiua; ita D. Tho. 2. 2. *q.* 186. *art.* 1. quia omnis perpetua traditio in finem charitatis ordinata conſtituit ſtatum perfectionis; ſed talis eſt Religio vt conſtat, ergo. vbi nota, quod traditio hominis ad Deum alia eſt interior per Charitatem, & iſta eſt perfectio eſſentialis Chriſtianæ vitæ, & finis omniũ præceptorũ & conſiliorum; alia eſt exterior per quam homo ſolemniter dedicatur diuino cultui, & iſta eſt veluti medium ad dictum finem aſſequendum, ex quo ſequitur.

2. Concluſio Religioſus non tenetur habere perfectionem charitatis, ſed tenetur tendere ad illam, ita D. Tho. ar. 2. & patet, quia ſtatus Religionis eſt diſciplina quædam qua aliquibus exercitijs ad perfectionem deuenitur, ſed qui operatur ad finem, non eſt aſſecutus finem neceſſario, ſed tantum requiritur, quod ad eum tendat, ergo ſatisfacit Religioſus tendendo in finem charitatis medijs taxatis in ſua regula, & ſic qui aſſumit ſtatum Religionis, & non habet animum mutandi vitam ſecundum illum ſtatum aut ſi iam profeſſus mutet illum animum, peccat mort. cum ſit ſimulator in re graui contra virtutem Religionis, imo, ſi tantum habet animum ſeruandi tria vota eſſentialia, & alia obligantia in ſua regula ſub peccato mort. peccat venialiter cum ſir a et animum cõtra ſpiritualem profectum, & ponat obicem Spiritui ſancto, ne

Digitized by Google

eum per media præſtantiſsima ducat ad perfectionem.

Dvb. III. an eſſentia Religionis conſiſtat in tribus votis ſcilicet obedientiæ, caſtitatis, & paupertatis. I. Concluſio: voluntaria paupertas eſt primũ fundamentũ ad perfectionem charitatis acquirendum, & ad ſtatum Religionis, ita D. *Thom.* 2.2. *q.* 186. *ar.* 3. patet ex illo *Matth.* 19. ſi vis perfectus eſſe vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, ac ſi dicat ab hoc debes incipere, ſi vis tendere ad perfectionem. Secundo ſtatus Religionis eſt quoddam exercitium & diſciplina, qua deuenitur ad finem charitatis, & eius perfectionem, ſed ad hoc oportet abſtrahere omnino affectum à rebus temporalibus per voluntariam paupertatem, vt enim ait Auguſt. *lib.* 83. *quæſt. q.* 36. nutrimentum charitatis eſt diminutio cupiditatis, perfectio nulla cupiditas, & *lib.* 10 *confe. capit.* 23. loquens Auguſt. cum Deo, ait minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.

2. Concluſio; perpetua continentia requiritur ad ſtatum Religionis, ita D. Thom. *art.* 4. quia ad ſtatum Religionis requiritur abſtractio impedientium hominem ne totaliter feratur in Dei ſeruitium, ſed vſus copulæ carnalis retrahit hominem ne totaliter feratur in Dei ſeruitium tum ob vehementiam delectationis, tum etiam ob ſolicitudinem circa gubernationem vxoris, filiorum, & temporalium pro illorum victu, ergo, ex hoc patet commendatarios de Dactiago, de Alcantara, & de Galatrana, non eſſe propriè Religioſos, ita D. Th. 2.2. *q.* 186. *ar.* 4. *ad* 3. & communiter Thomiſtæ contra Nauar. & alios quos refert Rod. *in qq regul. q.* 1. *art.* 6. *to.* 1. quia iſti non vouent abſolutam & omnimodam caſtitatem, cum ducunt vxores, vnde nec gaudent priuilegio cap. ſi quid ſuadente diabolo, vt ait Caie. ver. excommunicatio, nec ipſi mutando habitum manent excommunicati: ſecus eſt de comendatarijs militenſibus cum ſolemniter voueant perpetuam, & omnimodam Caſtitatem, Obedientiam, & Paupertatem. Verũ eſt quod Alex. 3. bulla vnica vbi apparet Religionem Sancti Iacobi de Spata cum voto coniugali ſtatuit quod qui manus violentas iniecerit in fratres, vel ſorores dicti ordinis manet excommunicatus, quo etiam priuilegio gaudent per communicationem ſuorum priuilegiorum alij commendatarij aliorum ordinum militarium.

4. Concluſio: ad ſtatum Religionis requiritur, quod paupertas, caſtitas & obedientia cadant ſub voto, ita D. Thom. *ar.* 6. quia Religioſi ſunt in ſtatu perfectionis vt dixi *cap.* 1. *dubio tertio*; ſed ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio, ad ea quæ ſunt perfectionis quæ obligando fit per votum, ergo cum ſtatus Religionis cõſiſtat eſſentialiter in Paupertate, Caſtitate, & Obedientia & hæc ſunt opera perfectionis externa ſtatus religionis ad hæc debet religioſus cum voto obligari.

5. Concluſio: prædicta tria vota Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitatis debent eſſe ſollemnia per profeſsionem expreſſam, vel tacitam ad certam regulam ſeu Religionem à Sede Apoſtolica approbatam, vt ait Bonif. 8. *ca.* vnico de voto, & vo. redep. & vt iſta profeſsio valeat, debet fieri in manib. illius, qui poteſt profitentem tali Religioni incorporare, vt cum communi ſententia tenet Panormit. in cap. correctum de reg. iur. & Silu. ver. Religio. 8. num. 14.

Ex dictis patet, quod licèt *Greg.* 13. *Bu.* 26. declaret patres Societatis Ieſu, etiam ſimplici voto caſtitatis, aſtrictos eſſe verè & propriè Religioſos, & irritet matrimonium cum illo ſimplici voto celebratum, adhuc tamen eſt differentia inter iſtos, & alios Religioſos voti ſolemnis, quod iſti eſſentialiter, & ex iure diuino ſunt inhabiles ad matrimonium, tum quia illorum votum à tempore Apoſtolorum habet iſtam vim irritandi matrimonium, nec extat aliqua lex Eccleſiaſtica, quæ illam vim ei tribuat tum etiam, quia per iſtud votum ſolemne totaliter homo Deo traditur, & conſecratur per internam voluntatẽ iuxta doctri-

Digitized by Google

doctrinam D.Thom.2.2.*q.* 88. *ar.* 7. at Religioſi Societatis, voti ſimplicis, ex iure Eccleſiaſtico prædicti decreti, Greg.13. ſunt inhabiles ad matrimonium, & ſic in omni ſententia poſſunt diſpenſari per Eccleſiam ad matrimonium contrahendum imò in dicto decreto Greg. habetur, quod ex cauſa rationabili poſſunt dicti Religioſi voti ſimplicis à Miniſtro generali dimitti, & votis iſtis liberari; ſi tamen iſti ſine licentia Miniſtri generalis recedant ſunt apoſtatæ, & excommunicati, vt ibidem decernitur.

6. Concluſio inter illa tria vota Religionis votum obedientiæ eſt præſtantius, ita D.Th.*ar.* 8. quia per votum obedientiæ offertur Deo maius bonum; ſcilicet propria voluntas ratione cuius, quod fit ex obedientia eſt magis acceptum Deo, quàm id quod fit ex propria voluntate; vnde ieiunium ex propria voluntate factum non acceptatur à Deo. *Eſai.* 58. vbi interrogantibus quibuſdam ieiunantibus quare ieiunauimus, & non aſpexiſti; reſpondet Deus: quia in die ieiunij veſtri inuenitur voluntas veſtra. *Secundò* quia ſub voto obedientiæ continentur alia vota, & cæremoniæ regulares, & ſic in profeſsione fratrum prædicatorum ſola obedientia expreſſe promittitur.

IV. DVBIVM an religioſus peccet mort. tranſgrediendo vota, & alia contenta, in ſua regula? *Prima* concluſio. Religioſus tenetur ſub peccato mort. ex genere ſeruare tria vota eſſentialia, alia tamen ſub peccato veniali, niſi ſub formali præcepto, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandentur, ita D Thom.2.2.*q.* 186. *ar.* 9. Imò vt ipſe D.Tho. notat in noſtro prædicatorum ordine, non obligamur etiam ſub peccato veniali ad conſtitutionum obſeruantiam, vt in ijſdem diſponitur: niſi ad vota & expreſsè mandata in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientiæ, niſi, vt ait D.Tho. ad primum, adſit negligentia mortalis, vel venialis, aut contemptus, & tunc aderit negligentia, vt ibi explicat Caiet. quando ſuppoſito, quod vadis V.g. ad matutinas, vadis negligenter, tunc peccas venialiter negligenter eundo, quia etiamſi non tenearis, ſub peccato ire ad matutinas, ſi tamen vadis, debes à te excutere omnem negligentiam ſicut etiamſi hodie non tenearis orare, ſi tamen ores, debes attentè orare. Contemptus autem tunc aderit (ait D. Tho. ad tertium & ibi Caiet.) quando quis tenuit ſe ſubijcere legi; hoc eſt, non vult facere, quod lex iubet ex eo, quod illud ſibi iubetur, & contemptus iſte ex ſuo genere eſt peccatum mort. cum opponatur directè obedientiæ, quæ obligat ſub peccato mort. ex genere, quia tamen habet animum, & conſuetudinem ob iram, concupiſcentiam, aut aliam cauſam violandi legem, non eſt contemptor formaliter, vt ait D. Thom. ad 3.

2. Concluſio: Epiſcopus Monachus, vt ait D.Thom.2.2.*q.* 88. *art.* 11. ad 4. tenetur ſub peccato mort. ad tria vota eſſentialia prædicta, ſicut alij Religioſi, nec liberatur à voto paupertatis, quidquid Rod. cum alijs incaute dicat in *ſu.* 2. *p. ca.* 70 *nu.* 5. quia Epiſc. iſte manet Religioſus iuxta dicta: cum ſtatus Religionis non repugnet ſtatui Epiſcopi, & aliàs ſtatus Religionis eſſentialiter conſiſtat in tribus votis paupertatis ſcilicet, caſtitatis, & obedientiæ.

Ex dictis patet primo, quod Epiſcopus Monachus de nullis bonis teſtari poteſt; cum nô habeat proprium. Ita communiter, cum D. Thom.2.2.*q* 185. *ar.* 5. & 8. *Soto.* 10. *de iuſ. q.* 5. *art* 7. & Cob. *cap.* 1. de *teſt. num.* 18. alij tamen Epiſcopi poſſunt, de ſuis patrimonialibus teſtari, non tamen de bonis Eccleſiaſticis, aut intuitu Eccleſiæ acquiſitis: ſed iſta in dominio Eccleſiæ conſeruentur: vt dicitur in ca. quorundam de teſt. Et, licèt in cap. cum in officiis de teſta. idem ſtatuatur de Clericis, ſed iam lex iſta non eſt in vſu in Hiſpania, ſed de omnibus bonis teſtantur Clerici, & in eorum bonis ſuccedunt eorum conſanguinei ab inteſtato, ita *lib.* 5 *noua Recop, tit.* 8. *l.* 13.

Secundo ſequitur Epiſcopum Monachum teneri portare habitum ſuæ Religionis, cum

cum habitus iſte ſit obligationis ſignum, ita D. Tho. *ar.* 8 imò in 8. Synod. generali *actione* 8. *ca.* 27. præcipitur Epiſcopis Monachis, ſub pœna depoſitionis, ne veſtem monaſticam deponant.

3. Concluſio Epiſcopus Monachus, & ſi non teneatur ad obſeruantias ſuæ Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiuſmodi ſunt ſolitudo, ſilentium, aut vigiliȩ graues, quibus impotens redderetur, ad exequendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obſeruantias non impedientes Pontificale officium: quales ſunt ieiunia, abſtinentia à carnibus, &c, In quibus tamen poteſt ſecum in neceſsitate diſpenſare, ſicut prælati Religionum ſecum in neceſsitate diſpenſant. ita D. Thom. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 8. Secundo in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum. d. 2. *ca.* 13. *in gloſ. habetur,* quod prouinciales, in ſuis Prouincijs moneant, Epiſcopos ordinis, vt in veſtibus, abſtinentijs, & alijs non impedientibus Pontificale officium ordini ſe conforment: aliàs non concedant, eis fratres in ſocios; & conceſsi reuocentur. Hæc de votis Religionis in communi, deinceps agemus de illis in ſpeciali.

Capvt III.

De voto Paupertatis.

NOT. Quod Religioſus per votum paupertatis abdicat à ſe dominium cuiuſuis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votum violando: in indiuiduo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui contrectat rem alienam inuito Domino rationabiliter, & ſic quæ eſt materia grauis ex obiecto pro furto; eadem erit grauis pro conſtituendo peccato mortali contra votum paupertatis.

Dvbivm I. an Religioſus poſsit habere peculium. Not. 1. quod peculium eſt habere aliquid deputatum, & ſequitur ſtatum [illegible] alijs ad vtendum illo, vel iure Domini [illegible] oſsidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure ſolius adminiſtrationis ad illud, ſcilicet adminiſtrando, vel diſtribuendo ſecundum leges, & conditiones ſibi præfixas; vel iure vſusfructus tantum, qui eſt facultas vtēdi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: ſalua tamen ſubſtantia rei fructiferæ: vel ſolius vſus, qui eſt facultas vtendi re ad vſus proprios tantum.

I. Concluſio, Religioſus non poteſt, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quòd ſcilicet ſaltem à Papa non poſsit reuocari, & limitari, in quos velit vſus. ita *Silu.* Ver. *Abbas* 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. *p. c.* 154. quia Religioſus per votum paupertatis abdicauit à ſe omne dominium & proprietatem quam importat prædictum peculium irreuocabile.

II. Concluſio; licitum eſt Religioſis habere pecunias in communi depoſitas ad vſus ſibi à Prælato conceſsos, aut concedendos; ita Lud. Lop. & patet ex vſu, nec ſic habere pecunias inducit, proprietatem cū ſint per Prælatum reuocabiles, & limitabiles pro vſibus ſibi placentibus. Vbi Not. Primo quod ſi Religioſus habet licentiam diſtrahendi aliquas pecunias in quos velit, vſus poteſt etiam in actus illicitos conſumere illas: vt ait Medina in *ſu. in 7. precepto* §. 29. cuius ſententia eſt, communiter vſu recepta: licet alij oppoſitum ſentiant, ſatis probabiliter, & fortè verius, quia cum Prælatus non ſit dominus, ſed diſpenſator bonorum Religionis, & non diſſipator non poteſt concedere licentiam expendendi pecunias, niſi pro vſibus licitis: & ſic licentia ab eo data religioſo iuſta facultatem concedentis videretur eſſe interpretanda.

Not. 2. quod ſecundum victoriam communiter receptum (de quo *Lud. Lop.*) non peccat Religioſus mort. retinendo pecunias in cella, & non in communi depoſito, dum tamen habeat, animum expendendi eas de licentia Prælati. Et intelligitur hoc duplici limitatione; prima, quod intelligitur hoc ſtando in natura voti paupertatis, & ſe-

Digitized by Google

& ſecluſo ſpeciali præcepto ſi circa hoc imponatur. *Secunda*, quod non retineatur pecunia in cella, vel alibi extra commune depoſitum animo cælandi illam prælato: imo ſi religioſus quando à Prælato fit ſcrutinium, aliquid in cella, vel alibi retentum celaret, peccaret mortaliter ex genere: imo magiſter Vandelus cenſet, eſſe peccatum mort. etiamſi res cælata ſit leuis, ſed rei veritas eſt, quod etiam in iſtis præceptis ſicut & in aliis naturalibus & poſitiuis, quod ex ſuo genere eſt peccatum mort. fit veniale ob leuitatem materiæ.

DVBIVM 2. an liceat Religioſis habere cenſus, & redditus annuales.

I. Concluſio, ante Conc. Trid. licebat religioſis de licentia ſuorum Prælatorum habere, tales cenſus etiam ad diſtrahendum in vſus ſibi placentes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret talem licentiam. ita Silu. Naua. & alij quos refert, & ſequitur Ludo. Lo. quia iſtud peculium cum ſit à prælato reuocabile non inducit proprietatem.

II. Concluſio, etiam poſt Conc. Trid. non peccant Religioſi habentes cenſus, & redditus annuos: non tantum loquendo de redditibus ſibi, à ſibi ipſis legatis in teſtamento ab eiſdem condito ante profeſsionem, aut à parentibus, ſiue alijs ſibi relictis: ſed etiam loquendo de redditibus emptis ex bonis à Religioſo iam profeſſo acquiſitis, & quorum dominiũ tranſierat iã in communitatem, poteſt enim communitas redditus illius cenſus, nomine tamen communitatis fundati concedere Religioſo in præmium ſui laboris, vt conſtat ex vſu ſapientiſsimorum, & timoratorum, ſi obijcias, quia in Conc. Trid *ſeſſ. 25. ca. 2.* ſtatuitur non licere Religioſis vtriuſque ſexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquiſita, vt propria poſsidere: ſed iſta ſuperiori tradantur, & conuentui incorporentur. Et iterum dicitur ſic, non liceat ſuperioribus Religioſorum bona ſtabilia Religioſis concedere, etiam vſumfructuum, vſum, vel comendam: vbi per bona ſtabilia intelliguntur bona immobilia, & cenſus. Ad hoc reſp. quod loquitur Concilium de redditibus non habendis etiam quantum ad vſum, vt propr js, & irreuocabilibus, per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis, intendit enim Conc. tollere, à Religioſis dominium, & proprietatem, vt conſtat, ex titulo dicti cap. qui eſt de paupertatis voto integerrimè ſeruando: & ſi aliud intendat, illud decretum non eſt cum tanto rigore receptum ob multas neceſsitates Religioſorum, quibus ex bonis communitatis non ſubuenitur etiam iuxta ſuum ſtatum, & religioſam paupertatem, quod maximè verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. *cap. 154.* vbi citat Naua. & Rod. *in ſu to. 1. cap. 90. num. 9.*

3. DVB. an poſsit Religioſus ſine licentia ſibi donatum recipere. Not. duplicem eſſe licentiam, aliam expreſſam, & formalem, aliam virtualem ſeu interpretatiuam, & iſta explicatur dupliciter: primo quando ſubditus certo ſcit, quod ſi petat licentiam à Prælato non ſibi denegabitur, ſed ſimul ſcit, Prælatum velle, quod nihil fiat ſine eius licentia expreſſa, & iſta virtualis licentia ad nihilum valet, cum illa enim non poteſt Religioſus exigere à Couẽtu. Secundo quando per ſigna probabilia credo, quod ſi ego faciam aliquid V. g. emam librum, aut aliquid donem, hoc prælato placebit: & de hac interpretatiua licentia loquimur quoties dicimus, illam ſufficere; ita *Ludo. Lop. tom. 1. capit. 156.* & Rodrig. *in ſumma 1. part. capit. 31. numer. 3.*

I. Concluſio, etſi ſit probabilis ſentẽtia victoriæ aſſerentis poſſe Religioſum ſecluſa ſpeciali prohibitione circa hoc recipere aliquid ſine Prælati licentia: dũ tamẽ habeat animum petendi licentiam quando expenderit, illud probabilius tamen videtur, illud non poſſe recipere, ſine prælati licentia ſaltem interpretatiua: quia talis receptio ſicut & datio eiuſdem rei eſt, tranſlatiua dominij: ergo & eſt interdicta Religioſo cum per votum paupertatis reddatur incapax dominij.

2. Concluſio, Religioſus accipiendo, ſine

cum habitus iſte ſit obligationis ſignum, ita D. Tho. *ar.* 8 imò in 8. Synod. generali *actione* 8. *ca.* 27. præcipitur Epiſcopis Monachis, ſub pœna depoſitionis, ne veſtem monaſticam deponant.

3. Concluſio Epiſcopus Monachus, & ſi non teneatur ad obſeruantias ſuæ Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiuſmodi ſunt ſolitudo, ſilentium, aut vigiliç graues, quibus impotens redderetur, ad exequendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obſeruantias non impedientes Pontificale officium: quales ſunt ieiunia, abſtinentia à carnibus, &c. In quibus tamen poteſt ſecum in neceſsitate diſpenſare, ſicut prælati Religionum ſecum in neceſsitate diſpenſant. ita D. Thom. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 8. Secundo in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum. d. 2. *ca.* 13. *in gloſ. habetur*, quod prouinciales, in ſuis Prouincijs moneant, Epiſcopos ordinis, vt in veſtibus, abſtinentijs, & alijs non impedientibus Pontificale officium ordini ſe conforment: aliàs non concedant, eis fratres in ſocios; & conceſsi reuocentur. Hæc de votis Religionis in communi, deinceps agemus de illis in ſpeciali.

Capvt III.

De voto Paupertatis.

NOT. Quod Religioſus per votum paupertatis abdicat à ſe dominium cuiuſuis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votum violando: in indiuiduo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui contrectat rem alienam inuito Domino rationabiliter, & ſic quæ eſt materia grauis ex obiecto pro furto; eadem erit grauis pro conſtituendo peccato mortali contra votum paupertatis.

Dvbivm I. an Religioſus poſsit habere peculium. Not. 1. quod peculium eſt habere aliquid deputatum, & ſequitur ſtatum ab alijs ad vtendum illo, vel iure Dominij poſsidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure ſolius adminiſtrationis ad illud, ſcilicet adminiſtrando, vel diſtribuendo ſecundum leges, & conditiones ſibi præfixas; vel iure vſusfructus tantum, qui eſt facultas vtẽdi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: ſalua tamen ſubſtantia rei fructiferæ: vel ſolius vſus, qui eſt facultas vtendi re ad vſus proprios tantum.

I. Concluſio, Religioſus non poteſt, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quòd ſcilicet ſaltem à Papa non poſsit reuocari, & limitari, in quos velit vſus. ita *Silu.* Ver. *Abbas* 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. *p. c.* 154. quia Religioſus per votum paupertatis abdicauit à ſe omne dominium & proprietatem quam importat prædictum peculium irreuocabile.

II. Concluſio; licitum eſt Religioſis habere pecunias in communi depoſitas ad vſus ſibi à Prælato conceſsos, aut concedendos; ita Lud. Lop. & patet ex vſu, nec ſic habere pecunias inducit, proprietatem cũ ſint per Prælatum reuocabiles, & limitabiles pro vſibus ſibi placentibus. Vbi Not. Primo quod ſi Religioſus habet licentiam diſtrahendi aliquas pecunias in quos velit, vſus poteſt etiam in actus illicitos conſumere illas: vt ait Medina in ſu. *in* 7. *præcepto* §. 29. cuius ſententia eſt, communiter vſu recepta: licet alij oppoſitum ſentiant, ſatis probabiliter, & fortè verius, quia cum Prælatus non ſit dominus, ſed diſpenſator bonorum Religionis, & non diſſipator non poteſt concedere licentiam expendendi pecunias, niſi pro vſibus licitis: & ſic licentia ab eo data religioſo iuſta facultatem concedentis videretur eſſe interpretanda.

Not. 2. quod ſecundum victoriam communiter receptum (de quo *Lud. Lop.*) non peccat Religioſus mort. retinendo pecunias in cella, & non in communi depoſito, dum tamen habeat, animum expendendi eas de licentia Prælati. Et intelligitur hoc duplici limitatione; prima, quod intelligitur hoc ſtando in natura voti paupertatis, & ſe-

& ſecluſo ſpeciali præcepto ſi circa hoc imponatur. *Secunda*, quod non retineatur pecunia in cella, vel alibi extra commune depoſitum animo cælandi illam prælato: imo ſi religioſus quando à Prælato fit ſcrutinium, aliquid in cella, vel alibi retentum celaret, peccaret mortaliter ex genere: imo magiſter Vandelus cenſet, eſſe peccatum mort. etiamſi res cælata ſit leuis, ſed rei veritas eſt, quod etiam in iſtis præceptis ſicut & in aliis naturalibus & poſitiuis, quod ex ſuo genere eſt peccatum mort. fit veniale ob leuitatem materiæ.

DVBIVM 2. an liceat Religioſis habere cenſus, & redditus annuales.

I. Concluſio, ante Conc. Trid. licebat religioſis de licentia ſuorum Prælatorum habere, tales cenſus etiam ad diſtrahendum in vſus ſibi placentes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret talem licentiam. ita Silu. Naua. & alij quos refert, & ſequitur Ludo. Lo. quia iſtud peculium cum ſit à prælato reuocabile non inducit proprietatem.

II. Concluſio, etiam poſt Conc. Trid. non peccant Religioſi habentes cenſus, & redditus annuos: non tantum loquendo de redditibus ſibi, à ſibi ipſis legatis in teſtamento ab eiſdem condito ante profeſsionem, aut à parentibus, ſiue alijs ſibi relictis: ſed etiam loquendo de redditibus emptis ex bonis à Religioſo iam profeſſo acquiſitis, & quorum dominiũ tranſierat iã in communitatem, poteſt enim communitas redditus illius cenſus, nomine tamen communitatis fundati concedere Religioſo in præmium ſui laboris, vt conſtat ex vſu ſapientiſsimorum, & timoratorum, ſi obijcias, quia in Conc. Trid *ſeſſ.25.ca.2.* ſtatuitur non licere Religioſis vtriuſque ſexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquiſita, vt propria poſsidere: ſed iſta ſuperiori tradantur, & conuentui incorporentur. Et iterum dicitur ſic, non liceat ſuperioribus Religioſorum bona ſtabilia Religioſis concedere, etiam vſumfructum, vſum, vel comendam: vbi per bona ſtabilia intelliguntur bona immobilia, & cenſus. Ad hoc reſp. quod loquitur Concilium de redditibus non habendis etiam quantum ad vſum, vt proprijs, & irreuocabilibus, per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis, intendit enim Conc. tollere, à Religioſis dominium, & proprietatem, vt conſtat, ex titulo dicti cap. qui eſt de paupertatis voto integerrimè ſeruando: & ſi aliud intendat, illud decretum non eſt cum tanto rigore receptum ob multas neceſsitates Religioſorum, quibus ex bonis communitatis non ſubuenitur etiam iuxta ſuum ſtatum, & religioſam paupertatem, quod maximè verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. *cap. 154.* vbi citat Naua. & Rod. *in ſu to. 1. cap. 90. num. 9.*

3. DVB. an poſsit Religioſus ſine licentia ſibi donatum recipere. Not. duplicem eſſe licentiam, aliam expreſſam, & formalem, aliam virtualem ſeu interpretatiuam, & iſta explicatur dupliciter: primo quando ſubditus certo ſcit, quod ſi petat licentiam à Prælato non ſibi denegabitur, ſed ſimul ſcit, Prælatum velle, quod nihil fiat ſine eius licentia expreſſa, & iſta virtualis licentia ad nihilum valet, cum illa enim non poteſt Religioſus exigere à Couẽtu. Secundo quando per ſigna probabilia credo, quod ſi ego faciam aliquid V. g. emam librum, aut aliquid donem, hoc prælato placebit: & de hac interpretatiua licentia loquimur quoties dicimus, illam ſufficere; ita *Ludo. Lop. tom. 1. capit. 156.* & Rodrig. *in ſumma 1. part. capit. 31. numer. 3.*

I. Concluſio, etſi ſit probabilis ſentẽtia victoriæ aſſerentis poſſe Religioſum ſecluſa ſpeciali prohibitione circa hoc recipere aliquid ſine Prælati licentia: dũ tamẽ habeat animum petendi licentiam quando expenderit, illud probabilius tamen videtur, illud non poſſe recipere, ſine prælati licentia ſaltem interpretatiua: quia talis receptio ſicut & datio eiuſdem rei eſt, translatiua dominij: ergo & eſt interdicta Religioſo cum per votum paupertatis reddatur incapax dominij.

2. Concluſio, Religioſus accipiendo, ſine

Digitized by Google

cum habitus iſte ſit obligationis ſignum, ita D. Tho. *ar.* 8 imò in 8. Synod. generali *actione* 8. *ca.* 27. præcipitur Epiſcopis Monachis, ſub pœna depoſitionis, ne veſtem monaſticam deponant.

3. Concluſio Epiſcopus Monachus, & ſi non teneatur ad obſeruantias ſuæ Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiuſmodi ſunt ſolitudo, ſilentium, aut vigiliæ graues, quibus impotens redderetur, ad exequendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obſeruantias non impedientes Pontificale officium: quales ſunt ieiunia, ab ſtinentia à carnibus, &c. In quibus tamen poteſt ſecum in neceſsitate diſpenſare, ſicut prælati Religionum ſecum in neceſsitate diſpenſant, ita D. Thom. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 8. Secundo in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum. d. 2. *ca.* 13. *in gloſ. habetur*, quod prouinciales, in ſuis Prouincijs moneant, Epiſcopos ordinis, vt in veſtibus, abſtinentijs, & alijs non impedientibus Pontificale officium ordini ſe conforment: aliàs non concedant, eis fratres in ſocios; & conceſsi reuocentur. Hæc de uotis Religionis in communi, deinceps agemus de illis in ſpeciali.

CAPVT III.

De voto Paupertatis.

NOT. Quod Religioſus per votum paupertatis abdicat à ſe dominium cuiuſuis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votum violando: in indiuiduo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui contrectat rem alienam inuito Domino rationabiliter, & ſic quæ eſt materia grauis ex obiecto pro furto; eadem erit grauis pro conſtituendo peccato mortali contra votum paupertatis.

DVBIVM I. an Religioſus poſsit habere peculium. Not. 1. quod peculium eſt habere aliquid deputatum, & ſequitur ſtatum ab alijs ad vtendum illo, vel iure Domini poſsidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure ſolius adminiſtrationis ad illud, ſcilicet adminiſtrando, vel diſtribuendo ſecundum leges, & conditiones ſibi præfixas; vel iure vſusfructus tantum, qui eſt facultas vtēdi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: ſalua tamen ſubſtantia rei fructiferæ: vel ſolius vſus, qui eſt facultas vtendi re ad vſus proprios tantum.

I. Concluſio, Religioſus non poteſt, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quòd ſcilicet ſaltem à Papa non poſsit reuocari, & limitari, in quos velit vſus, ita *Silu.* Ver. *Abbas* 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. *p. c.* 154. quia Religioſus per votum paupertatis abdicauit à ſe omne dominium & proprietatem quam importat prædictum peculium irreuocabile.

II. Concluſio; licitum eſt Religioſis habere pecunias in communi depoſitas ad vſus ſibi à Prælato conceſsos, aut concedendos; ita Lud. Lop. & patet ex vſu, nec ſic habere pecunias inducit, proprietatem cū ſint per Prælatum reuocabiles, & limitabiles pro vſibus ſibi placentibus. Vbi Not. Primo quod ſi Religioſus habet licentiam diſtrahendi aliquas pecunias in quos velit, vſus poteſt etiam in actus illicitos conſumere illas: vt ait Medina in ſu. *in* 7. *præcepto* §. 29. cuius ſententia eſt, communiter vſu recepta: licet alij oppoſitum ſentiant, ſatis probabiliter, & fortè verius, quia cum Prælatus non ſit dominus, ſed diſpenſator bonorum Religionis, & non diſſipator non poteſt concedere licentiam expendendi pecunias, niſi pro vſibus licitis: & ſic licentia ab eo data religioſo iuſta facultatem concedentis videretur eſſe interpretanda.

Not. 2. quod ſecundum victoriam communiter receptum (de quo *Lud. Lop.*) non peccat Religioſus mort. retinendo pecunias in cella, & non in communi depoſito, dum tamen habeat, animum expendendi eas de licentia Prælati. Et intelligitur hoc duplici limitatione; prima, quod intelligitur hoc ſtando in natura voti paupertatis, & ſe-

& ſecluſo ſpeciali præcepto ſi circa hoc imponatur. *Secunda*, quod non retineatur pecunia in cella, vel alibi extra commune depoſitum animo cælandi illam prælato: imo ſi religioſus quando à Prælato fit ſcrutinium, aliquid in cella, vel alibi retentum celaret, peccaret mortaliter ex genere: imo magiſter Vandelus cenſet, eſſe peccatum mort. etiamſi res cælata ſit leuis, ſed rei veritas eſt, quod etiam in iſtis præceptis ſicut & in alijs naturalibus & poſitiuis, quod ex ſuo genere eſt peccatum mort. fit veniale ob leuitatem materiæ.

DVBIVM 2. an liceat Religioſis habere cenſus, & redditus annuales.

I. Concluſio, ante Conc. Trid. licebat religioſis de licentia ſuorum Prælatorum habere, tales cenſus etiam ad diſtrahendum iu vſus ſibi placentes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret talem licentiam. ita Silu. Naua. & alij quos refert, & ſequitur Ludo. Lo. quia iſtud peculium cum ſit à prælato reuocabile non inducit proprietatem.

II. Concluſio, etiam poſt Conc. Trid. non peccant Religioſi habentes cenſus, & redditus annuos: non tantum loquendo de redditibus ſibi, à ſibi ipſis legatis in teſtamento ab eiſdem condito ante profeſsionem, aut à parentibus, ſiue alijs ſibi relictis: ſed etiam loquendo de redditibus emptis ex bonis à Religioſo iam profeſſo acquiſitis, & quorum dominiũ tranſierat iã in communitatem, poteſt enim communitas redditus illius cenſus, nomine tamen communitatis fundati concedere Religioſo in præmium ſui laboris, vt conſtat ex vſu ſapientiſsimorum, & timoratorum, ſi obijcias, quia in Conc. Trid *ſeſſ. 25. ca. 2.* ſtatuitur non licere Religioſis vtriuſque ſexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquiſita, vt propria poſsidere: ſed iſta ſuperiori tradantur, & conuentui incorporentur. Et iterum dicitur ſic, non liceat ſuperioribus Religioſorum bona ſtabilia Religioſis concedere, etiam vſumfructum, vſum, vel comendam: vbi per bona ſtabilia intelliguntur bona immobilia, & cenſus. Ad hoc reſp. quod loquitur Concilium de redditibus non habendis etiam quantum ad vſum, vt proprijs, & irreuocabilibus, per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis, intendit enim Conc. tollere, à Religioſis dominium, & proprietatem, vt conſtat, ex titulo dicti cap. qui eſt de paupertatis voto integerrimè ſeruando: & ſi aliud intendat, illud decretum non eſt cum tanto rigore receptum ob multas neceſsitates Religioſorum, quibus ex bonis communitatis non ſubuenitur etiam iuxta ſuum ſtatum, & Religioſam paupertatem, quod maximè verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. *cap. 154.* vbi citat Naua. & Rod. *in ſu to. 1. cap. 90. num. 9.*

3. DVB. an poſsit Religioſus ſine licentia ſibi donatum recipere. Not. duplicem eſſe licentiam, aliam expreſſam, & formalem, aliam virtualem ſeu interpretatiuam, & iſta explicatur dupliciter: primo quando ſubditus certo ſcit, quod ſi petat licentiam à Prælato non ſibi denegabitur, ſed ſimul ſcit, Prælatum velle, quod nihil fiat ſine eius licentia expreſſa, & iſta virtualis licentia ad nihilum valet, cum illa enim non poteſt Religioſus exigere à Couẽtu. Secundo quando per ſigna probabilia credo, quod ſi ego faciam aliquid V. g. emam librum, aut aliquid donem, hoc prælato placebit: & de hac interpretatiua licentia loquimur quoties dicimus, illam ſufficere; ita *Ludo. Lop. tom. 1. capit. 156.* & Rodrig. *in ſumma 1. part. capit. 31. numer. 3.*

I. Concluſio, etſi ſit probabilis ſentẽtia victoriæ aſſerentis poſſe Religioſum ſecluſa ſpeciali prohibitione circa hoc recipere aliquid ſine Prælati licentia: dũ tamẽ habeat animum petendi licentiam quando expenderit, illud probabilius tamen videtur, illud ñon poſſe recipere, ſine prælati licentia ſaltem interpretatiua: quia talis receptio ſicut & datio eiuſdem rei eſt, translatiua dominij: ergo & eſt interdicta Religioſo cum per votum paupertatis reddatur incapax dominij.

2. Concluſio, Religioſus accipiendo, ſine

cum habitus iſte ſit obligationis ſignum, ita D. Tho. *ar.* 8 imò in 8. Synod. generali *actione* 8. *ca.* 27. præcipitur Epiſcopis Monachis, ſub pœna depoſitionis, ne veſtem monaſticam deponant.

3. Concluſio Epiſcopus Monachus, & ſi non teneatur ad obſeruantias ſuæ Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiuſmodi ſunt ſolitudo, ſilentium, aut vigilię graues, quibus impotens redderetur, ad exequendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obſeruantias non impedientes Pontificale officium: quales ſunt ieiunia, abſtinentia à carnibus, &c. In quibus tamen poteſt ſecum in neceſsitate diſpenſare, ſicut prælati Religionum ſecum in neceſsitate diſpenſant. ita D. Thom. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 8. Secundo in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum. d. 2. *ca.* 13. *in gloſ. habetur*, quod prouinciales, in ſuis Prouincijs moneant, Epiſcopos ordinis, vt in veſtibus, abſtinentijs, & alijs non impedientibus Pontificale officium ordini ſe conforment: aliàs non concedant, eis fratres in ſocios; & conceſsi reuocentur. Hæc deuotis Religionis in communi, deinceps agemus de illis in ſpeciali.

CAPVT III.

De voto Paupertatis.

NOT. Quod Religioſus per votum paupertatis abdicat à ſe dominium cuiuſuis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votum violando: in indiuiduo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui contrectat rem alienam inuito Domino rationabiliter, & ſic quæ eſt materia grauis ex obiecto pro furto; eadem erit grauis pro conſtituendo peccato mortali contra votum paupertatis.

DVBIVM I. an Religioſus poſsit habere peculium. Not. I. quod peculium eſt habere aliquid deputatum, & ſequitur ſtatum [illegible] ab alijs ad vtendum illo, vel iure Dominij [illegible] poſſidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure ſolius adminiſtrationis ad illud, ſcilicet adminiſtrando, vel diſtribuendo ſecundum leges, & conditiones ſibi præfixas; vel iure vſusfructus tantum, qui eſt facultas vtēdi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: ſalua tamen ſubſtantia rei fructiferæ: vel ſolius vſus, qui eſt facultas vtendi re ad vſus proprios tantum.

I. Concluſio, Religioſus non poteſt, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quòd ſcilicet ſaltem à Papa non poſsit reuocari, & limitari, in quos velit vſus. ita *Silu.* Ver. *Abbas* 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. *p. c.* 154. quia Religioſus per votum paupertatis abdicauit à ſe omne dominium & proprietatem quam importat prædictum peculium irreuocabile.

II. Concluſio; licitum eſt Religioſis habere pecunias in communi depoſitas ad vſus ſibi à Prælato conceſſos, aut concedendos; ita Lud. Lop. & patet ex vſu, nec ſic habere pecunias inducit, proprietatem cū ſint per Prælatum reuocabiles, & limitabiles pro vſibus ſibi placentibus. Vbi Not. Primo quod ſi Religioſus habet licentiam diſtrahendi aliquas pecunias in quos velit, vſus poteſt etiam in actus illicitos conſumere illas: vt ait Medina in ſu. *in* 7. *precepto* §. 29. cuius ſententia eſt, communiter vſu recepta: licet alij oppoſitum ſentiant, ſatis probabiliter, & fortè verius, quia cum Prælatus non ſit dominus, ſed diſpenſator bonorum Religionis, & non diſſipator non poteſt concedere licentiam expendendi pecunias, niſi pro vſibus licitis: & ſic licentia ab eo data religioſo iuſta facultatem concedentis videretur eſſe interpretanda.

Not. 2. quod ſecundum victoriam communiter receptum (de quo *Lud. Lop.*) non peccat Religioſus mort. retinendo pecunias in cella, & non in communi depoſito, dum tamen habeat, animum expendendi eas de licentia Prælati. Et intelligitur hoc duplici limitatione; prima, quod intelligitur hoc ſtando in natura voti paupertatis, & ſe-

& ſecluſo ſpeciali præcepto ſi circa hoc imponatur. *Secunda*, quod non retineatur pecunia in cella, vel alibi extra commune depoſitum animo cælandi illam prælato: imo ſi religioſus quando à Prælato fit ſcrutinium, aliquid in cella, vel alibi retentum celaret, peccaret mortaliter ex genere: imo magiſter Vandelus cenſet, eſſe peccatum mort. etiamſi res cælata ſit leuis, ſed rei veritas eſt, quod etiam in iſtis præceptis ſicut & in aliis naturalibus & poſitiuis, quod ex ſuo genere eſt peccatum mort. fit veniale ob leuitatem materiæ.

DVBIVM 2. an liceat Religioſis habere cenſus, & redditus annuales.

I. Concluſio, ante Conc. Trid. licebat religioſis de licentia ſuorum Prælatorum habere, tales cenſus etiam ad diſtrahendum in vſus ſibi placentes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret talem licentiam. ita Silu. Naua. & alij quos refert, & ſequitur Ludo. Lo. quia iſtud peculium cum ſit à prælato reuocabile non inducit proprietatem.

II. Concluſio, etiam poſt Conc. Trid. non peccant Religioſi habentes cenſus, & redditus annuos: non tantum loquendo de redditibus ſibi, à ſibi ipſis legatis in teſtamento ab eiſdem condito ante profeſsionem, aut à parentibus, ſiue alijs ſibi relictis: ſed etiam loquendo de redditibus emptis ex bonis à Religioſo iam profeſſo acquiſitis, & quorum dominiũ tranſierat iã in communitatem, poteſt enim communitas redditus illius cenſus, nomine tamen communitatis fundati concedere Religioſo in præmium ſui laboris, vt conſtat ex vſu ſapientiſsimorum, & timoratorum, ſi obijcias, quia in Conc. Trid *ſeſſ. 25. ca. 2.* ſtatuitur non licere Religioſis vtriuſque ſexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquiſita, vt propria poſsidere: ſed iſta ſuperiori tradantur, & conuentui incorporentur. Et iterum dicitur ſic, non liceat ſuperioribus Religioſorum bona ſtabilia Religioſis concedere, etiam vſumfructum, vſum, vel comendam: vbi per bona ſtabilia intelliguntur bona immobilia, & cenſus. Ad hoc reſp. quod loquitur Concilium de redditibus non habendis etiam quantum ad vſum, vt proprijs, & irreuocabilibus, per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis, intendit enim Conc. tollere, à Religioſis dominium, & proprietatem, vt conſtat, ex titulo dicti cap. qui eſt de paupertatis voto integerrimè ſeruando: & ſi aliud intendat, illud decretum non eſt cum tanto rigore receptum ob multas neceſsitates Religioſorum, quibus ex bonis communitatis non ſubuenitur etiam iuxta ſuum ſtatum, & Religioſam paupertatem, quod maximè verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. *cap. 154.* vbi citat Naua. & Rod. *in ſu to. 1. cap. 90. num. 9.*

3. DVB. an poſsit Religioſus ſine licentia ſibi donatum recipere. Not. duplicem eſſe licentiam, aliam expreſſam, & formalem, aliam virtualem ſeu interpretatiuam, & iſta explicatur dupliciter: primo quando ſubditus certo ſcit, quod ſi petat licentiam à Prælato non ſibi denegabitur, ſed ſimul ſcit, Prælatum velle, quod nihil fiat ſine eius licentia expreſſa, & iſta virtualis licentia ad nihilum valet, cum illa enim non poteſt Religioſus exigere à Couẽtu. Secundo quando per ſigna probabilia credo, quod ſi ego faciam aliquid V. g. emam librum, aut aliquid donem, hoc prælato placebit: & de hac interpretatiua licentia loquimur quoties dicimus, illam ſufficere; ita *Ludo. Lop. tom. 1. capit. 156.* & Rodrig. *in ſumma 1. part. capit. 31. numer. 3.*

I. Concluſio, etſi ſit probabilis ſentẽtia victoriæ aſſerentis poſſe Religioſum ſecluſa ſpeciali prohibitione circa hoc recipere aliquid ſine Prælati licentia: dũ tamẽ habeat animum petendi licentiam quando expenderit, illud probabilius tamen videtur, illud non poſſe recipere, ſine prælati licentia ſaltem interpretatiua: quia talis receptio ſicut & datio eiuſdem rei eſt, translatiua dominij: ergo & eſt interdicta Religioſo cum per votum paupertatis reddatur incapax dominij.

2. Concluſio, Religioſus accipiendo, ſine

cum per media præſtantiſsima ducat ad perfectionem.

Dvb. III. an eſſentia Religionis conſiſtat in tribus votis ſcilicet obedientiæ, caſtitatis, & paupertatis. I. Concluſio: voluntaria paupertas eſt primũ fundamẽtũ ad perfectionem charitatis acquirendum, & ad ſtatum Religionis, ita D. *Thom*. 2. 2. *q*. 186. *ar*. 3. patet ex illo *Matth*. 19. ſi vis perfectus eſſe vade, & vende omnia, quæ habes, & da pauperibus, ac ſi dicat ab hoc debes incipere, ſi vis tendere ad perfectionem. Secundo ſtatus Religionis eſt quoddam exercitium & diſciplina, qua deuenitur ad finem charitatis, & eius perfectionem, ſed ad hoc oportet abſtrahere omnino affectum à rebus temporalibus per voluntariam paupertatem, vt enim ait Auguſt. *lib*. 83. *quaeſt*. *q*. 36. nutrimentum charitatis eſt diminutio cupiditatis, perfectio nulla cupiditas, & *lib*. 10 *confe*. *capit*. 23. loquens Auguſt. cum Deo, ait minus te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat.

2. Concluſio; perpetua continentia requiritur ad ſtatum Religionis, ita D. Thom. *art*. 4. quia ad ſtatum Religionis requiritur abſtractio impedientium hominem ne totaliter feratur in Dei ſeruitium, ſed vſus copulæ carnalis retrahit hominem ne totaliter feratur in Dei ſeruitium tum ob vehementiam delectationis, tum etiam ob ſolicitudinem circa gubernationem vxoris, filiorum, & temporalium pro illorum victu, ergo, ex hoc patet commendatarios de Dactiago, de Alcantara, & de Galatrana, non eſſe propriè Religioſos, ita D. Th. 2. 2. *q*. 186. *ar*. 4. *ad* 3. & communiter Thomiſtæ contra Nauar. & alios quos refert Rod. *in qq regul*. *q*. 1. *art*. 6. *to*. 1. quia iſti non vouent abſolutam & omnimodam caſtitatem, cum ducunt vxores, vnde nec gaudent priuilegio cap. ſi quid ſuadente diabolo, vt ait Caie. ver. excommunicatio, nec ipſi mutando habitum manent excommunicati: ſecus eſt de comendatarijs militenſibus cum ſolemniter voueant perpetuam, & omnimodam Caſtitatem, Obedientiam, & Paupertatem. Verũ eſt quod Alex. 3. bulla vnica vbi apparet Religionem Sancti Iacobi de Spata cum voto coniugali ſtatuit quod qui manus violentas iniecerit in fratres, vel ſorores dicti ordinis manet excommunicatus, quo etiam priuilegio gaudent per communicationem ſuorum priuilegiorum alij commendatarij aliorum ordinum militarium.

4. Concluſio: ad ſtatum Religionis requiritur, quod paupertas, caſtitas & obedientia cadant ſub voto, ita D. Thom. *ar*. 6. quia Religioſi ſunt in ſtatu perfectionis vt dixi *cap*. 1. *dubio tertio*; ſed ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio, ad ea quæ ſunt perfectionis quæ obligando fit per votum, ergo cum ſtatus Religionis cõſiſtat eſſentialiter in Paupertate, Caſtitate, & Obedientia & hæc ſunt opera perfectionis externa ſtatus religionis ad hæc debet religioſus cum voto obligari.

5. Concluſio: prædicta tria vota Paupertatis, Obedientiæ, & Caſtitatis debent eſſe ſollemnia per profeſsionem expreſſam, vel tacitam ad certam regulam ſeu Religionem à Sede Apoſtolica approbatam, vt ait Bonif. 8. *ca*. vnico de voto, & vo. redep. & vt iſta profeſsio valeat, debet fieri in manib. illius, qui poteſt profitentem tali Religioni incorporare, vt cum communi ſententia tenet Panormit. in cap. correctum de reg. iur. & Silu. ver. Religio. 8. num. 14.

Ex dictis patet, quod licèt *Greg*. 13. *Bu*. 26. declaret patres Societatis Ieſu, etiam ſimplici voto caſtitatis, aſtrictos eſſe verè & propriè Religioſos, & irritet matrimonium cum illo ſimplici voto celebratum, adhuc tamen eſt differentia inter iſtos, & alios Religioſos voti ſolemnis, quod iſti eſſentialiter, & ex iure diuino ſunt inhabiles ad matrimonium, tum quia illorum votum à tempore Apoſtolorum habet iſtam vim irritandi matrimonium, nec extat aliqua lex Eccleſiaſtica, quæ illam vim ei tribuat tum etiam, quia per iſtud votum ſolemne totaliter homo Deo traditur, & conſecratur per internam voluntatẽ iuxta doctri-

Digitized by Google

doctrinam D.Thom.2.2.*q.* 88. *ar.* 7. at Religioſi Societatis, voti ſimplicis, ex iure Eccleſiaſtico prædicti decreti, Greg.13. ſunt inhabiles ad matrimonium, & ſic in omni ſententia poſſunt diſpenſari per Eccleſiam ad matrimonium contrahendum imò in dicto decreto Greg.habetur, quod ex cauſa rationabili poſſunt dicti Religioſi voti ſimplicis à Miniſtro generali dimitti, & votis iſtis liberari; ſi tamen iſti ſine licentia Miniſtri generalis recedant ſunt apoſtatæ, & excommunicati, vt ibidem decernitur.

6. Concluſio inter illa tria vota Religionis votum obedientiæ eſt præſtantius, ita D.Th.*ar.* 8. quia per votum obedientiæ offertur Deo maius bonum; ſcilicet propria voluntas ratione cuius, quod fit ex obedientia eſt magis acceptum Deo, quàm id quod fit ex propria voluntate; vnde ieiunium ex propria voluntate factum non acceptatur à Deo. *Eſai.*58. vbi interrogantibus quibuſdam ieiunantibus quare ieiunauimus, & non aſpexiſti; reſpondet Deus: quia in die ieiunij veſtri inuenitur voluntas veſtra. *Secundò* quia ſub voto obedientiæ continentur alia vota, & cæremoniæ regulares, & ſic in profeſsione fratrum prædicatorum ſola obedientia expreſſe promittitur.

IV. DVBIVM an religioſus peccet mort. tranſgrediendo vota, & alia contenta, in ſua regula? *Prima* concluſio. Religioſus tenetur ſub peccato mort. ex genere ſeruare tria vota eſſentialia, alia tamen ſub peccato veniali, niſi ſub formali præcepto, & in virtute ſanctæ obedientiæ mandentur, ita D Thom.2.2.*q.*186. *ar.*9. Imò vt ipſe D.Tho. notat in noſtro prædicatorum ordine, non obligamur etiam ſub peccato veniali ad conſtitutionum obſeruantiam, vt in ijſdem diſponitur: niſi ad vota & expreſsè mandata in virtute Spiritus Sancti, & ſanctæ obedientiæ, niſi, vt ait D.Tho. ad primum, adſit negligentia mortalis, vel venialis, aut contemptus, & tunc aderit negligentia, vt ibi explicat Caiet. quando ſuppoſito, quod vadis V.g. ad matutinas, vadis negligenter, tunc peccas venialiter negligenter eundo, quia etiamſi non tenearis, ſub peccato ire ad matutinas, ſi tamen vadis, debes à te excutere omnem negligentiam ſicut etiamſi hodie non tenearis orare, ſi tamen ores, debes attentè orare. Contemptus autem tunc aderit (ait D. Tho. ad tertium & ibi Caiet.) quando quis tenuit ſe ſubijcere legi; hoc eſt, non vult facere, quod lex iubet ex eo, quod illud ſibi iubetur, & contemptus iſte ex ſuo genere eſt peccatum mort. cum opponatur directe obedientiæ, quæ obligat ſub peccato mort. ex genere, quia tamen habet animum, & conſuetudinem ob iram, concupiſcentiam, aut aliam cauſam violandi legem, non eſt contemptor formaliter, vt ait D. Thom. ad 3.

2. Concluſio: Epiſcopus Monachus, vt ait D.Thom.2.2.*q.*88. *art.* 11. ad 4. tenetur ſub peccato mort. ad tria vota eſſentialia prædicta, ſicut alij Religioſi, nec liberatur à voto paupertatis, quidquid Rod. cum alijs incaute dicat in *ſu.*2.*p.ca.*70.*nu.*5. quia Epiſc. iſte manet Religioſus iuxta dicta: cum ſtatus Religionis non repugnet ſtatui Epiſcopi, & aliàs ſtatus Religionis eſſentialiter conſiſtat in tribus votis paupertatis ſcilicet, caſtitatis, & obedientiæ.

Ex dictis patet primo, quod Epiſcopus Monachus de nullis bonis teſtari poteſt; cum nō habeat proprium. Ita communiter, cum D. Thom.2.2.*q* 185. *ar.*6. & 8. *Sot.*10. *de iuſ.q.*5. *art* 7. & Cob. *cap.*1. de *teſt.num.*18. alij tamen Epiſcopi poſſunt, de ſuis patrimonialibus teſtari, non tamen de bonis Eccleſiaſticis, aut intuitu Eccleſiæ acquiſitis: ſed iſta in dominio Eccleſiæ conſeruentur: vt dicitur in ca. quorundam de teſt. Et, licèt in cap. cum in officiis de teſta. idem ſtatuatur de Clericis, ſed iam lex iſta non eſt in vſu in Hiſpania, ſed de omnibus bonis teſtantur Clerici, & in eorum bonis ſuccedunt eorum conſanguinei ab inteſtato, ita *lib.*5 *noua Recop, tit.*8.*l.*13.

Secundo ſequitur Epiſcopum Monachum teneri portare habitum ſuæ Religionis,

cum habitus iſte ſit obligationis ſignum, ita D. Tho. *ar.* 8 imò in 8. Synod. generali *actione* 8. *ca.* 27. præcipitur Epiſcopis Monachis, ſub pœna depoſitionis, ne veſtem monaſticam deponant.

3. Concluſio Epiſcopus Monachus, & ſi non teneatur ad obſeruantias ſuæ Religionis officio Pontificali repugnantes: cuiuſmodi ſunt ſolitudo, ſilentium, aut vigilię graues, quibus impotens redderetur, ad exequendum Pontificale officium: tamen tenetur, ad obſeruantias non impedientes Pontificale officium: quales ſunt ieiunia, ab ſtinentia à carnibus, &c. In quibus tamen poteſt ſecum in neceſsitate diſpenſare, ſicut prælati Religionum ſecum in neceſsitate diſpenſant. ita D. Thom. 2. 2. *q.* 185. *ar.* 8. Secundo in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum. d. 2. *ca.* 13. *in gloſ. habetur,* quod prouinciales, in ſuis Prouincijs moneant, Epiſcopos ordinis, vt in veſtibus, abſtinentijs, & alijs non impedientibus Pontificale officium ordini ſe conforment: aliàs non concedant, eis fratres in ſocios; & conceſsi reuocentur. Hæc deuotis Religionis in communi, deinceps agemus de illis in ſpeciali.

Capvt III.

De voto Paupertatis.

NOT. Quod Religioſus per votum paupertatis abdicat à ſe dominium cuiuſuis rei temporalis, & peccat mort. ex genere tale votum violando: in indiuiduo tamen peccabit mort. vel venialiter, eo modo quo peccat, qui contrectat rem alienam inuito Domino rationabiliter, & ſic quæ eſt materia grauis ex obiecto pro furto; eadem erit grauis pro conſtituendo peccato mortali contra votum paupertatis.

DVBIVM I. an Religioſus poſsit habere peculium. Not. I. quod peculium eſt habere aliquid deputatum, & ſequitur ſtatum ab alijs ad vtendum illo, vel iure Dominij poſsidendo, & defendendo illud, vt proprium, vel iure ſolius adminiſtrationis ad illud, ſcilicet adminiſtrando, vel diſtribuendo ſecundum leges, & conditiones ſibi præfixas; vel iure vſusfructus tantum, qui eſt facultas vtēdi re, & fructibus eius in propriam, & etiam aliorum vtilitatem: ſalua tamen ſubſtantia rei fructiferæ: vel ſolius vſus, qui eſt facultas vtendi re ad vſus proprios tantum.

I. Concluſio, Religioſus non poteſt, etiam de licentia Papæ habere peculium irreuocabile, quòd ſcilicet ſaltem à Papa non poſsit reuocari, & limitari, in quos velit vſus. ita *Silu.* Ver. *Abbas* 4. §. 3. & Lud. Lopez 1. *p.* *c.* 154. quia Religioſus per votum paupertatis abdicauit à ſe omne dominium & proprietatem quam importat prædictum peculium irreuocabile.

II. Concluſio; licitum eſt Religioſis habere pecunias in communi depoſitas ad vſus ſibi à Prælato conceſsos, aut concedendos; ita Lud. Lop. & patet ex vſu, nec ſic habere pecunias inducit, proprietatem cū ſint per Prælatum reuocabiles, & limitabiles pro vſibus ſibi placentibus. Vbi Not. Primo quod ſi Religioſus habet licentiam diſtrahendi aliquas pecunias in quos velit, vſus poteſt etiam in actus illicitos conſumere illas: vt ait Medina in ſu. *in* 7. *præcepto* §. 29. cuius ſententia eſt, communiter vſu recepta: licet alij oppoſitum ſentiant, ſatis probabiliter, & fortè verius, quia cum Prælatus non ſit dominus, ſed diſpenſator bonorum Religionis, & non diſſipator non poteſt concedere licentiam expendendi pecunias, niſi pro vſibus licitis: & ſic licentia ab eo data religioſo iuſta ſacultatem concedentis videretur eſſe interpretanda.

Not. 2. quod ſecundum victoriam communiter receptum (de quo *Lud. Lop.*) non peccat Religioſus mort. retinendo pecunias in cella, & non in communi depoſito, dum tamen habeat, animum expendendi eas de licentia Prælati. Et intelligitur hoc duplici limitatione; prima, quod intelligitur hoc ſtando in natura voti paupertatis, & ſe-

& ſecluſo ſpeciali præcepto ſi circa hoc imponatur. *Secunda*, quod non retineatur pecunia in cella, vel alibi extra commune depoſitum animo cælandi illam prælato: imo ſi religioſus quando à Prælato ſit ſcrutinium, aliquid in cella, vel alibi retentum celaret, peccaret mortaliter ex genere: imo magiſter Vandelus cenſet, eſſe peccatum mort. etiamſi res cælata ſit leuis, ſed rei veritas eſt, quod etiam in iſtis præceptis ſicut & in aliis naturalibus & poſitiuis, quod ex ſuo genere eſt peccatum mort. ſit veniale ob leuitatem materiæ.

DVBIVM 2. an liceat Religioſis habere cenſus, & redditus annuales.

I. Concluſio, ante Conc. Trid. licebat religioſis de licentia ſuorum Prælatorum habere, tales cenſus etiam ad diſtrahendum in vſus ſibi placentes dum prælatus non reuocaret, vel limitaret talem licentiam. ita Silu. Naua. & alij quos refert, & ſequitur Ludo. Lo. quia iſtud peculium cum ſit à prçlato reuocabile non inducit proprietatem.

II. Concluſio, etiam poſt Conc. Trid. non peccant Religioſi habentes cenſus, & redditus annuos: non tantum loquendo de redditibus ſibi, à ſibi ipſis legatis in teſtamento ab eiſdem condito ante profeſsionem, aut à parentibus, ſiue a lijs ſibi relictis: ſed etiam loquendo de redditibus emptis ex bonis à Religioſo iam profeſſo acquiſitis, & quorum dominiũ transferat iã in communitatem, poteſt enim communitas redditus illius cenſus, nomine tamen communitatis fundati concedere Religioſo in præmium ſui laboris, vt conſtat ex vſu ſapientiſsimorum, & timoratorum, ſi obijcias, quia in Conc. Trid *ſeſſ. 25. ca. 2.* ſtatuitur non licere Religioſis vtriuſque ſexus bona mobilia, vel immobilia quouis modo acquiſita, vt propria poſsidere: ſed iſta ſuperiori tradantur, & conuentui incorporentur. Et iterum dicitur ſic, non liceat ſuperioribus Religioſorum bona ſtabilia Religioſis concedere, etiam vſumfructuum, vſum, vel comendam: vbi per bona ſtabilia intelliguntur bona immobilia, & cenſus. Ad hoc reſp. quod loquitur Concilium de redditibus non habendis etiam quantum ad vſum, vt proprijs, & irreuocabilibus, per Prælatos, & ſine eorum licentia diſtrahendis, intendit enim Conc. tollere, à Religioſis dominium, & proprietatem, vt conſtat, ex titulo dicti cap. qui eſt de paupertatis voto integerrimè ſeruando: & ſi aliud intendat, illud decretum non eſt cum tanto rigore receptum ob multas neceſsitates Religioſorum, quibus ex bonis communitatis non ſubuenitur etiam iuxta ſuum ſtatum, & religioſam paupertatem, quod maximè verum habet in monialibus, ita Ludo. Lop. *cap.* 154. vbi citat Naua. & Rod. *in ſu to. 1. cap. 90. num. 9.*

3. DVB. an poſsit Religioſus ſine licentia ſibi donatum recipere. Not. duplicem eſſe licentiam, aliam expreſſam, & formalem, aliam virtualem ſeu interpretatiuam, & iſta explicatur dupliciter: primo quando ſubditus certo ſcit, quod ſi petat licentiam à Prælato non ſibi denegabitur, ſed ſimul ſcit, Prælatum velle, quod nihil fiat ſine eius licentia expreſſa, & iſta virtualis licentia ad nihilum valet, cum illa enim non poteſt Religioſus exigere à Couẽtu. Secundo quando per ſigna probabilia credo, quod ſi ego faciam aliquid V. g. emam librum, aut aliquid donem, hoc prælato placebit: & de hac interpretatiua licentia loquimur quoties dicimus, illam ſufficere; ita *Ludo. Lop. tom. 1. capit. 156.* & Rodrig. *in ſumma 1. part. capit. 31. numer. 3.*

I. Concluſio, etſi ſit probabilis ſentẽtia victoriæ aſſerentis poſſe Religioſum ſecluſa ſpeciali prohibitione circa hoc recipere aliquid ſine Prælati licentia: dũ tamẽ habeat animum petendi licentiam quando expenderit, illud probabilius tamen videtur, illud non poſſe recipere, ſine prælati licentiæ ſaltem interpretatiua: quia talis receptio ſicut & datio eiuſdem rei eſt, translatiua dominij: ergo & eſt interdicta Religioſo cum per votum paupertatis reddatur incapax dominij.

2. Concluſio, Religioſus accipiendo, ſine

ne licentia aliquid communitatis, aut rem alteri Religioſo applicatam, peccat mort. ex genere: cum accipiat alienum inuito domino rationabiliter. Ex paruitate tamen materiæ erit peccatum veniale vt ſi à communitate accipiat ſibi gallinam: ſecus eſſet ſi donaret eam extraneo.

3. Concluſio Religioſus accipiendo ab amico prandium, aut alia comeſtibilia, non peccat: ad hoc enim præſumitur habere licentiam à prælato interpretatiuam. Et idem eſt de Religioſo exiſtente cum licentia extra conuentum, qui habet conſequenter licentiam interpretatiuam recipiendi ſibi oblata.

4. DVBIVM, an poſsit Religioſus ſibi applicata diſtrahere ſine licentia? Prima concluſio: Religioſus emẽs, vendens, commutans, aut donans aliquid communitatis, vel ſibi applicatum ſine licentia ſaltem interpretatiua peccat mort, ex genere. Quia in iſtis actibus cum ſint tranſlatiui dominij habet, ſe vt Dominus, & vſurpat alterius dominium, poterit tamen cõmodare librum, aut aliam rem ſine expreſſa licentia: quia per commodatum non transfertur dominium.

5. Concluſio: Religioſus poteſt dare alteri Religioſo ſui conuentus librum valentem quinque argenteos, aut aliud ſimile. Ita Ludo. Lopez. 1 *p. q. 156. concl. 3. imo Rodrig. in ſu. 1. p. cap. 90. num.* 11. tenet, poſſe dare librum valentem quinque aureos. Item poteſt Religioſus commutare libros, cum alijs libris etiam ſecularium æquè bonis; vt ait Lud. Lop. conclu. 4. quia ad omnia prædicta præſumitur, ad eſſe licentia prælati interpretatiua: ſi alias non ſtet ſpecialis prohibitio prælati in contrarium. Imò vt ait Ludo. Lop. iuxta iſtam interpretatiuam licentiam, Religioſus iter agens ex pecuniis ſibi datis in eleemoſynam, aut aliter acceptis, poteſt expendere, cum conſanguineis etiam diuitibus: vſque ad decem aureos, aut eorum valorem. Hæc enim donatio non cenſetur prodiga: ſed rationabilis, in ratihabitione Prælati fundata

V. DVB. quantam, licentiam poteſt Prælatus regularis ſibi & ſubditis concedere, ad donandum extraneis.

1. Concluſio: Prælati regulares poſſunt ſibi, & ſuis concedere, licentiam donandi vſque ad decem aureos; de bonis ſibi applicatis pro cauſa pia; & rationabili V. g. pro pauperibus, pro nuptiis cognatorum, pro gratificatione beneficiorum, pro cultu diuino, & ſimilibus: non tamen poſſunt amplius inſumere, ſine licentia Prouincialis, aut alterius ſimilis, vel ſuperioris Prælati. Ita Cord. in ſu. *q* 54. & Lud. Lop. in inſtru. nego *ca.* 40. Et ita (ait iſte) præceptum eſt, fratribus ordinis Prædicatorum in capitulo piſano. Et hoc ita ſeruant Prælati timorati & docti. Et intelligitur concluſio de donatione inter viuos, non de donatione cauſa mortis: hæc enim in multis æquiparatur teſtamento, quod Prælatus regularis condere non poteſt. ita Nau. li. 3. conſ. 6. tit. de dona. & Man. Rod. in ſu. 1. p. c. 90. n. 7.

An verò prædicti prælati poſsint concedere licentiam ad prædicta hoſpitibus ſui ordinis, ad hoc 2. Concluſio ſit negatiua, ita Lud. Lop. in ſu. 1 *p. c.* 156. in fine, quia in conſtitutionibus fratrum Prædicatorum *d.* 1. *ca.* 14. habetur, quod Religioſus non expendat pecunias ſine licentia ſui Prælati: ſed Prælatus vnius conuentus non eſt propriè Prælatus hoſpitum in ſuo conuentu exiſtentium, etiamſi in aliquibus ex diſpoſitione dictarum conſtitutionum, & ordinationum ſuperiorum hoſpites eis ſubdantur, ergo.

3. Concluſio: Religioſus extra ſuum conuentum cum licentia exiſtens, cenſetur habere interpretatiuam licentiam ad expendendum pecunias non tantum pro vſibus in itinere neceſſarijs: ſed etiam quoties inſtat neceſsitas aut vtilitas expendenda aliquid nec adeſt, prælatus poteſt, cum interpretatiua licentia, quæ tunc etiam præſumitur ad eſſe illud expendere.

Hæc dicta ſint de religioſis intra ordinem degentibus: nam alijs ex Papę licentia ab ordine exemptis, vt Epiſcopis, aut a-

liis

Digitized by Google

lijs benficiatis ſolet, Papa ampliorem concedere licentiam, vt ſcilicet ex redditibus ſuorum beneficiorum vel ex aliter acceptis poſsint in vita, vel morte ad pia opera pro libito diſpenſare: hactenus dicta procedunt ſtando in natura voti paupertatis, & ſecluſis ſpecialibus prohibitionibus, ſummorum Pontificum, aut aliorum prælatorum.

Nouiſsimè Clem. VIII. in motu qui incipit, Religioſæ Congregationis, edicto 3. calend. Iul. an. 1594. multa vetat Religioſis vtriusque ſexus exceptis militaribus: circa largitionem munerum: quæ tamen omnia, [illegible] in noſtris co[illegible]entur, in iure c[illegible] antiquo, vt in [illegible].

Primo interdicitur Religioſis etiam Prælatis, & conuentibus: ne per ſe aut per alios, etiam indirectè, aliquid liberaliter, vel munera donent, exceptis leuibus eſculentis, & poculentis, & ad deuotionem pertinentibus munuſculis: & adhuc iſta leuia nomine conuentus largiantur, & vbi ſuperiori de conſenſu conuentus, videbitur, expedire. Et quidem donatio liberalis vetatur, *Religioſis in ca. nulli liceat*, *& cap.* ſi quis de rebus Eccleſ. non alien. &c. cum ad monaſterium de ſta. Monac. & donatio leuium nomine conuentus facienda habetur etiam, in ca. tua nuper de his quæ fiunt, à Prælato, ſine conſenſu capituli.

Not. Primo, pro explicatione: quod in hoc decreto ſola liberalis donatio vetatur, quæ ſecundum D. Thom. *in 1. d. 18. q.* 1. *ar.* 2. eſt datio irredibilis compenſationem non intendens. Et ſic benè poſſunt Religioſi cum licentia ſuorum Prælatorum eleemoſynas facere, feſta celebrare, expendendo aliquid pro muſica, &c. remunerare, & gratificare obſequia, & beneficia recepta à Medico, aduocato, aut ab aliis. Hæc enim & ſimilia non ſunt propriè donationes, ſed ſatisfactiones. Secundo not. quod donatio indirecta, in hoc decreto vetita dicetur, V. g. ſi conuentus remittat liberaliter, & non titulo eleemoſynæ, aut alio iuſto titulo, legitimam Religioſi iam hæreditatem, aut alia debita, aut ſi Religioſus mutuet, animo non repetendi mutuum.

Tertio Not. res leues eſſe in duplici differentia: aliæ ſunt ita paruæ quod nullam merentur recompenſationem vt calculus benedictus, modicus panis, & ad iſta diſpenſandum non eſt neceſſaria dicta licentia: aliæ ſunt æſtimabiles, & recompenſabiles, ſiue ſint comeſtibilia ſicut vna caia de conſerua ſiue ſint res ad deuotionem pertinentes: ſicut vna imago, vnas horas, &c. & de his præcipitur, quod dentur nomine, & conſenſu conuentus. Et licèt in iſto decreto, tantum fiat mentio de leuibus comeſtibilibus, & ad deuotionem pertinentibus: idem etiam dicendum eſt de leuibus alterius generis, ſicut vna caja de cuchillos, &c. quoties enim in aliqua regula excipiuntur aliqui caſus, conſequenter manent excepti ſimiles caſus. Ita in Clement. exiui de paradiſſo §. deinde, & eſt communis ſententia iuriſtarum, Bart. in cap. 2. de coniugio leproſorum, Feli. in cap. Paſtoralis. imo licet lex (dicunt iſti) limitaret exceptiones dicendo, exceptis iſtis tantum caſibus, adhuc exceptio eſt extendenda ad ſimiles caſus. *ſicut in leg. final. C. de* reuocandis donationibus ſtatuitur, quod per ſolas quinque cauſas poteſt reuocari donatio, & tamen gloſſa cum communi ſententia, tenet poſſe reuocari, per alias ſimiles cauſas: & ratio eſt, quia cum lex non poſsit excipere omnes caſus exceptione dignos: ponit aliquos loco exemplorum. Et ſi obijcias communem regulam iuris, quod caſus exceptus firmat regulam in non exceptis. Intelligitur de caſibus non exceptis, qui aliàs ſunt diſsimiles exceptis.

Secundò vetatur in dicto decreto Religioſis, etiam prælatis, ne iſta dona inter ſe largiantur, niſi rerum minimarum, & cum licentia ſuperioris inſcriptis. Et quidem iſta largitio vetatur Religioſis in locis ſupra citatis ad adipiſcenda officia, & dignitates. Exceptio verò minimarum cum prælati licentia habetur, in *cap. Exijt qui ſeminat de verborum ſignif.* §. *de* vilibus.

B Not.

Digitized by Google

Not. 4. Quod pro aſsignanda materia leui in hoc non datur certa regula : ſed iuxta regulas prudentiæ attentis circunſtantijs loci, temporis, perſonæ, & finis erit ſtatuenda. Secundum Naua. in *ca. non dicatis n.* 25. Quod enim reſpectu vnius perſonæ, & in vno loco, vel tempore eſt paruum, reſpectu alterius perſonæ,&c. eſt magnum : & quod in ſe eſt paruum, reſpectu alicuius finis poteſt eſſe magnum: ſicut deferre triticum, aut alia extra Regnum, in ſe eſt quid paruum : ſed in ordine ad bonum reipub. erit magnum: & ſic pro aſsignanda materia leui ſunt duæ regulæ.

Prima eſt, conſiderare finem iſtius legis vetantis donationes extra ordinem ad fugienda multa damna, ex diſsipatione patrimonij Chriſti prouenientia, & vetantis donationes, inter Religioſos, ne praua ambitione impulſi pro conſequendis in Religione gradibus & dignitatibus alter alterius gratiam aucupetur. Et ſic ſecundum hoc licet Religioſus furando, aut ſine licentia donando quatuor argenteos v.g. peccet mortaliter contra iuſtitiam, aut contra votum paupertatis (ſi iſta materia, vt ſuppono, ſit grauis pro furto, vel pro voto paupertatis) non tamen erit materia grauis pro virtute liberalitatis : nec eam donando Religioſis diſsipatur patrimonium Chriſti, aut dignitas aucupatur: & ſic nec peccatur contra iſtam legem. Iſta doctrina approbatur à Naua. *tract. de Dat. & promiſ.* vbi explicando decretum Bonif. 8. prohibentis data, & promiſſa ad aliquid gratis, vel ex iuſtitia obtinendum, ait, non ſatis eſſe dare rem, quæ ſi defraudetur, eſſet peccatum mortale. Nam tali perſonæ poteſt dari, verbi gratia, equus vt recte iudicetur, tale donum eum non obcæcandum, qui eſt finis dictæ legis. Et confirmatur hoc ex capite, & ſi quæſtiones *de Simonia,* vbi Papa ſcribit cuidam Epiſcopo: Ne timeat incidiſſe in Simoniam, per hoc, quod ſuus frater dedit equum Cardinali, qui eum conſecrarat: quia præterquam quod ibi nullum interfuit pactum, equus erat donum nimis paruum reſpectu talium perſonarum, nec cenſetur Cardinalem ex hoc ad illud inclinatum.

Secunda regula pro cognoſcenda materia leui iſtius legis eſt grauitas pœnarum impoſitarum pro eius tranſgreſſoribus : & ſecundum hoc, omnis donatio quæ non punitur pœnis iſtius legis, et ſi alias ſit iſta lege vetita, vtpote, ſi non ſit cum licentia ſuperioris, & nomine, & conſenſu conuentus, reputatur leuis. Vbi nota, quod, vt pœna ſit iuſta debet proportionari culpæ, & cum lex iſta, vtpote, à CHRISTI Vicario lata ſit ſancita, & illius pœnæ grauiſsimæ, non eſt extendenda ad minima; verbi gratia, ad vnum libellum, & ſimilia, quia ad iſta non ſe extendit ratio legis : imo licet iſtorum largitio ſine licentia Prælati ſit aliàs peccatum mortale contra votum paupertatis tamen reſpectu illius legis, & in ordine ad finem illius erit tantum culpa leuis, cum ſit donum leue, nec puniatur pœnis iſtius legis. Quæuis enim lex intendit punire peccata, quæ ſunt grauia in ordine ad eius finem.

Tertio præcipitur Religioſis, ne cum aliquo benefactore, vel præſule etiam ex eodem ordine aſſumpto, occaſione tranſitus, aut ad memoriam accepti beneficij gratique animi teſtificationem aut quauis occaſione pecunias inſumant honorifice, laute, & opipare, pro eorum receptione, pro conuiuijs, pro exhibendis ſpectaculis etiam pijs: niſi reuera pro diuino cultu, & veris pauperum neceſsitatibus, habita in hoc neceſsitatis ratione, & ex conſenſu ſuperioris vel alias in rebus licitis, nec vetitis per capitula Prouincialia, aut Generalia. Iſta etiã ſumptuũ prohibitio, ſicut & conuiuia, & fercula, habentur in comeſſationes, & multis, & ea non liceat. d. 44.

Not. *primo*, Hic tantum vetari ſumptus exceſsiuos, dum dicitur, honorifice, opipare, & laute. Vnde non eſt hic vetitum, inuitare aliquem ſine iſta prophanitate, & multo

Digitized by Google

multo minus, quod fit in Religionibus quando in feſtis ſuorum patronorum inuitant alios Religioſos, & perſonas deuotas. Sic enim fraternitas conciliatur, & plebs ædificatur. Et quod inſumitur in feſtis, monumentis, & Euchariſtiæ ſolemnijs, & pauperum hoſpitio, ſeruata in hoc modeſtia Religioſa: iam excipitur in iſta lege. vbi etiam habetur, quod ſi diuites occaſione tranſitus, vel ex deuotione, aut neceſsitate, ad Religioſorum loca diuertant, communi refectorio ſint contenti.

Secundo notatu, circa illam grati animi teſtificationem hoc eſſe intelligendum, quod non diſsipent bona Religionis ſumptibus exceſsiuis hoc colore gratificationis, quod continget, quoties velint, gratificari alquod obſequium parui momenti, vt ſi alicui donem, quia exhibet mihi conſuetam reuerentiam: non tamen intendit lex iſta tollere verum titulum gratificationis, ita neceſſariæ ad hominum conuictum, & fundatæ in lege naturali: ſi enim Religioſi non eſſent grati ſuis benefactoribus, nullus eiſdem beneface-ret.

Quarto in iſto decreto inhabilitantur, recipientes aliquid contra illius tenorem ad illud retinendum, ne abſoluantur, dum non reſtituunt; ſi commode poſſunt: ſin minus, ſi non præſtant cautionem de reſtituendo. ita etiam habetur in Clem. 1. de rebus Eccleſiæ non alie. & præcip tur in dicto decreto, quod iſta reſtitutio fiat conuentui, de cuius bonis facta eſt donatio, & ſi donatio non ſit facta de bonis conuentus, fiat reſtitutio conuentui in quo Religioſus qui donauit, eſt profeſſus, & ſi donatio ſit facta nomine conuentus, aut Prouinciæ, aut ordinis: reſtituatur donatum communi menſæ eius cuius nomine datum eſt: ita quod nec donator, nec conuentus valeat reſtitutionem remittere, vel concedere. *quod pauperibus erogetur, & hoc etiam habetur ſic in ca. abbati. d.* 54. Ex dictis patet legem iſtam loqui de donationibus factis ex bonis, quorum communitas Religioſorum eſt domina cum præcipiat, quod reſtitutio fiat communitati.

Quinto. Ponuntur grauiſsimæ pœnę pro tranſgreſſoribus. Primo perpetua infamia. Secundo, Priuatio (ipſo facto) vtriuſque vocis, dignitatum, graduum, munerum, & officiorum. Tertio. Inhabilitas ad iſta: & ſimilia. Quarto. Aliæ pœnę furti, & ſymoniæ, & quæ continentur in iure, & in ſtatutis Religionum contra proprietarios.

NOT. *Primo*. Quod cum iſtæ pœnæ ponantur tranſgreſſoribus iſtius legis (quæ eſt de largitione munerum, vt patet ex eius titulo) non incurruntur à recipientibus, ſed à ſolis largientibus dicta munera.

NOT. *Secundo*, quod nomine officij vel dignitatis intelliguntur officia habentia honorem cum ſuperioritate, vt ſunt Prioratus: non tamen intelligitur officium Lectoris, Prædicatoris, vel confeſſoris. Ita declarauit Sixt. Quint. in motu qui incipit: *ad Romanum ſpectat Pontificem*, edicto duodecimo Calendas Nouembris Anni milleſimi, quingenteſimi, octogeſimi octaui, pro explicando ſuo proprio motu contra illegitimos, vbi eos eodem tenore priuat officijs, dignitatibus, &c.

NOT. *Tertio*. circa illud ipſo facto, &c. quod ante ſententiam declaratoriam non tenetur reus ſubire pœnam poſitiuam conſiſtentem in actione, & paſsione, vt exilium vel pœnam pecuniariam: immo nec pœnam conſiſtentem in ſola paſsione, vt pœnam mortis, aut abſciſsionis membri, etiamſi lex dicat ipſo facto, & abſque alia declaratione, ſint priuati ſuis bonis, ſuo officio, &c. Hoc enim ſic debet intelligi; ipſo facto, abſque alia declaratione ſcilicet pœnæ, non tamen abſque alia declaratione culpæ, cui eſt impoſita illa pœna. Ita communiter Thomiſtæ cum Diuo Thom. 1. 2. *q.* 96. *ar.* 4. *&* 22. *q.* 62. *ar.* 3. Vannes ibi *dub.* 2. Silu. Ver. *pœna. num.* 28. inhumanum enim eſſet, quod reus occultus condemnaret, & proderet ſe: & ſimul eſſet iu-

Digitized by Google

iudex, teſtis, accuſator ſui, & executor ſententiæ: ſecus ſit de pœna conſiſtente in ſola priuatione, cuiuſmodi ſunt cenſuræ Eccleſiaſticæ, quæ incurruntur ante ſententiam declaratoriam à violantibus leges habentes, tales pœnas. Et ratio differentiæ eſt, vt ait Vannes, quia per iſtas pœnas non priuatur homo bonis iam habitis, ſicut per excommunicationem, non priuatur homo bonis iam acquiſitis: ſed ſuffragiis, quæ ſibi ab Eccleſia prouenire poterant, & per ſuſpenſionem & irregularitatem non tollitur poteſtas iam habita: ſed tantum impeditur exercitium talis poteſtatis: non ſic autem in alijs, ſed per illas priuatur reus bonis iam habitis.

Sextò præcipitur ordinarijs, ac eorum Vicarijs, & ſuperioribus regularium, vt curent hoc ſtatutum inuiolabiliter obſeruari. Vbi notandum *primo*. Quod Papa non facit Epiſcopos executores iſtius legis, vt aliqui dixerunt, ratione cuius excuſabantur aliqui: dum lex iſta per Epiſcopos non promulgabatur: ſed ipſis Epiſcopis, ſicut & ſuperioribus Religionum, ſingulis pro ſibi ſubditis, etiam monialibus executio iſtius legis præcipitur. Multæ enim moniales ſubduntur Epiſcopis. *Secundo* Not. Quod quando Prælati inferiores ſub formali præcepto, & in virtute Spiritus Sancti præcipiunt iſtius legis, ſicut & aliarum legum ſuorum ſuperiorum obſeruantiam, ſicut ſolet fieri in Religionibus, non imponunt nouum præceptum, nec iſtud præceptum cadit ſupra materiam, quæ ſtando in ſola vi legis ſuperioris non obligaret, ſub peccato mortali; ſed præceptum inferioris Prælati cadit ſupra promulgationem legis, & ſupra totam legem in communi, in ea forma ſicut in illa continetur: ſicut qui vouet aut iurat ſtatuta alicuius Religionis, vel Collegij, vel leges alicuius officij, promittit illa ſeruare ſecundum formam, & rigorem in eis contentum, & non ſub maiori obligatione.

Septimo. In iſto decreto reuocantur contraria priuilegia, & ſtatuta etiam iurata, ordinationes Apoſtolicæ, conſuetudines, indulta cuiuſuis ordinis, aut Collegij, quouis iuramento, & auctoritate etiam Apoſtolica roboratæ: dum non fiat expreſſa mentio iſtius legis de verbo ad verbum. Et intelligitur hoc de indultis concedendis ab eodem Papa, qui tulit iſtam legem. Nam vt Papæ ſucceſſores aliter ſtatuant, non neceſſitantur facere iſtam expreſsionem iſtius legis de verbo ad verbum. De quo dicemus latius *li. 2. cap. 3. dub. 3.* Et notandum quod hic non reuocatur ius commune, vt patet, & ſic nec priuilegia in illo inſerta; cum iſta vendicent ſibi aliud nobilius nomen, & ſint iam leges communes, & ſic non manent reuocata per generalem reuocationem omnium priuilegiorum. Ita communiter iuriſtæ in le. hæres abſens ff. de iudicijs *Felin. ca.* 1. de reſcriptis, *num.* 12. & Nau. lib. 3. *conſ.* 87. titulo de regularibus.

Octauo ponitur promulgatio dictæ legis. Et præcipitur, quod iſta lex incipiat obligare intra montes poſt ſexaginta dies à promulgatione in Romana Curia: & vltra montes: poſt quatuor menſes à dicta promulgatione. Et licèt de hac lege fuit ſupplicatum, non tamen fuit à Papa admiſſa ſupplicatio. Et ſic in Hiſpania per Nuntium Apoſtolicum fuit hoc intimatum cunctis ordinum Procuratoribus, illis præcipiendo, vt de hoc ſuos ſuperiores certiores faciant, & executioni mandent. Et ita eſt intimatum noſtro prædicatorum ordini in capitulo generali Romæ anno 1601. Hoc decretum latius à nobis eſt interpretatum, vt ex eius interpretatione ſimilia decreta interpretari noſcamus.

Capvt IV.

De bonis in communi habendis à Religioſis.

Dvb. Prim. An poſsint Religioſi habere bona in communi? I. Concluſio. Aliquæ Religiones non poſſunt habere bona etiam in communi, ſicut ſacra Religio Seraphici Patris Franciſci. Item noſtra ſacra Prædicatorum Religio fuit fundata à ſanctiſsimo Patriarcha noſtro Dominico, cum

cum hoc rigore non habendi poſſeſſiones aut redditus etiam in communi, ſed poſtea per SIXTVM IV. fuit in hoc diſpenſatum vt habetur in noſtris conſti. d. 2. ca. 1. & 10. Et merito. Quia cum noſtra ſacra Religio ſit ſpecialiter instituta pro ſalute animarum, ad quod tanto ſtudio, & literarum exercitio, ſicut in hac veluti generali Vniuerſitate profitemur, opus eſt, ſi Religioſi ad ſubueniendum tot neceſsitatibus extra ſepta monaſterij paſsim egredi cogerentur ab illo tam ſancto, & valde neceſſario literario exercitio nimis retardarentur.

2. Concluſio: Aliæ Religiones præter Seraphicam poſſunt habere bona in communi: & ſic ſuccedunt Religioſi, & pro ipſis dum viuunt, religio in bonis parentum, & ſanguineorum eo modo, quo ſuccederent, ſi eſſent in ſeculo. Ita conceſsit ordini Prædicatorum Clem. 4. Bul. 2. & Nicol. 3. Benedictinij Bul. 1. Itē monaſteria poſsūt acquirere hæreditates, legata fidei cōmiſſa, &c.

Et illa, & alia ſibi debita repetere. Ita conceſsit Celeſtinis *Eug.* 4. *Bul.* 7. & Benedictinijs *Bul.* 9. vbi excommunicantur, qui contra venerint, ſi intra tres dies à notitia huius indulti, non deſiſtunt. Item poſſunt religioſi recipere quæcunq; ſibi donantur de male acquiſitis, incertis, & de legatis indiſtinctè relictis in pios vſus. Ita conceſsit minoribus Alex. 4. Bul. 16. & 17. Et poſſunt religioſi commutare ſibi legata ad vnum vſum in alios vſus, ſine ſcandalo tamen iſta legantium, ita conceſsit Sixtus 4. inter viua oracula, & idem etiam conceſsit inter viua oracula Leo 10. de rebus donatis per viuētes

2. DVBIVM, an habere bona in communi contrarietur paupertati Religionis, vel minuat paupertatem Euangelicam. Concluſio: Habere bona in communi in nullo minuit paupertatē Euāgelicā. Imò iſta eſt perfectiſsima paupertas à Chriſto, & Apoſtolis ſeruata, vt patet actor. 2. Habebant enim Apoſtoli bona in communi. Et oppoſitum noſtræ Concluſionis damnatur à Ioan. 22. in extrau. ad conditorem, & in extrauag. inter nonnullos de verb. ſig. Et aliquid illud aſſerentes ſunt ſicut hæretici combuſti. De quo in direct. inq. *q.* 17. *&* 18. Et Nicol. 3. qui hoc ipſum tenuit, errauit ſicut Doctor particularis explicando ſuam ſententiam, vt declarat Bened. 12. in direct. inq. loco cit.

DVB. tert. An adminiſtratio bonorum monaſterij; pertineat ad ſolum Prælatum regularium, ita quod ſolus ille ſine conſenſu conuentus poſsit bona alienare.

Not. Prim. quod alienatio propriè ſumpta eſt actus, quo transfertur dominium rei, quæ alienatur. Ita leg 2. C. de feudo. Sed large ſumpta includit, emphiteuſim, locationem ad longum tempus ſcilicet vltra triennium. ita in extrau. ambitioſe de reb. Eccleſiæ non alie. Includit etiam venditionem ſub conditione, donationem, venditionem, permutationem, ac emphiteuticum contractum perpetuum. Ita in ca. nulli liceat de rebus Eccleſiæ non alie. Et in materia odioſa ſumitur alienatio propriè & in materia fauorabili, ſicut modò ſumitur large.

Not. 2. Quod inter bona Monaſterij, alia ſunt, quę ſeruando ſeruari poſſunt: vt ſunt bona immobilia, & mobilia pretioſa ſcilicet, veſtes ſacræ, ius ad annuos redditus, etiam redimibiles, vel ad annuos fructus. vt ait Panor. in ca. cum nullo, de reb. Eccleſiæ non aliæ, & Naua. lib. 3. conſ. 6. & 7. tit. de reb. Eccleſ. alie. Item res quæ non corrumpuntur triennio, & aliàs ſunt fructiferæ: vt oues ſunt res quę ſeruando ſeruari poſſunt: ſecundum Silu. ver. alienatio num. 7. Alia ſunt bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt ſunt veſtes detritæ, fructus arboris excisſi, & res, quæ vnico conſumitur vſu ſicut oleum, vinum, triticum, immò & pecunia, niſi in duobus caſibus; primo, quādo eſt deputata pro emendis immobilibus ita, quod Prælatus & capitulum ſic eam inueſtire teneantur, non tamen quando ſimpliciter, & ſine voto, aut iuramento ſic eam inueſtire deliberauit. *Secundo*, quando eſt in magna quantitate: Secundum Armi. verbo alienatio *num.* 4. & *ſecundum* alios, licèt

iudex, teſtis, accuſator ſui, & executor ſententiæ: ſecus ſit de pœna conſiſtente in ſola priuatione, cuiuſmodi ſunt cenſuræ Eccleſiaſticæ, quæ incurruntur ante ſententiam declaratoriam à violantibus leges habentes, tales pœnas. Et ratio differentiæ eſt, vt ait Vannes, quia per iſtas pœnas non priuatur homo bonis iam habitis, ſicut per excommunicationem, non priuatur homo bonis iam acquiſitis: ſed ſuffragiis, quæ ſibi ab Eccleſia prouenire poterant, & per ſuſpenſionem & irregularitatem non tollitur poteſtas iam habita: ſed tantum impeditur exercitium talis poteſtatis: non ſic autem in alijs, ſed per illas priuatur reus bonis iam habitis.

Sextò præcipitur ordinarijs, ac eorum Vicarijs, & ſuperioribus regularium, vt curent hoc ſtatutum inuiolabiliter obſeruari. Vbi notandum *primo*. Quod Papa non facit Epiſcopos executores iſtius legis, vt aliqui dixerunt, ratione cuius excuſabantur aliqui: dum lex iſta per Epiſcopos non promulgabatur: ſed ipſis Epiſcopis, ſicut & ſuperioribus Religionum, ſingulis pro ſibi ſubditis, etiam monialibus executio iſtius legis præcipitur. Multæ enim moniales ſubduntur Epiſcopis. *Secundo* Not. Quod quando Prælati inferiores ſub formali præcepto, & in virtute Spiritus Sancti præcipiunt iſtius legis, ſicut & aliarum legum ſuorum ſuperiorum obſeruantiam, ſicut ſolet fieri in Religionibus, non imponunt nouum præceptum, nec iſtud præceptum cadit ſupra materiam, quæ ſtando in ſola vi legis ſuperioris non obligaret, ſub peccato mortali; ſed præceptum inferioris Prælati cadit ſupra promulgationem legis, & ſupra totam legem in communi, in ea forma ſicut in illa continetur: ſicut qui vouet aut iurat ſtatuta alicuius Religionis, vel Collegij, vel leges alicuius officij, promittit illa ſeruare ſecundum formam, & rigorem in eis contentum, & non ſub maiori obligatione.

Septimo. In iſto decreto reuocantur contraria priuilegia, & ſtatuta etiam iurata, ordinationes Apoſtolicæ, conſuetudines, indulta cuiuſuis ordinis, aut Collegij, quouis iuramento, & auctoritate etiam Apoſtolica roboratæ: dum non fiat expreſſa mentio iſtius legis de verbo ad verbum. Et intelligitur hoc de indultis concedendis ab eodem Papa, qui tulit iſtam legem. Nam vt Papæ ſucceſſores aliter ſtatuant, non neceſſitantur facere iſtam expreſsionem iſtius legis de verbo ad verbum. De quo dicemus latius *li. 2. cap. 3. dub. 3.* Et notandum quod hic non reuocatur ius commune, vt patet, & ſic nec priuilegia in illo inſerta; cum iſta vendicent ſibi aliud nobilius nomen, & ſint iam leges communes, & ſic non manent reuocata per generalem reuocationem omnium priuilegiorum. Ita communiter iuriſtæ in le. hæres abſens ff. de iudicijs *Felin. ca.* 1. de reſcriptis, *num.* 12. & Nau. lib. 3. *conſ.* 87. titulo de regularibus.

Octauo ponitur promulgatio dictæ legis. Et præcipitur, quod iſta lex incipiat obligare intra montes poſt ſexaginta dies à promulgatione in Romana Curia: & vltra montes: poſt quatuor menſes à dicta promulgatione. Et licèt de hac lege fuit ſupplicatum, non tamen fuit à Papa admiſſa ſupplicatio. Et ſic in Hiſpania per Nuntium Apoſtolicum fuit hoc intimatum cunctis ordinum Procuratoribus, illis præcipiendo, vt de hoc ſuos ſuperiores certiores faciant, & executioni mandent. Et ita eſt intimatum noſtro prædicatorum ordini in capitulo generali Romæ anno 1601. Hoc decretum latius à nobis eſt interpretatum, vt ex eius interpretatione ſimilia decreta interpretari noſcamus.

Capvt IV.

De bonis in communi habendis à Religioſis.

Dvb. Prim. An poſsint Religioſi habere bona in communi? I. Concluſio. A I. quæ Religiones non poſſunt habere bona etiam in communi, ſicut ſacra Religio Seraphici Patris Franciſci. Item noſtra ſacra Prædicatorum Religio fuit fundata à ſanctiſsimo Patriarcha noſtro Dominico,

cum

Digitized by Google

eum hoc rigore non habendi poſſeſsiones aut redditus etiam in communi, ſed poſtea per SIXTVM IV. fuit in hoc diſpenſatum vt habetur in noſtris conſti. d. 2. ca. 1. & 10. Et merito. Quia cum noſtra ſacra Religio ſit ſpecialiter inſtituta pro ſalute animarum, ad quod tanto ſtudio, & literarum exercitio, ſicut in hac veluti generali Vniuerſitate profitemur, opus eſt, ſi Religioſi ad ſubueniendum tot neceſsitatibus extra ſepta monaſterij paſsim egredi cogerentur ab illo tam ſancto, & valde neceſſario literario exercitio nimis retardarentur.

2. Concluſio: Aliæ Religiones præter Seraphicam poſſunt habere bona in communi: & ſic ſuccedunt Religioſi, & pro ipſis dum viuunt, religio in bonis parentum, & ſanguineorum eo modo, quo ſuccederent, ſi eſſent in ſeculo. Ita conceſsit ordini Prædicatorum Clem. 4. Bul. 2. & Nicol. 3. Benedictinij Bul. 1. Itẽ monaſteria poſsũt acquirere hæreditates, legata fidei cõmiſſa, &c.

Et illa, & alia ſibi debita repetere. Ita conceſsit Celeſtinis *Eug*. 4. *Bul*. 7. & Benedictinijs *Bul*. 9. vbi excommunicantur, qui contra venerint, ſi intra tres dies à notitia huius indulti, non deſiſtunt. Item poſſunt religioſi recipere quæcunq; ſibi donantur de male acquiſitis, incertis, & de legatis in diſtinctè relictis in pios vſus. Ita conceſsit minoribus Alex. 4. Bul. 16. & 17. Et poſſunt religioſi commutare ſibi legata ad vnum vſum in alios vſus, ſine ſcandalo tamen iſta legantium, ita conceſsit Sixtus 4. inter viua oracula, & idem etiam conceſsit inter viua oracula Leo 10. de rebus donatis per viuẽtes

2. DVBIVM, an habere bona in communi contrarietur paupertati Religionis, vel minuat paupertatem Euangelicam. Concluſio: Habere bona in communi in nullo minuit paupertatẽ Euãgelicã. Imò iſta eſt perfectiſsima paupertas à Chriſto, & Apoſtolis ſeruata, vt patet actor. 2. Habebant enim Apoſtoli bona in communi. Et oppoſitum noſtræ Concluſionis damnatur à Ioan. 22. in extrau. ad conditorem, & in extrauag. inter nonnullos de verb. ſig. Et aliquid illud aſſerentes ſunt ſicut hæretici combuſti. De quo in direct. inq. *q*. 17. & 18. Et Nicol. 3. qui hoc ipſum tenuit, errauit ſicut Doctor particularis explicando ſuam ſententiam, vt declarat Bened. 12. in direct. inq. loco cit.

DVB. tert. An adminiſtratio bonorum monaſterij, pertineat ad ſolum Prælatum regularium, ita quod ſolus ille ſine conſenſu conuentus poſsit bona alienare.

Not. Prim. quod alienatio propriè ſumpta eſt actus, quo transfertur dominium rei, quæ alienatur. Ita leg 2. C. de feudo. Sed large ſumpta includit, emphiteuſim, locationem ad longum tempus ſcilicet vltra triennium. ita in extrau. ambitioſe de reb. Eccleſiæ non alie. Includit etiam venditionem ſub conditione, donationem, venditionem, permutationem, ac emphiteuticum contractum perpetuum. Ita in ca. nulli liceat de rebus Eccleſiæ non alie. Et in materia odioſa ſumitur alienatio propriè & in materia fauorabili, ſicut modò ſumitur large.

Not. 2. Quod inter bona Monaſterij, alia ſunt, quę ſeruando ſeruari poſſunt: vt ſunt bona immobilia, & mobilia pretioſa ſcilicet, veſtes ſacræ, ius ad annuos redditus, etiam redimibiles, vel ad annuos fructus. vt ait Panor. in ca. cum nullo, de reb. Eccleſiæ non aliæ, & Naua. lib. 3. conſ. 6. & 7. tit. de reb. Eccleſ. alie. Item res quæ non corrumpuntur triennio, & aliàs ſunt fructiferæ: vt oues ſunt res quę ſeruando ſeruari poſſunt: ſecundum Silu. ver. alienatio num. 7. Alia ſunt bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt ſunt veſtes detritæ, fructus arboris exciſsi, & res, quæ vnico conſumitur vſu ſicut oleum, vinum, triticum, immò & pecunia, niſi in duobus caſibus; primo, quãdo eſt deputata pro emendis immobilibus ita, quod Prælatus & capitulum ſic eam inueſtire teneantur, non tamen quando ſimpliciter, & ſine voto, aut iuramento ſic eam inueſtire deliberauit. *Secundo*, quando eſt in magna quantitate: Secundum Armi. verbo alienatio *num*. 4. & *ſecundum* alios, licèt

Digitized by Google

iudex, teſtis, accuſator ſui, & executor ſententiæ: ſecus ſit de pœna conſiſtente in ſola priuatione, cuiuſmodi ſunt cenſuræ Eccleſiaſticæ, quæ incurruntur ante ſententiam declaratoriam à violantibus leges habentes, tales pœnas. Et ratio differentiæ eſt, vt ait Vannes, quia per iſtas pœnas non priuatur homo bonis iam habitis, ſicut per excommunicationem, non priuatur homo bonis iam acquiſitis: ſed ſuffragiis, quæ ſibi ab Eccleſia prouenire poterant, & per ſuſpenſionem & irregularitatem non tollitur poteſtas iam habita: ſed tantum impeditur exercitium talis poteſtatis: non ſic autem in alijs, ſed per illas priuatur reus bonis iam habitis.

Sextò præcipitur ordinarijs, ac eorum Vicarijs, & ſuperioribus regularium, vt curent hoc ſtatutum inuiolabiliter obſeruari. Vbi notandum *primo*. Quod Papa non facit Epiſcopos executores iſtius legis, vt aliqui dixerunt, ratione cuius excuſabantur aliqui: dum lex iſta per Epiſcopos non promulgabatur: ſed ipſis Epiſcopis, ſicut & ſuperioribus Religionum, ſingulis pro ſibi ſubditis, etiam monialibus executio iſtius legis præcipitur. Multæ enim moniales ſubduntur Epiſcopis. *Secundo* Not. Quod quando Prælati inferiores ſub formali præcepto, & in virtute Spiritus Sancti præcipiunt iſtius legis, ſicut & aliarum legum ſuorum ſuperiorum obſeruantiam, ſicut ſolet fieri in Religionibus, non imponunt nouum præceptum, nec iſtud præceptum cadit ſupra materiam, quæ ſtando in ſola vi legis ſuperioris non obligaret, ſub peccato mortali; ſed præceptum inferioris Prælati cadit ſupra promulgationem legis, & ſupra totam legem in communi, in ea forma ſicut in illa continetur: ſicut qui vouet aut iurat ſtatuta alicuius Religionis, vel Collegij, vel leges alicuius officij, promittit illa ſeruare ſecundum formam, & rigorem in eis contentum, & non ſub maiori obligatione.

Septimo. In iſto decreto reuocantur contraria priuilegia, & ſtatuta etiam iurata, ordinationes Apoſtolicæ, conſuetudines, indulta cuiuſuis ordinis, aut Collegij, quouis iuramento, & auctoritate etiam Apoſtolica roboratæ: dum non fiat expreſſa mentio iſtius legis de verbo ad verbum. Et intelligitur hoc de indultis concedendis ab eodem Papa, qui tulit iſtam legem. Nam vt Papæ ſucceſſores aliter ſtatuant, non neceſſitantur facere iſtam expreſſionem iſtius legis de verbo ad verbum. De quo dicemus latius *li. 2. cap. 3. dub*. 3. Et notandum quod hic non reuocatur ius commune, vt patet, & ſic nec priuilegia in illo inſerta; cum iſta vendicent ſibi aliud nobilius nomen, & ſint iam leges communes, & ſic non manent reuocata per generalem reuocationem omnium priuilegiorum. Ita communiter iuriſtæ in le. hæres abſens ff. de iudicijs *Felin. ca*. 1. de reſcriptis, *num*. 12. & Nau. lib. 3. *conſ*. 87. titulo de regularibus.

Octauo ponitur promulgatio dictæ legis. Et præcipitur, quod iſta lex incipiat obligare intra montes poſt ſexaginta dies à promulgatione in Romana Curia: & vltra montes: poſt quatuor menſes à dicta promulgatione. Et licèt de hac lege fuit ſupplicatum, non tamen fuit à Papa admiſſa ſupplicatio. Et ſic in Hiſpania per Nuntium Apoſtolicum fuit hoc intimatum cunctis ordinum Procuratoribus, illis præcipiendo, vt de hoc ſuos ſuperiores certiores faciant, & executioni mandent. Et ita eſt intimatum noſtro prædicatorum ordini in capitulo generali Romæ anno 1601. Hoc decretum latius à nobis eſt interpretatum, vt ex eius interpretatione ſimilia decreta interpretari noſcamus.

CAPVT IV.

De bonis in communi habendis à Religioſis.

DVB. Prim. An poſsint Religioſi habere bona in communi? I. Concluſio. Aliquæ Religiones non poſſunt habere bona etiam in communi. ſicut ſacra Religio Seraphici Patris Franciſci. Item noſtra ſacra Prædicatorum Religio fuit fundata à ſanctiſsimo Patriarcha noſtro Dominico, cum

Digitized by Google

eum hoc rigore non habendi poſſeſsiones aut redditus etiam in communi, ſed poſtea per SIXTVM IV. fuit in hoc diſpenſatum vt habetur in noſtris conſti. d. 2. ca. 1. & 10. Et merito. Quia cum noſtra ſacra Religio ſit ſpecialiter inſtituta pro ſalute animarum, ad quod tanto ſtudio, & literarum exercitio, ſicut in hac veluti generali Vniuerſitate profitemur, opus eſt, ſi Religioſi ad ſubueniendum tot neceſsitatibus extra ſepta monaſterij paſsim egredi cogerentur ab illo tam ſancto, & valde neceſſario literario exercitio nimis retardarentur.

2. Concluſio: Aliæ Religiones præter Seraphicam poſſunt habere bona in communi: & ſic ſuccedunt Religioſi, & pro ipſis dum viuunt, religio in bonis parentum, & ſanguineorum eo modo, quo ſuccederent, ſi eſſent in ſeculo. Ita conceſsit ordini Prædicatorum Clem. 4. Bul. 2. & Nicol. 3. Benedictinij Bul. 1. Itẽ monaſteria poſsũt acquirere hæreditates, legata fidei cõmiſſa, &c.

Et illa, & alia ſibi debita repetere. Ita conceſsit Celeſtinis *Eug.* 4. *Bul.* 7. & Benedictinijs *Bul.* 9. vbi excommunicantur, qui contra venerint, ſi intra tres dies à notitia huius indulti, non deſiſtunt. Item poſſunt religioſi recipere quæcunq; ſibi donantur de male acquiſitis, incertis, & de legatis in diſtinctè relictis in pios vſus. Ita conceſsit minoribus Alex. 4. Bul. 16. & 17. Et poſſunt religioſi commutare ſibi legata ad vnum vſum in alios vſus, ſine ſcandalo tamen iſta legantium, ita conceſsit Sixtus 4. inter viua oracula, & idem etiam conceſsit inter viua oracula Leo 10. de rebus donatis per viuẽtes

2. DVBIVM, an habere bona in communi contrarietur paupertati Religionis, vel minuat paupertatem Euangelicam. Concluſio: Habere bona in communi in nullo minuit paupertatẽ Euãgelicã. Imò iſta eſt perfectiſsima paupertas à Chriſto, & Apoſtolis ſeruata, vt patet actor. 2. Habebant enim Apoſtoli bona in communi. Et oppoſitum noſtræ Concluſionis damnatur à Ioan. 22. in extrau. ad conditorem, & iu extrauag. inter nonnullos de verb. ſig. Et aliquid illud aſſerentes ſunt ſicut hæretici combuſti. De quo in direct. inq. *q.* 17. *&* 18. Et Nicol. 3. qui hoc ipſum tenuit, errauit ſicut Doctor particularis explicando ſuam ſententiam, vt declarat Bened. 12. in direct. inq. loco cit.

DVB. tert. An adminiſtratio bonorum monaſterij; pertineat ad ſolum Prælatum regularium, ita quod ſolus ille ſine conſenſu conuentus poſsit bona alienare.

Not. Prim. quod alienatio propriè ſumpta eſt actus, quo transfertur dominium rei, quæ alienatur. Ita leg 2. C. de feudo. Sed large ſumpta includit, emphiteuſim, locationem ad longum tempus ſcilicet vltra triennium. ita in extrau. ambitioſe de reb. Eccleſiæ non alie. Includit etiam venditionem ſub conditione, donationem, venditionem, permutationem, ac emphiteuticum contractum perpetuum. Ita in ca. nulli liceat de rebus Eccleſiæ non alie. Et in materia odioſa ſumitur alienatio propriè & in materia fauorabili, ſicut modò ſumitur large.

Not. 2. Quod inter bona Monaſterij, alia ſunt, quę ſeruando ſeruari poſſunt: vt ſunt bona immobilia, & mobilia pretioſa ſcilicet, veſtes ſacræ, ius ad annuos redditus, etiam redimibiles, vel ad annuos fructus. vt ait Panor. in ca. cum nullo, de reb. Eccleſiæ non aliæ, & Naua. lib. 3. conſ. 6. & 7. tit. de reb. Eccleſ. alie. Item res quæ non corrumpuntur triennio, & aliàs ſunt fructiferæ: vt oues ſunt res quę ſeruando ſeruari poſſunt: ſecundum Silu. ver. alienatio num. 7. Alia ſunt bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt ſunt veſtes detritæ, fructus arboris exciſsi, & res, quæ vnico conſumitur vſu ſicut oleum, vinum, triticum, immò & pecunia, niſi in duobus caſibus; primo, quãdo eſt deputata pro emendis immobilibus ita, quod Prælatus & capitulum ſic eam inueſtire teneantur, non tamen quando ſimpliciter, & ſine voto, aut iuramento ſic eam inueſtire deliberauit. *Secundo*, quando eſt in magna quantitate: Secundum Armi. verbo alienatio *num.* 4. & *ſecundum* alios, licèt

eum hoc rigore non habendi poſſeſsiones aut redditus etiam in communi, ſed poſtea per SIXTVM IV. fuit in hoc diſpenſatum vt habetur in noſtris conſti. d. 2. ca. 1. & 10. Et merito. Quia cum noſtra ſacra Religio ſit ſpecialiter inſtituta pro ſalute animarum, ad quod tanto ſtudio, & literarum exercitio, ſicut in hac veluti generali Vniuerſitate profitemur, opus eſt, ſi Religioſi ad ſubueniendum tot neceſsitatibus extra ſepta monaſterij paſsim egredi cogerentur ab illo tam ſancto, & valde neceſſario literario exercitio nimis retardarentur.

2. Concluſio: Aliæ Religiones præter Seraphicam poſſunt habere bona in communi: & ſic ſuccedunt Religioſi, & pro ipſis dum viuunt, religio in bonis parentum, & ſanguineorum eo modo, quo ſuccederent, ſi eſſent in ſeculo. Ita conceſsit ordini Prædicatorum Clem. 4. Bul. 2. & Nicol. 3. Benedictinij Bul. 1. Itẽ monaſteria poſsũt acquirere hæreditates, legata fidei cõmiſſa, &c.

Et illa, & alia ſibi debita repetere. Ita conceſsit Celeſtinis *Eug*. 4. *Bul.* 7. & Benedictinijs *Bul*. 9. vbi excommunicantur, qui contra venerint, ſi intra tres dies à notitia huius indulti, non deſiſtunt. Item poſſunt religioſi recipere quæcunq; ſibi donantur de male acquiſitis, incertis, & de legatis in diſtinctè relictis in pios vſus. Ita conceſsit minoribus Alex. 4. Bul. 16. & 27. Et poſſunt religioſi commutare ſibi legata ad vnum vſum in alios vſus, ſine ſcandalo tamen iſta legantium, ita conceſsit Sixtus 4. inter viua oracula, & idem etiam conceſsit inter viua oracula Leo 10. de rebus donatis per viuẽtes

2. DVBIVM, an habere bona in communi contrarietur paupertati Religionis, vel minuat paupertatem Euangelicam. Concluſio: Habere bona in communi in nullo minuit paupertatẽ Euãgelicã. Imò iſta eſt perfectiſsima paupertas à Chriſto, & Apoſtolis ſeruata, vt patet actor. 2. Habebant enim Apoſtoli bona in communi. Et oppoſitum noſtræ Concluſionis damnatur à Ioan. 22. in extrau. ad conditorem, & in extrauag. inter nonnullos de verb. ſig. Et aliquid illud aſſerentes ſunt ſicut hæretici combuſti. De quo in direct. inq. *q*. 17. *&* 18. Et Nicol. 3. qui hoc ipſum tenuit, errauit ſicut Doctor particularis explicando ſuam ſententiam, vt declarat Bened. 12. in direct. inq. loco cit.

DVB. tert. An adminiſtratio bonorum monaſterij pertineat ad ſolum Prælatum regularium, ita quod ſolus ille ſine conſenſu conuentus poſsit bona alienare.

Not. Prim. quod alienatio propriè ſumpta eſt actus, quo transfertur dominium rei, quæ alienatur. Ita leg 2. C. de feudo. Sed large ſumpta includit, emphiteuſim, locationem ad longum tempus ſcilicet vltra triennium. ita in extrau. ambitioſe de reb. Eccleſiæ non alie. Includit etiam venditionem ſub conditione, donationem, venditionem, permutationem, ac emphiteuticum contractum perpetuum. Ita in ca. nulli liceat de rebus Eccleſiæ non alie. Et in materia odioſa ſumitur alienatio propriè & in materia fauorabili, ſicut modò ſumitur large.

Not. 2. Quod inter bona Monaſterij, alia ſunt, quę ſeruando ſeruari poſſunt: vt ſunt bona immobilia, & mobilia pretioſa ſcilicet, veſtes ſacræ, ius ad annuos redditus, etiam redimibiles, vel ad annuos fructus, vt ait Panor. in ca. cum nullo, de reb. Eccleſiæ non aliæ, & Naua. lib. 3. conſ. 6. & 7. tit. de reb. Eccleſ. alie. Item res quæ non corrumpuntur triennio, & aliàs ſunt fructiferæ: vt oues ſunt res quę ſeruando ſeruari poſſunt: ſecundum Silu. ver. alienatio num. 7. Alia ſunt bona, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vt ſunt veſtes detritæ, fructus arboris exciſsi, & res, quæ vnico conſumitur vſu ſicut oleum, vinum, triticum, immò & pecunia, niſi in duobus caſibus; primo, quãdo eſt deputata pro emendis immobilibus ita, quod Prælatus & capitulum ſic eam inueſtire teneantur, non tamen quando ſimpliciter, & ſine voto, aut iuramento ſic eam inueſtire deliberauit. *Secundo*, quando eſt in magna quantitate: Secundum Armi. verbo alienatio *num*. 4. & *ſecundum* alios, licèt

Digitized by Google

Silu. hoc non approbet. & merito: aliàs pecunia iſta à ſolo prælato alienata poſſet repeti à conuentu, iuxta dicenda infra.

1. Concluſio, Prælatus ipſe, ſine conuentu poteſt alienare bona, quæ ſeruando, ſeruari non poſſunt, vt patet ex vſu, ſemper tamen debet adeſſe cauſa ſufficiens, cum Prælatus nō ſit Dominus, ſed diſpenſator bonorum conuentus. Ita Armi. ver. alienatio.

2. Concluſio, licita eſt alienatio bonorū Eccleſiæ, aut monaſterij, etiam bonorum, quę ſeruando ſeruari poſſunt, cum aliquib. tamen conditionibus. Prima, quod adſit cauſa ſufficiens, V. g. ſi debita vrgeant, & de redditibus monaſterii ſolui nō poſsint, *ita in c. ſicut* 12. *q.* 2. Item erit cauſa ſufficiens vtilitas conuentus, vt ſcilicèt rē meliorem habeat, ſicut fabricatio Eccleſiæ, ampliatio monaſterii, ita in c. ſine exceptione 12. q. 2. & c. tua nuper. de his quæ fiūt à Prælato ſine conſenſu c. erit etiam cauſa ſufficiens incommoditas, vtpote, quia res eſt magis damnoſa, vel minus vtilis. Ita in c. terrulias, 12. *q.* 2. Item erit cauſa ſufficiēs, pietas: ſicut pro redemptione captiuorum, pro cibis pauperum in tempore famis. Ita in c. Sacrorum 12. q. 2. de quo Silueſter verbo alienatio. dub. 2.

3. Conditio eſt, licentia Prælati ſuperioris, V. g. in noſtro Prædicatorum ordine poſtulatur pro alienationibus iſtis licētia magiſtri ordinis. Ita habetur in noſtris conſtit. d. 2. c. 1. & per Paulum Secundum excommunicatur vtraque pars aliter contrahentium, cum in validatione cōtractus. Quia tamen iuxta eaſdem conſtitutiones, *d. 2. c. 3.* Prouincialis in ſua Prouincia habet eandem poteſtatem, quā magiſter ordinis in toto ordine, Prouincialis licentia ſufficiet, & de facto ita ſeruatur: de quo Silu. verbo alienatio. n. 3. Sed nota quod ex conceſsione Eug. 4. Bul. 20. pro Ciſterciēſib. & ex conceſsione Greg. 13. Bul. 9. pro Auguſtinis poſſunt Generales ordinum ratificare, & reualidare alienationes à ſuis Religioſis factas ſine licentia eorundē Generalium, vel prouincialium, & vt notat Rod. *in qq. Reg.* to. 1. *q.* 27. *art.* 2. Cum Generales ordinū ſint tantum diſpenſatores bonorum ordinis, non poſſunt reualidare dictas alienationes ſine tractatu, & cauſæ cognitione. Conceditur enim in dictis priuilegiis Greg. & Eug. poſſe ratificare & reualidare non quaſuis alienationes à ſubditis factas, ſed quæ ſunt factæ, in euidentē eorum vtilitatem. Dicitur enim in Bul. Greg. quod ſcilicet generalis diligēter cauſa examinata, & euidenter vtili cōprobata poſsit ratificare contractus: ita tamen quod non ſint validi ante dictam ratificationem, nec transferant dominium. Vnde ait Geminianus conſ. 48. Presbyt. colum. 3. non poſſe dictos Prælatos ſuam autoritatem impartiri ſine cauſæ cognitione: alias non erit valida autoritas Prælatorum præſtita, & conſequenter nec alienatio.

Tertia conditio, quod præcedat tractatus inter Religioſos in capitulo congregatos, an expediat talis alienatio. Et licèt regulariter præmittantur tres tractatus cum tribus interuallis temporis: tamen vnus ſolemnis, & diligēs ſat eſt: vt ait Armi. & Silu. verb. alienatio. num. 10. cum Panor. in c. tua. de his quæ fiunt à Prælato, &c. vbi etiam ait Gloſſa, quod tractatus nō requirit deliberatum conſenſum, ſed diſcuſsionem, & indagationem circa rem alienandam, an expediat, quod alienetur, & an poſsit ſubueniri Eccleſiæ, vel monaſterio, ſine tali alienatione.

Quarta conditio, quod adſit conſenſus conuentus ad ſonum campanulæ iuxta morē, in capitulo congregati. Et conſenſus iſte debet eſſe expreſſus, niſi quando agitur de alienatione rei, reſpectu alicuius neceſsitatis, vbi parum læditur monaſterium: tunc ſat erit tacitus conſenſus, & taciturnitas. Ita Rebuffus de alienatione bonorum Eccleſiæ nu. 118. Vbi not. quod ſtando in iure communi ſat eſt conſenſus maioris, & ſanioris partis capituli, id enim communitas facere cenſetur, quod facit maior & ſanior pars, & maior pars totam communitate m

Digitized by Google

nitatem repræſentat iuxta cap. Cum in cunctis, de his quæ fiunt à maiori parte, &c. Et *cap. dudum de elect. & dicitur maior, & ſanior pars illa*, quæ innititur maiori rationi, & pietati, iuxta capit. ſane quippe d. 9. Standum tamen ſemper eſt maiori parti, niſi contrarium probetur, iuxta cap. dudũ el primero. de electione: vel niſi (vt dicitur in cap. cum in cunctis) minor pars rationabiliter contradicat, & id oſtendat. Hæc procedunt ſtando in ſolo iure communi: Nam ſtando in priuilegiis, Clem. VII. (vt habetur inter priuilegia ordinis Prædicatorum) conceſsit generali Prouinciali reformato iſtius ordinis, & Prouinciæ reformatæ huiuſmodi ſibi ſubditis in Italia conuentibus vtriuſque ſexus, vt alienationes fiant de conſenſu duarum partium ex tribus partibus vocalium conuentus, & ſic in conſtitutionibus iſtius ordinis *diſt.* 1. *c.* 14. petitur pro alienationibus in toto ordine faciẽdis aſſenſus prædictarum duarũ partiũ, hoc ipſum conceſſit Auguſtinis, & eorum monialib. Gre, 13. Bul. 9. & idẽ conceſsit Leo 10. Bul. 26. monialibus S. Claræ, & tertiariis. Sed iſtæ, & ſimiles conceſsiones, in Religionibus, quibus ſunt conceſſæ debent obſeruari. In aliis vero religionibus ſeruentur quæ illis fuerint conceſſa, cum aliis de iure communi requiſitis, vbi defuerit priuilegium.

Quinta conditio, quod fiat inſtrumentum alienationis, vbi nomina conſentientium ſcribantur, ſecundum Bart. *in l.* 1. *ff.* de albo ſcribendo, an vero ſit neceſſaria ſubſcriptio religioſorum, in hoc Panor. relatus à Silu. ver. alienatio num. 4. ait: Innocentium dare regulam, quod non requiritur ſubſcriptio niſi in caſibus à iure expreſſis, quia regulariter in quauis diſpoſitione ſat eſt conſenſus, nec requiritur ſcriptura, Ita le. pactum, c. de pactis. & ſic in alienatione rei Eccleſiaſticæ, non eſt neceſſaria regulariter prædicta ſubſcriptio: niſi in tribus, ſcilicet in venditione, permutatione, & donatione, iuxta cap. ſine except. 12. *q.* 2. *& c.* 1. *& c.* tua nuper. de his quæ fiũt à Prælato, &c.

3. Concluſio, Alienatio ſine dictis conditionibus facta irritatur, in Clem. monaſteriorum, de rebus Eccleſiæ non alie. & in extraua. ambitioſe. eodem titulo, & alibi ſæpè, & incurritur excõmunicatio, & ſuſpenſio ab officio ab alienante, & ab eo cui res alienatur, & Epiſcopo, & Abbati alienanti inconſulto Papa, aut contra tenorẽ dictæ extraua. ambitioſè. interdicitur ingreſſus Eccleſiæ. In quo ſi obdurato animo per ſex menſes perſeueret, illis tranſactis eſt ſuſpenſus à regimine Eccleſiæ, vel monaſterij, & alij inferiores prælati ſunt ipſo facto priuati ſuis officiis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & regularibus, curatis, & ſimplicibus, dignitatibus, & adminiſtrationibus, & res alienatæ ad Eccleſiam, vel monaſterium reuertuntur, nullo dato pretio, vt notat D. Ant. 3. par. 24. c. 9. Item in cap. omnes 12. q. 2. omnes raptores Eccl. atque ſuarum facultatum alienatores, & eis conſentientes à limine ſanctæ Eccleſiæ pelluntur, anathematizantur, damnantur, & ſacrilegi iudicantur.

4. Concluſio, Generales ordinum habẽt multa priuilegia pro alienatione bonorũ ſui ordinis. primo poſſunt reualidare alienationes à ſubditis factas alias in euidentẽ conuentus vtilitatẽ: ſed ſine ſolemnitatib. de iure requiſitis. V, g. ſi ſint factæ ſine inſtrumento, in quo fiat mẽtio de tali, vel tali re, &c. Ita Nauar. de Spoliis Cleric. §. 2 *n.* 6. Et patet in alienatione facta à pupillo ſine licentia tutoris, vt ait Gloſſ. in *l.* 2. *ff. de acceptil.* Quia, quando in aliquo actu requiritur aliqua ſolẽnitas in ordine ad certum finem, valet, obtento fine, licet deficiat ſolemnitas. Sat eſt enim, quod ſolemnitas poſtea interueniat. Quia iura tantũ volunt effectum ad finẽ. *Ita Corſe. in addi. verſi. pupil.* Patet etiam exemplo electionis valide ſtando in iure naturæ, ſcilicet, ratione conſenſus eligentium; quæ valet in conſciencia, nec electus tenetur renũtiare, licet ſit nulla, ob defectũ ſolẽnitatum requiſitarum de iure poſitiuo. Ita Innoc. in

ca

ca.quia propter de elec. & Anton. de Butr. & Panorm.relati à Silu. ver. alienatio nu. 11.& 13. Quia ius poſitiuum adinuenit, [illegible] ſtas ſolemnitates ob vitanda ſcandala, & deceptiones, & ſic, ex quo omnia iſta ceſſant, & interuenit verus conſenſus ſatis erit tutus, quo ad Deum. Et notetur hoc dictum (ait) Silu. quia valet in omni actu in quo eſt omiſſa ſolemnitas iuris poſitiui, ſeruato aliàs iure naturali.

Secundo Greg.XIII.Bu.10. conceſsit generali Societatis Ieſu, vt accepta informatione à Præpoſitis, vel Rectoribus domorum, vel ab eorum Vicarijs vel à Prouincialibus, vel ab alijs ſibi bene viſis, auditis, iuxta eorum inſtitutum conſultoribus poſſit, per ſe, vel per alterum in euidentem tamen domorum vtilitatem, quævis bona vendere, alienare, permutare, & em[illegible] ſum, ſeu libellum, ad tres g[illegible] ad longum tempus conce[illegible] et hoc priuilegio communi[illegible] aliorum ordinum generales, iuxta dicenda, *lib. 2. cap. 4.*

Tertio, Generales ordinum ac capitula generalia poſſunt, quæuis bona conuentuũ pro illorum vtilitate, & neceſsitate vẽdere, permutare, alienare locare, vel in emphiteuſim, ſeu libellũ ad tres generationes, vel in longum tempus dare etiam cum donationis, & inueſtituræ acceptione, ac præſentata pecunia, ſine diminutione tamen ſoliti eorum redditus, nec non generaliter, & ſpecialiter obligare, & hipothecare, ſuper illos cenſus, quoſuis redimibiles imponere, & vendere, necnon de bonis eiſdem compromittere, & quomodolibet de eiſdem transfigere, illisque ſimpliciter, aut liti deſuper habitæ, & actionem etiam in non poſſeſſorem cedere, & renuntiare vtilitatem, quæ venditionum, & aliorum huiuſmodi, vel etiam neceſsitatem, vel aliam cauſam ob quam fiant ſimpliciter, & abſque forma iudicij cognoſcere, iudicare, & definire, & penitus determinare, libere, liciteque, & quod quilibet contractus ſuper prædictis inniti, vſq; ad iſtans conceſsionis tempus perpetuo valeant, parteſque ipſæ ad illorum obſeruationem omnino obligentur, & ipſi contractus quibus generalium vel capitulorum generalium conſenſus, ſeu confirmatio acceſſerit non egeant aliâ Sedis Apoſtolicæ confirmatione, & approbatione. Ita conceſſit Societati Ieſu, Iuli. 3. & Greg. 13. vt habetur in compen. Societatis tit. alienatio. §. 1. *&* 2. & refertur à Rodr. in qq. *reg. to 1. q. 27. art. 3.* Quo priuilegio cõmunicãt aliæ Religiones & ſic earum generales ac capitula generalia poſſunt renuntiare cuiuis actioni; & liti habitæ ſuper iuribus pertinentibus ad monaſteria etiam ſine conſenſu conuentuum, quibus competunt talia iura, & hoc eſt magnum priuilegium pro ſedandis lit[illegible] interdum non ſine ſcandalo [illegible] Religioſos ex vtra[illegible] parte, & inter Religio[illegible] ex hoc tamen non debent gene[illegible] facile cedere dictis iuribus niſi re vera hoc retundet in vtilitatem monaſteriorum alias, *vt ait Rod. tenebuntur ſatisfacere conuentibus laſſis.*

Capvt V.
De voto Caſtitatis.

NOT. Religioſum, per votum caſtitatis abdicare à ſe omnes venereorum delectationes, etiam alias, ſibi in ſtatu coniugali licitas: & caſtitas, quæ aute votum ad ſolam virtutem temperantiæ, & caſtitatis pertinebat, per votum pertinet etiam ad virtutem Religionis & ſic violatio caſtitatis in Religioſo habet duplicem ſpecificam malitiam in confeſsione neceſſariò explicandam, vtpote, & contra Religionem & contra temperantiam, & caſtitatem.

Not. 2. votum caſtitatis eſſe duplex aliud ſimplex, aliud ſolemne: & fit ſolemne, vel per ſuſceptionem ſacri ordinis vel per profeſsionem expreſſam, aut tacitam ad certam regulam ſeu Religionem à Sede Apoſtolica approbatam.

Not. 3. quod cum Religioſi magis ſubdantur, etiam per votum obedientiæ Papæ, quam Prælatis ſuorum ordinum, & ei potius obedire teneantur, ad eundem Pontificem

ſicem ſpectat, ſtatuere leges, quibus ſtatus Religioſus conſeruetur: Et ſic pro voto caſtitatis, melius ſeruando ſtatuit leges vetantes ingreſſum ſecularium in monaſteria Religioſorum vtriuſque ſexus, & egreſſum monialium extra clauſuram ſuarum domorum, quas in hoc capitulo explicare contendimus.

DVB. I. An liceat mulieribus intrare monaſteria Religioſorum. Not. quod per monaſterium tantum intelligitur clauſtrum, dormitorium, & officinæ interiores. vt patet ex Innocen.4 *nicho.* 3. & Greg. 9. ſic explicantibus regulam minorum vetantem dictum ingreſſum. Et ſic mulieres intrantes hortos contiguos monaſteriis & ſacriſtiam, dum tamen periſtorum portas, & non conuentus intrent, non violant Pontificum leges vetantes ingreſſum in monaſteria. Nec obſtat, quod Greg.13 in ſuo proprio motu de quo ſtatim, ait quod non liceat intrare monaſteria, & loca: quia per monaſteria, & loca idem importatur licet Manu. Rod. exponendo decreta Pij V. & Grego. XIII. dicat intelligi de hortis etiam contiguis, ſed contra vſum contrarium ſecundo in conſti. fratrum Prædicatorum *d.* 2. *ca.* 1. habetur, quod mulieres non intrent Clauſtrum, oratorium, vel alias officinas interiores. Et licet ſtatim, in Gloſ. declarando, ponatur pœna grauioris culpæ introducentibus mulieres in hortos, in dormitorium, in cameras vel alias officinas, interiores tamen quantum attinet ad culpam ſola priora loca, dicuntur monaſterium, de quo loquitur prohibitio Summorum Pontificum.

1. Concluſio: non licet mulieribus intrare monaſteria Religioſorum. Quia Eug. 4. *Bul.* 9. pro Benedictinis excommunicat mulieres monaſteria Religioſorum intrantes, & ductores, & receptores earum ſi voluntarie id fecerunt. Et ſi dicas legem iſtam per contrarium vſum eſſe abrogatam, vt dicebat ſapientiſsimus, & Religioſus valde magiſter frater Petrus Ferdinandez confeſſarius Principis Hiſpaniarum Philippi III. tamen poſtea Pius V. Bu. 20. excommunicat cum reſeruatione mulieres monaſteria Religioſorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, etiamſi iſtas licentias habentes ſint Duciſſæ, Marquioniſſę, vel Comitiſſę. Et ibidem præcipit Præſidentibus conuentuum, ac eorum Religioſis ſub priuatione officiorum, & inhabilitatione in poſterum ad eadem & ſimilia, & deſimilia, & ſuſpenſione à diuinis ipſo facto, & ſine alia declaratione incurrendis: ne eas introducere, admittereve, præſumant. Et poſtea Greg. XIII. Bu. 41. item ac Pius V. & ſub eiſdem pœnis ſtatuit, & confirmauit. Imo & addit imponendo excommunicationem latæ ſententiæ, dictum ingreſſum ſub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, vbi nota, quod in dictis decretis, non comprehenduntur Imperatrices, Reginæ, Infantes, quibus ingredientibus licet ſecum deferre, ancillas ex more eis aſſociantes. Quia ſecundum Panor. tit. de priu. num. 7. priuilegium alicui conceſſum eius etiam ſocijs fauet, vt patet in illo, qui in tempore interdicti, intereſſe poteſt diuino officio, cum aſſociantibus ei, ex more.

2. Concluſio: licet, ſtando in rigore prædictorum decretorum Pij V. & GREG. XIII. tantum videatur interdictus ingreſſus mulierum in monaſteria, ſub prætextu illarum licentiarum, ibi reuocatarum, tamen ſtando in declaratione Pij V. Data Romæ, die 27. Ianuarij anni 1568. omnibus mulieribus eſt interdictus ingreſſus quocunque motiuo id faciant. Et declaratio Pij V. talis eſt.

Nos Alexander miſeratione diuina tituli S. Ioannis Ante portam Latinam Presbyter Cardinalis Cribelus nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes literas inſpecturis, lecturis, & auditurıs fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur qualiter ſanctiſsimus in Chriſto pater Pius diuina prouidentia Papa V. viuę vocis oraculo nobis facto dixit, & declarauit, fuiſſe, & eſſe mentem ſuam, & intentionem, quod eius litteræ ſub forma breuis, ſub *die* 24. *Octobr. anni* 1506, Pontificatus ſui anno. 1. edi-

Digitized by Google

ctæ in quibus mulieribus, quibuſcunque ingreſſus monaſteriorum regularium cum derogatoriis clauſulis, & irritantibus decretis prohibebatur non ſolum comprehenderent, & comprehendant mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi huiuſmodi monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunque mulieres aliàs tam in genere, quam in ſpecie, &c. Ita refert Rod. inter viua oracu. Pij V. & ita ſeruant Romæ, Papæ pœnitentiarij de ſententia GREG. XIII. & Nuncius in Hiſpania. Et in noſtro Prędicatorum ordine ſic eſt executioni mandatum. Et intelligitur de mulieribus habentibus ſex annos completos, vt etiam notat Rodr. dum exponit dicta decreta.

3. Concluſio, in aliquibus caſibus licet mulieribus intrare monaſteria Religioſorum primo in declaratione prædicta PII V. ſubiungitur ſic, ſignificans nihilominus idem ſanctiſsimus dominus noſter eodem viuæ vocis oraculo nobis facto: quod propter hoc, & per dictas ſuas literas non intellexit nec intelligit, quod mulieribus præcludatur aditus accedendi ad monaſteria, & loca regularium ac eorum clauſtra, quando in eis Miſſa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando proceſsiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi ſepeliuntur, ac etiam pro eis ſuffragia fiunt: ſed libere conceſsit, & concedit eiſdem omnibus mulieribus facultatem, vt ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur cum alijs Catholicis perſonis accedere, libere, & licite poſsint & ſimiliter, quod quando diuinum verbum in Eccleſia monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi proponitur, vel propter aliquam cauſam eſt tantus concurſus populi, quod commode ingredi non poſſunt, per principalem portam Eccleſiæ concedit, eodem viuæ vocis oraculo vt dictæ mulieres, vna cum alijs ſecularibus perſonis poſsint ingredi, & egredi per portam clauſtri monaſteriorum, & regularium locorum huiuſmodi, dum tamen recto tramite accedant ad portam, qua exitur à monaſterio. Non obſtantibus, &c. hæc PIVS V. vbi NOT. 1. non licere facere proceſsiones extraordinarias, hoc animo, vt mulieres clauſtrum intrent: ſi tamen aliqua mulier petat Miſſam in aliqua capella clauſtri poſſunt cum ea omnes mulieres intrare.

NOT. Secundo, poſſe mulieres exiſtere, in dictis locis, quando prædicta celebrantur non taliter, quod ſtatim finita celebratione egredi teneantur: ſed poſſunt aliquantulum immorari, quia res morales non conſiſtunt in indiuiſibili, ſed habent latitudinem moralem ad arbitrium prudentium. Si tamen mulieribus, ſic ingreſsis præbeatur, ibi prandium, aut ſi quando in feſto corporis CHRISTI proceſsione facta de mane mulieres, per totum diem in clauſtro etiam ornato detinentur, violant dicta decreta. Secus ſit, ſi proceſsio fit in mane, & veſpere.

Secundo licet mulieribus intrare monaſteria Religioſorum, Religioſo grauiter ęgrotante, & deficiente medico poteſt intrare mulier medica, quæ eum medeatur: ſi Religioſus exire non poteſt, cum licentia tamen prioris de conſilio diſcretorum, & cum aliquibus ſecularibus aſſociata, vt ſic vitetur ſcandalum. Quia conſeruare vitam eſt cuique naturaliſsimum. Item quia egreſſus monialium à clauſura ſtrictius vetatur, quam ingreſſus mulierum in monaſteria Religioſorum: ſed moniales ob cauſam legitimam morbi, & aliarum rerum poſſunt egredi à clauſura, *vt dicetur latius. Dubio tertio, ergo.*

4. Concluſio; officia quibus priuantur & ad quæ inhabilitantur violatores iſtarum legum ſunt, quæ habent iuriſdictionem annexam, vt ſunt Prioratus. &c. Iuxta dicta ſupra in explicatione decreti de largitione munerum. Et ſic poſſunt eſſe Definitores, Lectores, Prędicatores, &c. Item iſti violtiores ſuſpenduntur à diuinis, ſcilicet, ab exercitio ordinum etiam minorum. Non enim poſſunt ſolemniter miniſtrare aliquod Sacramentum

Digitized by Google

tum, nec dicere ſolemniter orationes in choro nec Euangelium aut Epiſtolam ſolemniter nec cereos deferre, vel alia annexa ordinibus etiam minoribus exercere. Suſpenduntur etiam à diuinis officijs ordinibus non deputatis, etiamſi fiant extra Eccleſiam, exceptis horis canonicis, quas priuatim recitabunt. Et officia ordinibus non deputata ſunt, pſallere in choro, pſallere reſponſos., & litanias, baptizare ſine ſolemnitate extra extremam neceſsitatem, audire Miſſam, acceptare electionem, excommunicare, & conferre beneficia. Verum eſt quod quando ſuſpenſus à diuinis exercet, iſta non deputata ordinibus non fit irregularis, licèt peccet. Ita Naua. in Ma. ca. 26. n. 103. & Coua. in c. alma mater, 1. p. §. 1. num. 2.

An verò iſtę, & ſimiles pœnæ incurrantur ipſo facto per peccata externa omnino occulta: dixi *ſupra exponendo decretum de largitione munerum quis autem poſſit abſoluere ab iſtis cenſuris dicetur in fin. ca. 6. dub.* 15.

Dubium ſecundum, an liceat intrare monaſteria monialium. I. Concluſio non licèt iſta loca intrare per ſe loquendo. Primo, quia in Concil. Trident. ſeſſ. 25. cap. 5. vetatur ſub excommunicatione talis ingreſſus omnibus perſonis cuiuſuis ſtatus, & ætatis: niſi in caſibus neceſſariis, & cum expreſſa licentia Epiſcopi in ſcriptis pro ſuis ſcilicet ſubditis aut alterius ſuperioris pro ſuis ſcilicet ſubditis. Secundo quia Gregor. 13. Bu. 40. & 41. reuocat, licentias perſonarum cuiuſuis ſtatus etiam duciſſarum, comitiſſarum, & Marquioniſſarum, quarum prætextu dicta monaſteria intrare conabantur: & ſub excommunicatione ſibi reſeruata præcipit illis ne iſtarum licentiarum prætextu monaſteria monialium, vel earum loca intrare audeant: niſi in caſibus neceſſarijs, & cum licentia ſuperioris in ſcriptis: iuxta dictum Conci. Trident. & Abbatiſsis, Præſidentibus, conuentibus ac alijs ſuperioribus præcipit ſub excommunicatione Papæ reſeruata nec non priuationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum ſuorum ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum quemquam dicta monaſteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant.

2. Concluſio, Prælati regulares poſſunt, per ſe, & per alios capere, incarcerare, & ſecundum arbitrium ſuum, & delicti quantitatem punire, quoſcunque repererint, intra clauſuram monialium ſibi ſubditarum. Ita conceſsit Bonifa. 9. Prædicatoribus, vt habetur in eorum conſtitutionibus, *d. 2. ca.* 17. *in glo.*

3. Concluſio, in aliquibus caſibus licet intrare monaſteria monialium. Primo id licet infantibus diſcretione carentibus, cum ad peccatum incitare non poſſint. Et quando Conci. excludit omnes cuiuſuis ætatis loquitur de habentibus vſum rationis, & de illis, qui ad peccatum mouere poſſunt: vt ſunt fatui, qui licet intrando non peccent, peccant tamen moniales eos admittentes. Ita Nauar. *in ca. ſtatuimus* 19. *q.* 3. *num.* 59. Secundo licet, intrare dicta monaſteria, de licentia Epiſcopi, pro monialibus ſibi ſubditis, aut de licentia alterius ſuperioris pro ſibi ſubditis: & in caſibus neceſſariis. Alias enim, ſine neceſsitate etiam cum licentia intrantes, & moniales illos admittentes incurrunt excommunicationem, & alias pœnas, vt habetur in Bulla 41. GREG. XIII. Et confirmatur hoc ex declaratione congreg. Card. in tempore Clem. VIII. relata à Rodrig. in compen. vbi dicitur non poſſe mulieres commorari in monaſterijs monialium etiam cum licentia Epiſcopi, vt moris erat in diœceſi Salmãtina: ob caſus ſcilicet occurrentes litium ſcilicet matrimonialium, adulteriorum, diſſenſionum inter viros, & vxores: quibus in caſibus mulieres, ibi ſequeſtrari ſolent: cum non inueniantur alia ſecuriora loca. Alias ſi ſic intrent, incurrunt excommunicationem, & alias pœnas Conc. Trid. & ibidem declaratur non licere in monaſterijs intra oſtium clauſuræ, & clauſtrum, habere cubiculum, quo

ex conſuetudine intrent mulieres ad colloquendum cum monialibus, ſed quod contrarius vſus abuſus reputetur,& pœnis Conci.puniatur. Verum eſt, quod Proſperus Farinatius Iuriſconſultus Romanus refert ex practica in Curia ſeruata ſuper Conci. Trident.ſeſſ.25.ca.5. poſſe ordinarium puellas in monaſterijs collocare ad tempus donec lites finiantur, & mulieres ſuſpectas de adulterio ob quod timent maritos:cum conditionibus infra dicendis circa ingreſſum viduarum,&c.ad ibi commorandum.

Not.prim.quod cum capitulum ſuccedat Epiſcopo in Sede vacante,vt ait Silu.Ver.capitulum num. 4.Prouiſor à capitulo nominatus erit ſuperior ad dictam licentiam concedendam reſpectu monialium Epiſcopo ſubditarum ſicut reſpectu monialium Religioſis ſubditarum mortuis Generali, vel Prouinciali, Vicarij iſtis ſuccedentes habent omnem eorum authoritatem etiam circa moniales,vt conceditur à Iulio.2. & *habetur in conſtit. Prædicatorum d.2.cap.3.*

Secundo Not.quòd licet minor cauſa ſufficiat,pro ingreſſu mulierum,quam virorum in iſta monaſteria monialium,& adhuc minor pro ingreſſu matris,vel ſororis: non tamen eſt cauſa ſufficiens pro matre viſitare filiam morti proximam, aut quando profitetur, aut habitum recipit.Ita declarauit Congregatio Card.vt refert Rod.in qq.reg. tom.1.q.64.art.11. quia nec eſt in praxi talis ingreſſus nec ſaluti corporali,aut ſpirituali filiæ neceſſarius.

Not.ter.non eſſe neceſſariam licentiam in ſcriptis pro caſibus communiter occurrentibus:vt pro ingreſſu medici, confeſſoris, viſitatoris,artificis, & aliorum quorum repentina opera paſsim ſunt neceſſaria: poteſt enim ſuperior hanc generalem licentiam in ſcriptis committere Prioriſsis,vel confeſſoribus monialium,vt in ſimilibus caſibus ipſi dent licentiam,vel poteſt dici, non eſſe neceſſariam licentiam ſuperioris expreſſam in his etiam verbo tenus,ſed Prioriſſa ex præſumpta interpretatiua voluntate ſuperioris eam concedere poteſt iuxta Diuum Thom.2. 2.*queſt.*147.*art.*4.vbi ait, non requiri ſuperioris diſpenſatio,quando cauſa non ſeruandi legem,eſt euidens, aut ſuperior adiri non poteſt, maxime ſi conſuetudo ita habet.

Tertio,licet Religioſi curam monialium gerentibus illarum monaſteria intrare,pro exercendo monaſterij opere,pro conſeruandis monialibus ab incendio, aut ſimilibus, & pro defendendis à latronibus. licet etiam Presbytero cum ſocio intrare pro miniſtrãdis Sacramentis in infirmitate monialium, aut famularum ac pro caduera ſepeliendo. Ita conceſsit minoribus Innocen. VIII. Bul. 12. Quarto, licet ſuperioribus monialium intrare earum monaſteria in caſibus tamen neceſſarijs, & comitati à paucis perſonis ſenibus, & Religioſis. Ita Greg. XIII. Bul. 41.& ibidem Epiſc. ſine cauſa neceſſaria intrantes in monaſteria ſuarum monialium interdicuntur,pro primo ingreſſu ab ingreſſu Eccleſiæ,& pro ſecundo ingreſſu excommunicantur,& ſuſpenduntur, à munere Pontificali,& à diuinis,& alii ſuperiores regulares ſine cauſa neceſſaria, in monaſteria monialium ſuarum intrantes: excommunicãtur & officio,& omni miniſterio ſunt priuati. Vbi Not. quod licet in Conc. Trident. ſeſſ.25.c.5.ſtatuatur,quod qui præeſt electioni Prioriſſę,aut Abbatiſſę Epiſcopus, aut alius ſuperior,non intret monaſterium, ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularum audiat,aut accipiat,tamen lex iſta, & ſi nullam ponat exceptionem eſt limitanda ſic, niſi Prælati prudenter iudicent, non poſſe fieri canonice dictam electionem ipſis non intrantibus, ob inquietudinem monialium & ſuſpicionem ſubornationis votorum inter ipſas ſubortę,aut ob alias iuſtas cauſas à ſuperioribus prudenter arbitrandas, & ibi poſſunt vota recipere. Ita Nauar. loci *nu.* 59. & Rodrig.*ar.*4.*&* 5.& patet, quia cum ipſi poſsint cũ aliis diſpenſare,ex cauſa neceſſaria in iſto ingreſſu, etiam ſecum idem poterũt,ſecundum Caiet.12.q.96.ar.5.& Codr.lib. 5.q.31.& ita diſponitur in Bulla Greg. citata.

Secundo,non obſtante Conc.Trid. ſi alias non obſtet,ſtatutum alicuius Religionis licet

cet, recipere, in monaſteriis monialium viduas, mulieres nobiles, & puellas vſque ad viceſimum quintum annum, vt in moribus inſtruantur, cum habitu ſeculari honeſto, & ſine ancillis, & cum licentia ſuperioris monialium, & conſenſu Abbatiſſæ, & maioris partis monialium, & ſeruando legem communem clauſuræ: & ſi ſemel è monaſterio egrediantur, iterum illuc intrare ſine noua licentia non permittantur: niſi ad hoc vt fiant moniales. licet tamen curandæ valetudinis cauſa dare licentias ad balnea, dictis puellis, & ſic cum dicta licentia in monaſteriũ redire poſſint. Ita refert Proſp. Farin. lo. cit. ex practica in Curia ſeruata. vbi etiam refert declarationem Cardi. factam Epiſcopo Abulenſi, pro monaſterio ſanctæ Annæ eiuſdem ciuitatis: vbi habetur, non licere ancillis monialium ſecularibus clauſtra monaſterij intrare, & exire quoties velint.

DVB. III. An moniales poſſint exire à monaſterio. I. Concluſio: non licet, moniali profeſſę exire à monaſterio etiam ad breue tempus quouis prætextu, niſi ex aliqua cauſa legitima per Epiſcopum approbanda. Ita in Con. Trid. ſeſſ. 25. c. 5. & loquitur Conc. de monialibus Epiſcopo ſubiectis: nam approbatio cauſæ ad exeundum pro monialibus Religioſis ſubiectis debet fieri per earum generalem, aut Prouincialem. Et licet Pius V. in motu, qui incipit decori, & honeſtati edicto calendis Februarij anni 1569. requirat pro egreſſu monialium non tantum licentiam ſuorum ſuperiorum, ſed etiam Epiſcopi, & ita etiam declarauerit congregatio Cardinalium, vt refert Rod. in qq. reg. to. I. q. 49. art. 6. tamen in Hiſpania hæc lex pro hac parte per contrarium vſum eſt abrogata, & cum ſola licentia ſuorum ſuperiorum exeunt moniales. Et intelligitur noſtra concluſio etiam de monialibus tertij ordinis prædicatorum, & minorum Collegialiter viuentium cum iſtarum vota, ita ſolemnia ſint, & irritantia matrimonium, ſicut & aliarum monialium vota ex priuilegio Paul. III. Bul. 6. & eodem rigore teneantur ad caſtitatem ſeruandam ſicut & moniales habentes velum.

2. Concluſio: moniales exeuntes à monaſterio ſine licentia, & ſuperiores ſine cauſa rationabili ad id licentiam concedentes & qui illas ſic egreſſas comitantur, & recipiunt, incurrunt excommunicationem Papæ reſeruatam: & vltra hoc dicti ſuperiores, & moniales ipſo facto priuantur, officijs, dignitatibus, & adminiſtrationibus, & ad obtenta, & in poſterum obtinenda inhabilitantur. Ita ſtatuit Pius V. in motu proprio citato. Quis autem poſſit abſoluere ab iſtis pœnis dicetur *capit. 6. Dub. 15.* eadem enim eſt ratio de iſtis ac de pœnis violantium clauſuram monaſteriorum.

DVB. IV. Quæ cauſæ ſufficiant, vt ſuperior licite diſpenſet, cum egreſſu monialium à monaſterio.

I. Concluſio: cauſa legitima pro iſto egreſſu erit prima, magnum incendium lepra, aut epidemia ita Pius V. in motu citato. Vbi not. 1. quod exiſtente aliqua iſtarum neceſſitatum petenda eſt licentia à ſuperiore, ſi in breui haberi poſſit, cum ſit in iure vetita talis egreſſio ſine tali licentia. *in ca. monachum. 20. q. 4.* & in Conc. Trid. lo. cit. ſi tamen ſit periculum in mora ſat eſt licentia præſumpta, & tunc transferant ſe moniales ad locum competentem vbi quantum commode fieri poſſit, clauſę morentur quouſque de monaſterio ſit prouiſum. Ita ſtatuit Vrba. 4. pro monialibus Sanctæ Claræ, vt refert *Rod. in qq. reg. tom. 1 q. 49. arti. 1.* & à Pio V. lo. cit. præcipitur, & declaratur, quod ad ſolum tempus neceſſarium ſtare licet monialibus extra monaſterium, & non amplius.

Secundo not. quod ſtando in rigore vocabuli, epidemia poteſt hic accipi, pro morbo multos inuadente, & populariter graſſante etiam, ſine pernicie, & morte, non enim eſt reſtringẽda dicta lex Pij V. ad ſolã Epidemiam peſtilentem, & mortiferam: conſiderauit enim pater ille ſanctiſſimus, quod ſi dicta epidemia etiam abſque pernicie, & morte ex vna in alias moniales tranſeat, & per monaſterium graſſetur, difficillime ſer-

Digitized by Google

uaretur monaſteriorum clauſura, cum ad minus neceſſe ſit, illuc introducere mulieres ſeculares ad monialium medicamen, & iſtas ad curationem extra ſepta monaſterij frequenter exire.

Secunda cauſa legitima pro ègreſſu monialis erit, vt ſi à ſuo ſuperiore mittitur, ad fundandum alibi monaſteriũ, vel vt in alio conuentu ſit prælata, vel magiſtra nouitiarũ, vel, vt ponatur in alio officio, in quo maximè conſiſtit honeſtas Religionis: ex quo peracto officio ad ſuum monaſteriũ reuertitur. Item ob correctionem poteſt duci monialis ad aliud monaſterium, quando in ſuo monaſterio, ob cognatos, aut aliter non poteſt corrigi. Item poſſunt moniales exire, quando de mandato ſui Prælati primo monaſterio ex cauſa rationabili relicto, totus conuentus ad aliud monaſterium ſe transfert. Imò ſi iſta translatio fit, à locis deſertis ad oppida, commendatur maximè à Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. Prædicti caſus referuntur ad Vrba. 4. loc. cit. nec ſunt reuocati à Pio V. in ſuo proprio motu ponendo tantum incendium, lepram, & epidemiam: nam præterquam, quod iſti caſus ſunt ſimiles caſibus pij V. cum omnes concernant, bonum communitatis, & non bonum monialium, in particulari, tamen ex vſu etiam comprobatur. Et hoc etiam eſt conforme Concilio Tridentino loc. cit. diſponenti non licere moniali exire à monaſterio, niſi ex rationabili cauſa ab Epiſcopo approbanda: ſed iam iſtæ cauſæ ſunt approbatæ ab Vrbano IV. totius orbis Epiſcopo, ergo. Vnde ſuperiores dum concedunt monialibus licentiam exeundi à monaſterio, in iſtis caſibus, ſolum debent declarare iſtoſmet caſus eſſe eorum, qui ſunt approbati à Papa.

An verò liceat monialibus exire à monaſterio ob alias cauſas præter iam dictas. In hoc Gutierrez in qq. canon. cap. 14. ait illud eſſe licitum in cauſis ſimilibus cum cauſis exceptis à Pio V. v.g. in caſu hoſtium inuadentium monaſterium, in caſu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum ſimilium incendio, & in aliis infirmitatibus contagioſis, & nociuis communitati monialium: ſicut ſunt lepra, & epidemia. Et hoc tamquam certum ab omnibus acceptatur, iuxta dicta à nobis ſupra explicando motum proprium de largitione munerum in principio, de quo etiam vide Silu. ver. aliena, n. 11. non tamen erit licitus iſte egreſſus, ait iſte Doctor, in infirmitatibus ſoli moniali nociuis, quia cum Papa in ſuis tribus exceptionibus incendij ſcilicet lepræ, & epidemiæ ſemper conſuluerit & prouiderit, bono communitatis, & non monialis in particulari: bene colligitur tantum voluiſſe, commoditatem communitatis eſſe præferendam clauſuræ, & cum clauſuræ detrimento eſſe conſeruandam, ſecus tamen eſt, de commoditate, & neceſsitate monialis in particulari, his non obſtantibus.

2. Concluſio ſit, ſatis pia & probabilis eſt ſententia. Naua. in c. ſtatuimus n. 4. extẽdens dictum decretum Pij V. ad infirmitatem ſoli moniali nociuam: cui exeundo à monaſterio remedium adhibetur, ſi alias periculum vitæ, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis probabiliter timetur. Et hoc maximè habet verũ in monialibus non ex voto, ſed ex ſtatuto Eccleſiaſtico ad clauſuram obligatis, lex enim humana non obligat cum tanto rigore, & morali periculo mortis, aut grauis & diuturnæ infirmitatis. Imò nec votũ perpetuæ clauſuræ ab aliquibus monialibus emiſſum ſit, ab eiſdem cum iſto rigore moriendi potius, quia exeundi à monaſterio, nec in earum regula hoc poſtulatur, ſicut poſtulatur in regula Carthuſienſium potius eſſe moriendũ, quam carnes guſtandum. Et confirmatur ex doctrina Bald. in rubr. C. de Conſt. partic. & aliorum iuriſtarum communiter aſſerentiũ ſtatuta regulariũ non eſſe ita rigoroſè interpretanda, vt apices iuris ſeruẽtur, ſed debẽt ampliari ex bono, & æquo, hoc eſt ſecundũ æquitatem naturalem licet non ad libitum, ſed prudenter ſecundum terminos iuris naturalis, & gentiũ, & hoc maximè debet verificari in noſtro caſu, vbi agitur de periculo vitæ, aut grauis, & diuturnæ infirmitatis.

CAP.

Digitized by Google

Capvt VI.

De voto Obedientiæ.

NOT. I. quod per votum obedientiæ obligatur Religioſus obedire Prælato ſecundum ſtatuta ſuę Religionis,& non maiore rigore,quo ibi, obligatur. Si enim inter ſua ſtituta aliqua non obligent, ſub peccato non tenentur, ex vi voti illa ſub peccato ſeruare. Ex quo patet non teneri Religioſum obedire Prælato præcipienti aliquid contra Dei mandata, aut Eccleſiæ ordinationes,aut ſi aliquid præcipiat,contra regulam,aut ſtatuta ſuæ Religionis, vt quod ſanus comedat carnes. Item non tenetur obedire, ſi præcipit,aliquid ſupra regulam, vel ſua ſtatuta:vt quod ieiunet,in pane, & aqua, niſi aliàs hoc ſibi imponatur,in pœnam ſuorum defectuum. Item non tenetur obedire quando præcipit ea ad quæ non ſe extendit prælaturæ authoritas: vt quod ſibi reuelet ſuum peccatum occultum, aut quod confiteatur,peccatum iam confeſſum. Ita habetur in conſti. fratrum Prædicatorum *d.* I. *ca.* 15.

Secundo Not.quod Religioſus per votum obedientiæ,ſubiicit ſe plenarie ſuo ſuperiori,vt Priori,vt iudici, & vt Prælato:vt in ſequentibus videbimus.

Artic. De poteſtate paterna Prælati regularium.

DVB.I.Quanta ſit iſta paterna poteſtas.

I. Concluſio;poteſtas iſta extendit ſe ad corrigenda,& punienda delicta ſubditorum: etiam leuia nulla præmiſſa de iſtis leuibus accuſatione,aut denunciatione, nec facta ſuper iſtis aliqua informatione, eo modo quo pater familias reſpectu ſuorum filiorum ad iſta punienda procedit.

2. Concluſio;Prælati Religioſorum,ſicut prior & alij ſimiles & ſuperiores Prælati poſſunt per poteſtatem dominatiuam irritare omnia ſuorum ſubditorum vota,& iuramenta: exceptis tribus votis ſolemnibus paupertatis ſcilicet,caſtitatis & obedientiæ, & excepto voto tranſeundi ad arctiorem Religionem,vt eſt communis ſententia, de quo latius in materia de voto: poſſunt tamen hoc votum diſpenſare,vt dicetur *dub.*2.

Artic.2.de poteſtate prælati regularium in quantum iudex.

DVB. II. An Religioſi ſint exempti à poteſtate iudicum ſecularium.

I. Concluſio:omnes Religioſi,& Eccleſiaſtici ex iure humano canonico, & ciuili ſunt exempti à poteſtate,& iuriſdictione ſeculari:tã in cauſis ciuilibus; quam in criminalibus *patet ex Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *cap.* 20.& in authen. ſtatuimus de Epiſcopis & Cler.& in iure Hiſpano *lib.*5.*tit.*6. *par.* I. & *to.* I. *ord. reg. tit.* 3. *le.* 6. & in Bulla Cœnæ excommunicatur iudices ſeculares ſe intromittentes ad cognoſcendas cauſas Eccleſiaſticorum, vel vocantes ad ſua tribunalia Eccleſiaſticos,Etſi aliquando Religioſi,aut laici ad conſilium regale recurrunt, quando vident ſe grauari aliquibus literis Apoſtolicis aliquid ſub grauibus pœnis præcipiẽtibus,& tunc regale conſilium detineat literas: præcipiendo ne executioni mandentur,non ideo fit,quia conſilium regale de hoc velit iudicare,nec etiam præcipit quod literis Apoſtolicis non obediamus: ſed quod non mandentur executioni, quouſque Papa certificetur,de inconuenientibus talium literarum executioni obſtantibus, & videat quid facto opus ſit. Et iſta literarum detentio licite fit ſiue ex priuilegio, vt fertur à Vannes,2.2.*q.*67.*ar.*1.*dub.*2.*conc.*5 ſiue ex cauſa rationabili,quia ita expedit paci & bono regimini,vt ait Bald. in candi.2. p. de Bulla Cœnæ n.22.Cod.in pra.*q.*35.*nu.*4.& alij quos refert Co.in *qq.reg.to.*1.*q.*6.*art.*8.& eadẽ authoritate auditores cancellariarum &cõſilij rega-

regalis ſæpe præcipiunt iudicibus Eccleſiaſtic s, vt abſoluant à cenſuris iudices ſeculares, aut alios ad eos confugientes, por via de agrauio, ô fuerca, dum examinatur, an iudex Eccleſiaſticus legitime procedat.

2. Concluſio: & ſi Religioſi, ſicut & Clerici teneantur ſeruare leges ciuiles in bonum reip. ordinatas cuiuſmodi ſunt leges taxantes precia rerum, vetantes aliquod genus veſtium, arma aliqua, venationem, in certis temporibus: tamen iſtarum legum tranſgreſsionem punire, ſpectat ad ſuperiores delinquentium, & non ad iudices ſeculares.

3. Concluſio: Religioſi ſicut, & Clerici non poſſunt cogi ad iurandum, vel teſtificandum in extraneis ſecularium tribunalibus: imo nec in tribunalibus aliorum ordinariorum Eccleſiaſticorum extra ordinem, licet eorum teſtimonia etiam pro ipſorum Religioſorum cauſis, in omni tribunali Eccleſiaſtico & ſeculari, ſint legitima, & admittenda prout conceſsit Celeſtinis Eug. IV. Bu. 7. & Benedictinis Bu. 9. & 17.

DVB. III. An ſuperiores Religioſorum ſint eorum iudices. I. Concluſio: ſuperiores Religioſorum ſunt eorum iudices ad punienda eorum delicta iuxta ſua ſtatuta, & Bonifa. VIII. & IX. conceſſerunt Prælatis ordinis Prædicatorum, ad quos ſpectat Religioſorrum punitio poſſe, eos libere punire ſecundum conſtitutiones approbatas, & inſtituta ordinis generalia facta, & fienda, relictis rimulis, & apicibus iuris etiam iuris ordine poſtpoſito. ita habetur in conſtitu. iſtius ordinis *d.2.ca.* 17. vbi nomine rimulorum, & apicum iuris non venit intelligenda accuſatio, & citatio: hæc enim in cauſis grauibus neceſſario debent præcedere: alias ſententia lata, ſine his, etiam inter Religioſos erit nulla. Ita Nauar. *lib. 2. conſil.* 1. *titul.* de ſententia, & reiud. & Rodri. in ſu. tract. de ordi. iudi. *ca.* 12. *num.* 7. non tamen eſt neceſſe, quod iſta accuſatio fiat per Religioſum offenſum aut etiam per alium Religioſum, ſicut enim iudex ſecularis ſaltem in ciminalibus etiam non accuſante iniuriato per ſe, vel per alterum tenetur, ex officio procedere dum abſit, aliquod ſuplens vicem accuſatoris. vtpote clamaroſa inſinuatio, publica infamia per maiorem partem viciniç, vel communitatis ſparſa, vel euidentia patrati ſceleris coram iudice exiſtente cum aliis, vt ait Caie. 2. 2. *q.* 67. *ar.* 3. ad ſecundum D. Tho. ex ca. euidentia de accuſata fortiori ad id tenetur ſuperior regularium in eiſdem caſibus. Aliàs Religioſorum communitas, & Religio, quæ ſemper petit ſatisfactionem maxime læderetur. Et cum Religioſi, non ita facilè conquerantur apud ſuperiorem de iniuriis ſibi illatis, ſed ferant patienter, obſeruantia regularis paulatim corrueret delictis impune manentibus. Item inter rimulos & apices iuris non comprehenditur, quod dicta teſtium declarentur ſub præcepto, iuramento, vel excommunicatione, & quod non ſcribantur à iudice, ſed à ſecretario, vel notario, vel ſaltem ab ipſis teſtibus: hæc enim omnia cum aliis de iure ſubſtantialibus neceſſario debent interuenire etiam in cauſis regularium: vt notat Rod. in qq. regul. *tom* 1. *quaeſt.* 13. *ar.* 1. *&* 2. ſecus ſit de alijs non ſubſtantialibus quç nomine apicum & rimulorum intelliguntur.

2. Concluſio. Religioſus ſine licentia ab ordine recedens poteſt, per ſuum ſuperiorem compelli cenſuris ad hoc, vt reuertatur. Et iſtum detinentes poſt denuntiationem priuilegiorum quæ regulares habent, circa hoc, ſunt excommunicati. Ita conceſsit Prædicatoribus *Sixtus IV. Bul.* 33. *& Iul.* 2. *Bul.* 26. Et ordinarij locorum à Religioſis requiſiti tenentur denuntiare tanquam excommunicatos eos, qui dictum Religioſum detinent, auxilium, aut fauorem apoſtatandi præbent Ita conceſsit minoribus. Clem. IV. Bul. 15.

3. Concluſio; Religioſus fugitiuus, vel qui tranſijt ad alia monaſteria, aut ſeruitia etiam alicuius Cardinalis ſine licentia ſui ſuperioris, poteſt per ipſum etiam cum auxilio brachij ſecularis (ſi opus ſit) capi, incarcerari, & cenſuris compelli. Ita conceſsit Be-

Digitized by Google

Benedictinis, Eugen. 4. Bul. 8.

4. Conc. ordinarij à religioſis requiſiti examinare debent, licentias religioſorum ab ordine exeuntium, & ſi non inueniantur vere reuocentur, aut ſaltem non permittant eos morari vbi ſunt monaſteria ſuorum ordinum. Ita conceſsit minoribus Iul. II. Bul. 12.

DVB. IV. an liceat Religioſis appellare à correctione ſuorum ſuperiorum.

1. Concluſio, non valet appellatio Religioſorum ad iudicem extra ordinem. Primo, quia Iul. II. prohibet appellationes fratrum & monialium ad curias Eccleſiaſticas, aut ſeculares, & præcipit ſub excommunicatione iudicibus quarumlibet curiarum: ne iſtas appellationes vllo modo recipiant, vel cognoſcant: & aliter factæ ab eo irritantur, non obſtantibus ordinationibus Apoſtolicis vel dicti ordinis, ſcilicet Prædicatorum ſtatutis in contrarium. ita habetur in conſtit. ordinis Prædicatorum *d.* 2. *c.* 8. Secundo ex Bonifa. VIII. loc. cit. habetur, quod nullus frater, vel ſoror ordinis prædicti coram iudice extraneo ex quauis cauſa conuenire, nec à correctione quauis ſeu aliàs ab aliquo Prælato, aut fratre dicti ordinis quauis occaſione appellare, aut contra eos querelam proponere audeat: niſi prius coram Priore ſeu Prouinciali, ſeu Magiſtro ordinis cauſam, & querelam ſuam propoſuerit verbo, aut ſcripto. Tertio, Gregor. XIII. Bul. 2. prohibet fratribus minoribus ſub excommunicatione, appellationes ad ſecularia tribunalia, ſed Maior difficultas eſt, an liceat appellare ad Papam, aut ad Prælatos ſuperiores eiuſdem ordinis. Et videtur, quod non, primo, quia eſt vetita religioſis talis appellatio; in cap. ad noſtram, & cap reprehenſibilis de appellationibus. Secundo, quia Bonif. VIII. Bul. 1. pro minoribus, & Bul. 10. pro Ciſtercienſibus, & Eug. IV. Bul. 9. pro benedictinis, dicunt non licere Religioſis appellare à correctionibus ſuorum ſuperiorum, etiam ad Papam, & irritant appellationem, ſi fit.

Tertiò in conſtitutionibus ordinis Prædicatorum *diſt.* 2. *cap.* 8. habetur ſic, declaramus, quod licet appellatio ſit de iure naturali vnuſquiſque poteſt iuri ſuo renuntiare, & eo ipſo, quo quis obedientiam profitetur ſecundum noſtras conſtitutiones, ſecundum quas non licet appellare, ex hoc renuntiat iuri ſibi à natura competenti de appellatione ſicut & iuri poſsidendi aliquid, vt proprium: vnde in cap. apud Carcaſonam celebrato anno 13 2. ſic dicitur: volumus, & ordinamus, quod quicunque frater repertus fuerit, iudicio eius ad quem ſpectat ſine cauſa rationabili à ſuo ſuperiori appellaſſe, incarceretur: denuntiantes fratribus vniuerſis, quod de iure communi, & ex priuilegio ordinis ſpeciali, nulli licet à correctione, vel officiorum remotione appellare. Et iterum, ne delicta maneant impunita, & obedientia per appellationes friuolas infringatur, qui contra obedientiam appellare præſumit: niſi infra duos menſes renuntiet, vel infra annũ proſequi non incipiat, vel incepta proſecutione non deſiſtat, vel in ipſa ſuccũbat, ſit ipſo facto carceri addictus. Et iterũ, qui appellat ab abſolutione facta, aut facienda Prouincialatus, Vicariatus, Prioratus; etiã prætextu grauaminis ſit ipſo facto ab illo officio abſolutus.

Pro parte affirmatiua ſunt etiã aliquot argumenta. *Primò* ex tit. c. ad noſtram citati in oppoſitum, vbi ſic habetur à correctione exceſsiua non appellatur: niſi modus excedatur. Et hoc etiam ita videtur iuxta cap. ſuper quæſtionum, & c. de Priore de appellatione, & Gloſſ. in cap. ad noſtram. *Secundò*, quia in cap. generali celebrato in conuentu S. Pauli Valeoletani, anno 1605. ſub magiſtro fratre Hieronymo Xauier præcipitur, quod in appellationib. ſeruetur conſtitutionis modus, vtpote, quod appellatio fiat gradatim, ergo iam admittuntur appellationes.

Tertiò Gregorius XIII. bul. 2. conceſsit minoribus poſſe appellare ad Generalem, ad Protectorem, vel ad Papam. Item à congregatione Cardinalium præceptum eſt anno 1587. vt appellatio gradatim hoc or-

D dine

Digitized by Google

dine proſequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, à Protectore ad ſacram Cardinalium congregationem. Et iſta appellatio permittitur in conſtitutione *Sixti V. de quo Rod. in qq. reg. tom.* 2. *q.* 19. *artic.* 2.

Propter iſta argumenta Nauar lib. 2. conſ. 4. de appel. *Lud. Lop. in ſu* 1. *par. c.* 284. Argo. 22. *q.* 69. *art.* 3. Silu. ver. appellatio nu. 9. Armi. ver. appell. num. 15. & Rod. loc. cit. dicunt quod quamuis non liceat religioſis appellare à correctione ſuorum ſuperiorum iuſte facta ſecundum ſua ſtatuta, aut ad effugiendam Eccleſiaſticam diſciplinam, & hoc intendant teſtimonia in primo loco adducta, maximè priuilegia Bonifacij, & Eugenij: licèt tamen religioſis in cauſis grauiſſimis à mandatis, aut correctionibus exceſsiuis recurrere per viã appellationis, aut ſimplicis querelæ, aut defenſionis ad ſuperiorẽ, non tantum intra ordinem, ſed etiam ad Papam, ad Protectorem, ad ſacram Cardinaliũ congregationem, ad legatos Papæ habentes iuriſdictionem & poteſtatem in regulares. Et ad argumenta in contrarium adducta ex c. ad noſtrã dicunt non loqui de correctione exceſsiua, vt ait Silu. & conſtat ex tit. dicti c. ſed de correctione iuſtè facta, vel de correctione leni, & hoc ipſum intendunt priuilegia Bonifacij & Eugenij. Teſtimonia verò ex conſtitutionibus ordinis prædicatorũ allata, intendunt remouere appellationes factas ſine cauſa rationabili, & appellationes friuolas, quibus obedientia infringitur: vt patet ex contextu, & appellatione circa res leues, in quibus parum iniuriæ Religioſo irrogatur. In his enim religioſus patienter ferat, & humiliter pareat, vt ſi in ordine noſtro Prædicatorum damnetur, quis etiam iniuſtè ad pœnas grauis, culpæ ſcilicet, ad tria ieiunia in pane & aqua, & totidem diſciplinas, quæ ſolent infligi pro negligentijs, quæ non ſunt peccata etiam venialia. Appellationi enim ab iſtis, & ſimilibus videtur Religioſum renuntiaſſe: ſecus eſſet, ſi in dicto ordine damnaretur, quis iniuſte ad pænas grauioris culpæ cum ex hoc magnam incurrat infamiam, quam ſine culpa pati non debet, ſed habet ius à natura defendendi ſe medijs licitis qualis tunc eſt appellatio pro tuenda fama ad virtutem conſeruandam, maxime neceſſariam: ſecundum illud Eccle. 41. curam habe de bono nomine; hoc enim magis permanebit tibi quam mille theſauri precioſi, & magni. Imo quando ſic eſſet fama neceſſaria pro virtute conſeruanda, vt regulariter contingit, & inſinuatur, Eccleſ. loco citat. non poſſet homo cedere iuri appellandi, quando hoc medio ſibi recuperat famam iniuſte ablatam ſicut licèt homo ſit dominus diuitiarum, ſi tamen illis opus habet pro alenda familia, non poteſt illas pro libitu prodigere; ſic etiam à fortiori non poſſet famæ renuntiare quando eſt neceſſaria ad virtutem conſeruandam; his tamen non obſtantibus ſit

1. Concluſio: non licet Religioſis maxime Dominicanis appellare. Patet hoc argumentis in primo loco factis. Secundo, quia appellatio ſuſpendit ſententiæ executionem, vt *patet ex libro 6. titul.* 23. *p.* 3. & alibi ſæpe: ſed non ſuſpenditur executio ſententiæ in Religionibus, ergo, &c. Religioſus enim bene poteſt omni appellationi renuntiare (maxime quando aliter poteſt recuperare famam) pro bono Religionis altiori, ſicut & Carthuſianus pro eodem bono licite renuntiat comeſtioni carnium, etiam quando hic & nunc eſſet neceſſaria, pro vitæ conſeruatione.

2. Concluſio: licet Religioſis, ſi quando ſentiũt ſe iniuſte in cauſis grauiſsimis grauari recurrere ad ſuperiores per viam ſimplicis querelæ, aut defenſionis. Sic enim recuperant ſibi famam, dum ſuperiores talem querelam admittendo: maturo conſilio, agendo potius patrum quam iudicum officium, & miſericordiam, cum iuſtitia con-

Digitized by Google

coniungentes pœnarum temperant rigorem, aut innocentiam accuſati declarent.

† Art. 3. de poteſt. ſuperioris regularium in quantum prælatus.

DVB. V. An Religioſi ſint exempti ab obedientia, & iuriſdictione Epiſcoporum.

I. Concluſio: Religioſi erant olim ſubiecti Epiſcopo diæceſis vbi morabantur. Ita *patet ex c. qui vere 16. q. 1. & ex* Conc. Tol. 4. c. 5. & ex Conc Calce. c. 4. & ex Diuo Thom. 2. 2. *ar.* 186. *ar* 5. *ad* 3. Et tunc Epiſcopus ſicut generales, admittebant ad profeſsionem Religioſos, vt habetur in c. viduitatis 27. *q.* 1.

II. Concluſio Religioſi iam nunc ex priuilegio ſunt exempti à iuriſdictione Epiſcoporum, & aliorum ordinariorum & Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecti Bonifa. 8. & Marti V. exemit ordinem prædicatorum, ac eorum moniales ab ordinarijs. Vt habetur in monum. *ordi. conceſs.* 681. & Rod. in *qq. reg. to.* 2. *q.* 63. & idem Ro. in compen. authenticato multa refert priuilegia, circa hoc. Primo refert priuilegium Benedicti 12. Bul. 1. concedentis nullum præter Papam, vel Cardinalem legatum poſſe cenſuris ligari monachos Benedictinos, imo nec Clericos Eccleſiæ ſuorum monaſteriorum. Secundo Eug. IV. Bul. 7. exemit Celeſtinos cum ſuis bonis ab omnibus legatis, & Epiſcopis, & ab habentibus iuriſdictionem ordinariam, & contra hoc facientes excommunicantur ſi moniti non deſiſtant, intra tres dies. Tertio SIXTVS IV. Bul. 33. & Iul. 2. Bu. 25. conceſſerunt ordini Prædicatorum ne ratione delicti, aut alterius rei poſsint conueniri coram ordinariis. Imo & idem SIXTVS IV. conceſsit minoribus Bul. 14. & Prædicatoribus Bu. 33. quod Eccleſiæ Parochiales apud iſtos Religioſos conſtructæ, & capellanei ſeculares per iſtos Religioſos deputati ſint, liberi ab omni ordinariorum ſuperioritate. Sed poſtea LEO X Bul. 45. edicta in Co. late, ſtatuit poſſe Epiſcopos viſitare Eccleſias Parochiales monaſterijs vnitas: & idem ſtatuit Concil. Trid. ſeſſ. 25. *ca.* 11. excipiendo tamen monaſteria, vbi capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent, & monaſteria vbi Prælati regulares exercent iuriſdictionem Epiſcopalem, & temporalem, in Parochos, & Parochianos, & excipiendo etiam monaſterium Cluniacenſe, cum ſuis limitibus. Alias Bullas ad hoc refert Rodri. loc. cit.

3. Concluſio: Religioſi, in Concil. Trid. & alibi, in aliquibus ſubduntur Epiſcopis, tanquam delegatis Sedis Apoſtolicæ, vt ex dicendis conſtabit.

DVB. VI. an Religioſi habeant intra ordinem ſuos Prælatos? I. Concluſio affirmatiua V. g. in noſtro Prædicatorum ordine, præter Papam, qui eſt omnium fidelium paſtor, proprij Prælati ſunt, Magiſter ordinis, pro toto ordine: Prior Prouincialis pro ſua prouincia: & Prior conuentualis, pro ſuo conuentu: & quolibet illorum mortuo vel amoto Vicarius eis ſuccedens quia Iul. 2. conceſsit iſtis Vicarijs omnem poteſtatem tam Apoſtolica authoritate, quam quomodolibet conceſſam, aut concedendam illis quorum ſunt Vicarii, exceptis iſtis tantum, quæ in ſuis conſtitutionibus eis inhibentur. Ita *habetur in conſtitut. prædicatorum d. 2. cap.* 3 Et notetur iſta conceſſio pro multis caſibus. Ex quo colligitur, quod Vicarius Magiſtri ordinis, & Vicarius prouincialis habent poteſtatem in moniales: quam habebant dum viuerent Magiſter, & prouinciales, & poſſunt etiam ſicut illi creare Vicarios, pro monialibus.

Digitized by Google

2. Concluſio, licêt ſupprior ex officio ſuo nec habeat curam animarum, nec ſit prælatus, vt dicitur in prolog. conſtitutionum fratrum prædicatorum: tamen mortuo, vel amoto priore vices eius in omnibus plenariè obtinet, quouſque prior electus, & confirmatus in domo præſens ſit: niſi Prouincialis aliter ordinauerit. Ita colligitur ex dicto *priu. Iul.* 2. cum ſuperior ſit Vicarius prioris, *& ita habetur in conſt. prædicatorum d.* 2. *ca.* 2. vbi gloſſ. conformiter ad limitationem in dicto priuilegio contentam, ſcilicet exceptis illis, quæ in ſuis conſtitutionibus eis inhibentur, declarat eſſe intelligendum de his, quæ iure ordinario competunt Priori: vt ſunt creare Vicarium, eligere ſibi & ſubditis confeſſorem, recipere religioſos ad habitum, & profeſsionem. Non tamen ſuccedit ſupprior priori, in illis, quæ competunt priori ex commiſsione: ſicut ſunt cura monialium, præſentare religioſos Epiſcopis pro ordinibus recipiendis, aut pro cõfeſsionib. ſecularium audiendis, &c. Verũ eſt tamen Benedictũ 13. conceſsiſſe vicario conuentus de Guadalupe, in Sedevacãte omnia, & ſingula in ſpiritualib. & temporalib. quæ prior quomodolibet facere poterat, vt ipſe etiam facere valeat: nil limitando ſicut limitauit Iul. II. vt vidimus, ita *habetur in cõpen. D. Hier. ver. Vicar.* §. 1. & ſic iuxta hoc priuilegium dictorũ religioſorum Vicarij, illos præſentant Epiſcopis pro ordinibus recipiẽdis. Quo etiam priuilegio cõmunicant aliæ Religiones, iuxta dicenda à nobis *lib.* 2. *c.* 4. niſi conſuetudo per centum annos perſcripta iuxta dicenda à nobis *lib.* 2. *c* 3. *dub.* 2. obſtet in contrarium vel alia lex, qua hoc priuilegium benedict. 12. derogetur.

DVB. VII. Quanta ſit Prælatorum regularium poteſtas, & ad quę ſe extendit.

1 Concluſio, Prælati iſti habẽt in ſibi ſubditos tantam poteſtatem, quantã Epiſcopi in ſuas oues. Sunt enim vere Prelati habentes pleniſsimam poteſtatem, in vtroque foro Eccleſ. ad ligandum etiã cenſuris & ſoluendum. Secundo quia Eug. IV. Bul. 9 concedit Abbatibus, Rectoribus, & Prioribus Benedictinorum, vnà cum eorum conuentibus, in omnibus caſibus auctoritatem ordinarij de iure neceſſariam. Ex quo colligitur, quod ea quæ in iure communi de nouo conceduntur, Epiſcopis conſequenter cenſentur conceſſa, dictis Prælatis, pro ſibi ſubditis: niſi oppoſitum exprimatur. Ita Panor. in c. at ſi Clerici, §. de adul. num. 18. de iudiciis, ſequendo Benedictum, & Fredericum: alias ſubditis iſtorum Prælatorum, non eſſet ita ac ſecularibus prouiſum, cum alias ne cogantur egredi, extra ſepta monaſterij debeant eſſe melioris conditionis.

2 Concluſio, Religioſi quantumuis exempti, & licentiati ad ſeruiendum alicui beneficio ſunt ſubiecti ſuperioribus ſuorum ordinum: niſi alias per Sedem Apoſtolicam habeant Eccleſiaſt. parochiales, aut earum perpetuas vicarias illis actualiter ſeruiendo. Ita conceſsit ordini Prædicatorum Leo X. Bul. 32. Imò & Religioſi aſſumpti in Capellaneos Papæ manent ſubiecti ſuis Prælatis. Ita conceſsit Gregorius XI. Bul. 1.

3. Concluſio, Religioſus non poteſt aſſumi in ſocium Prælatorum, aut aliorum, niſi aſsignatus à ſuo Generali vel Prouinciali; Qui adhuc eiſdem ſubdatur, & per eoſdem, aut per ſuos vicarios corrigatur, & amoueatur, & alius ſubſtituatur. Ita conceſsit minoribus Innoc. IV. Bul. 5. Iul. II. Bul. 15. & Alex. IV. Bul. 1. Et idem poteſt Prouincialis, circa prædicatores Cruciatæ, eos amouendo, & alios ſubſtituendo. Ita idem Iul. II. & Sixtus IV. Bul. 33. pro prædicatoribus. Itẽ per Leonẽ X. Bul. 4. nullus legatus, niſi de latere poteſt vllum religioſum ad ſecum commorandum, vel pro ſuis negotiis aſſumere.

4. Concluſio, literę vel exceptiones religioſis à Papa cõceſſæ nullo modo eis ſuffragantur, ſine expreſſo conſenſu vicarij generalis. Ita conceſsit minoribus Leo X. Bul. 4. quod etiam poſtea conceſſerat prædicatoribus Innoc. 8. Bul. 3. & poteſt generalis reuocare gratias etiam à Papa concedendas ſine licentia ſuperiorum regularium cum limitatione de qua dicemus *lib.* 2. *c.* 6. *dub.* 2.

V. Con-

V. Concluſio, Religioſus ſine ſui ordinis licentia non poteſt in Epiſcopum aſſumi. Ita conceſsit minoribus Alexand. 4. Bul. 5. & in conſti. ordinis prædicatorum d. 2. cap. 13. in gloſſ. habetur tres Papas conceſsiſſe iſti ordini, ne quis Religioſus ſine licentia Magiſtri ordinis vel prouincialis ſpeciali, vel mandato Sedis Apoſtolicæ electioni, vel poſtulationi, ad quamuis dignitatem extra ordinem de ſe factæ audeat conſentire, aliter factum ſit irritum. Et ibidem ſtatuitur in textu, quod Prouincialis acceptans Epiſcopatum, ſine licentia Magiſtri ordinis & quiuis alius, ſine licentia Prouincialis manet priuatus ſuffragiis, Societate ac omnibus beneficijs ordinis in vita, & in morte: niſi per talem cogatur acceptare, quod ſit peccatum mort. non obedire.

VI. Concluſio: Epiſcopus Religioſus eſt iam ab obedientia ſui ordinis exemptus, & quando iam eſt conſecratus licet Epiſcopatum deſerat non poteſt in ſuo ordine officium tenere. ita conceſsit, & ſtatuit pro Epiſcopis cuiuſuis Religionis Paul. IV. Bu. IV.

DVB. VIII. An iuriſdictio Prælatorum regularium ſit ordinaria, & conſequenter delegabilis?

I. Concluſio: non tantum iuriſdictio competens Prælatis regularium, ex iure communi, vel particulari ſuarum legum eſt ordinaria, ac ſubinde delegabilis: ſed etiam iuriſdictio illis conceſſa ex priuilegio Principis perpetuo. Ita *Naua. in Manu. c. 27. num.* 42. Bart. Bald. & Panorm. citati à Rod. in qq. regul. *to. 1. q. 17. art. 11.* An vero delegatio talis poteſtatis ſpiret morte delegantis, dicitur *lib. 2. cap. 3. dub. 1.*

2. Concluſio, ſi alicui etiam prælato committitur certum, vel nudum miniſterium, ſine iuriſdictione, vt prædicare, &c. Non poteſt illud ſubdelegare: niſi alias ſit delegatus Papæ, vel niſi illud miniſterium ſit leue, & parui momenti. Ita Silu. cum Panor. & Innocen. verb. delegatus nu. 10. ſicut nec etiam poteſt ſubdelegare, ille cui aliquid committitur quando per verba reſcripti ſeu commiſsionis, ſibi factę deprehenditur electa fides, & induſtria iſtius, ſicut quando dicitur in reſcripto confidimus de tua induſtria, vel ſi dicitur perſonaliter exequaris, vel quando negotium non eſt per alium bene expedibile: hoc autem (ait Silu.) non currit in delegato Papæ, qui adhuc in iſtis caſibus ſubdelegare poteſt.

3. Concluſio: etiam in noſtro Prædicatorum ordine, (& idem eſt in alijs ordinibus) Prouincialis in ſua prouincia habet eandem authoritatem quam Magiſter ordinis, in toto ordine, *vt habetur in noſtris conſtit. d. 2. ca. 3.* tamen authoritas, quam de iure communi, vel particulari habent Prælati regulares poteſt limitari non tantum à Papa, ſed etiã authoritas prælatorũ inferiorum poteſt limitari per ſuperiores, iuxta ſua ſtatuta, quia licet vtriſque prælatis; ſit conceſſa talis poteſtas iure communi, vel etiam diuino, ſecundum aliquos Doctores citatos à *Rodr. art. 1. & 6.* tamen conceſſa eſt, ordine hierarchico, ita vt minores pendeant à maioribus, vt ait Rod. *art 7.*

DVB. IX. An prælati regularium poſsint reſeruare caſus? I. Concluſio affirmatiua. declarauit enim Alexand. 6. Bul. 4. poſſe Generales, Prouinciales, ac Guardianos, reſeruare caſus: & quod ab illis ſine iſtorum licentia abſoluentes nil faciunt, ſed incurrunt in excommunicationem latam in cap. Religioſis de priui. contra abſoluentes à reſeruatis. Et in noſtro prædicatorum ordine Vicarij, in capite ac ſuppriores, in Sedevacante reſeruant caſus, cum ſuccedant Priori in competentibus ei ex officio ſecundum dicta dub. 6.

2. Concluſio; olim dicti prælati poterant quos vellent reſeruare caſus: ſed iam ex decreto Clem. 8. edicto 16. die Maij anni 1593. ſolos caſus infraſcriptos reſeruare poſſunt. *Primo* veneficia, ſortilegia: incantationes. *Secundo* apoſtaſia etiam retento habitu quando eo peruenit, vt extra ſepta monaſterij fiat egreſsio. *Tertio* nocturna ac furtiua egreſsio à conuentu licet non fiat animo apoſtatãdi. *Quarto* proprietas contra votum paupertatis, quæ ſit peccatum mortale.

Digitized by Google

Quinto, lapſus carnis voluntarius opere conſummatus. *Sexto* occiſio, vulneratio ſeu grauis percuſsus alicuius grauis perſonæ.

Septimo, malitioſum impedimentum, retardatio, vel apertio litterarum à ſuperioribus ad inferiores, aut econtra. *Octauo* iuramentum falſum in iudicio regulari, ſeu legitimo. *Nono* auxilium, conſilium, aut procuratio ad aborſum, poſt animarum fœtum etiam effectu non ſecuto. 10. falſificatio manus, aut ſigilli officialis conuentus. 11. furtum de rebus monaſterij in quantitate, quæ ſit peccatum mort. & declaratum eſt ab eodem Papa eſſe intelligendum etiam de rebus applicatis ad vſum alicuius Religioſi, & addit Papa, quod ſi quod aliud pro Religionis conſeruatione oporeat reſeruare; id fiat de conſilio capituli prouincialis, pro tota prouincia matura diſcuſsione, & conſenſu, & non aliter.

Item præcipit Papa ſuperioribus regularium, ne confeſsiones ſubditorum audiant, niſi quando habent caſum reſeruatum, aut ipſi ſubditi id ſponte petunt, & derogantur contraria priuilegia, conſuetudines in memoriales conſtitutiones, vel ordinationes Apoſtolicæ etiam Concilij generalis, & conſtitutiones ordinum etiam à Papa confirmatæ.

DVB. X. An caſus reſeruati à prælatis regularium ſint etiam reſeruati, pro ſuis nouitijs? I. Concluſio probabilis eſt pars affirmatiua. Ita Cordu. lib. 1. q. 3 & Rod. in expoſitione Bullæ §. 9. numer. 26. quia cum nouitij ſint exempti à iuriſdictione Epiſcoporum, vt ait Silu. ver. Religio 2: §. 11. & 12. manebunt ſub iuriſdictione prælatorum ſui ordinis.

2. Concluſio, multo probabilior eſt pars negatiua. Ita Lædes in ſu. c. 13. de pœnitentia dub. 14. quia ante profeſsionem non ſunt Religioſi, ergo nec ſunt aſtricti legibus religioſorum. Secundo inter caſus reſeruatos prælatis Religionum ſolent aliqui reſeruari, qui ſupponunt profeſsionem, ſicut peccata contra votum paupertatis, &c. quæ in nouitiis non imputatur ad culpam, ergo, ſi arguitur nouitij gandent priuilegio *cap. ſi quis ſuadente diabolo, vt habetur in cap. Religioſo de ſent. excommunicationis*, ſi enim illos percutias excommunicaris, & gaudent alijs fauoribus, circa abſolutionem à peccatis, & cenſuris reſeruatis, ac ſi eſſent vere Religioſi, vt infra videbitur ergo ad hoc reſp. quod nouitij, & ſi non ſint Religioſi participant aliqua Religioſorum cum ſint in via ad Religionem, & ſic ſecundum ius gaudent fauoribus Religioſorum. In odioſis tamen cum non ſint profeſsi non ſe habent ſicut Religioſi: & ſic non ſunt ſubiecti iuriſdictioni prælatorum Religionum. Ex quo patet nouitios poſſe abſolui à caſibus Epiſcopo reſeruatis, & commiſsis ante Religionis ingreſſum, & per confeſſorem ab Epiſcopo expoſitum, & per confeſſorem expoſitum à prælato ſui ordinis. Et cum Bulla poſſunt abſolui per confeſſorem approbatum ab ordinario, & per confeſſorem approbatum à ſolo prælato ſui ordinis, ſicut & alij Religioſi profeſsi. Imo quando Religioſi profeſsi ob aliquod ſpeciale decretum Papæ non gaudent, Bulla Cruciatæ quo ad clauſulam de eligendo confeſſorem non tamen debet hoc intelligi de nouitiis, qui in odioſis non intelliguntur nomine Religioſorum. Ita Lædes.

DVB. 11. an prælati regulares poſsint ſibi ſubditis concedere licentiam, vt dum ſunt extra conuentum poſsint confiteri idoneo Sacerdoti ſeculari, aut alterius ordinis regulari. Et ratio dubitandi eſt, quia in conſtitutionibus minorum cauetur ne Religioſi iſtius ordinis præter quam ſuis prælatis, & de eorum licentia fratribus ſui ordinis confiteantur.

Secundò in conſtitut. prædicatorum d. I. cap. 14. in gloſſ. habetur non poſſe priorem

con-

concedere ſibi ſubdito licentiam confitendi Sacerdoti alterius ordinis, ſed ſolus magiſter ordinis hoc poteſt concedere, quando non adeſt confeſſor ordinis. Per quod limitatur authoritas ordinaria iſtorum prælatorum iuxta dicta dub.8.

I. Concluſio prælati regulares poſſunt concedere ſibi ſubditis, dictam licentiam. Ita conceſsit minoribus SIXTVS IV. BVLLA XXX. hoc tenore. Vt fratres veſtri, vel aliorum prælatorum, & ſuorum, qui pro tempore erunt, licentia ſolummodo tamen, cum itinerauerint, vel extra conuentum fuerint, pro vt eis conceditis,confiteri poſsint, &c. Concedimus. *Secundò* INNOCEN. VII. Bulla vnica conceſsit prædicatoribus hoc tenore. Innoc. Epiſcop. &c. Nos igitur ſupplicationibus inclinati fratribus huiuſmodi,quos itinerare, & per eorum ſuperiores migrare mitti contigerit, vt ſi aliquem preſbyterum idoneum, ex profeſſoribus dicti ordinis habere non poſsint, quencumque alium præsbyterum idoneum, & diſcretum Religioſum, vel ſecularem in eorum confeſſorem eligere valeant: qui confeſsiones eorum audire & eorum confeſsionibus diligenter auditis, pro commiſsis, eis debitam abſolutionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem iniungere licite poſsit: niſi talia commiſerint, propter quæ Sedes Apoſtolica ſit merito conſulenda authoritate Apoſtolica,tenore præſentium, indulgemus. Ex quo colligitur contra Rod. *in qq. regul. tom.* 1. *q.* 62.*articul.* 5. poſſe dictos prælatos concedere ſibi ſubditis exiſtentibus extra conuentum licentiam vt abſoluantur, à ſibi reſeruatis: cum in hoc priuilegio ſolum excipiantur caſus Papæ reſeruati. Imò in eodem cum ſola licentia itinerandi, aut exiſtendi extra conuentum videtur conceſſa facultas confitendi, & abſoluendi à prædictis ſine alia ſpeciali licentia prælati circa hoc. Et licet in iſto priuilegio concedatur iſta facultas confitendi extraneo Sacerdoti in abſentia idonei Sacerdotis proprij ordinis: tamen in priuilegio Sixti 4. non limitatur hoc.

Not. idoneum Sacerdotem, pro Religioſis abſoluendis reputari, quilibet Sacerdos alias non ſuſpenſus, aut excommunicatus.Ita *Diuus Antonius* 3. *p. titul.* 1. *capite* 7. *Silueſt. verb. confeſſor.* 1. §. 3. *Sot. diſtinctio.* 18.*quæſtio.* 4. *articul.* 3. Et idem iſti cenſebant de confeſſore idoneo, pro ſecularibus ante Concilium Tridentinum vbi iam *ſeſsion.* 23. *capit.* 15. ſtatuitur quod pro ſecularibus etiam Sacerdotibus ille ſolus idoneus reputetur, qui eſt parochus, aut ab ordinario approbatus. at pro Religioſis nihil ibi innouatur. ex dictis patet ſolutio ad rationes dubitandi, illæ enim procedunt ſecluſo priuilegio.

2. Concluſio, in licentia data Religioſo itinerandi clauditur virtualiter licentia confitendi: maximè ſi ex naturali obliuione non petitur licentia confitendi idoneo Sacerdoti. Non tamen poterit cum ſola iſta licentia, & ſecluſo priuilegio. Imo nec cum expreſſa licentia confitendi cui vellet abſolui à reſeruatis. Iuxta c. ſi Epiſcopus de pœnit.& remi. vbi ſic dicitur in generali conceſsione non veniunt, quæ non eſſet, quis vero ſimiliter in ſpecie conceſſurus. Et ſic, ſi Religioſus exiſtens extra conuentum, & habens peccata reſeruata celebrare debeat reſpectu reſeruatorum gerat ſe, ac ſi non haberet copiam confeſſoris. Ita quod licet teneatur illa confiteri cum aliis peccatis non reſeruatis, & indirecte ab eis abſoluatur ſed tamen cum obligatione illa iterum confitendi legitimo confeſſori, quando adſit opportunitas.

3. Concluſio:Religioſi hoſpites in conuen-

Digitized by Google

uentibus ſui ordinis poſſunt abſolui etiam à reſeruatis ſuo prælato, per priorem, ſeu præſidentem talium conuentuum. Ita conceſsit Prioribus prædicatorum ac eorum vicarijs Greg. II. & Clem. 4. *vt patet in monu. ord. conc* 118. 319. *&* 548. Et in prol. conſt. prædicatorũ habetur quod Vicarius prioris abſẽte prior & poſsũt abſoluere oẽs fratres ordinis etiã hoſpites à peccatis & cenſuris, tã à iure, quã ab homine generaliter latis exceptis Papæ reſeruatis. Et vt dicitur *in c.* 14. *dictarum conſtit. d.* 1. iſta poteſtas non poteſt eis limitari per ſuperiores prælatos, cum ſit eis à Papa conceſſa, ex quo ſequitur, quod cum iſta poteſtas, & iuriſdictio ſit ordinaria vt pote ex priuilegio perpetuo obtenta iuxta dicta dubio octauo poteſt delegari cuiuis Sacerdoti etiam à nullo ordinario approbato. Nec hoc eſt contra Concil. Triden. lo. cit. cum, vt dixi, loquatur de confeſſoribus regularium etiam Sacerdotum, relinquendo Religioſos diſpoſitioni ſuorum prælatorum & ſtatutorum.

IV. Concluſio prælati Eccleſiarum, & alij cõfeſſores extra ordinẽ non poſſunt Religioſorũ cõfeſsiones audire eorum ſuperioribus inuitis. Ita conceſsit minoribus Sixtus 4. *Bul.* 14. & prædicatoribus *Bul.* 33. & Ciſtercienſibus Alexand. 4, *Bul.* 14.

DVB. XII. An Religioſi poſsint, ſine licentia ſuorum ſuperiorum vti priuilegiis eligendi confeſſorem?

Not. quod in aliquibus priuilegijs conceditur Religioſis, vt per confeſſorem à ſuo prælato deputatum abſoluantur, ſicut Sixtus 4. inter viua oracula conceſsit minoribus etiam nouitijs habentibus animum profitendi, ac ſororibus Sanctæ Claræ, ac tertiarijs vtriuſque ſexus, & iſtorum famulis ſemel eligere confeſſorem de huiuſmodi obſeruantia, qui eorum confeſsione audita, abſoluat eos ab omnibus peccatis, & cenſuris, ab irregularitate, homicidio voluntario, & mutilatione exceptis, & idem conceſsit pro articulo mortis. Secũdo idẽ Sixt. cõceſſit prædicatoribus, & minoribus etiam nouitijs, pleniſsimam abſolutionem à peccatis ſemel in vita, & in articulo mortis: per idoneum confeſſorem ordinis de licentia ſuorum ſuperiorum electum. Ita habetur in monu. ord. conceſsione 360. *Ter.* Leo. X. inter viua oracula conceſsit monialibus S. Claræ, vt per confeſſorem à ſuis ſuperioribus deputatum, quater in anno abſoluantur ab omnibus peccatis, & diſpenſentur in omnibus votis, exceptis ſubſtantialibus, dum tamen ſub ſpe huius gratię non peccent. *Quarto* idẽ Leo cõceſsit dictis monialibus ſub cura minorum obſeruantiæ exiſtentibus, vt in omnibus ſolemnitatibus Domini Sabaoth, B. Virginis, omnium Sanctorum B. Franciſci ac Sanctæ Claræ earum confeſſores in abſolutione ſuarum confeſsionum eas plenarie abſoluant, ita in monu. ordi. conceſ. 132. & idem conceſsit ſororibus B. Virginis ſub cura minorum exiſtentibus, pro dictis feſtis & pro feſto ſanctorum Apoſtolorum, Petri, & Pauli, & pro tota hebdomada maiori, vt patet conceſsione 137. De dictis priuilegiis non eſt difficultas cum poſtulent confeſſorem à Prælato deputatum, aut de eius licentia electum, quod de confeſſoribus ordinarie deputatis, à prælato etiam verificatur licet alias ſecluſis iſtis priuilegijs non poſſent abſoluere à reſeruatis iſta enim priuilegia aliquid debent concedere, ſicut abſolutionem à reſeruatis, nam alias; ſine illis poſſet prælatus concedere abſolutionem ſaltem à ſibi reſeruatis iuxta *dicta dubio octauo, &* 11.

In aliis tamen priuilegijs Religioſorum non ponitur quod confeſsio fiat confeſſori deputato à prælato, vel de eius licentia electo ſicut Innocen. 8. id conceſsit pro articulo mortis, ſine iſta limitatione, vt habetur in priuilegio Benedictinorum, *& refertur à Rod. in qq. reg tom.* 1. *q* 62. *art.* 6. Secundo Leo. 10. conceſsit minoribus quod in feſto Sanctæ Catharinæ Martyris plenarie abſoluantur. ita habetur inter viua oracula.

Ter. in Bulla Cruciatæ conceditur ſumenti illam poſſe per Sacerdotem ab ordinario approbatum ſemel in vita, & in morte abſolui à caſibus Papæ reſeruatis ſola hæreſi exce-

Digitized by Google

excepta, & ab aliis caſibus non reſeruatis Papæ quoties opus ſit.dubium ergo eſt, an Religioſi inconſultis ſuis prælatis poſsint vti iſtis priuilegijs.

I.Concluſio:in aliquibus ordinibus ſpeciali Papæ conceſsione cautum eſt ne Religioſi vtantur dictis priuilegijs, ſine licentia ſuorum ſuperiorum, ita conceſsit prædicatoribus Iul.2.*Bul.*16. & Pius V. Bul.13. Secundò Leo X.*Bu.*24.conceſsit minoribus, ne fratres abſoluantur à reſeruatis virtute cuiuſuis priuilegij aut Bullæ etiam Cruciatæ. Tertiò Greg. XIII. conceſsit, non poſſe Religioſos Societatis, ſine expreſſa ſuorum ſuperiorum licentia vti facultatibus Iubilæorum, Bullarum Cruciatæ, confeſsionalium vel aliorum Apoſtolicorum indultorum,quæ communitatibus,perſonis,vel Pijs locis quouis modo conceſſa ſunt, aut concedentur licet in eis exprimatur, quod omnes regulares etiam mendicantes illis vti valeant,ita habetur in compen. Societatis ti. abſolutio §.11.

Quartò Sixtus IV.idem conceſsit Hieronymianis,*vt habetur in eorum compen.* Innoc. 8. idem conceſsit Minoribus, & Auguſtinianis,& Iul.2.Ciſtercienſibus, & Greg.11. conceſsit ſic Congregationi montis Olìueti, ſi quis monachus, vel monialis quodcunque confeſsionale impetrauerit, vel eo abſque ſui ſuperioris licentia vti præſumpſerit, eo ipſo impetratis caret, ac pœnis conſtitutionum,& diffinitionum ſcilicet inhabilitatis & ſuſpenſionis ſubijcitur à quibus à nullo niſi à Papa diſpenſari poteſt,prout conceſſit Clem.7.congregationi ſancti Georgij de Algala.prædicta priuilegia late refert *Rodr. in qq.reg.tom.*1.*q.*62.*art.*4. *Quintò* Innocen.8. Bul.3. conceſsit prædicatoribus, & Leo 10. Bu.4.conceſsit minoribus ne literæ & exemptiones Religioſis, à Papa conceſſæ eis ſuffragentur,ſine expreſſo conſenſu Vicarij generalis.

Tandem Clem. 8. Bul.9. decernit conceſſionem Cruciatæ, & aliorum indultorum particularium quantum ad articulum eligendi confeſſorem,& abſoluendi à reſeruatis cum Religioſis vtriuſq; ſexus locum non habere,ſed(ait Papa)noſtræ intentionis eſſe quòd dicti Religioſi in prędictis,diſpoſitioni ſuorũ prælatorum ſint ſubiecti,authoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo declaramus.Vbi nota,quod hic.Clem.8.ſolum declarat ſuam intentionem(vt patet)ex contextu pro bullis ſcilicet & indultis particularibus à ſe conceſsis,& concedendis : non tamen eſt abſoluta, & generalis declaratio pro concedendis etiam à ſuis ſucceſſoribus, quidquid alij dicant.

Sed difficultas eſt an iſta priuilegia ſuſpẽdantur per Bullas Cruciatæ conceſſas poſt talia priuilegia ab aliis Pontificibus : nam certum eſt non ſuſpendi per Bullas eorundem Pontificum etiam conceſſas poſt dicta priuilegia cum in eis habeatur non poſſe Religioſos vti Bullis conceſsis, aut concedendis ab eiſdem ſcilicet Pontificibus, vt ex conceſsione Greg.13.citata conſtat.

II.*Concluſio*;probabile eſt,quod priuilegia primæ conc. non ſuſpenduntur per Bullam Cruciatæ, & ſic Religioſi ſumentes Bullam licet gaudeant gratiis ſuæ regulæ non contrariis, vt ſunt indulgentiæ, eſus ouorum, &c. Non tamen priuilegio eligendi confeſſorem.Et patet primò, quia quando in Bulla ſuſpenduntur,omnes indulgentiæ,gratiæ, & facultates, expreſſæ excipiuntur gratiæ,Indulgentiæ & facultates conceſſæ ſuperioribus mendicantium,quoad ſibi ſubditos:qualia videntur eſſe dicta priuilegia. Secundò patet quia Epiſcopo Valentiæ conſulenti,an moniales ſibi ſubditæ poſſent, per Bullam eligere confeſſorem?reſp. Congrega. Cardinalium in tempore Gregorij 13.ſic Congregatio Concilij cenſuit, quatenus gratia ex Bulla Cruciatæ pertinet ad moniales : non poſſe vigore facultatis in eadem Bulla conceſſæ, alios eligere confeſſores, præter eos qui ad audiendas confeſsiones earum ab ordinario ſunt approbati.Ita refert Ro. *in expoſit Bul* §.9.*n.*24.

III. Concluſio;probabile etiam eſt,priuilegia primæ couclusionis ſuſpendi, per Bullas conceſſas ab aliis Pontificibus: & ſic

Digitized by Google

Religioſi ſumendo Bullam Cruciatę poſſunt eligere confeſſore'n, & abſolui à reſeruatis iuxta tenorem eius. *Ita Enriq. tom. 1. fol.* 448. *& 543. lit.* B. *& gloſſ. x Antolinez de indulg. & ita fertur renuiſſe Vannes, Ioan. Vinc. Luna. & alij.* Qui etiam dicunt, quod quando Bulla poſt ſuſpenſionem omnium indulgẽtiarum, gratiarum, & facultatum excipit conceſſa ſuperioribus mendicantium, quoad ſuos Religioſos iſta exceptio intelligitur reſpectu tãtum indulgentiarum: vt patet ex contextu, dum dicitur, quo ad ſibi ſubditos quod verificari debet de indulgentijs, V. g. de indulgentia plenaria conceſſa viſitantibus noſtras Eccleſias in die B. Dominici patris noſtri, quæ ſuſpenditur quoad ſeculares non tamen quoad Religioſos, ſed ſine Bulla lucrantur illam, & ſic de alijs ſimilibus. Secundo patet Concluſio, quia hæc doctrina, vt ait Rod. *in expoſitione Cruciatæ* §. 9. *dub* 7. practicatur in conſ. Cruciatæ, & patet etiam ex vſu ſapientium, & timoratorum videntibus, diſsimulantibus, & conſequenter conſentientibus prælatis, quorum eſt tollere à ſubditis ignorantiam rei ita neceſſariæ ad ſalutem, & oppoſitum executioni mandare.

DVB. 13. An prælati regularium poſsint eos abſoluere à reſeruatis Papæ extra Bullam Cœnæ?

I. *Concluſio*: ante publicationem Bullæ Cœnæ poterant prælati regulares ac eorum Vicarij per ſe, & per alios abſoluere ſuos Religioſos, & hoſpites ſui ordinis ab omnibus caſibus etiam Papæ reſeruatis, & etiam commiſsis ante Religionis ingreſſum, exceptis tantum hæreticis relapſis, ſciſmaticis, falſarijs literarum Apoſtolicarũ & deferentibus prohibita ad infideles. Ita declarauit & moderauit Sixtus 4. *Bul.* 14. *pro minoribus & Bul.* 33. *pro prædicatoribus.* Et idem antea conceſſerat: vt conſtat ex bullis Sixti, Clemens 4. Generalibus, Prouincialibus, & cuſtodibus minorum. Et licet Sixtus quartus *Bul.* 20. *quæ dicitur Bulla aurea* abſtuliſſet dictam poteſtatem antea commiſſam Prioribus prædicatorum, & eorum Vicarijs: tamen poſtea idem SIXTVS *Bul.* 12. *&* 22. illam iterum conceſsit prioribus, & eorum Vicarijs Prouinciæ obſeruantiæ, Hiſpaniæ, & Lombardiæ. Quo etiam iam gaudent omnes Priores, & eorum Vicarij totius ordinis per communicationem iuxta dicenda *lib.* 2. *cap.* 4.

II. *Concluſio.* Dicti prælati poſſunt, Religioſos etiam nouitios ad reincidentiam, ſi non profitentur conuerſos perpetuo donatos, & oblatos abſoluere ab omnibus criminibus, cenſuris, inhabilitatibus, & pœnis à iure, vel ab homine, quouis modo latis etiam Papæ reſeruatis, ſemel in vita, & ſi ex ignorantia, vel inaduertentia talia incurrerint poſſunt abſolui quoties opus ſit. *Ita conceſsit Benedictinus Eug.* 4. *Bul.* 1. *& inter viua orac.*

III. Concluſio: Generales ordinum ac ab eis deputati poſſunt prædictos quoties opus ſit abſoluere à prædictis, exceptis tantum caſibus SIXTI IV. in I. concluſione numeratis. Ita conceſsit ſoc. Ieſu, Pau. 3. *Bu.* 8. Et intelliguntur dicta priuilegia, & alia ſimilia de caſibus etiam reſeruatis poſt dictas conceſsiones & priuilegia: niſi alias in alicuius caſus reſeruatione, illa expreſsè derogentur, ſicut iam derogantur in reſeruatione caſuum Bullæ Cœnæ. Item, per dicta priuilegia poſſunt abſolui ſupradicti etiamſi peccent in contemptum clauium, vel ex confidentia iſtorum priuilegiorum, cum in illis non excipiantur iſti ſic peccantes, ſicut in alijs ſolent excipi.

IV. Concluſio: Generales ordinum & prouinciales, & iſtis amotis eorum vicarij (*iuxta dicta dub.* 6. *ex conceſsione Iul.* 2.) & confeſſores ab iſtis deputati, poſſunt abſoluere moniales ſibi ſubditas ab omnibus peccatis & cenſuris, à quibus poſſunt abſoluere ſuos religioſos: quia Sixtus 4. conceſsit monialibus S. Claræ ac S. Dominici omnia priuilegia à ſuis prædeceſſoribus conceſſa, & à ſe concedenda minoribus, Auguſtinianis, Carmelitis, Seruitis, ac Minimis. *Ita in monum. ordi. conceſſ.* 362. *& Rod. in qq. reg. tom.* 1. *q.* 55 *art.* 13. *item Boniſa.* 8. *Bu.* 4.

&

Digitized by Google

& Leo 10 *Bul.* 16. *&* 21. conceſsit monialibus ſanctæ Claræ, ac alijs ordinis minorum omnia priuilegia conceſſa, & concedenda omnibus ordinibus.

An verò nouitiæ dictarum monialium gaudeant priuilegiis profeſſarum? Ad hoc dico, quod licet pro illis non ſtet ſpeciale priuilegium, ſicut pro Religioſis nouitijs: vt patet ex Secunda concluſione, poſſunt tamen abſolui, tum per priuilegium Paul. 3. Bul. 7. concedentis Religioſis Societatis poſſe abſoluere omnes fideles à caſibus, cenſuris etiam Papæ extra Bullam Cœnæ reſeruatis, tum etiam quia Generales, & Prouinciales, &c. habent poteſtatem ordinariam in ſuos nouitios, vt latè oſtendit Rod. *in qq. reg. to.* I. *q.* 17. *ar.* 11. ergo eandem etiam habent poteſtatem in nouitijs ad eas abſoluendum, & in votis ac alijs legibus Eccleſiaſticis cum illis diſpenſandum.

DVB. 14. An prælati regulares poſsint abſoluere ſibi ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ? In hoc Rod. cum alijs ab eo relatis *in qq. reg. to.* 1. *q.* 20. *ar.* 9. tenet, quod ſic, & probat primo quia Iulij 2. *Bul.* 17. concedit prælatis ordinis prædicatorum poſſe abſoluere ſibi ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ, exceptis caſibus Sixti 4. citatis *dubio præc.* & excepto peccato conſpirationis in Papam. Imo ſecundum Panor. & alios citatos à Rod. ibi poſſunt abſoluere ab hæreſi occulta. Quia iſtius abſolutio conceditur Epiſcopis in Conc. Trid. *ſeſ.* 24. *ca.* 6. *de refor.* ſed quæ in iure conceduntur de nouo Epiſcopis cenſentur etiam conceſſa dictis prælatis pro ſibi ſubditis niſi oppoſitum exprimatur, cum iſti prælati in ſibi ſubditos habeant iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem ergo, &c. Ita etiam Nauar. *lib.* 5. *conſ.* 23. *de priuil. & Panor in ca. etſi clerici* § *de adult. n.* 18. *de iudicijs, ſequens Benedict. & Fredericum*, alias ait iſtorum prælatorum ſubditis non eſſet, ita ac ſecularibus prouiſum, cum alias ne cogantur egredi extra ſepta monaſterij, debeant eſſe melioris conditionis.

Secundò, quia PIVS V. Bul. 13. data ad petitionem prouincialis Hiſpaniæ ordinis prædicatorum ſic concedit. inſuper quia ſacrum Concil. Trident. conceſsit Epiſcopis poſſe abſoluere in foro conſcientiæ ab omnibus peccatis, & diſpenſare in irregularitatibus *prout habetur ſeſ.* 24. *c.* 6. ne prior conuentualis, & ſuperiores prælati dicti ordinis tam in dicta prouincia, quam extra deterioris conditionis, quam Clerici ſeculares exiſtant, eiſdem priori conuentuali, & ſuperioribus prælatis, vt ipſi per ſeipſos idem omnino poſsint in ſibi ſubditos quoad abſoluendi, & diſpenſandi huiuſmodi, & quo ad alias quaſcumque facultates eiſdem authoritate tenore etiam perpetuo concedimus, & indulgemus atque etiam declaramus, præſentes literas perpetuo durare, & valere. His non obſtantibus.

I. *Concluſio*: in tempore Iulij 2. Pij V. & & aliorum Pontificum, qui conceſſerunt prælatis regularium poſſe abſoluere ſibi ſubditos à caſibus Bullæ Cœnæ, bene poterant iſti prælati vti dicta facultate abſoluendi: vt conſtat ex dictis conceſsionibus, & hoc probant argumenta facta.

II. Concluſio: iam nunc, non poſſunt dicti prælati abſoluere, à caſibus Bullæ Cœnæ. Siquidem iſta Bulla quotannis promulgatur, & in illa expreſsè reuocantur contraria priuilegia, etiam mendicantium, & aliorum ordinum ſub quauis forma conceſſa. Et de hæreſi ſpecialiter patet, quia olim etiam ab Epiſcopis erat ablata poteſtas abſoluendi ab hæreſi, & in Concil. Trident. *loc. ci.* ſolis Epiſcopis reſtituitur ad illud Panorm. quod conceſſa de nouo in iure communi Epiſcopis, cenſentur conceſſa prælatis regularium, pro ſibi ſubditis niſi oppoſitum exprimatur dico, quod iam exprimitur oppoſitum in Bulla Cœnæ: dum reuocantur contraria priuilegia etiam Religioſorum. Et ſic reuocantur priuilegia Iulij 2. Pij V. & aliorum. Ad illud quod Religioſi non debent eſſe Prioris conditionis dico, quod pro talium abſolutione poſſunt Religioſi cum licentia ſuorum ſupe-

Digitized by Google

riorum ſubiicere ſe iuriſdictioni Epiſcoporum iuxta doctrinam Frederici Senenſis, quam ſequitur Naua. *li. 5. conſ. 13. tit. de priuil.* & colligitur ex Bul. 14. Sixti 4. pro minoribus, & ex Bu. 33. pro prædicatoribus. Vbi inhibetur prælatis Eccleſiarum, ne contra voluntatem prælatorum regularium audiant ſuorum ſubditorum confeſsiones. Vbi inſinuatur, quod cum illorum licentia bene poſſunt.

Circa cenſuras.

DVB. 15. An prælati regularium poſsint ſibi ſubditos abſoluere, ab excommunicatione, ſuſpenſione, interdicto, ac ab aliis priuationibus, & inhabilitatibus?

I. *Concluſio*: prælati regularium, non poſſunt abſoluere ſibi ſubditos ab excommunicatione caſuum Bullæ Cœnæ, quia in caſibus Bullæ Cœnæ ſicut & in caſibus Papæ extra Bullam Cœnæ reſeruatis, excommunicatio eſt, quæ principaliter reſeruatur: & ob illa reſeruatur caſus, taliter quod ablata excommunicatione, licet peccatum non remittatur, vtpote ſi excommunicatio tollatur extra Sacramentum, aut in Sacramento inualido, peccatum non manebit reſeruatũ *ita D. Anto. Palud.* & alij, quos refert & ſequitur *Cano. 5. p. de pœnit.* Nauar. in *man. cap. 26. num. 13. & cap. 27. num. 154.* & Rod. in ſu. *1. p. cap 55.*

II. *Concluſio*: prælati regularium ac iſtis abſentibus eorum Vicarij poſſunt abſoluere, in foro conſcientiæ, ſibi ſubditos ab omni excommunicatione Papæ extra Bullam Cœnæ ſeruata. Ita cõceſsit benedictinis Marti. 5. vt refert Rod. *in qq. reg. tom. 1. q. 20. art. 2.* & quod dicitur in foro conſcientiæ: non intelligas, quod debeat fieri abſolutio præmiſſa confeſsione, in foro Sacramentali, cum abſolutio à cenſuris non ſit annexa abſolutioni à peccatis: ſed ſenſus eſt quod illa abſolutio illis ſuffragetur in foro conſcientiæ, & non in foro externo Eccleſiæ, ſiue impendatur abſolutio iſta in Sacramento ſiue extra. Ita Enriq. *lib. 3. & 7. de indulg. cap. 13.* vbi citat pro ſe victoriam Pœnam, & Medi. Dominicanæ familiæ.

III. *Concluſio*: dicti prælati poſſunt abſoluere ſuos Religioſos, etiam nouitios ad reincidentiam, ſi non profitentur, & hoſpites ſui ordinis, ab omni excommunicatione, ſuſpenſione, ac interdicto, à iure, vel ab homine generaliter latis, etiam incurſis ante Religionis ingreſſum. Ita conceſsit Clem. 4. Generali, Prouincialibus ac cuſtodibus minorum, vt ait Rodri. *in qq. reg. tom. 1. q. 20. ar. 21.* vbi refert aliam ſimilem conceſsionem eiuſdem Papæ extenſam ad priores conuentuales ordinis prædicatorum. Et licet Leo 10. *Bu. 45.* vbi moderatur priuilegia regularium exigat ſatisfactionem ante profeſsionem in excommunicato, pro aliquo intereſſe tamen poſtea Paul. 3. *Bul* 8. idem conceſsit, ſine tali limitatione præpoſito tamen generali & aliis ab eo deputatis. Et ibidem concedit præpoſito iſti, & ab eo deputatis poſſe abſoluere prædictos ab omnibus cenſuris, pœnis, & inhabilitatibus etiam Papæ reſeruatis, quoties opus ſit exceptis caſibus Sixti 4. *de quibus dubio 13. concl. 1.*

IV. *Concluſio*. Prouincialis, & eo abſente, eius Vicarius, & alii ex iſtorum commiſſione poſſunt abſoluere, etiam volentes ordinẽ intrare licet de facto nõ intrent, & nouitios licet retrocedãt, ab omnibus excõmunicationibus, ſententiis, cenſuris, & peccatis etiã Papæ extra Bullã Cœnæ reſeruatis. Ita cõceſsit Cle. VII. Prouinciali Prædicatorum S. Crucis de la Eſpanola, vt refert Rod. *q. 20. ar. 21.* qua cõceſsione gaudent omnes orbis Prouinciales, & ipſis abſentibus eorum Vicarij, & alij ex iſtorum commiſsione iuxta dicenda, lib. 2. cap. 4. & iuxta iſtam & illam Mart. V. conceſsionem poſita in ſecunda concluſione, & alias ſimiles, poſſunt prędicti in hac, & ſecunda concluſione abſoluere à cenſuris iure, vel ab homine, etiam ſpecialiter latis. Quia conceſsis caſibus, & cenſuris Papę, conſequenter conceduntur cenſurę aliorum inferiorum. Cui enim licet plus, licet etiam minus, vt habetur de reg. iuris in 6.

V. *Con-*

Digitized by Google

V. *Concluſio*:Priores, & per iſtos deputati poſſunt ſemel in vita abſoluere nouitios cum animo profitendi conuerſos, perpetuo donatos,& oblatos,ab omni cenſura, & inhabilitate ad dignitates adminiſtrationes, & officia ordinis etiam habentia curam animarum:etiamſi iſtam inhabilitatem contraxerint ob violationem legum Papalium ponentium,iſtam pœnam,& licet dictę cenſuræ ſint Papæ extra Bullam Cænæ reſeruatæ,Ita conceſsit Eug. 4. inter viua oracula,& poſtea Iul. 2. *Bul.* 2. extendit hoc indultum ad totam familiam minorum. Simile etiam indultum conceſſerat pro benedictinis, & pro ſemel in vita Eug.4. *Bul.* 1. licet nouitij ſecundum illud indultum reincidunt in cenſuras, ſi non profiteantur ſicut etiam *dixi dub.* 13. *Concluſione* 1.

Et not.1.quod etiam facultas iſtius V.Côc. non detur Vicariis priorum, aut aliorum ſuperiorum in eorum abſentia tamen mortuis,vel amotis dicti prælati Vicarij ei ſuccedentes iuxta conceſsionem Iul. 2. *de qua dub* 6.ſuccedunt illis in omni poteſtate,quouis modo conceſſa, aut concedenda dictis prælatis ſcilicet ordinis prædicatorum exceptis illis,quæ in ſuis ſtatutis, eis inhibentur, vt ibi dixi quo etiam priuilegio communicant aliæ Religiones, vt dicetur *lib.* 2. *cap.* 4. Et hoc indultum notetur pro ſimilibus conceſsionibus factis prælatis,&non eorum Vicariis.

Secundò not.quòd in conceſsione Eug. 4. inter viua ora.petitur pro habilitatis, ſi ſint ſatis literati recitatio ſeptem Pſalmorum pœnitentiæ, cum litania per annum in ſingulis ſeptimanis:dum non ſint legitimè impediti.Etſi non ſint ſufficientis literaturæ recitatio aliarum orationum arbitrio confeſſorum taxandarum. Et ſi iſta non recitent in vna ſeptimana,ob impedimentum, aut obliuionem ſuppleantur, in ſeptimanis ſequentis anni.Iſta tamen ſatisfactio, non eſt conditio,qua ceſſante,abſolutio, aut diſpenſatio erit nulla. Et colligitur ex eo quod ibi conceditur abſolutio à peccatis,& cenſuris, quæ in ſui valore non pendet ex impletione dictæ ſatisfactionis,ergo idem erit de illa habilitatione. Si tamen habilitandus non acceptet iſtam ſatisfactionem,non eſt abſoluendus,etiam in ſententia aſſerente, non teneri pœnitentem acceptare pœnitentiam ſibi à confeſſario iniunctam. Quia ſub peccato mortali tenetur acceptare,& implere, dictam ſatiſfactionem,ob præceptũ à Papa impoſitum volentibus gaudere dicto indulto. Ita Rodriguez in *quæſt.reg.tom.* 1. *quæſt.* 20. *art.*20.

VI. *Concluſio*.Generales,& Prouinciales,& iſtis amotis,eorum Vicarij; iuxta ſupradicta poſſunt,etiam in foro externo reſtituere priuatos ab officijs, & perpetuo inhabiles ad illa,per conſtitutiones Apoſtolicas ob crimina grauia: ſi alias Papa nô reſeruat ſibi talium diſpenſationem quia in ca. at ſi Clerici de iudiciis dicitur,quod in adulterio,& aliis minoribus delictis poteſt Epiſcopus diſpenſare cum Clericis peracta pœnitentia in pœnis talium delictorum, quando alias illæ pœnæ non reſeruantur: etiamſi in illorum tenore ponantur iſta verba ipſofacto ſit perpetuò priuatus: *Et ita docent doctiſsimi iuriſtæ Salmanticenſes*,quos refert,& ſequitur Rod.in *qq.reg tom.* 1. *q.* 24. *art. vlt.* Sed Generales, & Prouinciales reſpectu ſuorum ſubditorum habent iuriſdictionem, quaſi Epiſcopalem iuxta dict: *dub.* 7. *&* 14. ergo ſicut Epiſcopi poſſunt iſti diſpenſare.

Ex dictis ſequitur primò poſſe dictos prælatos diſpenſare cum ſibi ſubditis in pœnis introducentium mulieres in monaſteria, cum hoc non ſit grauius adulterio, cum hoc ſit prohibitum, quia malum: illud verò eſt malũ, quia prohibitũ,& alias iſtæ pęnæ non reſeruãtur Papę, *de quibus vide ſupra ca.* 5 *dub.* 1. *&* 2. *Secundò* ſequitur,nô poſſe dictos prælatos diſpenſare in pœnis ſubornantium, in electionibus,cuiuſmodi eſt priuatio vtriuſq; vocis per ſex menſes:tum quia iſta priuatio eſt reſeruata Papæ ſpecialiter : tum etiam quia ſubornatio eſt peior adulterio cum lędat immediatius bonum commune, & ob

Digitized by Google

eàndem rationem, nec diſpenſare poſſunt in pęnis motus proprij delargitione munerum. Cum tranſgreſsio illius legis alias etiam prohibita, quia mala, ſit peior adulterio.

VII. *Concluſio*: Generales ordinum poſſunt cum ſibi ſubditis diſpenſare alias ad ordines male promotis, etiam dum erant in ſeculo, vt miniſtrẽt in ordinibus male ſuſceptis, & vt vlterius ad ordines promoueantur. ita conceſsit Generali prædicatorum Honorius 3. *Bul.* 5. Si obijcias, qiua Sixtus V. in motu qui incipit Sanctum, & ſalutare edictum, nonis ianua. anni 1588. imponit malè promotis ad ordines ſcilicet per ſaltum, ſine ætate, vel dimiſſoriis, &c. pænam ſuſpenſionis ab exercitio ordinum, etiam minorum, ſuſceptorum, & ſine ſpe aſcendendi ad vlteriores ordines & ſi miniſtrare pręſumũt: facti irregulares manent priuati omni beneficio, officio, & adminiſtratione, & inhabiles adhæc, & ſimilia, & diſsimilia & vltra hoc ſi ſint regulares priuantur vtraq; voce, & prædictorum abſolutio, & diſpenſatio etiam irregularitatis, ſoli Papæ etiam in foro conſcientiæ reſeruatur. Non obſtante, quouis indulto, Iubilæo Cruciata, vel Mari magno. Imò & reuocatur Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 6. vbi conceditur Epiſcopis in foro tamen conſcientiæ diſpenſare in omni ſuſpenſione ex delicto occulto orta, &c.

Ad hoc reſpon. quod poſt hæc Cle. 8. *Bul.* 21. reducit dictum decretum Sixti ad Conc. Trid. & ad conſtitutionem Pii 2. cum ex ſacrorum quæ eſt bulla 8. Pij 2. & vult Clem. 8. quod pænæ contentæ in illo decreto Sixti, cum dicta reſeruatione, tantum habeant robur, in ſymoniace ordinantibus & ordinatis, ita quod cum iſtis, nec Epiſcopus, nec prælati regularium, etiam in foro conſcientiæ diſpenſare valeant bene, tamen cum aliis aliter male promotis.

Circa irregularitates.

DVB. 16. An prælati regularium poſſint diſpenſare in irregularitate orta ex delicto.

I. *Concluſio*: iſti prælati non poſsunt diſpenſare in irregularitate orta ex celebratione ſymoniacè ordinati, in ordine ſcilicet ſymoniacè recepto. Cum iſta irregularitas, etiam occultè contracta ſit Papæ reſeruata, etiam in foro conſcientiæ *iuxta dicta dub.* 15. *in fine.*

II. *Concluſio*: prælati regularium & eorum vicarij in ſuis conuentibus, poſſunt cum ſibi ſubditis & hoſpitibus ſui ordinis, diſpenſare in alijs irregularitatibus ortis, non tantum ex delicto occulto, aliàs non deducto ad forum contentioſum: cum hoc concedatur Epiſcopis in Conc. Trid. *ſeß.* 24. *c.* 6. ſed etiam ex delicto notorio, & ipſis prælatis poteſt idem beneficium impertiri ab eorum confeſſoribus. Ita conceſsit prædicatoribus, Clem. 4. vt habetur in eorum Mari Magno de quo Rod. in quæſtion. *reg. to.* 1. *q.* 20. *ar.* 1. & ſola iſta conceſsio extenditur ad hoſpites. Imo & à Sixto 4. *Bul.* 14. conceditur iſta facultas cuſtodibus minorum & ſuperioribus prælatis pro nouitiis: dum tamen iſtæ & aliæ cenſurę ibi conceſſæ, ſint latę à iure, vel ab homine generaliter, & non ſpecialiter contra iſtum, licet poſtea ab eodem Sixto, *vt habetur in mon. ordi. conceß.* 131. ſit ablata iſta reſtrictio, & pro eiſdem nouitiis ad reincidentiam, ſi non profitentur concedatur prędictarum irregularitatum diſpenſatio. Et non eſt modo ſermo de irregularitate orta ex delicto homicidij, vel mutilationis, de his enim poſtea dicetur, ſed de illa quæ contrahitur ab excommunicato, ſuſpenſo, interdicto, vel in loco interdicto celebrante.

III. *Concluſio*: Generales ordinum, & ab iſtis deputati poſſunt quoties opus ſit diſpenſare cum ſibi ſubditis, etiam nouitijs ad reincidentiam, ſi non profitentur in dictis irregularitatibus. Ita conceſsit præpoſito generali Societatis Pau. 3. bu. 8.

IV. *Concluſio*: Religioſi etiam nouitij cum animo profitendi & religioſorum famuli, poſſunt diſpenſari, ſemel in vita in omni irregularitate, homicidio & mutila-

Digitized by Google

tilatione, voluntarijs exceptis, per confeſſorem eiuſdem ordinis ab eis electum, audita prius eorum confeſsione. Ita conceſsit minoribus Sixtus 4. vt refert Rod. *lo. ci. & qua. 62. art.* 13. Et licet hic non excipitur irregularitas bigamiæ, ſemper tamen intelligitur excepta: cum etiam excipiatur à Pio 4. in conceſsione facta Minorum prælatis, *vt patet in lib. monum. ordi. conc* 252.

V. *Concluſio*; dicti religioſi per aliam conceſsionem Eug. 4. inter viua ora. poſſunt ſemel in vita diſpenſari, per confeſſorem à ſuo prælato deputatum in omni irregularitate, excepta bigamia, homicidio & mutilatione voluntariis, & ſi dictas cenſuras ignoranter, aut inaduertenter contraxerint, abſoluantur quoties opus ſit, & cum onere recitandi in ſingulis ſeptimanis ſeptem Pſalmos *modo dicto, dubio præcedenti, concluſ.* 4. & idem Papa, idem pro ſemel in vita conceſſit Benedictinis *Bul.* 1. ſed ſine onere recitandi dictos Pſalmos.

DVB. 1. an prælati regularium poſsint diſpenſare in irregularitate cum ſibi ſubditis, bigamis, orbatis, aut nouiter conuerſis?

I. *Concluſio*: prælati regularium poſſunt diſpenſare ad ordines & ad prælaturas cum ſibi ſubditis, bigamis ſimilitudinariis, ſcilicet, cum Religioſo, vel initiato maioribus ordinibus: qui contraxit & cõſummauit matrimonium. Iſte enim dicitur bigamus ſimilitudinarius, vt ait Silu. ver. bigamia & communiter. *Et patet concluſio*, quia Epiſcopi poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis in iſta bigamia orta, alias ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentioſum, prout ſibi conceditur, in Conc. Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 6. ſed prælati regularium pro ſibi ſubditis habent auctoritatem Epiſcoporum: *vt patet ex dictis dub.* 7. *&* 14. *in princ. maximè ex declaratione Pij* 5. *ibi relata*, & idem declarauit concedendo Abbatibus, Ciſtercienſibus Hiſpaniæ Greg. 13. anno 1574. *vt habetur in compen dicti ordinis, ve. abſolutio. quæ ad fratres*, §. 11. ergo & prælati regularium poterunt cum ſuis diſpenſare in iſta irregularitate, alias orta ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentioſum.

II. *Concluſio* dicti prælati poſſunt cum ſibi ſubditis diſpenſare in irregularitate, cum habente membrum abſciſſum, etiam manifeſtum & ſua culpa: dum tamen ceſſet homicidij prçſumptio, vt ſi caret pede, oculo dextro, vel digito, qui aliàs non ſit pollex. Quia cum prædictis ſibi ſubditis poteſt Epiſcopus diſpenſare, ergo & dicti prælati cum ſibi ſubditis ſic orbatis. Et ex hoc ſequitur poſſe dictos prælatos diſpenſare, etiam cum infami infamia facti in irregularitate, cum iſta irregularitas ab Epiſcopo diſpenſetur, *vt oſtenditur in tract. de irregularitate.*

III. *Concluſio*: dicti prælati poſſunt diſpenſare ad ordines & beneficia cum nouiter conuerſo ſibi ſubdito, ſicut & Epiſcopi id poſſunt, ita Coua. in Clem. ſi furioſus, 1. *par.* §. 2. *num.* 7. & patet concluſio ex dictis in 1. concluſione.

DVB. 18. An prælati regularium poſſint cum ſibi ſubditis diſpenſare in irregularitate illegitimitatis?

I. *Concluſio*: illegitimi ſunt irregulares & ad ordines & ad dignitates, *vt conſtat ex cap.* 1. *& vlt. de filijs presbyt.* Et ſic non poſſunt habere officia quibus poſsibiliter ſit annexa iuriſdictio ordinaria: vt officium ſupprioris cui in noſtro prædicatorum ordine competit iuriſdictio ordinaria mortuo, vel amoto priore. Non tamen vetatur eis iuriſdictio delegata, & ſic poſſunt eſſe vicarij prioris abſentis: dum tamen iſta delegata iuriſdictio non ſit, ſuperior aliqua iuriſdictione ordinaria: qualis eſt iuriſdictio vicarij generalis, vel prouincialis qui eſt ſuperior prioribus, & ſic illegitimi non poſſunt eſſe viſitatores conuentuum, vel prouinciarum, nec vicarij generalis, vel vicarij prouincialis, niſi diſpenſentur. Ita Sil. *ver. prælatus, n.* 3. & Rod. 20. *in quæſtionibus reg. to.* 1. *q.* 13. *art.* 20.

Not. quod ille dicitur in præſenti illegitimus qui eſt genitus ex parentibus inter ſe non coniugatis: & licet naturalis filius, vtpote ex ſoluto, & ſoluta non habentibus impe-

impedimentum dirimens ad matrimonium genitus, per ſequens matrimonium etiam in ſenectute, vel poſt aliud intermediũ matrimonium celebratum legitimetur: ſecundum Bart. in le. cum mihi, Cou. in epi. 10.4. *p. cap.* 8.§.2.*n.* 10. & Sarmiento *l.* 1. *ſelec. ca.* 9.*n.* 9. tamen ſi iſti haberẽt impedimentum dirimens eorum filius, nec dicitur naturalis, nec legitimabitur: licet poſtea diſpenſato impedimento matrimonium inter eos contrahatur: niſi alias ante filij concepti natalem parentes ad matrimonium diſpenſentur. Ita Cou. Sarmient. Silu. *ver. de filijs legitimis*. *q.* 7. & Ledeſ. *in ſu. ca. vlt. de matrimon.*

An verò filij geniti ex ſoluta à Commendatariis Sancti Iacobi, Alcantaræ, & Calatranæ, ſint ſacrilegi, nec legitimabiles per ſequens matrimonium. Ad hoc aliqui Doctores quos refert & ſequitur Rod. *in quæſtionibus reg. to* 1.*q.* 13.*art.* 2. dicunt eſſe ſacrilegos & à veris Religioſis genitos. Sed oppoſitum tenet D. *Thom.* 2.2.*q.* 286.*art.* 4. *ad* 3. *iuxta ſup. dict. ca.* 2.*dub.* 3. Secundò, quia licet in l. 1¹. Taur. inter ſacrilegos comprehendantur los hiios de los frailes y de los freiles. tamen iam in noua reco. *lib.* 5.*ti.* 8.*le* 7. ablata ſunt illa verba, y de los freiles: ex eo, quod iſti Commendatarij, per diſpenſationem Papæ non emittunt votum ſolemne caſtitatis, ſed vxorantur, & ſic eorum filij dicto modo geniti, ſunt naturales & legitimabiles per ſequens matrimonium.

II. *Concluſio*. Illegitimi per profeſsionem in Religione approbata manent diſpenſati ad omnes ordines *vt patet ex ca.* 1. *de filijs presbyt.*

III. *Concluſio*. prælati regularium poterant olim diſpenſare cum ſibi ſubditis illegitimis ad perſonatus & dignitates qualia ſunt prælaturę, & officium diffinitoris, vt conceſſerat minoribus Sixtus 4. *Bul.* 14. & prædicatoribus, *Bul.* 33. ſed iam non poſſunt iſti illegitimi ad prædicta diſpenſari, niſi per generalem, vel prouincialem, cum generali, vel prouinciali, ſeu intermedio capitulo. Ita conceſsit Grego. 14. data bulla anno 1590. idibus Martij, quam refert manu. 20. *in quæſtionib reg. to.* 1.*q.* 13.*art.* 6. vbi Greg. 14. moderatur rigorem Sixti. 5. qui in ſuo motu contra illegitimos, qui incipit: Cum de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus dato 6. Calend. Decem. ann. 1587. tollebat ab omnibus ſibi inferioribus facultatem diſpenſandi cum illegitimis, tam ad ordines, quam ad officia, *de quo etiam iterum dicemus, cap.* 8.*dub.* 1.

IV. *Concluſio*, licet Papa ſine cauſa diſpenſans cum illegitimo peccet, valet tamen diſpẽſatio ob plenitudinẽ poteſtatis. Secus ſit ſi ſit diſpẽſatio à prælatis religionum ſine rationabili cauſa: quia in dicta bulla Gregor. 14. conceditur iſtis prælatis, diſpenſare cum illegitimis ſuffragantibus eorum meritis, & non alias. Verum eſt, quod examinatio, & iudicium de his relinquitur arbitrio boni iuris.

V. *Concluſio*, ſæcularis diſpenſatus ad quæuis beneficia, intrando Religionem non eget noua diſpenſatione ad prælatum ordinis. Secus ſit ſi tantum ſit diſpenſatus ad beneficium ſimplex, vel curatum: quia cum illa diſpenſatio ſit limitata, & ſecundum Nauar. *lib.* 4.*conſilio* 1. tit. qui filij ſunt legitimi, ſtricti iuris, erit ſtricte interpretanda, ſecundũ ius commune, vt tenet Panormit. *in decre. in cap. de multa, numer.* 4. *Geminia. conſilio* 47. *num* 3. Nec in diſpenſationibus valet extenſio, etiam ad caſum maiori ratione pollentem. Vt docent Doctores in cap. poſtulaſtis de reſcrip. cum Panor. *in cap ad aures num.* 7. *eod. tit.* & ſecundum hoc diſpenſatus ad curatum, non poteſt habere beneficium ſimplex, vel dignitatem.

Ex dictis ſequitur, quod cum dicti prælati tantum poſsint modo dicto diſpenſare ad beneficia in religione obtinenda, vt patet ex bu. Greg. 14. conſequenter ſi iſti à religione recedant egent alia diſpenſatione ad beneficia Eccleſiaſtica. Imo ſi diſpenſati in vna religione ad aliam ſe tranferant, egent in illa noua diſpenſatione, pro prælatiis illius religionis: cum per priorem diſpenſationem in priori religione factam, non ſint abſolutè legitimati: ſed tantum ad dignitates prioris religionis.

VI. *Con-*

Digitized by Google

VI. *Concluſio*: non valet legitimatio per facultatem principis obtentam: niſi legitimanti manifeſtetur omne id quod eum poteſt retrahere à tali legitimatione concedenda, aliàs ſubreptitia iudicabitur. Secus tamẽ eſt de legitimatione in religione facta, 1. pars *patet ex multis capitulis citatis à Coua. in* 4.2.*p.c.*8.§.9.*num.*1. manifeſtandum enim eſt legitimanti, an legitimandus ſit ſpurius: & ſi ex adulterio, inceſtu, vel ſacrilegio, & ſi ex adulterio vtrimque, & in quo gradu inceſtus, & ſi ex ſacrilegio cum ſacerdote, religioſo, moniali, aut vtrimque, & an concurrerint ſimul ſacrilegium, adulterium, vel inceſtus. Ita Couar. Panor. *in cap. per venerabilem qui filij ſint legitimi.* Silu. *ver. legitimus n.* 8. *& alij ab iſtis citati.* Si tamen princeps in tali diſpenſatione dicat ex quouis coitu conceptum legitimo te, valet diſpenſatio, licet prædicta reticeantur, niſi alias illegitimitas ſit talis de qua præſumitur, quod in particulari explicata non diſpenſaretur. Secunda pars patet, quia in religionibus veriſimiliter creditur, prælatos earum velle diſpenſare cum illegitimo in quouis gradu, maxime, quia cum religioſis facilius, quam cum ſæcularibus eſt diſpenſandum, & ius commune, vt dixi, eos habilitat per profeſſionem, multum confidens de eorum continentia ad ſacros ordines.

DVB. 19. an prælati regularium, poſsint cum ſibi ſubditis diſpenſare in irregularitate homicidij, aut mutilatione membri?

I. *Concluſio*: prælati regularium poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis iuſte occidentibus homines, & ad ordines minores, & ad beneficium ſimplex. Cum hoc ipſum poſſit Epiſcopus vt ait Medina in ſum. & alij communiter *in tract. de irregularitate.* Imo dicti prælati poſſunt cum prædictis diſpenſare ad ordines maiores, & ad dignitates & prælatias, &c. quia Sixtus 4. *Bul.* 10. pro minoribus & *Bul.* 33. pro prædicatoribus conceſsit prę latis iſtorum ordinum, poſſe diſpenſare cum ſibi ſubditis in omni irregularitate, excepta irregularitate, bigamiæ, homicidij & & mutilationis: & Iul. 2. inter viua orac. tantum excipit bigamiam, & homicidium voluntarium. Quod intelligitur de bigamia vera & de homicidio propriè, ſcilicet, de iniuſta hominis occiſione, hoc enim ſignificat homicidium, ergo &c. Et ita ſentit Caie. *ve. irregularitas in fine*, quam ſequitur Cou. in Cle. ſi furioſus, 2. *p.* §. 3 *n.* 7. Naua. *in manu. c.* 27 *n.* 217. & 240. Vannes, 2.2 *q.* 40. *ar.* 2. & Rod. *in qq. reg. to.* 1. *q.* 34. *ar.* 8

II. *Concluſio*. dicti prælati poſſunt diſpenſare ad ordines maiores cum ſibi ſubdito in iuſto mutilatore & cum homicida caſuali ad minores ordines: quia vt oſtenditur in materia de irregularitate, Epiſcopus poteſt in hoc diſpenſare cum ſibi ſubditis, ergo & dicti prælati idẽ poſſũt *iuxta dict. ad.* 17.

III. *Concluſio*: dicti prælati poſſunt ad omnia diſpenſare cum ſibi ſubditis in irregularitate homicidij iniuſti aliàs occulti. Et dicitur occultum, ſecundum Nau. *in man. c.* 27. *num.* 250. quod non eſt notorium: ita quod à multis ſciatur, licet in iudicio probari poſſit. Et patet concluſio, quia Marti. 5. conceſsit Abbati Benedictino, Valeoletano, poſſe cum ſibi ſubditis diſpenſare in omni irregularitate, quam Papa ſolet ſibi reſeruare, vtpote in irregularitate homicidij voluntarij, & mutilationis, & enormi ſanguinis effuſione: dum tamen hoc non ſit notorium ob ſcandalum. Ita habetur in quadam bulla quę ſeruatur in dicto Conuentu, & Iul. 2. idem conceſsit ordini Prædicatorum, *vt habetur in compen. Societatis, ver. diſpenſatio*, §. 1.

Si obijcias, quia poſt Mart. 5. conceſsit Sixtus 4. facultatem diſpenſandi cum homicida caſuali excipiendo homicidium, & mutilationem voluntariam. Vt dixi concluſ. 1. ad hoc dico, quod iſta exceptio Sixti, tantum procedit reſpectu conceſsionum eiuſdem Sixti, & non aliorum Pontificum: cum hoc non exprimat. Nullum enim priuilegium reuocatur, etiam per legem communem contrarium, niſi de illo fiat expreſſa mentio: ſaltem in communi dicendo quibuſuis priuilegijs in contrarium non obſtantibus: & ita habet vſus, vt patet, ex Concil. Trid. *ſeſ* 33. *cap.* 15. vbi quando ſtatuitur, quod

F nul-

nullus niſi ab'ordinario approbatus, audiat ſæcularium confeſsiones ſtatim ſubditur quibuſuis priuilegijs in contrarium non obſtantibus, & ſic in alijs locis , quod latius oſtendemus, *lib 1.c.3 dub.6.*

Si obijcias ſecundò quia iſta priuilegia Mart.5.& Iul. 2. videntur per non vſum abrogata ad hoc dico, quod hoc non conſtat ex eo, quod prælati non diſpenſant, in plateis & coram omnibus cum iſta priuilegia concedantur, pro caſibus occultis, nec tot ſe offerant caſus ad diſpenſandum. Præterquam quod Vera crux in ſuo compendio manu ſcripto refert, religioſos ordinis Prædicatorum vſos eſſe iſta facultate in ſuo primo capitulo, celebrato in Guatimala anno 1553. Item etiam vt ceſſet aliquod priuilegium per non vſum multa requiruntur, *de quibus dicetur lib. 2. cap. 3. dub. 2. vide dubio 5.* vbi oſtenditur priuilegia regularium per non vſum reuocata eſſe, à Paulo 5. confirmata.

De proteſtatione prælatorum regularium, circa vota iuramenta leges Eccleſiæ officium diuinum, ieiunia, & ciborum qualitatem.

DVB. 20. an prælati regularium poſſunt cum ſibi ſubditis diſpenſare in votis & iuramentis?

I. *Concluſio*: Iul. 2. inter viua orac. abſoluit moniales à votis & iuramentis: & ſtatuit quod de cætero illarum vota , aut iuramenta ſi fiant, non valeant, nec obligent ad peccatum mortale.

II. *Concluſio*: dicti prælati poſſunt diſpenſare omnia ſuorum ſubditorum vota & iuramenta, etiam tranſeundi ad arctiorem religionem: ſolis tribus votis eſſentialiter exceptis. Ita Cai. 2.2. q. 88. ar. 8. quia votum arctioris religionis, non eſt ſimpliciter votum religionis, ſed religionis arctioris.

Ex quo ſequitur poſſe iſtos prælatos iſta vota commutare , cum ſit minus commutare, quam diſpenſare, ex eo quod per diſpenſationem tollitur omnino vinculum voti: non ſic autem per commutationem, ſed obligatio voti mutatur in aliam materiam, ratione cuius minor cauſa ſufficit pro commutatione.

III. *Concluſio*: dicti prælati non poſſunt ſuorum nouitiorum vota commutare, cum non ſint ſibi per profeſsionem & votum obedientiæ traditi: ob poteſtatem tamen, quam in eos habent ſpiritualem, poſſunt vota eorum & iuramenta diſpenſare & commutare in exercitia ab eis in religione regulariter facta, *& patet hoc ex Bul. 21. Eug. 4.* vbi concedit Abbatibus Ciſtercienſibus poſſe abſoluere, in foro confeſsionis ab omni voto, excepto voto religionis, omnes donatos, oblatos, & commiſſos, id eſt, nouitios cum reincidentia, ſi non profitentur. Item, idem Eug. *Bul.* 11. idem & eodem modo concedit, reſpectu commiſſorum, præſidenti, viſitatoribus, abbatibus, prioribus, & rectoribus conuentus ſanctæ Iuſtinæ ordinis S. Benedicti in Roma. Et ibidem eiſdem concedit, poſſe diſpenſare cum vouente religionem arctiorem, dum tamen ipſorum diſpenſantiũ religionem ſolemniter profiteatur: & licèt ad diſpenſandum requiratur ſemper cauſa rationabilis ſufficiet nunc pro cauſa: ſi diſpenſandus putet Deo, melius in hoc ordine, quam in arctiori famulaturum.

IV. *Concluſio*: omnia vota commutantur cum profeſsione in religione approbata, ita D.Thom. 2.2 *q.88. art. 12. ad 1. & in 4. d. 38. q. 1. art. 4. & Armi. ver. votum.*

DVB. 21. an prælati regularium, poſſint cum ſibi ſubditis diſpenſare in legibus Eccleſiæ?

I. *Concluſio*: ſtando in iure & ſecluſo priuilegio dicti prælati, poſſunt cum ſibi ſubditis diſpenſare in legibus Eccleſiæ: niſi quando ſpecialiter, vel ex conſuetudine diſpenſatio reſeruatur Papæ. *Et patet quia iuxta dicta dub. 6. 7. & 14.* prælati regulares habent in ſibi ſubditos poteſtatem Epiſcoporũ, ſed Epiſcopi, licet nõ poſsint cum aliquo generaliter diſpenſare in legibus Eccleſiæ, ſed hoc ſit ſupremi capitis Eccleſię: tamen

ex

Digitized by Google

ex cauſa rationabili, poſſunt cum ſibi ſubditis diſpenſare in omnibus caſibus, ſibi alias non prohibitis expreſsè, vel ſaltem ex conſuetudine, iuxta Clem. ne Romani, de electione, cum glo. ibi, & c. vnic. de æta. & quali. præficiendorum in 6. & habetur etiam le. 20. ti. 17. p. 1. ergo id ipſum poſſunt dicti prælati cum ſibi ſubditis.

II. *Concluſio*: ſi certo conſtat obſeruantiam legis nocere communi, vel particulari ſaluti propriç, vel alienæ poteſt omitti etiam inconſulto ſuperiore, ſecundum D. Thom. 1. 2. *q.* 96. *ar.* 6. & 2. 2. *q.* 147. *ar.* 4. poteſt enim comedere quis carnes die vetito, ſi non habet alium cibum, quod enim pro charitate inſtitutum eſt contra charitatem militare non debet. Imò vt ait D. Thom. 1. 2. *lo. ci.* licet ſit recurrendum ad ſuperiorem pro diſpenſatione, vel interpretatione legis: quando ſeruare legem, non habet ita ſubitum periculum, ſi tamen periculum ſit ita ſubitum, quod illam moram non patiatur, ipſa neceſſitas diſpenſationem habet annexam. Neceſſitas enim non ſubditur legi, vbi Caie. & Med. pro maiori declaratione dicunt, quod in caſu dubij, an lex obliget in aliquo caſu, conſulatur ſuperior ſi fieri poteſt, ſin minus ſeruetur lex: niſi alias dubium ſit de periculo ſalutis, quia quando res eſt dubia & vtrinque periculoſa, eligatur minus periculum cuiuſmodi eſt non ſeruare legem. Imo ſecluſo periculo ſalutis, ſi ſit veriſimile viro prudenti, quod ſi adeſſet legiſlator, non obligaret illum, non tenetur tunc ſeruare legem, quia licet dubium ſit ſpeculatiuum, tamen certũ eſt moraliter licere tunc vti epicheia.

DVB. 22. An prælati regularium poſsint diſpenſare cum ſibi ſubditis in recitatione horarum, in ieiunijs, & in qualitate ciborum?

I. *Concluſio*: dicti prælati poſſunt diſpenſare cum ſibi ſubditis ſenibus, vel infirmis, non valentibus ſine tædio horas canonicas recitare, vt in tempore infirmitatis, vel conualeſcentiæ loco horarum recitent aliquid, ad arbitrium prælatorum & ſimiliter cum ipſis prælatis, presbyter, monachus ab eis electus diſpenſare poteſt. Ita conceſsit Abbatibus Ciſtercienſibus Eug. 4. *Bul.* 21. & idem conceſsit Hieronymis Mart. 5. *vt habetur in compen. mendicantium* de quo Rod. in *quæſtionibus reg. to.* 1. *q.* 42. *art.* 7. & licèt iuxta dicta dubio præce. poſſet prælatus regularium, ſicut & Epiſcopus diſpenſare cum ſuis in recitatione horarum in caſu neceſsitatis, abſque priuilegio, valet tamen priuilegium ad maiorem claritatem & ſecuritatem, *vt dicitur lib.* 1. *cap.* 1. *dub* 1.

II. *Concluſio*: prælati regularium, poſſunt cum ſibi ſubditis, de conſilio medici, ſi commode haberi poteſt, ſin minus, ſine illo diſpenſare in eſu carnium, ouorum, & lacticinorum: & idem poteſt vicarius abſente priore, & id ipſum poteſt concedi iſtis prælatis ab eorum confeſſoribus. Ita conceſsit Hieronymis Eug. 4. *vt habetur in compend. mendican. ti. ieiunium* [illegible] ibi conceditur dictis ſupe[illegible] pro familiaribus monaſterij, licet quantum ad iſtos hoc priuilegium, per Bullam Cruciatæ ſuſpendatur. Vt ibi patet, vbi in generali ſuſpenſiones indulgentiarum, gratiarum & facultatum excipiuntur conceſſç ſuperioribus mendicantium quoad ſuos tantum ſubditos.

III. *Concluſio*: dicti prælati & ipſis abſentibus eorum vicarij poſſunt cum ſibi ſubditis & familiaribus monaſterij (modo explicato in ſecunda concluſione) diſpenſare etiam ſine medico in ieiunijs Eccleſiæ. Et idem poſſunt iſtis ſuperioribus concedere eorum confeſſores: ita conceſsit Eug. 4. loco cit. imo & Sixtus 4. conceſsit minoribus non valentibus bono modo ieiunare ob infirmitatem, vel debilitatem, quod ad id non teneantur. Ita in lib. monumen. ordinum conceſ. 99. & Rod. *in ſu.* 1. *par. cap.* 24. *nu.* 4. & ſic Religioſi non tenentur adire Prælatum pro hac diſpenſatione.

IV. *Concluſio*: religioſi maximè actu prædicantes, poſſunt ſeruato ieiunio anticipare, & retardare horam comeſtionis, & collationis. Ita conceſsit minoribus Leo X. inter viua orac. *n.* 57. & *n.* 60. concedit Minoribus itinerãtibus poſſe trãsferre ieiunia diei

F 2 itine-

Digitized by Google

itineris in alium diem, & Pius 5. inter viua orac. *n.* 11. concedit pedeſter itinerantibus poſſe in die ieiunij de mane ientari, & veſpere cœnare, & hoc, vt habeant meritum ieiunij.

CAPVT VII.

De his quæ competunt religioſis, vt ſunt prædicare, docere, mendicare, tranſire de vna in aliam religionem.

DVB. I. An liceat religioſis mendicare?

1. *Concluſio*: licet religioſis mendicare nec tenentur manibus laborare. Ita definitur contra Vuicleph. in Conc. Conſtantien. & D.Tho.2.2 *q.*18.*ar.*5. Et licet religioſi (quod abſit) male viuant, non tenentur, ſicut nec alij pauperes reſtituere eleemoſynas ſibi etiam hoc animo datas: vt pro benefactoribus orent. Cum in hoc non interueniat pactum. Et ſic licet peccent non orando contra virtutem gratitudinis non tamen contra iuſtitium.

II. *Concluſio*: ordinarij, aut alij impedientes, ſcilicet, per vim, aut dolum, ne eleemoſynæ dentur religioſis, ſunt ipſo facto excommunicati. Ita conceſsit Auguſtinis Sixt. 4. *Bul.* 34. & Carmelitis, *Bul.* 37. vbi præcipitur, quod ad petitionem religioſorum procedatur contra ſic impedientes, ſicut contra hæreticos.

DVB. 2. An liceat religioſis docere & prædicare?

I. *Concluſio*: & ſi prædicare ex officio competat, ſolis habentibus curam animarum: licite tamen committitur, religioſis prædicationis munus. Ita D.Tho. 2. 2. *q.* 187. *ar.* 1. & definitur in cap. moderamine, & ca. ex authoritate, 16. *q.* 1. & in Eccleſia ſunt inſtitutæ religiones ad prædicandum: ſicut ordo SS. Patriarchæ Dominici, & iuxta doctrinam D. Tho. 2. 2. *q.* 188. *art.* 6. religio ad prædicandum inſtituta inter omnes tenet, vt poſte, cum attingat contemplationis ſupremum gradum: qui eſt contemplata aliis tradere, ex quo propius ſtatui Apoſtolorum accedit.

II. *Concluſio*: parochus poterat olim in ſua parochia committere religioſis, aut aliis prædicationis munus; ſed iam in Conc. Trid. *ſeſ.* 5. *cap.* 16. *de refor.* ſtatuitur, quod nullus religioſus prædicet in ſuo monaſterio ſine licentia ſaltem interpretatiua ſui ſuperioris, & alias Epiſcopo non contradicente, vt habetur *ſeſſ.* 24. *cap.* 4. de refor. & ad prædicandum in Eccleſiis extra ordinem, cum licentia ſui ſuperioris, debet etiam habere, religioſus licentiam Epiſcopi. Vnde ſi prædicet ſine vlla dictarum licentiarum, peccabit Cum hoc ſibi ſub excommunicatione ferenda interdicatur, *in cap. excommunicamus.* 1. §. quia verò de hæreticis: ſi tamen habet licentiam ſaltem interpretatiuam alicuius ex dictis prælatis, peccabit tantum venialiter, ſi de conſenſu parochi (& alias Epiſcopo non renuente) prædicet in ſua parochia: quia quo ad hoc verba Concilij non important tantum rigorem, vt ex vſu comprobatur.

Not. tamen, quod ſi religioſus prædicet abſque vlla dictarum licentiarum, non poteſt ab Epiſcopo, ſed à ſuo ſuperiore puniri ita declarauit congreg. Card. in tempore Clem. VIII. *vt refert Manu. Rod. in compen.*

III. *Concluſio*: licet per dictum decretum Conc. Trid. ſit reuocatum priuilegium, conceſſum religioſis Societatis à Pau. 3. *Bul.* 7. quo vbique prædicare poterant: cum hoc priuilegium ſit conceſſum anno 1545. & illa *ſeſſ.* 5. Concil. Trident. ſit celebrata anno 1544. non tamen eſt reuocatum priuilegium poſtea eidem Societati conceſſum à Greg. 13. *Bul.* 28. vbi reualidat dictum priuilegium Pau. 3. & concedit religioſis iſtis Societatis, alias idoneis, etiam ſola prima tonſura initiatis: vbique prædicare verbum Dei de licentia ſuorum prælatorum, Non obſtante quouis Concilio generali, & ibidem mandatur

Digitized by Google

datur ordinariis, ne eos impediant. Et hoc priuilegio gaudent aliæ religiones *iuxta dicenda lib. 2. cap.* 4.

Caueant tamen religioſi ne ponendo os in Cœlum in ſuis concionibus detrahant ſacerdotibus eos ſpecialiter nominando, aut ęquiualenter dicendo. Alias peccabūt mort. ſecus ſit ſi in genere, & ſine ſcandalo eos reprehenderint: ita Naua. in manu *cap.* 25. *n.* 142. imo in Clem. religioſi, de priui. præcipitur religioſis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione maledictionis æternæ: ne in concionibus ſuis detrahant prælatis Eccleſiarum, eos ſcilicet nominando, vel per circumlocutionem quæ vicem habeat proprij nominis, *vt explicat glo. & Armi. ver prædicare, n* 6.

DVB. 3. an liceat religioſis tranſire de vna *in aliam* religionem?

I. *Concluſio*: tranſitus iſte ſecluſa magna neceſsitate, vel vtilitate non approbatur à D. Tho. 2. 2. *q.* 189. *ar.* 8. quia facilius (ait) proficit quis in religione quam conſueuit: quam in alia quam non eſt expertus.

II. *Concluſio*: tranſitus iſte ſine cauſa & licentia factus, eſt peccatum mort. cum in iure, maxime in Conc. Trid. ſeſſ. 25. *cap.* 4. ſub grauiſsimis pœnis vetetur. Imo in extraua. ambitioſè excommunicantur cum reſeruatione ad Papam mendicantes tranſeuntes ad monachales, excepta Carthuſia, & qui illos recipiunt, & ipſe receptus nihil faciunt: ſed ſunt in malo ſtatu dum receptus ad priorem religionem non reuertitur. Hęc habentur de iure communi.

III. *Concluſio*: omnibus fere religioſis eſt vetitus dictus tranſitus ex priuilegio. *Primò*, Ciſtercienſes ſine licentia ſui generalis, vel capituli generalis, non poſſunt ad alium ordinem tranſire: ita Mart. 5. *Bul.* 6. *Secundò*, religioſi ordinis Prædicatorum, non poſſunt recipi in alio ordine Mendicantium etiam vigore cuiuſuis licentiæ, niſi in ea fiat mentio ordinis à quo recedit, & ad quem ſe vertit. Ita habetur in conſti. prædicatorum, *d.* 2. *cap.* 17. Item, prædicatores ſub excommunicatione Papæ reſeruata, non poſſunt recipere minores, nec iſti prædicatores. Et aliter factum eſt irritum: ita conceſsit minoribus Innocen. 4 *Bul.* 3. & prædicatoribus Alexa. 4. *Bul.* 20. & Clemens 4. *Bul.* 12. *Tertiò*, Mercenarij, non poſſunt recipere, aut retinere Minores, aut alios ſtrictioris regulæ, prætextu cuiuſuis priuilegij, aut quarti voti; ita Clem. 5. *Bul.* 12. vbi declarat regulam eſſe iudicandam ſtrictiorem ab alio, quam à quarto voto. *Quartò*, Minimè ſine licentia ſui generalis tranſeuntes ad alium ordinem, & illos retinentes excommunicantur à Iul. 2. *Bul.* 27. & alio. 10 *Bul.* 42. Et ab eodem Iul. 2. *Bul.* 11. præcipitur iſtis minimis ne recipiant, aut retineant Minores. *Quintò*, religioſi profeſsi Societatis Ieſu, ſine licentia ſui generalis, non poſſunt intrare, aut recipi in alia religione, excepta Carthuſia, aliàs poſſunt reduci cenſuris & brachio ſeculari. ita conceſsit Pau. 3. *Bul.* 8. imo nec poſt votum ſimplex poſſunt iſti religioſi alium ordinem intrare: vt conceſsit Greg. 14. *Bul.* 4. Alię etiam religiones poſſunt ſe iuuare dictis priuilegiis per communicationem.

IV. *Concluſio*: religioſus habens licentiam tranſeundi ad alium ordinem: ſi intra tres menſes, vel intra tempus in licentia taxatum non tranſit, eius prælatus poteſt procedere contra ipſum, ſicut contra apoſtatam. ita conceſsit Benedictinis Eug. 4. *Bul.* 9. & idem eſt ſi exuto habitu de licentia ſumpto non reuertitur ad priorem religionem. ita Iul 2. *Bul.* 25.

V. *Concluſio*: mendicantes tranſeuntes, etiam cum licentia Papæ ad non mendicantes, priuantur in Clem. 1. de regula, vtraque voce, & loco in capitulo, licet iſta ab aliis ſibi libere concedantur. Nec poſſunt habere adminiſtrationes prioratus, vel officia etiam ſicut vicarij: nec pro ſe, nec pro aliis curam animarum exercere, & aliter factum eſt irritum. Item religioſus ordinis minorum, ex priuilegio Nico. 4. *Bul.* 4. ſi intret aliam religionem, etiam cum licentia, non poteſt ibi aliquam habere adminiſtrationem, prælaturam, perſonatum, vel officium, cum cura animarum, abſque expreſſa licentia Papæ,

Digitized by Google

inſcriptis facientibus memoriam de hoc ſtatuto.

VI. *Concluſio*: religioſus etiam cum licentia tranſiens ad alium ordinem, non poteſt ferre ſecum bona ad proprium, vel commune bonum deputata: & poteſt cenſuris compelli à priori religione, vt illa ſibi reſtituat: ita conceſsit Greg. 11. *Bul.* 3. Et idem eſt de religioſis ad dignitates aſſumptis, qui omnia ſua reſignare debent, niſi eis à ſuo ordine ad tempus concedantur: ita Alex. 4. *Bul.* 3. & Clem. 4. *Bul.* 5.

VII. *Concluſio*: religioſi Epiſcopi non poſſunt conſecrari antequam reſignent, quæ habent ab ordine: niſi prior cum conuentu vſum illorum ad tempus ſibi concedat: aliàs ſuſpenduntur ab executione Pontificalis miniſteri: inter iſta tamen bona, non comprehenduntur quaterni ſermonum, aut aliarum rerum notabilium: ita declarant Alexan. 4. & Clem. 4. locis cit.

VIII. *Concluſio*: religioſus in Epiſcopum promotus, & conſecratus, non poteſt in ſuo ordine officium tenere: ita conceſsit Pau. 4. *Bul* 4.

IX. *Concluſio*; religioſi ſine licentia ad alium ordinem tranſeuntes, ſicut & expulſi, & egreſsi à religione: non tantum ſunt priuati minoribus, & dignitatibus Eccleſiaſticis & ſæcularibus: ſed etiam officio docendi, prædicandi, & confeſsiones audiendi ſuper quibus à prælatis ſuæ religionis excommunicari poſſunt: ita conceſsit Celeſtinis Eug. 4. *Bul.* 18. minoribus, Innocen. 4. Bul. 8. & Alex. 4. Bul. 9. & Iul. 2. *Bul.* 26. Et iſti expulſi ſine licentia ſuorum generalium, aut prouincialium, non poſſunt in alio ordine recipi: ita conceſsit minoribus Sixtus 4. *Bul.* 14. & prædicatoribus *Bul.* 33. & minimis Iul. 2. *Bul.* 26.

DVB. 4. an religioſi teneantur portare habitum ſuæ religionis, de Epiſcopis an ad id teneantur *dixi iam c. 2. dub.* 4.

I. *Concluſio*: Religioſus tenetur publice portare habitũ ſuæ religionis. ita decernitur in Conc. Trid. *ſeſs. 25. ca.* 19. imo qui animo vagandi occultat habitum ſuum, taliter quod à prætereuntibus propius accedentibus, non cognoſcatur, incurrit excommunicationem latam in c. vt periculoſa, ne clerici, vel monachi, contra dimittentes temerarie habitũ ſuę religionis: iſta enim habitus occultatio ad libere vagandum eſt formalis dimiſsio habitus, ſecundum Caie. *ver. excommunicatio c. 61.* Silu. & Armi. ver. auus, Vannes, 2. 2. *q* 12. *ar.* 1. & communiter Canoniſtæ, licet Panor. in c. Deus qui de vita & honeſ. ele. ſatis probabiliter oppoſitum teneat: quia ait illa pœna fertur contra dimittentes temerariè habitum, ergo non eſt extendenda ad occultantes habitum: & dicitur temeraria dimiſsio habitus: quando dimittitur habitus ad patrandum aliquod malum, verbi gratia, furtum, homicidium, aut aliquam turpitudinem, quæ ſit peccatum mort. alio habitu aſſumpto. Nam ſi non aſſumit alium habitum quo liberè poſsit vagari, aut ſi dimittit ſuum habitum, & aſſumit alium, ex motiuo tantum peccati venialis: non incurrit dictam excommunicationem. Vt ſi religioſus nocte vt tranſeat de vna in aliam domum, ſine malo ſine mortali: ſed ad euitandum ſcandalum aſſumit pallium, quo occultetur, ſecus eſſet ſi ille tranſitus ex aliqua quacumque circunſtantia fieret peccatum mort. ita Vannes lo. cit. & communiter.

Ex hoc ſequitur, quod ſi religioſus aſſumit habitum alterius religionis, de licentia prelati talis religionis ad præſtandum aliquod obſequium, pro tali religione, verbi gratia, ad prædicandum, vel diſputandum, & non ad ibi profitendum: nec peccat, nec incurrit dictam excommunicationem, cap. vt periculoſam, cum non ſit dimiſsio proprij habitus temeraria, vtpote, ad libere vagandum, vel ſcelus patrandum.

Cap. VIII.

De recipiendis in religione.

DVB. 1. an illegitimi poſsint admitti in religionibus?

I. *Concluſio*: in tempore Sixt. 5. illegitimi, vtpote ſacrilegi & inceſtuoſi ſi intra tertium

tium gradum erant inhabiles ad religionem & alij illegitimi poterant admitti certis conditionibus & habita prius informatione de eorum vita & moribus, & aliter facta profeſsio erat nulla: ita ſtatuit Sixt.5. in motu qui incipit. Cum de omnibus Eccleſiaſticis ordinibus, ſexto Calendas Decemb. anni 1587. vbi tamen non comprehendebantur legitimati per ſequens matrimonium: ſed habiles cenſebantur ad profeſsionem, ad gradus, honores, & dignitates, ſicut alij legitimi: ita declarauit idem Sixtus in motu qui incipit: Ad Romanum ſpectat Pontificem edito die 12. Nouemb. anni 1588.

II. *Concluſio*: poſt Sixtum 5. eius ſucceſſor Greg. 14. in bulla edita idibus Martij, anni 1590. reduxit decretum Sixti prædictum ad ius commune, in iure tamen communi illegitimus, non eſt inhabilis ad profeſsionem, ſed ad ordines & dignitates, &c. Et ad iſta diſpenſantur *iuxta dicta cap. 6. dub* 1?. prohibet tamen prædictus Greg. ne dictus illegitimus patre viuente admittatur, in religione in qua eius pater ante, vel poſt filij natalem fuerit profeſſus: ſi tamen de facto admittitur & profitetur, valet profeſsio cum ibi non irritetur.

DVB. 2. An maiores ſexdecim annorum ſint ad religionem admittendi?

I. *Concluſio*: in dicto motu Sixti 5. habetur, quod nullus maior ſexdecim annorum ad habitum religioſorum admittatur, niſi prius de eorum parentibus, patria, vita, & moribus diligenter inquiſitus, & compertum ſit, ex fide digna relatione eos, non aliquorum criminum, ſicut ſunt homicidia, furta, latrocinia, vel ſimilia, aut grauiora reos, vel ſuſpectos exiſtere, vt propterea damnati ſint, vel ne damnentur for[illegible] dent[illegible], nec ingenti ære alieno ſupra vires ſuarum facultatum grauatos, vel reddendis ratiociniis, ita obnoxios, vt ex hoc lis, vel moleſtia eis iam illata, vel timeri dum ſit ne inferatur: & niſi conſtet eos non humana aliqua ratione, ſed tantum deuotionis & pietatis feruore, vitam religioſam ſponte, & ex animo elegiſſe: & quod de his omnibus in generali, vel prouinciali capitulo, plena, & indubitatæ fide facta, tam generalis, ſiue prouincialis, quam diffinitorum conſenſu approbati, & ad habitum admiſsi fuerint. Et omnes dicti criminoſi, vel ſuſpecti, aut ære alieno oppreſsi, vel ratiociniis obligati, ad religionem inhabilitantur: & iſtorum receptores, tam religioſi quicumque, quàm eorum ſuperiores voce actiua & paſsiua, officiis, gradibus, honoribus & dignitatibus quibuſuis per eos obtentis, ipſo facto priuantur: & ad illa & alia obtinenda perpetuo inhabilitantur. Et poſtea idem Sixtus in motu, qui incipit: Ad Romanum ſpectat Pontificem, edito die 12. Calendas Nouem. 1588. declarauit criminoſos, &c. debere intelligi, quando actibus publicis conſtiterit, ipſos iudices & Curiam ſæcularem ante ſuſceptum habitum, de ipſo crimine aduerſus eos accuſationem ſuſcepiſſe, vel inquiſitionem inſtituiſſe.

II. *Concluſio*. poſt hæc Greg. 14. in *decreto cit. dub.* 1. ſtatuit, quod modus recipiendi iſtos maiores ſexdecim annorum iuxta decretum Sixti, facto prius examine ſufficienti, de eorum vita & moribus modo à Sixto explicato, ſub eiſdem pœnis in eodem maneat robore. Excepto, quod iſtorum approbatio non ſpectet ad capitulum, ſed ad eos quos prouincialis deſignauerit. Et poſt hæc Clemens 8. *Bul.* 7. reducit ad ius commune receptionem maiorum ſexdecim annorum: quo ad hoc quod ſi recipiantur ſine dicta informatione de moribus, valet eorum receptio, & profeſsio illorum: tamen receptores manent obnoxij pœnis contentis in bul Sixt. 5. & Greg. 14.

D[illegible]. 3. An in receptione nouitiorum, [illegible] monaſteria aliquid recipere

I. *Concluſio*: licet ſit ſymonia recipere aliquid [illegible] pretium pro ingreſſu religionis, vt o[illegible]tur cum D. Tho. 2. 2. *q.* 100 *ar.* 3. licet tamen aliquid recipere, etiam ante profeſsionem pro alimentis recipiendis, ita permittitur in Conc. Trid. *ſeſ* 25. *c.* 16. & ita habet vſus in aliquibus religionibus, maxime inter moniales.

II. Con-

LIBER SECVNDVS,

DE PRIVILEGIIS REGVLARIVM.

PROLOGVS.

QVAMVIS In primo libro multa ſint regularium adducta priuilegia: quibus ſtatus religioſus maximè illuſtratur: in hoc tamen libro ad particularia deſcendentes, ex profeſſo tractabimus de priuilegijs eorum naturam oſtendentes: & ſpecialiter explicantes multa priuilegia regularibus conceſſa, pro ſibi & pro ſecularibus: tàm circa ſpiritualia, & ſacramenta, quàm circa temporalia.

CAP. I.

De natura priuilegij.

DVBIVM I. quid ſit priuilegium?

I. *Concluſio*: Priuilegiũ, (quod vt dicitur *in c. priuilegia, d. 3. &* in D.Th. 1.2. *q. 96. ar. 1. ad 1.* priuatorũ lex, ſeu priuata lex nuncupatur) eſt ſingulare ius contra ius commune indultum: ita Silu. ver. priuilegium, ex c. Abbat. de verb. ſigni. ſemper enim priuilegium operatur aliquid contra ius commune. Vt dicitur in l. fin. C. de inoffic. teſt. ff. de vſuris, & licet aliquando non tribuat ailquid contra ius commune, aut præter ius commune, tamen vt vere dicatur priuilegium, ſat eſt quod tribuat, clarius & facilius, idem ius quod tribuit ius commune & ſic priuilegia continentia ius commune, hoc contra ius commune operantur.

II. *Concluſio*: priuilegium differt & à diſpenſatione in hoc quod priuilegium ſolet concedi ſine cauſa: at diſpenſatio eſt prouida iuris relaxatio, ſeu moderatio, vtilitate ſiue neceſsitate penſata: ita Panormit. *in c. cum in cunctis 1. de electione*: ſic adeò, quod diſpenſatio facta ſine cauſa etiam à Papa, circa legem pendentem à iure diuino, erit nulla, ſicut diſpenſatio in votis, aut iuramentis, & tam diſpenſantes, quàm id procurantes peccant: ita Caie. 1.2. *q. 96. ar. 5. & q. 97. ar. 4.* & Soto 1. *de iuſ. q. 7. ar. 3.* imo licet diſpenſatio circa legem purè humanam, ſicut circa ieiunia, qualitatem ciborum, & circa impedimenta matrimonij facta à legislatore ſine cauſa, ſit valida, & diſpenſatus poſsit vti illa abſque peccato ſaltem mortali, vt ait Soto 1. *de iuſt. quæſt. 3.* Nauar. *in manu. cap. 23. numer. 42.* & Victo. *de poteſt. Papæ n. 15. contra Caie.* tamen ſi talis diſpenſatio ſit à prælatis inferioribus, taliter pẽdet à cauſa iuſta, quod illa deficiente diſpenſatio erit nulla. Vt ait Naua. *in manu prælud. 9. n. 13. & 14.* quæ tamen cenſeatur cauſa iuſta in particulari arbitrio prudentium relinquitur: vt ait Sil. ver. *religio 4. §. 1. & 2.* omnis tamen cauſæ iuſtitia eſt ſumenda in ordine ad bonum commune. Nam cum lex iuſta non ſit, niſi ad bonum commune referatur, ſic nec diſpẽſatio circa eam. Et iuxta iſtam doctrinam numerantur in Conc. Trid. *ſeſſ. 23. c. 1. de refor.* quatuor cauſæ vt prælatus licitè diſpenſet in obligatione reſidendi de iure diuino & naturali cum

ſuis ouibus: quę omnes ad commune bonum referuntur, quarum *prima eſt*, Chriſtiana charitas vt pro liberanda altera Eccleſia ab hæreſibus: quibus proprius Epiſcopus reſiſtere non valet, vel ad componenda deſidia inter Epiſcopum & clerum. *Secunda*, vrgens neceſsitas Eccleſiæ, vel Epiſcopi. *Tertia*, debita obedientia, vt ſi vocetur à Papa, vel à Rege pro negotijs Regni, vt pro iurando, vel baptizando Principe: tunc poteſt Epiſcopus illuc accedere pro paruo tempore. *Quarta*, euidens Eccleſiæ, vel reip. vtilitas, &c. ex dictis ſequitur, quod ex eo quod diſpenſatio requirit cauſam eſt ſtrictius interpretanda, quam priuilegium, vt late oſtendit Rebuf. citatus à Rod. *in qq. reg. to. 1. q. 22. ar. 2. vide dicta ſupra lib. 1. c. 6. dub. 18. conc. 5.*

DVB. 2. an priuilegium ſit dandum in ſcriptis?

I. *Concluſio*: vt priuilegium in iudicio probetur, debet dari in ſcriptis alias ſi, viuæ voces oraculis eadem fides, quæ literis Apoſtolicis adhiberetur, multę fraudes paſſim euenirent.

II. *Concluſio*: ſcriptura, ſeu bullatio, non eſt de eſſentia priuilegij: ita in Clem. dudum de ſepul. in fine cum glo. & Innocen. in c. conſtitutus de reſcriptis, Archid. & Ioan. Andr. in prooe. ſexti. Item Leo 10. inter viua ora. nu. 4. die 15. April. anni 1516. conceſsit, minoribus, quod vtantur ſecura conſcientia omnibus conceſsis, à Sede Apoſtolica, & à Romanis Pontificibus, ſiue per bullas, ſiue per breuia, ſiue per viuę vocis oracula, prout in libris ordinis reperiuntur: ac ſi omnia tunc eſſent ſpecifice expreſſa & pro maiori conſcientiarum ſecuritate omnia de nouo concedit: item, quod non ſint minoris efficaciæ viuę vocis oracula, quam ſi per breuia, aut per bullam ad perpetuam rei memoriam eſſent conceſſa, *vide Silu. & Arm. ver. gratia.*

III. *Concluſio*: priuilegia regularium, ſiue facta in forma breuis, ſiue per ſupplicationes expedita, in quibus placuit, vt ſola ſignatura ſufficiat, eandem omnino habent efficaciam, etiam in iudicio: ac ſi plumbeo ſigillo eſſent ſignata: ita conceſsit Auguſtinianis Iul. 2. Bul. 22. vbi ſic dicitur. Præterea; vt omnia firmiſsima ſint, &c. volumus, vt hæc noſtra conceſsio, & quæcumque alia tibi, vel tuo ordini facta, ſiue per ſe, ſiue per communicationem cum alijs ordinibus, eandem vim & efficaciam habeant, tam in iudicio, quam extra, ac ſi plumbeo ſigillo ſignatæ eſſent. Quod intelligi volumus, tam de his quæ in forma breuis, quam de his quæ per ſupplicationes expedita ſunt: in quibus placuit vt ſola ſignatura ſufficeret. Quamobrem, tàm omnia præmiſſa, quàm quæcumque alia fuerunt tuo ordini, vt cumque conceſſa, ſiue per ipſa exemplaria, ſiue iſtorum traſumpta oſtendantur, prælati alicuius, vel publici notarij manu ſignata, vel etiam generalis ordinis ſigillo firmata, eodem motu, ſcientia & poteſtate, mandamus eandem omnino, & vim eſſe & fidem adhiberi: ac ſi plumbi ſignum haberent, hæc Iuli. ſecundus.

DVB. 3. an ad valorem priuilegij, ſicut & ad valorem legis ſit neceſſaria eius promulgatio?

I. *Concluſio*: promulgatio eſt de ratione legis. Leges enim inſtituuntur cum promulgantur, *vt habetur in c. in iſtis, d. 4.* ita D. Tho. & communiter Thom. 1. 2. *q. 90. ar. 4.* & patet inductiue in omnibus legibus: lex enim naturalis ſatis omnibus promulgatur per lumen rationis, lex vetus fuit promulgata, *Exod. 20.* quando populus Iſraeliticus audiebat voces, videbat fulgura montemque fumantem, lex etiam Euangelica à Chriſto dum viueret, & in die Sancto Pentecoſtes, fuit Hieroſolymis ſolemniter promulgata: & de legibus humanis, canonicis & ciuilibus experientia conſtat earum promulgatio.

II. *Concluſio*: vt lex humana dicatur ſatis promulgata non ſat eſt, quod in curia promulgetur: nec requiritur, quod ſingulis notificetur, ſed ſat eſt, quod in locis inſignioribus promulgetur. *Patet ex authen. vt factæ conſtitutiones*: vbi præcipitur, quod leges ciuiles proponantur, in omnibus prouincijs:

&

Digitized by Google

& quod poſt promulgationem non valeant, vſque poſt duos menſes elapſos: vt ſic ad omnium notitiam perueniant: lex etiam Eccleſiaſtica debet promulgari in omnibus diœceſibus. Et hæc doctrina non tantum habet verum in legibus præceptiuis: ſed etiam in legibus reuocantibus gratias & priuilegia, quæ nullam vim habent, quo vſque promulgentur, non tantum in prouincia, ſed etiam in diœceſi: ita Soto 1. *de iuſ. q.* 1. *ar.* 4. Silu. & Armi. ver. gratia, Med. 12. *q.* 90. *ar.* 4. Rod. *in qq. reg. to.* 1. *q.* 21. *ar.* 10. Facta tamen ſufficienti promulgare lex incipit: Obligare etiam ignorantes licet ob ignorantiam inuincibilem, à culpa & pœna excuſentur.

An vero interpoſita ſupplicatione ſuſpendatur obligatio legis: dum legislatori fit relatio de inconuenientibus obſtantibus executioni legis. In hoc aliquibus viris doctiſsimis & timoratis viſum eſt, quod ſic: & ita obſeruarunt abſque ſcrupulo in motu de largitione munerum ſupra explicato *lib.* 1. *cap.* 5. *dub.* 5. Ad hoc tamen dico, quod licet executio literarum Papæ, aut alterius, etiam cum excommunicatione ſuper aliquo negotio miſſarum, ſuſpendatur interpoſita ſupplicatione, obediendo illis literis, & allegando cauſas executioni obſtantes: *vt habetur in cap. ſi quando de reſcriptis, & ibidem Feli. Bart. & Innoc.* ſecus tamen eſt de legibus generalibus latis pro conſeruatione Eccleſiæ, vel reip. quia cum legis ſit conſulere bono communi, & ſit lata iuxta dictamen rationis vult Papa, aut legislator, quod non ſuſpendatur, eius executio interpoſita ſupplicatione, licet aliqui ex illa grauentur, at præceptum literarum particularium facit quoddam ius particulare, ſecundum allegata ex parte petentis, vel proponentis: in quo cum poſsit eſſe error ob malam relationem, non mirum ſi velit ſuperior, quod ſpectetur ſecunda iuſsio ipſius, vt executioni mandetur.

An vero efficacia legis pendeat ex eius acceptatione ad hoc dico, quod lex quæ reuocat gratiam aliquam, aut priuilegium, quale eſt decretum Papæ ſtatuentis ne religioſi vtantur aliqua gratia bullæ Cruciatæ, verbi gratia, facultate eligendi confeſſorem in illa contenta, &c. non pendet ex acceptatione. Quia cum iſtæ gratiæ & priuilegia ex mera principis voluntate concedantur, ex eadem voluntate ſine ordine ad acceptationem poſſunt in toto, vel in parte reuocari: lex tamē præceptiua vel prohibitiua non obligat dū non recipitur per maiorē partē reip. vt ait Nau. *in man. c.* 23. *n.* 41. & alij quos refert & ſequitur Rod. *in qq. re. to.* 1. *q.* 6. *a* 10. & dicitur lex nō recipi, vel quādo ignorante principe per decennium illi contrauenitur, vt ait Cou. 2. *variarum n.* 6. aut quando ſciente, & tacente Principe per binos, aut trinos actus illi contrauenitur: cum ad inducendum conſuetudinem ſufficiant illi actus: vt ait Panor. *ca. de tregua.* & pace, Bart. Caſaneus & alij relati à Rod. *ar.* 12. imo ſat eſt, quod iſti actus fiant ſcientibus, & non contradicentibus auditoribus Regijs, & Principis correctoribus, ſi lex ſit ciuilis: & ſi eſt Eccleſiaſtica ſcientibus Nuntio Apoſtolico & ordinario, vel ſuperiore quibus incumbit prædicta executioni mandare: vt ait Burgos *in le.* 1. *Tauri, n.* 32. *&* 133.

III. *Concluſio*: non eſt neceſſaria notitia priuilegij in illo contra quem obtinetur, ad hoc quod ſuum effectum operetur, ita Bart. *in l omnes populi, q.* 105. *par. principalis n.* 37. *ff. de iuſt. & iure.* Requiritur tamen ſcientia eius in priuilegiato, niſi oppoſitum conſtet de voluntate concedentis: ita Card. in proœ. Clem. *c.* 1. *de conceſsione prębendę in* 6. Bart. & *communiter in l. penul. C. de curia lib.* 10. imo ſi quis per ſe, vel per alterum obtinet aliquod priuilegium, verbi gratia, ne ab ordinario poſsit excommunicari: ſtatim bullato priuilegio incipit: Habere ſuos effectus: licet priuilegiatus ignoret tale priuilegium. Nam tunc iam concurrit voluntas Papæ concedentis, & voluntas priuilegiati tale priuilegium acceptantis, per ſe, aut per alterum: *ita Silu. ver priuilegium n.* 14.

Digitized by Google

CAP. II.

De interpretatione legum & priuilegiorum.

DVB. I. quis poſſit leges & priuilegia interpretari?

I. *Concluſio*: iudicialis iſtorum interpretatio, ſoli legiſlatori reſeruatur, in c. cum veniſſent de iudicijs. Et aliquando alijs à Papa committitur, ſicut interpretatio dubiorum emergentium circa Conc. Trid. commiſſa eſt, Congregationi Cardinalium quorum declaratio, authenticata ſigillo Congregationis, aut alio iuridico: obligat in conſcientia & in iudicio. Habet enim dicta Congregatio authoritatem declarandi iſta dubia: maxime, quia conſulit Papam vt conſtat, ex commiſſione ſibi data, relata à Rod. *in qq. re. to. 1. q. 11. a. 1. quæ eſt Six. 5. & talis eſt.*

Congregatio octaua, pro interpretatione & executione Concil. Trident.

DEo autem patri miſericordiarum gratias agentes, qui in œcumenico Conc. Tri. Spiritus ſancti lumine diffuſo Catholicam veritatem omnibus patefecit, hæreſes noſtrorum temporum confutauit, mores & diſciplinam reſtituit, eiuſdemque Conc. decreta ab omnibus obſeruari volentes: cum ad ſingularem Romani Pontificis authoritatem tantum modo ſpectet generalia Concilia indicere, confirmare, interpretari, & vt vbiq; locorum ſeruentur curare, & præcipere, eorum quidem decretorum, quæ ad fidei dogmata pertinent: interpretationem nobis ipſis reſeruamus. Cardinalibus vèro prefectis interpretationi & executioni Conc. Trid. ſi quando in his quæ de morum reformatione, diſciplina ac moderamine, & Eccleſiaſticis iudicijs alijſque huiuſmodi ſtatuta ſunt, dubietas, aut difficultas emerſerint interpretandi facultatem, nobis tamen conſultis, impartimur, &c.

I. *Concluſio*: doctrinalis declaratio legum & priuilegiorum, licita eſt doctoribus, & literatis, & iudicibus in tribunalibus, pro communi vtilitate: iuxta tradita in Concil. Trid *ſeſſ. 25. cap. 2.* de refor. qui ſæpè per epicheiam temperant legum rigorem, iuxta præſumptam legiſlatoris interpretationem, vt docet Coua. *in regula poſſeſſor. 2. p. §. 6. nu. 2. Caie. & alij communiter cum D. Thom. 1. 2. q. 97. & 2. 2. q. 6. ar. 5 Sot. 1. de iuſ q. 7. ar. 3.* & hoc ita expedit, maxime, quando ſuperior adiri non poteſt pro interpretatione ſuæ legis.

Si obiicias, quia Pius 4. in bulla confirmationis Concilij, quæ incipit. Benedictus Præcipit prælatis ſub pœna interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & alijs ſub excommunicatione, ne commentarios, gloſſas, ſcholia, vllumve interpretationis genus ſuper ipſius Conci. decretis quouis modo edere, vel ſtatuere audeant, etiam prætextu maioris corroborationis, vel executionis ipſius Conc. Ad hoc reſpondetur, quod in hoc decreto non vetamur facere annotationes, vel commentarios ad iuuandam memoriam, ſed ne fiant iſta commentaria & ſcholia ad publicandum, ſicut qui imprimunt libros eo animo, vt ad omnium notitiam deueniant. Sic etiam Doctores licite in ſuis libris incidenter declarant, aliqua decreta Conci. cum hoc non ſit edere commentarios, gloſſas, &c. ſuper decreta Concilij.

DVB. 2. quis poſsit interpretari ſtatuta & priuilegia dubia religioſorum?

I. *Concluſio*: Archiepiſcopi & alij inferiores prælati, illud non poſſunt: ita conceſſit prædicatoribus & minoribus Clem. 4. *Bul. 13.*

II. *Concluſio*: generales ordinum poſſunt interpretari omnia dubia occurrentia in ordine, regula, ſtatutis & conſuetudinibus, & in omnibus aliis vt pote in priuilegijs: ita conceſsit Tertiariis Clem. VII. *Bul. 5.*

Item, Iul. 3. viuæ vocis oraculo conceſsit magi-

Digitized by Google

magiſtro ordinis prædicatorum (qui tunc erat frater Stephanus Vlus maris) vt quæcumque in capitulo Romæ an. 1553. per eum ſint inſtituta, conceſſa, declarata, & approbata, pro reformatione & bono ſui ordinis ſtatu, valida ſint, derogando pro hac tantum vice omnia oracula, & literas Papæ in contrarium: ita habetur inter acta iſtius capituli, & in virtute iſtius indulti, in ſecunda declaratione dicti capituli ſic habetur. Declaramus nullum breue, vel oraculum Apoſtolicum eſſe ponendum in vſu, in aliqua prouincia, niſi de licentia magiſtri ordinis obtentum, & ab ipſa prouincia prius petitum, vel ſaltem poſtea acceptatum: & acta iſtius capituli, ſunt acceptata in eodem anno 1553. à prouincia Hiſpaniæ in capitulo Burgis celebrato 22. Octobris.

III. *Concluſio*: prior prouincialis, de conſenſu maioris partis capituli prouincialis poteſt declarare, an ſit abſtinendum ab vſu alicuius viuæ vocis oraculi, & poſt talium declarationem, non poſſunt ſubditi, vti tali conceſsione ac ſi eſſet reuocata: ita conceſsit Leo 10. inter viua orac.

IV. *Concluſio*: vicarius generalis, cum aliqua perſona in dignitate conſtituta: & duobus iuris conſultis, poteſt interpretari dubia, circa leges & priuilegia exorta. Et religioſi ſubditi poſſunt ſecurè ſtare iſtis declarationibus: ita conceſsit fratribus prædicatoribus Hiſpaniæ Innocen. 8. inter viua oracula.

V. *Concluſio*: in rebus dubijs, & ſcrupuloſis conſcientias minorum tangentibus: eorum generales, prouinciales & cuſtodes, cum conſilio aliquorum patrum ſi res ſit magnæ importantiæ, poſſunt in his determinare, & iſtorum determinationi ſubditi ſecura conſcientia poſſunt & debent ſtare: ita conceſsit minoribus Leo 10. inter viua ora. *num.* 14. Imo & *num.* 61. concedit, quod fratres nimis ſcrupuloſi poſsint, in omnibus dubiis ſuas conſcientias tangentibus ſtare declarationi, & determinationi ſui guardiani, vel cuiuſuis alterius prælati.

Ex dictis patet declarationem prælati in dubijs eſſe optimam ad quietādas timoratas ſubditorum conſcientias: & religioſus debet captiuare intellectum tali declarationi acquieſcendo; iuxta D. Tho. & Caie. 22. *q.* 147. *ar.* 4. & Nau. *in ma c.* 21. *n.* 22. vbi ait imprudenter agere prælatus; qui dubitantibus ſubditis an ad ieiunia teneantur, hoc ſuis conſcientijs relinquunt; & idem ait Caie. *de qualitate ciborum.*

DVB. 3. An ſint aliquæ regulæ pro legum & priuilegiorum interpretatione?

I. *Concluſio*: multæ à iuriſtis dantur regulæ pro interpretandis legibus & priuilegiis; ex quibus communiores & magis neceſſarias referam.

Prima, quod attendatur intentio legiſlatoris: quæ ex prooemio legis, aut priuilegij indagatur: prooemia enim iſta, cauſam finalem continent; ita in ca. Marciom. 1. *q.* 1. *&* *c. ſedulo d.* 38. & c. intelligentia, & c. in his de verb. ſigni. & *in l. fin ff de hæret. & inſti & ibi* Bart. Bal. & Ange. Et huc tendit iſta regula ab aliquibus aſsignata, ſcilicet, verba legum & priuilegiorum ſunt intelligenda, ſecundum id ad quod principaliter proferuntur à legiſlatore; & ſic verba poſita ad vnum finem, in ordine ad illum ſunt interpretanda; ita in ca. intelligentia, & c. fin. de verb. ſign. Et ſic quando in Conc. Trid. *ſeſ.* 6. *cap.* 4. diffinitur nos iuſtificari per gratiam & charitatem in cordibus noſtris diffuſam, non intenditur nos iuſtificari per habitus infuſos, ſed quod non iuſtificamur ab extrinſeco per non imputationem peccati; vt dicebat Lutherus, ſed per internam renouationem.

II. *Concluſio*: vna ſcriptura declaratur, & per vnam partem eius, & per alias partes omnino ab ea ſeparatas: *ita Auguſt.* 3. *de doc. c.* 26. vbi ait cum verba ſcripturæ apertius in vno loco ponantur, ibi diſcendum eſt quomodo in locis intelligatur obſcurioribus; & in cap. ſecundo requiris de appella. Dicitur vtriuſque iuris argumenta nos docent ea quæ in principio ad medium, & ad finem, & quæ in medio ad finem & principium ſæpè referri contingat. Quod ſumat Bald. ibi, his

Digitized by Google

verbis. Per media declarantur extrema, & per vnum extremum declaratur aliud.

III. *Concluſio*: voluntas legislatoris à vero ſimili indagatur: ita in l. non eſt veroſimile, ff. de eo quod metus cauſat Nam qui arguit à veroſimili, arguit à ratione naturali: cum ſimilitudo ſit cognata naturæ: vt ait Bald *conſ.* 180. *num* 3. *vol* 3 Et pro lege habetur, vt ait Oldradus *conſ* 13. & Graueta *conſi.* 292. *num.* 6. vbi refert eum qui habet veroſimile pro ſe, habere cauſam legis pro ſe: vnde verba generalia conſtitutionum ad veroſimilia extenduntur, iſta tamen regula deficit in legibus pœnalibus: nam pœnæ legum potius ſunt molliendæ ex declaratione legum, quam exaſperandæ. Et ſic primum caſum non excedunt: *ita in le. in his ff. de condi.* & *demonſt.* Secus eſt in alijs legibus, quia aliæ leges non pœnales taliter pendent, à ratione quod ratio legis dicitur, mens & anima legis. Et ſic Panor. *in le. fin. de reſcrip.* & Bald. in l. non dubium, C. de legibus, dicunt quod lex, non eſt aliud quam ratio eius: ita quod vbi illa eadem ratio inuenitur ibi etiam eadem habeatur lex. At lex pœnalis non pendet omnino à ratione, ſed ex legislatoris voluntate, in quantum certam pœnam decreuit: quia licet ex recta ratione procedat, quod crimina puniantur nulla tamen ratio cogit: quod tale crimen tali pœna puniatur, ſed hoc pendet ex ſola legislatoris voluntate.

IV. *Concluſio*: leges fauorabiles ſunt ampliandæ, & odioſe reſtringendæ, iuxta regulam vulgarem: & illa lex cenſetur fauorabilis, quæ principaliter intendit fauorem, licet ex conſequenti in alicuius damnum cedat: ita gloſ. in cap. ſciant cuncti de elec. ſecundum Nauar. *lib.* 3. *conſ* 32. *de reg.* de quo Feli. in c. non dubium de elect & ſecundum hoc lex quæ excommunicat percuſſores clericorum, eſt fauorabilis, quia intendit præcipuè fauorem Eccleſiæ licet ſit pœnalis delinquenti.

I. Regula, lex taliter interpretur, quod inutilis non reddatur: ita in l. non dubium, C. de legi. & ſic licet lex ſit pœnalis & conſequenter ſtricte interpretanda, debet etiam ampliari ne inutilis & ridicula reddatur: & eius verba ſunt proprie intelligenda, vt eius mens ſeruetur: ita Sarmiento *lib.* 1 *ſelec. c.* 12. *n.* 7. & 8. vnde licet in expoſitione legum pœnalium, ſemper præſumitur, pro parte per quam pœna vitatur, vt dicitur in l. proximè, ff. de his quæ in teſt. delin. non tamen, quando caſus eſt clarus: vtpote quia ſi proprietas verborum importaret pœnam ſtaremus proprietati: *vt dicitur in l. cum lege, vbi Aret. ff. de regu. iuris*: & confirmatur ex doctrina Panor. *in c.* 2. *de conſti.* vbi ait, quod licèt in dubio præualeat interpretatio legis, quæ eſt benignior, tamen plurimum debet attendi verborum proprietas.

II. Regula, vbi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, niſi authoritate alterius legis: ita Bart. in l. vnica, C. quorum leg. quia conſtitutio generalis per aliam ſpecialem limitatur: ita Bart. *in l. quaſitum, §. fur. n.* 12. *ff. de fide inſtruc.*

III. Regula, lex non includit, id ad quod mens & ratio authoris non ſe extendit: *ita in l. cum pater, § dolo ff. de leg.* 2. & Panorm. *in c. ſuggeſtum, & in c. meminimus de appella.* & in dubijs mens Principis ſemper præſumitur eſſe talis qualis de iure debet eſſe. Vt notat Bald. *ex le. ex facto. not.* 4.

IV. Regula, verba legis intelliguntur, iuxta ſubiectam materiam: vt dicitur in c. cum intelligentia de verborum ſignif. vnde quando Clemens VIII. præcipit, quod informationes intrantium religionem fiant, coram notario: non eſt neceſſe quod ſit notarius regius, vel Apoſtolicus: ſat eſt enim, quod ſit notarius ordinis creatus à generali, vel prouinciali prout eſt conſuetum in religionibus. Conceſſum enim eſt à Pio 5. *Bu.* 12. generali & prouincialibus ordinis prædicatorum poſſe creare, quinque aut plures religioſos ſui ordinis ab eis approbatos, in notarios publicos pro intimandis mandatis & reſcriptis Apoſtolicis publicam, aut pri-

Digitized by Google

priuatam vtilitatem dicti ordinis concernentibus.

v. *Concluſio*: aliæ etiam regulæ ſunt ſpecialiter pro interpretatione priuilegiorum.

I. regula ſit, priuilegia recipiunt, interpretationem à ſupplicatus cum mente enim ſupplicantis præſumitur, ſe conformare cócedens: ita in c. inter dilectos, §. cęterum de fide inſtrumentorum cum glo. ibi.

II. regula, quando priuilegium eſt obſcurum, & contrarius debet ſtricte interpretari; vt minus quam poſsit deroget iuri cómuni: *ita in ca cum dilectus de conſuetu.* vt ſi cum illegitimo diſpenſetur ad ordines, intelligitur de ordinibus minoribus tantum, ſecundum Panor. *in cap. ſi quiſquam de cohabitat. clerici. & mulie. Silu & Armi. ver. priuilegium*: imo ſi non exprimitur cauſa conceſsionis, vel non fit ex certa ſcientia, vel motu proprio, non pręſumitur de voluntate principis, l. 1. C. de peti bono: imo per importunitatem obtentum *per. l. 1. C. de fundis limi.* & vult Bald. & alij in c. licet cauſam de prob. quod ponatur ſimul ex certa ſcientia & motu proprio: & idem eſt de reſcripto tollente ius tertij. Vt de priuilegio ad beneficia. Vt habetur in c. quamuis de preb. in 6. & hoc niſi conſuetudo aliter interpretetur: *vt notatur in cap. quod dilectio de conſang. & affin.* vel niſi verba aliud exprimant: quia ab illorum propria ſignificatione non debemus recedere, niſi de mente aliter conſtet, *vt in cap. olim. & c. in his de verb ſignif.*

III. regula, priuilegium enormiter lędens Eccleſiam, aut alios, non valet niſi fiat mentio de iſta enormi læſione: quia in dubio non præſumitur principem concedere aliquid cum alterius graui diſpendio, *l. quoties, C. de praben in per offi.* & Pan. in c. cú ad hæc de cler. non reſid. vnde priuilegium immunitatis ab oneribus, alicui conceſſum nó liberat eum ab oneribus. quæ póteſt leuiter & breuiter expedire: *vt eſt caſus in l. decurio. C. de decurio.*

IV. regula, priuilegium large ſumptum, pro omni conceſſo præter ius largiſsime interpretetur, in præiudicium concedentis: ſtricté tamen ſi eſt, in aliorum præiudicium: *ita in c. quia circa de priu. in gloſ. vlt.* & Innocen. *in c. olim de verb. ſigni.* ſed non interpretetur ita ſtricte, quod nihil operetur, ſemper enim priuilegium debet aliquid operari: *ita in c. ſi Papa de priui. in 6.* & ſeruetur proprietas verborum: quia quando in priuilegio sút verba lata, vniuerſalia & præciſa, eſt late interpretandum, *ſecundum Anto. de Butrio in ca. olim de verb. ſignif.* & licet materia ſit odioſa non excluditur lata interpretatio, quæ ex proprietate verborum naſcitur: vt inſinuat Panor. *in d cap. olim*: vbi ait, quod priuilegium late eſt interpretandum, vbi verba hoc patiuntur, & quando priuilegium cóceſſum perſonæ loquitur ſimpliciter, intelligitur ſecundum conditionem perſonæ: *ita c. ſi placuit & c. ſi viue. 16. q. 1.* & quando conſtat de mente legis, vel priuilegij debet ſeruari, *ſecundum Panor. in c quanto in glo fin in dubio recurrendum eſt ad verba. reg. ſi. de regu. iuris in 6.*

V. regula, priuilegium latiſsime interpretetur, quantum fieri poſsit de donat. cú dilectus, ff. de conſti. princ. l. beneficia. Niſi præiudicet iuri alieno, quia tunc reducitur ad ius commune: *ita in c. dilectus de conſue. §. penul. & fin. dum* tamen aliquid operetur: *ita Innocen. Bernar. Goſe. relati à Silu. ver. priuilegium.*

VI. *Concluſio*: aliæ etiam regulæ ſolent ſpecialiter aſsignari pro interpretandis priuilegiis regularium. Prima regula, priuilegia dubia regularium, dubietate orta ex ambiguitate verborum, & ex iuriſtarum interpretatione in fauorem regularium ſunt intelligenda ita conceſsit Camaldulenſibus Leo 10. & Iul. 1. Congregationi móntis Olineti, vt habetur in compe. Societatis, ver. priuilegia, §. 4. & hæc regula notetur a regularibus pro deciſione multorum dubiorum.

VII. *Concluſio*: ſtatuta regularium nó ita rigoroſe interpretentur, vt apices iuris, ſer-

Digitized by Google

ſeruentur, ſed ampliari debent ex bono & æquo. Hoc eſt ſecundum naturalem æquitatem, non ad libitum, ſed ſecundum terminos iuris; *vt ait Bald. in rubr.* C. *de conſti. pecu.* quod humanæ æquitates in ſe vim ſtatuti minimè habent; niſi aliquo ſtatuto & conſuetudine legitimè perſcripta ſint munitæ; & ſic(ait)debent interpretari, quæ ad regulares pertinent, non ſecundum apices iuris, ſed ex bono & æquo ſecundum terminos iuris naturalis & gentium, & non ad libitum cuiuſque.

CAPVT III.

De ceſſatione priuilegij.

DVB. I. an gratia, vel priuilegium conceſſum, ceſſet morte concedentis? No. quod gratia, aut priuilegium dupliciter conceditur. Primò abſolutè. Secundò, cum limitatione vt pote ad beneplacitum concedentis, aut eius dignitatis, vel donec illud reuocet. Item, priuilegium aut gratia; alia dicitur facta, quæ ſcilicet perfectè conceditur ei, in cuius gratiam datur, & independenter, ab eo cui facienda committitur; alia dicitur gratia facienda quando non conceditur, abſolutè ei in cuius fauorem datur; ſed dependenter ab alio cui facienda committitur; vt ſi in fauorem certæ perſonę, cum qua diſpenſandum eſt, committitur alicui poteſtas diſpenſandi cum illa.

I. *Concluſio*: gratia conceſſa cum limitatione, vtpote ad beneplacitum perſonæ concedentis, eius amotione ſpirat; quia voluntas perſonæ morte perit, & conſequenter peribit gratia conceſſa, dum ea voluntas durauerit; ſicut etiam priuilegium conceſſum pro certo tempore, ceſſat elapſo tali tempore; & priuilegium conceſſum ex certa cauſa, ceſſat ceſſante cauſa, *iuxta c. ſuggeſtum de decimis*: vbi habetur, quod priuilegium conceſſum de decimis, non ſoluendis certis monachis ceſſauit, ex eo, quod poſtea creuerunt monaſteria illius ordinis; & conceſſum fuit ex eo, quod cum à principio eſſent, pauca monaſteria illius ordinis, paruum præiudicium ſequebatur, his quibus de iure competebant; *ita Pano. cum communi in c. cum acceſſiſſent.*

II. *Concluſio*; gratia conceſſa etiam cum limitatione, ſed ad beneplacitum ſedis, vel dignitatis, ſcilicet, perpetuæ & habentis ſucceſſorem, non ſpirat morte concedentis; quia cum dignitas ſit perpetua, eadem reputatur in ſucceſſore; & ſic idem erit de gratia ad eius beneplacitum conceſſa: *ita in c. ſi gratioſe de reſcrip. in 6. de quo Sanchez lib. 8. de matrimonio, diſp. 28. numer. 49. & 59. to. 3.*

III. *Concluſio*; gratia abſolutè conceſſa, ſi eſt gratia facta, non ſpirat morte concedentis, etiam re integra; ſi tamen ſit gratia facienda perit morte concedentis re integra. Secus ſi res non eſſet integra, *patet ex c. ſi cui nulla de præben. in 6.* Vbi habetur, facultatem alicui conceſſam concedendi beneficia non ſpirare obitu concedentis, etiam re integra; ſecus ſi detur poteſtas conferendi perſonis expreſsis, non in gratiam & fauorem conferentis, ſed eorum quibus beneficia conferenda ſunt, ea enim facultas ſpirabit morte concedentis re integra; & glo. dat rationem ex textu deductam; quia in primo caſu erat gratia facta & omnino perfecta nulliuſque executione egens reſpectu eius, in cuius fauorem conceſſa eſt, ſcilicet reſpectu collaturi beneficia: at in ſecundo caſu non erat gratia facta, ſed facienda. Mãdabatur enim fieri in cuius fauorem conceditur; & ſic habet vim commiſsionis & mandati, quod perit morte mandantis re integra; *ita colligitur glo. Ancha. Bald. & alij quos refert & ſequitur Sanchez n. 64. Roſc. & Silu. ver. gratia, & Naua. in manu. cap. 27. num. 253.* & intelligitur primo niſi ſit gratia facienda ſub nomine dignitatis concedentis, vel ad beneplacitum ſedis; tunc enim non perit morte concedentis, etiam re integra, cum ſedes illa non moriatur. *Secundò* niſi poteſtas executoris, cui eſt facta commiſsio ſit acceſſoria gratiæ iam factæ; tunc non ſpirat morte con-

Digitized by Google

te concedentis re integra: ſed ſequitur naturam principalis gratiæ: *ita in c. ſuper gratia de officio deleg. in 6.* de poteſtate data executori ad exequendam gratiam à Sede Apoſtolica conceſſam: & datur ibi dicta ratio: & idem eſt de executore gratiæ ab aliis inferioribus conceſſæ: cum ſit eadem ratio. *Tertiò* intelligitur, licet gratia facta tempore mortis concedentis non eſſet acceptata ab eo cui eſt facta, non ſpirat. *Sic Doctores quos refert, & ſequitur Sanchez num. 43.*

Ex dictis ſequitur primo, licentiam delegatam audiendi confeſsiones non ſpirare, mortuo, vel amoto delegante: *ita Frede. Ioan Andre. Panorm. & alij quos refert & ſequitur Sanchez nu 80. Anche. Roſe. Silu. Armi. Tabie. ver. gratia, &* Naua. *lib. 5. conſ. 1. de priuil.* quia licèt iſta licentia, ſit data in fauorem pœnitentium, cum non concedatur in fauorem perſonæ determinatæ, aut ad eius petitionem reputatur, potius gratia facta ipſis ſacerdotibus, & in fauorem eorum. Et ſic ſtatim ac illis conceditur eſt perfectè conceſſa, & à nullius executione dependens & hac ratione poteſtas diſpenſandi cum perſonis incertis non ſpirat morte concedentis: quia cum in gratiam diſpenſaturi, ſit conceſſa, eſt gratia facta, vt in ſimili caſu de poteſtate conferendi beneficia perſonis incertis, *dicitur in c. ſi cui nulla de præben. in 6.* Patet etiam ex vſu: mortuo enim Epiſcopo, confeſſores ab eo expoſiti, audiunt confeſsiones, ſicut antea, donec licentiæ à ſucceſſore, vel capitulo reuocantur.

Si arguitur iuriſdictio contentioſa ceſſat morte delegantis re integra: quia delegatus non habet illam iure proprio, ac in ſe radicatam, ante eius vſum: ſed ea eſt in delegante & cenſetur vna & eadem cum delegantis poteſtate: quæ cum eius morte ſpirat, ſed idem eſt in noſtro caſu, quando tali poteſtate vti non cœperat ergo. Confir. licet iuriſdictio vicarij ſit ordinaria ſpirat morte Epiſcopi, ex eo, quod ab eo eſt participata, ergo à fortiori iuriſdictio confeſſorum: cum ſint quaſi vicarij Epiſcopi. Ad argum. reſp. illam non eſſe rationem adæquatã, ſed ſuppoſita diſpoſitione iuris ſtatuentis iuriſdictionem delegatam contentioſam ſpirare, morte concedentis re integra: doctores tradunt illam congruentiæ rationem: quæ non eſt applicanda his, in quibus eſt contraria iuris diſpoſitio: vt contingit in gratijs iam factis, inter quas computatur licentia audiendi confeſsiones. *Secundò* reſp. quod cum iſtæ gratiæ à tempore conceſsionis, ſint iam omnino factæ transferunt ex tunc efficaciter poteſtatem in delegatum. Ad confir. reſp. & eius vicarium conſtituere vnum & idem tribunal: & ita re etiam non integra perire poteſtatem vicarij cum morte Epiſcopi.

Si arguitur ſecundo, *quia cap. ſuper gratiam de offi. dele. in 6. & c. ſi cui nulla de præb. in 6.* agunt de gratijs à Papa conceſsis: qui ob ſupremam poteſtatem poteſt, priuilegia perpetua concedere: non ſic autem Epiſcopus vel alius. Ob hoc, tenet oppoſitum Palud. *in 4. d. 17. q. 4. ar. vlt. D. Anto. 3. p. ti. 17. cap. 9. Naua. in ſu. Hiſpana, c. 27. n. 264.* ſolum excipit quando nomine dignitatis delegantis conceſſa eſſet. Sed ad hoc reſpondetur, idem eſſe de gratijs conceſsis à Papæ inferioribus: nec dicti textus innituntur ſupremę poteſtati Papæ, ſed eo quod illæ gratiæ factæ iam ſunt, quæ non pereunt morte concedentis: vt enim colligitur ex cap. ſi cui nulla de præb. gratia abſolutæ, & ſine temporis limitatione conceſſa: non ſpirat morte concedentis re integra: ſi tamen ſit gratia facienda perit morte concedentis re integra: ſecus ſi res non eſſet integra, quæ verificantur de licentijs Epiſcopi pro audiendis confeſsionibus, cum inter gratias factas computentur: & idem eſt de licentia data alicui abſoluendi à reſeruatis: *ita Sa. ver. gratia, & Suarez de pæni diſput. 26 ſec. 3. n. 9.*

Secundo ſequitur, licentiam datam ſacerdoti audiendi confeſsionem pœnitentis determinati, & in illius fauorem ſpirare morte concedentis re integra, hoc eſt, quo ad confeſsionem nondum ante mortem inceptam: quia cum iſta gratia ſit conceſſa in iſtius pœnitentis fauorem, & nondum per-

Digitized by Google

fecta, ſed per confeſſorem exequenda, non habet rationem gratiæ factæ, ſed gratiæ faciendæ: quæ morte concedentis re integra ſpirat.

An vero licentia data à prælato, vel à valente eam iure ordinario concedere alicui eligendi confeſſorem ſpiret morte concedentis: *in hoc Panor. Ange. Silu. Cord. Feli. & alij citati à Sanchez tenent quod ſic: at Sanchez n. 74. & 75.* tenet non ſpirare morte concedentis, etiam re integra. Quia (ait) iſta facultas non tanquam delegatio, ſed tanquam gratia facta reputatur, vt etiam contrarij fatentur: alias, etiam ſi eſſet à Papa conceſſa periret: & patet, quia in hoc caſu non datur: directè facultas confeſſori, ſed pœnitenti, & conſequenter confeſſori electo indirectè: & ſic ſtatim ac conceditur cenſetur gratia abſoluta & perfecte facta, reſpectu pœnitentis cui conceditur.

Si arguitur iuriſdictió, non datur ſacerdoti eligendo quouſque actu eligatur: at quando eligitur non poteſt ei dari iuriſdictio ab Epiſcopo mortuo, nec à pœnitente, qui ſolet eſſe laicus: ergo. Ad hoc reſp. quod datur à concedente licentiam, cuius virtus moraliter manet, in priuilegio, vel gratia ita conceſsis: quia concedens iſtam facultatem extunc transfert iuriſdictionem in alium quantum eſt, ex efficacia volnntatis quam tunc habet, quæ dum non retractatur à concedente, vel ſucceſſore, ſat eſt abſque noua voluntate: & ſola applicatio quaſi materialis, ad talem perſonam deeſt, quæ ſufficienter fieri poteſt virtute priuilegij permanentis. *Iſta eſt ſententia Naua. in c. placuit n. 162. de pœni d. 6. Manu. Rod. in qq. reg. to. 2. q 46. ar. 8. Enriq. lib. 7. de indul. c. 21. n. 9. Suarez de pæni. diſp. 17. ſec. 4. n. 8. & 9. Sa. ver. gratia, n. 4. & alij quos refert, Sanch lo. cit.*

Tertio ſequitur, licentiam celebrandi in priuato oratorio conceſſam ab Epiſcopo non ſpirare eius morte: cum ſit gratia facta: ita Naua. *ex deciſ. Rotæ in c placuit, nu. 163. de pœn d. 6. &* idem eſt de licentia faciendi, alias vetita: vt comedendi carnes non ieiunandi, aut prædicandi. Iſtę enim ſunt gratiæ factæ: ita Naua. *lib. 5. conſ. 6. de priui.* item non ſpirat facultas diſpenſandi cum perſonis incertis & indeterminatis: quia cum in gratiam diſpenſaturi ſit conceſſa, cenſetur gratia facta, vt in ſimili de poteſtate conferendi beneficia perſonis incertis ſtatuitur, in cap. ſi cui nulla de præben. in 6. cum enim hæc non ſit poteſtas ad iuriſdictiouem contentioſam exercendam, numeratnr inter gratias factas: *ita Fred. Ioan. And. Panor. Feli. & alij quos refert & ſequitur Sanchez nu.* 80. *Ange. Roſe. Silu. Armi. Tabie. ver gratia & Naua in Man. c. 27. n. 253.* idem etiam dicendum de licentia teſtandi conceſſa Epiſcopo monacho, eſt enim gratia facta: *ita Coua. Nauar. Enriq. Gutie. & alij quos refert & ſequitur Sanchez num.* 82. & ob eandem rationem, idem dic de dimiſſoriis ad ordines conceſsis ab Epiſcopo, capitulo, vel prælatis religionum: *ita Doctores cit. & Ledeſm. c. 8 de ordine.* Item, licentiæ ad omnia conceſſæ à quouis ſuperiore abſolute, & non ad certum vſum temporaneum, vel ad certum tempus ſunt perpetuæ dum à concedente ſucceſſore, vel ſuperiore non reuocantur: cum ſint gratiæ factæ: *ita Panor. Cardi. & alij quos refert & ſequitur Sanchez, n 85.*

Et intellige prædicta ſtando in iure communi, & ſecluſis peculiaribus ſtatutis, alicuius ſtatus, aut religionis: quæ ſemper erunt ſeruanda, ſicut in religione Seraphica inter acta cap. generalis Toleti, celebrati anno 1583. cap. 16. §. de caſibus reſeruatis habet, quod gratia alicui à generali, vel prouinciali conceſſa pro abſoluendo à caſibus reſeruatis, non ſpirat mortuo concedente, ſi alius eius loco non ſit electus: itaque ſecundum hoc quando alius concedentis loco, ſit electus ſpirat.

DVB. 2. an priuilegium ceſſet per non vſum?

I. Concluſio, priuilegium conceſſum Eccleſiæ, ceſſat per non vſum quadraginta annorum, ſecundum Innocen. 3. *in cap. accedentibus de priui.* Et contra Eccleſiam Romanam

nam

Digitized by Google

nam eſt neceſſaria præſcriptio, ſeu non vſus centum annorum.

II. Concluſio: contra monaſteria, loca, perſonas, vel alia bona religioſorum non currit præſcriptio, non vſus niſi poſt 60. annos: ita conceſsit Benedictinis Eug. 4. bu. 7. imo bu. 17. concedit Benedictinis Romæ: quod ſicut contra Romanam Eccleſiam, non niſi centenaria currit præſcriptio: ita dicto monaſterio minoris temporis præſcriptio non obſtat. Et iam hoc priuilegium eſt ad totum ordinem extenſum, ac alijs ordinibus communicatum *iuxta dicenda ca.* 4

III. Concluſio: priuilegium conceſſum perſonæ priuatæ ceſſat, per non vſum decem annorum: *iuxta l.* 1. *de nundinis, & Bald. in l. omnes populi ff. de iuriſdic. Armi. ver. priuilegium* & idem tenet Bart. cum communi de priuilegio conceſſo communitati, in cap. cum acceſsiſſent, ſecluſo, ſcilicet, priuilegio circa hoc & ſtando in iure communi.

IV. Concluſio: vt currat dicta præſcriptio requiritur. *Primo*, quod habeatur notitia talis priulegij, & voluntas non vtendi illo. *Secundo*, quod occurrat caſus de quo loquitur priuilegium infra tempus talis præſcriptionis: alias ſi non occurrat non amittitur priuilegium.

V. Concluſio: non poteſt prouincialis renuntiare priuilegio ordini cõceſſo: *ita Sil. & Armi. ver. exemptio: & patet ex ca. cum tempore de arbi.* vbi dicitur exemptum non poſſe renuntiare, quando ſcilicet cedit, non tantum in ſuum fauorem, ſed etiam in fauorem aliorum: & in conſti. ordinis prædicatorum *d.* 1. *cap.* 18. imponitur pœna grauioris culpæ, renuntianti alicui priuilegio ordini conceſſo: ſine aſſenſu capituli generalis: & ibi dicitur, quod renuntiatio ſine tali licentia facta eſt nulla.

VI. Concluſio, quando Papa confirmat aliqua priuilegia hoc tenore, ſcilicet quatenus ſunt in vſu, hoc eſt, quæ adhuc ſunt in vſu per iſta verba fit, quod ſi ſint aliqui anni tranſacti pro præſcriptione contra talia priuilegia incipiant, de nouo priuilegia ex inſtanti talis confirmationis: ac ſi tunc de nouo concederentur: & ſic anni tranſacti nil deſeruiunt præſcriptioni: *ita Cord. in addi. ad comp. ti. abſolutio, quæ ad ſæculares, 2. verſ quod d* §. 15. Item ſi in confirmatione priuilegiorum addantur iſta verba, ſcilicet, de nouo concedimus: intelligitur, de priuilegijs, alias non reuocatis: ita declarat Iul. 2. *Bul.* 9. niſi alias addantur iſta verba, ſcilicet, non obſtantibus reuocationibus Apoſtolicis: tunc enim per iſta verba viuificantur & de nouo conceduntur, etiam priuilegia reuocata: *ita Cord. & Panorm. in ca. cum ſuper de cau. poſ & propri & Poſ. tit. abſolutio* 1. §. 122. & 123. & multi Doctores Salmantini: ita determinarunt, vt teſtatur *Rodri. in quæſtionibus regul. tom.* 1. *quæ.* 8. *arti.* 2. alias illa verba, non obſtantibus reuocationibus Apoſtolicis, &c. nil operarentur: cum tamen verba poſita in literis Apoſtolicis, aliquid debeant operari.

DVB. 3. An priuilegium ceſſet per vſum contrarium?

I. Concluſio: ſtando in iure communi priuilegium ceſſat vnico actu contrario directè facto à habente poteſtatem renuntiãdi priuilegio: ſic enim cenſetur ille renuntiare, niſi alias fiat proteſtatio in contrarium, iuxta doctrinam Bartol. communiter receptam, in le. 1. C. de his qui ſpon. Et intelligitur concluſio. *Primò*, de priuilegio habente actum momentaneum, ſicut in caſu cap. cum acceſſiſſent de conſt. Si. n. alicui Eccleſię conceditur, non habere primiceriũ, & canonici contraueniunt huic priuilegio, eligendo etiam ſemel primicerium: amittitur illud priuilegium. Non tamen intelligitur concluſio, de priuilegio habente actum ſucceſsiuum: vt ſi conceditur alicui priuilegium non ſoluendi decimas, aut alia tributa, ſemel illa ſoluendo: etiam ſine proteſtatione non amittitur priuilegium: *ita Bart. in l. fin. infra de conſtitut. principum, & Alexand. conſ.* 193 *qui citat Boſium in pract. crim. ti. de princi. & priui. n.* 320. Vbi etiam aduertit, quod ſi ue priuilegium conſiſtat in

faciendo,ſiue id non faciendo non amittitur quando poteſt capi alia coniectura, quam coniectura renuntiationis priuilegij:ſecundum glo.communiter receptam in c.cum illorum de præben. *Secundò* intelligitur concluſio, de priuilegio conceſſo perſonæ priuatæ,non de conceſſo communitati, aut Eccleſiæ: *ita Armi.ver. priuilegium ex gl. in c. cum acceſſiſſent.* Etſi obijcias quia deciſio iſtius cap. cum acceſsiſſent,procedit de priuilegio non eligendi primicerium conceſſo canonicis Eccleſiæ Tulingenſis:quod tamen ibi decernitur amitti per vnam contrauentionem.Ad hoc reſpondetur, quod hoc priuilegium non eſt datum fauore Eccleſiæ, ſed fauore & intuitu perſonarum,& ſic amittitur vna contrauentione: *ita habetur ibi in glo.*

II. *Concluſio*: priuilegia religioſorum non amittuntur per vnam,aut plures contrauentiones: *ita conceſſit Benedictinus Eug. 4. bu.9.& Celeſtinus bu.11.*

DVB. 4. An priuilegia ceſſent per reuocationem?

I. *Concluſio*: affirmatiua & omnibus certa. Not.tamen, quod quando gratia ſeu priuilegium conceſſum reuocatur, non ſpirat ante certificationem de reuocatione: niſi quando Papa velit expreſſe, ſtatim non valere: *ita Silu.ver.gratia, & Gemini. ca. 1. de conceſſione preben. in 6. & iuxta dicta cap. 1. dub 3.* Secundo not.quod gratia iam facta,ſeu diſpenſatio, aut priuilegium non tollitur per legem contrariam ſequentem:etiamſi effectus pendeat à futuro euentu, ſicut forma data pro teſtamentis faciendis non comprehendit,teſtamenta iam facta, licet nondum ſint ſortita effectum. Præterita enim perfecte acta non tolluntur, per diſpoſitionem ſequentem, etiamſi effectus eorum pendeat à futuro euentu: *ita Nauar.lib.4 conſ.1.ti.qui filij ſunt legi.cum Panor.Imola. Feli.& Bart.*

II. *Concluſio*: priuilegia regularium non reuocantur per generalem reuocationem omnium priuilegiorum: quia cum iſta ob merita concedantur non reuocantur, licet in reuocationibus verba generalia & geminata ponantur: ita Mando. *in regula Cance.3.quæſt.8.num.6. Secundò Leo 10.inter viua ora.num.19. conceſſit minoribus die 15. April. anni 1516.* quod per reuocationem omnium priuilegiorum etiam mendicantium, non intelligantur,reuocata, vel ſuſpenſa priuilegia,indulta,vel gratiæ minorum:niſi de illis fiat expreſſa mentio ſpecificè & nominatim, & iſta conceſsio ſaltem quo ad illa verba,ſpecificè,& nominatim tantum verificantur, reſpectu reuocationum priuilegiorum mendicantium ab eodem Leone promulgatarum,non reſpectu Pontificum ſucceſſorum: iuxta modo dicenda.

III. *Concluſio*: ad hoc quod regularium priuilegia reuocentur, non eſt neceſſe, quod illorum fiat expreſſa mentio de verbo ad verbum,licèt hoc in eorum conceſsionibus aliquando poſtuletur. Sat eſt enim quod eorum fiat mentio ſub quauis forma generali:& iſte eſt ſtylus Curiæ, nec in vllis fere reuocationibus priores literæ inſeruntur. Niſi fortè aliquando ad abundantiorem cautelam: aliàs ſi hoc eſſet neceſſarium,manus Pontificum eſſent ligatæ ad reuocandum conceſſa à ſuis prædeceſſoribus: cum ſit moraliter impoſsibile omnia ſcire:ad hoc,quod in literis reuocatorijs priores literæ inſerantur: *ita Armi.ver.priuilegium. Et idem ait de teſtamentis reuocantibus, aliqua ex prioribus teſtamentis.*

DVB.5. An priuilegia regularium reuocata à Leone 10. ſint poſtea reualidata?

I. *Concluſio*:Leo 10.in Con.Latera.anno 1516.die 19. Decemb. (*& refertur à Rod. in compen.bu.45.inter bullas Leonis*) reuocat aliqua priuilegia regularibus antea conceſſa. *Primò*,Alexan.4.Bu. 25.conceſſerat,quod pacta & conuentiones, factæ in præiudicium ordinum & ſuorum priuilegiorum, cum prælatis,rectoribus & clericis Eccleſiarum, aut cum alijs:ſint irritæ ſine licentia generalis vel prouincialis factæ, aut niſi acceptentur à generali,aut à capitulo generali: ita etiam conceſsit Honorius 4.*bu.* 1. & licèt hoc ſit poſtea reuocatum à Bonifa. 8. tamen poſt hæc

Digitized by Google

hæc Iul.2. *Bu.26.* declarat nullas eſſe tranſactiones & concordias ſuper funeralibus & quartis, etiam ſi fiant cum licentia prouincialis, vel vicarij generalis, ſine conſenſu generalis, vel capituli generalis, aut ſine confirmatione eorundem. Sed in Bu.45. prædicta Leo.10. ſtatuitur, pacta & conuentiones factas inter curias & prælatos regulares valere: niſi per ſequens capitulum generale, vel prouinciale refutentur, & talis refutatio ſit debito tempore intimata. *Secundò* ſtatuitur presbyteros ſeculares poſſe in Eccleſijs regularium deuotionis cauſa celebrare, & quod regulares libenter eos recipiant.

Tertiò quod religioſi non incrent proceſſionaliter, cum Cruce in alienas parochias ad leuanda corpora defunctorum in ſuis domibus ſepelienda: niſi vbi de hoc ſit conſuetudo, vel niſi clerici requiſiti ad deferendum corpus id facere recuſent, vt etiam concesserat Sixtus 4. inter viua orac.

Quartò, quod non poſſint religioſi abſoluere laicos & clericos à ſententijs ab homine latis *ſed de hoc cap.7.du.1.*

Quintò, quod religioſi ordinandi, poſſint per ordinarios examinari, & per eoſdem ſi competenter reſpondeant libere admitti, ac in eorum domibus ab alio, quam à diœceſiano Epiſcopo, (niſi ipſo, aut eius vicario ſuper hoc cum debita inſtantia requiſito, & ſine cauſa rationabili contradicente, vel eo à diœceſi abſente) ad dictos ordines promoueantur. *ſed de hoc c.8. dub.1.*

Sextò, quod Eccleſiæ, aut altaria religioſorum conſecrentur & benedicantur ab Epiſcopo diœceſiano: niſi bis, vel ter requiſitus cum debita reuerentia, & inſtantia, venire recuſet: & ſic manet reuocata Bul. 1. *Vrba. 2. & bu.5. Innocen. 8. concessa Abbati Ciſter. & communicata à Greg.14. bu.3.* alijs Abbatibus dicti ordinis: quibus poterant prælati regulares Eccleſiam, altaria, etiam de nouo conſtructa, translata, reſtaurata, aut mutata chriſmate ſacro ab aliquo antiſtite Catholico recepto conſecrare: *de quo cap. 5. dub. 9.*

Septimò, quod non poſſint religioſi ſine conſenſu curatorum ſponſos benedicere.

Octauò, quod religioſi ſub pœna centum ducatorum, non pulſent campanas in Sabbato ſancto: antequam campana Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſetur: & nomine Matricis Eccleſiæ, intelligitur Eccleſia Cathedralis, *vt habetur in ca. venerabili de verb. ſignif.*

Nonò, quod religioſi maneant ſeculares, vt ſoluant decimas.

Decimo, quod conſeruatores religioſorum ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti, nec vllum reum trahant vltra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis, *ſed de hoc dicemus, c.10. dub.1. & 3.*

Vndecimo, quod excommunicati ob aliquod intereſſe, ordinem mendicantium intrare volentes, non poſſint abſolui, niſi præuia ſatisfactione: procuratores, etiam operarij, & famuli religioſorum ſubſint ſententijs excommunicationis Epiſcoporum, *ſed de hoc c.5. dub.4.*

Duodecimo, quod fratres & ſorores tertij ordinis, mantellati, corregiati, pinchochere cordelati, & alij quouis nomine nuncupati, in proprijs domibus habitantes: non gaudeant priuilegijs collegialiter viuentium, & caſtitatem vouentium. Et poſt hæc idem Leo 10. bu.44. apud Manu. Rod. quæ eſt poſterior quam dicta bulla 45. *vt patet ex eorum datis:* iſta declarat ſic, quod dicti fratres & ſorores, licet poſſint eligere ſepulturam vbi velint tenentur tamen Euchariſtiam in Paſchate, extremam Vnctionem, ac alia ſacramenta præter pœnitentiam, à proprio ſacerdote recipere. Et tenentur ad alia onera laicorum: nec ſunt admittendi ad diuina, quando interdicto cauſam, vel dantibus cauſam, dederunt auxilium, conſilium, aut fauorem: ac collegialiter viuentes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem expreſſo voto etiam ſimplici, vt ibi declaratur, & ſub dicto habitu vitam ducentes priuilegijs quibus fratres ordinis, cuius tertiæ regulæ habitum geſtant gaudere debent. Prout in Conc. Late. continetur, etiam ſi ha-

bitent in proprijs, vel conſanguineorum domibus.

Vltimò, in dicta Bul. 41. ſtatuuntur alia quæ poſtea in Con. Trid. iterum renouantur: vt dicemus dub 6. *Primò*, quod Epiſcopi poſſunt viſitare Eccleſias parochiales monaſteriis vnitas. *Secundò*, quod religioſi à prælatis requiſiti vadant ad profeſsiones ſolemnes. *Tertiò*, qualiter religioſi debeant ordinariis præſentari, pro confeſsionibus ſæcularium audiendis. *Quartò*, quod ſuis tantum famulis dum durant in eorum obſequio (cum limitatione dicenda dub. 6.) poſſunt viaticum, pœnitentiam, extremam vnctionem miniſtrare. *Quintò*, quod teneantur publicare & ſeruare in ſuis Eccleſijs, cenſuras ab ordinario in eius Eccleſijs promulgatas: quando ab eiſdem ordinariis ſint requiſiti. Prædicta omnia ſtatuuntur in dicta Bulla reuocando contraria priuilegia religioſorum. Et de iſtis dubitatur, an adhuc modo ſint reuocata: & non procedit dubium de modo numeratis in Conc. Trid. reuocatis: de his enim, ac de aliis ibi reuocatis dicetur dubio ſequenti, ſed de ſolis reuocatis, aut moderatis in dicta bulla 45.

II. *Concluſio*: aliqua ex priuilegijs in dicta bulla reuocatis ſunt poſtea à Pontificibus ſucceſſoribus, iterum religionibus conceſſa in toto, vel in parte, *vt notabimus in ſuis locis*.

III. *Concluſio*: probabiliſsimum puto eſſe iam reualidata priuilegia à Leo. 10. in bu. 45. prædicta reuocata: & ad hoc moueor non propter rationes Man. Rod. *quibus in qq. reg. to. 1. q. 8. tenet & probat iſtam ſententiam*, ſed ex eo, quod multi Pontifices poſt Leonem diuerſorum ordinum priuilegia confirmarunt excipiendo tantum, quæ per non vſum ſunt reuocata, & quæ ſunt contraria decretis Conc. Trid. ac ſacris Canonibus eiuſdem ſcilicet Concil. Trid. cum in illo decreta & canones contineantur: ſic confirmat Greg. 13. bul. 1. priuilegia minorum. Eodem etiam tenore confirmat idem Greg. bul. 20. priuilegia Ciſtercienſium: & bu. 13. priuilegia ſancti Hieronymi, Ieſuatarum: & bul. 14. priuilegia Militiæ Sancti Ioannis: & Bul. 15. priuilegia Præmonſtratenſium: & ſic de aliis & excipiendo tantum quæ non ſunt in vſu, & quæ ſunt tantum contra Concil. Trident. firmat magis noſtram concluſionem: nec valet dicere, quod dicta priuilegia erant reuocata ſaltem per non vſum: quia ad iſtam reuocationem per non vſum vt conſtat ex dubio tertio, eſt neceſſaria non vſus centum annorum. Quos certum eſt, non tranſiſſe à reuocatione Leonis, vſque ad primam confirmationem dictorum priuilegiorum: imo nec ſexaginta. Item, per hoc quod Conc. Trid. reuocat aliqua ex priuilegiis reuocatis in dicta bulla Leo. 10. virtualiter inſinuat, & vult alia non eſſe reuocata, ſed in ſuo robore permanere; ſicut ex eo, quod apponendo Pius 5. in ſuo proprio motu de cenſibus aliquas conditiones ex appoſitis à Martino 5. & Calixto 3. in ſuis decretis de cenſibus omittendo alias, colligunt Theologi, iſtas conditiones omiſſas à Pio 5. non eſſe iam neceſſarias pro cenſibus.

Tandem iſta concluſio efficacius comprobatur, tum ex quadam bulla Pauli 5. quæ incipit: Ad perpetuam rei memoriam. Data Romæ, 1. die Decemb. anni 1609. vbi confirmat & innouat, tàm pro foro conſcientiæ, quam pro foro externo, omnes gratias, indulgentias, priuilegia, &c. minoribus etiam per communicationem cum alijs ordinibus conceſſa: ac etiam à Clem. 8. ex certa ſcientia antea confirmata, non excipiendo priuilegia, quæ non ſunt in vſu, ſed illa tantum quæ non aduerſantur decretis Concil. Trid. & ſaluis etiam decretis ab eodem Clem. 8. conceſsis in fauorem fratrum reformatorum. Tum etiam adhuc fortius oſtenditur concluſio ex quibuſdam literis monitorialibus Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, ad fauorem & pro manutentione priuilegiorum ordinis prædicatorum, incipientibus: Ioannes Dominicus Spinula, datis Romæ die 14. Octob. anni 1612. Vbi fidem facit Paulum 5. ad inſtantiam procuratoris generalis dicti ordinis manutenere, & velle in ſuo robore manere omnia priuilegia, quomodo-

modolibet à prædeceſſoribus, etiam per viam communicationis dicto ordini conceſſa. Et præcipit ordinariis, & omnibus alijs ſub grauiſsimis cenſuris excommunicatione, ſuſpenſione, &c. ne eos impediant quo minus eiſdem priuilegiis, gratiis, immunitatibus & exceptionibus vti valeant: & ſignanter manutenent priuilegium Iuli.3. die decima Iulij anno 1551. in quo ampliſsimam facit communicationem ordini prædicatorum, priuilegiorum omnium ordinum. Et ſpecialiter communicat dicto ordini, omnia priuilegia congregationi S. Mariæ Fulienſis conceſſa, in quibus inter alia ab ordinario eximuntur, & immediate Sedi Apoſtolicæ ſubduntur, & à decimarum taliũ & exactionum aliarum ſolutione liberantur. Item, tollitur ab omnibus facultas interpretandi illorum priuilegia, & ſoli Papæ iſtorum interpretatio reſeruatur. Deinde præcipitur ne quis per ſe, vel per alios audeat, iſtos religioſos, conuentus, Eccleſias, domos contra formam dictarum literarum Apoſtolicarum moleſtare, vexare, vel perturbare, aut in eos aliquam iuriſdictionem vllo prætextu exercere, viſitare, punire, corrigere, ſeu emendare aut de reditibus & bonis conuentus fratrũ & monialium, aut receptis, & expoſitis eorundem aliquam exigere rationem, &c. hæc & alia communicat Pau.5. in iſta bulla ordini prædicatorum: & tam iſta quam omnia alia ab alijs Pontificibus conceſſa, ſine exceptione aliqua vult in ſuo robore permanere. Vbi nota, quòd licèt in hac bulla, ſicut nec in Bul.26. Greg 13. vbi priuilegia Societatis Ieſu confirmantur, non excipiantur priuilegia contraria Concil. Trid. tamen ex ſtylo Curiæ Romanæ ſemper iſta priuilegia intelliguntur excepta. *Vt teſtantur Naua. & alij curiales.*

DVB. 6. an priuilegia regularium à Con. Triden. reuocata adhuc ſint etiam pro foro conſcientiæ reuocata?

1. *Concluſio*: in Concil. Trident. multa decreta ſtatuuntur, expreſsè reuocando priuilegia regularium cõtraria dictis decretis. Primo, *in ſe.5.c.2. de ref.* præcipitur religioſis ne prædicent, etiam in ſuis Eccleſijs, ſine ſuorum ſuperiorum approbatione: & cum iſta approbatione Epiſcopo ſe præſentent, & ab eo benedictionem petant. Et quod in Eccleſijs quæ non ſunt ſuorum ordinum, non prædicent ſine Epiſcopi licentia, nec in Eccleſiis ſuorum ordinum prædicent, contradicente Epiſcopo: ſed de hoc dixi lib.1. cap.7. dub.2. *Secundò ibidem dicitur*, quod ſi prædicator quis errores, vel ſcandala diſſeminet, etiam in ſuo monaſterio Epiſcopus ei prædicationem interdicat: & ſi hæreſes prædicet, ſecundum iuris diſpoſitionem aut loci conſtitutionum procedat, licèt prædicator ipſe generali, vel ſpeciali priuilegio, exemptum ſe eſſe prętendat. *Tertiò in ſe.14.c.11. dicitur*, quod nullus ſuperior regularium, etiam vigore cuiuſuis facultatis, religioſum alterius ordinis ad habitum, vel profeſsionem admittat: niſi in ordine ad quem transfertur ſub obedientia ſuperioris in clauſtro perpetuo viuat. Et ſic tranſlatus etiam ſi ſit canonicus regularis ad beneficia etiam curata incapax exiſtat. *Quartò in ſe.22. decreto*, de obſerua. in Miſſa præcipitur Epiſcopis, vel aliis ordinariis, nè patiantur Miſſam celebrari, etiam à regularibus in domibus priuatis: atque omnino extra Eccleſiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata, oratoria ab eiſdem ordinariis deſignanda & viſitanda. *ſed de hoc dicitur c.5 dub. 7. Quinto, in ſe.23 c.10. dicitur*, quod non liceat abbatibus, aut aliis quantumuis exemptis infra fines alterius diœceſis, vel ſubditis alterius ſed tantum ſuis regularibus tonſuram & ordines minores conferre. *Sextò, ibi c.11. dicitur*, quod nullus ad ſubdiaconatum ante vigeſimum ſecundum ætatis annum, nec ad diaconatũ ante 23. nec ad Presbyteratum ante 25. promoueatur: etiam ſi ſint regulares, nec ſine diligenti examine ordinentur, iſti, non obſtante quouis priuilegio. *Septimò ibi c.13. ibi dicitur*, quod nemini etiam regulari, duo ſacri ordines eodem die conferantur, *Octauò ibi c.*

15.

Digitized by Google

15. *dicitur* quod nullus etiam regularis audiat confeſsiones ſæcularium etiam ſacerdotum, niſi ſit parochus, vel ab Epiſcopo per examen ſi ei videatur, vel alias idoneus iudicetur. Et approbationem quæ gratis detur obtineat: & in omnibus prædictis expreſsè reuocantur regularium priuilegia, vt ibi patet.

Nonò in ſe.25.multa præcipiuntur regularibus reuocando eorum priuilegia in contrarium. *Primo,in c.2.dicitur*, quod religioſi non habeant bona immobilia: imo nec mobilia, vt propria, vel nomine conuentus, ſed conuentui incorporentur, & ſuperiori tradantur, *ſed de hoc dixi lib.1.c 3 dub.2.Secundo, in c.3.præcipitur*, quod non fundentur conuentus ſine Epiſcopi licentia obtenta, *ſed de hoc c.9.dub.1.Tertio, in c.5.* vetatur egreſſus monialium à conuentu & ingreſſus ad eas, *de quo dixi, lib.1.c.5.dub 2. & 3. Quarto in c.6.* ponitur modus ſeruandus in electionibus, ſcilicet, per vota ſecreta: & non ſupplendo abſentium voces. *Quinto in c.7.* ponitur modus ſeruandus in electione prælatæ monialium, ſcilicet, quod eligatur non minor annis quadraginta: & quæ octo annis poſt profeſſionem expreſſam laudabiliter vixerit: & ſi nulla talis in conuentu reperitur, ex alio conuentu eiuſdem ordinis eligi poteſt. Et ſi hoc incommodum præſidenti electioni videatur ex his quæ ibi annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſsionem rectè vixerint: Epiſcopo, vel alio ſuperiore, ſcilicet, monialium conſentiente eligatur: & quod præſidens electioni, clauſtra monaſterij non intret, ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularium audiat, vel accipiat: *ſed de hoc dixi lib. 1.c.5.dub. 2. Sexto, in c.10.dicitur*, quod Euchariſtia intra chorum, vel intra ſepta monaſterij monialium, & non in publica Eccleſia minime ſeruetur, non obſtante quouis priuilegio. *Septimo, in ca 11. dicitur*, quod in monaſteriis habentibus curam animarum, præter eas quæ ſunt de eorum familia, regulares & ſæculares iſtam curam exercentes ſubſint, immediate in pertinentibus ad iſtam curam & ſacramentorum adminiſtrationem iuriſdictioni, viſitationi & correctioni Epiſcopi in cuius diœceſi ſunt ſita: nec ibi aliqui etiã ad nutũ amouibiles deputentur, niſi de conſenſu Epiſcopi & præuio examine per eum, aut eius vicarium faciendo. Excepto monaſterio Cluniacenſi cum ſuis limitibus; & exceptis monaſteriis in quibus capita ordinum ſedem ordinariam principalem habent: & exceptis monaſteriis vbi prælati regulares Epiſcopalẽ & tẽporalẽ iuriſdictionẽ in parochos, & parochianos exercent: ſaluo tamẽ Epiſcoporũ iure qui maiorem in dicta loca, vel perſonas exercent iuriſdictionem. Vbi not.1. non poſſe Epiſcopos viſitare ſacriſtias, paramenta, vaſa ſacra, altaria, Euchariſtiam in Eccleſijs regularium, quibus non incumbit cura animarum ſæcularium: ita declarauit Congregatio Cardi. in tempore Clem. 8. *vt refert Rod. in compendio. Secundo* not. quod religioſi & vicarij etiam ſæculares Eccleſiarum monaſteriis vnitarum in vacatione iſtarum Eccleſiarum : non ſint vocandi ad concurſum per edicta iuxta Conc. Trid. ſed præſentati à prælatis religioſorum approbentur ab ordinarijs: ita concedit Sixtus 5. bu.22. & in bu.24. concedit, quod iſti vicarij, ſeu parochi ſint ad nutum amouibiles per monachos: & taxato eis ſeruientibus ſalario decenti reliqui fructus monaſterio cedant. *Octauo, in c.12. dicitur*, quod cenſuræ & interdicta etiam ordinariorum mandante Epiſcopo, à regularibus in eorum Eccleſijs & publicentur & ſeruẽtur, & dies feſti ab Epiſcopo præcepti ſeruentur, etiã à regularibus. *Nono, in ca. 13. dicitur*, quod Epiſcopus amota omni appellatione componat regularium controuerſias, etiam circa præcedentiam in proceſsionibus exortas: & quod exempti omnes, tam clerici ſæculares, quam regulares & monachi, ad publicas proceſsiones vocati accedere compellantur: his tantum exceptis qui ſtrictiori clauſura perpetuo viuunt: & exceptis etiam illis qui diſtant à ciuitate per dimidium miliare vt declarauit Congregatio Card. in tempore Cle. 8. *vt refert Manu. Rod in compendio.*

Nono

Nono, in c. 14. dicitur, quod regulares extra clauſtra monaſterij ita notorie delinquentes, quod populum ſcandalizant, inſtante Epiſcopo à ſuperiore intra tempus ab Epiſcopo taxatum ſeuerè puniantur. Ac de punitione Epiſcopum certiorem faciat: ſin minus à ſuo ſuperiore ab officio priuetur, & reus ab Epiſcopo puniri poſsit. *Decimò*, in c. 15. *dicitur*, quod profeſsio regularium vtriuſque ſexus non fiat ante decimum ſextum annum expletum. Et niſi habitu ſuſcepto per annũ in probatione ſteterit, alias profeſsio ſit nulla. *Vndecimò*, dicitur *in cap. 16.* quod renuntiatio nouitij vt valeat, fiat de licentia Epiſcopi, aut eius vicarij: & infra duos menſes proximos ante profeſsionem. Ac non aliter ſuum effectum ſortiatur, niſi profeſsione ſecuta: nec ante profeſsionem præter victum & veſtitum aliquid à parentibus, propinquis, vel curatoribus ex bonis nouitij monaſterio detur: ne ſic diſcedere nequeat, quia monaſterium totam, aut maiorem partem ſuæ ſubſtantiæ poſsideat: nec facilè ſi diſcedat recuperare poſsit. Et ſub anathemate præcipitur dantibus & accipientibus, ne hoc vllo modo fiat. Et quod abeuntibus ante profeſsionem omnia ſua reſtituantur, & ad hoc per cenſuras ſi opus ſit ab Epiſcopo compellantur, *ſed de hoc dixi li. 1. c. 2. dub 3.*

Duodecimo, in c. 19 præcipitur regularibus ne tranſeant ad laxiorẽ religionem: nec poſsit alicui concedi licere à ferendi occultè habitum ſui ordinis: de quo dixi, *lib. 1. cap. 7 dub. 4.* & ſtatim *in cap. 22.* ſubditur hæc omnia & ſingula in ſuperioribus decretis contenta præcepit ſancta Synodus obſeruari, in omnibus Cœnobiis, monaſterijs, collegijs, &c. non obſtantibus eorum priuilegijs, &c. Vbi illa verba in ſuis ſuperioribus decretis contenta loquuntur, de decretis iſtius 25. ſeſsionis non de alijs aliarum ſeſsionum: & ſic priuilegia decretis iſtius ſeſsionis contraria tantum reuocantur in illis verbis, nõ obſtantibus eorum priuilegijs: *ita Rod. in qq. reg. to. 1. q. 8. ar. 6.*

Decimò, in ſe. 25. c. 11. de refor. vetantur locationes bonorum Eccleſiæ anticipatis ſolutionibus, in damnum ſucceſſorum. *Vndecimò, ibi cap. 13.* ſtatuitur de quarta funerali ſoluenda Cathedralibus & parochialibus Eccleſijs, quæ ſolita eſt perſolui ante annos quadraginta, ſed de hoc dicetur latius *ſup ca. 9 dub. 5.* In prædictis ergo decretis expreſsè reuocantur regularium priuilegia. Et iſta tãtũ priuilegia ſic reuocata cẽſẽtur cõtraria Con. Trident. de quibus fit ſermo quoties in confirmatione priuilegiorum regularium, excipiuntur priuilegia contraria Conc. Trid. ita ſentiunt multa ſapientiſsimi quos refert & *ſequitur Rod. in qq. reg. to. 1. q. 8. ar. 6.* Ex hoc ſequitur, quod licet in eodem Concil. Trid. *ſeſſ. 23 cap. 8.* de refor. ſtatuatur; quod ordines celebrentur temporibus à iure ſtatutis: quia tamen ibi non reuocantur regularium priuilegia, quæ habent circa hoc, poſſunt religioſi iuxta illa ordinari extra tempora ſtatuta pro ordinibus celebrandis: & ita declaratum eſt à Congregatione Card. in tempore Gregor. 13. *de quo Rod. in compen.* Nec iſta & ſimilia priuilegia cenſentur contraria illi decreto, nec per illud reuocari: cum lex generalis non reuocet priuilegium paucorum, quando de illo ſaltem in generali non fit expreſſa reuocatio iuxta dicenda *c 6 dub 1.* & ita tenent *multi ſapientiſſimi Theologi & Iuriſtæ*, quos refert & ſequitur Rod. quam ſententiam, ait, ſecutus quidam Epiſcopus ordinauit extra tempora quoſdam religioſos. Secundò ſequitur, quod licet *in ſe. 24 ca. 4 de refor ſtatuatur*, quod non ſubdiaconus voce careat in cap. quia tantum ibi non reuocantur priuilegia religioſorum, nec eorum ſtatuta, aut conſuetudines, poſſunt religioſi, ſi circa hoc habent priuilegium vocem habere prædictam, etiam non ſubdiaconi: & ita declarauit Congregatio Cardi. fratri Gaſpari Paraſelo generali minimorum, anno 1573. quod ſcilicet Conciliũ non contrariatur conſtitutionibus regularium: ſi in aliquo ordine non ſubdiaconi de conſuetudine, conſtitutione, vel priuilegio ad actus capitulares admittantur.

DVBIVM ergo præſens procedit de priuile-

I

uilegiis modo explicato contrariis Concil Trid. an per illud ſint adhuc etiam in foro conſcientiæ reuocata vnde ad hoc ſit.

II. Concluſio: prædicta priuilegia ſaltem pro foro externo, ſunt adhuc reuocata in dictis decretis, & clarius in bulla Pau. 4. quæ incipit: In principis Apoſtolorum ſe 'e. *Secundò*, quia quoties Pontifices poſt Conc. Trident. confirmant priuilegia regularium addunt expreſsè. Dum tamen non ſint contra Conc. Trid. ita confirmant priuilegia minorum Greg. 13. bul. 1. & Clem. 4. bu. 9. ſic confirmat priuilegia Hieronymianorum *& bu.* 20. *priuilegia Præmonſtratenſium*: *& bu.* 21. *& 22. priuilegia Benedictinorum*. Et idem de alijs confirmationibus, vna excepta confirmatione Gregor. 13. *bul.* 26. priuilegiorum Societatis Ieſu, de qua dixi dubio quinto. Nec obſtat, quod Pius 5. bulla 7. quæ incipit: Et ſi mendicantium ordines, multa concedit religioſis ex priuilegijs in Concil. Tridentin. reuocatis: quia poſtea Greg. 13. *in bul.* 33. quæ incipit: In tanta rerum, & negotiorum mole ſtatuit, de prædictis, & alijs literis Pii Quinti, de eiſdem rebus pro quorumlibet, regularium, ordinibus editis: eam diſpoſitionem, ac deciſionem haberi de cætero, quæ ſiue ex iure veteri, ſiue ex ſacris decretis Conc. Trid. ſiue alias legitime ante editionem dictarum literarum erat: ac ſi ipſe non emanaſſent, ad quam diſpoſitionem illa omnia reducit.

III. *Concluſio*: certiſsimum puto, non poſſe religioſos vti etiam in foro conſcientiæ priuilegiis modo explicato contrarijs Conc. Trid. Iſta concluſio eſt contra Manu. Rod. *in qq. reg. to.* 1. *q.* 8. *ar.* 9. vbi ſuam ſententiam probat ex quodam viuę vocis oraculo Pij 5. vbi Pius 5. confirmat priuilegia minorum pro foro conſcientiæ, & conſequenter aliorum religioſorum: etiam illa, quæ ſunt contra Conc. Trid. Nec iſta conceſsio (ait Manuel) reuocatur à Greg. 13. loc. cit. quia ibi (ait) tantum reuocantur literę & conſtitutiones conceſſæ mendicantibus contrariæ Conc. Trid. ex quibus perturbatio inter Epiſcopos & religioſos ſolet oriri: at ex iſtorum priuilegiorum vſu in foro tantum conſcientiæ, nulla perturbatio oriri poteſt. *Secundò probat*, quia in dicta bulla Greg. non reuocantur (ait) viuæ vocis oracula, etiã cõtra Con. Tri. conceſſa: ſed ſolæ literæ & conſtitutiones, ergo poſſunt religioſi in virtute viuę vocis oraculi Pij prædicti, vti priuilegiis ſibi conceſsis etiam contrariis Concil. Tridentin.

Sed iſtę rationes nihil conuincunt: quia *vt ait Lud. Lop. in ſu.* 1. *p cap.* 8. *de bul. Greg.* 13. *in ſua bulla.* non tantum reuocat priuilegia ſcripta, & literas, ſed etiam reliqua indulta, etiam ſine literis expedita: dum dicitur, quin etiam abrogamus omnia irritantia, & alia decreta, & quæcumque alia noſtris ſtatuto, ordinationi & reductioni contraria: ecce quomodo abrogantur, quæcumque alia, &c. vbi per iſta verba ſatis intelligitur reuocatum, illud viuę vocis oraculum. *Secundò*, quia Greg. 13. in dicta bulla etiam meminit confeſsionum audiendarum, pœnitentiarum iniungendarum à religioſis: quæ pertinent ad forum conſcientiæ. Et etiam, quia non fiunt iſta ita ſecrete quin factum in publicum prodeat, & ad aures Epiſcoporum deueniat: ex quo oriuntur turbationes & lites. Has cupiẽs Papa vitare, & confeſsiones & iniunctiones pœnitentiarum, quæ in foro conſcientiæ fiebant ex indultis Pijs 5. contra decreta ſupra dicta, Conci. Triden. conceſſas: voluit reuocare illa: ex dictis patet noſtra concluſio: & argumentorum Manuelis ſolutio.

DVB. 7. An priuilegia regularium ſuſpendantur per bullam Cruciatę in regnis vbi iſta bulla prædicatur?

Not. quod inter priuilegia regularium quædam conceduntur prælatis regularium pro ſibi ſubditis: alia conceduntur religioſis pro ſibi ipſis, vt quod tali die lucrentur tales indulgentias: alia conceduntur religioſis pro ſæcularibus, vt quod poſsint eos abſoluere à talibus peccatis & cenſuris.

I. *Concluſio*: quando in bulla, vel alibi ſuſpenduntur, aut reuocantur omnia priuilegia, intelligitur de priuilegijs ſimilibus pri-

Digitized by Google

priuilegijs bullæ. Qualia ſunt priuilegia aſſiſtendi diuinorum celebrationi in tempore interdicti, eligendi confeſſorem, lucrandi indulgentias, edendi lacticinia, &c. Secus eſt de priuilegijs circa alias materias diſſimilibus illis quæ in bulla conceduntur: ita Ang. ver. excommunicatio, *quinto, caſu. 31. Fe. Pan. & alij quos refert & ſequitur Man. Ro. in qq. reg. to. 1. q. 13 ar. 23.*

II. *Concluſio*: priuilegia conceſſa prælatis religionum pro ſibi ſubditis, & quæ conceduntur religioſis pro ſibi ipſis, non ſuſpenduntur in bulla: ſed potius ibi excipiuntur à generali ſuſpenſione priuilegiorum. Et Leo 10 *bul.* 43. conceſsit, quod non intelligantur ſuſpenſa per bul. Cruciat. aut alias indulgentias indulta cõceſſa, quoad perſonas minorũ.

III. *Concluſio*: priuilegia conceſſa religioſis pro ſæcularibus, non ſuſpenduntur in bulla: ita Rod. *in qq. reg. to.* 1. *q.* 61. *ar.* 14. vbi retractat oppoſitum, quod docuerat in expoſitione Cruciatæ: & ait iſtam eſſe ſententiam ſapientiſsimorum: & patet, quia in bulla tantum ſuſpenduntur gratiæ conceſſæ, aut concedendę alicui monaſterio, hoſpitali, vel alteri loco pio, vniuerſitati, confraternitati, aut alicui ſingulari perſonæ: ſed priuilegia iſta tertiæ concluſionis ſunt conceſſa ordinibus in eorum fauorem & authoritatem, ergo non ſuſpenduntur: ſed poſſunt religioſi abſoluerè, ſecundum illa priuilegia à peccatis & cenſuris, diſpenſare & commutare vota & iuramenta, licèt ſæculares abſoluendi, aut diſpenſandi, careant bulla Cruciatæ. Sicut etiam per ſua priuilegia, poſſunt religioſi in ſuis domibus miniſtrare Euchariſtiam fidelibus, etiam carentibus bulla Cruciatæ: quia licet hoc & alia priuilegia cedant in bonum ſęcularium, ſed immediatius & principalius reſpiciunt, authoritatem & fauorem religionum. Si obijcias, quia in bulla tantum excipiuntur, à generali priuilegiorum ſuſpenſione priuilegia conceſſa ſuperioribus regularium quo ad ſibi ſubditos, ergo manēt ſuſpẽſa priuilegia illis pro ſęcularibus cõceſſa. Ad hoc reſpõdetur, quod illud dictũ bullæ exceptis grat. js, &c. cõceſsis ſuperioribus mendicantiũ, &c. non eſt exceptio gratiarum conceſſarum religionibus: cum iſtæ, vt dixi, non ſuſpendantur in bulla, ſed eſt exceptio ſuſpenſionis gratiarum, &c. conceſſarum monaſterijs, verbi gratia, indulgentia plenaria conceſſa viſitantibus noſtras Eccleſias in die S. Dominici patris noſtri, ſuſpenditur pro ſæcularibus, qui ſine bulla illam non lucrantur, non tamen ſuſpenditur pro religioſis, ſed ſine bulla lucrantur illam: & ita etiam declarauit Leo 10. inter viua ora. n. 19. quod, ſcilicet, per bullam, aut alias indulgentias reuocantes generaliter, vel ſuſpendentes alia priuilegia, etiam mendicantium, non intelligantur reuocata, vel ſuſpenſa indulta, priuilegia, & gratiæ conceſſæ quo ad perſonas fratrum minorum de obſeruantia, & quo ad ſuſpendendum interdictum, in feſtis Sanctorum ſui ordinis: niſi de his ſpecificè & nominatim fiat mentio, hoc autem quomodo ſit intelligendum dixi dub. 3.

DVB. 5. an excommunicationes contra ſtatuta priuilegia benefactores ſeruitores religioſorum ſint validę & idem de alijs literis?

I. *Concluſio*: quæuis priuilegia & literę obtentę à Sede Apoſtolica contra religioſorum ſtatuta, ſunt nullæ: ita conceſsit Ciſtercienſibus Clem. 4. *bu.* 1.

II. *Concluſio*: cenſurę latę contra priuilegia religioſorum ſunt nullæ: ita conceſsit Minimis Iul. 2. *bul.* 26.

III. *Concluſio*: excommunicationes latæ contra benefactores, vt ſic religioſorum, vel quia communicant cum religioſis, aut ab eis Sacramenta recipiunt, à quocumque ſint latę irritatur ab Eug. 4. *bul.* 9.

IV. *Concluſio*: familiares ſeruitores religioſorum molentes in eorum molendinis, vel coquentes in eorum furnis, aut aliter cum religioſis communicantes, non poſſunt excommunicari, in fraudem priuilegiorum religioſorum: & aliter factum eſt irritum: ita conceſsit Ciſtercienſibus Innocen. 4. *bu.* 26.

(*,*)

CAPVT IV.

De communicatione priuilegiorum.

DVBIVM, an omnes religiones communicent in priuilegiis, id eſt, an eo ipſo, quod alicui religioni conceditur aliquod priuilegium cenſeatur alijs religionibus conceſſum?

1. *Concluſio*: omnes religiones, etiam non mendicantes, communicant in priuilegiis; Leo enim 10. bul. 33. communicauit, & de nouo conceſſit ordini prædicatorum & illius Eccleſijs & oratorijs, & iſta loca viſitantibus, & contribuentibus pro earum manutentione & ornatu & domibus ipſis, generali, prouinciali, priori, fratribus, ſororibus, monialibus, conuerſis, oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de pœnitentia nominatis, & alijs perſonis eiuſdem ordinis: omnes & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, remiſſiones peccatorum, prærogatiuas, fauores, immunitates, exemptiones, facultates, priuilegia & indulta ſpiritualia & temporalia qualiacumque illa ſint, conceſſa ab ipſo, vel à ſuis prædeceſſoribus: & concedenda ab ipſo; vel à ſuis ſucceſſoribus coniunctim, vel diuiſim in genere, vel in ſpecie ordini Minorum, Auguſtinianorum, Carmelitarum, Seruorum S. Mariæ ac Minimorum & eorum Eccleſijs & oratorijs, ac ipſas Eccleſias & oratoria viſitantibus & domibus & præſidentibus, generalibus, prouincialibus & prioribus conuentualibus, fratribus, ſororibus, monialibus, conuerſis & oblatis, ac vtriuſque ſexus perſonis de pœnitentia, ſeu tertij habitus nuncupatis. Et licèt per hoc priuilegium tantum communicetur, ordini prędicatorum expreſsè priuilegia Minorum, Auguſtinianorũ, Carmelitarum, Seruorum B. Mariæ, ac Minimorum: tamen Clem. 7. bu. 2. communicat minoribus priuilegia & gratias conceſſas, & concedendas mendicantibus, & non mendicantibus: & ſic prædicatorum ordo, ac alij quibus Minorum priuilegia communicantur, gaudent eiſdem, per priuilegia communicationis cum conceduntur eis priuilegia Minorũ, Auguſtinianorum, &c. qualiacumque illa ſint in genere, vel in ſpecie coniunctim, vel diuiſim conceſſa & concedenda. Præterquam, quod Iul. 3. *Bul.* 2. conceſsit ordini prædicatorum, domibus, Eccleſijs ac alijs locis eius omnia priuilegia, ab ipſo & prædeceſſoribus conceſſa: alijs mendicantibus, aliiſque ordinibus, congregationibus, confraternitatibus, fratribus, & perſonis, Eccleſijs, monaſterijs, domibus, & oratoriis, ac alijs locis pijs: hæc de priuilegiis communicationis Prædicatorum & Minorum.

Aliæ etiam religiones mendicantes habent ſimilia communicationis priuilegia: ita conceſsit Auguſtinianis Alex. 6. bul. 12. & Carmelitis Sixtus 4. bul. 37. & 38. & Minimis Pius 5. bul. 19 & 20. vbi numerat illos inter mendicantes. Et idem ſtatuit ibi de ordine Seruorum B. Mariæ: & de ordine Ieſuatarum B. Hieronymi, ac de ordine Societatis Ieſu. Hos enim quatuor ordines facit mendicantes Pius 5 ibi: Et ſic gaudent priuilegijs aliorum mendicantium, religiones etiam monachales, & alij non mendicantes: habent etiam ſimul a priuilegia communicationis: *ita conceſsit Benedictinis Eug. 4. bul. 7. & Ciſterc. Greg. 13 bu 3. & Carthuſienſibus Greg. 13. & Pius 5. vt refert Manu. Rod. in qq reg. tom. 1. q. 5. art 6. & ordini S. Hieronymi Pius. 4 & 5. & Sixtus v. vt refert Rod. loc. cit ar. 9 & Adri. 6. bu* 4. fecit amplam communicationem pro fratribus & monialibus SS. Trinitatis & Redemptionis captiuorum: & pro Mercenariis LEO 10. & SIXTVS 5. vt refert Rodrig. arti. 12. & refert in hac quæſtione alia priuilegia communicationis pro aliis religionibus etiam militaribus. Item, moniales prædicatorum, vt conſtat ex priuilegio Leo 10. citato in principio: & moniales minoribus ſubiectę ex conceſsione Bonifac. 8. bu. 5. habent etiam ſimilia communicationis priuilegia cum mendicantibus, & non mendicantibus, etiam ſi dictæ moniales ſint ter-

tiæ

Digitized by Google

tiæ regulæ: ita conceſsit Leo 10. bu. 16.

II. *Concluſio*: communicatio priuilegiorum ſic intelligitur, quod ea quæ conceduntur, v.g. magiſtro generali ordin. præd. cenſeantur communicata generalibus aliorum ordinum: & quæ conceduntur prouincialibus, vel prioribus, cenſeantur communicata ſimilibus prælatis aliorum ordinum: & quæ conceduntur vni religioni, & feſtis eius, cenſeantur communicata alijs religionibus & feſtis eorum: ita declarauit & conceſsit predicatorũ ordini Iul. 2. Bu. 18. & Six. 4. bu. 33. & ſic priuilegia & indulgẽtiæ conceſſę pro feſtis Sanctorum ordinis minorum, intelliguntur communicata prædicatoribus pro feſtis ſuorum Sanctorum, non obſtante quod plures Sancti in vno, quam in alio ordine celebrentur.

III. *Concluſio*: in communicatione priuilegiorum non communicatur, vſus vel non vſus priuilegij, ſed ius vtendi priuilegio: & ſic licèt vnus non vtatur priuilegio multis conceſſo: non præiudicat alijs vtentibus illo: ita Panor. in cap. cum acceſsiſſent de conſti. & Silu. ver. priuilegium, §. 11. Vnde priuilegia vni ordini conceſſa: quæ per communicationem alijs ordinibus ſunt communia, non amittuntur, niſi legitimo tempore contra illa præſcribatur modo dicto *c. 3 dub. 2. vt habetur in c. accedentibus de priui.* Et cum cõtrariorũ ſit eadem ratio; ſi aliquis ordo vtitur aliquo priuilegio alius ordo, vbi contrarius viget vſus ſufficiens ad præſcriptionem contra tale priuilegium, non poteſt iuberi ex alterius vſu ad gaudendum priuilegio præſcripto. Quod enim à Papa impetratur per viam communicationis & extenſionis, eſt ius vtendi priuilegio. Non tamen vſus, vel non vſus, cum iſta non in iure, ſed in facto contingant.

Ex dictis ſequitur. Primò, quod cum Pius 4. ad inſtantiam Catholiciſsimi & prudentiſsimi Philippi 2. Hiſpaniarum Regis, de quo *Ro. art. 9.* & Clem. 8. *Bu.* 19. priuilegia ſpiritualia & temporalia conceſſa vni monaſterio D. Hiero. communicauerit toti ordini: & idem Clemens bu. 20. idem & eodem modo conceſſerit Præmonſtratenſibus: *& in Bu. 21. & 22.* gratiæ & priuilegia monaſterij Mõtiſſerrati ordinis S. Benedicti, communicauerit toti ordini S. Benedicti, & ante hæc Iul. 2. bul. 26. conceſſa vni monaſterio minimorum, toti ordini communicauerit: conſequenter aliæ religiones per priuilegia communicationis eodem gaudent extenſionis indulto, ac ſi eis ſpecialiter concederetur: & ſic priuilegium conceſſum vni monaſterio noſtri ordinis prædicatorum eo ipſo ad alia extenditur monaſteria eiuſdem ordinis: priuilegia tamen ſingulis religioſis conceſſa, non communicantur alijs etiam eiuſdem ordinis, alias tota religionis obſeruantia funditus euerteretur: & ſic quoad hoc manet in ſuo robore declaratio Leo. 10. quod fratres ordinis heremitarum gaudeant priuilegiis generaliter conceſsis congregationibus, perſonis & locis congregationum, non domibus & perſonis particularibus congregationum, ſeu ordinum conceſsis: ita in ſupple. conceſs. 15. *& Ro ar.* 8.

Secundò ſequitur, omnes religioſos gaudere omnibus priuilegijs Societatis Ieſu per priuilegia communicationis: cum in illis communicentur priuilegia conceſſa & concedenda. Nec obſtat, quod quando Leo 10. & Iul. 3. conceſſerunt, verbi gratia, prædicatoribus priuilegium communicationis, ordo Societatis nondum erat fundatus: ratione cuius aliqui tenent communicationem iſtã, non extendi ad priuilegia concedenda ordinibus nondũ fundatis; ſed ad cõcedẽda ordinibus iam tunc exiſtentibus. Ad hoc reſpondetur, quod poſtea Pau. 4. bu. 1. pro minoribus: & Pius 4 *bu. 2. pro eiſdem*: & Pius 5. *bu. 7. pro mendicantibus*: & Greg. 13. *bul.* I. *pro minoribus; & bu. 10. pro Ciſtercienſibus: & bul.* 13. 14. *& 15. pro alijs ordinibus: & Sixt, 5 bu.* 14. 18. 19. *& 20. approbarunt & de nouo conceſſerunt priuilegia dictorum religioſorum*: quando iam ordo Societatis erat fundatus: & poſt hæc Gre. 14. bu. 3. determinauit ordinem Ciſtercienſium frui poſſe priuilegijs Societatis: dum ei concedit communicationem omnium priuilegiorum omnium ordinum: & vt refert *Ro.*

loc cit.art 7. idem Greg. 14. ſpecialiter conceſſit ordini Crucigerorum, vt fruantur priuilegiis Societatis. Et ſic aliæ religiones gaudent iſta conceſsione, cum communicent in priuilegijs Ciſtercienſium & Crucigerorum. Ex quo patet, quod ſi ante Gre. 14. conceſſum fuit Societati Ieſu aliquod priuilegium tollendo eius communicationem pro alijs ordinibus, tamen iam per dictam communicationem extenſionem Greg. 14. manet communicatum: cum abſolute à Greg. 14. concedantur & communicentur omnia priuilegia Societatis prædictæ abſque vlla reſtrictione.

Tertiò ſequitur, quod licet religioſi Societatis Ieſu non poſsint vti ſuis priuilegijs, niſi à præpoſito generali, vel ab alio per ipſum deputato eis communicentur, provt illis conceſsit Greg. 13. cuius indulti tenorem refert Man. Ro. ar. 5. probabile tamen eſt poſſe vti talibus priuilegijs Societatis alios religioſos abſque eo, quod à ſuis generalibus, vel ab aliis ſibi communicentur: ita tenet *Rod.* & patet, quia Greg. 14. conceſsit Ciſtercienſibus & Crucigeris communicationem priuilegiorum Societatis abſolute: & abſque dicta dependentia, & nobis etiam abſolutè, ac ſi eſſent noſtra conceduntur, per communicationem ſine reſtrictionibus quibus ab alijs ordinibus ob eorum peculiare regimen ſunt à Papa impetrata.

Caput V.

De priuilegijs regularium circa Sacramenta.

Circa Baptiſmum.

DVB. 1. an religioſi poſsint baptizare, & non eſt ſermo de baptiſmo in neceſsitate: certum eſt enim licere tunc cuilibet etiam infideli, & non baptizato viro, vel fæminæ baptizare: vt docet D. Tho. 3. *p. q. 67. ar. 3 & 4.* ſed ſermo eſt de baptiſmo extra caſum neceſsitatis.

I. *Concluſio*: ſtando in iure diuino, cuilibet ſacerdoti etiam monacho, competit ex officio baptizare: ita D. Tho. *ar. 2. & colligitur ex c. diaconos d. 93.* Et patet, quia ſoli ſacerdotes conſecrantur ad conficiendum Euchariſtiam, quæ eſt ſacramentum Eccleſiaſticæ vnitatis, ergo ad ſolum ſacerdotem ſpectat, conferre baptiſmum quo homo fit particeps Eccleſiaſticæ vnitatis, & acquirit ius accedendi ad menſam Dei.

II. *Concluſio*: ſtando in iure communi canonico, ſoli parocho competit ex officio baptizare: *ita in cap. placuit 16. q. 1.* vbi dicitur hoc eſſe miniſterium parochi, & non alterius etiam ſacerdotis, ergo peccat mortaliter ſacerdos qui baptizat inuito parocho & volente baptizare: cum vſurpet eius officium in re graui: ita Sot. cum communi ſen. *d. 4. q. 1 ar. 3. conc. 3.* non tamen eſt excommunicatus, vel irregularis cum nulla talis pœna imponatur in iure iſti delicto.

III. *Concluſio*: cuilibet ſacerdoti etiam monacho, imo & diacono poteſt à parocho committi, vt etiam extra neceſsitatem, & cũ ſolemnitate baptizet: *ita in c. diaconos, d. 39.* & ſi obiicias *quia in c. placuit 16. q. 1.* prohibentur monachi baptizare: ad hoc reſp. quod intelligitur ſine licentia parochi.

IV. *Concluſio*: religioſi Indiarum, poſſunt ibi omnia ſacramenta infidelibus & nouiter conuerſis miniſtrare: ita conceſsit Leo 10. *bul. 3.* duobus fratribus minoribus euntibus ad Indos. Et Adria. *6. bul. 1.* concedit prouincialibus & religioſis quibus ipſi commiſerint, poſſe baptizare filios etiam Hiſpanorum: & alios citra neceſsitatem cum limitationibus ibi poſitis: vtpote concedit iſtis, vbi non ſint Epiſcopatus creati, vel ſi creati ſint infra duas dictas ipſi, aut officiales eorum inueniri non poſsint: tam quo ad ſuos fratres & alios cuiuſuis ordinis, vbi ſunt deputati, ac ſuper Indos ad fidem conuerſos, quam ad alios Chriſti colas addictũ opus eoſdẽ mittẽtes, omnimodam authoritatem ſuam in vtroque foro habeant, tantam quantam ipſi, & per eos deputati de fratribus ſuis iudicauerint opportunam, & expedientem, pro cõuerſione dictorum Indorum & manutententione, ac profectu eorum & aliorum præfectorum in fide Catholica, & obedientia Sa-

Digitized by Google

Sanctæ Romanæ Eccleſiæ viuentium. Et quod dicta authoritas extendatur etiam quo ad omnes actus Epiſcopales exercendos, qui non requirunt ordinem Epiſcopalem. Idem poſtea conceſsit Pau. 4. inter viua orac. fratribus prædicatoribus de Mexico, de Chiapa, & de Peru: vt fidem fecit Cardinalis Alexandrinus, qui fuit poſtea electus Papa Pius 5. Et confirmauit omnia ſuorum prædeceſſorum priuilegia pro Indorum conuerſione. Præſertim, quod poſsint fratres mendicantes omnia Sacramenta miniſtrare infidelibus & nouiter conuerſis: & de nouo roborauit Apoſtolica authoritate non obſtantibus, &c. & ſic manent roborata priuilegia Leo. 10. & Adria. 6. & idem poſtea conceſsit dictus Pau. 4. inter viua ora. cuidam religioſo ordinis minorum.

v. *Concluſio*: religioſi Indiarum non debent baptizare in aliena parochia, alias confunderetur Eccleſiaſticus ordo contra ſacros canones *in ca. peruenit* 11. *q.* 1. ſed in ſuis Eccleſijs debent baptizare, nec aliter colligi poteſt ex dictis priuilegijs. Numquam enim Papa in generali conceſsione, viſus eſt alicui præiudicare: imo & Pius 5. bul. 4. conceſsit religioſis Indiarum, vt in ſuis monaſterijs & locis ſibi deputatis ibidem, poſsint baptizare, & alia Sacramenta, ſicut parochi miniſtrare; quo priuilegio gaudent omnes prouinciæ Indiarum, & ſic religioſi omnes in ſuis Eccleſijs, & locis ſuorum monaſteriorum poſſunt baptizare, non tantum Indos ſubditos, ſed etiam non ſubditos: & ita eſt obſeruatum vt teſtantur viri graues.

DVB. 2. an dicti religioſi poſsint vti in baptiſmo Oleo ſancto & Chriſmate antiquo?

I. *Concluſio*: licèt chriſma & oleum cathecumenorum & infirmorum ſit, quotãnis in die cœnæ conficiendum & vetus comburendum vt dicitur in c. literis de conſ. d. 3. nõ tamen debet vetus comburi quouſq; nouum ſit allatum. Nam præoccupante morte poteſt ſacerdos veteri chriſmate baptizare: nam licet ſit peccatum mort. ſecundum Nanarr. *in man. c.* 24. *n.* 75. & glo. in c. quoniam de ſententia excommunicationis vti dictis materiis veteribus ex natura rei, ſecus eſt in articulo mortis. Ex quo ſequitur licere ſemper vti veteri chriſmate in baptiſmo paruulorum, ſi nondum venit nouum: cum iſti ob eorum teneram ætatem ſemper ſint in periculo mortis: & ob hoc mandatur iam quod in omni tempore anni poſsint pueri baptizari: quod olim non licebat extra tempora ab Eccleſia ſtatuta, niſi in articulo mortis.

II. *Concluſio*: religioſi in Indis ex conceſsione Leo. 10. *bu.* 3 poſsũt vti oleo & chriſmate trium annorum, imo & quatuor annorum ex conceſsione Greg. 13. *vt refert Rod. in qq. reg. to.* 1 *q.* 31. *ar.* 5. quia in iſtis partibus oleum & balſamum difficile habentur.

Circa Euchariſtiam.

DVB. 3. an liceat religioſis Euchariſtiam fidelibus miniſtrare, & non eſt ſermo de articulo mortis: tunc enim abſente parocho aut nolente eam miniſtrare, illud licet cuilibet ſacerdoti imo ſacerdote deficiente, aut nolente Euchariſtiam conferre, id poteſt diaconus: *ita Soto d.* 13. *quæſtione* 1. *art.* 4. *quem ſequitur Suarez* 3. *par. diſput.* 72. *ſec.* 1. *& Manu. Rod. in quæſtionib reg. tom.* 1. *q.* 56. *art* 8. *contra Cardi & Silu. quos refert & ſequitur Nauar. in manu. c.* 21 *n.* 52. ſermo eſt hic de miniſtratione Euchariſtiæ extra mortis articulum.

I. *Concluſio*; ſtando in iure diuino omni & ſoli ſacerdoti competit Euchariſtiam miniſtrare: *vt late probat D. Thom* 3. *p q.* 82. *ar.* 3.

II. *Concluſio*: ſtando in iure communi canonico ſoli parocho ex officio competit Euchariſtiam miniſtrare: patet ex Clem. 1. de priui. vbi etiam excommunicantur religioſi Euchariſtiam, extremam Vnctionem miniſtrantes, vel matrimonia ſolemnizantes, ſine parochi licentia ſpeciali, vel generali iuxta declarationem Eug. 4. vſu etiam comprobatam: de qua fit mentio in ſupple. conceſſ. 4. 4. *Secundò*, quia Sacramentorum adminiſtratio (vt ait Soto) eſt actus iuridicus, ergo, qui adminiſtrat illa, debet habere iuriſdictionẽ, ex iure cõmuni, vel priuilegio, vel ex cõmiſsione cõceſsã in eos quib. illa miniſtrat.

III Con-

Digitized by Google

III. *Concluſio*: religioſi ex priuilegio poſſunt vbique ſaltem extra tempus Paſchæ Euchariſtiam fidelibus miniſtrare: quia Nico. 5. *bu.* 2. & Sixtus 4. *bu.* 11. concesserunt minoribus: vt quorum confeſsiones audierint, eiſdem Euchariſtiam miniſtrent in omni tempore, excepto die Paſchatis Reſurrectionis. Et poſtea Leo 10. inter viua ora. extendit illam conceſsionem ad omnes religioſos ſacerdotes. imo & poſtea Iul. 2. vt habetur in ſupplem. conceſſ. 160. *de qua Rod loc. cit. art.* 3. conceſsit minoribus, vt in ſuis Eccleſijs quot es opus ſit miniſtrent, vel miniſtrare faciant Euchariſtiam. Et ſic ſacerdotes ſæculares de licentia rectorū in illorū Eccleſijs, idem præſtare poſſunt, quoties religioſis illud facere licet: *ita Med in ſu lib.* 1. c. 1 I. §. 13. *& Enriq. to.* 1. *de Euchar. lib.* 7. *c.* 55. *n.* 1. vide quando poſſunt religioſi vti illis priuilegiis, etiam extra ſua loca *ſup. c.* 6 *dub.* 5. *conc.* 5.

DVB. 4. An liceat religioſis miniſtrare in Paſchate Euchariſtiam fidelibus, & ſumitur modo Paſcha pro toto tempore ab Eccleſia taxato, ad communionem annualem, ſcilicet à Dominica in Ramis, vſq; ad Dominicam in Albis incluſiue?

I. *Concluſio*: licet religioſis miniſtrare, etiam in Paſchate & in articulo mortis, omnia ſacramenta familiaribus & ſeruitoribus actualiter religioſis ſeruientibus, & intra monaſteria, aut loca religioſorum commorantibus: & ſub eorum obedientia viuentibus, *patet ex conceſsione Cleme.* 4. *& Sixti* 4. *pro Benedictinis*, *vt habetur in monu. ord conceſ.* 315. *& confirmatur hoc à Con. Tr. ſe.* 24. c. 11. reſpectu illorū ſic ſeruientium: vbi etiam à iuriſdictione ordinarij eximuntur: licet ſit ibi reuocata dicta conceſſio: reſpectu familiarium extra ſepta, ac domos religioſorum commorantium, quibus in dictis priuilegijs, etiam erat conceſſum recipere dicta ſacramenta à religioſis tunc. Secundò, conſulti Cardinales in tempore Greg. 13. *vt refert Manu. Rod. in compend.* an prælati regularium poſsint audire confeſsiones ſæcularium qui ſunt de ſua familia, aut alias deſeruiunt in eorum monaſterijs, abſque licentia & approbatione Epiſcoporum: & ſimiliter confeſſores aliorum religioſorum idem poſsint, reſpondet ſic Congr. Conc. cenſuit dictos religioſos audire poſſe confeſſores ſæcularium, qui ſint de ſua familia & continui commenſales, non tamen eorum qui deſeruiunt in eorum monaſterijs: & idem eſt de Euchariſtia, & extrema vnctione, *vide c.* 6. *dub.* 1.

II. *Concluſio*: licet religioſis miniſtrare etiam in Paſchate Euchariſtiam fidelibus communicantibus ob deuotionem: nam quando in dictis conceſsionibus, excipitur communio Paſchalis, ſermo eſt de communione impletiua præcepti communionis: hæc enim ſiue fiat in Paſchate, ſiue intra dies taxatos pro impletione præcepti communionis, debet fieri in propria parochia, *vt ait Sua.* 3 *p. diſp.* 81. *ſe.* 2. Secus fit de communione quæ fit ob deuotionem: hæc enim etiam in Paſchate licite fit in Eccleſijs religioſorum: contra Naua *in Manu c.* 21. *n.* 52.

III. *Concluſio*: licet religioſis miniſtrare fidelibus in ſuis Eccleſijs Euchariſtiam in Paſchate etiam ad implendum præceptum communionis: ita conceſsit fratribus de Guadalupe Nic. 5. & Iul. 2. vt habetur in compen. illius ordi. §. 2. & 6. & eiſdem conceſsit Pau. 3. inter viua orac. quod tam intus, quam extra in oratorijs grangiis, & locis monaſterij, non contradicente priore, vel vicario, in abſentia prioris poſsint miniſtrare Euchariſtiam, etiam in Paſchate ſubditis monaſterij, & ab eo dependentibus & illuc confluentibus vtriuſq; ſexus: licentia curatorum, vel rectorum, vel locorum diœceſanorum minime requiſita, & ſic Eccleſiæ præcepto ſatiſfaciant, non obſtantibus contrariis quibuſcumque, &c. ita in compend. illius ordinis, tit. Euchariſt. Sacrament. §. 6. Et cum hoc & alia priuilegia vni monaſterio D. Hiero. conceſſa, ſint toti ordini communicata, *iuxta dicta c.* 4. *alijs ordinibus cenſentur communicata.*

Nec iſta priuilegia ſunt per non vſum reuocata: tum, quia priuilegia minorum, & conſequenter aliorum ordinum, ſunt à Pio 4. bu. 2. confirmata ex certa ſcientia, & de plenitudine

nitudine poteſtatis, quæ verba vrait Rodr. *in qq. reg. to. 1 q. 8. art. 3.* confirmant priuilegia per non vſum reuocata, non tamen aliter reuocata, *iuxta dicta c. 3. dub. 2.* tum etiam, quia idem Papa non tantum confirmauit, ſed & de nouo conceſsit dicta priuilegia: & ſic de nouo conceſsit minoribus per communicationem priuilegia dicta Nic. 5. Iul. 2. & Pau. 3. Tum potiſsime, quia Pau. 5. confirmauit, & de nouo roborauit priuilegia minorum & prædicatorum, etiam per non vſum reuocata, *iuxta dicta c. 3. dub. 5.*

DVb. 5. An liceat religioſis miniſtrare Euchariſtiam fidelibus in art. mort.

I. *Concluſio* negatiua: in ſentẽtia afferente nõ licere religioſis miniſtrare Euchariſtiam fidelibus in Paſchate, eo quod talis communio eſt impletiua præcepti: cum etiã ſumptio Euchariſtiæ in articulo mortis ſit etiam impletiua præcepti: *ita Suarez ſec. 2. dub. vlt.* & ait eſſe communem ſententiam, & refert priuil. Pau. 3. conceſſum Societati Ieſu, vbi illis concedit poſſe Euchariſtiam fidelibus miniſtrare, excipiendo communionem in Paſchate, & in artic. mort.

II. *Concluſio*: in ſententia aſſerente licere religioſis miniſtrare fidelibus Euchariſtiam in Paſchate: idem videtur dicendum de miniſtratione Euchariſtiæ in artic. mort. maxime, quia Leo 10. loc. cit. dub. 3. tantum excipit communionem Paſchatis.

Circa Miſſam.

DVB. 6. An liceat religioſis Miſſas celebrare ante horam & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam?

I. *Concluſio*, inter ſtitiſi temporis intra quod eſt, Miſſa celebranda eſt ab initio auroræ, vſque ad meridiem: vt communiter docent Doctores cum D. Tho. *3. p. q. 83. ar. 2. ad 4.* & initium auroræ eſt initium crepuſculi diei, & prima lucis irradiatio, & adhuc moraliter taxetur: licet enim crepuſculum non ſit æquale in omni tempore, tamen in omni tempore licet incipere Miſſam hora & dimidia ante ortum ſolis: *ita tenet Suar 3. p diſp 8. ſec. 4. & Led. c. 17 de Euchar.*

II. *Concluſio*: Religioſi ex cauſa rationabili, poſſunt Miſſam celebrare ante horam & Poſt horam ab Eccleſia ſtatutam: ita conceſſit minoribus Sixt. 4. inter viua ora. & Pius 5. etiam inter viua ora. conceſsit generali minorum poſſe concedere ſuis religioſis licentiam celebrandi Miſſas per vnam horam ante auroram: & Alexan. 6. bul. 13. conceſsit Benedictinis Montisſerrati, poſſe in ſuo monaſterio celebrare Miſſas immediatè poſt duas horas poſt mediam noctem. Et Leo 10. inter viua ora. conceſsit minoribus poſſe de licentia ſuorum ſuperiorum, illicò poſt matutinum Miſſam celebrare, & poſt meridiem, quando itinerando non potuerunt venire ad locum, vbi commode celebrent, vel Miſſam audiant, maxime in feſtis: item *Eug. bu.* 11. conceſsit Cæleſtinis itinerantibus poſſe Miſſas celebrare, vſque ad nonam excluſiuè. Imo inter viua ora. abſolutè concedit minoribus poſſe Miſſas ſine ſcrupulo celebrare, vſque ad nonam. Item Greg. 13. bu. 22. conceſsit religioſis Societatis poſſe Miſſas celebrare, de licentia ſui generalis, vel alterius ab eo deputati, ante auroram circa lucem, & infra horam poſt meridiem, itineris, aut alterius legitimi impedimenti exiſtente cauſa legitima.

DVB. 7. an liceat religioſis extra Eccleſiam celebrare?

I. *Concluſio* affirmatiua: *ita Soto d. 13. q. 2. art. 3.* & de prædicatoribus & minoribus habetur in c. in his de priuilegijs.

II. Concluſio: licet religioſis Miſſas celebrare in grangiis, & alijs locis monaſterij: ita conceſsit prædicatoribus Sixtus 4. bul. 33. & Iul. 2. bul. 20. & Innocen 4. bul. 24 & Alexand. 6. bul. 14. conceſsit Ciſtercienſibus poſſe in grangijs, & alijs locis monaſterij capellas, Eccleſias & oratoria conſtruere, vbi ſine licentia ordinarij, vel alterius, poſsint Miſſas & diuina officia celebrare, & vaſallorũ, Colonorum, in colarum ibi commorantium, cõfeſsiones audire, pœnitentias iniungere, Euchariſtiam & alia Sacramenta ſine parochiæ præiudicio, per monaſteriorum abbates, & ſuos monachos ad id deputatos

miniſtrare: & per parochiæ præiudicium intelligitur, quoad exactionem decimarum & primitiarum, quæ ſolent clericis exhiberi: ſi enim in hoc nullum ſequitur clericis præiudicium, poſſunt religioſi prædicta exercere: *ita declarauit Sixtus 4. vt habetur in li. monu. ord. conce. 465.*

Si obijcias ex Con. Tri. *ſe. 22. decr de obſer. in Miſſa*, vbi præcipitur Epiſcopis, ne patiantur Miſſas celebrari, etiam à regularibus, ni domibus priuatis, & omnino extra Eccleſiam & oratoria ad diuinum cultum dedicata, deſignanda & viſitanda ab eiſdem Epiſcopis. Ad hoc reſpondetur, quod ibi tantum intenditur, quod in domibus priuatis non erigantur oratoria, ſine approbatione ordinarij, vbi Miſſa celebretur. Secus eſt de grangijs monaſteriorum: vbi ſicut in eorum infirmariis erigi poſsint oratoria, & patet ex contex. dum dicitur non patiantur Epiſcopi vt Miſſæ celebrentur etiam à regularibus, omnino extra Eccleſiam. Oratoria enim & altaria portatilia in grangijs & infirmarijs religioſorum erecta, non cenſentur eſſe omnino extra Eccleſiam: quia ſecundum DD. communiter, nomine Eccleſiæ monaſteria intelliguntur: *ita Man. Rod. in qq. reg to. 2 q. 75. ar. 1.* Et confir. quia Eug. 4. vt habetur in compen Ciſter. ti. grangiæ, §. 2. conceſsit: iſtorum grangias ſicut & Eccleſiarum atria, pranorum hominum incurſu & violentia, debere eſſe liberas & quietas: ita vt nemo in eis poſſit hominem capere, ſpolium & ruinam exercere præſumat: & hoc in virtute Spiritus Sancti inhibendo ſtatuit, ergo non debemus de iſtis grangiis iudicare, ſicut de domibus priuatis: vbi Concilium vetat diuinorum celebrationem: cum domus priuata non gaudeat prædicta immunitate: & Leo 10. vt habetur in ſupple. conceſsione 186. conceſſit, quod infringentes, aut violentiam facientes, in Eccleſijs, aut locis religioſorum ſint excommunicati, nec poſsint abſolui, niſi à Papa, aut à conſeruatoribus religioſorum: grangiç autem inter loca religioſorum computantur.

III. *Concluſio*: licèt religioſis in caſtris & arcibus, ad quæ obbela confugiunt: altare portatile erigere, & ibi Miſſas & officia diuina celebrare, ſaluo iure parochialium Eccleſiarum, & cuiuſuis alterius: *ita conceſſit Ciſterci Vrb. 5. bu 1.*

IV. *Concluſio*: Religioſi vbique etiam in priuatis domibus ſæcularium, poſſunt Miſſas celebrare: *ita conceſſit minoribus Sixt. 4. bul. 14. & Alexand 6. inter viua ora* conceſſit eiſdem, poſſe Miſſas celebrare in cameris ſæcularium, & in plateis dato, quod non videantur loca honeſta: quia in cameris ſæcularium dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa prophana.

Si obijcias decretum Conci. Triden. ſupra relatum: ad hoc Naua. *in Manu. c. 25. n. 8. & alij dicunt*, dicta priuilegia eſſe reuocata per hoc decretum: at *Rod. in qq reg. to. 1. q. 28. art. 3.* tenet oppoſitum, ſed ad hoc dico, quod Concilium aliquo modo reuocat iſta priuilegia: licèt enim religioſi antequam ab Epiſcopo moneantur: poſsint vti dictis priuilegijs, non tamen poſt monitionem: quia in Concilio ſic dicitur, non patiantur Epiſcopi, quod ſacerdotes etiam regulares in domibus priuatis, & omnino extra Eccleſiam, vel oratoria, &c. celebrent, ergo dum Epiſcopi illud non vetant, poterunt religioſi ibi celebrare. Secus tamen erit poſt prohibitionem cum ibi expreſsè reuocentur contraria priuilegia, etiam religioſorum ex dictis patet à fortiori licere religioſis celebrare iuxta dicta priuilegia in Eccleſia violata: nec hoc vetatur in dicto decreto Conci. Trident. ſed celebratio in domibus priuatis & omnino extra Eccleſiam.

Not. I. quod Iuli. 2. *Bu.* 28. conceſsit generali minimorum, qui tunc erat poſſe diſpenſare, vt valeant collectæ promiſsis, vſque ad nouem, tam pro Eccleſiarum fabricis, quam pro alijs fratrum neceſsitatibus: quando inueneri conſuetus, ita grauatos multitudine Miſſarum, vt eas celebrare non poſsint, applicando etiã porrigentibus aliũ eleemoſyne Miſſarum, alia ſuffragia beneficia & ſatisfactiones. Et poſtea Leo 10. anno 1513. in conſtitutione quæ incipit. Expoſcit dilectorum: idem

idem extendit & conceſsit, cuilibet generali dicti ordinis pro tempore exiſtenti, *vt refert Paraſellus in lib priui fol.* 45.*&* 58 *Secundò not*, quod licet Greg. 13 conceſſerit omnibus religionibus, poſſe celebrare ſolemniter cũ proceſsione feſtũ SS. Corporis Chriſti in Domin. infra octauas eiuſdẽ ſolemnitatis, reuocando priuilegium Pij 5. noſtro prædicatorum ordini conceſſum: vbi ſoli noſtro ordini illud concedebatur, vt videre eſt in bul. 30. Greg 13. tamen poſt hæc Clem. 8. noſtro ordini, maxime affectus, in bulla, quæ incipit: Dudum felicis recordationis Pius Papa 5. edita die 8. Martij, anni 1592. & habetur authenticatum trãſũptum illius bullæ incõuetibus noſtri ordinis reuocat bullã Gr. & ſoli noſtro prædicatorum ordini cõcedit, poſſe tunc dictũ feſtũ celebrare, & poſſe tunc deferre Euchariſtia per vicos & plateas, & per loca à nobis electa: & concedit indulgentiam plenariam aſſantibus tali ſolemnitati & merito hoc noſtro ordini conceditur, ex eo quod noſter Doctor Angelicus D. Thomas officium de SS. Euchariſtiæ Sacramento, ab omni Eccleſia receptum, & decantatum, & tot diuinis refertum ſententijs diuino numine in lucem protulit.

DVB. 8. an liceat regularibus benedicere veſtes ſacerdotales & corporalia.

I. *Concluſio*: religioſi ſacerdotes, poſſunt benedicere omnes veſtes ſacerdotales: ita conceſsit Sixtus 4. minoribus inter viua ora.

II. *Conluſio*: prælati regularium, & iſtis abſentibus eorum vicarij, & qui habent principale regimen monaſterij: poſſunt benedicere non tantum veſtes ſacerdotales, & alia ornamenta Eccleſiæ, ſed etiam corporalia: ita conceſsit minoribus pro veſtibus & corporalibus pro eorum vſu tantum Leo 10. bul. 6. ſed Pi. 5. & Innoc. 8. pro Hier. idem abſolute, & ſine vlla limitatione conceſsit: *vt refert Rod. in qq reg. to.* 1. *q.* 19 *ar.* 2.

Not. poſſe religioſos, etiam laicos, tangere calices & corporalia, cum reuerentia tamen: ita conceſsit Sixt. 4. inter viua ora. poſſunt etiam lauare corporalia, & alia Eccleſiaſtica ex conceſsione Calix. 3. inter viua ora. & idem Sixtus conceſsit etiam monialibus ſub clauſura, & in congregatione viuentibus, poſſe tangere corporalia & purificatoria prius à religioſis lota.

DVB. 9. an liceat religioſis conſecrare, calices benedicere & reconciliare Eccleſias & chriſma conficere?

I. *Concluſio*: prælati regularium poſſunt, conſecrare calices & patenas ſuorum monaſteriorum, grangiarum & beneficiorum: ita conceſsit Benedictinis Iul. 2. bu. 25. imo iuxta conceſsionem Innocen. 8. bu. 5. factam abbati Ciſter. & alijs primis coabbatibus dicti ordinis, & iam communicatam per Gregor. 14. bu. 3. omnibus abbatibus dicti ordinis poſſunt conſecrare calices etiam extraneos.

II. *Concluſio*: prælati regularium poſſunt in ſuis terris conficere chriſma: ita conceſsit Vrba. 2. *bu.* 1. Nec hoc priuilegium, ſicut nec alia primæ concluſionis, ſunt reuocata per non vſum. Tum, quia vt priuilegium per non vſum reuocetur, requiritur notitia talis priuilegij, & non vſus centum annorum: *iuxta dicta ca* 3. *dub.* 2. Tum etiam, quia iuxta dicta cap. 3 dub. 5. priuilegia per non vſum reuocata, iam ſunt per Paulum 5. reualidata.

III. Concluſio: prælati regularium, poſſunt conſecrare Eccleſias, vel altaria chriſmate ſacro ab aliquo antiſtite Catholico recepto: ita conceſsit Innocen. 8. & Vrba. 2. locis cit. & licet poſtea Leo 10. *vt dixi c* 3. *dub.* 5. ſtatuit, quod Eccleſiæ, vel altaria religioſorum conſecrentur & benedicantur, ab Epiſcopo diœceſano, niſi bis, vel ter, cum inſtantia & debita reuerentia requiſitus, venire recuſaſſet (per quod etiam reuocabatur priuilegium conceſſum Auguſtinis à Sixto 4. bul. 34. & Eugen. 4. bul. 9. quod quilibet Epiſcopus abſque diœceſani licentia, poſſit Eccleſias monaſteriorum, & altaria conſecrare) tamen iam Pau. 5. vt dixi loco cit. imo & alij ante ipſum vt probaui, confirmarunt & reualidarunt priuilegia à LEO. 10. bul. 45. reuocata: & ad minus certiſsi-

Digitized by Google

mum eſt, non eſſe reuocatum priuilegium poſt Leo. 10. à Paul. 3. bul. 8. conceſſum pro religioſis Societatis, vt eorum Eccleſiæ & cęmiteria conſecrentur, à quouis Epiſcopo ſi diœceſanus vltra quatuor menſes illud facere differat: imo ſi diœceſanus ter requiſitus modo dicto venire recuſaſſet, poteſt quilibet Epiſcopus iuxta priuilegium Sixti 4. & Eugen. 4. dictas Eccleſias & altaria conſecrare, non ſpectatis dictis quatuor menſibus.

IV. *Concluſio*: prælati regularium, poſſunt reconciliare Eccleſias etiam conſecratas, cæmiteria & oratoria quouis modo polluta: & hoc cum aqua ab eis benedicta: maxime in locis remotis, vbi Epiſcopum per duas dietas audire non poſſunt pro aquæ benedictione: ita conceſsit minoribus Leo 10. bul. 6. & Iul. 2. idem conceſsit minimis. vt habetur in ſupplem. conceſ. 30. quod etiam intelligitur iuxta conceſ. Leo. 10. quando Epiſcopus non exiſtat intra duas dietas: & vna dieta continet viginti milliaria, ſeu ſeptem leucas, ſecundum Sil. ver. benefic. 2. §. 1. & Mandoſ. in Cancel. reg. 3. q. 2. n. 20. imo ſecundum l. 8. ti. 3. li. 2. fori, & l. 25. in preg. vna dieta continet decem leucas.

V. *Concluſio*: religioſi in terris infidelium, poſſunt Eccleſias erigere, & reformare veſtes, corporalia, calices, cęmiteria (ſi Epiſcopus non adſit) benedicere, ac Eccleſias violatas reconciliare, & ſtatuta neceſſaria facere, & ea mutare, & bis in die celebrare: ita conceſsit religioſis Societatis Ieſu Pau. 3. *bu.* 8. & ſupra c. 5. *dub.* 1. concl. 4. adduxi priuilegium Adria. 6. concedentis religioſis ordinis minorum, in terris Indiarum omnem Epiſcoporum authoritatem, pro actibus non requirentibus ordinem Epiſcopalem cum limitationibus ibi poſitis.

Capvt VI.

De priuilegijs circa ſacramentum pœnitentiæ.

DVB. I. an religioſi cum ſola licentia ſuorum prælatorum, & ſine licentia ordinarij poſsint abſoluere ſæculares

I. *Concluſio*: religioſi cum ſola licentiæ ſuorum prælatorum, poſſunt etiam in Paſchate, & in articulo mortis miniſtrare ſacramenta pœnitentiæ, Euchariſtiæ, & extremæ Vnctionis, ſuis famulis qui in eorum morantur obſequiis: & poſſunt eos in ſuis domibus ſepelire, & gaudent iſti famuli in articulo mortis priuilegijs & indulgentijs religioſorum: ita conceſsit Auguſtinis Innocen. 6. bu. 1. & Carmelitis Sixtus 4. bul. 37. & Minimis Leo 10. bul. 41. & Congregatio Cardinalium, *vt refert Manu. Rod. in compen. in tempore*. Greg. 13. declarauit poſſe religioſos audire confeſsiones ſæcularium, qui ſunt de ſua familia, & continui commenſales, non tamen eorum qui deſeruiunt in eorum monaſteriis iuxta dicta c. 5. dub. 4.

II. *Concluſio*: religioſi omnes præter prædicatores & minores, non abſoluunt valide ſæculares, qui iuxta modo dicta non ſunt de ſua familia, ſi non habent licentiam ordinarij ipſorum ſæcularium, patet ex Conc. Trid. *ſe.* 23. *c.* 15. vbi dicitur, quod nullus ſacerdos etiam regularis, audiat confeſsiones ſæcularium etiam ſacerdotum: niſi ſit parochus, aut ab ordinario approbatus. Non obſtante quouis priuilegio, & conſuetudine etiam immemoriali in contrarium. Dixi præter Prędicatores & Minores, nam de iſtis diſponitur in Clem. dudum de ſepul. quod electi à ſuis prælatis coram ordinario ſe præſentent: humiliter petentes, vt ſuo placito liceat ſuarum ouium audire confeſsiones: & ſi ordinarius ex cauſa rationabili aliquem expellit, non poteſt confeſsiones audire: ſi tamen ſine cauſa expellatur, non manet expulſus, ſed à Papa tunc ſibi conceditur ibi iuriſdictio: imo ſi non ſpectata præſentatione dicta, ordinarius præmonens dicat, non præſenteris aliquos religioſos: quia non admittemus ſecundum Cardi. ibi poſſunt qui erant præſentandi confeſsiones audire abſque alia præſentatione. Nec reuocatur dicta Clementina in Conc. Trid. loc. cit. quia ibi tantum reuocantur mera priuilegia & conſuetudines contrariæ,

trariæ,vt ibi exprimitur. At illa facultas Prædicatorum & Minorum eſt, inſerta in iure communi illius Clementinæ, ſicut aliæ leges Eccleſiæ,& iuxta morem loquendi Iuriſtarum, nomine priuilegij non intelligitur,quod eſt in corpore iuris inſertum. Secundò,quod lex de nouo inſtituta non reuocat priuilegia in iure inſerta,niſi de illis fiat expreſſa mentio, licet apponat quaslibet non obſtantias generales & reuocet omnia priuilegia, quia priuilegia in iure inſerta vendicant ſibi aliud nobilius nomen,& ſunt iam leges communes: ita communiter Iuriſtæ in l.hæreſes abſens, ff.de iudicijs, Feli. c. 1.de reſcrip.n.12.Naua.lib.3.conſ.87. ti. de regu. Bart.ver.vel diuerſius in authen. quæ in prouincia, & alij quos refert & ſequitur Manu.Rod.in qq.reg.to.1.q.59.ar.1.

Si arguas ex cap.licet de conſti.in 6. vbi habetur, quod princeps condens legem cenſetur abrogare priorem contrariam cum præſumatur habere totum ius in ſcrinio pectoris ſui.Ad hoc reſpondetur,quod hoc decretum non intelligitur generaliter, ita quod ferente Papa aliquam legem negatiuam deroget,omnes affirmatiuas circa eandem materiam. Hoc enim eſt contra Doctores communiter ſentientes, quod nulla lex poſterior abſolutè lata derogat legem ſpecialem, vel priuilegia in iure inſerta, ſi nulla ſit iſtorum mentio. Sicut lex concedens nobilibus noctu arma deferre, non reuocatur per legem poſtea abſolute præcipientem,quod nullus tunc arma deferat, ſine reuocatione prioris legis: & patet hoc ex regula 34.de reg.iuris in 6.quæ ſic ait, generi per ſpeciem derogatur, ideſt,legi generali per ſpecialem derogatur:& ſecũdum hoc ait Naua.*lib.3.conſ.1.de clericis non reſiden* quod leges generales limitantur per particulares: Intelligitur ergo illud decretum quando duæ leges contrariæ conduntur, & dicuntur contrariæ non quando vna eſt negatiua, & altera affirmatiua.Sed quando ſunt incompatibiles,vt iſti compatres, poſſunt contrahere matrimonium compatres, non poſſunt contrahere matrimonium.Tunc enim quando vna iſtarum legum editur,altera reuocatur,licèt non fiat mentio illius. Bene tamen compatiuntur inter ſe duæ leges,quarum vna eſt vniuerſalis negatiua altera particularis affirmatiua.Vt iſte nullus regularis ſine approbatione ordinarij, audiat ſecularium confeſsiones fratres Prædicatores, & Minores, ſine tali approbatione audiant ſæcularium confeſsiones. Præterquam quod Concilium, tantum procedit contra audientes ſæcularium confeſsiones ex conſuetudine, aut priuilegio:vt patet ex tex.dum ſubditur, quibuſuis conſuetudinibus & priuilegijs in contrarium non obſtantibus: quod eſt priorum verborum explicatio, non tamen loquitur contra fratres Prædicatores & Minores, qui ex iure communi dictæ Clem.dudum de ſepul.cum ſola præſentatione coram Epiſcopis modo ibi declarato,illud (vt iam dixi) præſtare poſſunt.

III. Concluſio: Religioſi ab Epiſcopo approbati,etiam parocho renuente, poſſunt audire confeſsiones ouium talis Epiſcopi:ita conceſsit minoribus Alexan.4.bu. 24.vbi eis concedit,poſſe prædicare, & confeſsiones audire aſſenſu parochorum minime requiſito.Et Clemens 4.bu.10. concedit minoribus,quod ſi talis licentia prædicandi, & confeſsiones audiendi, detur eis à legatis Papæ:poſsint ea vti ſine conſenſu inferiorum prælatorum & curatorum:& à Ioan.22. bul.1.damnatur Ioannes de Poliaco:aſſerens quod confeſsi religioſis expoſitis tenentur, iterum eadem peccata confiteri proprio ſacerdoti,aut parocho:& Sixtus 4. *bu* 33. pro Prædicatoribus, committit inquiſitoribus hæreticæ prauitatis hoc punire. Ex dictis patet, quod licet clerici ab Epiſcopo expoſiti cum limitatione ne confeſsiones audiant renuente parocho non poſsint confeſsiones audire parocho renuente, cum iuriſdictio iſtorum ſit à ſolo Epiſcopo,& ſit ab eo limitabilis.ſecus tamen eſt de religioſo expoſito cum eadem limitatione: quia dicta Pontificum priuilegia religioſis conceſſa hoc illis concedunt expreſsè, quæ conceſsio non poteſt ab Epiſcopo tolli,aut limitari.

Digitized by Google

DVB. 2. An religioſi cum ſola licentia ordinarij & ſine præſentatione facta per ſuos ſuperiores poſsint audire confeſsiones ouium talis ordinarij?

I. *Concluſio*: religioſi noſtri ordinis Prædicatorũ ſine dicta præſentatione, etiam cum licentia ordinarij, non abſoluunt validè. Cauetur enim in conſtitutionibus iſtius ordinis, ne iſti religioſi audiant extraneorum confeſsiones, ſine licentia & approbatione ſui ordinis: ita in diſ. 2. ca. 12. Et in cap. Romæ, anno 1589. ſtatuitur authoritate Apoſtolica, quod nullus admittatur ad confeſsiones fratrum, aut ſæcularium, niſi per quinque examinatores: & vbi tot non ſuppetunt idonei patres per tres ad minus idoneus iudicetur: & præcipitur examinatoribus in virtute Spiritus ſancti, & ſãctæ obedientiæ, & ſub excommunicatione latę ſententiæ: vt per vota ſecreta ſua dantes ſuffragia, ſecluſo omni particulari affectu inſufficientes excludant, & ſufficientes admittant tantum. Et in capitulo venetijs, celebrato anno 1592. idem etiam ſtatuitur, & ſuſpenduntur non approbati, vt ſupra, ab audientia confeſsionum, quouſque per quinq; examinatores per vota ſecreta ſint approbati.

Secundò, in quadam bulla Iul. 2. intimata in capitulo generali Salmanticæ, an. 1551. ſub Frãciſco Romeo Caſtelionenſi tunc Magiſtro generali, & in iſto capitulo acceptata, annullantur omnes licentiæ obtentæ, & obtinendæ ab ordinarijs, per dictos religioſos ad confeſsiones audiendum ſine licentia & conſenſu ſuorũ prælatorũ: ita etiam refert *Rod in qq. reg. to. 1. q. 60. ar. 3.* Et licet aliæ religiones poſsint vti iſta bulla per communicationem, cum contineat priuilegium conceſſum in fauorem iuriſdictionis prælatorum regularium, ad quos ſpectat præſentare ſuos religioſos ab ordinario approbandos, ſi tamen tales prælati iſta bulla non vtantur eorũ religioſi poſſunt abſoluere ſæculares iuxta poteſtatẽ ſibi ab eorũ ordinarijs cõceſsã. Nõ tamẽ poterũt abſoluere à caſibus tali ordinario reſeruatis; quia priuilegia Papæ concedentia religioſis poſſe abſoluere à caſibus ordinario reſeruatis, ſupponunt quod ſint ordinario pręſentati per ſuos ſuperiores: *ita communiter Doctores in 4. d. 17. Nau in Manu. c. 9. n. 6. Enriq lib. 3. de pœnit. c. 6. nu. 6. & idem ſentit Manu. Rod de caſibus Papæ reſeruatis*: non enim eſt credibile Papam concedere abſolutionem à ſuis caſibus, & non à caſibus Epiſcoporum.

II. *Concluſio*: taliter eſt neceſſaria omnibus religioſis dicta præſentatio, quod ſi ſemel per ſuos ſuperiores præſentati, & ab ordinario expoſiti, iuridicè & legitimè per ſuos prælatos inhibeantur, & ſuſpendantur ab audientia confeſsionum intentent abſoluere nihil faciunt: *ita Silu. ver. confeſſor. 2. §. 11. Lud. Lo. to. 2. c. 8. de bulla. & Man. Rod. ar. 2.* Et patet ex priuilegio Leo. 10. conceſſo prædicatoribus ad inſtantiam ſui generalis Stephani Vſusmaris. Dato Romæ die 7. Ian. anni 1515. Vbi reuocantur licentiæ conceſſæ & concedendæ ſuis religioſis, ad confeſſores eligendum, & confeſsiones audiendum, quas ipſe magiſter generalis reuocandas iudicauerit, & vndecumque emanaturas gratias, ſine licentia ſuperiorum concedendas annullat, niſi manu Papæ, aut Cardinalis protectoris ſint ſignatæ: ergo religioſi ordinis prædicatorum, & alij etiam per communicationem, non faciunt confeſsiones validas contra prohibitionem iuridicam ſuorum prælatorum, dixi ſi iuridice inhibeantur: nam ſi per prohibitionem extra iudicialem interdicatur religioſus à ſuo ſuperiore, ne audiat confeſsiones, peccabit illas audiendo, ſecundum Soto *d. 18. q. 4. art 3. circa fin. & Lud. Lop. contra cano. relec. de pœni. p. 5.* tamen confeſsiones erunt validæ: & ita intelligitur *Led. c. 13. de pœn. dub. 12.* & patet: quia iam iſte eſt adeptus legitimam approbationem ſed in religionibus bene & ſuauiter omnia diſponentibus, non poteſt quis priuari officio prædicatoris, vel confeſſoris, niſi per ſententiam latam in conuictum: cum priuatio iſta inter pœnas grauiores com-

computetur : ergo per ſimplicem prælati prohibitionem non manet, religioſus dictis officijs priuatus.

DVB. 3. an approbatio regularium poſſit ab ordinario limitari ad certum tempus, locum & perſonas?

I *Concluſio*: ſi ordinarius ſine rationabili cauſa limitat, regularium approbationem, manet limitata quantum ad iuriſdictionem ab eo delegatam, non tamen quantum ad iuriſdictionem ex priuilegio Papæ conceſſam ipſis religioſis ſemel approbatis, ſed quantum ad hoc ſunt habendi veluti abſolutè approbati: *ita Enriq. lib. 3. de pœnit. ca. 6. num 8.*

II. *Concluſio*: ſi ordinarius ex rationabili cauſa, ſicut ex defectu ſcientiæ pro mercatoribus, &c. reſtringat regularium approbationem valet reſtrictio, nec poteſt religioſus etiam per bullam, aut ſua priuilegia agere contra illam reſtrictionem: ita Angelos, *ti. confeſſor. 4. n. 25.* conceditur enim Epiſcopis in Clem. dudum de ſepult. poſſe ex rationabili cauſa non approbare religioſum à ſuo prælato præſentatum, ergo à fortiori, poſſunt limitare approbationem ex cauſa rationabili, ita vt ſit approbatus ad certum locum & non ad alia vbi maiori ſcientia opus eſt, & ſit approbatus ad certum tempus, vt vacet ſtudijs. Ex dictis patet, quod ſicut approbatus pro omnibus exceptis negotiantibus ex defectu ſcientiæ, non eſt ab iſtis, etiam per bullam eligibilis in confeſſorem, ſic nec approbatus pro omnibus exceptis mulieribus ex defectu ætatis, eſt ab iſtis etiam per bullam eligibilis in confeſſoerm, nec pro illis idoneus cenſetur: quia idoneitas confeſſoris conſiſtit non tantum in ſcienti peritia, ſed etiam in probitate vitæ in morum venuſtate, modeſtia & diſcretione, vt colligitur ex CLEMENTE dudum de ſepult. quæ idoneitas regulariter non reperitur in ſacerdote iuueni reſpectu fœminarum: *ita tenet Led. Lop. 1. p. c. 8. de bulla, & hoc reputat ſecurius Ledeſ. c. 13. de pœnit. & Man. Rod. in ſu. 1 p. c. 60. n. 4. licet alij aliter probabiliter ſentiant*, ſicut Antolinez in expoſitione Cruciatæ, *Enriq. to. 1. lib. 6. c. 6. nu. 8. Vega to. 1. c. 62. caſu 75. in fi. Et Sanch. to. 3. de matrim. diſput. 74. n. 16.*

DVB. 4. an approbatio, ſeu expoſitio regularium ad confeſsiones audiendum ſit perpetua?

I. *Concluſio*: ſacerdos ſæcularis, aut regularis expoſitus pro certo tempore, illo tempore finito, finitur eius expoſitio: niſi in caſu, quo quis ſit expoſitus, vſq; ad Dominicā in albis, verbi gratia, & audita infra illud tempus alicuius confeſsione, oportuit differre abſolutionem per aliquot dies, tunc poterit ille ſacerdos illum pœnitentem abſoluere: etiam poſt Dominicam in albis: *ita Ledeſ. c. 12. de pœnit.* licet oppoſitum reputet ſecurius, ſed patet, quia confeſſor ille habuit tunc iuriſdictionem ad audiendam illam confeſsionem, & differendum abſolutionem pro tempore ſibi viſo conuenienti iuxta c. omnis vtriuſque ſexus de pœni. & rem. ergo poteſt poſtea perficere Sacramentum, licèt enim ſpiraſſet licentia audiendi nouas confeſsiones, non tamen licentia finiendi inceptas.

II. *Concluſio*: religioſi ſemel expoſiti ad confeſsiones audiendum in aliqua diœceſi ſi inde exeant & iterum reuertantur, non tenentur ſe iterum præſentare eidem Epiſcopo pro noua licentia: ita conceſsit Euge. 4. inter viua ora. de quo Soto *d. 18. q. 4. art. 3.* & Naua. *in Man. c. 27. n. 262.* imo nec tenentur ſe præſentare Epiſcopo ſucceſſori dum non reuocat eorum licentias: vt ait Silu. *ver. confeſſor 2. nu. 4.* & Ange. *ver. confeſſor 4. n. 25.* & idem etiam eſt de quouis confeſſore, etiam ſæculari: *vt ait Ledeſ. & iuxta dicta à nobis ca. 3. dub. 1.*

Maior difficultas eſt, an talis expoſitio poſſit reuocari, ab Epiſcopo qui expoſuit, vel ſaltem ab Epiſcopo ſuccedente, & ad hoc ſit.

III. *Concluſio*: expoſitio regularium, non poteſt reuocari, ab Epiſcopo, qui expoſuit, nec à capitulo in Sede vacante: ita conceſsit Cleme. 4. bul. 4. poteſt tamen reuocari

Digitized by Google

-cari ab Epiſcopo ſuccedente: ita Pius 5. bul. 10. vbi decernitur, quod religioſus ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbatus, ab eodem iterum non examinari, bene tamen ab Epiſcopo ſucceſſore: non obſtantibus priuilegijs, &c. vbi reuocat quo ad hoc, quod antea conceſſerat inter viua ora. die 23. Martij anno 1567. reualidando priuilegia minorum in foro conſcientiæ, licet ſint contra Conci. Trid. Item, ſimilis declaratio facta à Congregatione Card. *refertur à Manu. Rod. in qq reg to. 1. q 59. ar. 4.* Et talis Congregatio Concilij cenſuit regulares ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbatos: iterum ab eodem Epiſcopo non eſſe examinandos. Bene tamen à ſucceſſore iuxta conſtitutionem prædictam Pij 5. quæ à Greg. 13. non eſt reuocata per reductionem priuilegiorum mendicantium ad terminos iuris, & Conci. Trid. & iſta declaratio Congregat. Cardin. in tempore Sixti 5. & poſt Greg. 13. facta eſt, & ſic à Greg. 13. non potuit reuocari.

IV. *Concluſio*: probabile eſt expoſitionem fratrum Prædicatorum & Minorũ eſſe perpetuam: *ita tenet Manu. Rod in qq reg to. 1 q. 59. ar 4.* & probat primo, ex extraua. inter cunctas, vbi iſta perpetuitas iſtorum ordinum pro confeſsionibus audiendis, videtur inſinuata dum dicitur: data vero licentia (prædictis. ſcilicet religioſis) per diœceſanorum mortem nolumus terminari: quæ verba videntur approbari, in Clem. dudum de ſepult. dum conceditur, Prædicatoribus & Minoribus eadem authoritas quam habent parochi, ſed Epiſcopis à parochis tollere authoritatem abſoluendi minime poſſunt cum de iure diuino illam habeant: *vt patet ex Con. Tri. ſe. 23. c. 15* id inſinuante. ergo idem videtur dicendum de prædictis religioſis. Si dicas dictos religioſos habere extenſiue tantam authoritatem, quantam parochi: & hoc probare argumentum, non tamen quod illam habeant, eo modo quo parochi: aliàs de iure diuino illa haberent. Ideo probatur ſecundò, quia Pius 5. bul. 12. declarat expoſitionem prædictorum religioſorum eſſe perpetuam. Nec reuocatur iſta declaratio à Greg. 13. bul. 38. vbi reuocantur omnia conceſſa mendicantibus per Pium 5. contraria Concil. Trid. Tum quia declarationes Pij 5. cum ſint declarationis Concil. Trident. non ſunt contra Conc. Trid. *vt dicemus c. 9. dub. 5.* tum etiam, quia Greg. 13. reducit iſtam reuocationem ad terminos iuris communis, & Conc. Trid. ſed conceſsio & declaratio Pij 5. prout concernit Prædicatores & Minores, non eſt contraria decretis iuris, vel Concil. Tri. ergo.

Si obijcias, quia ex declarationibus allatis in tertia concluſione, ſequitur Prædicatores & Minores, poſſe iterum examinari ab Epiſcopo ſucceſſore, cum ibi reuocentur contraria priuilegia. ad hoc dico, quod ſi declaratio Pij 5. allata in tertia concluſione ſit à Greg. 13. reuocata & reducta ad ius commune: iam ſecundum ius commune Clem. dudum de ſepulturis non reuocatum in Con. Trid. Prædicatorum & Minorum expoſitio eſt perpetua: ſi tamen non ſit reuocata dicta declaratio, vt declarauit Congregat. Cardi. adhuc iſta Prædicatorum & Minorum expoſitio eſt perpetua: cum iſta perpetua competat illis ex iure communi dictæ Clementinæ, & non ex priuilegio, ſicut alijs religionibus. In declaratione enim prædicta Pij 5. ſicut & in Con. Tri. non reuocatur ius commune: vt ibidem patet, nec priuilegia in iure communi inſerta, quia cum iſta vendicent ſibi aliud nobilius nomen, & ſint iam leges communes, non manent reuocata per generalem reuocationem omnium priuilegiorum: *ita communiter Iuriſtæ, in l. hæres abſens ff. de iudicijs Feli. c. 1. de reſcrip. n. 12. & Naua. lib. 3. conſ. 87. tit.* de regularibus, ſecus tamen eſt de alijs priuilegijs. Ex dictis patet, quod licet ante declarationes allatas in 3. con. Clem. dudum eſſet extenſa, & communicata Auguſt. per Clem. 5. & Carmelitis per Ioannem 22. vt refert Manu. Rod quia tamen extenſio iſta non competit illis ex iure communi ſed ex mero priuilegio reuocato iam per iſtas declarationes ſi valent, vt certum puto, vel per Concil. Trident. ſi dictæ declarationes ſint reuocatæ & reductæ ad ius commune, & à

Conc.

Digitized by Google

à Concil. Tridentin. iam non fauent eis, vt patet.

DVB. 5. an expoſitio regularium pro vna diœceſi valeat pro alijs diœceſibus?

1. *Concluſio* negatiua: ſtando in iure communi: *ita Archidi. in ca. perlectis 25. d. 17. Silu ver. confeſſor 1. §. 14. Soto d. 18. q. 4. ar. 3. & communiter: & quando in Con. Trid. ſe. 23. c. 15 dicitur*, quod confeſſarius ſit ab Epiſcopo approbatus, intelligitur ab Epiſcopo eius cuius confeſsionem audit: nec eſt audiendus Cord. in addi. ad §. 16 vbi ait, quod regularis in vna diœceſi approbatus eſt pro omnibus approbatus: ex eo, quod Clem. 7. *vt habetur in compen. mendi. ti. abſolutio quo ad ſaculares 1. §. 16.* conceſsi[illegible]imis alicui Epiſcopo præſentatis, non debe[illegible] rum præſentari, licet ad aliam tranſeant diœceſim, ſed iſta conceſsio Clem. 7. eſt ſimilis illi conceſsioni Eugen. 4. *de qua dub. præce. conc. 2.*

2. *Concluſio*: religioſi ex priuilegio poſſunt aliquando audire confeſsiones ouium diœceſis, vbi non ſunt approbati. *Primò*, Nico. 5. bu. 2. & Leo 10. inter viua ora. conceſſerunt minoribus obſeruantiæ, vt in diœceſi vbi ſunt expoſiti, audiant confeſsiones quorumlibet fidelium. *Secundò*, Sixtus 4. inter viua ora. conceſsit minoribus poſſe audire confeſsiones ſæcularium, vndequaque venientium ea authoritate quam habent ab Epiſcopo diœceſis vbi exiſtant. *Tertiò*, Pau. 3. bu. 7. conceſsit presbyteris Societatis Ieſu (alias, ſcilicet iuxta Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. approbatis ab ordinario) poſſe abſoluere omnes fideles, etiam à reſeruatis Papæ extra Bullam Cœnæ. Et not. quod licet iſta conceſſio vniuerſaliter loquatur de omnibus fidelibus, non tamen intelligitur de religioſis, quidquid aliqui improbabiliter dicant: cum iſti ex vi ſuorum ſtatutorum & priuilegiorum, non poſsint abſolui ſine licentia ſuorum ſuperiorum, aut alio clariori indulto, *iuxta dicta li. 1. c. 6. dub. 11. & 12.* Nec in conceſsionibus generalibus vnquam Papæ videantur derogare ſtatuta quæ ignorant: iuxta notata in c. ex parte de foro competenti: *ita Silu. ver. confeſſor. 2. nu. 6. Armi ver. abſolutio, nu. 25.* *Quartò*, Greg. 13. conceſsit confeſſoribus & prædicatoribus Societatis, ſemel ab aliquo ordinario approbatis, & à ſuis ſuperioribus ad iſta officia deputatis, vt quoties iter faciant in locis vbi ordinarij exiſtunt, niſi cum eorum licentia; *ita in compend. ti Societ. confeſſores §. 2.*

Quintò, in bulla plumbea Cruciatæ conceditur ſumenti illam, poſſe eligere in confeſſorem ex regularibus ſemel tantum approbatum, hoc eſt, approbatum ſemel ab aliquo ordinario.

III. *Concluſio*: religioſi poſſunt vti dictis priuilegijs, etiam extra ſua monaſteria: quia ſecundum Panor. in ca. tuarum, & in c. cum capella. de priuile. quando datur exemptio ratione loci, ſcilicet, ratione alicuius Eccleſiæ, aut monaſterij, ſicut ſunt priuilegia conceſſa religioſis ad celebrandum in ſuis Eccleſijs in tempore interdicti, non habent locum, niſi in ſuis Eccleſijs: attamen quando detur exemptio ratione perſonæ, ſicut priuilegia dicta ſupra, comitantur ipſam perſonam. Secundò quia Pius 4. bu. 3. & Pius 5. bu. 7. conceſſerunt religioſis, alias, ſcilicet, expoſitis, poſſe, vbique etiam extra conuentum miniſtrare fidelibus ſacramentum pœnitentiæ & Euchariſtiæ.

DVB. 6. an religioſi expoſiti, poſsint abſoluere à caſibus Papæ?

1. *Concluſio*: regularis, ſicut & alius ſacerdos ab ordinario approbatus, poteſt abſoluere habentes bullam Cruciatæ, à caſibus Papæ (ſola hæreſi excepta) ſemel in vita, & in articulo mortis: ita habetur in bulla: vbi etiam conceditur, bis ſumenti bullam intra annum poſſe bis in vita à prædictis (excepta hæreſi) abſolui.

II. *Concluſio*: regulares (*alias approbati, iuxta Conc. Trid. ſe. 23. c. 15.*) poſſunt iuxta ſua priuilegia abſoluere quoties opus ſit, omnes fideles à caſibus, ſententijs, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis Papæ, extra bullam Cœnæ reſeruatis: *Ita habetur in priuilegio Pau. 3. bu. 7. de qua dub. præc. con. 2. & intelligitur ſatisfacta parte modo explicando. cap. 7. dub. 1. nec hoc*

L pri-

Digitized by Google

priuilegium ſuſpenditur per bullam iuxta dicta ca 3.dub.7.

III. *Concluſio*: religioſi in terris infidelium remotiſsimis à Sede Apoſtolica, poſſunt omnes fideles abſoluere, etiam à reſeruatis in bulla Cœnæ: ita conceſsit religioſis Societatis Pau.3.bu.8.& Adria.6.bu. I. iam conceſſerat ad inſtantiam Carol.5. imperatoris, quod prouinciales Indiarum & fratres quibus ipſi commiſerint, poſsint omnes Indos & omnes Chriſticolas comitantes ad opus conuerſionis abſoluere in vtroque foro, & Papę authoritatem quantam iudicauerint expedire pro conuerſione Indorum, & manutentione ac profectu illorum, ac aliorum præfectorum in fide Catholica & obedientia Romanæ Eccleſiæ viuentium, *vide c. 5.dub.* I.

DVB. 7. an religioſi expoſiti poſsint abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis?

I. *Concluſio*: regularis ſicut & alius ſacerdos ab ordinario approbatus, poteſt quoties opus ſit abſoluere, habentes bullam Cruciatæ à caſibus Epiſcopo reſeruatis patet in bulla.

II. *Concluſio*: probabilius eſt poſſe religioſos, ſtando in ſolo iure communi & ſecluſo priuilegio abſoluere à caſibus extra ius commune Epiſcopo reſeruatis: ita Diuus Ant.3.*p.ti.17.cap.*11 Sil. *ver.caſus, & ver. confeſſio nu.* 28.Tabie. *ver diſpenſatio* §.15. Armi. ver *abſolutio.n.*25.Panor. *in c ſuper ſpecula ne cleri.vel monach.*Bonif. *in clem. dudum de ſepult.*& alij contra Nauar. *in man.c.*27.*nu* 3 3. & contra alios: ſed Concluſio patet, quia quando alicui conceditur priuilegium ad inſtar aliorum non limitatur iſti, ſi poſtea alijs limitatur, ſed in Clem. dudum de ſepult. conceditur Prædicatoribus & Minoribus, & conſequenter alijs religionibus per communicationem, iuxta dicta dub.4.in fi.facultas abſoluendi, à caſibus à quibus curati de iure poſſunt abſoluere: & ibi datur facultas curatis abſoluendi ab omnibus, exceptis caſibus in iure Epiſcopo reſeruatis: ergo licèt poſt hæc ſit limitata curatis: iſta poteſtas per Epiſcopum, vel Papam, non ex hoc limitatur religioſis, ſicut è contra ſi extenderetur curatis, non ex hoc extenderetur religioſis, ſecundum Boniſa.loc.cit. Secundò; quia in dicta Clemen. datur religioſis à Papa tanta facultas, quanta in iure conceditur curatis: nec habuit Papa reſpectum ad ſtatuta Epiſcoporum, quæ pro loco & tempore variantur: maxime, quia Epiſcopi tunc habebant alios caſus, ex conſuetudine ſibi reſeruatos, *vt patet ex extrau. inter cunctas de priuil.* quæ præceſsit dictam Clem.dudum.

III. *Concluſio*: religioſi iuxta ſua priuilegia, poſſunt abſoluere ab omnibus caſibus Epiſcopo, etiam in iure reſeruatis. *Patet primò*, ex conceſsione Pauli.3.cit. dub. 5. vbi conceditur religioſis Societatis, poſſe abſoluere ab omnibus caſibus, cenſuris & pœnis, ſolis caſibus Bullæ Cœnæ exceptis. *Secundò*, Eug.4.bu.11.conceſsit Benedictinis, poſſe abſoluere fideles ab omni peccato, excommunicatione, ſuſpenſione, ac interdicto, exceptis Papæ reſeruatis: & inter viua ora.cōceſsit confeſſoribus ordinis Prædicatorum, vt dum ſunt in itinere, aut alibi: ita quod non poſſunt petere caſus Epiſcopales, eo ipſo poſsint vti plenarie authoritate Epiſcopi. Tertiò, Vrba. 4. vt conſtat ex bu.37. Sixti 4. conceſsit Carmelitis, poſſe audire confeſsiones fidelium, niſi talia commiſerint, ob quæ Sedes Apoſtolica ſit merito conſulenda. Et Eug. 4. vt conſtat ex eadem bul. Sixti conceſsit eiſdem Carmelitis, eandem in hoc poteſtatem quam habent ex officio minores pænitentiarij Romanæ Curiæ: nec obſtat ſi Carmelitæ non vtantur, iſto priuilegio, ad hoc quod alij religioſi illo vti valeant per communicationem: cum per communicationem non communicetur priuilegiorum vſus, aut non vſus, ſed ius vtendi priuilegijs, *iuxta dicta lib.*2.*ca*.4. Ex dictis patet, quod licet Pius 2.& Sixtus 4 bu. 41. conceſſerit Benedictinis Valeoleti, poſſe abſoluere ſæculares in ſuo cōuētu à caſibus Epiſcopi, tamē in dictis priuilegijs nulla ponitur reſtrictio: & ſic religioſi poſsūt abſoluere à cōceſsis in illis, etiā dum exiſtūt extra ſua monaſteria.

Si

Digitized by Google

Si arguas primò, quia videntur dicta priuilegia reuocari in Conc. Trid. *ſeſſ.14.c.7.* vbi declaratur, poſſe Epiſcopos reſeruare caſus, à quibus inferiores abſoluere non poſſunt: ad hoc reſpondetur, quod in Conc. Tri. non reuocatur regulariũ priuilegia, & multo minus: Clem. dudum de ſepul. vbi Prædicatoribus & Minoribus, & conſequenter alijs per communicationem conceditur, poſſe abſoluere a caſibus Epiſcopo extra ius reſeruatis: cum non fiat expreſſa mentio iſtorum priuilegiorum, ſicut fit ſemper quoties in aliquo decreto intenditur alicuius priuilegij reuocatio: *iuxta dicta c.3 dub 6* nec iſta Epiſcoporum reſeruatio eſt impertinens: tum quia eſt alias neceſſaria de lege ordinaria & efficaciam habens ſecluſo priuilegio: tum etiam, quia vim habet reſpectu non habentium priuilegium, ſcilicet, clericorum. Si arguas ſecundò, quia conſultus Papa cum Congreg. Cardinal. an religioſi per ſuã priuilegia, poſsint abſoluere à caſibus Epiſcopi: reſp. Grego. 13. Romæ die 15. Septemb. anni 1577. quod non. Item, Epiſcopo Caiet. conſulenti congreg. Cardi. an per bullas ordinarias in quibus conceditur, poſſe abſolui à caſibus Papæ comprehendantur, etiam caſus reſeruati Epiſcopis & prçlatis religioſorum. Reſpondent quod non niſi de eis fiat expreſſa mentio, ad hçc reſpondetur Gre. 13. die 10. Maij, anni 1583. declaraſſe, non eſſe mentis ſuæ, quod per dictam reuocationem ſit derogata facultas religioſorum Societatis Ieſu, eamque quatenus opus eſt confirmat: ita refert collector priuilegiorum Societ. ti. abſolut §.1. Ex quo ſequitur religioſos iſtos, & alios cum iſtis communicantes, poſſe virtute ſuorum priuilegiorum abſoluere à caſibus Epiſcopi, *iuxta dicta c. 4. conc. 3.* maxime in 2. corollario.

DVB. 8. an religioſi in ſacramento pænit. poſsint cum fidelibus diſpenſare in votis & iuramentis?

I. *Concluſio*: religioſi ad confeſsiones expoſiti ab ordinario, poſſunt diſpeſare in votis Epiſcopo reſeruatis, quia Euge. 4 bul. 25. & Iul. 2. bul. 13. hoc conceſſerunt priori, ſeu præſidenti & quatuor monachis ab iſtis deputatis, vel ad nutum deputandis conuentus Benedictini Valeoletani: & licet iſtę conceſsiones petant talium diſpenſationem fieri debere: in iſtorum conuentu tamen Mart. 5. idem eiſdem ſine tali reſtrictione conceſſit: *ita habetur in com Soc. ti de pæn. §.10.* imo licet religioſi non poſsint diſpenſare in votis Papæ reſeruatis, ſcilicèt, in votis ſimplicibus abſolutæ & perpetuæ caſtitatis, religionis, & peregrinationis Hieroſolymitanæ, Romanæ & Compoſtellanę, quando ſunt abſoluta, bene tamen quando iſta vota ſunt pænalia, aut conditionata, quia vt ſic non ſunt Papæ reſeruata.

II. *Concluſio*: licèt qui etiam ex priuilegio, poteſt diſpenſare in votis poſsit illa à fortiori commutare: cum ſit minus commutare quam diſpenſare, tamen vltra hoc poſſunt religioſi commutare in quoduis opus pium omnia vota præter illa quinque Papæ reſeruata: *ita conceſſit Benedictinis Eug. 4. bul 11. & Paul. 3. Societati bul. 7. & Greg. 13. vt refert Manu. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 63. art. 5.* extendit prædictam conceſsionem ad vota Iurata eiuſdem materiæ, dum tamen non fiat commutatio in præiudicium tertiæ perſonæ, non tamen ſit in præiudicium tertiæ perſonæ, quando iuramentum factum Deo, de dando calicem vni Eccleſiæ, commutatur, aut applicatur alteri Eccleſiæ: vt cum communi ſententia tenet Naua. & iſta conceſsio Greg. eſt peculiaris: quia licèt qui poteſt diſpenſare & commutare vota, idem poſsit circa iuramẽta votiua, cum idem ſit & ſimul reſeruentur & concedantur, *vt ait Sot. 8. de iuſ. q. 1. ar. 9.* non tamen poteſt ex hoc diſpenſare aut commutare vota iurata. Ob duplex vinculum voti, ſcilicet, & iuramenti: *ita Enriq. lib 7. de indulg ca. 30. lit. T & Manu. Rod. lo. ci.* Secundò, Sixtus 4. vt dicetur ca. 7. dub. 1. conc. 1. inter alia conceſsit Minimis, poſſe omnia vota commutare & relaxare, ſicut poteſt diœceſanus.

III. *Concluſio*: qui poteſt diſpenſare & commutare vota, melius faciet vtendo in hoc vtraque poteſtate, vt ſic defectus in aſ-

Digitized by Google

ſignando ſufficientem materiam pro commutatione, ſuppleatur per diſpenſationem: & cauſa ſufficiens maior pro diſpenſatione, quam pro commutatione, ſuppleatur per commutationem.

I V. Concluſio: probabilis eſt ſententia Nauar. *in Manu.. c.* 27. *n.* 272. quod cui conceditur diſpenſare & commutare vota nõ ex hoc poſſit diſpenſare, & cõmutare iuramẽta votiua: cum ſint diſtincta vincula, & quando Papa hoc concedere intendit exprimit illud, tamen oppoſita ſententia *Sot.* lo. cit. vt dixi, eſt etiam valde probabilis: quod pro certo tenendum eſt de religioſis: cum ex conceſsione Gre. vt dixi, poſsint diſpenſare & commutare vota iurata, cum limitatione prædicta.

DVB. 9. an religioſi ad confeſsiones expoſiti, poſsint cum coniugibus inceſtuoſis, aut voto caſtitatis aſtrictis diſpenſare in petitione debiti.

I. *Concluſio*: iſti religioſi ex commiſſione ſuorum prouincialium, poſſunt in foro tantum conſcientiæ diſpenſare cum coniugibus qui carnaliter peccauerunt cum conſanguineis alterius ſui coniugis, vt poſsint petere debitum à ſuo coniuge: ita Pius 5. inter viua ora. imo & Iul. 2. bu. 13. iam conceſſerat, Priori ſeu Preſidenti monaſterij Benedictini Valeoletani, & tribus, aut quatuor monachis eiuſdem conuentus per Priorem, ſeu preſidentem deputandis, & ad nutum reuocandis, vt poſsint in ſuo monaſterio cum prędictis diſpenſare: & iſta conceſsio vt in eadem bulla habetur, eſt iam extenſa ad alia monaſteria dicti ordinis: & conſequenter alijs ordinibus communicata, iuxta dicta cap. 4.

II. *Concluſio*: dicti religioſi ab ordinario expoſiti, ex commiſsione ſuorum prouincialium, poſſunt in foro tantum conſcientię, diſpenſare cum eo qui ante matrimonium vouit caſtitatem, vt poſsit à ſuo cõiuge petere debitũ: ita cõceſsit Pius 5. inter viua ora. Sed aduertãt confeſſores diſpenſato, quod ſi ſoluto matrimonio ſuper vixerit, non poteſt aliud matrimonium contrahere, & ſi de facto peccando illud contrahat, non poteſt petere debitum à nouo coniuge ſine noua diſpenſatione.

III. *Concluſio*: prædictorum diſpenſatio, non poteſt fieri ſine cauſa legitima, & erit pro nunc cauſa legitima, ſi coniunges non ſe poſſunt continere: *ita Manu. Rod. in ſu.* 1. *p. c.* 238.

I V. *Concluſio*: religioſi ab ordinario expoſiti deſignati à ſuo generali, aut de iſtius licentia ab alio ſuperiore dicto generali ſubordinato, poſſunt aperire literas ſacræ pœnitentiariæ obſignatas & directas in foro conſcientiæ Doctoribus in Theologia, vel iure canonico, & abſoluere & diſpenſare iuxta earum tenorem: ita conceſsit Societati Ieſu Greg. 13. bu. 33.

CAPVT VII.

De priuilegijs regularium circa cenſuras Eccleſiæ.

DVB. I. an religioſi expoſiti poſsint abſoluere à cenſuris?

I. *Concluſio*: Religioſi ab ordinario expoſiti, poſſunt quoties opus ſit abſoluere ab omnibus cenſuris, etiam Papæ extra Bullam Cœnæ reſeruatis: *patet ex dictis cap.* 6. *dub.* 6. *&* 7. conſequenter poſſunt abſoluere manifeſtos percuſſores clericorum, & nominatim excommunicatos & alijs ſententijs latis ab homine ligatos: non obſtante quod Leo 10. in bul. 45. *de qua ſupra c.* 3. *dub.* 5. decreuerat non poſſe religioſos abſoluere ſæculares à ſententijs ab homine latis, reuocando contraria priuilegia: tum quia iuxta dicta ibi priuilegia in illa bulla contenta, iam ſunt iterum per alios Pontifices, maxime per Paulum 5. confirmata & reualidata: tum etiam, quia alij Pontifices poſt Leonem, *vt patet ex c.* 6. *dub.* 6. *&* 7. abſolutè conceſſerunt religioſis poſſe abſoluerę à cenſuris, nõ excipiendo cenſuras ab homine latas, ſed tantum reſeruatas Papæ in bulla Cœnæ: & ſic præter iſtas, alias à Papa, & alijs inferioribus latas tollere poſſunt, *iuxta dicta lib.* 1. *c.* 6.

Digitized by Google

c.6.du.15.Item, Six.4. conceſsit Minimis poſſe abſoluere ab omni excommunicatione, ſuſpenſione, interdicto, ac irregularitate, tam à iure, quam ab homine reſeruatis, quoties opus ſit, ac omnia vota commutare & relaxare, ſicut poteſt diœceſanus: & quia poſſet dubitari an iſta concedantur religioſis pro ſæcularibus: ideo Iul.2. in confirmatione ordinis Minimorum, ait quod dicti Minimi quarumlibet perſonarum Eccleſiaſticarum & ſæcularium vbilibet poſsint audire confeſsiones, & ipſis auditis perſonas ipſas iuxta tenorem priuilegij Sixt. 4. Minimis dudum conceſsi ac confirmati abſoluere & pœnitentiam ſalutarem illis iniungere poſsint: *ita refert Man. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 61. ar. 3.*

II. *Concluſio*: prædictæ abſolutiones, ſicut & abſolutiones factæ per bullam cruciatæ, valent etiam pro foro externo præmiſſa ſatisfactione: & ſine illa pro foro conſcientiæ tantū: *ita Med. in ſu. li. 2. c. 12. Nau. li. 5. conſ. 26. ti. de ſent. excommu. Man. Ro. q. 61. ar. 6. contra Guti. & Con. ab eo relatos.* Et confir. ex declaratione Pij 5. in quodam iubileo ab eo conceſſo 15. Kalend. Nouemb. anni 1568. vbi ſic ait: declarantes inſuper tam præſentes quam alias quaſcumque conceſsione ſimilium & diſsimilium indulgentiarum, à nobis & prædeceſſoribus noſtris emanatas, & in futurum quomodolibet emanandas literas Chriſti fidelibus, niſi ad earū effectū in foro conſcientiæ, & pœnitentiali conſequendum dumtaxat, non tamen in foro contentioſo, niſi ſatisfecerint, vllatenus ſuffragari: vbi duo inſinuantur. *Primò*, quod ſatisfacta parte, poſſunt abſolui etiam à cenſuris ab homine latis etiam in foro contentioſo. *Secundò*, quod poſſunt in foro conſcientiæ abſolui, ſine ſatisfactione: maxime cum cautione de ſatisfaciendo cum commode fieri poſsit, ſicut cum ſubſcriptione pœnitentis, fideiuſſore, pignore, vel ſaltem præſtito iuramento, ſi alia non ſint poſsibilia.

Circa interdictum.

DVB. 2. an religioſi habeant aliquot priuilegia circa interdictum, & ceſſationem à diuinis, & an ſint reuocata?

I. *Concluſio*: religioſi in hoc habent multa priuilegia. Primò, in conuentibus ſeparatis à populo, poſſunt religioſi in tempore interdicti generalis diuina celebrare alta voce, campanis pulſatis, ianuis apertis, excluſis tamen interdictis, ſcilicet ſpecialiter, & excommunicatis, ſcilicet, non toleratis: *ita conceſsit Ciſterci. Vrba. 4. bul. 3. & iuxta hoc Iul. 2 bu. 9. pro minoribus conceſsit*, quod ſi in aliquo oppido promulgetur interdictum extendendo illud ad tria milliaria, vt ſic comprehendat aliquod monaſterium religioſorum: non teneantur religioſi illud ſeruare, niſi alias monaſterium exiſtat intra terminum ex more præſcriptum, vt iuxta ius commune teneantur religioſi illud ſeruare. Secundò, Eccleſiæ religioſorum non poſſunt interdici ſpecialiter, niſi religioſi dederint cauſam interdicto, vel niſi ille ad cuius inſtantiam interdicuntur, prouideat religioſis de victu: ita conceſsit minoribus Leo 10. b. 1. 29. *Tertiò*, religioſi in tempore interdicti, alias non Apoſtolici, poſſunt canere benedictionem menſæ, & gratias poſt refectionem, & facere proceſsiones per clauſtra canendo hymnos, lytanias & alia quæ ſunt in vſu. *ita in compen. ti interdictum.* 1. §. 20. *Quartò*, in interdicto & ceſſatione, poſſunt religioſi bini, & plures extra Eccleſiā officiū diuinum recitare: *ita ibi* §. 18. *Quintò*, in interdicto etiam Apoſtolico, poſſunt religioſi celebrare publice & ſolemniter, feſta ſanctorum ordinis etiam ſi talia feſta in octauis habeant ſolam memoriam. Et etiam ſi iſta feſta ſint tranſlata, cum quibus etiam indulgentiæ pro illis diebus transferuntur: & intelliguntur iſta, niſi alias Eccleſiæ religioſorum ſint ſpecialiter interdictæ, aut ipſi religioſi ſint nominatim interdicti, vel dederint cauſam interdicti: ita conceſsit prædicatoribus Leo 10. *bu.* 34. Et idem conceſsit pro ceſſatione Iul. 2. *bu.* 15. idem conceſsit Leo. 10. *bu.* 38. & 39. cum dicta limitatione, & excluſis nominatim interdictis & excommunicatis non toleratis,

pro feſto Conceptionis, Natiuit. ac Viſitat. B. Virginis, & pro natiuitate S. Ioannis Baptiſtæ, & pro feſtis & octauis Patronorum ſuarum Eccleſiarum, & Sanctorum quorum corpora in eorum Eccleſijs ſunt condita, & à primis veſperis Dominicæ in Ramis, vſq; ad Dominicam in Albis, & promiſsis nouis religioſorum à primis veſperis, vſque ad finitam Miſſam, & pro tempore quo religioſus, vel religioſa profitetur, aut velum accipit poteſt interdictum ſuſpendi. Item, interdictum latum ab ordinario, poteſt ſuſpendi in domibus religioſorum ad ſepeliendum ibi religioſos, cum ſolemnitate & campanis: ita conceſsit minoribus Iul. 2. *bu.* 7. imo & per bullam conceſſam Benedictinis, *vt habetur in compen mendi. ti. interdictum* 1. §. 25. *& tit. interdictum* 2. §. 10. poteſt ſuſpendi omne interdictum etiam Apoſtolicum & ceſſatio à diuinis, ad ſepeliendos religioſos, etiam nouitios conuerſos & famulos ſolemniter cum officio & Miſſa, excluſis ſpecialiter interdictis & excommunicatis non toleratis. Quin etiam in feſtis in quibus religioſi ſuſpendunt interdictum, poſſunt omnes fideles ibi cum dicta ſolemnitate ſepeliri, ac alia fieri, ac ſi non eſſet interdictum excluſis iam dictis: *ita conceſſit Leo* 10. *loc. ci.* §. 7. *&* 11. & ſic iuxta iſtam conceſsionem, poſſunt tunc in Eccleſijs religioſorum omnia ſacramenta miniſtrari, vt ibi exprimitur: ita Cord. in quadam reſolutione ab eo circa hoc facta. Vbi nota, quod quoties in domibus religioſorum ſuſpenditur interdictum, aut ceſſatio, poſſunt clerici, & alij ibi ſolemniter omnia quæ religioſi exercere: *ita loc. cit.* §. 1. 2. *&* 3 *& Silu. ver. interdictum* 5. *q.* 5. §. 7.

Sextò, famuli, procuratores negotiorum religioſorum & operarij nō ligantur, interdicto, aut excommunicatione lata in perſonas, aut terras vbi religioſi habitant, & poſſunt audire diuina in interdicto, niſi ſint excommunicati, aut ſpecialiter interdicti, vel ei cauſam dederint: ita Alexan. 4. *bul.* 7. imo ex conceſsione Eug. 4. *bul* 9. pro Benedictinis, omnes habitantes intra ſepta monaſterij in interdicto, poſſunt non tantum audire diuina, ſed & ſacramenta recipere. Item, in interdicto & ceſſatione fratres omnes, etiam conuerſi, nouitij, donati, moniales, ſeruitores famuli & famulæ monaſteriorum, poſſunt omnia ſacramenta recipere: dum tamen Euchariſtiam recipiant coram valentibus ex iure, aut priuilegio audire officia diuina: *ita in compen. mendi. ti. interdictum* 1. §. 4. *& interdictum* 2. §. 11. Item tertiarij, beatæ, ſerui, familiares, domeſtici, ſindici, æconomi, procuratores, aduocati, officiales ordinarij, monaſteriorum, religioſorum & monialium in interdicto generali, aut ſpeciali intereſſe, poſſunt diuinis, & in domibus religioſorum ſine pompa ſepeliri, & ibi omnia ſacramenta recipere cum cautela, cap. alma mater, dum tamen prædicti, nec ſint excommunicati, nec dederint cauſam interdicto: & iuxta ius commune & religioſorum priuilegia familiares & domeſtici vocantur, qui in domibus religioſorum commorantur, & illorum bonis aluntur, licèt aliquando ob aliqua negotia abſint à monaſterijs: & ſic ancillæ, & ſeruitrices monialium, & aliæ mulieres intra illarum monaſteria exiſtentes, licet ſint portioniſtæ gaudent dicto priuilegio, *vt habetur loc. cit. ti. interdictum.* 3. & idem etiam eſt de operariis ob ſtipendium pro diebus operis, & de famulis operariis, & mercenariis reſidentibus in grangiis, aut aliis locis religioſorum, qui dicto gaudent priuilegio, quando veniunt ad domos religioſorum. Item, prælati regulares poſſunt eligere ſex perſonas ſucceſsiuè, qui in interdicto ſpeciali & ceſſatione, alias non latis à Papa, vel authoritate Apoſtolica, poſsint gaudere prædictis: ita conceſsit Nicol. 5. bul. 4 Et per aliam conceſsionem cuiuſdam legati à latere, poſſunt eligere ad prædicta quindecim perſonas, dum tamen non ſint excommunicatæ non toleratæ, vel ſpecialiter interdictæ, nec dederint cauſam interdicto: *ita in compen. Ciſter.* 3 *ti. interdictum* 1. §. 23 *&* 24.

Septimò ex conceſ. Iul. 2. *loc cit.* §. 14. poſſunt religioſi facere in interdicto ſpeciali: omnia quæ facere poſſunt in interdicto generali: &

ſi:& iſta eſt magna conceſsio: quià iuxta ius commune, quando ſuſpenditur interdictum non ſuſpenditur pro perſonis & Eccleſijs ſpecialiter interdictis: & iuxta iſtam conceſsionem, quæ fiunt in interdicto generali in Eccleſijs religioſorum licitè etiam fiunt in eiſdem Eccleſijs, etiam ſpecialiter interdictis, licet non coram perſonis ſpecialiter interdictis. Et Leo 10. inter viua ora. concedit religioſis, vt eodem modo ſe gerant, etiam quoad familiares, & alios *de quibus ſupra in ceſſatione, ac interdicto.*

II. Concluſio: dicta priuilegia habent modo ſuam vim, nec ſunt reuocata, etiam in Conc. Trid. *ita Medi. in ſu lib.* 1. §. 13. *Lud. Lo.* 2. *p. c.* 21. *& alij quos refert & ſequitur Manu. Rod in expoſitione Cruciata* §. 5. *contra Naua. in Manu. c.* 27. *n. vlt. & patet conc. ex dictis c.* 3. *dub.* 6. Si obijcias, quia in Conc. Trid. *ſe.* 25. *c.* 12. præcipitur religioſis ſeruare interdicta ordinariorum: & confirmatur, quia licèt Pius 5. bu. 7. declaret Conc. Trident. non intelligi in feſtis religioſorum & octauis, in quibus religioſi non obſtante interdicto, poſſunt diuina ſolemniter celebrare: tamen poſtea Gregor. 13. bul. 38. reuocauit bullam Pij 5. & vult non habere vim in contrariis Conc. Trid. & licèt poſtea idem Greg. bul. 1. pro minoribus confirmet, & de nouo concedat, omne id quod non contrariatur Concil. Trid. & alias ſit in vſu: tamen priuilegium non ſeruandi interdictum in dictis feſtis videtur contra Concil. Trid. ad hoc reſpondetur, concilium tantum intendere, quod religioſi ſeruent interdicta ordinariorum, ſicut de facto ſeruant: ſed non reuocat dicta priuilegia, in quibus conceditur religioſis poſſe aliquando ſuſpendere interdictum, & aliqua miniſteria in interdicto exercere. Mens ergo concilij eſt reuocare aliquarum religionum priuilegia, in quibus concedebatur eis, nulla interdicta ſeruare, ſicut fuit conceſſum religioſis Sancti Ioannis hoſpitalis Hieruſalem per Anaſtaſium 4. Alexan. 3. & 4. Vrba. 3. Clem. 3. & 4. & idem erat conceſſum minimis per Leo 10. hęc & ſimilia priuilegia reuocantur à Con. Tri. lo. cit. Ex quo ſequitur dicta priuilegia non eſſe reuocata cum non ſint contra Conc. nec declaratio Pij citata eſt quoad hæc per Greg. reuocata: cum nec ſit contra Concilium Tridentin.

DVB. 3. an per bullam Cruciatæ ſuſpendatur dicta priuilegia?

I. Concluſio: bulla Cruciatæ non ſuſpendit priuilegia in iure communi inſerta, nec conſuetudinem habentem vim legis: quia vt ait Bart. in extraua. ad reprimendam, verbo, non obſtantibus, ad hoc quod iſta reuocentur, debet fieri expreſſa illorum mentio, ſicut ſæpè ſit in Conc. Trid. & in bulla Cœnæ vbi priuilegia, & conſuetudines immemoriales ſolent reuocari. *Secundò*, priuilegia inſerta in iure communi pertinent iam ad ius commune: ex quo colligunt Doctores initiatos prima tenſura poſſe in interdicto intereſſe diuinis: cum hoc ſibi in iure concedatur, ſecundum Naua. *in manu. c.* 27. *n.* 173. & poteſtas prælatorum regularium ad concedendas literas fraternitatis, in quibus admittunt ſæculares ad ſuffragia ordinis non ſuſpenditur per bullam: & ſæculares etiam ſine bulla poſſunt illis frui, cum facultas iſta ſit de iure communi, ſecundum Nauarr. *de indulg. notabili* 31. *n.* 21. *&* 22 *ergo, &c.*

II. *Concluſio*: religioſi etiam ſine bulla gaudent dictis priuilegijs: cum in bulla expreſſe excipiantur, priuilegia conceſſa ſuperioribus mendicantium quoad ſibi ſubditos licèt ſuſpendantur quoad ſæculares, & ſic famuli & alij ſæculares nominati dub. 2. imo & donati non habentes animum perſeuerandi, non poſſunt in regnis vbi Bulla Cruciatæ prædicatur intereſſe diuinis ſine tali bulla, niſi forte quis eorum ſit neceſſarius pro adiuuando in Miſſa: tunc enim iſte iuxta ius commune poteſt aſsiſtere.

III. *Concluſio*: religioſi etiam ſine bulla rectè ſuſpendunt interdictum iuxta ſua indulta, & ſæculares tunc etiam ſine bulla, ſi alias non ſint excommunicati, aut ſpecialiter interdicti, aut dederint illi cauſam, licitè aſſiſtunt diuinis: quia priuilegium ſuſpendēdi tunc interdictū, etiā pro ſæcularib. nō ſu-

ſpen-

Digitized by Google

ſpenditur per bullam *iuxta dicta c.3. dub.* 7. Item Leo 10. inter viua ora. n. 19. concedit minoribus, quod per bullam Cruciatæ, aut aliam gratiam generaliter reuocantem, omnia priuilegia etiam mendicantium, non intelligantur reuocata, aut ſuſpenſa indulta, priuilegia, aut gratiæ conceſſæ quo ad perſonas minorum, & quo ad ſuſpendendum interdictum in feſtis Sanctorum ſui ordinis, niſi de iſtis fiat expreſſa mentio, *de quo vide cap 3. dub.* 4.

An verò dicta priuilegia conceſſa pro tẽpore ceſſationis, valida ſint, etiãſi ceſſatio ſit rigoroſa, vt pote quando in Eccleſia non celebrantur diuina, niſi baptiſmus pro paruulis & ſacramentum pœnitentiæ pro adultis. In hoc aliqui negant, ſed licet hoc ita verum ſit, reſpectu particularium perſonarum, vt in ſuis domibus, vel in altari portatili in Eccleſia audiant Miſſam: ſecus tamen eſt de priuilegijs, in quibus iſta religioſis pro tempore ceſſationis conceduntur: quia religioſorum priuilegia ſunt ample interpretanda, *iuxta dicta c.2. dub.2. & ita habet vſus.*

CAPVT VIII.

De priuilegijs circa ſacramentum ordinis & officium diuinum.

DVB. 1. an priuilegia aliqua habeant religioſi circa ſacramentum ordinis, & quæ ſint iſta.

I. Concluſio: religioſi circa ſacramentũ ordinis habent priuilegia. *Primò*, & ſi nouitij alias non habentes beneficium Eccleſiaſticum ſufficiens ad victum, iuxta Concil. Trid. *ſeſſ.* 21. *cap.* 2. *de refor.* & Pium 5. bul. 26. ad ſacros ordines promoueri non poſſint, nec aliter promoti in altari miniſtrare valeant: tamen Greg. 13. bu. 25. hoc reuocat pro religioſis Societatis: & præcipit ordinarijs vt iſtos religioſos cum licentia ſuorum ſuperiorum ordinent, etiam extra tempora in tribus feſtis continuis, & non ſeruatis interſtitijs, & abſque vlla ordinum functione, nec eos inquirant de cantu de officijs & ceremonijs Eccleſiaſticis, vel de proprij ordinarij licentia, & parochi approbatione in vita & moribus. Et Greg. 14. bu. 2. conceſsit iſtis religioſis emiſsis votis ſimplicibus ad ſacros ordines promoueri poſſe, quibus priuilegijs gaudent omnes religioſi, *iuxta dicta c. 4. conc. 3. in fine.* *Secundò*, religioſi poſſunt extra tempora ordines recipere, iuxta declarationem Cardi. *de qua cap. 3. dub. 6.* cum in hoc habeant multa priuilegia, maxime priuilegium Greg. 13. modo citatum pro Societate Ieſu. *Tertiò*, Et ſi in Con. Trid. *ſeſſ.* 14. *c.* 2. ſtatuatur, quod quilibet à ſuo Epiſcopo ordinetur, aut ſi ab alio, cum dimiſſorijs proprij Epiſcopi, quod Greg. 13. voluit intelligi etiam de religioſis: imo & congreg. card. de mandato Sixti 5. & auditis procuratoribus circa hoc idem, ac Greg. 13. declarauit, tamen poſt hæc Sixtus 5. ex ſententia congregationis dixit, regulares prælatos ſuis poſſe concedere dimiſſorias ad Epiſcopum diœceſanum, & iſto abſente, aut ordines non conferente, vel in ſede vacante, de quo fiat mentio in dimiſſorijs, ad quemlibet alium modo ab iſto, quo ad doctrinam examinetur: *ita refert Manu. Rod. in comp. & Proſper. Farina deci.* 140. Poſtea autem Clem. 8. hoc ipſum abſolute, & ſine dictis limitationibus Sixt. 5. conceſsit Ciſtercienſibus, de quo Manu. Rodr. in quæſtionibus regul. tom. 1. quæſt. 18. art. 6. & hoc ipſum prius conceſſerant Vrbar. 2. bulla 1. Benedictinis, & Minoribus Alexand. 4. bul. 40. & Prædicatoribus Sixtus 4. bulla 33.

Quartò, ex conceſsione Eug. 4. bu. 9. pro Benedictinis, quilibet Epiſcopus abſq; diœceſani licentia, poteſt in monaſterijs monachos ordinare: ſed iſta moderantur in bul. 45. Leo. 10. *de qua ſupra cap. 3. dub.* 5. vb. quo ad ordines habetur ſic: Nullatenus in Eccleſijs, domibus, aut alijs locis religioſorum ab alio, quam ab diœceſano Epiſcopo, niſi iſto, vel eius vicario ſuper hoc cum debita inſtantia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente,

Digitized by Google

dicente, vel eo à diœceſi abſente, ad dictos ordines promoueri debeant, ſcilicet, religioſi; ſed vide ſupra lo. cit. an iſta moderatio habeat modo ſuam vim.

Quintò, abbas Benedictinus poteſt ſuos ſubditos, etiam ſæculares, ad minores ordines promouere: ita conceſsit Gregor. 9. bul. 13 & Iul. 2. bul. 25. & hoc ipſum conceditur abbatibus, cap. quoniam diſt. 19. nec hoc reuocatur in Conc. Trid. *ſeſſ. 23 cap. 10* pro ſibi ſubditis regularibus, ſed pro alijs. Item, Innocen. 8. bul. 5. conceſsit abbati Ciſtercien. Cabilonenſis diœce. & alijs quatuor abbatibus aliorum conuentuum: & iſtorum ſucceſſoribus poſſe ſuis ſubditis conferre, ſubdiaconatum & diaconatum ac alios ordines minores. *Sextò*, in monaſterijs religioſorum ipſis inuitis, non poſſunt ordines celebrari, vel alia Pontificalia exerceri, vel Synodi, aut proceſsiones, Miſſæ, &c. celebrari, nec aliæ cauſæ agi: *ita conceſsit Ciſter. Eug. 4. bu. 18 & in bu 9 pro Benedictinis idem mandatur Epiſcopis & ordinarijs: ita etiam conceſsit Auguſt. Sixt. 4. bu. 34.*

DVB. 2. an religioſi habeant priuilegia circa officium diuinum?

I. Concluſio: Religioſi poſſunt mentaliter legendo intra ſe per librum recitare horas, & alia quæ in officio diuino & Miſſa præcipiuntur, dici ſecrete ſub ſilentio, ita conceſsit minoribus Leo 10. *inter viua ora. n. 11.*

II. Concluſio: Religioſi non valentes bene recitare in choro, ob defectum viſus, vel auditus, ſi quid horarum ſic omittant, ſatisfaciunt dicendo in fine horarum Pater noſter, vel Aue Maria, ita conceſsit minoribus Innoc. 8. inter viua ora. & Leo 10. inter viua ora. concedit plenariā indulgentiā, & remiſſionem omnium defectuum humana fragilitate, & non ex malitia commiſſorum in diuinis horis, dicendo hanc orationem, ſcilicet, ſacroſanctæ, ac indiuiduæ Trinitati, Crucifixi Domini noſtri Ieſu Chriſti humanitati, & beatiſsimæ, ac glorioſiſsimæ Virgini Mariæ fœcunditati, ſeu integritati, & omnium Sanctorum vniuerſitati, ſit ſempiterna laus, honor, virtus, & gloria ab omni creatura, nobiſq; remiſsio peccatorum, per infinita ſæculorum ſæcula amen. Et beata viſcera Mariæ Virginis, quæ portauerunt Chriſtum Dominum. Et deinde Pater noſter & Aue Maria pro fœlici ſtatu ſuæ Sanctitatis Eccleſiæ. Et explicat idem Leo inter viua ora. num. 69. ſat eſſe, dicere iſta in fine plurium horarum vno contextu dicendarum. Et vt notat Naua. cap. 19. de oratione n. 89. iſta priuilegia non intelliguntur de omittentibus aliquam partem notabilem, ſed de omittentibus aliqua parua cum culpa veniali. Et ita etiam intelligitur aliud priuilegium minoribus conceſſum à Leo. 10. *de quo Manu. Rod. in qq. regul. to. 1. q. 41. art. 2.* quod, ſcilicet, ſatisfaciant præcepto recitandi horas, quando non integre pronuntiant, ob negligentiam, imperitiam, malam pronuntiationem naturalem, ob defectum linguæ, aut aliter horas imperfectè dicendo, vel cum animi diſtractione, ſenſuum vagatione: dum tamen hoc non fiat ex malitia, & quod recitantes cum iſtis non teneantur iterum recitare, ab iſtis imperfectè dicta, vel non integrè audita, ob diſtantiam loci, ob ſtrepitum, vel aliam cauſam.

III. Concluſio: Religioſi dum prædicant, vel confeſsiones audiunt, ſcilicet in aduentu, vel quadrageſima, poſſunt officium feriale anticipare, & feſta illis diebus ſeruare, quibus illos plus laborare neceſſe eſt: & non in fraudem officij diuini, ſed vt liberius ſtudio & conſolationi ſpirituali fidelium vacent: ita conceſsit minoribus Leo 10. *inter viua ora. n. 44.*

IV. Concluſio: Religioſi extra ſua loca exiſtentes, poſſunt ſecum alijs regularibus & clericis conformare in diuino officio: *ita conceſsit minoribus Inno. 4. bu. 11.*

CAPVT IX.

De priuilegijs circa temporalia.

DVB. 1. an regulares poſsint noua loca

& domos recipere, ac ſua monaſteria in alium locum transferre?

I. *Concluſio*: religioſi mendicantes domos, vel loca recipientes, vel recepta mutantes, alienantes, vel differentes, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ excommunicantur in Clem. cupientes de pœni. & remi. & in c. 1. de exceſsibus prælat. ſed per priuilegia Minorum & Auguſtinorum, *vt habetur in conſt. prædicatorum, d. 2. cap.* 1. poſſunt de nouo loca recipere cum licentia tamen Epiſcopi: vt decernitur in Conc. Trid. *ſeſ. 25. c. 3.* & ex decreto Clem. 8. bu. 18. non poſſunt Epiſcopi dare iſtam licentiam, niſi vocatis & auditis prioribus vel procuratoribus conuentuum eiuſdem oppidi, & alijs intereſſe habentibus cognito quod ſine iſtorum conuentuum damno, poſsint illi commodè ſuſtentari: & ſi ſuper hoc ad Sedem Apoſtolicam ſit appellatio, erectio nouorum conuentuum ſuſpendatur, quo vſque à Sede Apoſtolica in eadem cauſa ſit pronunciatum, aliter factum ſit irritum.

II. *Concluſio*: Prælati regularium poſſunt transferre monaſteria fundata in locis ſterilibus, & in aquoſis, aut dominorum temporalium eorum bona occupantium ad alia loca, cum ſuis redditibus, fructibus & prouentibus: ita conceſsit Benedictinis Valeoletanis Pius 2. bu. 6. & minoribus Sixtus 4. bul. 14. & Prædicatoribus bul. 37. & Alex. 4. & bu. 7. & iſti conceſſerunt poſſe ſecum bona deferre, & vendere ædificia, & ſolum, præter Eccleſias.

III. *Concluſio*: nullus ordo etiam mendicantium, aut alia perſona prope domos Carmelitarum, infra ſpatium centum quadraginta cannarum, per aerem menſurandarum Eccleſiam, vel loca conſtruat, aut de nouo recipiat: ita Sixtus 4. *bul.* 37. & Auguſtinis idem conceditur, reſpectu ordinum in paupertate fundatorum, per Bonifa. 8. *bul.* 6. imo & Prædicatoribus conceditur per Clem. 4. *bu.* 7. quod nullus ordo in paupertate fundatus, qui ex ſuis legibus extra ſua monaſteria nullas debet habere poſſeſsiones, poſsit prope Eccleſias Prędicatorum ad trecentas cannas octo palmorum, per aerem menſurandarum monaſterium, Eccleſiam, vel oratorium conſtruere, vel ex alio loco transferre: excipitur à prędictis ordo minorũ per Iu. 2. *bu.* 10.

DVB. 2. an religioſi poſsint vnum monaſterium alteri reunire?

I. *Concluſio*: Generales ordinum ac capitula generalia poſſunt monaſteria & prioratus ordinis, etiam monialium vnire pauperibus monaſteriis, ſine licentia diœceſani, aut alterius, non obſtantibus ſtatutis Apoſtolicis, vel monaſteriorum etiam iuratis: ita conceſsit Ciſtercien. Ioan. 23. bul. 1. & Pius 2. bu. 6. conceſsit Priori Benedictino Valeoletano, poſſe duo, vel tria monaſteria, vbi ob exiguos redditus tres, aut quatuor monachi ſuſtentati, non poſſunt cum conſenſu ſuperiorum talium conuentuum in vnum monaſterium vnire, vbi duodecim ſaltem monachi conſtituantur: imo Innoc. 8. *bul.* 3. conceſſit Prædicatoribus, quod conuentus non valens ſuſtentare octo religioſos, poſsit alteri incorporari per vicarium congregationis cum diffinitoribus: dum tamen ſine ſcandalo fiat, & in Eccleſia loci incorporati, non ceſſet cultus diuinus.

II. *Concluſio*: bona monaſteriorum monialium deſtructorum minoribus ſubiectarum, licet non ſint ſui ordinis ſunt applicanda minoribus vicinioribus: ita conceſsit Sixt. 4 *bul.* 14. & idem conceſsit *bul.* 33. prædicatoribus reſpectu monialiũ ſibi ſubiectarũ.

DVB. 3. an religioſi ſint exempti à legibus tributorum?

I. Concluſio: religioſi vtriuſque ſexus, non tantum ex iure communi ſicut alij clerici. in cap. quanquam de cenſibus, ſed etiam per multa priuilegia ſunt exempti à legibus tributorum. *Primò*, Alexan. 4. ſtatuit, quod imponentes minoribus angarias, aut alias impoſitiones & exactiones, vel ſimilia, ſunt ipſo facto excommunicati. Et ſi contumaces ab hoc non deſiſtant, non poſſunt abſolui niſi à Papa: ita in monum. ordi. conc. 656. *Secundò*. Eug. 4. bul. 29. facit ampliſsimam exemptionem pro monialibus S. Claræ: *& in compen. Societatis, ver. exemptio.* §. 8. refertur

alia

Digitized by Google

alia ampliſsima exemptio pro Camaldulenſibus. *Tertiò*, Pius 5. bul. 7. eximit monaſteria & collegia mendicantium à contributione pro ſeminarijs, quæ ab Epiſcopo exigitur, *iuxta Conc. Trid. ſe. 23. c. 18.*

DVB. 4. an religioſi ſint exceptià decimis ſoluendis?

I. *Concluſio*: religioſi non tenentur decimas ſoluere de laboribus, quos ſuis manibus aut ſumptibus colunt, nec de nutrimentis ſuorum animalium, vt conceſsit Benedictinis Benedict. 11. *bul. 1.*

II. *Concluſio*: Religioſi non tenentur decimas ſoluere, de ſuis bonis mobilibus, & immob. poſſeſsionibus, & prædiis præſentibus & futuris, etiam ab alijs conductis, dum tamen illa ſuis manibus, vel ſumptibus excolantur, aut pro ſuſtentatione excoli faciant. Nec tenentur decimare de pratis, herbis, paſcuis, nutrimentis animalium, ac paſtorum eorundem: ita conceſsit fratribus de Guadalupe Greg. 11. Mart. 5. & Pau. 3. anno 1535. *vt habetur in compen. D. Hieron. tit. decimarum exemptio* 12. 15. *&* 16. Item, Sixt. 5. *bul.* 18. eximit religioſos S. Ioannis Hieroſolymitani, vaſallos, colonos, ſeruitores, &c. & ipſorum animalia, prædia, domos, molendina, & quæuis bona, à ſolutione decimarum, iurium, etiam ſynodalium, cenſuum & canonicarũ portionũ, ſeu charitatiui ſubſidij, atq; iucũdi aduẽtus, ſeu quartæ & aliorũ onerũ: & præcipitur ordinarijs, ne in hoc eos moleſtẽt.

III. *Concluſio*: Religioſi iuxta cap. nuper. de decimis tenebantur decimare de poſſeſsionibus acquiſitis poſt Conci. late ſi alias de iſtis poſſeſsionib. decimæ ſoluebãtur: ſed iã ab iſta decimarũ ſolutione liberantur per Pau. 3. bu. 8. vbi concedit Societati, vt de eorum domibus, prædijs, hortis, ac alijs locis quæ pro eiſdem emendis ipſis pro tempore largiri, vel donari contigerit, & de alijs bonis ab eis poſſeſsis & obtentis, non ſoluant decimam, etiam Papalem, ſeu canonicam portionem, nec ad præſtationem procurationum legatorum dictę Sedis, vel exactionũ collectarum, vel prouiſsionem quarumcumque, nec ad id per literas Apoſtolicas, poſſunt compelli, niſi iſtæ literæ de hoc indulto de verbo ad verbum, ac de Societate fecerint mentionem: etſi per ſedem Apoſtolicam ex piis legatis diſpoſitis, vel relictis aliqua pars alteri piæ, vel non piæ cauſæ ſit conceſſa vel concedatur legata Societati, vel relicta, vel in fauorem eius diſpoſita ſub his conceſſionibus non comprehendantur, niſi de ipſa Societate & de hoc indulto, & de Pontificis voluntate fiat mentio in eiſdem, & non per clauſulas generales idem importantes: ſed quomodo iſta verba intelligantur de concedendis ab iſtomet Papa hoc tenore iſta cõcedente, *vide c. 3. dub. 4.* Item poſtea Pius 4. bu. 5. confirmauit exemptionem à quibuſuis decimis, etiã Papalibus, prędalibus, perſonalibus, quartis, medietatibus, & alijs fructuũ partibus, ſubſidijs, etiam charitatiuis & alijs ordinariis oneribus, etiam pro expeditione contra infideles defenſioneque patrię, ac alijs quomodolibet, etiam ab Imperatorũ & inferiorum principum impoſitis: & licet in ipſa impoſitione caueatur, quod nulla omnino exemptio cuique aduerſus illa ſuffragetur: & idem poſtea etiam confirmauit Greg. 13. *bul.* 21. *expreſsè derogando dictum c. nuper de decimis.*

IV. Concluſio: religioſi non tenentur decimare, etiam de terris & poſſeſsionibus, aliis ad colendum traditis: imo ipſi poſſunt percipere decimas quas coloni tenentur aliis ſoluere, etiam ſi alij in poſſeſsione, vel quaſi eas à colonis exigendi fuerint, ita conceſsit Ciſter. Bonifa. 8. bul. 10. & Ioa. 22. Carthuſienſibus: vt habetur in compen. Ciſter. ver. decima §. 4. & idem Bonif. 8. præcipit prę latis Eccleſiæ, vt cum cenſuris inhibeant ſuis ſubditis, ne à fratribus hoſpitalis S. Ioa. decimas exigere præſumant de noualibus, vel alijs terris quas ſuis ſumptibus, vel per ſuos amendatario, vel cultore, ad tẽpus, & non in perpetuũ excoli faciunt, vel de animaliũ nutrimentis, vel aliorum à ſuis terris naſcentium, vel de hortis, virgultis; & piſcationibus, non obſtante longa præſcriptione, ſeu potius violenta ſupra dictis exactione eiſdem fratribus irrogata: *ita in cõp.*

Digitized by Google

mendi ti. decimæ §. 17. & Manu. Rod. in qq. reg. 10. 2. q. 44. art. 4. Item, Cle. 7. bu. 10. concedit ordini Militiæ S. Iacobi amplum priuilegium circa hoc.

Ex dictis ſequitur primò dicta priuilegia ſiniſtrè interpretari, ab aliquibus iudicibus Eccleſiaſticis dicendo, quod quando religioſi proprijs manibus, vel ſumptibus dictas terras excolunt integram decimam recipere poſſunt: ſi tamen illas excolunt per colonos, ex communi aceruo prius extrahatur redditus monaſterio ſoluendus, & de reſiduo decima pars parocho ſoluatur, niſi alias per quadraginta annos religioſi integram decimam à colonis percepiſſent. Sed ad hoc dico, quod bona regularium per ſuum reale priuilegium eximuntur à decimis prædialibus, & non tenentur ſoluere decimam perſonalem, vel quartam, aut aliam partem: *vt probat Mandoſius ad inſtar glo.* 15. *nu.* 4. Et cum ſit priuilegium reale, vt conſtat ex litera priuilegiorum, terra cum eodem priuilegio tranſit ad colonos: quod ad huc clarius patet ex priuilegiis Societatis Ieſu, & peritiſsimi iuriſtæ fatentur, concedere plenum ius exceptionis etiam colonis conducentibus religioſorum agros: & ita iudicatum eſt in multis tribunalibus in fauorem Societatis & colonorum, ſicut Salmanticæ anno 1588. Beticæ, & Murtiæ adductis executoribus Pontificis mandatum eſt executioni, & contra confirmatum ſententia rei iudicatæ: *vt refert Enriq lib. 7 de indulg. c. 7. n 7. ar.* 1. & ſic coloni debent ſoluere decimas monaſterio. *Secundò* ſequitur, quod vbi ſoluitur decima perſonalis, non tenentur ſeruitores monaſteriorum eam ſoluere: alias monaſteria illam decimam ſoluerent: cum ſeruitores carius operas ſuas locarent, ſi eam ſoluerent.

v. Concluſio: moniales eodem modo ac religioſi ſunt exemptæ, à decimarum & primitiarum ſolutione: ita conceſsit monialibus S. Claræ Bonif. 8. bu. 3, vbi eximuntur à ſolutione decimarum à contributione in procurationibus ordinariorum, legatorum, & nuntiorum Papæ, à collectis talijs, pedagijs & à thelonijs & alijs exactionibus, regibus, aut alijs ſoluendis, & idem eiſdem concedit Leo 10. bul. 23. habentque moniales ſua priuilegia communicationis, *iuxta dicta ſupra c.* 4.

DVB 5. an religioſi ſint exempti, à ſolutione canonicæ portionis & quartæ funeralis?

Not. quod canonica portio dicitur, quæ à canonibus eſt approbata, & iure decretorum debita: & eſt duplex alia quæ debetur Epiſcopo ab omnibus Eccleſijs ſuæ diœceſis, *vt habetur c. de his* 10 *q* 1. vbi dicitur, quod de terris, vineis, mancipijs, & peculijs Eccleſiæ à fidelibus oblatis: tertia pars Epiſcopo fideliter deferatur: & intelligitur ſecundum Panor. quam refert & ſequitur Armi. ver. canonica portio, & ſecundum communem ſententiam de Eccleſijs Epiſcopo immediate ſubiectis, & non de exemptis: quia iſta portio debetur Epiſcopo ratione ſolicitudinis, quam de ſuis tantum Eccleſijs habere debet: vt dicitur in c. conquerente de officio ordinarij. Alia canonica portio debetur Eccleſiæ parochiali, de omnibus à ſuo parochiano relictis vel ratione funeris obuenientibus illi loco, vbi quis eligit ſepulturam relicta ſua parochia: *vt habetur in Cle. dudum de ſepul.* Et licèt olim illa portio eſſet varia, pro more patriæ nam alibi medietas alibi tertia pars ſoluebatur, tamen ibi taxatur quarta pars, & ſic communiter appellatur quarta funeralis.

I. *Concluſio*: ſtando in iure communi, & ſecluſo priuilegio, vel conſuetudine, religioſi omnes etiam Prædicatores & Minores tenentur ſoluere dictam quartam funeralem, & non amplius: ita in Clem. cit. vbi habetur, quod vltra dictam quartam, nil aliud valeant parochi exigere, nec religioſi amplius illis impendere teneantur, nec ad id ab aliquo cogantur, & reuocantur illic conſuetudines & priuilegia illuensque conceſſa, & conuentiones, ſtatuta & pacta in quantum alicui ex præmiſſis contrariatur.

II. *Concluſio*: Religioſi iam iuxta ſua priuilegia non tenentur, ſoluere Epiſcopo, vel parocho dictam portionem, nec de funera-

neralibus oblationibus,ſepulturis, legatis vltimis voluntatibus,nec de alijs pro victu, ornamentis,aut alijs quomodolibet largitis: nec ipſi,nec qui eis illa ſoluunt, poſſunt ad illud coarctari: non obſtante decreto Clementinæ dudum de ſepul. & alijs ſtatutis: *ita conceſſit poſt dictam clementinam Eug.* 4. *bu.* 12. *pro Benedictinis & Sixtus* 4.*bu.* 14. *pro Minoribus, & bu* 37.*pro Carmelitis.* Vbi etiam conceditur,quod ſi à Papa mandetur dari alicui cauſæ piæ aut non piæ de pijs legatis, non intelligitur de legatis relictis religioſis,niſi de eis fiat expreſſa mentio : item in bu.26. Clement.8. Carmelitæ diſcalciati poſt contradictorium iudicium , & ventilata cauſa,à ſolutione quartæ funeralis liberantur.

Si obijcias,quia in Conc.Trid.*ſe.*25.*ca.* 13. *de reformatione* habetur, quod dicta quarta funeralis ſoluatur, vbi ſolita eſt perſolui ante annos quadraginta,hoc eſt, de quarenta annos aca,non obſtante quouis priuilegio. Ad hoc reſpondetur , concilium loqui de monaſterijs ante annos quadraginta fundatis,quæ dictam portionem ſoluebant: & ſic ſi aliqua monaſteria ſint fundata à quadraginta annis citra,hoc eſt, de quarenta annis aca,non tenentur ſoluere dictam quartam: ita declarauit Pius 5.*bu* 7.& ſi inſtes, quod iſta bulla eſt reuocata à Greg.13.*bu.* 38. & reducta ad terminos Con. Trid. Ad hoc reſpondetur. Primò quod in bulla illa Pij 5. & conceduntur quædam priuilegia, ex quibus ſola iſta reuocantur à Greg. quæ ſint contraria Conc.Trid.modo explicato *dub.* 6.*c.*3. & inſuper declarantur aliqua decreta Conc. Tri.& illæ declarationes nō etiā reuocantur, ibidem à Greg.13.cum non ſint contra concilium,ſed potius eius declarationes,& alias ad Papam ſpectat declarare ius. Secundò reſpondetur, quod eadem omnino declaratio Pij 5.data etiam eſt,poſtea à Congreg. Card, quæ nec à Greg. 13. nec ab alio eſt reuocata, cuius declarationis tenor refertur à *Rod. in qq reg.to.*1.*q.*39 *ar.*2. & talis eſt Congr. Con. cenſuit non comprehendi in dictis verbis Concilij monaſteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, ſuppoſito quod iſta monaſteria ſint illius religionis cui à Sede Apoſtolica ſit indultum, vt quartam funeralem non debeant ſoluere Epiſcopo : & vt refert Velaſquez in ſuo compendio orta lite circa hoc,inter religioſos & Epiſcopum de Guatimala, Archiepiſcopus Mexicanus tulit ſententiam pro religioſis: & hoc ipſum patet ex bulla cit. Clement. 8. pro diſcalciatis Carmelitis:& ſunt alia innumera priuilegia religioſis ante & poſt Clemen.dudum de ſepult.conceſſa, quæ conſulto omitto cum nil aliud præter iam dicta contineant.

III. *Concluſio:* Religioſi quartam funeralem ſoluentes, iuxta tenorem prædictum concil.Trid.adhuc non tenentur illam ſoluere de omnibus eis relictis,vt de miſsis,de candelis quæ dantur in manibus religioſorum: *vt habetur in bu.*14. *Sixti* 4. pro Minoribus, ſed de his tantum quæ cum corpore defuncti deferri ſolent : ita declarauit Pius 5. loco cit.& ita habet vſus, vt notat Cardin. in Clement.dudum de ſepultur. §. verum. Couarruu.*c.vlt.de teſta.n.*6.*&* 7.*& Mon. de iuſ.trac.*2.*diſp.*215.

IV. *Concluſio :* quidquid à fidelibus in monaſterijs religioſorum offertur , monachis ibi ſeruientibus debet proficere, nec ſuper hoc ab Epiſcopo, vel alijs presbyteris poſſunt religioſi moleſtari : *ita habetur definitum expreſſis terminis in c.*1.*de ſtatu mon &c nimis iniqua de exceſsib prel.* Et conſtat etiā ex dictis con.1.de quo etiā Sil.& Arm. ver. oblationes. Imo,ſi prælati celebrent in monaſterijs religioſorum, non poſſunt ſibi vſurpare,eis ibi oblata,ſed tenentur ea monaſterio dimittere:ita cōceſsit Ciſt.Bon.8.bu.9. Ex quo patet non poſſe parochos ſibi poſtulare candelas,aut alia oblata in Eccleſijs religioſorum,à mulieribus,puerperis ſuos filios domino præſentantibus , vt aliqui clerici perperam,& contra dicta decreta & priuilegia ibi vſurpari contendunt.

Digitized by Google

Capvt x.

De iudice conſeruatore.

NOT. Religioſos per ſua priuilegia poſſe creare iudices conſeruatores, qui eos à ſuis moleſtatoribus defendant, etiam per cenſuras: ita conceſsit Prædicatoribus Sixt. 4. *bu.* 33. & ſunt alia multa priuilegia pro alijs religioſis circa hoc, vt ex dicendis in hoc conſtabit.

DVB. 1. quæ perſonæ poſsint à religioſis creari in iudices conſeruatores, & an adhoc munus creati à religioſis teneantur acceptare?

I. Concluſio: ſtando in iure communi cap. fin. de officio deleg. iudex conſeruator, debet eſſe Epiſcopus, vel abbas, vel cõſtitutus in dignitate Eccleſiaſtica in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata. Et Leo 10. bul. 45. edita in Conc. Latera. de qua ſupra c. 3. dub. 5. ſtatuit, quod conſeruatores religioſorum ſint, in dignitate Eccleſię conſtituti, & reuocantur contraria priuilegia. Ex quo tamen ſequitur priores, & ſimiles prælatos regularium, imo & vicarios conuentuum, non habentium priores, poſſe eſſe iudices conſeruatores, cum ſint in dignitate Eccleſiaſtica conſtituti: ita Sil. ver. deleg. n. 3. & Man. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 65. ar. 3.

II. Concluſio: conſeruatores religioſorum vltra prædictos de iure communi, poſſunt eſſe canonici Cathedralium Eccleſiarum & vicarii Epiſcoporum in ſpiritualibus & eorum officiales generales vbilibet conſtituti: ita conceſsit Societati poſt dictam reuocationem Leonis 10. Gregor. 13. bulla. 18.

III. Concluſio: omnes prædicti (præter religioſos) requiſiti à regularibus, tenentur ſub excommunicatione acceptare iudicaturam, niſi alias ſint legitime impediti; ita conceſsit Minoribus Iul. 2. bu. 9. dixi præter religioſos: nam iſti ex priuilegio non tenentur acceptare iudicaturas, & commiſsiones à Sede Apoſtolica, vel eius legatis iniunctas: ita conceſsit Prædicatoribus Honor. 3. bul. 6. & Minoribus Gregor. 9. bu. 2. & Innoc. 4. bu. 12 & Alexand. 4. bu. 9. & Eug. 4. bu. 7. pro cęleſtinis, & bu. 9. pro Benedictinis, & Sixt. 4. bu. 37. pro carmelitis.

IV. Concluſio: ſemel nominato aliquo conſeruatore & acceptante & inchoante, non poteſt alius pro eadem cauſa nominari, ſtando in iure communi cap. cum plures niſi nominatus infirmitate, aut alia iuſta cauſa impediatur, vel ſi nolit, aut malitioſè in eo procedat: ex priuilegio tamen Societati conceſſo à Greg. 13. bu. 18. quilibet conſeruatorum, poteſt proſequi articulum per alium inchoatum, licet qui inchoauit nullo ſit canonico impedimento præpeditus.

V. Concluſio: ſtando in iure communi cap. fina. de offic. deleg. iudices delegati, morte concedentis extinguuntur: niſi quo ad negotia incepta. Secus tamen eſt de conſeruatoribus regularium: quia iſti eliguntur à religioſis virtute ſuorum priuilegiorum, quæ non ſunt gratiæ perſonales, ſed reales certo generi perſonarum conceſſæ, & conſequenter perpetuæ, ſicut & priuilegia conceſſa ciuitati, vel loco, iuxta l. forma ſ. quamquam, ff. de cenſi. & idem eſt de priuilegio conceſſo, ciuibus, vel religioſis iuxta l. 2. ff. de rebus dub. *& ita habet vſus ſecundum iuriſtas relatos à Manu Rod q. 65. ar. 6.*

DVB. 2. an iudex conſeruator poſsit delegare vices ſuas?

I. *Concluſio*: ſtando in iure communi cap. fin. de officio deleg. iudex iſte non poteſt delegare vices ſuas, exceptis citationibus & ſententiarum denunciationibus, niſi aliter eis ſpecialiter committatur: & tunc non aliter niſi infra ciuitatem, aut diæceſim in qua fuerint deputati.

II. *Concluſio*: conſeruator religioſorum poteſt ex priuilegio committere vices ſuas: conceſsit enim Minoribus Sixt. 4. *bu.* 14. & Prædicatoribus bul. 33. & Aug. bu. 34. & Carmelitis bu. 37. vt eorum conſeruatores conſeruent eos per ſe & per alios contra iniuriantes: & idem conceſsit Societati Ieſu Gr. 13. bu. 18. debent tamen iſti committere vices ſuas, illis qui alias iuxta dicta dub. 1. poſſunt

eſſe

eſſe iudices conſeruatores, conformiter ad id quod habetur in ca. fin. cit. *ita Manu. Rod. cum Ioan. Andre. loc cit. art. 10.*

DVB. 3. ad quantam loci diſtantiam ſe extendat conſeruatorū iudicū auctoritas?

I. *Concluſio*: ſtando in iure communi cap. fin. de officio deleg. non poteſt iudex conſeruator procedere contra aliquem extra ciuitatem, aut dioeceſim, vbi eſt deputatus, aut aliquem trahere vltra vnam dietam à fine talis dioeceſis, computandam: & vna dieta ſecundum Doctores in capi. nonnulli de reſcrip. & Sil. ver. beneficium 2. §. 1. & Mandoſ. in lance. reg. 3. q. 2. n. 2. continet viginti milliaria, hoc eſt, ſeptem leucas, aut iuxta l. 8. ti. 3. lib. 2. fori, & leg. 25. in preg. continet decem leucas.

II. *Concluſio*: conſeruator religioſorum, poteſt procedere vltra duas dietas, non obſtante dicto cap. fin. de vna dieta, & bul. 45. Leo 10. de qua c. 3. dub. 5. de duabus dietis: dum tamen vltra dietas non trahant aliquem ad iudicium: ita conceſsit Ciſtercienſib. Greg. 13. bul. 3. poſt Leo. 10. & iſtæ dictæ computantur a fine dioeceſis, vbi citandi morantur: *vt habetur in noua recop. lib. 20. ti. 7. l. 1. iuxta decretum Bonifa. 8 in c. fin.*

III. *Concluſio*: quando conſeruator regularium non valet tutè accedere, ad loca vbi morantur, qui ſunt citandi, monendi, vel inhibendi poſſunt, iſta efficere per edicta publica, affigendo illa in locis publicis, de quibus ſit veriſimilis coniectura, quod ad ipſorum citatorum, monitorum, & inhibitorum notitiam peruenire valeant: ita conceſsit Societati Ieſu Greg. 13. bul. 18. citat.

DVB. 4. contra quos & quibus pœnis poſsit iudex conſeruator procedere?

I. *Concluſio*: conſeruator religioſorum poteſt procedere contra alios Religioſos, & Eccleſiaſticos, contra collegia, vniuerſitates, & communitates habentes etiam facultatē eligendi conſeruatorem, non obſtantibus quibuſuis inhibitionibus ſibi factis, etiam prætextu quarumlibet licentiarum, aut priuilegiorum conceſſorum & concedendorum: ita conceſsit Greg. 13. bu. 18.

II. *Concluſio*: conſeruator iſte poteſt appellatione poſtpoſita, procedere per cenſuras Eccleſiaſticas quoties opus ſit, & vſq; ad inuocationem brachij ſæcularis: patet ex priuilegijs cit. nec poteſt ab ordinario impediri, ſub priuatione exercitij, officij & iuriſdictionis ipſo facto incurrenda, & aliter attentatum eſt irritum: ita conceſsit Ciſter. Mart. 5. vt habetur in iſtorum compen. ti. bullæ conſeruatoriæ §. 1. Vbi not. quod ſi conſeruator nolit facere fidem ordinario de ſuis literis, non poteſt eum nolentem exequi eius ſententiam excōmunicare: quia delegatus non habet iuriſdictionē ſupra ordinarium, niſi ordinarius ſit ei rebellis dum non tamen dicitur rebellis petit fidem de ſua commiſsione, cum ſic petendo faciat quod ſibi competit de iure: ſecus ſit ſi ordinarius malitioſè aſſerat, ſe dubitare de commiſsione conſeruatoris, maximè allegando falſitatem reſcripti, tunc enim delegatus exequatur per ſe quod poſsit, *vt patet ex ca. ex literis de officio deleg.* & puniat ordinarium ſi conſtet malitioſè ſe opponere: & poteſt eum damnare in triginta libras, *iuxta l. 2. C de legibus.*

DVB. 5. An conſeruator regularium poſſit procedere cōtra debitores ex cauſa ciuili

I. *Concluſio*: cum Papa ſit ſupremus adminiſtrator bonorum regularium & Eccleſiaſticorū poteſt per ſe & per alios procedere, contra illorum retentores, etiam laicos, vt ſic illa recuperet, nec ſic turbat regiam iuriſdictionem, cum iſta bona non ſint laicalia: & hoc ita facere etiam creando ad hoc iudices conſeruatores expedit, maximè tū quia iudices ſæculares ſolent eſſe negligentes in adminiſtrando iuſtitiam Eccleſiaſticis, tum maxime ne Eccleſiaſtici ad tribunalia ſæcularia trahantur, vbi cauſæ cum ſtrepitu & figura iudicij tractantur, quæ omnia dedecent viros Eccleſiaſticos.

II. *Concluſio*: conſeruator religioſorum, poteſt procedere contra debitores ex cauſa ciuili, etiam laicos. Patet primò, quia in cap. fin. de officio deleg. conceditur iſtis conſeruatoribus, poſſe cognoſcere de mani-

manifeſtis iniurijs & violentijs, vbi iniuria non tantum ſumitur pro contumelia, vel conuitio (quidquid dicat Cutierr. in pract. crim. lib. 3. q. 9.) ſed pro omni iſto quod fit contra ius & infert damnum monaſterio. *Secundò*, Pius 5. bul. 28. concedit religioſis militenſibus, conſeruatores iudices contra inferentes perſonis ſui inſtituti, ac eorum ſeruitoribus & familiaribus iniurias, ſine grauamina, vel damna in perſonas, res & bona: licet hoc, quod hic dicitur de familiaribus & ſeruitoribus, limitetur in Conc. Trident. *ſeſ. 24. c. 11. de ref.* vt ſolis proſit ſeruientibus, alias intra ſepta domus commorantibus, ac ſub regularium obedientia viuentibus, & his qui legitime, & ſecundum regulam profeſsionem fecerunt, de qua ordinario conſtet, & reuocantur ibi priuilegia, etiam religioſorum in contrarium. Tertiò, Grego. 13. *bu.* 18. conceſsit Societati Ieſu, quod poſsint in criminalibus, ciuilibus, & mixtis, & in fauorem ſuorum priuilegiorum, ſiue ſint actores, ſiue rei, creare iudices conſeruatores cōtra quaſcumq; communitates, collegia, &c. alia etiam extant religioſorum priuilegia circa hoc, *de quibus vide Man. Rod. in qq. reg. to. 1. q. 65. art. 11.*

Si obijcias primò, *quia in l. 1. tit. 5. lib. 1. nouæ recopibat.* præcipitur iſtis conſeruatoribus, quod cognoſcant tantum de iniurijs & offenſis manifeſtis, contra monaſteria, Eccleſias, vel perſonas Eccleſiaſticas, ſecundum quod iura & Papæ diſponunt, etiam ſi vberior poteſtas & iuriſdictio eis concedatur, ſub pœna amiſsionis temporalitatum & naturalitatis iſtorum regnorum: ergo in Hiſpania conſeruator religioſorum, non poteſt compellere, debitores ſaltem ſeculares ad ſoluendum monaſteriis debita ciuilia.

Ad hoc reſpondetur, quod iſta lex non eſt contra ſupra dicta: nam in eo, quod ait ſecundum quod iura & Papæ diſponunt, iam ſe ſubijcit legibus Pontificum, qui ſucceſſu temporis alia ampliora in fauorem religioſorum ordinant: & quando ibi dicitur non obſtante quod vberior poteſtas eis concedatur, non eſt ſermo de vberiore poteſtate à Papa, ſed ab alijs inferioribus conceſſa, qui iuxta ius commune non poſſunt concedere conſeruaturias.

Si obijcias ſecundò, *quia in cap. 1. de officio del. in 6. præcipitur* iudicibus conſeruatoribus, ne cognoſcant de exigentibus iudicialem indaginem, hoc eſt, cauſæ cognitionem, ſeu examinationem quando dubia ſunt: ergo ſi debitum negatur à debitore alias legitimas exceptiones allegando, nō poterit conueniri coram iudice conſeruatore: cum ſic debitum reddatur dubium, & requiratur indago. Ad hoc reſpondetur, quod poſt hæc, eſt iam conceſſa iuriſdictio conſeruatoribus religioſorum, in requirentibus iudicialem indaginem per Benedictum 11. ordinis Prædicatorum in fauorem Minorum: & per Eug. 4. in fauorem conuentus de Guadelupe: vt habetur in eorum compen. ti. bullæ conſeruatoriæ, §. vlt. *de quo Rod. lo. cit. ar. 11.* & tandem per Greg. 13. bul. 18. conceditur conſeruatoribus Societatis Ieſu, quod procedant in requirentibus iudicialem indaginem ſummarie, ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicii, in alius autem prout eorum qualitas exegerit.

DVB. 6. an religioſi pro debitis ciuilibus conueniri poſsint coram iudice conſeruatore, vel ordinario?

1. *Concluſio*: Religioſi in clauſtro degentes, non poſſunt pro debitis ciuilibus conueniri, coram ordinario Eccleſiaſtico, hæc eſt contra Gutie. in pract. cri. lib. 1. q. 10. ſed patet quia iſti religioſi ſunt exempti à iuriſdictione Eccleſiaſtici ordinarii, *iuxta dicta lib. 1. cap. 6. dub. 5.*

Si obiicias quia in Conc. Trid. *ſeſ. 2. c. 14.* dicitur, quod in cauſis mercedum & miſerabilium perſonarum clerici ſæculares & regulares extra monaſterium degentes quomodolibet exempti, & ſi certum iudicem in partibus habeant, in aliis autem ſi ipſum iudicem non habuerint, coram locorum ordinariis, tanquam ad hoc à Sede Apoſtolica delegatis conueniri, & ad ſoluendum cogi poſſunt, non obſtantibus &c. Ad hoc reſpondetur, Concilium loqui de regularibus extra mona-

Digitized by Google

monaſterium degentibus: vt patet ibi, & ſunt illi qui ex priuilegio, vel ſpeciali licentia, habent domicilium extra ſua monaſteria: ille tamen, qui iuxta ſua regularia inſtituta ſeruit monaſterio monialium, vel alicui beneficio, & maxime qui ob prædicationes, confeſsiones, eleemoſynas, vel ob aliam ſimilem cauſam extra monaſterium moratur, non comprehenditur in iſto decreto: cum non degat proprie extra monaſterium, ſed ad tempus & non permanenter: *ita Nauar. in cap. non dicatis, num. 95.* Prædictis tamen regularibus extra monaſterium degentibus, conceduntur in licentia degendi extra monaſterium iudices delegati, pro omnibus cauſis eorum, & coram iſtis debent conueniri pro debitis ciuilibus, ſicut deberent conueniri coram Prælatis ſui ordinis, ſi extra monaſterium degerent. Et ſi iſti alicubi tales iudices non habent, debent conueniri coram ordinarijs, & ab eis cogi ad debita ſoluendum, *vt dicitur in Conc. Trid. cit.*

II. *Concluſio*: Religioſi non poſſunt conueniri pro debitis ciuilibus coram iudice conſeruatore, quidquid aliqui improbabiliter dicant. Patet primò, ex priuilegio conceſſo Carthuſienſibus à Nico. 5. *& relato à Rod in quæſtionibus reg. tom. 1. quæſt. 65. art. 13.* vbi ſtatuitur, quod iſti religioſi, & conſequenter alij per communicationem non poſsint ad prædicta compelli per ſuos iudices conſeruatores. *Secundò*, quia religioſi nõ ſunt aſtricti ad conſeruatores perpetuos, ſicut olim, ſed ſunt ad nutum amouibiles, & pro ſingulis cauſis creant illos. *Tertiò*, quia iudex iſte conceditur à Sede Apoſto. religioſis pro conſeruatione & defenſione à moleſtantibus ipſos. Debent ergo religioſi à creditoribus, etiam ſæcularibus conueniri coram ſuis prælatis, cum iſti ſint illorum iudices ordinarij, & ſic ſæculares ſolent recurrere ad prouinciales, vel generales, vel ad generalia, & prouincialia capitula pro exigẽdis ſibi debitis à religioſis, vel monaſterijs.

Ex dictis conſtat ordinarios iniuſte aliquando cogere religioſos, ad creandos indices conſeruatores pro iſtis debitis: cum religioſi ſint alias exempti à iuriſdictione ordinariorum, *vt patet ex lib. 1. c. 6. dub. 5.* nec ordinarij habent à Papa commiſsionem, ad ſic in iſto caſu cogendos religioſos: imo contrarium eis præcipitur à Nicol. 5. in priuilegio cit. nec iſta cauſa pertinet ad iudices conſeruatores: quæ omnia aduertens Dionyſius de Melgar, Vicarius generalis in ciuitate Toleti, poſtquam priorem Sancti Dominici de Hiepes cenſuris compulerat, vt deſignarit iudicem conſeruatorem ſuper quadam lite cum patrono eiuſdem conuentus, oſtenſis ſibi dicto priui. Nico. 5. & alijs priuilegijs exemptionis loc. cit. relatis à dicta coactione dictus vicarius ceſſauit, & cauſa deuoluta eſt ad Reuerendiſsimum Magiſtrum Fratrem Ioſephum Gonzalez à ſacris confeſsionibus Sereniſsimi Principis Hiſpaniarũ Philippi Dominici Victoris, qui tunc erat Prior Prouincialis eiuſdẽ ordinis.

Si obijcias quandam declarationem Congreg. Cardi. die 19. Iunij anni 1573. vbi ſic habetur, regulares non poſſunt conueniri à ſuis creditoribus coram Epiſcopo, bene tamẽ coram ſuis conſeruatoribus in caſibus permiſsis in Conc. Trid *ſeſſ. 14 c. 5.* ita refert Proſpe. Farina ſuper Conc. Trident. loc. cit. Ad hoc reſpondetur, hoc non obſtare quia in iſto loco Concilij expreſsè eximuntur, à ſtatutis in illo loca regularia & illorum perſonæ, & tantum vult in ſuo robore manere, quæ ſtatuta ſunt de religioſis, *ſeſſ. 7. c. 14. circa cauſas mercedum & miſerabilium perſonarum iuxta dicta ſupra.*

DVB. 7 an conſeruator excedens ſuam poteſtatem, & qui illum inducit ad hoc, incurrat aliquam pœnam.

I. *Concluſio*: conſeruator iſte ſcienter excedens ſuam poteſtatem, ſuſpenſus manet per annum ab officio, & conſequenter à beneficio: *ita in c. fin. de officio deleg. cum glo. & in c. præter hoc, d. 32. & c. ſi qui d. 81. & in lib. 1. noua recop. priuatur temporalitatum, & naturalitatis iſtorum regnorum*: & ille etiam dicitur ſcienter illud facere qui laborat ignorantia affectata, vtpote quando illud ſcire tenebantur & potuit ſcire & noluit, ſed diſ-

ſimulauit, licet in foro externo, vt ſcientia valeat debet probari: quia iuxta regulã 48. iuris, præſumitur ignorantia, vbi ſcientia nõ probatur: imo & ignorantia affectata eſt probanda, vt valeat, *vt habetur in lege gener. C. de tabul. lib.* 10.

11. *Concluſio*: pars quæ procurat, quod conſeruator iudex excedat ſuam poteſtatem, excommunicata manet ipſo facto, nec poteſt abſolui, quouſque integraliter ſatisfaciat de expenſis, ei quem indebitè fatigauit: *ita in cap. fin. de officio deleg.*

Et notat Nauar. in manu. *cap.* 27. *num.* 125. quod non incurritur iſta excommunicatio ab illo qui non eſt pars in iudicio, Et ſi procuraſſet talem exceſſum, ſi iudex aliàs non exceſsit: quia lex quæ excommunicat operantem aliquid, regulariter non comprehendit conſentientem, etiam ſi mandet, conſulat, foueat, aut auxilietur, ante quàm fiat, niſi ex eius tenore, aut ex tenore aliarum legum id expreſsè, aut tacitè colligatur: vt ait Caiet. *ver. excommunicat. c. 47. notab. 5.* & Nau. *in manu. c. 27. n. 51.* Hæc ad laudem & gloriam Ieſu Chriſti Domini noſtri, Beatiſsimæ Matris eius, ac Beati Dominici Patris noſtri, nec non & Angelici Doctoris D. Thomæ Aquinatis dicta ſufficiant.

INDEX NOTABILIVM.

A.

ABſoluunt prælati regulares, & iſtis amotis eorum vicarij, etiam per alios ſuos etiam hoſpites & nouitios ad reincidẽtiam ſi non profitentur, à caſibus & cenſuris reſeruatis etiam Papæ extra bullam cœnæ, ſatisfacta parte lib. 1. cap. 6. dub 15.

Abſoluunt prædicti à prædictis conuerſos oblatos, ac perpetuo donatos, ſemel in vita & ignorantes, aut inaduertentes quoties opus ſit, dub. 13.

Abſoluunt generales, & prouinciales, & iſtorum abſentium vicarij, etiam per alios nouitios & volentes ordinem intrare à cenſuris, etiam ab homine latis & peccatis Papæ extra bullam cœnæ reſeruatis, dub. 11.

Abſoluunt religioſi cum ſola licentia ſuorum prælatorum famules monaſterij, li. 2. c. 6. du. 1.

Abſoluunt religioſi expoſiti fideles à Papa reſeruatis extra bullam cœnæ, & à caſibus & cenſuris ab homine latis etiam in foro externo, lib. 2. c. 6. du. 6 & 7. & c. 7. du 1.

Abſoluunt religioſi ex commiſsione ſuorum prouincialium in terris infidelium remotiſsimis à Sede Apoſtolica omnes fideles à reſeruatis in bulla cœnæ, li. 2. c. 6. du. 6.

Alienatio bonorum monaſterij quibus ſolemnitatibus debeat fieri vt valeant, & de pœnis aliter alienancium iſta, lib. 1. cap. 4. dub 3. & 4.

Apoſtata non eſt religioſus recedens ſine habitu cum animo redeundi, ſed excommunicatus, & poteſt cogi ad reditum cenſuris à ſuo ſuperiore, & ſunt excommunicati iſtis fauentes ſcienter, aut detinentes, & idem circa religioſos ſine licentia tranſeuntes ad alia monaſteria, aut ſeruicia, etiam Cardinalis, li. 1. cap 6. dub. 3. Portans alterius ordinis habitum, aut ei ſimilem poteſt cenſuris cogi ab ordinario requiſito, vt dimittat illum, c. 7. dub. 4.

B

BAptizant in ſuis Eccleſiis, & locis religioſi Indiarum. lib. 2. cap 5. dub. 1.

Bulla non ſuſpendit priuilegia religioſorum pro ſæcularibus lib. 2 cap. 3. dub. 6. nec priuilegia inſerta in iure, nec conſuetudines habentes vim legis, nec literas fraternitatis, bene tamen priuilegia ſuis priuilegijs ſimilia, c. 7. dub. 3. & c. 3. dub. 6.

Gaudent religioſi bulla indulto eligendi confeſſorem, li. 1. c. 6. dub. 12.

C

CAlices conſecrantur à prælatis regularium, li. 1. c. 5. dub. 9.

Caſus reſeruabiles à prælatis regularium, li. 1. c. 6. dub. 9. Et iſti caſus non ſunt pro nouicijs reſeruati du. 10. Religioſus cum ſola licentia generalis confitendi, non poteſt abſolui à reſeruatis, du 11.

Chriſma conficitur à prælatis regularium in ſuis terris. li. 2 c 5. du 9. Religioſi in Indiis poſſunt vti oleo & chriſmate quatuor annorum, du. 2. In cibis quomodo diſpenſant prælati regulares & iſtorum abſen-

abſentium vicarij, li. 1. c. 6. du. 21.

Cōfitēdi idoneo ſacerdoti licētia clauditur in licētia itinerādi data religioſo l. 1. c. 6. d. 11. Prædicatores & Minores ordinario debite præſentati, & ſine ratione ab eo reiecti ſunt à Papa expoſiti, l. 2. c. 9. d. 1. Dominicani ſine licentia ordinis non abſoluunt valide, ſed alij cum ſola licentia ordinarij vere abſoluunt, licet non à caſibus Papæ, vel ordinarij, li. 2. cap. 6. dub. 2. Religioſus rationabiliter pro viris expoſitus, non abſoluit mulieres, etiam cum priuilegio, du. 1. Si tamen ſine cauſa rationabili limitate exponatur, non manet limitatus quo ad iuriſdictionem ex priuilegio Papæ. Expoſitio Prædicatorum & Minorum eſt perpetua, nec reuocabilis etiam ab Epiſcopo ſuccedente, ibi. Religioſi vbi ſunt expoſiti abſoluunt omnes alterius diœceſis. & expoſiti in vna diœceſi ab [illegible] abſoluunt habentes bullam, & in itinere [illegible], niſi in locis vbi ordinarij ſunt, ibi.

Corporalia etiam extranea benedicuntur à quouis præſidente monaſter. 1 c 5. du. 8.

D

DEcimarum exemptio pro religioſis de omnibus rebus, lib. 2. cap. 9. dub. 4.

Diſpenſatio ſine cauſa in iure diuino non valet, nec diſpenſatio in lege humana facta ſine cauſa ab inferiore Papa, c. 1. du. 1. Religioſus ex commiſſione generalis aperit literas pœnitentiariæ, & diſpenſat iuxta illas, c. 6 du. 8.

E

ECcleſiæ, cæmiteria & altaria regularium ab eorū prælatis cōſecrantur & recōciliātur c. 5. d. 9

Electio iure naturæ valida valet in conſcientia etiam reiectis ſolemnitatibus iuris, l. 1. c. 4. du. 4.

Epiſcopus monachus tenetur ad tria vota eſſentialia, & ad cærimonias ordinis ſuo officio non repugnantes, & ad portandum veſtem monaſticam, nec poteſt teſtari, cap. 2. du. 4. & iam conſecratus licet Epiſcopatum dimittat non poteſt in ſuo ordine officium tenere, cap. 6. dub. 7. & acceptando Epiſcopatum ſine licentia ordinis, aut mandato Papæ, priuatus eſt ſuffragijs & beneficijs ordinis, ibi. Et ante conſecrationem reſignabit quæ habet præter quaternos c. 7. du 3.

Euchariſtia quibus & quando poſſit à religioſis miniſtrari, lib. 2. cap. 6. dub. 4. & cap. 5. dub. 4.

F

FAmuli religioſorum ſunt exempti ab ordinario li 2. c. 5. dub. 4. Et gaudent in articulo mortis priuilegijs & indulgentiis religioſorum, c. 6. dub. 1.

G

GRatia facta morte concedentis non ſpirat, ſecus eſt de gratia facienda, c. 3. du. 1.

Gratia conceſſa religioſis Dominicanis, ſine ſuorum ſuperiorum licentia annullantur, lib. 2. cap. 6. du 2.

H

HOræ dici poſſunt à religioſis mentaliter legēdo per librum, li. 2. ca. 8. du. 2. In horarum recitatione quomodo diſpenſant prælati regulares, li. 1. c. 6. du. 21. Religioſi habent priuilegia ad ſupplendum defectus horarum, & ad alia l. 2. c. 8. d. 2.

I

IEiunia regulariū quomodo diſpenſantur à prælatis li. 1. ca. 6 du. 21. Religioſus ieiunare non valens ob debilitatem ad id non tenetur, ibi. Religioſus poteſt ſeruato ieiunio anticipare, aut retardare prandium, aut collationem, & poteſt itinerando transferre ieiunia in alios dies, ibi.

Illegitimus non admittitur in religione vbi eius pater viuit profeſſus, l. 1. c. 8. dub. 1. Et diſpenſatur ad ordines per profeſſionem, & ad dignitates à quo diſpenſetur, vide c. 6. du. 18. & alia circa hæc, ibi.

Interdictum quando ſuſpenditur à religioſis, & quod eorum Eccleſia non poſſunt ſpecialiter interdici, & quæ poſſunt cauere in interdicto, & quod monaſteria à populo ſeparata, non tenentur ſeruare interdictum & alia plura, c. 7. du. 1.

Irregularitas religioſi iuſte occidentis & illicite occidentis, occulte diſpenſatur à prælato iſtius l. 1. c. 6. du. 19. & idem de irregularitate religioſi, etiam hæreſis orta ex delicto, excepta irregularitate celebrantis in ordine ſymoniacè ſuſcepto, dub. 16. idem de irregularitate bigami ſimilitudinarij occulti, aut habentis manifeſte & culpabiliter membrum abſciſſum, & de infami infamia facti, vel nouiter conuerſi, dub. 17

Iudices religioſorum ſunt eorum prælati, & corā eis debent conueniri, qui poſſunt eos punire iuxta ſua ſtatuta & relicta à precibus iuris, l. 1 c. 6 du. 3. & 5. & l. 2 c. 10. du 6.

Iudex conſeruator religioſorum, quis poſſit eſſe, & an teneatur acceptare, & an poſſit committere vices ſuas du 1. & 2. & poteſt procedere ad tres dietas du. 3. & contra quos dub. 4. & 5. &c.

L

LEges ciuiles obligant religioſos, l 1. c. 6. du. 1 & in illis diſpenſat prælatus regularis, dub. 21.

Promulgatio eſt de ratione legis etiam reuocantis gratias. l 2. c. 1. du. 3.

Lex non ſuſpenditur interpoſita ſupplica, ſecus eſt de reſcripto peculiari, ibi.

Lex pendet ex acceptatione, ſi alias non reuocat gratias & priuilegia, ibi. & l. 2. 1. c. 6 dub. 12. & ibi quando dicitur lex non recepta. Pro legum & priuilegiorum declaratione dantur regulæ, du. 3.

Lex generalis non reuocat ſpeciales eiuſdem ma-

Digitized by Google

teria, niſi de illis ſiat mentio c. 6. du. 11

M

MIſſa intra quod tempus celebranda. & vbi, l. 2. c. 5. du 6. & 7.

Monaſteria religioſorum & monialium intrare an du liceat, & de pœnis illicite intrantium, l. 1. c. 5. dub. 1. & 2. In monaſterijs monialium reperti poſſunt incarcerari & puniri per prælatos regulares monialium, ibi. Quando liceat monialibus exire à monaſterio. du. 3. & 4

N

NOtarij creantur à prouincialib. l. 2. c. 7. d. 3.

Nouitij in fauorabilibus reputantur religioſi. & à quo poſsint abſolui à caſibus Epiſcopi, l. 1. c. 6 du. 10 Quomodo ſint recipiendi maiores ſexdecim annorum, c. 8. du. 1. De pœna cogentis, aut impedientis mulierem à religione. li 1. c. 8. du 4. De pœna impedientis, aut extrahentis alterum à religione, vel retinentis profeſſum ſine licentia ſui ſuperioris, ibi.

O

OBlatum etiam prælatis celebrantibus in Eccleſiis religioſorum ipſis debet prouenire, l. 2. c. 3. du 5.

Ordinantur religioſi, à quouis Epiſcopo cum ſola licentia ſui prælati, & quomodo in ſuis domibus, & extra tempora. & nō ſeruatis interſtitiis, l. 2 c. 8. d. 1

P

PAupertas nō minuitur habēdo bona in cōmuni imo & religio religioſo viuēnte ſuccedit in bonis parentum eius & licite acquirit alia de quibus l. 1. c. 4. du. 1 & 2. Si religioſus poteſt habere peculium ſi redditus annuos ſi pecunias, etiam extra depoſitum, ſi poteſt illas in vſus illicitos expendere. & quomodo poteſt aliqua recipere dum eſt extra, vel intra conuentum. c. 3 du 1. 2 & 3.

Non licet religioſo ſine licentia emere, vendere, mutare, aut donare, bene tamen commodare, imo ſi abeſt prælatus, & adeſt neceſsitas, aut vtilitas habet interpretatiuam licentiam expendendi pecunias du 4 & 5 Donatio liberalis vetatur religioſis etiam inter ſe & eſt irrita. ibi.

Prædicare poteſt religioſus idoneus prima tonſura cum ſola licentia ſui ſuperioris, nec poteſt ab ordinario impediri c. 7. du. 2.

Priuilegij ſcriptura, aut bullatio eſt neceſſaria pro foro externo, l. 2 c. 1 d. 2.

Priuilegium perſonæ ceſſat per non vſum decem annorum priuilegium Eccleſiæ per non vſum 40. annorum, priuilegia regularium per non vſum centum annorum, & quid requiritur ad ceſſationem per non vſum, c. 3 dub. 1.

Priuilegiorum confirmatio varijs tenoribus quomodo intelligitur, c. 5. d. 4.

Priuilegium quomodo ceſſat per actum contrarium, c. 1. d. 2.

Priuilegia regularium non ceſſant per vnam, aut plures contrauentiones ibi nec per generalem reuocationem priuilegiorum, ſed per generalem reuocationem priuilegiorum regularium l 1. c. 3. d. 5. & c. 6 d. 1. & l. 2. c. 3. d 3.

Priuilegia reuocata à Leo. 10. iam valent. du. 5. ſecus de reuocatis in Conc. Tri. dubio. In priuilegijs communicant omnes religiones, etiam cum Societate Ieſu. & quomodo intelligitur hoc. & quod non communicatur vſus, ſed ius vtendi priuilegio, c. 4.

Priuilegia vnius monaſterij communicantur alijs eiuſdem ordinis, ibi. Ad proceſsiones non tenentur venire conuentus diſtantes à ciuitate per dimidium milliare. l. 2. c. 3. d. 5.

Q

QVarta funeralis à quibus & de quibus debeatur, c. 9. d 5.

R

REligioſi expulſi, aut à religione egreſsi aut ſine licentia alium ordinem intrantes quibus priuentur & quomodo expulſus ſine licentia prouincialis, nō poſsit in alio ordine recipi l. 1 c. 7. d. 3

Religioſi in terris infidelium multa poſſunt de quibus, l 2. c. 5. d. 9.

S

SVſpenſio à diuinis quid, & quid includat, l. 1. c. 5 d. 1.

T

TEſtes poſſunt eſſe religioſi in omni tribunali etiam pro ſuis cauſis, c 6. d. 2.

Tranſitus de vno in alium ordinem vetatur multis religioſis, imo mendicantes tranſeuntes ad monachos nil faciunt, ſed ſunt excommunicati, dum non reuertuntur, & qui habent licent iam ad iſtum tranſitum intra quod tempus debeat illam exequi, c. 7 du. 3.

Tributum imponentes religioſis ſunt excommunicati l 2. c. 9. d 3.

V

VEſtes ſacræ benedicuntur à religioſis ſacerdotibus. c. 5. d. 8.

Vota regularium præter ſolennia irritantur ab eorum prælato, & ab eodem diſpenſatur votum religioſi tranſeundi ad arctiorem ordinem, & vota, & iuramenta nouitiorum oblatorum, &c. excepto voto caſtitatis & religionis, &c. l. 1. c. 6. d. 1. & 10.

Regularium poteſtas pro ſecularium votis, aut iuramentis diſpenſandis, aut commutandis, l. 2. c. 6. d. 8. Religioſus quomodo diſpenſat cum vouente caſtitatem ante matrimonium vt coniugatus petat debitum, du 9.

Finis huius Indicis.

Digitized by Google

TRACTATVS

DE CASIBVS RESERVATIS,

IVXTA REGVLAM DECRETI

A FOEL. RECORD. SANCT. D. PAPA CLEMENTE VIII. REGVLARIBVS
præſcriptam;

OMNIBVS NON TANTVM REGVLARIVM SVPERIORIBVS, Confeſſarijs, ac Pœnitentibus neceſſarius, verùm & quibuſlibet alijs Eccleſiaſticis perſonis apprimè vtilis:

AVCTORE
R. P. FRANCISCO A CORIOLANO, ORDINIS MIN.
S. Franciſci Capuccinorum, Romæ ſacræ Theologiæ olim
Prælectore.

Nunc primùm in Germania editus.

COLONIAE AGRIPPINAE,
Apud IOANNEM KINCHIVM ſub Monocerote.
ANNO M. DC.XVIII.

Digitized by Google

Digitized by Google

ADMODVM R. P. P. F.

PAVLO A CESENA RELIGIONIS FRATRVM MIN. SANCTI FRANCISCI, CAPVCINORVM VIGILANTISSIMO, AC MERItiſſimo Generali, F. Franciſcus à Coriolano S.

ANTIQVA ferè omnium populorum vſu, ac conſenſu recepta ea conſuetudo fuit (Adm. R. P.) vt cùm primùm Rex aut Princeps in aliquam Regni partem, vel Ditionis prouinciam aduentat; protinus qui ad ipſius gubernacula ſedet, in obedientiæ, ac ſubiectionis argumentum, eidem vrbium claues offerat: nec non in grati animi ſignificationem, munus aliquod Regio conſpectu dignum paret. Id cùm non modò ipſum ius gentium, ſed natura quoque ipſa dictare videatur, quæ vt ſublimioribus poteſtatibus ſubiectos eſſe docet, ita & ſubiectionis ſigna exhiberi non renuit. Idipſum & mihi non tam ex gentium iure, ac populorum vſu, quàm ex Sanctiorum Eccleſiaſticarum Regularum, & Religioſarum Conſtitutionum præſcripto præſtandum fuit, cùm primùm ad nos, noſtramq; hanc Sancti Danielis Prouinciam viſitandam, non quidem temporalis Regni Rex, aut Politicus Princeps; ſed Sacri cœtus ac Franciſcanæ Capucinorum familiæ Præſul, Paſtor, ac Generalis Miniſter adueniſti. Cum.n. in hac Prouincia moderãda per annũ, & amplius laboraſſem; in qua Prouincialis munere (licèt imparibus meritis) functus fueram, tunc quidem in perfectæ, ac debitæ ſubiectionis, & Religioſæ obedientiæ ſignum, pro vrbium clauibus, Prouinciæ ſigillum obtuli, id ſummopere à te efflagitans, vt in exantlati laboris ſolatium illud mihi daretur, vt tandem à Marthæ ſollicitudine abſolutus, in humili Cœnobio, ac humiliori Cellula ad pedes Domini Ieſu curis perfunctus vacarem.

Cæterum cùm mecum ipſe perpenderem, quo munere meam in te obſeruantiam, ac grati animi ſignificationem omnibus teſtatam redderem; etſi non ignorarem, penus mei egeſtatem eam eſſe, quæ nihil tuo conſpectu dignum ex ſe proferre poſſet; illud tamen animo occurrit, me ſuperioribus annis cùm Romæ in Conuentu noſtro S. Bonauenturæ Theologicam facultatem profiterer, & poſt Theologorum ac Scholaſticorum lectionem, ac Præſertim Commentariorum Seraphici Doct. S. Bonauenturæ in Magiſtrum ſententiarum, in quibus illuſt. andis, & ad proprios ſenſus euocandis multam

Digitized by Google

me operam, atque in ſcribendo laborem conſumpſiſſe fateor; quod reliquum tempus ſupererat, ad moralis, ac practicæ Theologiæ ſtudium contuliſſem: inter cætera nonnulla circa Decretum illud fœl. record. Clem. VIII. pro caſuum reſeruatione, quod quotidie præ manibus verſabatur, meo tantùm vſui apta paraſſe: quæ breuem quidem, ſed dilucidam earum rerum, quæ ad caſus reſeruatos ſpectant, doctrinam complecterētur. Hæc cùm nonnulli huiuſce noſtræ Congregat. graues, ac docti viri fortè perlegiſſent, plurimum hortati ſunt, immo & rogarunt, ac etiam compulerunt, vt ea ad commune omnium, (Regularium potiſſimum) commodum extra domeſticos parietes prodire, atque euulgari permitterem. Diu reluctatus ſum. Sed cum frequens, ac planè improba illorum poſtulatio eſſet: id tandem mihi ab ijs perſuaſum fuit. Ea tamen haud priùs in hominum manibus verſari paſſus ſum, quàm tua non modò paterna benedictione firmentur, verùm etiam nomine ac tutela protegantur.

En igitur pauperis munuſculum, quod pro tenui mea facultate tibi (Adm. R. P.) parandum curaui, quod etſi minùs tuis oculis dignum ſit, multis tamen tibi nominibus debetur. Atque imprimis id ipſa huius libelli natura poſtulat, qui cùm ex quàm plurimis Theologorum, & Canoniſtarum, & iuris vtriuſque præceptis compactus ſit, is certè non alteri præterquam tibi debebatur, qui cùm in vtroq; iure Pontificio, & Cæſareo in ſæculo non mediocriter verſatus eſſes, vtpote vtriuſque iuris Doctor inſignis, ac laureatus; vnde & præclara Magiſtratus munera ſumma cum laude iam obieras: Cùm primùm te ad nos contuliſti, vtriuſque iuris peritiam aſſiduo labore, & incredibili ingenij magnitudine comparatam fœliciter cum Theologica facultate copulaſti: quo fit, vt ad ea, quę in hoc libello pertractantur, diiudicanda, præter eam auctoritatem, quam Deus Opt. Max. in hac noſtra Religione tibi ſummam eſſe voluit, ipſa diuinarum ac humanarum legum peritia te omnibus præſtantiorem reddat.

Altera quoque id ratio perſuadet, quam ipſe libelli Titulus adminiſtrat, qui de reſeruatis conſcientiæ caſibus inſcribitur. Nam cùm tui muneris ſit, Religioſorum huiuſce noſtri Ordinis vitam optimis moribus inſtruere, ac ſalutiferis legibus eorum conſcientias imbuere, hinc ad te iure optimo referri debet, quidquid de conſcientiæ legibus, ac vinculis in Religione, aut ſcribitur, aut alijs ſequendum proponitur: Et quidem abſque Apoſtoli iniuria ea Pauli verba tibi accommodari poſſe exiſtimo, quæ is ad Romanos ſcribens, ita auſpicatur: *Paulus ſeruus Ieſu Christi vocatus Apoſtolus, ſegregatus in Euangeliū Dei.* Nam ſi Paulus ille, & tu quoq; Paulus. Paulus ille Saulus aliquando fuit, atq; Eccleſiæ hoſtis: At tu numquā Saulus, ſed ſemper Paulus Chriſtianæ Eccleſiæ fidem, ac Religionem ab incunabulis hauſtam vbique profeſſus es. Paulus ille ſeruus Ieſu Chriſti idcirco appellatus fuit, quòd non hominum, ſed Dei duntaxat placita ſequens, vniuerſa propter Chriſtum ſtercora, ac detrimenta eſſe arbitraretur: Tu quoque Paulus ſeruus Ieſu Chriſti tunc primùm euaſiſti, cùm mundum ac terrena omnia, honores, gradus, opes, commoda, generis, ſplendorem, quibus egregiè locuples eras, ſumma animi fortitudine calcans, ad Crucis vexillum impiger euolaſti, & cum Chriſto abiecto, ac paupere & abiectus potius humiles Capuccinorum caſas habitare elegiſti, quàm commorari in tabernaculis peccatorum. Paulus ille Apoſtolus vocatus fuit, cùm Eccleſiæ cœleſti doctrina ædificandæ à Deo poteſtatem accepit. At verò te velut ſuum Apoſtolum tota Capuccinorum familia colit, ac veneratur, quem ad ſupremum huius Religionis optimis legibus, ac cœleſtis doctrinæ præceptis inſtruendæ munus à Deo vocatum eſſe non ignorat: Poſtremò ſi Paulus ille Gentium Apoſtolus ſegregatus fuit in Euangelium Dei, vt vas electionis fieret, & Chriſti nomen ac fidem coram Regibus, ac Principibus deferret: An non tu quoque

Roman. 1.

Pau

Digitized by Google

Paulus ſi non Gentium, ſaltem Capuccinorum familiæ Apoſtolus, ad diſſeminandum Dei Euangelium præclaro inter cæteros munere es ſegregatus? Quæ enim ex Italiæ vrbibus inſignis fuit, quæ te prædicantem non audierit? quis nobiliſſimarum Eccleſiarum ſuggeſtus eſt, cui ad diſſeminandum Dei verbum ſumma cum nominis tui laude, atque audientium vtilitate non inſederis? Teſtes ſunt Roma, Neapolis, Venetiæ, Mediolanum, Ianua, Florentia, atque aliæ quamplurimæ Italiæ vrbes, quæ te & Paulum, & Chryſoſtomum, & nouum Latij Apoſtolum prædicarunt.

His tandem omnibus ſingularis quoq; ratio accedat, quòd etſi communi cum cæteris huius noſtræ Congregationis alumnis titulo tibi plurimùm debeam: attamen ob ingentia beneficia, quibus abundè à te cumulatus ſum, hæc ſanè ac multò maiora atque ampliora à me tibi debentur. Et vt vno verbo abſoluam, me meaque omnia tibi debeo. Quamobrem, vt aliqualem grati animi ſignificationem, ac maximam meam erga te obſeruantiam aliquo teſtimonio declarem, hoc munuſculum offero, ampliora aliquando oblaturus, ſi animum auxeris, ac tenuem libellum humaniter exceperis. Vale adm. R. P. quem Deus benigniſſimus in annos Neſtoreos nobis incolumem ſeruet. Datum Coriolani decimoſeptimo Cal. Septembris, 1615.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

PErtractaturus in hoc opuſculo de caſibus reſeruatis, duo imprimis præhibanda volui, quæ Lectorem minimè ignorare decet. Primum, Quid Caſus vox, ac nomen præ ſe ferat. Secundum, Quid Reſeruatio indicet. Id enim ipſa operis ratio poſtulat, quò earum rerum, quæ in eo tractantur, tum planior, tum facilior cognitio haberi poſſit.

Caſus imprimis vox à cadendo dicta eſt, inde enim, & Angelorum, & hominum caſus nuncupatur, cùm primùm à Dei gratia in peccatum lapſi, veluti ſublimi gradu ad ima ceciderunt. De Angelorum caſu agit Iſaias, capite 14. ſub Regis Aſſyriorum nomine, illis verbis: Quomodo cecidiſti de cœlo Lucifer, qui manè [Iſai. 14.] oriebaris? De hominum verò caſu apud eundem, cap. 64. legitur: Cecidimus quaſi foliũ [Iſai. 64.] vniuerſi, & iniquitates noſtræ, quaſi ventus, abſtulerunt nos. Hoc loco de Angelorum caſu non agimus, cum ijs poſt caſum nullus pœnitentiæ locus relictus fuerit. De hominum caſu hic tantummodò pertractandum eſt, quibus poſt lapſum ex Dei benignitate adhuc reſurgendi ſpes affulget.

Nec tamen hic communem omnium hominum lapſum, vel ſingulorum caſus, aut peccata, quæ primum illud ſequuta ſunt, diſcutienda amplectimur; ſed eorum duntaxat hominum caſus explicandos ſuſcipimus, qui ab hominum vulgo diuina vocatione ſemoti, perfectius Religioſæ vitæ genus ſub Regularis diſciplinæ forma inſtitutum profitentur. Quibus haud incommodè aptari poſſunt priora illa Iſaiæ verba, quibus Angelorum caſum deſcribit: Quomodo cecidiſti de cœlo Lucifer, qui manè oriebaris? Siue enim Luciferum ſydus illud diei nuncium accipiamus: ſiue ſupremum illum olim Angelum, nunc Cacodæmonem, qui Lucifer nuncupatur, interpretemur, vtrumque Religioſi hominis caſum ſummis lacrymis deflendum animo contemplandum obijcit.

Quid enim Religioſi viri ſtatum (ſi priorem ſenſum proſequi lubet) magis apud Scripturas commendat, quàm ipſum fulgentis ſyderis, ſeu lucis nomen? Equidem Apoſtolos Religioſam vitam profeſſos, ac Religioſorum inſtitutores fuiſſe, teſtis eſt Matthæus, cùm Petrum omnium Apoſtolorum nomine dixiſſe commemorat: [Math. 19.] Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te; Hæc enim verba ſunt, vt ait D. Bernardus in declamat. quæ voluntariam perſuaſêre hominibus paupertatem, ac Monachis clauſtra, & deſerta Anachoretis repleuêre: eos tamen Chriſtum præclaro illo titulo exornâſſe nemo ignorat, vt non tam ſydera, quàm orbis lucem apud Matthæum appellauerit: [Matth. 5.] Vos eſtis lux mundi, atque ipſos vſque adeò, ſyderum inſtar, operum fulgore emicare voluit, vt præclara quoque virtutum exempla velut lucem in alios effunderent: Sic luceat, inquit, lux veſtra coram hominibus, vt videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum, qui in cœlis eſt. Hoc planè ipſum, & Regularis vitæ profeſſoribus à Chriſto demandatum opus incumbit; vt qui Apoſtolicam vitam, & inſtitutionem profitentur, ſydera, ac Luciferi lucem ferentes Orbem clariſſimis virtutum fulgoribus illuſtrent, ac cœleſtis gratiæ diem hominibus annuncient.

At ſi fortè accidit, vt qui ad ſublimem Religionis ſtatum euectus eſt, in aliquod graue crimen prolabatur, eidem non ſine luctu Iſaiticum illud dici poteſt: Quomodo cecidiſti de cœlo Lucifer, qui manè oriebaris. Eo ſiquidem caſu orbis Chriſtiani Lucifer occidit, ſydus obte-

dus obtenebratur, ac cœleſtis Religionis profeſſor velut Apocalypſea illa ſtella, quam è cœlo cadentem olim Ioannes conſpexit, è Religioſæ perfectionis æthere delapſus in imum culpæ detruditur: ita vt qui manè per vigilantiſsima virtutum ſtudia, ac Regularis obſeruantiæ lucem ſibi, & alijs oriebatur, poſt occaſum extincto gratiæ lumine, in peccatorum cœno volutetur.

Si verò iuxta alterum ſenſum Luciferum præcellentem illum quondam Angelum exponamus, profectò haud diſſentaneum erit, Angelicum Religioſorum ſtatum eo ſignificari; cùm Religioſum virum nihil minùs, quàm carneum Angelum eſſe deceat, quem Angelica mentis puritate, Angelicis ſtudijs, Angelicis moribus Angelica conuerſatione, Angelica denique vita ornatum eſſe oportet, vt Angelicum & Euangelicum inter homines ſtatum commendet. Is verò cùm primũ ab Angelica hac vitæ inſtitutione excidit, protinus in Dæmonẽ degenerat, hoc ipſo Saluatore de Iuda atteſtante, qui vix ab Apoſtolicæ vitæ faſtigio lapſus eſt, ſtatim à Chriſto audiuit: Nonne ego vos duodecim elegi, & ex vobis vnus Diabolus eſt? *Quod etiam Auguſtinus confirmat contra Donatiſtas his verbis:* Sicut difficile expertus ſum meliores, quàm qui in Monaſterio profecerunt: ita non ſum deteriores expertus, quàm qui in Monaſterio ceciderunt. *Ioan. 6. Auguſtinus cont. Donatiſt.*

Neque tamen mirandum eſt, Regularis diſciplinæ profeſſores interdum è ſublimi Religionis ſtatu corruere, & in grauiora crimina nonnunquam prolabi. Id enim, & humana fert imbecillitas, & non rarò hoc ipſum ex arcano Dei conſilio nonnullis contingit, ne plus æquo erigantur; ſed cum timore, & tremore, iuxta Apoſtoli conſilium, propriam ſalutem operentur. Qui enim nubes ſibi attingere videbantur, ac ſe in tuto poſitos exiſtimabant, mox in terram prolapſi caſum timere diſcunt, nec non meritas ſuæ elationis pœnas luunt. Porrò ſi inter Angelos, qui præſtantiori natura præditi ſunt, Deus prauitatem reperit, cùm ex his non pauci è cœlo deciderint: atque in tam exiguo duodecim Apoſtolorum numero vnus Diabolus inuentus eſt; quid de hominibus, qui velut vaſa vitrea, ac teſtea inuicem anguſtias patiuntur iudicandum erit? Aut cur in tanta perfectorum virorum multitudine, vnum aut alterum à Regula exceſsiſſe admirabimur? Num immobilem, ac perpetuam nobis ſolis in eodẽ ſemper gratiæ, ac diuinæ amicitiæ ſtatu conſtantiam pollicebimur? Hinc ſapienter D. Auguſtinus Donatiſtis reſpondet: Quantumlibet vigilet diſciplina domus meæ, homo tamen ſum, & inter homines viuo: nec mihi arrogare audeo, vt domus mea melior ſit, quàm Arca Noë, vbi tantùm inter octo homines vnus reprobus inuentus eſt. Aut melior ſit, quàm domus Abrahæ, cui dictum eſt: Eijce ancillam & filium eius. Aut melior ſit, quàm domus Iſaac, cui de duobus geminis dictum eſt; Iacob dilexi, Eſau autem odio habui. Aut melior ſit, quàm domus ipſius Iacob, vbi lectum Patris Filius inceſtauit. Aut melior ſit, quàm domus ipſius Dauid, cuius filius cum ſorore concubuit. Aut melior, quàm cohabitatio Pauli Apoſtoli, qui tamen, ſi inter omnes bonos habitaret, non diceret, foris pugnæ, intus timores. Aut melior, quàm cohabitatio ipſius Chriſti, in qua vndecim boni perfidum, & furem Iudam tolerauerunt. Aut melior ſit poſtremò, quàm cœlum, vnde Angeli ceciderunt. *Auguſtinus contra Donatiſt.*

Quòd ſi Auguſtinus id de ſui inſtituti viris iudicauit, quid miramur, quòd cæteris quoque aliarum familiarum alumnis id interdum accidat, quod & Angelis, & Apoſtolis olim accidiſſe exploratum eſt: atque ij nonnunquam in grauiora peccata ruant, quæ maiorem ſuperiorum diligentiam, ac prouidentiam exigunt, ne illorum familiaritas, ac conſuetudo grauem cæteris perniciem, ac damnum ferat.

Atque inde Caſuum reſeruatio orta eſt (quod poſtremò eſt explicandum:) Nam cùm quædam grauiora crimina reperiantur, quæ præclarum Religionis ſtatum labefactant, & corrumpunt; nec non Regularis obſeruantiæ profeſſores ab inſtituto Euangelicæ perfectionis gradu reuocant: ij quibus cuiuslibet Religioſæ Reipublicæ curandæ prouincia demandata eſt,

Digitized by Google

eſt, in eo maximè laborare debent, vt optimum Religionis ſtatum ſartatectum ſeruent, & pullulantia hæc criminum ſemina (quoad rectè fieri poteſt) euellant: Id ſit, vt grauiora huiuſmodi crimina ſibi abſoluenda reſeruent; quò ijs grauiores pœnas taxent, pecoris ſui vultũ agnoſcant, opem, & auxilium infirmis ouibus ferant, & tandem facilius perditos homines, ſi qui ſunt, horum reſeruatione, quaſi ſræno ab ijs perpetrandis coërceant.

Quamquam enim quilibet Sacerdos ſimulatque ſacri Sacerdotij ordine inſignitus eſt, poteſtatem ad remittenda qualibet peccata accipiat, illius tamen vſum in vllum prius exercere non poteſt, quàm iuriſdictionis poteſtatem à legitimo Superiore aſſequutus fuerit, qui eam poteſtatem (quandoquidem ad iuriſdictionem ſpectat) in cæteris quidem peccatis liberam extendere, in quibuſdam verò contrahere poteſt: niſi à Superiore poteſtate prohibeatur. Atque inde Caſuum, ac peccatorum reſeruatio ortum habet, quæ tam à diuino; quàm à poſitiuo iure commendatur. A diuino quidem, vt perſpicuum eſt, Ioan. 20. Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt: *ac præterea*

Ioan. 20.

Luc. 10. Qui vos audit, me audit. *A poſitiuo verò Eccleſiæ, quæ cùm totam iuriſdictionis poteſtatem in Chriſti oues in Summo Pontifice acceperit, hanc Ordinum rectoribus confert; quam fel. mem. Clemens VIII. Pontif. Max. nonpridem Apoſtolico decreto communiuit, ac Regulis nonnullis concluſit, vt in tractatu explicabimus.*

Luc. 10.

De his ergo caſibus, qui apud Regulares reſeruantur, (Deo fauente) hic noſter tractatus erit; eo planè conſilio à nobis compactus, non vt cum hæreticis, qui non tam caſuum reſeruationem, quàm ipſum pœnitentiæ Sacramentum negant, manum consererem; aut ex Catholicis vnum aut alterum redarguerem, qui Caſuum reſeruationem poteſtatis abuſum vocant, quos ſatis temeritatis arguit Concil. Trident. ſeſſ. 14. cap. 7. Can. 11. ſed vt nonnihil commodi ijs adferrem, qui cùm audiendarũ confeſſionum oneri incumbunt, atque eis per otium non vacat, aut Canonica iura, aut grauiores Auctores, qui hoc argumentum multis pertractant, reuoluere, libellum præ manibus habere poſſint, quo familiariter vtantur.

Durandus in 4. diſt. 17. q. 15.

Concil. Trident. ſeſſ. 14 c. 7. Can. 11.

Vniuerſum porrò hunc tractatum, quò clariùs ab omnibus intelligatur, in duas partes diuidimus. Prima ea complectitur, quæ ad perſonas pertinent, ad quas Caſuum, vel reſeruatio, vel abſolutio ſpectat: quapropter ea tres Sectiones continet: in quarum prima de ijs omnibus agitur, quæ circa Caſuum reſeruationem à Superioribus obſeruari debent. In ſecunda de ijs, quæ in Caſuum reſeruatorum abſolutione Confeſſarij præſtare debent. In tertia de ijs, quæ ad pœnitentes caſu aliquo reſeruato irretitos inſtruendos ſpectant.

Altera verò pars Caſuum reſeruatorum, qui in Decreto Clementis VIII. præſcribuntur, tantummodò declarationem continet. Omnia verò S. R. E. Iudicio ſubmiſſa ſunto.

Digitized by Google

Roffenſ. ſed etiam cum omnibus Prælatis, vt Doctiſſimus Roffenſis ait *in art.* 9. *contra Lutherum.* tradens illis iuriſdictionem in vtroque foro,
Sotus. vt inſinuat Sotus *in* 4. *diſt.* 22. *quæſt.* 1. *art.* 1. 2. vel in foro exteriori tantum, vt aſſerit Tur-
Turrecr. recremata *lib.* 2. *cap.* 27. ergo cùm præfecti Religionum ſint Prælati, illis data eſt poteſtas iuriſdictionis iure diuino.

TERTIO, Epiſcopi habent poteſtatem iuriſdictionis extra Sacramentum immediatè à iure diuino, vt probant Victoria
Caſtro. *de poteſtat. Eccleſ. quæſtion.* 2. *num.* 28. Caſtro *lib.* 2. *de iuſta hæret. punit. cap.* 14. & contra
Sotus. hæret. *verbo Epiſcopus*, & Sotus *lib.* 10. *de iuſt. & iur. quæſt.* 1. *artic.* 4. Sed Præfecti Religionum Generales, & Prouinciales ſunt ſimiles quò ad iuriſdictionem ipſis Epiſcopis, vt in præcedenti articulo probatum eſt; ergo Prælati Religionum habent ſuam poteſtatem immediatè à CHRISTO ſicut & illi.

Prælati tria poſſunt ſibi reſeruare; perſonas, tempus & crimina.

Hic autem notandum eſt, quod Prælati omnes in vniuerſum tria poſſunt ſibi reſeruare.

PRIMO, perſonas quaſdam, puta camptores, & mercatores: quod etſi non videatur in vſu fieri, tamen poteſt, non tantùm reſpectu curatorum, cùm curati ſint iudices ordinarij fori interioris ſuorum parochianorum: & ratio eſt, quia ad effectum ligandi, atque ſoluendi requiritur tum poteſtas clauium, quæ datur in recipiendo ordinem, tum materia debita, ſcilicet ſubditus, qui habetur ex iuriſdictione. Hæc autem iuriſdictio vel eſt ordinaria, & eo ipſo, quo quis admiſſus eſt ad parochiale beneficium, effectus eſt confeſſor, vt habetur in Concilio Tridentino: vel eſt delegata, ſicut ille, cui committit Epiſcopus hanc poteſtatem: quare ſicut poteſt committere in totum, ita illam limitare, vt ſcilicet audiant omnes, excepto tali genere perſonarum.

SECVNDO, poſſunt reſeruare tempus, ſcilicet exceptuando aliquas feſtiuitates, vel dando eis delegationem ad tempus, ad annum, ad ſemeſtrem. Dixi (delegationem) nam hic non eſt ſermo de Curatis, qui perpetuam habent authoritatem, ſed delegatis, quibus poteſt limitari tempus.

TERTIO, poſſunt & debent Prælati reſeruare ſibi crimina quædam grauiora, & atrociora: & hæc tam reſpectu delegatorum, quàm etiam curatorum, *vt tenet gloſſa in Clement. dudum, de ſepult. & gloſſa in cap.* 2. *de pœnitent. & remiſſion. vbi Francus num.* 10. *dixit*, quòd ordinaria poteſtas Sacerdotum curatorum conceſſa eis à iure cõmuni, poteſt per Epiſcopum arctari, & reſtringi quò ad abſolutionem: nam ſicut ſecundùm ius naturæ, & diuinum periculoſiores infirmitates doctiori, & peritiori medico reſeruandæ ſunt ad curam; ita maiora, & atrociora crimina reſeruanda ſunt Epiſcopis.

ARTICVLVS IV.

AN *omnes Prælati Religionum poſſint ſibi reſeruare caſus?* Reſpondeo, quòd ante Decretum Clement. VIII. licebat omnibus Prælatis, etiam Guardianis, vt conſtat ex priuilegio Alexand. VI. & pariter poterant ad libitum reſeruare ſibi caſus; nunc autem limitata eſt facultas, tum quò ad perſonas, tum etiam quò ad caſus: nam quò ad perſonas, Guardiani ſimpliciter non poſſunt reſeruare caſus, quia ante Decretum de iure eis non competebat, & poſt Decretum apud eos remanet facultas reſeruandi, apud quos ante Decretum de iure erat talis facultas: & quantum ad Prouinciales & Generales, poſſunt, ſed eo modo, quo ponit Decretum, nempè vt pro toto Ordine Generalis id faciat in Capitulo Generali, cum conſenſu vocalium ibi pro electione facienda congregatorum: & pro Prouincia Prouincialis in Capitulo Prouinciali, cum eiuſmodi conſenſu vocalium: hæc ſunt verba Decreti: *Si quod aliud præterea peccatum graue pro Religionis conſeruatione; aut pro conſcientiæ puritate reſeruandum videbitur, id non aliter fiat, quàm Generalis Capituli in*

Ante Decretum omnes Prælati poterant ſibi reſeruare caſus.

Poſt Decretum limitata eſt poteſtas.

Digitized by Google

toto ordine aut Prouincialis in Prouincia, matura diſcuſsione & conſenſu.

Quoad caſus verò, etiam eſt limitata facultas: nam ſolùm illos poſſunt reſeruare, quos ponit Decretum, vel omnes, vel aliquos, prout ſubditorum vtilitati expedire prudenter in Domino iudicauerint.

Ex quibus verbis colligitur, non relinqui poteſtatem Superioribus Religionis, vt pro aliquo particulari Conuentu caſum aliquem reſeruent: ſed tantùm pro tota Religione, & tunc (vt dictum eſt) poteſtas non conceditur Generali, aut Prouinciali de per ſe, ſed cum conſenſu Capituli Generalis, aut prouincialis. nihilominus exiſtimo cum Suarez, ſi ad bonum regimen alicuius Monaſterij, ſeu Conuentus expediret ſpecialiter in eo aliquem caſum reſeruare; poſſe ſuperiorem cum conſenſu Capituli Prouincialis huiuſmodi caſum, vel caſus reſeruare, quia Pontifex ibi non præſcribit, vt peccatum neceſſariò reſeruandum ſit pro tota Religione, aut tota Prouincia: ſed ſolùm ait, ſi peccatum aliquod graue pro Religionis conſeruatione, aut conſcientiæ puritate, reſeruandum videbitur. Poteſt autem pertinere ad conſcientiæ puritatem, vt in vno loco fiat reſeruatio, quamuis non fiat in alio, vt, verbi gratia, ſi locus fuerit expoſitus maioribus periculis, & ideo neceſſarium ſit aliquid in eo ſeueriùs præcipi, & obſeruari: requiritur autem tunc conſenſus Capituli Prouincialis, quia Summus Pontifex nec ſoli perſonæ alicuius Superioris, nec ſoli Capitulo vnius domus, ſeu Conuentus hanc poteſtatem committit.

ARTICVLVS V.

Caſuum reſeruatio non poteſt fieri indifferenter.

AN *talis reſeruatio poſsit fieri indifferenter de omnibus peccatis?* Reſpondeo, quòd circa hoc ſimpliciter reſponſio eſt negatiua: nam quantum ad numerum caſuum, ſeu quantum ad caſus ipſos, non poſſunt reſeruari, niſi illi caſus, qui in Decreto ponuntur, vel omnes, vel aliqui: prout magis expedire videbitur: & quantum ad circumſtantias caſuum, qui reſeruandi erunt, hæc ſunt notanda.

Reſeruatio caſuum eſt medicina præſeruatiua & curatiua.

PRIMO, quod reſeruatio eſt medicina quædam, tum pro Religione, tum pro Religioſo: & pro Religione eſt medicina præſeruatiua: nam multi ſi non virtutis amore, ſaltem ex hoc retardantur, ne talia peccata committant, quia ſcilicet ſunt reſeruata: vnde rectè poſſumus dicere, quòd caſus reſeruati ſunt ſepes Religionis: pro Religioſo verò ſunt medicina curatiua.

Quando ergo reſeruatur caſus, hoc non ſolùm fit, vt ſuperior cognoſcat ſuas oues, ſed etiam, quia in magnis morbis peritiores medici adhibentur: & quia ſuperiores præſumuntur eſſe peritiores, & prudentiores; propterea ad ipſos recurrendum eſt pro remedio, & medicina. Cuius optima figura fuit id, quod conſuluit Iethro Moyſi, vt ſcilicet conſtitueret ſuper populum Tribunos, qui iudicarent populum omni tempore, & ſubdit: *Quicquid autem maius fuerit, referant ad te, & ipſi minora tantummodò iudicent.* & infra: *Conſtituit eos Principes, qui iudicabant plebem omni tempore, quicquid autem grauius erat, referebant ad eum, faciliora tantummodò iudicantes.* Et ſic ad propoſitum, confeſſarij ordinarij, & deputati ordinarios caſus, & peccata diiudicant: maiores verò, & atrociores, qui reſeruati ſunt, ad ſuperiores referre neceſſe eſt. *Exod.*

Ex

Ex hoc infero, quòd in talibus ſic attendendum eſt ad remedium pro Religione, vt cum hoc attendatur etiam ad infirmitatem Religioſi, ne ſcilicet, ob difficultatem magnam, ſeu rigiditatem nimiam ſuperioris deſperet infirmus, iuxta illud Prouerbiorum: *Qui vehementer emungit, elicit ſanguinem.*

Prouerb.

Caſus reſeruatus debet eſſe certus.

SECVNDO, eſt notandum, quòd caſus reſeruatus debet eſſe certus, non dubius, ſeu æquiuocus: vnde Emanuel Sa in ſuis Aphoriſmis titulo, Caſus, ait: *Caſus in dubio non præſumetur reſeruatus.* Cui addo, quòd Caſus non expreſſus in textu Decreti, habetur pro omiſſo, & caſus omiſſus relinquitur diſpoſitioni iuris communis. *l. ſi cùm dotem. ff. ſolu. mart. in principio.* Hinc eſt, quòd ſi aliquis caſus poteſt habere plures ſignificationes, vnam propriam, & alteram impropriam, quòd debet aſſumi propria, & omitti impropria.

Attamen verum eſt, quòd quando Confeſſarius dubitat, an id, quod proponitur, ſit caſus reſeruatus, non priùs abſoluere, & iudicare eſſe reſeruatum, debet & non abſoluere, quam ipſe reſoluat ſe, vel legendo per ſe libros, qui caſus conſcientiæ tractant, vel doctiores conſulendo, alias enim peccaret vel exponendo ſe periculo abſoluendi illum, quem non poteſt abſoluere ex defectu iuriſdictionis, quando indicat non reſeruatum, cùm ſit reſeruatum: vel exponens ſe periculo inijciendi alteri ſcrupulum, & ſaltem opinionem, iudicando eſſe reſeruatum, cùm non ſit reſeruatum, ſicut *in capite, Si quis autem, de pœnitentia, diſtinctione ſeptima, numero ducenteſimo ſeptuageſimo.* dixit in ſimili Nauarrus, peccare iudicem, qui in dubio fert ſententiam, antequam animi dubietatem deponat.

Nauarrus.

In caſibus reſeruatis ſeruanda eſt proprietas vocabuli, nõ extenſio.

TERTIO, notandum eſt, & ſequitur iam ex dictis, ſcilicet, quòd illi tantùm dicuntur caſus reſeruati, qui ſecundùm iuris diſpoſitionem ſeruata proprietate vocabuli comprehenduntur in litera; & non per extenſionem Doctorum, cùm reſeruatio ſit odioſa, & vt ita dicam, pœnalis ad inſtar ſtatuti, & conſequenter pœnæ ſunt reſtringendæ, iuxta regul. iuris: *Odia ſunt reſtringenda, fauores ſunt ampliandi. de regul. iur. in 6.* vt tantùm in eis habeat locum ius verborum.

Caſuum reſeruatio debet fieri de actibus exterioribus.

QVARTO, notandum, quòd reſeruatio caſuum debet fieri de actibus exterioribus cum effectu, & non de interioribus. ſic Palud. vnde homicidium eſt caſus Epiſcopo reſeruatus, & tamen illud cordis non reſeruatur Epiſcopo: cuius ea aſſignatur ratio, quia ſicut Eccleſia non cognoſcit de actionibus, quæ in ſolo intellectu ſunt, aut voluntate, cùm ſolus DEVS ſit ſcrutator cordis; ita etiam non punit. *Anton. Tabul. Sylu.*

De peccatis merè interioribus non poteſt fieri reſeruatio.

Hinc primò infertur, quòd non poteſt fieri reſeruatio de peccatis merè interioribus, id eſt, de his, quæ in opus externum non exeunt per ſe, neque per accidens, vt dicunt Theologi: qualis eſt omnis conſenſus, & delectatio voluntatis de malo mortaliter, vt conſenſus in turpem fornicationem: quia in Doctrina morali Theologica id dicitur poſſe, quod iure fieri poteſt, & è contra, id non poſſe fieri, quod ritè & legitimè non fit: & cùm reſeruatio interiorum actuum numquam cedat in commodum animarum, & multoties in damnum, quia multa eſſent dubia, & dubia inextricabilia: & quòd Eccleſia non fecit huc vſque, etiam in grauiſſimo merè mentali, incongruum eſt, vt aliquis alius faciat. Vnde Sotus tractans de hoc, ait, reſpondeo duo: Primùm loquendo de abſoluta poteſtate, reſeruari quidem poſſe (ſcilicet peccata interiora mentis) quia illud non eſt iuriſdictionem exercere in actus mentis, ſed illam non alteri

Sotus.

Digitized by Google

teri conferre: nihilominus ſecundo dici-mᵃ, quòd eſſet error illa reſeruare, quia peccata cordis ſunt tũ frequẽtiſſima, tũ etiam occultiſſima, vt vix homo ſecum diſcernere poſſit, conſenſerit necne? Et ideo intollerabile eſt cum huiuſmodi ſcrupulis ad Papam, vel ad alios ſuperiores recurrere: quamquam opinio quorundam Canoniſtarum dicentium hæreſim mentalem eſſe reſeruatam Papæ, & excommunicationi ſubiectam, falſiſſima eſt, & inopinabilis: *Sic Sotus, quem ſequuntur omnes.*

Hinc ſub caſu de homicidio Epiſcopo reſeruato non comprehenditur mandans fieri homicidium, quia intelligitur caſus de homicidio exteriori cum effectu à ſe, & non ab alio. Nec obſtat textus *in capit. mulieres. in fine, de ſentent. excommun.* quia ille textus loquitur quò ad peccatum mortale, & ſic quò ad finem conſcientiæ, vbi magis conſideratur animus; quam factum; at in caſu verè ille non facit; ergo non incidit in caſum.

Attentãs, & non conſummans actũ, nõ comprehenditur in caſu reſeruato Ioan. Andr.

Infertur etiam, quòd nullus comprehendatur ſub caſu reſeruato, attentans aliquem actum, niſi ad conſummationem deueniat, iuxta doctrinam Ioannis Andreæ, qui voluit, quòd nemo incidit in pœnam, quæ ipſo iure delinquenti pro delicto infligitur, ſi id delictum cogitauit, aut aliquid egit attentando, ſed non conſummauit, etiam ſi per ipſum non ſtetit. Quod intellige quantùm ad pœnam legis poſitiuæ, quia quò ad Deum, iam mortaliter peccauit: nam egit contra conſcientiam. Et Geminianus *in cap. vnico. §. fin. num. 3. quòd metus cauſa in 6. cum gloſſa in verbo (extorſit)* vbi habetur, quòd quando lex imponit pœnam actui perfecto, non incurritur talis pœna, licèt quis fecerit præambula actus: ſi ipſum actum non conſummauit: pro hoc vide Baldum, qui conſuluit, quod ſtatutum puniens adulterium, non militat in eo, qui attentauit, & fecit quod potuit.

Geminianus

Circa mortalia tantũ,

Ad hæc addo, quod caſus intelliguntur reſeruati de peccatis mortalibus, ſeu in materia, quæ contrahit mortale peccatum, & non circa venialia: nam nullo modo venialia poſſunt eſſe materia reſeruationis, cùm quis non cogatur ea confiteri.

non venialia ſit reſeruatio.

De mortalibus grauioribus ſit reſeruatio. Concil. Trid.

Et nec de quibuſcunq; mortalibus debet fieri reſeruatio, ſed de grauioribus, ac atrocioribus, prout præcipit, & ordinat ſacrum Concil. Trident. in ſeſſ. 14. capite ſeptimo, vbi habetur (*atrociora quædam, & grauiora crimina*) ergo non debent quælibet mortalia reſeruari: nam ex hoc venit poſtea contemptus, & præſenſatio redditur, plus quàm eſt odioſa apud quoſdam. Facit ad hoc id, quod decreuit Congregatio S. R. E. Cardinalium in die nono menſis Ian. 1601. in hæc verba. *Et ne locorum Ordinarij, quibus ius reſeruandorum caſuum competit, plurium, quàm opus ſit, reſeruatione, ſubditis, aut Confeſſarijs in animarum ſalute procuranda cooperatoribus ſint oneroſi; moneantur omnes, vt paucos, eoſquè tantùm, quos ad Chriſtianam diſciplinam retinendam, animarumquè ſibi creditarum ſalutem, pro cuiuſuis diœceſis ſtatu, & qualitate neceſſariò reſeruandos eſſe iudicauerint, reſeruent.*

Sacra Congregatio Cardinaliũ.

ARTICVLVS VI.

AN *Superiores Religionum poſſint ſibi reſeruare abſolutionem ab excommunicatione à ſe lata?* Reſpondeo, quòd hæc difficultas rationabiliter fit propter Decretum Clement. VIII. qui videtur id prohibere: Vnde pro parte negatiua videtur id nõ poſſe fieri ſine conſenſu Capituli Prouincialis, quia omnis caſuum reſeruatio eſt Superioribus interdicta, niſi eo modo, quo in articulo tertio explicuimus: Et hic reſeruatur abſolutio ab excommunicatione, quod videtur eſſe contra Pontificis intentionem. Suarez verò licet dicat, quòd poſitio iſta ſupradicta ſit virorum Doctorum, ipſe nihilominus oppoſitum cenſet probabilius, nimirùm hanc poteſtatem non eſſe ablatam Prælatis Regularium, quia decretũ Clementis VIII. expreſsè loquitur de reſeruatione culparum; verba decreti ſunt: *Nemo.*

Suarez. Superior poteſt ſibi reſeruare abſolutionem ab excommunicatione.

mo ex regularium Superioribus peccatorum abſolutionem ſibi reſeruet , exceptis ijs , &c. In caſu autem poſito non reſeruatur peccati abſolutio,ſed cēſuræ, quæ longè diuerſa eſt, & ad diuerſum forū, & iuriſdictionem ſpectat: nec ſatis eſt,quòd per ſe loquendo,non poteſt dari abſolutio à peccato non ablata cenſura; hoc enim accidentarium eſt: nam ſufficit,quòd non ſint idem, vt ab vna ad aliā non ſit prohibitio extendenda , præſertim cùm reſpectu Superiorum ſit onerosa, & vſum iuriſdictionis reſtringens.

Hæc doctrina Suarez vera eſt , & benè fundata; nihilominus in quodam Capitulo generali noſtræ Religionis Romæ celebrato,& in quo ipſemet fui vocalis , fuit propoſitum tale dubium , & reſolutum fuit à Diffinitorio,prout retulit,& publicauit tūc admodum R. P. F.Anſelmus Monopolitanus Magiſter meus(poſtea Illuſtriſsimus Cardinalis)quòd licèt Superior poſsit hoc facere, & ſic præcipere , nihilominus Capitulum Generale id prohibet facere.

Ex qua determinatione remanet ſoluta quęſtio propoſita, ſcil. quòd licèt Superior poſſit ſic præcipere, & præcipiendo tenet reſeruatio: nihilomin⁹ nō debet reſeruare talē abſolutionē. Vnde conſulerē ego,vt in Capitulo, vel Generali, vel Prouinciali determinaretur,vt Superiores poſsint in aliquib. caſibus grauioribus liberè reſeruare abſolutionem ab excommunicatione à ſe lata.

ARTICVLVS VII.

QVæritur , *apud quoſnam reſideat facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis?* Reſpondeo , quòd circa hanc difficultatem non defuerunt,qui putauere,abſolutionem à caſib. reſeruatis ad Guardianos pertinere,eò quod in Decreto dicitur (vt aiebant) *Superiores locorum*: tales enim ſunt Priores, Rectores, Guardiani, & ſimiles; ſed falſa eſt hæc ſententia: nam in primis in Decreto non reperiuntur talia verba *(Superiores locorum)* ſed reperiuntur benè hæc *(Superiores Regularium)* Deinde dicimus,ad eos pertinere abſolutionem à caſibus reſeruatis, ad quos pertinet reſeruare caſus,eius enim eſt ſoluere,cuius eſt ligare: porrò ſi ligare non pertinet ad Guardianos,vt viſum eſt ſupra: ſed ad ſolos Prouinciales cum cōſenſu Capituli Prouincialis , & ad Generales cum conſenſu Capituli Generalis; ſequitur , quòd apud ipſos reſideat facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis.

Reſeruatio ad illos pertinet, ad quos anſ[illegible]

Decretum de iure pertinebat.

Vnde Pater Sorbus in ſuis annotationib. ad Compendium Priuilegiorum, ait, ſibi factam fuiſſe declarationem à Summo Pontifice, quòd abſoluendi facultas à ſupradictis caſibus ad illos Prælatos pertinet, ad quos priùs ante Decreti Clem. VIII. publicationem ſpectabat. Reſolutiuè ergo ad hoc dicimus,quòd ſi ante pręfatā publicationē abſolutio à reſeruatis ſpectabat ad Prouinciales , ad ipſos etiam ſpectat modò. Si verò ad Abbates, vel ad Rectores,Priores, ſeu Superiores locorum; ad illos etiam modò ſpectat.

Sorbus.

ARTICVLVS VIII.

QVis modus ſeruandus in recurſu ad Superiores pro abſolutione à reſeruatis? Reſpōdeo, quòd circa hanc difficultatem ponam primo ea,quę habet Nauarrus,deinde ea,quę obſeruantur in noſtra Religione. Nauarrus ergo *in cap. 1. de pœnit. §. cautus ſub num.10. & deinceps ait*: Quando pœnitens habet aliquod peccatum, à quo nequeat abſoluere Parochus ſecundùm ſententias receptiores, & vſum ab Eccleſia receptum, poteſt & debet facere vnum de infraſcriptis.

Nauarrus.

Habens [illegible] ſos reſeruatos ad quid teneatur.

PRIMO, adeat Superiorem , Epiſcopum, vel Proepiſcopum,vel alium,ad quem ea res pertineat , puta Pœnitentiarium Romanum, & confiteatur omnia peccata ſua , à quo ab omnibus abſoluetur.

SECVNDO, ſi ille Superior nolit audire omnia peccata, confiteri debet ſola ei reſeruata,& poſt ea etiam omnia alia confiteatur proprio confeſſario : qui poterit eum abſoluere ab omnibus , etiamſi Superior à reſeruatis non abſoluiſſet, ſecundùm Palud. receptum, & qui teſtatur ita ſeruari in Eccleſia Romana.

Digitized by Google

Tertio, ſi priùs adierit inferiorem, qui nequeat eum à reſeruatis abſoluere, omnia illi confiteatur, qui abſoluet eum, à quibus poteſt, ſi modò non eſt excommunicatus: & pro abſolutione caſus reſeruati remittet ad Superiorem, cui confitebitur ſolum illum reſeruatum, & ab eo ſolo abſoluetur.

Qvarto, poteſt & ipſe pœnitens per ſe, vel per alium, Superiorem adire, & ab eo impetrare commiſſionem ſecretam verbo, vel ſcripto, qua generatim ipſius pœnitentis confeſſario, quicunque ille fuerit, facultatẽ faciat eum ab illo peccato abſoluendi. Sed hic modus periculoſus eſſe poteſt, quoniam peccatum extra confeſſionem detegitur.

Qvinto, poteſt pœnitens ſuo confeſſario confiteri omnia peccata ſua, & abſolui ab eo de ijs, quæ ſuæ ſubſunt poteſtati, & deinde confeſſarius per ſe, vel per alium, ſeu per epiſtolam petere à Superiore, vt faciat ſibi facultatem ad abſoluendum quendam hominem in genere, nullo penitùs expreſſo, qui confeſſus eſt tale peccatum, cuius abſolutio eſt illi reſeruata: quam facultatem, qui noluerit facere Superior, rarus erit, & plus ſatis moroſus: ſi quis tamen adeò difficilis reperiatur, vtendum erit modo ſecundo. *Hæc Nauarrus.*

Sotus. Nauar. Eſt benè notandum circa hunc ſecundum modum prædictum: quod tam Sotus, quàm Nauarrus ipſe docent, non eſſe grauamen pœnitenti, ſi de reſeruato cogatur bis confiteri. At ſecundùm Medinam, non debet cõfiteri, niſi cætera, quæ non fuerunt confeſſa, non autem reſeruata, de quibus iam à Superiore eſt abſolutus: ſed vtraque ſententia eſt probabilis, & poteſt teneri. Nec obſtat, quod confeſſio ſemper eſt integrè facienda vni Sacerdoti, quia per pœnitentem non ſtetit, quin integrè confiteretur, ſed per Superiorem, qui cùm maioribus cauſis communitatis aliquando ſit impeditus, & longas ſubditorum confeſſiones non valeat audire, poteſt tantùm reſeruata audire, & Sacramẽtaliter abſoluere: & ſemel legitimè abſoluta non ſunt neceſſariò iterum confitenda, & integritas confeſſionis non eſt de peccatis legitimè abſolutis, ſed eorum, quæ non fuerunt abſoluta.

Circa tertium verò modũ ſciendũ, quòd ſi prius pœnitens confeſſariũ adierit, qui à reſeruatis facultatem non habet abſoluendi, integrè confiteri tenebitur, tam ſcilicet reſeruata, quàm nõ reſeruata, ne dimidiata ſit confeſſio. Confeſſarius autem abſoluet eum, à quibus poteſt, non autem à reſeruatis Superiori, cùm non habeat facultatẽ, alioquin abſolutio nulla eſſet. Ad Superiorem ergo mittat pœnitentem pro reſeruatis, de quo pœnitens firmum propoſitum debet habere: quòd ſi hoc facere nollet, nec à non reſeruatis poſſet abſolui, cùm non ſit paratus integrè confiteri. Qui pœnitens ſic abſolutus cũ onere ſe præſentandi, non debet eſſe moroſus, ſed habita opportunitate, abſolutionis beneficiũ prædictum procurare debet: nam dum eſt in mora, vt puta habendo opportunitatem, & abſolutionẽ nõ procurat, ſemper manet in culpa. Superiorem autem quãdo adibit, non eſt neceſſe, vt ei confiteatur omnia peccata, quę confeſſario confeſſus eſt, ſufficit enim, vt tantùm illi reſeruata confiteatur, vt ab illis abſoluatur: niſi fortaſſe vbi confeſſarius ſolùm audierit peccata, & non abſoluerit, tunc enim integrè tenetur Superiori confiteri, quia à confeſſario in nullo fuit abſolutus.

Obiectio. Durandus. Adrianus. Si dicas cum Durand. *in 4. diſt. 17. q. 15.* & cum Adriano *q. 4. de conf.* abſolutionem Sacramentalem de peccatis aliàs non abſolutis diuidi nõ poſſe, quia vnũ peccatum ſine alio remitti non poteſt ſecundùm fidem; ideò neceſſe eſt, vt Sacerdos abſoluat peccatorẽ, aut ab omnibus peccatis, aut à nullo. quia gratia facit, vt anima ſit Dei amica: & ſimul & ſemel non poteſt anima eſſe amica, & inimica: Vnde ſi non abſoluit ab omnibus; ergo non facit, vt anima ſit amica Dei. Non ergo potuit inferior confeſſarius abſoluere à non reſeruatis, & Superior à ſibi reſeruatis, ſed alter eorum neceſſe eſt, vt ab omnibus abſoluat, quia abſolutio dimidiari non poteſt:

Digitized by Google

Reſpondeo. Henric. Thom. Bonau. Ricar.

poteſt. Reſpondeo, quòd contra prædictos eſt Henric. Thom. Bonau. Riccar. & multi alij *in* 4. *diſtinct.* 17. qui aſſerunt abſolutionem Sacramentalem poſſe in caſu dimidiari, & per partes impendi: nam vt rectè ait Sotus *in* 4. *diſtinct.* 18. *quæſtione* 2. *articulo* 5. duplex eſt meditatio confeſſoris, per ſe, & per accidens. Per ſe eſt, quando quis malitioſè tacet aliquod peccatum, & non vult illud confiteri: Per accidens verò eſt, quando hoc ſimpliciter non intendit, ſed quia aliter non poteſt fieri, euenit per accidens, vt diuiditur, puta quando quis non confitetur aliquod peccatum, vel aliquam circumſtantiam, propter aliquam iuſtam cauſam, qualis eſt, vt verbis Nauarri in Man. *capite* 19. *numero* 15. vtar, veriſimiliter credere quòd confeſſio peccati ipſum confeſſarium ad peccandum alliceret, vel induceret in notitiam alicuius peccati, & peccantis, quorum notitiam ipſe habet per confeſſionem. Et Sotus, *vbi ſupra ad quartum* ait: Quando aliqua circumſtantia mortalis aggrauans vergit in infamiam alterius perſonæ, adhibenda eſt diligentia, ne fiat confeſſio illi Sacerdoti, qui illam nouit, petendo facultatem confitendi alteri.

Sotus. Nauar.

Tacenda eſt circumſtantia in confeſſione, quando ex illa cōfeſſarius venit in cognitionem complicis.

Si verò neceſſariò facienda erit confeſſio ei, qui perſonam agnoſcit; tunc ſi ex hoc, quòd pœnitens confiteatur circumſtantiam alterius perſonæ, aliquod periculum illi imminet, vel mortis, vel notabilis infamię, tunc tacenda eſt circumſtantia: vt ſi quis acceſſit ad vnicam ſororem, vel matrem, & confiteatur proprio fratri, qui id improperabit matri, vel ſorori, reuelando ſecretum, vel flagitium vlciſcetur in illis; tunc prætereunda eſt talis circumſtantia: Et, vt exemplificem etiam de Religioſis, quando quis vnum peccatum ſolùm audit in confeſſione, & de hoc Superior factus eſt certior, ſi poſtea talis confeſſarius petit facultatem à Prouinciali pro aliquo caſu reſeruato, ſtatim veniet in cognitionem de perſona: vnde melius eſt tunc differre illam petitionem, ſeu repræſentationē ad aliud temp⁹ magis opportunū.

Sotus.

Subdit Sotus *in loco citato*: Sunt quidam, qui articulum mortis excipiunt, ſcilic. quòd tunc non obſtante tali periculo infamiæ alienæ, debet moriturus circumſtantiam illā complicis confiteri, nam tenetur ille criminis ſocius illud periculum famæ pati propter ſalutem morituri. Sed (inquit Sotus) rationem huius exceptionis non video: nam ſi ad ſalutem pœnitentis eſt neceſſaria illa explicatio circumſtantiæ; fit, vt etiam extra articulum mortis ſit neceſſariò explicanda. Si verò non eſt vſq; adeò neceſſaria, in articulo mortis etiam eſt tacenda: imò tunc plus tenetur infirmus conſulere famæ alterius. At ſi nullum timetur periculum huiuſmodi, ſed hoc tantùm, quòd confeſſarius ſcit perſonā, quum nouit, deliquiſſe, ſeruabit tamē ſecretum, tametſi deinceps non tanti ęſtimabit perſonā illam, tunc hoc nō obſtante, explicanda eſt circumſtantia: & hæc eſt ſententia S. Thomæ *in* 4. *diſt.* 16 *q.* 3. *ar.* 2. *gloſſ.* 5. *ad quintum*, *S. Bonau. diſt.* 31. *in* 1. *part. art.* 1. Durandi, *diſt.* 16. *q.* 4. & recentiorum omnium.

D. Thom. D. Bonau. Durand.

Confeſſio nō integra aliquando eſt ſancta.

Duplex integritas per ſe & per accidens.

Ex dictis infertur primò, quòd aliquando confeſſio nō integra, vt eſt hæc, quæ fit ſuperiori de ſolis reſeruatis, ſancta eſt, & Sacramentalis: nam licèt per ſe, & formaliter confeſſio integra eſſe debeat, alioquin non eſſet confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio; per accidens tamē, & materialiter poterit partialis confeſſio eſſe ſalutifera, vt eſt in caſu noſtro, quando ſcilic. Superior tantùm reſeruata, & non alia vult Sacramentaliter audire.

Infertur ſecundo, quòd aliquod peccatū aliquando bis ſit confitendum, vbi ſcilicet proprio confeſſario integrè confeſſum eſt, & ob defectum plenariæ autoritatis ſuper omnia peccata, iterū peccatum Superiori reſeruatum, confiteri neceſſe eſt, ſi confeſſario auctoritatem non conferat Superior.

In noſtra verò Religione aliter ſeruatur circa præſentationē caſuū reſeruatorum: ſtatutū eſt .n. vt quilibet confeſſ. deputatus audiat omnia peccata ſui pœnitentis, tā reſeruata, quàm nō reſeruata: & oſtenſo ei onere, quod habet, de ſe præſentando Superiori, ſi illud acceptat, abſoluat eum tam à reſeruatis, quàm à non reſeruatis.

Si ob-

Si objicias, quòd huiuſmodi modus præſentationis improbatur à Soto, *vbi ſupra*, in illis verbis: Secundus modus dicendi eſt, quòd inferior audit totam confeſſionem, & de omnibus abſoluit: remittit tamen eum ad Superiorem, non quidem abſoluendum à peccato, ſed vt liberetur ab obligatione præcepti, quo tenetur ſe præſentare Superiori, cui reſeruatur cognitio talium peccatorum: Hic verò modus longiùs, & priùs diſtat à veritate: nam ſi inferior ab illis peccatis abſolueret, non propriè dicerentur reſeruata. Hæc ille.

Ad hoc dico, quòd non eſt ſimilis modus noſter cum modo à Soto relato: nam apud Sotum inferior non habet auctoritatem abſoluendi à reſeruatis: at in modo noſtro inferior habet facultatem à Superiore ſibi delegatam, abſoluendi ſcilicet inferiorem à reſeruatis, cum onere ſe præſentandi Superiori; ergo non eſt eadem ratio de vno, ac de alio. Videatur Suarez *in* 10. 4. *diſp.* 31. *ſect.* 2. *num.* 4. *& ſect.* 3. *num* 2.

Suarez

Modus qui ſeruatur in Capuc Religione pro reſeruatis, eſt conformis Decreto & ſacris Canonibus.

Et præterea cùm modus, qui in noſtra Religione ſeruatur, non ſit contra aliquod ius, imò conformis ſacris Canonibus, & Decreto Clem. VIII. ſanctiſſimè inſtitutus eſt à noſtris Patribus, tum ne peccatores videantur ſæpè quærere Superiorem cum nota infamiæ, tum etiam, vt quotidiè poſſint celebrare, vel ſæpiùs ſacram communionem ſumere, ſicut laudabiliter, & fructuosè ſimul fit.

Quilibet poteſt ſe obligare ad cõfitendum iterum peccatum ſuum. Nauarrus.

Ex quibus addo etiam, quòd talis modus tenendus, ordinatus eſt in Capitulo Generali, in quo omnes Primores Religionis conueniunt, & à quibus talis modus receptus eſt: & quia vnuſquiſque poteſt ex ſuo conſenſu obligari ad confitendum iterum peccatum ſemel legitimè confeſſum, vt Nauar. ait *in c. fratres, num.* 30. *de pœnit. diſt.* 5. *& per text. ſatis apertum, in extrauag. inter cunctas, de priuileg. & cap. vlt. de pœnit. diſt.* 6. *num.* 3. *& idem Nauar. in Man. cap.* 9. *in principio*: & conſtat, Religioſum, qui conſentit ſeruare ſtatuta ſuæ Religionis, in quibus id determinatur, conſentire etiam obligationi, ſi quam illi imponunt, ad confitendum bis idẽ peccatum, vel ad ſe præſentandum Superiori poſt confeſſionem factam confeſſario deputato. Ideò talis modus laudabilis, & omninò amplectendus eſt. Vide Nauar. *lib.* 3. *conſeſ. de ſtat. Monach. conſilio primo.* Sed de hoc fusè in ſequenti articulo. *Nauarrus.*

Concludo igitur hunc articulum, & dico, quòd pœnitentes Regulares hæc remedia habent, quando reſeruatis caſibus ſunt grauati, primò, vt per ſe recurrant ad Superiorem, ſi præſens eſt, & hoc de iure. Secundò vt per ſe, vel alium, ſeu etiam per confeſſarium impetrent facultatem à Superiore. Sed quid faciendum, quando confeſſ. promittens ſe præſentaturum pro pœnitente moritur ante præſentationem factam, & hoc peruenit ad notitiam pœnitentis? Reſpondeo, quòd tũc debet ipſe pœnitens ſe præſentare, vel procurare hoc per aliam viam: eſt enim debitũ contractum, & ideò ſemper petit ſolutionẽ. Vt autem omnib. ſit manifeſtum, quòd modus, quem tenet noſtra religio circa recursũ ad Superiores pro caſibus reſeruatis eſt conformis ſacris Canonibus, & præcipuè Decreto fœlicis record. Clem. VIII. placuit hic inſerere ſcripturam quandam ab admodum R. P. Clem. de Noto Procuratore Generali in curia Romana ad omnes Prouincias miſſam, quæ de hoc fidem facit pleniſſimam, & eſt talis.

Fidem facimus nos Frater Clemens à Noto Procurator Generalis Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci Capucinorum, quòd cùm per Reuerendiſſ. Commiſſarium ſanctæ Inquiſitionis in hac curia degentem, fuerit anno 1613. dum habebantur Romæ noſtræ Comitiæ Generales, Patribus Generali, & diffinitoribus ſimul eo tempore conuenientibus impoſitum, vt ſtatuerent, ac decernerent modum in Religione ſeruandum, quo dirigerentur confeſſarij in abſoluendis caſibus, quorum abſolutio Generalibus ſeu Prouincialib. reſeruatur, iam per dictos Patres fuit obeditum, determinantes illum modũ, qui poſitus in ſcriptis, fuit tenoris ſequentis.

QVONIAM in noſtra Congregatione Fratrum

Digitized by Google

Fratrum Minorum S. Franciſci Capucinorũ, iuxta Seraphici Patris Regulam cap. 7. caſus, non Superioribus localibus, ſed Prouincialibus, aut Generalibus pro tempore exiſtentibus, reſeruantur, qui cùm abſentes vt plurimùm ſint, atque adeò occurrente caſu reſeruato, Pœnitentes pro abſolutione, aut confeſſarij pro abſoluendi licentia, recurrere ad eos non facilè poſſint; idcirco nos infrà ſcripti, Generalis, & diffinitores præſentis Capituli Generalis ad Decretum ſanctiſsimi D. PP. Clemen. VIII. ſuper caſuum reſeruatione reſpicientes, ac ſimul bono cõmuni Religionis, & quieti conſcientiæ Fratrum conſulentes, decernimus, vt iuxta antiquam noſtræ Religionis conſuetudinem, & probatorum Doctorum communem ſententiam, confeſſarij à Superioribus deputati ad audiendas Fratrum confeſsiones, eos etiam à caſibus reſeruatis abſoluere valeant, ea tamen lege, vt ſi confeſſarius iudicauerit Pœnitentem debere Superiori præſentari, teneatur Pœnitens habita opportunitate, ad talem Superiorem recurrere, vel vt iterum Sacramentaliter abſoluatur, vel vt remedium ſalutare recipiat.

Si verò id non expedire cõfeſſario viſum fuerit, liber omninò à tali obligatione Pœnitens remaneat, ita tamen, vt confeſſarius ipſe, tempore congruo, ad Superiorem recurrat, & ſaluo confeſsionis ſigillo, ac ſine aliqua Pœnitentis nota, ſe à reſeruatis illum abſoluiſſe manifeſtet: tum vt hinc Prælatus in communi ſtatum Religionis agnoſcat: tũ vt de ſalutarib. remedijs, ſi opus fuerit, confeſſarium inſtruat.

Illud etiam addimus, vt quotieſcunque Pœnitens aliquem confeſſarium ex deputatis elegerit, iuxta noſtrarum conſtitutionũ ordinationem, ſua ſponte illum mutare, ac alium ſibi eligere, abſq; Superioris licentia minimè poſsit.

Fr. Paulus à Ceſena, Generalis.
Fr. Clemens à Noto, Diffinitor.
Fr. Michael Angelus, Ariminenſ. Diffinitor.
Fr. Hieronymus Narnienſis, Diffinitor.
Fr. Laurentius à Brunduſio, Diffinitor.
Fr. Sanctes Romanus, Diffinitor.

Inſuper, cum modum iſtum à Patribus præſcriptum, ſacræ Congregationi Cardinalium ſancti Officij iudicandũm obtulerim*, eo fine, vt ſi ſit expediens, nec aliquid contineat iuribus, & Decretis Pontificum contrarium, comprobaretur: ſin minùs, corrigeretur, & ad debitam formam ſacræ Congregationi benè viſam reduceretur; dicta Congregatio, poſt debitam diſcuſſionem, & maturam in his omnibus conſiderationem cenſuit, modum iſtum, vt iacet, tanquam iuſtum comprobandum eſſe. & de facto comprobatum fuiſſe, Illuſtriſſ. Bellarminus vnus ex Cardinalib. dictę ſacræ Cõgregationis à nobis requiſit* diſſeruit, & certiores nos fecit.

Hinc notum facimus confeſſarijs, ita ſe geſturos in futurum, cùm dicti caſus occurrerint, ſicut in præteritis eſt* conſuetum, cùm modus olim habitus, vt iuſtus, & rationabilis, & ad mentem ſacræ Congregationis ſit comprobatus. Vnde in horum fidem præſentes fieri decreuimus manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillo Officij noſtri munitas. Datum Romæ die 6. menſis Martij, 1615.

* *Fortè cenſitum.*

Fr. Clemens à Noto Procurator, & Commiſſarius Generalis.
Locus ſigilli.

ARTICVLVS IX.

An ſit licitum ſtatutum, quo Religioſi pænitentes obligantur iterum confiteri Superiori peccatũ reſeruatum, aliàs ritè confeſſum?

Reſpondeo, quòd circa hoc multa diſputant Theologi, An ſcilicet, poſſit Eccleſia hoc præceptum imponere: aliqui enim abſolutè affirmant, vt Henr *quodlibet.* 10 *quæſt.* 1. & Maior, *diſt.* 17. *quæſt.* 6. & Sylueſter, *verbo confeſſio, quæſt.* 9. Imò non defuerunt, qui dicerent, *ex vi cap. Omnis vtriuſque ſexus*, obligari de facto fideles ad hoc, ſi infra annum aliqua peccata confeſſi ſunt non proprijs Sacerdotibus, ſed alijs ex priuilegio: verùm talis ſententia falſa eſt: alij ergo abſolutè negant poteſtatem eſſe in Eccleſia ad imponendum hoc præceptum. Diuus Thomas quodlib.

Henric. Maior. Sylueſt.

Eccleſia non poteſt præcipere, vt quis

confiteatur bis peccatum ſuum

D Thom. *Durand.* *Almain.* *Palud.* *Nauarr.*

quodlib. 1. *art.* 12. Dur. *diſt.* 17. *q.* 15. Almain. *quaſt.* 1. Palud. *quaſt.* 5. Nauar. *in Man. cap.* 9. *in principio*, cuius hæc ſunt verba: Præmittimus primò concluſionem eſſe ab omnibus Catholicis receptam *in* 4. *diſtinct.* 17. peccatū ſemel ritè confeſſum non eſſe neceſſariò iterum confitendum ſola lege diuina, & canonica: imò neque lex vlla humana ſanciri poteſt, quæ ad id faciendum obliget abſq; proprio vniuſcuiuſque conſenſu, iuxta veriorem S. Thom. *quodlib.* 1. *art.* 11. *&* 12. ſententiam, & aliorum quàm plurium, ſcilicet Gerſon. *in lect.* 2. *ſup. Marc.* Palud. *in* 4. *diſt.* 17. *quaſt.* 5. *col.* 2. Almain. *ibi. col.* 44. Dion. quem Maior, & Almain. ſequuntur, & Adr. *in* 4. *de cōfeſſ. quaſt.* 5. *col.* 3. quos *in c. Fratres num.* 30. *de pœnit. diſt.* 5. *& in cap.* 5. *num.* 11. *de pœnit. diſt.* 6. ſequuti fuimus: *ſic Nauarr.*

D. Thom. *Gerſon.* *Palud.* *Almain.* *Dion.* *Adrian.*

Suarez.

Sed placet hâc tranſcribere de verbo ad verbum id quod dicit Suarez *in* 4. *tom. diſput.* 22. *ſect.* 8. vbi ait: Ego breuiter ſentio duobus modis poſſe intelligi hanc obligationem, primò præciſè ob integritatem, & perfectionem Sacramenti; ſecundò ob aliquem vſum eius propter rationem aliquam religioſam, & honeſtam. Priori modo, ſine dubio videtur dicendum, non poſſe eam obligationem imponi, vel quia materia non pertinens ad eſſentiam Sacramenti ex Chriſti inſtitutione non poteſt per alterius hominis voluntatem fieri de ſubſtantia, vel perfectione Sacramentali: vel quia illa cauſſa iam terminata eſt, & ideò non poteſt ad perfectionem iudicij iterum per ſe pertinere: vel denique, quia aliàs poſſet ſemper peccatorum omnium iterum confeſſio exigi, etſi millies fieret, quia non eſt maior ratio de ſecunda, quàm de tertia, vel qualibet alia repetitione: illud autē perabſurdum eſt.

De poſteriori autem modo poteſt eſſe nōnulla dubitatio, & ideò iterum diſtinguendum eſt, quia duobus modis poteſt intelligi hæc obligatio, primò ex abſoluta voluntate alterius præcipientis: Secundò ex ſuppoſitione aliqua, quæ includat voluntatis conſenſum, & quaſi pactum initum cum ipſo pœnitente: de hoc modo poſteriori non dubito, quin poſſit hæc obligatio ſuſcipi à peccatore, primò per votum: poteſt enim aliquis voto ſe obligare, verbi gratia, ad generalem confeſſionem faciendam, vel totius vitæ, vel vnius anni, etiamſi ſæpiùs ritè confeſſus ſit, quia talis vſus Sacramenti bonus eſt, & poteſt eſſe in conſilio: actus autem huiuſmodi poteſt eſſe materia voti. Deinde ratione ſtatus voluntariè aſſumpti, quaſi ſub hac obligatione poteſt eſſe eadem obligatio, vt ſi in aliqua Religione ſit ſtatutum generaliter confitendi ſemel in anno de rebus illius anni, vt referunt authores citati, eſſe in Religione Ciſtercienſi, etiam ſub obligatione ad mortale: in quo non video repugnantiam, quamuis non iudicem eſſe conſulendum, quia eſt plus periculoſum, quàm vtile: vnde ſatis eſt, ſi proponatur, vt regula conferens ad perfectionem. Præterea hoc modo eſt vſitatum in Eccleſia, vt in caſibus reſeruatis detur facultas pœnitenti, vt propter neceſſitatem aliquam poſſit cōfiteri Sacerdoti inferiori ſub conditione comparendi poſtea coràm Superiore, ad quem per ſe talis caſus pertinebat.

Peccator poteſt ſe obligare ad iterum confitēdum peccatū ſemel ritè confeſſum.

Sine ſuo conſenſu non poteſt obligari pœnitens ad bis confitendum idem peccatum.

At verò priori modo dicendum eſt, ſecluſo conſenſu, & voluntate pœnitentis non poſſe hanc obligationem abſoluto præcepto imponi: ratio potiſſima eſt, quia hæc eſt propria materia conſilij, & ideò per ſe non cadit ſub præceptum humanum. Item, quia eſt res valdè difficilis, & nullus poteſt eſſe finis, vel neceſſitas, propter quam expediat tale præceptum imponere. Hæc Suarez.

In quibus verbis ponderanda ſunt primo verba illa (*ſub conditione*) nam propriè non eſt conditio illa, quæ imponitur pœnitenti, vt ſe præſentet, cùm in abſolutionem nulla conditio cadat, potiùs eſt onus, & debitum contractum, & ideò ſoluendum, & quo ad vſque non ſoluitur, ſemper remanet obligatio. Secundò ponderanda eſt in vniuerſum talis doctrina, per quam fit ſatis illi dubitationi, quam multi faciunt de modo, quem ſeruamus nos Capuccini circa caſus reſeruatos, ac ſi non eſſet conformis iuri, & rationi, & nihilominus eſt ipſis conformiſsimus.

Vltimò

Vltimò animaduertendum eſt, quòd conſenſus in prædictis poteſt eſſe, vel expreſſus, vel tacitus: expreſſus, quando quis expreſſè vonet, vel ſe obligat ad ſeruandum tale ſtatutum, obligans ad repetendam confeſſionem peccati, vel ad ſe præſentandum Superiori, etiam poſt abſolutionem culpæ habitam à confeſſario, cum onere ſe præſentandi. Tacitus verò conſenſus eſt, cùm quis ſæpè audit legi ſtatuta ſuæ Religionis, quæ in tot Capitulis ſint confirmata, & non reclamat, vel ſi reclamat tanquam ſingularis, in communi nihilominus acceptatur ſtatutum, tunc videtur, quod tacitè illud probet, & ſic illud, ſeu illa ſeruare tenetur. Sic ergo fit in noſtra Religione, vt quando quis habet caſus reſeruatos, abſoluatur à confeſſario deputato ab omnibus peccatis, etiam à reſeruatis, & ſolùm remanet ei obligatio ſe præſentandi ſuo Superiori, cui Sacramentaliter confitebitur ſuum peccatum, & ab eo recipiet abſolutionem.

Idem etiam dicimus de ſtatuto aliquarum Religionum, quo obligantur in fine anni, vel quando ex itinere reuertuntur, confiteri ſcilicet Prælato peccata aliàs ritè confeſſa: ſic Henriquez, & citat Nauar. ſic etiam Pater Politius in expoſitione noſtræ Regulæ, capite ſeptimo.

Henriq. Nauar. Politius.

Hoc benè eſt notandum, quòd qui ob impedimentum fuit indirectè abſolutus à reſeruato per inferiorem, tenetur quærere abſolutionem ceſſante impedimento, & tunc directè abſoluetur: at qui ex ſolo ſtatuto, & voto implicito tenetur repetere eadem peccata, ſatis eſt, ſi ea dicat poſtea ſuo Prælato extra confeſſionem. Quemadmodum qui in mortis articulo directè abſolutus eſt à reſeruatis habentibus annexam excommunicationem, ſatis eſt, vt ſi conualeſcat, ſine confeſſione ſe repræſentet, & peccata manifeſtet Prælato Superiori, quia cùm in mortis articulo ſit directè abſolutus à culpis, non tenetur iterum ea ſubijcere confeſſario, vt abſoluatur. Verum eſt tamen, quod Henriquez vbi ſuprà tenet, quod de facto tale ſtatutum non obligat ad mortale, vt ſcilicet repetantur peccata, quia apud Ciſtercienſes, apud quos tale ſtatutum eſt, iamdiu conſuetudo confitendi ſic Prælatis ceſſauit, prout fatentur ipſimet Patres Ciſtercienſes: immò Prælati renuunt audire confeſſiones, nedum Religioſos reos puniunt.

Ægrotus abſolutus in mortis articulo ab excommunicatione, & reconualeſcēs, tenetur ſe præſentare Superiori, nō autem pro caſu reſeruato. Henriq.

Addo ego omnibus his, quod modò extat Decretum Clement. VIII. quo præcipitur, vt nullus Superior poſsit obligare ſubditū, vt ſibi confiteatur peccata ſua, niſi ipſe ſubditus ſponte id velit facere, vel niſi habeat reſeruata.

ARTICVLVS X.

AN *Superior teneatur audire peccata reſeruata ſimul cum non reſeruatis, vt ſubditum abſoluere poßit à reſeruatis?* Reſpondeo ad hoc cum Caietano, *in ſumma. verb. confeßio.* Soto, *diſtinct.* 18. *articulo* 5. Nauarro, *in cap. Sacerdos. §. quantus, de pœnitent. diſtinct.* 5. *numer.* 12. quòd (vt etiam nos diximus ſupra in articulo ſeptimo) Superior poteſt audire peccata tantùm reſeruata, & ab eis pœnitentem abſoluere, & remittere ipſum ad confeſſarium inferiorē, ſiue ordinarium, ſiue alium, vt talis confeſſor auditis peccatis pœnitentis non reſeruatis, ab eis Sacramentaliter eum abſoluat. Rodriquez verò putat contrariam opinionē ſecundùm Theologiam eſſe veriorem, ſcilicet, dictum Superiorem eam diuiſionem facere minimè poſſe, & ſic neceſſariò debere audire peccata reſeruata, & non reſeruata, prout tenet Ledeſma. 2. *part. quæſt.* 4. 8. *artic. dub.* 3. *concl.* 5. Durand. *diſt.* 17. *quæſt.* 15. Syluest. *verbo confeßio.* 1. *quæſt.* 19. Adr. *quæſt.* 4. *de confeſſ.* 7. ſed dubium. & Victoria, *de confeßione num.* 162. Et fundamentum huius opinionis eſt, quia integritas confeſſionis eſt de iure diuino, in quo dictus Superior minimè poteſt diſpenſare, nulla præſertim exiſtente neceſſitate, cùm ipſe Superior poſsit remittere ſuum ſubditum ad confeſſarium inferiorem cum authoritate, vt ipſum ab omnibus abſoluat.

Caiet. Sotus. Nauar. Rodriquez. Ledeſma. Durand. Syluest. Adrian. Victoria.

Digitized by Google

Nihilominus prior ſententia omninò eſt amplectenda,& ratio oppoſitæ ſententiæ nõ cogit, cùm diuiſio confeſſionis non fiat per ſe, ſed per accidens, vt ſuprà dictum eſt, & praxis id habet, nam vt plurimùm Superiores ſunt alijs negotijs Religionis impediti. Itaq; Superiores poſſunt.

PRIMO audire, & quantum in eis eſt, debent procurare, vt integram confeſſionẽ faciant pœnitentes tunc, quando ad eos ſe præſentant: ipſoſq; abſoluere integrè, abſque eo, quòd remittant ipſos ad confeſſarios inferiores.

SECVNDO, poſſunt audire in confeſsione ſolùm reſeruata, & de illis abſoluere,& pro non reſeruatis remittere ad inferiorem confeſſarium, qui reſeruata etiam debet audire, vt à culpis etiam alijs pœnitentem abſoluat ſimul cum culpis reſeruatis.

TERTIO, poſſunt audire reſeruata extra confeſſionem, remittendo abſolutionem ad inferiorem confeſſarium. Quòd ſi facit, tenetur nihilominus ſeruare ſigillum confeſſionis, cùm reuelatio peccati ipſi facta ordinetur ad confeſſionem, prout ait Ledeſma *vbi ſuprà*, qui cùm Adriano, & Durando affirmat, quod Pœnitentiarij Papæ, quando ſic faciunt, non diuidunt confeſſionem, ſed tantùm abſoluunt à cenſuris Papę reſeruatis, non potentes maximis negotijs implicati integras pœnitentium confeſſiones audire: & ſublatis cenſuris, iam peccata non remanent reſeruata: Papa enim ſolùm peccata cũ cenſuris reſeruat.

Hic verò ſciendum, quòd confeſſio Religioſi, quæ fit iteratò Superiori, ſi fit Sacramẽtaliter, oportet vt ipſe Superior abſoluat pœnitentem Sacramentaliter, & per talem abſolutionem confertur pœnitenti noua gratia Sacramentalis, vt tradit Sotus, *diſtinct.* 18. *quæſt.* 5. *art.* 5. quia vt docet Nauar. *lib.* 3. *conſil. de regular. conſil.* 75. *num.* 60. poteſt dici nouum Sacramentum propter nouam confeſſionem peccatorum reſeruatorum: cùm etiam peccata ſemel confeſſa,& legitimè, ac penitùs abſoluta, poſsint eſſe iuſta materia Sacramenti Pœnitentiæ, ſicuti & venialia ſecundùm omnes Doctores.

Sotus. Nauar.

ARTICVLVS XI.

QVæritur, quando ſubditus confitetur Superiori habenti poteſtatem ordinariã ad abſoluendum à caſibus reſeruatis, & ab illo ſimpliciter abſoluitur ab omnibus peccatis, ipſe tamen per obliuionem inculpabilem omiſit peccatum reſeruatum: *An ſubditus liber maneat à præſentatione, & reſeruatione, ita vt confiteri poſsit illud cuicunque confeſſario deputato?* Circa hoc dubium eſt ſententia valdè communis, affirmans tunc auferri reſeruationẽ peccati. ita tenet Gabr. *diſt.* 17. Adr. *quæſt.* 4. *de confeſſ.* Sylu. *verbo, confeſsio.* 1. *quæſt.* 4. Angel. *confeſsio.* 1. *num.* 22. Nauar. *in cap. conſideret.* §. *cautus. num.* 32. *& in man. cap.* 26. *num.* 13. Couar. *in cap. Alma mater part.* 1. §. 11. *num.* 12. Ledeſma 2. *part.* 4. *quæſt.* 8. *artic.* 1. *dubit.* 8. Cano, *in relect. de pœnit. part.* 5. *& alij.* Fundamentum ſolùm eſt, quia Superior abſoluens tollit omnia peccata, etiam reſeruata, & hoc ipſum intendit formaliter, vel virtualiter; ergo tollit reſeruationem, etiam eorum, quæ oblita erant.

Gabr. Adr. Sylu. Angel. Nauar. Couar. Ledeſma. Cano.

Sed diſtinctione vtendum eſt; nam primò peccata reſeruata, vel habent annexam excommunicationem, vel non. Secundò diſtinguendum eſt de modis confitendi Superiori; duobus enim modis id fieri poteſt, vnus eſt ordinarius, ad communem confeſſionem faciendam de peccatis communiter occurentibus abſque vlla mentione, vel intentione ſpeciali caſuum reſeruatorum. Secundus modus eſt, quando confeſſio ſpecialiter fit Superiori, vel habenti iuriſdictionẽ eius ad hunc finem exonerandi omninò conſcientiam, & conſequenti abſolutionem peccatorum reſeruatorum, ſi quæ fortaſſe pœnitens habeat.

Peccata reſeruata, vel habẽt annexam excommunicationẽ, vel non.

Quando ergo pœnitens poſteriori modo confitetur, & ſuam intentionem manifeſtat Supe-

Digitized by Google

Superiori, & bona fide dicit illi omnia, quæ memoriæ occurrunt, quamuis aliquis caſus reſeruatus per obliuionem taceatur, liber manet à reſeruatione. Et quò ad abſolutionem à cenſuris eſt etiam hoc certiſsimum, quòd præcipuè docuit Palud. *diſt.* 18. *quæſt.* 5. *art.* 3. *cont.* 4. quia ad abſoluendum à cenſura per ſe, & directè, non eſt neceſſe diſtinctè, & in particulari cognoſcere cauſã cenſuræ, ſed ſufficit voluntas vniuerſalis ſoluẽdi ab omnibus, etiam reſeruatis, quam profectò habet Superior in illo caſu.

In viſitatione Superiorũ qui habet intentionem, vt ab omnibus cenſuris abſoluatur, etiam ab oblitis abſolutus eſt.

Sic à ſimili in viſitatione Superiorum, quando abſoluunt ab omnibus pœnis, & cenſuris, ſufficit tunc habere intentionem abſolui de omnibus, nam ſi poſtea aliqua cẽſura in memoriam venerit, iam eſt ablata, & abſoluta. Sic quoque in tempore Iubilæi pleniſſimi, quando datur facultas pro omnibus caſibus reſeruatis, & cenſuris: tunc enim ſi per obliuionem non recordatur quis de aliquo caſu, vel cẽſura; poteſt, & ſufficit, quòd confiteatur peccatum Sacerdoti deputato, nam amplius non eſt in illo caſu reſeruatio, ceu cenſura aliqua.

Si verò confeſſio fit Superiori, nulla facta mentione vel intentione caſuum reſeruatorum; tunc inquit Suarez *tom.* 4. *diſp.* 31. *ſect.* 4. *aſſer.* 2. *ibi. Quartum punctum.* Non ſatis eſt, vt peccatum oblitum, quod antea erat reſeruatum, poſtea maneat non reſeruatum, & ſine onere confitendi illud Superiori.

ARTICVLVS XII.

AN *quando idem peccatum pluribus modis reſeruatum eſt, ablata vna reſeruatione auferantur & reliquæ?* Reſpondeo, quòd in hoc dubio poſſumus agere de ablatione reſeruationis per abſolutionem directam ipſius culpæ reſeruatæ, vel per alium modum. De priori modo nullà poteſt eſſe dubitatio, regula enim eſt ſemper vera, ſcilicet, peccatum per directam abſolutionem validam ſemel remiſſum, ſimpliciter & abſolutè non manere amplius reſeruatum, quia iam non eſt materia neceſſaria confeſſionis. Potiùs ergo oportet inquirere, quando peccatum habet plures reſeruationes, quid neceſſarium ſit ad tollendam reſeruationem, ita vt abſolutio valida ſit.

Reſeruatio vel fit cum cenſura, vel ſine cenſura.

Pro quo aduertendum eſt, quòd reſeruatio vel fit ſine cenſura, vel cum cenſura: ſi priori modo, exiſtimo in primis, ſi reſeruationes factæ ſint ab eodem Superiore, licèt videantur plures, in re tamen non eſſe, niſi vnam repetitam: ideoque per vnam facultatem abſoluendi à tali peccato tolli omnẽ reſeruationem huiuſmodi. Voco autem eundem Superiorem, non ſolùm per identitatem perſonæ, ſed etiam per identitatem poteſtatis, ſeu Prælationis, vt ſi vnus Prouincialis reſeruet vnum peccatum per vnum ſtatutum, & ſucceſſor eius per aliud ſtatutum, vel per declarationem ab homine.

At verò ſi idem peccatum ſit reſeruatum à duobus Superioribus ſubordinatis, vt à Prouinciali, & à Generali, tunc clarum eſt, facultatem Prouincialis non ſufficere ad tollendam reſeruationem ſimpliciter reſpectu Generalis, quia non poteſt inferior reſtituere iuriſdictionem, quam Superior abſtulit, ſibique reſeruauit.

Ablata reſeruatione Papali aufertur, & Epiſcopalis.

E contrario autem Nauarrus *in Man. cap.* 27. *num* 261. ait, quòd ablata reſeruatione Papali, aufertur & Epiſcopalis: & ad propoſitum noſtrum, ablata reſeruatione Generalis aufertur & illa Prouincialis. Hoc autem non placet Suarez *in* 4. *tom. diſput.* 31. *ſect.* 4. *in fine.* Vterque tamen verum dicit adhibita diſtinctione: nam vel Papa tunc vult auferre omnem reſeruationem reſpectu illius caſus, vel ſolùm ſuam: primo modo verum dicit Nauarrus. Secundo modo verum dicit Suarez, & ſic ad propoſitum de Generali, & Prouinciali. Caſus autem iſte potius eſt excogitatus, quàm moraliter contingens.

Si verò circa vnum peccatum ſunt plures reſeruationes reſpectu cenſuræ, quia ſcilicet tam Superior, quàm inferior non ſolùm reſeruarunt ſibi caſus, ſed etiam cum cenſura, tunc ablata vna cenſura, non aufertur alia; & opus eſt, vt quilibet tollat ſuam cenſuram

Digitized by Google

ram, vel per ſe ipſum, vel per alterum delegatum.

ARTICVLVS XIII.

AN *liceat aliquis vſu notitiæ acquiſita in confeſſione, & quomodo?* Reſpondeo, quòd circa hoc diſtinguendum eſt, de vſu: nam aliquis vſus eſt, ex quo ſequitur aliqua ſuſpicio, & eſt vſus, ex quo nulla ſequi poteſt. De priori regula eſt certa, vſus huius notitię cum morali periculo reuelationis directæ, vel indirectæ, nunquam eſt licitus, verbi gratia, eſt Superior, qui audit confeſſionem ſubditi, ex vi illius non poteſt illum ita gubernare, vt alij poſſint ſuſpicari de peccato illius neque in ſpecie, neque etiam in genere, vt auferendo illi miniſterium aliquod, vel mutando locum. Hic verò occurrunt nonnulla dubia.

Pœnitentiã publicam pro peccatis cõmiſſis non licet imponere pœnitenti, niſi ex conſenſu ipſius.

Primum eſt, An liceat imponere pœnitenti pœnitentiam publicam in ſatisfactionem peccati commiſſi, etiamſi inde ſequatur reuelatio indirecta, id eſt, ſuſpicio alicuius criminis grauis, vel in particulari, vel in generali talis pœnitentis. Ad quod dicimus, id fieri non poſſe, niſi ex ſpontanea acceptatione pœnitentis, quia omnis reuelatio indirecta repugnat ſigillo: quando verò pœnitens voluntariè acceptat, iam non eſt reuelatio confeſſionis, ſed ipſemet pœnitens ſe prodit.

Sed difficultas maior eſt, quando confeſſor id iniungit non tantũ in punitionẽ peccati commiſſi, ſed in remedium cauendi ſimile peccatum, aut tollendi ſcandalum, vel aliquid ſimile. In quo caſu, ſi ſupponatur, medium illud eſſe neceſſarium, poteſt inprimis confeſſarius illud præcipere pœnitenti, vt, verbi gratia, quod dimittat officium, vel hanc domum, ſeu monaſterium, aut aliquid ſimile, & ipſe tenebitur obedire. Quòd ſi noluerit, dimitti poteſt ſine abſolutione, & ita nulla eſt fractio ſigilli, vt inquit Suar. *to. 4. diſput. 33. ſect. 7.* quia ſi aliud fit, totum eſt medio conſenſu, & voluntate pœnitentis: neque eſt grauamen, aut onus contra ſigillum, quòd ille conſenſus per præceptum, aut per comminationem negandi abſolutionem extorqueatur, quia ſuppoſita vera neceſſitate, illud præceptum non tam imponitur à Sacerdote confeſſario, quàm declaratur pœnitenti obligatio, quam in ipſo habet: & ideo comminatio illa iuſta etiam eſt, imò & neceſſaria, quia non poteſt aliter confeſſarius debito modo fungi ſuo munere.

Suarez.

Sed vlterius reſtat dubitatio. Si ſit in poteſtate confeſſarij auferre talem occaſionem pœnitenti, An poſſit ipſo inuito illam auferre, non obſtante ſuſpicione, quæ moraliter inde timetur? Exemplum commune eſt, ſi confeſſarius ſit Superior Religionis, qui poteſt mutare officium, vel locum ſubdito, ex quo pendet talis occaſio: aliqui enim affirmarunt, & ſolet tribui hæc opinio Gabrieli, tribuitur etiam Henrico *quodlib. 8. quæſt. 29.* qui ſolùm hoc ſignificat in eo caſu, in quo ſuſpicio ſolùm timetur apud aliquẽ, reſpectu alicuius, qui iam nouerat peccatum pœnitentis. Vera tamen ſententia eſt, cum tali ſuſpicione hoc nunquam licere, quia eſſet indirecta reuelatio, quæ ſemper eſt illicita, etiam reſpectu vnius, cui ſunt notæ res talis pœnitentis: nam ei ſaltem nota ſit confeſsio: quòd ſemper eſt prohibitum, etiam in peccatis publicis.

Gabriel. Henric.

At verò ſi Superior id poſſet facere ſine vlla ſuſpicione reſpectu aliorum, & res ſit talis, quæ pendeat ex arbitrio eius, multorum ſententia fuit, poſſe Superiorem talem rem auferre & mutare, vt occaſionem peccandi auferat, non verò aliàs: ſic habet S. Thomas *quodlibet 5. art. 13. & in 4. diſt. 22. quæſt. 3. art. 1.* qui dicit, *poſſe Superiorem Religionis priuare ſubditum aliquo munere, hac de cauſa, quando talis mutatio fieri poteſt ſolo arbitrio Superioris: nam ſi officium habeat certum tempus deſignatum, & auferri non ſoleat extra illud, niſi propter aliquam cauſam; tunc non poſſet hoc fieri, quia eſſet reuelatio confeſſionis. & idem eſt, quandocunque in particulari timeretur talis ſuſpicio.*

D. Thom.

Idem tenet S. Bonauentura *in 4. diſt. 21. in 2. part. art. 2. quæſt. 1. ad vltimum,* dicens: *Superior*

D. Bonau.

perior debet ei perſuadere voluntariam ceſſionem, & quòd ipſe petat abſolui ab onere officij. Quòd ſi non vult, non debet eum abſoluere, ſed debet eum ſuſtinere, niſi ſit talis Religio in qua ſubditi poſſint tranſmutari, vel transferri ſine diffamiæ nota.

Scotus. Scotus idem confirmat *in 4. d. 21. quæſt. 2. ad penult.* his verbis: *Si in Collegio eſt conſuetudo communis, vt ſine nota quilibet extra monaſterium curam habens, vel ſine cura moram trahens, reuocetur pro libito Præſidentis, vel etiam non paſſim pro libito, ſed quandoque pro aliqua cauſa honeſta, vt nunc iſte quieſcat in clauſtro, nunc laboret cum Martha in exteriori miniſterio, & nunc ille, prout vtile viſum fuerit Præſidenti; tunc dico, quod monachum confeſſũ de crimine commiſſo in aliquo loco extra monaſterium, vbi moratur, poteſt Abbas ad monaſterium reuocare, quia in hoc in nullo peccatum commiſſum prodit: licèt aliquis dixerit, quòd confeſſor nullo modo poteſt habere aliter ad cõfeſſum ratione confeſſionis, quantum ad quemcunque actum extra forum illum, quam ſi penitus nihil audiſſet. Si autem eſt conſuetudo in Collegio, quod non transferatur monachus ſic de loco forinſeco ad clauſtrum, niſi ratione dilecti, vel inſufficientia illius loci: non videtur tunc licitũ Abbati, confeſſũ ad monaſteriũ reuocare.*

Si dicas; Non apponit remedium oui ſuæ ad ſalutem. Reſpondeo, conſulat ſibi in foro pœnitentiæ meliori, quo poterit, vt illum locum periculoſum dimittat. Si noluerit, Non attentet eſſe Deus *ſed defectus occultos ſibi ſecũdùm iuſtitiam incorrigibiles, Dei correctioni dimittat.* Verba verè aurea Scoti. Idem habet Sotus *in 4. diſt. 18. quæſt. 4. art. 5.*

Ponam hic verba Decreti Clem. VIII. de quo ſuprà, ait enim ſic: *Tam ſuperiores pro tempore exiſtentes, quàm confeſſarij, qui poſtea ad Superioritatis gradum fuerint promoti, caueant diligentiſſimè, ne ea notitia, quam de aliorũ peccatis in confeſſione habuerunt, ad exteriorem gubernationem vtantur: atque ita per quoſcunque Regularium Superiores, qui cunque illi ſint, obſeruari mandauit.*

ARTICVLVS XIV.

Nauar. Q*Væritur hic; quanam occaſio peccati neceſſariò eſt euitanda?* Reſpondeo cùm Nauarro *in Man. cap. 3. num. 13.* quòd vt aliqua occaſio faciat peccare, & ideò neceſſariò vitanda ſit, non ſatis eſt, vt pœnitens, & confeſſor credant, quòd niſi pœnitens ſe abſtineat ab ea, nonnunquam ob eam peccaturus eſt etiam mortifere in ſuis officijs, neque oportet id credere, vt pœnitens abſoluatur, iuxta Innocentium *in cap. omnis, verſ. ſex. de pœnit. & remiſſ.* quanquam teneatur proponere, ſe amplius ope diuina nunquam mortaliter peccaturum. Vnde ſciendum quòd occaſio propinqua huiuſmodi, à qua pœnitens neceſſariò debet abſtinere atq; ſtatuere, ſe nunquam ea vſurum, vt à confeſſario abſolui poſſit, eſt omnis illa, & ea ſola, quæ eſt peccatum mortale: aut talis occaſio peculiaris, qua credit, vel debet credere cõfeſſarius, vel pœnitens, numquam, vel rarò ſe vſurum ea ſine peccato mortali, benè perpenſis eius circumſtantijs. *Quanam ſit occaſio propinqua, quã pœnitens neceſſariò debet cauere.* Itaq; quatuor debent concurrere, vt quis non cogatur relinquere occaſionem peccandi. PRIMVM, vera pœnitudo præteritorum. SECVNDVM, verum propoſitum non peccandi, cùm ſe inuenerit in ea. TERTIVM, credulitas, quòd Deo iuuante non peccabit, cùm in ea ſe inuenerit. QVARTVM, quòd ſubſit aliqua rationabilis cauſa non ſe ſeparandi ab ea. *Quatuor requiſita, vt quis non teneatur relinquere occaſionem peccandi.* Sic Nau. *vbi ſupra, & infra num. 17. ait:* Rectè faciunt Confeſſarij abſoluendo multos adoleſcentes, qui verſantur inter mulieres emendo, vendendo, laborando, & conuerſando, abſque cohabitatione illarum in eadem domo, licet non proponant perpetuò abſtinere ab occaſione peccandi; quã id illis præbet, quamuis ſæpius peccent voluntate, verbis aut tactibus impudicis, & etiam copula: quia occaſio, quæ ex hoc præbetur ad peccandum, non eſt ex ſe peccatum mortiferum, neque huiuſmodi, vt ferè ſemper faciat mortaliter peccare eos, qui ea vtũtur. Nauar. Hæc & alia multa habet Nauar. in prædicto loco, ex quibus confeſſarius Religioſorum poteſt elicere ea, quæ pro ſe faciunt pro fugienda occaſione peccati.

Digitized by Google

ARTICVLVS XV.

Vſus ſcientiæ in confeßione acquiſitæ aliquando poteſt eſſe licitus.

QVid faciendum, *quando ex vſu confeßionis nulla ſequitur reuelatio?* Reſpondeo, quòd quando ex tali vſu neque indirectè, neque morale periculum eius ſequitur, non eſt per ſe malus talis vſus, imò poterit ſæpè eſſe honeſtus, & licitus, niſi ſpecialiter prohibeatur. Ita docent omnes Doctores citati *in art.* 13. quia illa actio non eſt contra ſigillum, quandoquidem nullo modo eſt contra ſecretum: vnde poteſt ex confeſſione vnius in confeſſione alterius aliquam interrogationem facere neceſſariam, vel vtilem pœnitenti, tali modo, vt alius non intelligat, vnde Confeſſarius moueatur ad interrogandum, vt notarunt Syluest. *verb. confeſſor.* 3. *quæſt.* 26. & Nauar *in Man. cap.* 8. *num.* 17. Et poteſt ipſe confeſſarius diligentius cuſtodire rem propriam, vel aliquid ſimile, quia in his omnibus, nec pœnitenti, nec Sacramento fit iniuria ex dicta hypotheſi, quod nulla timeatur indirecta reuelatio.

Syluest. Nauar.

Clem VIII.

Dixi (*niſi ſpecialiter prohibeatur*) propter verba Clement. VIII. in ſuo Decreto, quæ poſui ſupra in fine articuli 13. quæ prohibent talem vſum, ſaltem pro regularibus, & eorum gubernatione, & ita obſeruãda ſunt: non tamen obſtant in alijs caſibus, & exemplis poſitis, vt patet ex tenore verborum ipſius Decreti.

ARTICVLVS XVI.

Propter ſcientiam in confeßione habitam poteſt negari ſuffragium alicui.

AN *poßit Superior, ſiue elector propter ſolam ſcientiam in confeßione habitam negare ſuffragium ei, qui exteriùs reputatur dignus, ipſe autem per confeßionem ſcit eſſe indignum?* Reſpondeo, quòd graues Doctores affirmant ſimpliciter, non poſſe ſolùm ſed etiam debere, quando nullum eſt periculum reuelationis: ita D. Thom. D. Bonauen. Scot. Syluest. & Sotus *vbi ſupra in art.* 13. & Nauar. *in cap. Sacerdos, num.* 150. *de pœnit.* ait: Secundum omnes, altè quis poteſt electoribus diſſuadere alicuius in Prælatum electionem ob ſolam malitiam de eo ſcitam per confeſſionem: dummodò ita rem gerat, vt nullo modo peccatum ipſius vlli prodat. Et ibidem *num.* 146. *ait*: Si ſint latæ aliquæ pœnæ, vel cenſuræ ipſo iure contra eligentem indignum, eas incurrere electorem, qui eligit indignum in ſola confeſſione cognitum: & ibi citat *cap. cùm in cunctis, de elect. & cap. perpetuo, eodem tit. in* 6. Sed ibi nihil ſpeciale habetur pertinens ad ſigillum, ſed ſolùm generalis prohibitio, ne eligatur indignus.

D. Bon. D. Thom. Scot. Syln. Sotus. Nauar.

Eligens indignum incurrit in pœnam, ſi qua eſt poſita, etiam ſi ſciat ex confeßione illũ eſſe indignũ, ex Nauar.

Ratio verò huius ſententiæ eſt, quia eligere indignum eſt intrinſecum malum, & tunc poteſt vitari hoc malum ſine incommodo Sacramenti. Hæc ſententia limitanda eſt, vt ſcilicet non procedat, quando ſuffragia publicè feruntur, quia tunc periculum eſt alicuius manifeſtationis, vel ſuſpicionis, cùm ſupponatur perſona publicè digna. Secundò limito, vt etiam in occultis electionib. nulla incurratur pœna, vel cenſura eligendo indignum, quicquid ſit de culpa, vt melius dicit Sotus *in* 4. *diſt.* 21. *quæſt.* 3. *vbi citat. Palud.* nam leges imponentes has pœnas ſemper loquuntur, ſecundum ſcientiam communem, & cognitionem humanam.

Sotus.

Palud.

Non incurrit in aliquã pœnam eligens talem. verior ſententia.

Denique addo, probabilius mihi videri nullam committi culpam eligendo dignum in publica fama, etiam ſi per ſolam confeſſionem cognoſcatur indignus, quia propter reuerentiam Sacramenti poteſt quis licitè non vti illa ſcientia, ſed ita ſe gerere, ac ſi nihil nouiſſet, quia illa ſcientia non eſt per ſe regula talis actꝰ. Quòd verò nõ teneatur quis vti illa ſcientia, affirmare non audeo propter dictorum auctorum auctoritatem, & ſententiam, quia intelligenda eſt, vt ſæpe dixi, vbi prohibitio humana non interuenerit.

Palud.

Circa hanc materiam annotat Paludanus *vbi ſuprà*, nempè illum, qui elegit indignum, quem ſola confeſſione talem eſſe nouerat, non incurre pœnam ſuſpenſionis, *de qua in cap. cùm in cunctis*, §. *fin. de elect.* quòd tametſi probet Adrianus, mihi non videtur expeditum; nam §. ille pœnam illam eligenti ſcienter indignum imponit, at is ſciens elegit indignum, & tali ſcientia ſciens, quæ facit

Digitized by Google

Nauar. faciт ipſum peccare. quare igitur pœnam illam non incurrat? Sic Nauar. *in cap. ſacerdos. de pœnit. diſt. 6. num.* 146. *&* 147.

Neque obſtat, agi ibi de pœna, & pœnam in foro Dei non incurri, licèt in foro debeatur exteriori, quia *gloſſ. in cap. Fraternitas.* 11. *quaeſt.* 2. non habet locum in cenſuris, quæ nulla indigent executione alia, præter illam, quam ſecum ferunt: & ille §. de ſuſpenſionis pœna agit, quæ vna eſt de cenſuris. Quare veriùs erit reſoluere in his, quæ ad ſolum Deum pertinent colloquia, tantæ virtutis eſſe hanc, de qua loquimur: quòd confeſſionem acquiſitam ſcientiam, quantæ aliam ſecretam. Sic Nauarrus. Nihilominus amplector ſententiam Paludani, quem etiam ſequitur Adr. tum propter auctoritatem ipſorum, tum quia magis eſt conſona Decreto Clem. VIII. de quo ſuprà in principio huius tractatus.

Palud. *Adr.* *Clem. VIII.*

ARTICVLVS XVII.

An *debeat Superior facultatem concedere ſubdito pœnitenti, vt poſſit ab alijs abſolui à caſibus reſeruatis? Vel an debeat dare talem facultatem confeſſario id petenti?* Reſpondeo quòd circa hoc duæ poſſunt eſſe extremæ ſententiæ.

PRIMA, abſolutè negans teneri vnquam paſtorem ad hanc facultatem cõcedendam, quæ fundari poteſt in verbis Concil. Tridentini in ſeſſ. 14. ca. 7. dicentis: *Extra quem articulum ſacerdotes cùm nihil poſſint in caſibus reſeruatis, id vnum pœnitentibus perſuadere nitantur, vt ad Superiores, & legitimos iudices pro beneficio abſolutionis accedant.* In quibus verbis expendo primò, illam particulam (*id vnum:*) nam certè ſi ſubditus habet ius exigendi à Superiore prædictam facultatem, & ipſe eam concedere tenetur; vix poterit confeſſor ſuadere pœnitenti, vt ad Superiorem accedat, ſed potiùs ipſe pœnitens poteſt perſuadere confeſſario, vt ſuo nomine, quamuis in particulari tacito, facultatem exigat, quam Superior tenetur ei concedere. Deinde expendo illam particulam (*legitimos iudices:*) quia legitimus iudex alicuius cauſæ nulli facit iniuriam, ſi per ſe velit eam iudicare; neque tenetur eam alteri committere, ſi ipſe ſit idoneus iudex, vt ſupponimus. Sed Superior in hac cauſa ſe habet vt legitimus iudex, vt Concilium; ergo, &c. Atque hæc opinio poteſt tribui Victoriæ *in ſumma, cap. 4. num.* 147. *de confeſſione*, quatenus ait: Quando non interuenit ſpecialis cauſa rationabilis extrinſeca, & quaſi per accidens, ſed ſolùm intrinſeca difficultas, quam ſecum affert confeſſio, nimirum erubeſcentia confitendi cum Superiore, aut timor amittendi apud illum bonam opinionem; non teneri Superiorem ad dandam hanc facultatem, quia aliàs homo nunquam teneretur cõfiteri ſuo Parocho. Et in eadem ſententia poteſt citari Nauar. *in Man. cap* 7. *num.* 8. *& in cap. placuit. de pœnit. diſt.* 6. *num.* 149. *&* 150. qui idem dicit: nulla .n. eſt lex, neque ratio, quæ conuincat excuſari tũc pœnitentem ab obligatione cõfitendi ſuo Superiori: vnde dicimus nullam eſſe rationem, neque legem, quæ conuincat, teneri Superiorem ad dandam hanc facultatem.

Concil. Trid. *Victoria.* *Superior non tenetur aliquando concedere facultatem abſoluẽdi à caſib.* *Nauar.*

Præſertim, quia aliàs reſeruatio eſſet nullius momenti, ſi Superior teneretur hanc facultatem concedere, quia hoc ferè nullum onus eſt pœnitentium, præſertim, ſi per alium facultatem petant: & ita reſeruatio nihil confert ad coërcenda, vel curanda peccata, qui eſt finis reſeruationis. Et confirmatur per illud Prouerb. 27. *Diligenter agnoſce vultum pecoris tui.* vbi Gloſſa: Paſtori Eccleſiæ dicitur, diligenter adhibe curam eis, quibus te præeſſe contigerit, agnoſce earum actus, & vitia, quæ in eis inuenies, citiùs caſtigare memento. Et hæc pro prima opinione.

Prouerb 27.

SECVNDA ſententia eſt, per ſe loquendo, & ſecluſis intrinſecis incommodis, teneri Superiorem ad hanc facultatem concedendam. Sic S. Thom. *in Opuſc.* 19. *contra impugnantes Religionem; & in* 4. *diſt.* 17. *quaeſt.* 3. *artic.* 3. ait, peccare Superiorem, qui difficilem ſe præbet in danda hac facultate.

Aliquãdo verò tenetur. *D. Thom.*

Digitized by Google

Et ſubdit rationem, *quia multi ſunt adeò infirmi, quòd potius ſine confeſſione morientur, quàm tale peccatum tali ſacerdoti confiteantur. Vnde illi* (inquit) *qui ſunt nimis ſolliciti, vt conſcientiam ſubditorum per confeſſionem ſciant. multis laqueum damnationis iniiciunt, & per conſequens ſibi ipſis: hoc dicit* S. Thom. in ſolutione ad ſextum,& in ſolut. ad quintum ait, *quòd tunc magis debet eligere confiteri Laico.* Quæ verba ponderare debent Superiores: nam Sanctus Doctor ſciebat benè confeſſionem laico factam non eſſe ſacramentum;nihilominus prorupit in talia verba,vt oſtendat Prælatis, & Superioribus, ne ſint difficiles in concedenda hac facultate.

Sæpe Superiores laqueũ damnationis multis iniiciunt.
D. Thom.
Mira verba tanti Doctoris. Confeſſio facta laico non eſt Sacramentalis.

Addit quoque ſanctus Doctor: *Nec fit iniuria ſacerdoti, quia priuilegiũ meretur amittere,qui conceſſa ſibi abutitur facultate.* Quam ſententiam omnes ſequuntur; & meritò: nã vt ibidem ait S. Thomas, *quamuis ex tali licentia nonnulla mali occaſio naſcatur, per eam tamen multis maioribus malis occurritur.* Sic Sotus *diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.*5. Ledeſma 2.*part.* 4. *quæſt.* 7.*art.* 5. Victoria *vbi ſuprà num.*146. Sylu. *verbo*, *confeſſor.* 1. Angelic. *confeſſio.* 3. *num.* 31. Armilla. *confeſſi. num.* 35. Nauar. *in cap. placuit. num.* 119. *&* 151. Ratio autem fundamentalis huius ſententiæ eſſe videtur, quia hæc iuriſdictio non eſt data Superiori propter auctoritatem, vel vtilitatem, eius, ſed propter bonum ipſius pœnitentis: ergo quoties pœnitens omninò non vult confiteri Prælato (hoc enim ſupponendum eſt)quamuis ad hoc nullam habeat cauſam, ſed ſolam voluntatem ortam ex intrinſeca difficultate confeſſionis, & ſolùm ob eam rem facultatem petat: tenetur Superior illam concedere.

Superior facilem ſe præbens in danda ſua facultate, multis malis, & grauibus occurrit.
Sotus. Ledeſma. Victoria. Sylueſt. Angel. Armil. Nauar.
Iuriſdictio data eſt Superiori propter bonum pœnitentis.

Hæc ſententia, quia omninò eſt amplectenda,magis roboranda eſt. Vnde ſciendũ, quòd plures ſunt caſus, in quibus Superior ex iuſtitia tenetur hanc facultatem concedere pœnitenti, ita vt faciat illi iniuriam, negando illam ſimpliciter. Huiuſmodi ſunt omnes illi caſus, in quibus pœnitens meritò timet aliquod graue damnum extrinſecum inferendũ ab ipſomet Superiore, vt ſi ſit cõfeſſionem reuelaturus, vel ſcientia illius vſurus in graue illius nocumentũ, vel graues inimicitias cum illo gerat. Tunc.n.ait Toletus *lib.* 3. *Summæ, cap.* 13. pœnitens debet petere licentiam ab eo alteri confitendi,vel à Superiore: qua nõ obtenta, poteſt cuiuis idoneo cõfiteri,iuxta Sylu. *confeſſ.*1.§.6. *Adr. de confeſſ. q.* 4. *dub.* 3. *Palud. & Ricc. in* 4. *Nau. in cap. placuit, num.* 144. *&* 146.

Plures caſus, in quibus Superior tenetur concedere ſuã facultatem pœnitenti.
Tolet. Sylueſt. Adrian. Palud. Riccar. Nauar.

Rodriquez ad hoc ſe conformans,ait: *Notetur quòd ſi Superior neget licentiam ad hoc, vt ſubditus abſoluatur de aliquo caſu reſeruato, debet iudicari, ac ſi obtineretur à Superiore illius Superioris; quia ſi hic Superior neget illã iniuſtè, cùm ſit præſens, debet iudicari de illo, ac ſi eſſet abſens, aut debet iudicari, quòd Superior maior, qui eſt abſens, concedit eã.* Quòd debet intelligi, niſi caſus reſeruatus habeat annexam excommunicationem, quia tunc maiori cõſideratione procedi debet, vt notat Henriquez, *lib.* 3 *de pœnit. cap.* 15.*num.*6. Hæc ſententia, ſcilicet,quod tunc debet iudicare pœnitens, ac ſi non haberet copiam Sacerdotis, quam tenet Rodriquez, fuit etiã Soti *in diſt.* 18.*quæſt.* 4 *art.* 2. quam etiam antea docuerat S.Thom. *in addit.ad* 3.*p.* Nihilominus ſecurior eſt altera ſententia, nempè quòd tunc poterit alteri confiteri: hoc vno addito cum Toleto vbi ſuprà, vt non confiteatur cuiuis ſacerdoti, ſed habenti facultatem aliquam confitendi. De qua re vide etiam S. Bonauent *in* 4.*diſt.* 21. *in* 2.*part. in fine ſeptimi dubij literalis.*

Rodriquez.
Si ſuperior negat ſuam facultatem, quid faciendum.
Henriquez.
Sot.
D. Thom.
Tolet.
D. Bonau.

Addo ad hoc id,quòd dicit Nauar. *in cap. placuit, num.* 14. ſcilicet, Solam verecundiã nimiam pœnitentis aliquando eſſe ſufficiẽtem cauſam,vt hæc facultas danda ſit:Quod intellige, quando illa erubeſcentia tãta eſt, vt pœnitẽs vereatur, ne ſe in periculo tacẽdi aliquod peccatũ, vel aliquã eius circũſtãtiã neceſſariò confitendi conſtituat:nã tunc iuſta cauſa eſt, ſcilicet non ſe cõfitendi proprio Sacerdoti,ſeu nõ ſe repræſentandi, ſed petere debet licentiam pro mutatione Confeſſarij,& facultatem pro repræſentatione.

Nauar.
Verecundia ſola aliquãdo eſt ſufficiens cauſa, vt facultas detur.

Suar.*in* 4 *tõ.diſp.*27 *ſect.*4.*dub.*4.*nũ.*12. ait: Ter-

Suarez.

Digitized by Google

Tertiũ exemplũ eſt; Si ex parte pœnitẽtis ſit ingens verecũdia, quę interdũ tantam inducit difficultatem, vt moralis impoſſibilitas exiſtimetur: nam tunc iniuſtè negatur facultas: Non eſt autem cogendus pœnitens, aut rem moraliter impoſſibilem facere, aut hoc ſacramento priuari. & infrà *num.* 21. *ait*, imò ſignificat D. Thom. *in* 4. *& in Opuſc.* 19. ſatis eſſe, vt Pœnitens dicat, ſe habere rationabilem cauſam petẽdi illam facultatem, vt paſtor debeat illam cõcedere, ne illum exponat periculo maioris mali. Nec etiam debet eum cogere, vt cauſam illã explicet in particulari, quia vel poteſt ad ipſummet paſtorem pertinere, vel poteſt eſſe ita coniuncta cum peccato, vt neceſſe ſit illud explicare, ad quod non eſt cogendus pœnitens. Non tamẽ regulariter tenetur paſtor hanc facultatem abſolutam dare, ſed poteſt aliquam, vel aliquas perſonas deſignare, prout prudenter expedire iudicauerit. Sic Suar. Graffius quoque ait *in lib. de caſ. reſer. c.* 10. *nu.* 29. quòd non ſolùm ob verecundiam, ſed quia ſuſpicatur deinceps non rectò, ſed toruo vultu à Superiore inſpiciendum: vel dubitat de mutatione (loci ſcilicet aut officij) ob hanc cauſam: vnde tunc cõfeſſario deputato, qui Superiori innotuit, reſeruationem debet Superior cõmittere, & poteſtatem ad id facere, ſcilicet vt eum abſoluat.

D. Thom.

Superior nõ debet cogere ſubditum, vt cauſam propalet, quare vult ſuã facultatem.

Graffius.

Rodriquez deniq; *in ſumma, tom.* 1. *c.* 184. *num.* 16. ait: Et quidem ego fateor infirmitatem meam, & paucam meam humilitatem, quia peccata venialia, quæ cõmuniter confiteor, pudore corripior cõfiteri ſemper eidẽ confeſſario, vnde aliquando muto eos.

Rodriquez.

Pro abſolutione huius Articuli, ponam hic verba formalia cuiuſdam Bullæ factæ à Clem. VIII. ad requiſitionem Procuratoris Generalis Carmelitarum. Ille enim fecerat inſtantiam apud Sanctitatem ſuam, vt remedium adhiberet Fratribus ſuæ Religionis, qui vt abſolui poſſent ab omnibus, accipiebant Bullam Cruciatæ: Pontifex autem reſpondit vt infrà, non ſolùm pro ipſis Carmelitis, verùm etiam pro omnibus Religioſis.

Clem. VIII.

BVLLA CLEM. VIII.

CLemens Papa VIII. Ad perpetuam rei memoriam Rom. Pontificis, &c. Exponi nuper fecit dilectus filius Procurator Generalis Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo; quòd cùm in Bulla Cruciatæ Sanctæ & alijs priuilegijs, quæ à Sede Apoſtolica concedi ſolent detur facultas eligendi confeſſorem idoneũ ab Ordinario approbatum, qui poſſit Chriſti fideles abſoluere à caſibus Ordinario reſeruatis, & à quibuſdam etiam, quæ dictæ Sedi reſeruata ſunt: Religioſi dicti Ordinis, ſeu eorũ nonnulli, etiam ijs facultatibus vti præſumunt, & illorum prætextu eligunt confeſſorem aliquando, præter eos, qui à ſuis Prælatis eorum confeſſionibus deputati ſunt, quod aliquando in ſpeciale eorum vergit detrimentum. Quare prædictus Procurator Generalis humiliter nobis ſupplicari fecit quatenus in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur.*

Nos igitur huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, talem cõceſſionem Sanctæ Cruciatæ & aliorum indultorum particularium, ad prædictũ articulum eligendi confeſſorem, & abſoluendi à caſibus reſeruatis cum Fratribus, & Sororibus Monialibus Ordinis prædicti, ac aliorũ quorumcumque Ordinum, & cõgregationum cuiuſuis inſtituti, mendicantium, & non mendicantiũ, tam Prouinciæ Hiſpaniæ, quã extra eã vbilibet, locũ minimè habere neque cenſeri Sed noſtræ intẽtionis exiſtere, quòd ijdẽ Fratres, & Moniales, quantũ ad ſacramentũ Pœnitentiæ, ſeu confeſſionis adminiſtrationẽ, diſpoſitioni ſuorũ Prælatorũ ſubiecti ſint, Apoſtolica auctoritate, tenore præſẽtiũ perpetuò declaram⁹. Eiſdẽ tamẽ Prælatis, vt in vſu huiuſmodi poteſtatis ſe cũ ſubditis benignos, & faciles exhibeãt. Præcipim⁹ & Mandam⁹, *non obſtantib. quibuſcunq;. Dat. Rom. apud S. Pet. ſub annulo Piſcatoris, die* 23. *Nouem.* 1599. *Pont. noſtri anno* 8.

Clem. Octauus prohibet ne Regulares vtantur Bulla Cruciatæ pro caſibus reſeruatis.

Præcipit etiam Prælatis, vt benigni & faciles ſint in concedẽda facultate.

M. Veſtrius Barbianus.

Et ante Clem. VIII. idẽ decreuerat Pius V. in quadam Bulla edita die 21. Iul. 1571. Põt. ſui an. 6. quæ incipit: *Romani Pontificis circũſpecta benignitas.* In qua Bulla prohibens Fratrib. Ord. Prædicatorũ, ne poſſint eligere

confeſſorem, & abſolui à reſeruatis, virtute Bullæ Cruciatæ ſine licentia ſuorum Superiorum, addit: *Eiſdem tamen Prælatis, in vſu huiuſmodi poteſtatis cum ſubditis benignos, & faciles ſe exhibeant*. Præcipimus.

Iugum confeſſionis de ſe ſuaue, aliquando euadit durum propter duritiam Prælatorum.

Et meritò hoc præcipit, ne iugum confeſſionis de ſe ſuaue euadat graue propter duritiam Prælatorum in concedenda tali facultate. Et vlterius dico, quòd verbum (*Præcipimus*) importat præceptum, & cùm ſit res grauis, videntur peccare mortaliter Prælati, dictam auctoritatem ſine cauſa negantes, intelligentes quòd ex huiuſmodi negatione ſuorum ſubditorum diſpendium paterentur. Concludam omnia prædicta cũ Decreto *Sanctiſſimi Domini N. Pauli Papæ V.* qui deinceps declarauit, & declarat, vt, ſi huiuſmodi Regularium confeſſarijs caſus alicuius reſeruati facultatem petentib. Superiores dare noluerint; poſſint nihilominus confeſſarij illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, abſoluere. Transſumptum huius Decreti extractum eſt ad verbum, ex Decretis Generalibus ad Regularium reformationem, ac Nouitiorum receptionem, profeſſionem, & inſtitutionem ſpectantibus aliàs factis, & publicatis, & ſanctiſſimi D. N. *Pauli diuina prouidentia Papæ V. iuſſu* nuper editis.

Quando Superior negat ſuam facultatem poteſt confeſſarius abſoluere pœnitentem pro illa vice.

ARTICVLVS XVIII.

Liberum eſt pœnitenti vt ſe præſentet vel Generali vel Prouinciali, quãdo vterque reſidet in eodem Conuentu.

AN ſi in conuentu ſit Generalis, & Prouincialis, ſufficiat ſe præſentare Prouinciali? Reſpondeo quòd tunc pœnitens habet electionem, & optionem: nam vel poteſt recurrere ad Generalem, vel ad Prouincialem; vnuſquiſque enim eorum habet facultatem abſoluendi, cùm vnuſquiſque eorum habeat facultatem ligandi, vt viſum eſt ſuprà in articulo 2.

* * *

ARTICVLVS XIX.

Superior dãs ſuam facultatem poteſt taxare pœnitentiam imponendam.

AN *Superior dando facultatem abſoluendi à reſeruatis, poſſit taxare pœnitentiam à confeſſario imponendam pœnitenti?* Reſpondeo quòd quando confeſſarius deputatus petit à Superiore, vt ſibi poteſtatem faciat ad abſoluẽdum aliquem caſum reſeruatum, Superior poteſt liberè talem facultatem cõcedere, remittendo ſe conſcientiæ ipſius confeſſarij: poteſt etiam concedere talem facultatem cum limitatione, ſeu cum onere imponendi, ſeu acceptandi talem pœnitentiam pro tali, vel tali delicto: nam ad hoc ius habet Superior, cùm enim ſit iudex ordinarius in illa cauſa, poteſt eam non ſimpliciter cõmittere, ſed præſcribendo modũ, ſeu taxando pœnam ferendam. Hoc patet: nam olim erant in Eccleſia Canones pœnitentiales, in quibus taxabantur pœnitentię imponendæ pro grauioribus delictis, quorum nonnulla veſtigia ſunt apud Gratianũ *in fine decreti, in cap. latorem 33. quæſt. 2.* cum ſimilibus; non ergo repugnat, pœnam in hoc foro imponendam eſſe taxatam per eũ, qui in Eccleſia habet poteſtatem. Non eſt autem cur negemus hanc poteſtatem Superiori, qui vt potuit caſus reſeruare, poteſt etiam facultatem ad illorum abſolutionem committere.

Gratian.

ACCEDIT quòd Clem. VIII. in Decreto de caſuum reſeruatione pro Regularibus ſuprà poſito, quamuis prohibeat Superioribus Religionum vltra modum ibi præſcriptum, caſus reſeruare, ſubdit nihilominus in §. 5. *Licebit tamen Superioribus determinare pœnitentias graues quibuſdam peccatis, etiam non reſeruatis, à confeſſarijs imponendas, quæ ſubditos ab huiuſmodi peccatis perpetrandis cohibere poſſint.* Ex quibus conſtat, à fortiori hoc licere in caſibus reſeruatis, vt probant illa verba, *etiam non reſeruatis*, & per ſe eſt euidens ex paritate rationis; ergo poſſunt Superiores Religionum ſecundùm ſpecies peccatorum reſeruatorum taxare modum

Clem. VIII.

Digitized by Google

modum pœnæ imponendæ ab his, quibus facultas abſoluendi ab eis cõmittitur; ergo etiam hoc poteſt facere Superior in particulari commiſſione, eam tali modo limitando.

Prudentia eſt neceſſaria Superiori in vſu huius poteſtatis.

In vſu verò huius poteſtatis neceſſaria eſt prudentia, & moderatio: regulariter .n. nõ videtur neceſſaria, niſi quando Superior non multùm confideret de prudentia eius, cui talem cauſam committit.

Et quod dictum eſt de pœnitentia, intelligendum eſt etiam de quacunque ſatiſfactione condigna, aut alia conuenienti medicina, ſi iuxta exigentiam cauſæ moraliter neceſſaria, aut valdè conueniens iudicetur: & propter hunc finem poteſt aliquando Superior interrogare ſpeciem culpæ, aut conſuetudinem, vel alias circumſtantias, quantùm ſine manifeſtatione, vel ſuſpicione perſonę declarari poſſint: cum hoc enim periculo nec ipſe interrogare debet, neque alter reſpondere tenetur. Aliquando etiam poterit Superior illam cautionem, ſeu limitationem adhibere, ſine ſpeciali notitia delicti, ſub conditione: videlicet, ſi huiuſmodi fuerit delictum, imponatur hæc ſatiſfactio, &c. Quod quidem per modum conſilij frequenter fit, & poteſt fieri per modũ legis, ſeu præcepti, vt dixi, non eſt tamen in vſu, vt fiat, & ideò ſine magna, & extraordinaria cauſa faciendum non eſt.

Et multò minùs eſt committenda iuriſdictio cum tanta dependentia ab hac conditione, vt niſi impleatur, verbi gratia, niſi imponatur talis pœnitentia, & acceptetur, abſolutio aliàs data ſit nulla: nam hoc & nimis rigoroſum eſt, & periculis expoſitum, & in rigore poteſt eſſe iniuſtum, quia nunquam pœna huius fori tãta neceſſitate præſcribitur, quin committatur aliquod arbitrium iudici, vt ſi iuxta diſpoſitionem, vel alias conditiones pœnitentis viderit, aut non eſſe debitorem tantæ pœnæ, aut illi non expedire, poſſit eam moderari: quia pœna huius fori medicinalis eſt magis, quàm iudicatiua: omninò ergo priuare iudicem hoc arbitrio, iniuſtum eſſet: relinquere autem illum cum periculo faciendi ſacramentum irritum, ſeu conferendi abſolutionem nullam, etiam eſſet imprudentiſſimum; & ideò nunquam eſt hæc conditio illo modo ponẽda, ſed ad ſummum per modum cuiuſdam directionis, ſeu ordinationis. Hæc Suarez *in 4. tom. diſp. 3. ſect. 5. num. 3. & 4.* à quo tranſcribere placuit omnia in hoc articulo contenta, quia ſunt valdè conſona Decreto Clem. VIII. & ad ſerenandas conſcientias tum Superiorum, tum etiam ſubditorum valdè apta.

Suarez.

ARTICVLVS XX.

Pœna abſoluentiũ abſque facultate, quænam ſit.

AN *incidant in aliquam pœnam, qui abſque facultate abſoluunt?* Reſpondeo quòd Alexander VI. in priuilegio dato in fauorẽ Prælatorum, vt poſſint ſibi reſeruare caſus, ait, quòd abſoluentes à talibus caſibus reſeruatis poſt eorum reſeruationem, nullam faciunt abſolutionem, & incidunt in pœnam abſoluentium à non conceſſis caſibus: quæ pœna eſt, quòd tales ipſo facto sũt excommunicati, vt videre eſt *in cap. religioſi, de priuil. & exceſſ. priuil. in 6.* Itaque Religioſus, qui non habens authoritatem abſoluit à caſibus habentibus excommunicationem annexam, Primo abſolutio data eſt nulla, & nullius roboris: quòd non ſolùm habetur ex Concil. Trid. *in ſeſſ. 14. cap. 7.* ſed etiam *ext. de pœnit. & remiſſ. in cap. omnis vtriuſque ſexus*, & etiam in Concil. Florent. ſub Eug. 4. ibi. *De miniſtro Pœnitentia*, & apud D. Thom. *in 4. diſt. 22. quæſt. 1. art. 3. ad primum, & diſt. 23. quæſt. 3. art. 2.* & communiter apud Theologos *in 4.* Et ratio eorum eſt, quia confeſſio non ſolùm eſt medicina, ſed etiam eſt adinſtar actus iudicialis: ſententia aũt (cuiuſmodi eſt abſolutio à peccatis) à iudice non ſuo lata, nulla eſt; & idcirco etiam abſolutio tradita ſuper peccatis, aut alias ſuper reſeruatis, à non habentibus iuriſdictionem, eſt nulla.

Nulla eſt talis abſolutio data. Concil. Triden. Conc. Flor. D. Thom.

Deinde præter nullitatem abſolutionis, abſoluens ab excommunicatione (præterquam

In excommunicatione

Incidit, qui abſque facultate ab excommunicatione abſoluit.

quam in caſibus à iure expreſſis, vel ex priuilegijs conceſſis) incurrit in pœnam excommunicationis, ipſo facto, quæ abſolutio reſeruatur Papæ: vide Clem. primam *de priuileg. & exceſſ. priuileg.* & ſolùm excipitur hic articulus mortis, *iuxta gloſſ. ibi.*

Si verò pœnitens non habet niſi peccata non habentia excommunicationem incluſam, abſoluens abſque auctoritate, peccat mortaliter, & abſolutio eſt nulla, propter dicta, ſed non incurrit in excõmunicationẽ.

ARTICVLVS XXI.

AN *Prælati exempti, vt ſunt in noſtro Ordine Guardiani, Prouinciales, & Generales, qui habent facultatem eligendi ſibi confeſſariũ intra Ordinem poſſint, cui voluerint confiteri peccata ſua, an verò teneantur eligere vnum de deputatis?* Et idẽ quæritur de ſubditis, qui aliquando habent facultatem à Superiore eligendi ſibi confeſſarium quemcumque: *An ſcilicet habeant liberam facultatem eligendi quem maluerint ſacerdotum, an verò ſint adſtricti eligere vnum de ordinarijs, & deputatis?* Reſpondeo quòd circa hoc dubium, non deſunt, qui cenſeant huiuſmodi priuilegijs fũgentes nó habere tam liberam facultatem, ſed arctari, vt eligant illos, qui deputati ſũt. Et ratio eorum eſſe poteſt, quia ſic in diplomate habetur, vt ſcilicet poſſint ſibi eligere confeſſarium: debent ergò eſſe confeſſores, antequàm eligantur.

Item, quia vt plurimum adijcitur *(confeſſores idoneos)* idonei aũt non dicuntur, niſi qui iudicio publicæ auctoritatis ſunt approbati, quales ſunt Curati, & qui deputati ſunt, & expoſiti: iudiciũ enim idoneitatis non eſt relinquendum priuatis perſonis, ſed ijs, qui publica funguntur auctoritate.

Angel. Panor. Hoſtienſ.

Quin quòd Angelica *confeſſ.* 3. §. 5. poſt Panorm. & Hoſtien. reſtringit de inferiorib. Prælatis ad illos, qui non habent alium Superiorem, niſi Papam: Vnde Abbates, qui habent Superiorẽ Abbatem, & ſimiliter Priores, & Guardiani, qui habent Prouincialem & Generalem Superiorem, non habent auctoritatem de iure communi eligendi ſibi confeſſarium.

Palud. D. Anto.

Sed contra eos eſt Petrus de Palude, & S. Antonius, dicentes, quòd nõ obſtat dictũ capitulũ vltimum, quia æqualiter datur inferioribus Prælatis exemptis, & Epiſcopo: itaq; quantùm ad hoc particulare, oẽs Prælati noſtri Ordinis videntur habere facultatẽ eligendi ſibi confeſſarium, non ſolùm dum ſunt in proprio Conuentu, vt puta Guardianus in ſua Guardiana, & Prouincialis in ſua Prouincia; verũ & quando ſunt extra illas.

Prælati maiores poſſunt ſibi eligere confeſſarium quẽ volunt.

Anton. Gabriel. Adr. Palud. Sylu. Sotus.

Circa confeſſores poſtea eligendos, etiam concluſio eſt affirmatiua, nempe quòd poſſunt ſibi eligere quos volũt. Hæc eſt opinio communis *Antonini 3. part tit, 17. ca. 7. Gabr. diſt. 17. quaeſt. 2. dub. 2. de Adr. confeſſ. quaeſt. 3. dub 1. Pal. diſt. 17. q. 3. art. 2. Sylu. confeſſ. 1. §. 5. Sotus in diſt. 18. q. 4. art. 3. & aliorum.* Et ratio eſt, quia ad abſolutionem requiritur ſolùm poteſtas Ordinis, & iuriſdictionis: poteſtatem autem Ordinis quicunq; ſacerdos habet: & iuriſdictionẽ ille, qui priuilegiũ contulit per electionem pœnitentis, qui ei confert. Et ex verbis diplomatis id patet; nã dant, vt poſſint ſibi eligere confeſſariũ: hoc autem non eſt eligere eum, qui eſt confeſſarius, ſed per electionem facere confeſſorem, ſicut cùm eligitur Epiſcopus, non eligitur ille, qui erat Epiſcopus, ſed ille, qui non erat, eligitur in Epiſcopum.

Idoneitas confeſſarij ſic electi, quænam ſit.

Et quamuis addatur *(idoneum)* adiectio illa duo ſonat, primum, quòd non ſit excommunicatus nominatim, aut ſuſpenſus per cenſuram. Secundum admonetur pœnitens iuxta tenorem *cap. quem pœnitet,* vt eligat confeſſarium ſcientem ligare, & ſoluere: nihilominus optio ipſi relinquitur, quia priuilegia non ſunt coarctanda magis, quàm ſonãt: Et proculdubio, ſi intentio Sũmi Pontificis eſſet, vt non eligerentur, niſi ordinarij, nunquã illud ſilentio prętermiſſet; cùm ergo id non expreſſerit, gratis fingitur illa reſtrictio: nam de poteſtate Papæ, quòd id potuerit facere, nemini licet dubitare: & in cap. citato Gregorius dum cõceſ-

ſit

ſit prælatis facultatem eligendi confeſſariũ, nullam facit reſtrictionem, ſed ait, quòd præter ſui Superioris licentiam poſſit ſibi eligere prouidum confeſſorem. eodem ergo modo intelligitur conceſſio diplomatis, niſi quando ſpecialiter dicit, quòd confeſſarij ſint deputati ab Ordinario.

Prælati maiores quando tenentur eligere confeſſarium approbatum.

Hinc Epiſcopus, qui per iubileum requirentem vt eligatur confeſſarius approbatus, etiam confeſſarium approbatum, vt Iubileum conſequatur, eligere debet: eſto iure cõmuni poſſet quemcunq; prouidũ, & diſcretum eligere. *cap. fin. de pœnit. & remiſſ.* cùm forma Iubilei ſeruari debeat. cap. cùm dilecta, de reſcriptis. Nauar. *conſil.* 12. *de pœn & remiſſ.*

Praxis autem in noſtra Religione eſt, vt Generalis in toto Ordine, & Prouinciales in Prouincia ſua, poſſint eligere quemcunque ſacerdotem, etſi non ſit deputatus ad confeſſiones audiendas: quia ipſi Prælati in illo actu poſſunt dare ſacerdotibus facultatem, & admittere ad confeſſionem. Idem etiam videtur dicendum de Commiſſarijs Generalibus, & Prouincialibus. Guardiani verò, qui ex priuilegio habent, vt poſſint ſibi eligere Confeſſarium, cùm nõ habeãt facultatem inſtituendi confeſſarios, debent eligere vnum de approbatis à Prouinciali, quicunque ille ſit.

ARTICVLVS XXII.

Guardiani licèt gaudeãt priuilegio, vt poſſint ſibi eligere cõfeſſarium, non tamen poſsũt ab eis abſolui ſimpliciter à reſeruatis.

AN *Guardiani habentes facultatem eligendi ſibi confeſſarium ad libitum, poſſint abſolui per tales ſic electos à caſib. reſeruatis?* Reſpondeo quòd licet Guardiani poſſint ſibi eligere confeſſarium, non tamen ex hoc infertur, quòd poſſint confeſſarij per ipſos electi eos abſoluere à caſibus reſeruatis, hoc enim minimè conceditur, neque per Decretalem, neque per priuilegium. Attamen non eſt dubium, quin tales confeſſarij ſic electi per Bullam Cruciatæ, vel per Iubilæi facultatem, poſſint eos abſoluere à reſeruatis. Et ſi ipſi Guardiani habent poteſtatem abſoluendi ſuos ſubditos à caſib. reſeruatis, poſſunt confeſſarij per ipſos electi eos ab eiſdẽ abſoluere, ſecundùm regulam, quam tradit Caietan. 2.2. *q.*96. *art.*5. & quam probat Rodriquez *tom. p. qq. regul. quæſt.* 21 *art.*8. ſcil. quòd ille, qui habet poteſtatem ad diſpenſandum cum ſuis ſubditis, habet etiam eandem ad diſpenſandum ſecum. Quod intellige verũ, quando facultas data Guardiano nõ eſt reſtricta, & limitata ad ſubditos tantũ, quia tunc nõ poſſet vti pro ſe tali facultate: ſi verò facultas ei data eſt libera; tunc poterit etiam pro ſe vti ea.

Caiet. Rodriquez.

ARTICVLVS XXIII.

Prouinciales non ſubiacẽt caſibus reſeruatis, quo ad præſentationem, ſed verè quo ad culpam.

AN *reſpectu Prouincialium ſint caſus reſeruati, adeò vt ſi ipſi in aliquem inciderint, teneantur ſe præſentare Generali?* Reſpondeo quòd non, quia ipſi ſunt Prælati maiores, & cùm alijs dent facultatem, multò magis eã pro ſe habent: vnde ſi in aliquod peccatum reſeruatum inciderint, tenentur confiteri ſolùm de peccato, ſed ad nullam præſentationem tenentur. Niſi fortaſſe caſus habeat annexam excommunicationem à Generali latam cum reſeruatione abſolutionis: nam tunc teneretur ad Generalem, vel ad eius vices gerentem recurrere pro abſolutione, vel poſſet vti eadem facultate, qua Epiſcopus, quando habet aliquam cenſuram Papalem occultam, de qua re vide Concilium Tridentinum.

ARTICVLVS XXIV.

Vicarij Conuentus gaudent facultate eligẽdi ſibi confeſſarium ad libitum, ſed in domo, vbi gubernant.

AN *Vicarij domus ſeu Conuentus habeant facultatẽ eligendi ſibi confeſſarium?* Reſpondeo quòd ſic; nam licèt de iure id non habeant, cũ ſimpliciter non ſint Prælati, ex conſuetudine tamen, & ex praxi habent: ſed aliter quam Guardiani, & alij, qui verè ſunt Prælati, qui vbilibet exiſtentes, etiam in loco non ſuo, & ſub alterius Guardiani iuriſdictione ſe inuenientes, poſſunt

nihil-

Digitized by Google

Nihilominus ſibi eligere confeſſarium. At Vicarij Conuentus duntaxat in domo, ſeu conuentu, in quo curam habent, id poſſunt: & neque in tali loco habent facultatem liberam, ſed in abſentia ſuorum Guardianorum; nam quando Guardiani ſunt præſentes, tales cenſentur ſubditi, ſicut & reliqui Fratres de loco illo: niſi praxis, & cõſuetudo tolerata aliud ſeruet.

ARTICVLVS XXV.

AN *ſimplices ſacerdotes ſubditi habeant hanc facultatem, quam habent Prælati, ſcilicet, vt eligant ſibi ad libitum, quem voluerint confeſſarium?* Reſpondeo quòd Sotus *in. 4. diſtinct. 18. quæſtion. 4. articul. 2.* tenet partem affirmatiuam: ibi enim poſtquam diſſeruit, quòd omnes Prælati exempti ex conceſſione Gregorij noni *in capite, ne pro dilatione. de pœnitent. & remiſſion.* habent facultatem ſibi eligendi confeſſarios ad libitum, ſubdit: Quin verò & vniuerſi ſimplices ſacerdotes eadem gaudent facultate, vt ſibi promiſcuè quemcunque eligant ſacerdotem; quapropter & cuicunque de Religioſis confiteri poteſt alter Religioſus, quanquam huiuſmodi Religioſus nec ſit expoſitus ab Epiſcopo, nec à ſuo Prælato. Poteſt quidem punire eum ſuus Prælatus, ſi confeſſionem ſacerdotis ſæcularis audiat, ſed tamen Sacramentum tenebit, quia ille facultatem habebat eum eligendi. Quòd ſi quis nobis obijciat (inquit Sotus) *cap. ſi Epiſcopus, de pœnitent. & remiſſ. in 6.* vbi habetur, nulla conſuetudine induci poſſe, vt quiſque abſque licentia ſui Superioris confeſſarium ſibi eligat; Reſpondeo, nullam conſuetudinem contra illud ius præualere poſſe. At verò cùm præfati Superiores videant ſubditos promiſcuè ſibi eligere confeſſarios, & ſileant, conniuere cenſentur, eandemque permittere facultatem.

Sotus.

SED reuerà prædictum Capitulum, *Ne pro dilatione*, loquitur ſolùm de Prælatis, non de ſimplicibus ſacerdotibus: nec video qua ratione Sotus, alioqui oculatus, extendat tale cap. etiam ad illos, niſi ex conſuetudine ſcita, & tolerata: itaque Sotus in hac aſſertione eſt ſingularis: & meritò noſter Pater Politius *in cap. 7. expoſit. Regulæ* negat, ſacerdotes ſimplices tali facultate gaudere, quod etiam probare nititur ex Concil. Trid. *ſeſſ. 23. cap. 15.* Quicquid aũt ſit de praxi ſæcularium ſacerdotum, ſiue etiam aliorum Religioſorum, in noſtra Religione aliter videtur dicendum; nam quia Religioſi ſunt ſubditi, & ſub obedientia Prælatorum, non poſſunt ad libitum ſibi quemlibet confeſſarium eligere; ſed vel eum, quem ex deputatis elegerint, vel alium de licentia ſiue expreſſa, ſiue præſumpta, ſiue ex neceſſitate, videatur Rodriquez *tom. 1. qq. regul. quæſt. 62. art. 4.*

Politius.

Concil. Trident.

Sacerdotes Religioſi ſubditi non poſſunt ſibi eligere confeſſarium ad libitum.

Rodriquez.

PRI-

PRIMAE PARTIS SECTIO SECVNDA,

IN QVA TRACTATVR DE PERTINENTIBVS ad confeſſarios, continens articulos 22.

ARTICVLVS I.

Idoneitas confeſſariorum quæ.

Concil. Colō.

AN quilibet Sacerdos ſit idoneus ad confeſſiones audiendas? Reſpondeo quòd circa idoneitatē confeſſariorum placet hic apponere eam normam, quam de talibus tradit Conciliū Colonienſe: ſcilicet vt ſit vir integer, ſtudioſus, peritus, taciturnus, vt ſit inſtructus bonis conſiderationibus ad inſtruendum pœnitentem, quem Deus illi obtulerit inſtruēdum, vt ſit compoſitus interiori, exterioriq; modeſtia, & habitu, & egregia prudentia inſignitus ſit, oportet, vt nouerit peccata ordinaria, eorumque applicare remedia, vt nouerit interrogare pœnitentem de his, quæ veriſimiliter omittit confiteri, vel quia ignorat, vel quia pudore corripitur. Ex quo infertur, quòd ad prudentiam ſpectat confeſſarij, quando pœnitentes, qui ei confitentur, ſunt docti, & de inhoneſta cogitatione confitentur, non ſunt interrogandi, an de coniugata, an de ſoluta, an verò de Virgine cogitauerint: quia ſi id opus eſſet exprimere, illud ipſi non tacuiſſent, & præſertim hoc intelligitur, quando talis eorum confeſsio eſt de peccatis venialibus.

Ad prudentiam confeſſarij ſpectat in iniungendis pœnitentijs eum modum obſeruare, qui congruat & qualitatibus peccatorum, & perſonarum conditionibus; nam peccata carnalia maceratione carnis ſunt punienda, ieiunijs nempe, vigilijs, flagellis: & Religioſis non eſt imponendum, vt peregrinationes aſſumant, cùm non ſint ſui iuris: nec vt eleemoſynas elargiantur, cùm nihil habeant de proprio: itaque in iniungenda pœnitentia prudens confeſſarius animaduertat qualitatē peccati, & etiam qualitatē perſonę, & tunc veluti medicus peritus medicinā tribuat. Et iuxta cōſiliū D. Auguſtini, prudentia confeſſarij exigit, vt perditiſſimi, & magni peccatores in principio mitiùs, & blandiùs tractentur, quouſque ad Deum pertrahantur, exhortando illos ad frequentationem confeſſionis, & recitationem Roſarij, Coronæ, vel huiuſmodi, ad cōſiderationem mortis, iudicij & malitiæ peccati.

Religioſis nō ſunt imponēdæ peregrinationes, vel vt eleemoſynas faciāt.

Prudentis confeſſarij officium eſt, non cauterizare cōſcientias pœnitentium infirmas, vel extinguere lignum fumigans, eligendo opiniones rigidiores, & magis auſteras: quia ſatis eſt, vt dicemus, dummodò pœnitens licitè poſſit abſolui, & confeſſarius opinionem probabilem Doctorum ſequatur. Præterea ad eius prudentiam attinet, ſummam cautelam adhibere ſigillo confeſſionis ſeruando, vt nihil mutire audeat, per

quod vel pœnitens, vel tertia perſona ibi detecta peccans prodatur; vel aliquid, per quod confeſſio illa fiat odioſa, vel minùs amabilis.

Medina. Hîc verò notandum, quòd Medina *in ſua Inſtruct. conf.* ait, ſi tam imprudenter ſe geſſerit confeſſor circa pœnitentem, quòd in confeſſione dixerit ei, vt ſibi reuelet complicem, aliàs abiturum inabſolutũ, eo quòd non poſſit, niſi reuelet, abſoluere eum; tunc talis confeſſor denunciandus eſt neceſſariò, quia hæreſis eſt affirmare, quòd quis tenetur eam circumſtantiam confiteri, ex qua talis perſona venit infamia notanda. Quæ opinio nimis dura videtur Fratri Ludouico Lopez *in ſua Inſtruct. conſil. 1. cap. 30.* & Petro Nauar. *lib. 2. de reſtit. cap. 2. num. 283.* nam licèt ſit hæreſis dicere, non eſſe illicitum infamare proximum; nihilominus controuertitur inter doctores, an hoc ſit proximum infamare, quando ſcilicet diceretur confeſſario complex in aliquo peccato. Vnde licèt hanc opinionem, ſcilicet propalandi complicem in confeſſione (loquendo ſpeculatiuè) teneam pro falſa, & loquẽdo practicè quantùm ad vſum illius, teneam eam etiam pro ſcandaloſa, & offenſiua aurium piarum: Nihilominus non teneo eam pro hæretica, & ideò licèt toleretur, vt in ſcholis diſputetur; non toleratur tamen, vt in confeſſionalibus de ea tractetur, cùm declarare complicem non ſit medium efficax, vt peccator emendetur, vt benè docet Bannes 22. *quæſt. q. 33. art. 7.*

Lopez. Petrus Nauar.

Bannes.

Nauar. Sufficientia confeſſarij quanta. Quantùm verò ad ſufficientiam confeſſarij, dico cum Nauarro *in capite quarto ſuæ ſummæ; num. 2.* quòd ſufficiens confeſſarius ſcire debet peccata, quæ communiter perpetrant pœnitentes, ac circumſtantias neceſſariò confitendas, & caſus habentes annexam excommunicationem, & reſtitutionem famæ, vel bonorum, & caſus reſeruatos: & ſi audiat Clericum, oportet eum ſcire irregularitates, vel ſaltem de his dubitare ſciat, vt quando caſus occurrerit, peritiores conſulere poſſit, & hæc ſufficientia ſatis eſt.

D. Anto. SCIENDVM verò hic quòd D. Antonino tribuitur ſententia quædam illis, nempè quòd inter confeſſarios diſtinguendum eſt, quando eſt ſermo de eorum ſufficientia: nam vel eſt iuſſus à ſuo prælato, vt audiat confeſſiones; vel ex ſe ad id muneris ſpontaneè ſe offert: nam qui iuſſus eſt à Prælato, audiens confeſſiones ſatis eſt, ſi prædicto modo ſciat dubitare; at ſi ex ſe ad id muneris ſe obtulit, tenetur de omnibus à pœnitente ſibi propoſitis iudicare. Sed meritò refellitur à Nauarro vbi ſuprà hæc doctrina, nam ſiue in vno, ſiue in altero modo quis audiat confeſſiones, ſufficit, vt ſciat ſaltem dubitare: & eò magis hæc ſententia Nauarri habet locum in Religioſis, qui ſemper iubentur à Superioribus, vt tale munus exerceant: & propterea non indiget tanta ſcientia ille, qui audit confeſſiones Regularium, & perſonarum Deo ſeruientium, qui vt plurimùm veniales culpas confitentur: neque qui audiunt confeſſiones, vbi ſunt multi literati, quos poſſunt conſulere.

Imperiti qui audiunt confeſſiones non excuſantur à mortali. Benè verum eſt, quòd non excuſantur à mortali confeſſarij expoſiti, neque qui eos exponunt, quando id ſciunt: ſi tales confeſſarij neſciant caſus, à quibus poſſunt, vel non poſſunt abſoluere: vel ſi neſciant differentiam excommunicationis maioris, & minoris, vel peccata mortalia communia, vel voluntatem deliberatam ad mortale, eſſe mortale: vel ſi quamcumque ſuperbiam, & inuidiam iudicent eſſe mortalem culpam, quia ſecundùm Nauarrum, *vbi ſuprà numero quarto*, confeſſarij, qui hæc ignorant, neque communiter nota à confeſſarijs, nouerunt.

Imperiti cõfeſſarij excuſantur à mortali au- Excuſantur verò à mortali imperiti confeſſarij in multis caſibus. PRIMO, quando audiunt peritos pœnitentes, eos de ſua ignorantia admonentes, ſcilicet

diendo confeſſiones in tribus caſibus.

vt confeſſarius manifeſtet pœnitenti perito ſuam ignorantiam, ad hoc, vt pœnitens explicet, quando peccatum eſt mortale, & quando non. SECVNDO, Cùm audiunt regulariter pœnitentes, tantùm peccata venialia habentes. TERTIO, cùm audiunt in articulo mortis conſtitutum, neque ſuppetit alius, qui tunc poſſit moriturum audire. QVARTO, Cùm audit Chriſtianos inter Saracenos captiuos, vbi non eſt copia peritioris confeſſarij.

ARTICVLVS II.

Sayrus.

Azorius.

Corduba.

Valentia.

Medina.

Nauar.

Q*Vam opinionem ſequi debeat confeſſarius, ſuamne? an pœnitentis?* De hac materia videantur fusè quæ habet Sayrus *in ſua claui Regia, tom. 1 lib. 1. capite 7. 8. & 9.* Azorius *in primo tomo, lib. 2. cap. 16.* Corduba *in ſuo quæſtionario, libro ſecundo, quæſtione 3. dicto 4.* Gregor. de Valent. *in 3. tomo, diſputatione quinta, quæſtione ſeptima, puncto quarto.* Medina *in 1. 2. quæſtione decima nona, artic. ſexto, dubio antepenultimo.* Nauarrus *in Manual. capite vigeſimo ſexto, numero quarto, & alij.* In hac difficultate diſtinguendum eſt de pœnitente, & confeſſore; nam vel pœnitens eſt ignarus, & confeſſor doctus, vel è contrà, pœnitens eſt doctus, & confeſſor indoctus: vel certè æquè ſunt docti. Si primo modo, nempè quòd confeſſarius eſt doctus, & pœnitens eſt ignarus, tunc regulariter tenetur pœnitens ſequi opinionem confeſſarij: quòd ſi noluerit, dimittendus eſt ſine abſolutione; niſi pœnitens ignarus conſuluerit antea peritiores, & tunc confeſſarius poterit ſequi opinionem illorum peritorum, quos pœnitens conſuluit.

Pœnitens ignarus debet ſequi opinionem confeſſarij.

Confeſſarius ignarus debet ſequi opinionẽ pœnitẽtis docti.

Si verò pœnitens eſt doctus, & confeſſarius indoctus: tunc poteſt ſequi confeſſarius opinionem pœnitentis. Si verò æquè ſunt docti confeſſarius poteſt, & debet abſoluere pœnitentem ſecundùm ſuam opinionem. Itaque reſolutiuè dicimus, confeſſarium quemcunque abſoluere poſſe pœnitentem ſequentem opinionem probabilem, relicta ſua opinione probabiliori; ratio eſt, quia confeſſarius denegare non poteſt abſolutionem, niſi malè diſpoſito: at pœnitens eo ipſo quòd ſequitur opinionem probabilem, non eſt malè diſpoſitus; ergò confeſſarius abſolutionem illi denegans, iure ſuo illum ſpoliat. Id quod tã de ordinario, quàm de extraordinario Confeſſore procedit; cum hac tamen differentia; nam Ordinarius confeſſarius cùm ratione ſui officij ſubditis ſuis Sacramenta miniſtrare teneatur, niſi in eis aliquod impedimentum inueniat, & in hoc euentu nullum ſit impedimentum ex parte pœnitentis, vt diximus; non ſolùm tenetur ipſius confeſſionem audire, ſed etiam poſt auditam confeſſionem ipſum abſoluere. Confeſſarius autem extraordinarius, ſeu ex commiſſione, quamuis non teneatur confeſſionem illius audire, & non audiendo, recuſantem ſequi ſuam opinionem, nullam illi iniuriam facit: ſi tamen conditionem acceptauit audiendi confeſſionem, ad abſoluendum pœnitentem benè diſpoſitum, obligatur, & negando ei abſolutionem peccaret: non tamen exiſtimarem eum ſemper peccare mortaliter non abſoluendo, ſiquidem nonnunquam excuſatur confeſſarius tàm proprius, quàm alienus, ſi propter opinionem propriam pœnitentes abſoluere noluerit, dummodo bona fide, & ex cauſa iuſta id faciat.

In plùrimis confeſſarius debet ſequi opinionem probabilem pœnitentis.

An verò confeſſarius ſequi debeat ſuam opinionem probabilem, & innixam ſolido fundamento, vel graui Doctori, an verò ſequi debeat opinionem Superioris aliter ſentientis? Hanc difficultatem ponimus, quia aliquando poteſt occurrere caſus, quòd Superiores difficiles ſe exhibent in danda ſua auctoritate pro reſeruatis, & nihilominus Confeſſarius iudicat ſibi dandam

Superior debet ſe remittere Confeſſario, quando ſufficiens & prudens eſt.

dam eſſe facultatem, quid tenendum? Reſpondeo, quòd ſtandum eſt opinioni cõfeſſarij, non ſolùm quia ſic probabiliter iudicat, vel habet aliquem Doctorem ex ſuâ parte: verùm etiam, quia ſic habet Decretũ Clem. VIII. ait enim in numero quinto: *Et quibus etiam reſeruatorum abſolutio committatur, quando caſus occurrerit, in quo eam ſibi debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.* Ergo ſi confeſſarius iudicat, Superiorem teneri ad dandam ei facultatem abſoluendi ab aliquo caſu reſeruato; tunc Prælatus tenetur ei dare facultatem.

ARTICVLVS III.

Confeſſarij non poſſunt abſoluere à reſeruatis ſimpliciter, ſed iuxta formam Decreti Clem. VIII.

AN *confeſſarij deputati poſſint abſoluere ad libitum à caſibus reſeruatis omnes ſuos pœnitentes?* Reſpondeo quòd circa hoc non defuerunt, qui dicerent facultatem abſoluendi à reſeruatis modò reſidere penes ipſos confeſſarios deputatos, adeò vt ampliùs non ſit neceſſe recurrere ad Prouinciales. Quod conantur aſſerere ex verbis Decreti Clem. VIII. *num.* 5. vbi dicitur ſic: *Superiores in ſingulis domibus deputent duos, tres, aut plures confeſſarios, pro ſubditorum numero maiori, vel minori: ijque ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſeruatis eos abſoluant, & quibus etiam committatur abſolutio reſeruatorum, quando caſus occurrerit, in quo eam debere committi, ipſe in primis confeſſarius iudicauerit.* Ergo inquiunt opinantes, cùm confeſſarijs committatur facultas, ad Miniſtros non eſt ampliùs recurrendum.

Sed profectò hallucinãtur; nam Decretũ nõ dicit, vt ſimpliciter committatur facultas talis ipſis deputatis; ſed præcipit, vt cõmittatur, *quando caſus occurrerit, in quo ipſe confeſſarius in primis iudicauerit* nõ eſſe expediens, vt pœnitens ad Superiorem recurrat perſonaliter; ergò ſi tunc debet committi facultas, & vtique à Prouinciali, patet, quòd ex verbis Decreti non poteſt rectè elici, vt confeſſarij deputati talem facultatẽ ſimpliciter habeant. Quod etiam clarius patet, ex determinatione facta à *Sanctiſſimo D. N. Papa Paulo V.* qui hodie fœliciter viuit & regnat, & de qua fecimus mentionem ſuprà *in.* 1 *ſect. art.* 17. *in fine*: ponderentur, quæ ibi dicuntur à ſua Sanctitate, & ſic opinantes deſiſtant ampliùs taliter opinari.

Deputatio confeſſariorum fit multipliciter.

Circa deputationem Confeſſariorum modò eſt animaduertendum, quòd talis deputatio multipliciter fit, iuxta diuerſos ritus Religionum; nam apud aliquos deputantur non ſolùm confeſſarij pro communibus peccatis; verùm & aliqui particulares, quibus abſolutè datur facultas, vt à caſibus reſeruatis abſoluant quoſcunque ad ipſos accedentes: apud aliquos etiam deputantur confeſſarij, qui vtramque facultatem habent: aliqui verò etiam id faciunt, ſcilicet quòd deputati abſoluunt à non reſeruatis, & pro reſeruatis recurrunt ad Superiorem, quod vtique facere poſſunt; nam Prælatus, qui habet facultatem, domi eſt: diximus enim *in* 1. *ſect. in art.* 7. quòd ſi reſeruare caſus ante Decretum pertinebat ad Abbates, vel ad Priores, ſeu Rectores Domus, quòd apud ipſos modò reſidet facultas abſoluendi. Ergo ſi Superior Domus habet hanc facultatẽ, ad illum debet recurrere confeſſarius, antequam abſoluat, niſi aliter conſtitutum ſit in ſua Religione. Apud nos Capuccinos etiam varia eſt diſpoſitio confeſſariorum deputatorum, iuxta diuerſitatem Prouinciarum; nam in aliqua Prouincia deputantur à Capitulo, in aliqua verò ipſe Prouincialis ſolus id facit, in aliqua verò ipſis Guardianis loci datur facultas, vt poſſint deputare: vnde ſeruandus eſt mos, & ritus cuiuſcumque Prouinciæ.

Ex dictis patet, quòd cauere debent confeſſarij deputati ab abſolutione reſeruatorum, niſi ſpecialiter id eis committatur, vel niſi ipſi imprimis iudicauerint, ſibi debere committi, alioquin abſolutio data nihil valet. Videatur pro hoc Concilium Tridentinum *in ſeſſ.* 14. *cap.* 7. vbi ſtatim in ipſo principio Capituli declarat nullius momẽti eſſe eam abſolutionem, quam ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdele-

Abſolutio à reſeruatis data à non habentibus auctoritatẽ, nulla eſt.

delegatam non habet iuriſdictionem. Hæc ſunt verba Concilij: *Quoniam igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos duntaxat feratur, perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem.* Huculque Concilium. Quòd autem abſolutio data ſuper caſibus reſeruatis à non habentibus auctoritatem ſit nulla, & nullius roboris, vel momenti, habetur nedum in præallegato Concilio Tridentino, ſed etiam *ext. de pœnit. & rem. cap. omnis vtr. ſex.* & etiam in Concilio Florentino, ſub Eug. 4. *ibi, de miniſtro pœnitentiæ*, & in Catechiſmo Romano, ibi, *de miniſtro Sacramenti pœnitentiæ*, & apud D. Thom. *in 4. diſt. 2. quæſt. 1. art. 3. ſub. art. 3. ad 1. & diſt. 24. quæſt. 3. art. 2. ad primum & communiter apud Theologos in 4.* Et ratio ipſorum eſt, quia confeſſio non ſolùm eſt medicina, ſed etiam eſt ad inſtar actus iudicialis, vt pariter dicit Concilium Tridentinum: ſententia autem (cuiuſmodi eſt abſolutio à peccatis) à Iudice non ſuo lata, nulla eſt: & idcirco etiam abſolutio tradita ſuper peccatis, aut aliàs ſuper reſeruatis à non habentibus iuriſdictionem eſt nulla, & caſſa.

Concil. Triden.
Conc. Flor.
D. Thom.

ARTICVLVS IV.

Confeſſarius non poteſt abſoluere pœnitentem à reſeruato, quando delictum eſt publicum.

CVm in noſtra Religione confeſſarij deputati abſoluant etiam à reſeruatis, licèt cum onere ſe præſentandi, vt dictum eſt in 1. ſect. in art. 8. quæritur hic; An hoc intelligatur de delictis ſecretis, an verò quando delictum aliquod publicum occurrerit, poterit confeſſarius abſoluere delinquentem in foro conſcientiæ, & remittere poſtea ad Superiorẽ ea, quæ ſuperſunt?* Reſpondeo quòd quantum ad peccata reſeruata ſecreta poteſt & debet id facere: ſed quantum ad delictum publicum, & notorium, non poteſt, antequam à Superiore abſoluatur: ratio eſt, quia cùm peccatum ſit publicum, iam amiſit famam, imo ſcandalizarentur adſtantes, ſi antequam abſolueretur iuridicè à Prouinciali, viderent illum vel fungi ſacerdotio, vel aliter communicare. Facit pro hoc doctrina Philippi Franci *in cap. ſolet. de ſent. excom.* dicentis, quòd *cap. ex parte in 1. de verb. ſign.* vbi dicitur quòd pro manifeſta iniuria nullus eſt abſoluendus, niſi ſatisfactione læſæ partis præmiſſa, debet intelligi, quando quantitas ſatisfactionis eſt liquida: quòd ſi liquidanda eſt, tunc reus poterit abſolui, datis fideiuſſoribus, vel pignoribus. Secundò debet intelligi, quando ſatisfactio eſt poſſibilis: nam quando non eſt talis, tunc abſolutio poteſt dari: *ſic Francus.*

Innocent. Io. Andr.

Præterea *in diſt. cap. ex parte* dicitur, quòd nullus eſt abſoluendus ab excommunicatione, pro iniuria manifeſta, niſi reali ſatisfactione præmiſſa. Per quem textum dixerunt Innocentius, & Io. Andreas *in cap. ſolet. de ſent. excom. in 6.* quòd ſi petenti abſolutionem opponatur de manifeſta offenſa, non abſoluatur. Vltimò dico, quòd quando duo Religioſi ſe percutiunt publicè, tum Fiſcus acquiſiuit ius ſuper eos: vnde oportet prius recurrere, & ſatisfacere Fiſco, antequam ſacramentaliter abſoluatur. Benè verum eſt, quòd non eſt neceſſe, vt perſonaliter eant: nam ſufficit quòd per epiſtolam Superior fiat certior, qui poteſt committere abſolutionem, cui magis ei libet. Carcerarius verò poteſt cum talibus ſic excommunicatis conuerſari ex neceſſitate, non autem alij Religioſi, cùm ſint excommunicati.

Religioſi percutientes quid facere debent.

Carcerarius poteſt cũ excõmunicatis conuerſari ex neceſſitate.

ARTICVLVS V.

Simplex miniſterium abſoluendi poteſt delegari.

AN Confeſſarij deputati, qui aliquando à Superioribus habent facultatem circa caſuum reſeruationem, poſſint illam alijs committere?* Reſpondeo quòd Nauarrus in Man. *cap. 27. num 45. ex cap. fin. de offic. ordin.* tenet quòd ſic: nam ſimplex miniſterium abſoluendi poteſt delegari, etiam à delegato Ordinarij, & à ſubdelegato delegati Pa-

pæ, quamuis non poſſint delegare ſuas iuriſdictiones, quarum ratione id eis competit. Intellige autem quòd poſſit delegari ſimplex miniſterium, non cuicunque Religioſo, ſed illi tantùm, qui approbatus eſt ad audiendas confeſſiones. Vide Graffium *in* 1. *parte deciſ. lib.* 1. *cap.* 20. *num.* 15. Et addit Nauarrus, quòd hæc delegatio quotidiana eſt.

Graffius. Nauar.

In commentarijs autem *ſup. cap. placuit, num.* 72. idem tenet, ſed ſibi ipſi facit quaſdam obiectiones, & ſoluit, quas de verbo ad verbum tranſcribere placuit. ait ergo ſic: Contra hanc concluſionem facit cap. 51. §. cæterum de officio delegati, vbi habet, pœnitentias iniungendi poteſtatem etiam à Papa conceſſam ſubdelegari non poſſe. SECVNDO facit quòd delegatus ab Ordinario non ſubdelegat. *L. à iudic. C. de iudic. cap. cùm cauſam de appell.* TERTIO, quòd Sylueſt. *in verbo excommunicatio.* 7. *caſu* 14. *dub.* 11. tenet contrarium in eo, quòd dixi, de Vicario ad modicum tempus à rectore conſtituto. Facit & contrà quòd Richardus *in quodlib. ait.* ſacerdotem habentem auctoritatem ordinariam, poſſe eam alteri delegare: poſſe quoque ſi habet commiſſam à Papa iuriſdictionem: non autem ſi nudum officiũ, ſeu miniſterium habet, velut audiendi confeſſiones. Poſſe item ſi habet commiſſionem ab inferiore, puta Epiſcopo, vel huiuſmodi ad vniuerſitatem cauſarum, vt officialis, vel vniuerſalis Pœnitentiarius; poteſt pariter cauſam committere, niſi fuerit ei ſpecialiter interdictum. Si verò habet particularem commiſſionem, non poteſt: ex quibus infert ſacerdotem, qui conductus Eccleſiæ parochiali deſeruit, cùm non ſit ordinarius illius Eccleſiæ parochus, non poſſe delegare, *& ita dicit cap. fin. de offi. deleg in §. cæterum interpretandum eſſe.*

Syluest. Riccar.

Ad horum primum reſpondeo, §. *cæterum*, agere de ſubdelegãda poteſtate in iniungendis pœnitentijs, nõ verò de danda ſubdito licentia, vt cui voluerit confiteatur: in illo caſu aliqua ſubdelegatur poteſtas, in hoc verò nulla: nam facultas illa eligendi confeſſarium non eſt poteſtas, quæ reſidet in ipſo, qui eam facit, & quæ transferatur de illo in confeſſarium, ſed quædam declaratio, qua declarat, ſe nolle vti iure, quod ad ſe pertinebat. SECVNDO dico, §. illud procedere, quando tacitè negatur ſubdelegandi poteſtas, propterea quòd perſonæ induſtria videtur electa: in caſu autem noſtro agimus de illo, qui ea mente alij ſuas vices plenè committit, vt circa Sacramentorum adminiſtrationem omnia gerat, quæ ipſe poteſt.

Ad ſecundum concedo, tam delegatum ab inferiore, quàm Principe ſubdelegare nõ poſſe: ſed non ſequitur ex hoc, vicarium hanc licentiam dare non poſſe, etiam ſi cõcederetur, illum Vicarium eſſe delegatum, quia dare hanc, de qua loquimur, licentiam, & delegare vel ſubdelegare, ſeparata ſunt, & ideo ab altero non infertur efficaciter. *L. Papinianus.* §. *ff. de minor. cap.* 2. *de translat. Prælatorum.*

Ad tertium reſpondeo, Syluestrum, tametſi mihi ſemper viſus ſit doctus, & reſolutus auctor; tamen non eſſe apud me tanti, vt ipſius me contra rationes efficaces trahat auctoritas, præſertim cùm me Adriani viri vtique doctiſſimi iuuet determinatio. Secundo reſpondeo, Syluestri dictum procedere poſſe, quando quis ad modicum tẽpus Vicarium poſuit, non erat ea mente, vt concederet ſuas vices, etiam cùm oporteret, ad delegandum, & vocandum alios coadiutores, non autem quando de huiuſmodi mente, vel per coniecturas, vel ſuam in hoc, vel aliorum priſtinam conſuetudinem ſatis apparet.

Ad ea Riccardi reſponderi poteſt primò, omnia illa de ſubdelegatione procedere, noſtra verò de cõceſſione licẽtiæ rei longè ab illa diuerſæ. Poteſt ſecundò reſponderi, quemadmodum ſecundo modo fuit ad primum reſponſum. Ex quo infero, quòd ſi rector accerſat aliquem Sacerdotem, vt ſe iuuet in audiendis confeſſionibus, is non poterit eiuſmodi licentiam tribuere, quia de præ-

Digitized by Google

de prædicta mente non apparet: & per regulam iuris tacitè videtur agi contrarium per illud §. ſic Nau.

Ex dictis concluditur, quòd ordinariè loquendo, in noſtra Religione confeſſarius deputatus ad audiendas confeſſiones, non poteſt alium delegare & ſubſtituere pro ſe ad audiendam confeſſionem alicuius, niſi ad hoc habeat ſpecialem conceſſionem à Prouinciali. Ratio eſt, quia per noſtra ſtatuta prohibetur, vt nemo mutet confeſſarium electum abſque licentia Superioris: & multò minùs poterit hoc cum licentia deputati confeſſarij, qui quantùm ad hoc nullam habet à Superiore facultatem, imò per ſtatuta prohibetur, ſaltem indirectè. Secũdò, quia neque Guardiani ipſi, qui ordinarij Parochi ſunt, poſſunt id facere extra ſuam Guardianam: quòd ſi aliquando delegant facultatem audiendi confeſſiones, illis delegant, qui aliàs ſunt admiſſi à Prouinciali ad audiendas confeſſiones: nam ſi non ſunt admiſſi, non poſſunt deputari à Guardianis, niſi hi ſpecialem ad id habeant facultatem. Tertiò neque Pœnitentiarij Sancti Petri talem facultatem habent, nam propterea ſemper recurrunt, vel ad Sanctiſſimum Dominum, vel ad Maiorem Pœnitentiarium, vel ad Regentem Pœnitentiariæ, pro concedenda facultate alicui abſenti, vt poſſit ſibi eligere confeſſarium, à quo poſſit liberè abſolui ab omnibus cenſuris, & reſeruationibus: nam ſi tali poteſtate gauderent, delegandi ſcilicet miniſterium cuicunque, ad Superiorem vtique non recurrunt, prout habui à Patre Benedicto Iuſtiniano Rectore Collegij Pœnitentiariorum Ieſuitarum, pro Eccleſia Sancti Petri Romæ.

ARTICVLVS VI.

Rodriquez. *Nota*

C*Aſus occurrere poteſt, qui proponitur, & reſoluitur à Rodriquez in 1. tom. ſumma, cap. 35. numero 15.* Quidam confeſſarius cuiuſdam Conuentus, qui audit confeſſiones Choriſtarum, ſeu clericorum petit à Prælato facultatem ad abſoluendum quendam ſuum pœnitentem, qui Prælatus non vult illam concedere, qui ſic ei videtur conuenire. Et vt veniret in cognitionem peccatoris, tempore, & hora, qua omnes Choriſtæ conuenerant ad communionem, dixit confeſſario prædicto: Concedo tibi facultatem, quam mihi hodie petiſti. Quod fecit in illa occaſione, quia pro breuitate temporis putauit confeſſarium vocaturum illum Religioſum ad abſoluendum illum, & ſic cognoſceret illum. Confeſſarius verò ſagax & prudens non debet in hoc caſu vocare iuuenem pœnitentem, ſed ſufficit, quòd quando dicitur confeſſio (ſ. Confiteor Deo omnipotenti) pro ſacra communione ſumenda ab omnibus ſimul, abſoluat illum ab omnibus peccatis, quæ audiuit, licèt pœnitens neſciat hanc abſolutionem. Sic Rodriquez.

Sed ego conſulerem, vt poſtea capta opportunitate temporis, ſeriò abſoluat eum: nam licèt abſolutio ab excommunicatione poſſit dari non ſolùm abſenti, verùm & ignoranti; non tamen hoc fieri poteſt in abſolutione à peccatis. Idcircò puto, quòd in ſimilibus caſibus meliùs eſſet ire ad communionem, ad euitandum ſcandalum, & notam, habita priùs contritione, ac ſi ibi non eſſet copia confeſſarij, & poſtea cum opportunitate temporis facere ea, ad quæ tenetur. Et eò magis hoc dico, quia in illa abſolutione, quæ fit ante ſumptionem Sacramenti Euchariſtiæ, non datur, neque dicitur propria forma abſolutionis, ſcilicet, Ego te abſoluo, ſed ibi tantùm fit deprecatio, Miſereatur tui, Indulgẽtiam, &c. & nihil aliud: ergo ille talis pœnitens non poteſt dici abſolutus, neque à peccato, neque à præſentatione. Niſi dicatur, quòd antea iam abſoluerat eum à peccato, & promiſit confeſſarius ſe petiturum licentiam à Superiore pro præſentatione: & in hoc eſt etiam difficultas; ideò melius eſt, & cautius, vt poſt actionem illam ſeriò confiteatur, vt paulò antè dictum eſt.

Abſolutio ab excommunicatione poteſt dari abſenti, non autem abſolutio à peccatis.

AR-

Digitized by Google

ARTICVLVS VII.

AN facultas eligendi Confeſſarium finiatur per vnum actum, id eſt, per electionem vnius confeſſarij? Reſpondeo quòd hunc caſum tractant Paludanus *in 4. diſt. 17. quæſt 3.* Sylueſter, *confeſſor. 1. quæſt. 7.* & Nauarrus *in cap. placuit, num. 167.* & hi omnes abſolutè diffiniunt, non finiri. Aduertendum tamen eſt, hanc facultatem interdum expreſsè dari ſolùm ad ſemel faciendam confeſſionem de peccatis, cuicumque pœnitens voluerit, & tunc clarum eſt, facultatem finiri per vnum actum: oportet tamen illum eſſe completum, quia nec priuilegium extenditur vltra id, quod in ipſo exprimitur, neque etiam finitur ante completum vſum eius. Vnde ſi quis virtute Iubilæi eligit confeſſarium, cui confiteri cœpit, vel etiam integrè confeſſus eſt, non eſt tamen abſolutionem conſecutus, vel caſu aliquo; vel quia confeſſarius ei abſolutionem denegauit; nihilominus poteſt alium confeſſarium eligere, quia prior actus non fuit conſummatus: & quia illa facultas ad hoc præcipuè conceditur, vt abſolutio obtineatur; ideò prior electio: quæ ad abſolutionem non peruenit, tanquam nulla reputatur, ac proinde poteſt alius confeſſarius eligi, dummodo id fiat intra tempus in priuilegio præſcriptum, ſi fortaſſe in illo limitatur. Atque eadem proportione iudicandum eſt de hac facultate, quando expreſsè ad certum tempus, ſeu numerum confeſſionum, aut perſonarum conceditur.

Palud. Sylueſt. Nauar. Facultas eligendi confeſſorem finitur per vnũ actum cõpletum: quando facultas datur determinatè.

Quando verò datur indefinitè & ſine aliqua limitatione, clarum eſt non finiri vnico actu, neque electionem factam de vno confeſſario eſſe immutabilem, ſed poſſe fieri nunc vni, poſtea alteri, pro arbitrio eius, cui facultas eſt data.

Non finitur verò quando datur ſine limitatione.

* * *

ARTICVLVS VIII.

QVid ſi moriatur, vel amoueatur ab officio Prælatus, qui ad id fecit poteſtatem? Reſpondeo quòd vel dedit facultatem indefinitè, vel cum limitatione: ſi indefinitè, ſimpliciter expirat conceſſio & facultas à tali Superiore data. Si verò cum limitatione, nõ expirat ſimpliciter, ſed ſi eam dedit pro vna vice, & antequam mortuus ſit, iam qui incœpit confiteri, poteſt proſequi & abſolui pro illa vice: ſi verò non eſt incœpta, debet recurrere ad ſucceſſorem.

ARTICVLVS IX.

AN Confeſſarij deputati, qui aliquandò habent facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis, etiam à repræſentatione, habeant quoque illam pro omnibus cenſuris? Reſpondeo hic plura.

PRIMO, quòd Prouincialis concedendo caſus ſuos, ſine ſibi reſeruatos, non videtur concedere abſolutionem à cenſuris ſibi reſeruatis, quoniam à diuerſis non fit illatio, vt dicitur *in lib. Papinianus. ff. de minor. & cap. ad audientiam, de decimis.* Et aliud eſt peccatum reſeruatum Prouinciali, aliud cenſura ei reſeruata.

Superior dãs facultatem pro reſeruatis, non dat eam pro cenſuris.

SECVNDO, Nec concedendo abſolutionem à ſuis caſibus & cenſuris videtur concedere abſolutionem, aut diſpenſationem votorum: aut irregularitatum, à quibus ipſe poteſt, quia nec ſunt caſus, nec cenſuræ ipſi reſeruatæ.

Nec concedit abſolutionem, aut diſpenſationem votorũ, aut irregularitatum.

TERTIO, Prouincialis concedendo alicui omnem ſuam facultatem ad audiendam confeſſionem, & abſoluendum aliquem, non videtur concedere caſus ſibi reſeruatos. ſic Nauar. in Man. *cap. 27. num. 261.* licèt ſubiungat, quanquam oppoſitum credo, quando concedit omnes ſuos caſus. *Nihilominus* in noſtra Religione praxis eſt in contrarium.

Nauar.

trarium; nam quando Prouincialis dat vel pœnitenti, vel confeſſario omnem ſuam facultatem, & auctoritatem, tunc intelligitur data poteſtas abſoluendi, vel abſolui ab omnibus ſibi reſeruatis: ſic communiter obſeruatur: vnde pro abſolutione caſuum reſeruatorum ſufficit, quòd vel pœnitens, vel confeſſarius dicat Prouinciali, Indigeo veſtra auctoritate: quam poſtea ſi Prouincialis concedit, poteſt ille ab omnibus abſolui.

Quarto, Si verò Prouincialis dicat, Concedo tibi omnem meam facultatem, excepto tali caſu reſeruato; tunc poteſtatem dat pro omnibus alijs reſeruatis, quia exceptio circa vnum poſita, firmat regulam in contrarium. *c. dominus.* 32. *quæſt.* 2. *de quo Panorm. in cap. quartum, de coniu. lepro.*

centia alia, validæ reputantur, non quidem vi ratificationis futuræ, ſed cuiuſdam præſentis ratificationis, & licentiæ tacitæ. Et Sotus ait *in* 4. *diſt.* 18. *quæſt.* 4. *art.* 3. quòd tunc non cenſetur ſolùm ratihabitio, ſed conſenſus interpretatiuus. Et Emanuel Sà *in ſuis aphoriſmis tit. abſolutio, numer.* 6. ait: Abſoluere poteſt confeſſor alienum, ſi rationabiliter credit eius Superiori placere. Scio Suarez non probare ratihabitionem nec de præſenti. *ſic in tom.* 4. *diſputat.* 25. *ſect.* 1. *ſub numer.* 13. nihilominùs idem infra *in diſput.* 27. *ſect.* 4. *in* 4. *dubitatione*, probat facultatem interpretatiuam, ſeu præſumptam, quæ eadem eſt cum ratihabitione de præſenti: concordat Med. Cod. *de pœnit.* & Riccar. *diſtinct.* 18. *art.* 2. *quæſt.* 3.

Sot.

Emanuel Sà.

Suarez.

ARTICVLVS X.

AN *ſufficiat ratihabitio, vt abſolutio ſit valida?* Reſpondeo ad hoc cum diſtinctione; nam ratihabitio poteſt eſſe duplex, vel de futuro, vel de præſenti. Si ratihabitio eſt de futuro, vt ſi Sacerdos abſque iuriſdictione abſoluat alienum Parochianum, credens quòd Plebanus vel Epiſcopus eius cùm ſciuerit, ratum habebit; tunc manifeſtum eſt, nullum eſſe Sacramentum: quoniã cùm Sacramentum tunc conferat gratiam, quando applicatur abſolutio, nequit vllo pacto ex futuro pendere, ſed tunc debent concurrere omnia, quæ ſunt de eſſentia Sacramenti, atque adeò iuriſdictio ſacerdotis; quare ſi tunc illam non habet, nec ratihabitio futura refert. Si autem ratihabitio ſit de præſenti, tenet. ſic Hoſtienſis *in ſumma. de pœnit. & remiſſ.* §. *cui confitendum numero* 14. Syluester. *confeſſor.* 1. *cap.* §. 6. *ver.* 8. Nauar. *in cap. placuit. diſt.* 6. *num.* 105. vbi ponit exemplum de duobus Parochis, ſeu Curatis, qui adeò ſunt familiares, & amici, quòd vterque illorum tam vult, vt quis alteri confiteatur, ac ſibi: nam eo caſu confeſſio, & abſolutio impenſa parochianis vnius, qui alteri Parocho confitetur abſque li-

Ratihabitio eſt duplex.

Ratihabitio de futuro nõ facit vt abſolutio teneat.

Ratihabitio de præſenti tenet.

Hoſtienſ.

Syluest.

Nauar.

ARTICVLVS XI.

AN *quando confeſſarius recurrit ad Prouincialem pro præſentatione, ſeu ipſemet pœnitens, ſufficiat dicere, Pater, indigeo veſtra auctoritate?* Reſpondeo quòd ſufficit, ratio eſt, quia tunc confeſſarius indicat, quòd Prælatus debet ei dare facultatem iuxta Decretum Clem. VIII. Imò D. Thom. tam *in opuſc.* 19. *quàm in* 4. vbi ſuprà ait, ſatis eſſe, vt pœnitens dicat, ſe habere rationabilem cauſam petendi illam facultatem, vt paſtor debeat illam dare, ne illum exponat periculo maioris mali. Nec etiam debet eum cogere, vt cauſam in particulari explicet, quia vel poteſt ad ipſummet paſtorem pertinere, vel poteſt eſſe ita coniuncta cũ peccato, vt neceſſe ſit illud explicare, ad quod non eſt cogendus pœnitens. Sic Suarez *tom* 4. *diſput.* 27. *ſect.* 4. *num.* 22. Benè verum eſt, quòd Prælatus poteſt diſcurrere cum confeſſario circa qualitatem peccati, & aſſignare pœnitentiam, integro ſemper manente ſigillo: nam hoc eſt ſatis conforme Decreto Clem. VIII. vbi ſuprà in Decreto, numero 7.

Clem. VIII.

D. Thom.

Superior non debet cogere confeſſariũ, vt explicet cauſam in particulari.

Suarez.

Superior poteſt diſcurrere cum cõfeſſario de qualitate peccati.

Digitized by Google

ARTICVLVS XII.

Confeſſarius debet explicare onus de ſe præſentã-do, ſi pœnitẽs ignarus eſt.

AN *neceſſe ſit, vt confeſſarius diſertis verbis explicet pœnitenti onus de ſe præſentando Superiori?* Reſpondeo ad hoc, quòd vt plurimùm debet, maximè ſi pœnitens fuerit ſimplex, ſeu ignarus: at ſi tale onus non fuerit ei à confeſſario expreſſum, modò ipſe pœnitens abſolutioni conſenſerit, tenetur ſe præſentare: dum enim ipſe cognoſcit, cõfeſſarium non habere auctoritatem à reſeruatis abſoluendi, niſi ligando pœnitentem ad ſe præſentandum Superiori, dum abſolui petit, ſeu abſolutioni conſentit, tacitè ad reconfitendum Superiori voluntariè ſe obligat, eritque obligatus, ſicut qui expreſsè hoc promiſit; ſufficit enim tacitus cõſenſus ad obligandum pœnitentem, vt annotauit Nauarrus *in cap. placuit, num.* 118.

ARTICVLVS XIII.

Triplex conditio poteſt apponi in cõfeſſione.

AN *abſolutio data à confeſſario cum tali onere de ſe præſentando, cenſeatur data cũ conditione?* Reſpondeo quòd triplex conditio poteſt apponi in abſolutione, vna eſt de præterito, verbi gratia, ſi ita fuit, Ego te abſoluo. Altera eſt de præſenti, verbi gratia, ſi ita eſt; Ego te abſoluo. Tertia de futuro, verbi gratia, Ego te abſoluo, ſi hoc feceris. Cùm verò dependens eſt abſolutio à tertia perſona; ſcilicet Ego te abſoluo, ſi Epiſcopus poſtea conſenſerit, ſic dicitur abſolutio cum ratihabitione. Ad quæſitum ergo reſpondeo, quòd nulla conditio eſt apponenda in abſolutione. Nauar. *in Man. capite* 26. *num.* 12. niſi ratione alicuius dubij; vt cùm dubitat, an dederit abſolutionem, nec ne, poterit dicere ratione dubij, Si non es abſolutus, ego te abſoluo: aliæ tamen conditiones apponendæ non ſunt: differenter tamen; nam ſi duæ priores apponantur, valet abſolutio, ſtante conditione poſita, ſed malè facit confeſſarius: tamen ſi tertia ponatur, nihil valet; nam effectus deberet expectare impletionem conditionis, quòd eſſe non poteſt; non enim ſacerdos poteſt differre effectum poſitæ abſolutionis. Concluditur ergo, quòd confeſſarius non debet apponere talem cõditionem, intendendo ſic conditionaliter abſoluere.

Nulla conditio eſt ponẽda in confeſſione.

Si quã conditio ponenda eſt, non fiat in forma.

Cùm tamen aliqua conditio eſt ponenda, non debet eſſe in forma ipſa, ſed debet pœnitenti iniungi, quam ſi acceptet, abſolutè eſt abſoluendus. Imò cùm Prælatus Superior dat facultatem abſoluendi aliquem alicui confeſſario ea conditione, vt eum poſtea mittat ad ipſum; tunc confeſſarius nõ debet apponere cõditionẽ in forma, ſed obligare pœnitentem, vt eat ad Superiorẽ: quòd ſi acceptauerat, abſolutè eſt abſoluẽdus, vt rectè docet Toletus in ſua ſumma. *lib.* 3. *cap.* 12. Si verò talem modum, ſeu obligationem ſe repræſentandi ad Superiorẽ non acceptauerit, non debet eum audire, ſi ante confeſſionem id ſciuerit, nec à reſeruatis abſoluere, ſi poſt confeſſionem ſciuit. ſic Nauar. *vbi ſuprà*. *Tolet.*

Reſolutio.

Ad rem ergo dico, quòd dum confeſſor abſoluit pœnitentem habentem caſus reſeruatos, & ei oſtendit onus, ſeu obligationem, quam habet de ſe repræſentando, & pœnitens acceptat talem obligationem; tunc nullam imponit conditionem in abſolutione, ſed tantùm oſtendit debitum, quod contraxit pœnitens, quod ſi acceptat, abſoluit ſimpliciter.

Abſolutio nõ eſt danda, niſi poſt impoſitam, & acceptatam pœnitentiã.

Hic verò admonendum cenſeo confeſſarium, non eſſe dandam abſolutionem, niſi poſt impoſitam, & acceptatam pœnitentiam: ſic Toletus *vbi ſuprà*. Nihilominus cùm probabiliter ſcit confeſſarius, pœnitentem acceptaturum, non eſt inconueniens, præcedere abſolutionem: ſemper tamen meliùs eſt, quòd pœnitentiæ Impoſitio præcedat, niſi confeſſarij obliuio intercedat.

* * *

AR-

ARTICVLVS XIV.

Pœnitens abſolutus & non acceptãs onus de ſe præſentãdo, an ſit abſolutus. Suarez.

AN *ſi cõfeſſarius det primò abſolutionem, & poſtea manifeſtet pœnitenti onus ſe præſentandi, ſi pœnitens non acceptat tale onus, abſolutio data valeat?* Reſpondeo quòd Suarez *in tomo 4. diſput. 30. ſect. 5. num.* 15. refert duas opiniones: vna eſt, illum ſubditũ, ſeu pœnitentem non manere poſtea obligatum ad comparendum coram Superiore, etiam ſi poſtea illi declaretur conditio, ſeu obligatio, quia poteſt non acceptare illam, & ſine ſuo conſenſu non obligatur: & nihilominus manet abſolutus, quia prior ſentẽtia valida fuit, nec reuocari poteſt. Altera ſententia eſt aliorum, qui dicunt in tali caſu, ſcilicet ſi non vult acceptare onus, ad quod tenetur, illam abſolutionem non fuiſſe validam, ideoque eadem obligatione teneri ſubditum confiteri Superiori, qua antè tenebatur. Ratio eſt, quia illi confeſſori nõ eſt data iuriſdictio, niſi ſub ea conditione, ergo illa non expleta, illi non datur iuriſdictio quò ad talem actum. Et poteſt confirmari, quia delegatus non ſeruans formam ſibi in commiſſione præſcriptam, nihil operatur, *vt dicitur in cap. venerabilis de offic. de leg.* quia non habet plus iuriſdictionis, quàm illi commiſſum eſt: ſed in præſenti commiſſa eſt iuriſdictio ſub tali forma, & modo, ergo non ſeruans illam nihil facit. Et confirmatur ſecundò nam ſi in eo caſu cõfeſſor pronũciet cõditionem ſubdito, & ipſe nollet eam acceptare, & nihilominus abſolueretur à ſacerdote, confeſſio eſſet nulla, ex defectu iuriſdictionis, propter non impletã conditionem: & ſimiliter ſi ſubditus deciperet confeſſariũ, acceptando exteriùs conditionem, ſinè propoſito implendi, aut comparendi coram Superiore, abſolutio data à ſacerdote etiam bona fide ex parte illius eſſet nulla, propter eundem defectum; ergo à fortiori, abſolutio data priuſquam pœnitens acceptet conditionem, imò priuſquam illi proponatur, ſiue hoc fuerit ex malitia, ſiue ex inaduertentia confeſſoris, inualida eſt, quia multò magis deficit ibi cõditio neceſſaria ad vſum iuriſdictionis.

Concludit poſtea Suarez *infra num.* 20. quòd ille, qui ſic abſoluitur à caſibus reſeruatis, quamuis ante abſolutionem ignoret pactum, ſeu conditionem facultatis, nihilominus in re ipſa manet obligatus ad comparendum, cùm intellexerit modum cõceſſæ facultatis. Et *infrà num.* 27. ait: Hæc obligatio non oritur propriè ex pacto, ſed ex ipſa natura rei, poſita tali iuriſdictione, ſeu materiæ applicatione: ideoque non pendet ex actuali conſenſu ſubditi, neque per eius ignorantiam impeditur. Quæ ſententia vera eſt, & omnino amplectenda, cùm fundamenta ipſius ſint ſolidiora, & validiora fundamentis prioris ſententiæ.

Nauar. Confeſſarius prius abſoluat à cenſuris, & poſtea à peccatis.

Ad hæc addo ex Nauar. *in §. cautus, de pœn. diſt. 5. num.* 33. nempè confeſſarium, qui abſoluit pœnitentem, debere priùs abſoluere ipſum à cenſuris, quatenus opus eſſet, & ipſe poſſet: quòd ferè ab omnibus paſſim fit confeſſarijs. Quod intelligitur (inquit Nauarrus) de abſolutione expreſſa, vel ſaltem tacita, quia vt docet Gerſon *in 2. part. relatus à Nauar. vbi ſup.* confeſſarius qui recta intentione ſuper pœnitentem dixit, Abſoluo te in nomine Patris, &c. non ſolùm à peccatis, verùm etiam à cenſuris abſoluit.

Rectam verò intentionem Nauarrus illam arbitratur eſſe, qua confeſſarius abſoluere proponit à neceſſarijs, qualem putat vel expreſſam, vel virtualem omnes confeſſarios habere: quam ſententiam repetit, & probat idem Nau. *in cap. qui vult. de pœnit. diſt. 6. ſub nũ. 27. & in eodem loco ſub nũ. 25. ait Nauar.* quòd præmittere abſolutionem à cenſuris, de quibus pœnitens eſt innodatus, ad abſolutionem à peccatis non eſt ſubſtantiale abſolutioni peccatorum; eſt tamen neceſſarium neceſſitate præcepti, ſi cõfeſſarius videt illum eſſe tali excommunicatione innodatum. Quando verò neſcit cõfeſſarius, an pœnitens vllis cenſuris ſit implicitus: tunc non præceptum, ſed conſilium arbitratur eſſe, abſoluere ſcilicet eum ad

cautelam priùs à cenſuris: & nõ ſolùm prudens conſilium fuerit abſoluere ab excommunicatione maiori, vel minori, ſed etiam ab omni cenſura, ad quam ſua poteſtas ſe extendit.

Notanda eſt hæc doctrina pro confeſſionibus quotidianis.

Totum hoc intelligitur regulariter, & communiter pro omnibus pœnitentibus, alioquin ſi confeſſarius audit confeſſionem alicuius valdè ſpiritualis, & qui, vt plurimum, non habet niſi venialia, & qui ſæpè in hebdomada confitetur, tunc non eſt neceſſe, vt in omni confeſſione abſoluat talem priùs ab excommunicatione, quam probabiliter pœnitens non incurrit; ſed ſufficit, vt in talibus quotidianis confeſſionibus cũ abſoluat à peccatis, & hoc etiam breuiter, imo aliquando expedit ſolùm dicere: *Ego te abſoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*, ne abſolutio longiùs protrahatur, quàm fuerit tota confeſſio: Sæpè enim accidit, quòd confeſſio fit breuiſſimè, & pro vno defecticulo veniali, nempè pro verbo otioſo, pro aliqua diſtractione inuoluntaria, & huiuſmodi: & tunc vt quid conſumere tempus, & dicere: *Miſereatur tui Indul. Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat, abſoluo te à ſententia excommunicationis maioris, minoris & interdicti, in quantum poſſum, & indiges. Deinde ego te abſoluo ab omnibus peccatis tuis, &c.* Hæc, inquam, abſolutio bona, & optima, ſed quæ nihilominus in talibus caſibus poteſt, & debet dimitti, & ſolùm dicere: *Ego te abſoluo ab omnibus peccatis tuis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*, Amen.

ARTICVLVS XV.

AN *Confeſſario liceat loqui de rebus in confeſſione auditis de licentia pœnitentis?* Reſpondeo quòd circa hoc ſunt duæ opiniones. Prima negat, licere ex facultate pœnitentis loqui. Sic Scot. *in* 4. *diſt.* 12. *quæſt.* 2. Durand. *quæſt.* 4. Maior. *quæſtion.* 3. Gabriel *art.* 3 *dub.* 4. Alenſis 4. 1. *quæſt.* 19. *memb.* 2. *art.* 2. §. 1. & Angelica *confeſſio.* 8. *num.* 5. & ratio eſt; quia Confeſſarius ea, quę nouit in confeſſione, ſcit vt Deus; ergo non poteſt illi pœnitens facere facultatem, vt loquatur vt homo: & etiam quia hoc ſigillum eſt præceptum diuinum; ergo non poteſt pœnitens illud diſpenſare. & præterea quia licet pœnitens poſſit cedere iuri ſuo; non tamen iuri ſacramenti.

Scotus. Durand. Maior. Gabriel. Alenſis.

Angel.

De licentia pœnitentis poteſt confeſſarius loqui de rebus in confeſſione auditis.

Nihilominus contraria ſententia eſt & communis, & verior, quam tenet S. Bonauentura *in* 4. *diſt.* 21. *in* 2. *part. art.* 2. *quæſt.* 2. D. Thom. *diſt.* 21. *quæſt.* 3. *art.* 2. Riccar. *artic.* 4. *quæſt.* 1. Palud *quæſt.* 3. *num.* 42. Adr. *quæſt.* 4. *de confeſſ.* Henri. *quodlibet.* 7. *quæſt.* 26. Syluest. *confeſſor.* 3. *quæſt.* 3. *&* 5. Sotus *diſt.* 18. *quæſt.* 4. *art.* 6. Pet. de Soto. *in relect. de pœnit. lect.* 11. Med. *quæſt. de licentia pœnitentis ad reuel. confeſſ.* Antonin. 3. *part. tit.* 22. §. 1. Nauar. *in Man. cap.* 8. *num.* 2. *& cap.* 18. *num.* 12. *& in cap. ſacerdos, numer.* 127. & eſt communis, etiam iuris Canonici peritorum ſententia Archidiaconi, & Alexandri, *in cap. ipſi Apoſt.* 2. *quæſt.* 2. Cardinalis *in cap. ſacerdos de pœnit. diſtin.* 6. Abbas *in cap. ſignificaſti, de adult.* Felin. *in cap. teſtimonium de teſtibus.*

D. Bonau. D. Thom. Riccar. Palud. Adrian. Henric. Sylu. Sotus. Petr. de Soto. Medina. Anton. Nauar. Archid. Alexand. Cardin. Abbas. Felin.

Ratio eſt, quia hoc ſigillum quamuis ſit ſacrum, continetur tamen ſub genere ſecreti, & eius naturam, ac rationem participat. Eſt autem hæc natura ſecreti, vt eius vſus pendeat ex voluntate committentis, ſicut depoſitum ex voluntate deponentis, vel ſicut promiſſio ex volũtate eius, cui⁹ eſt facere; ergo ſicut in alijs ſecretis, & in exemplis poſitis licet ex voluntate alterius talis vſus, ita & in præſenti. Et ratio id ſuadet, quia hoc cedit in fauorem pœnitentis, & conſequenter ſacramenti: ſæpè enim eſt pœnitenti neceſſarium, vt confeſſor loquatur, vel conſulat: eſſet autem maius diſpendium, ſi propterea cogeretur ſemper extra confeſſionem dicere. Imò addit Nauarrus. *in diſt. cap. ſacerdos, numero* 151. etiam in externo foro poſſe valere teſtimonium confeſſoris, de licentia pœnitentis ad eius innocentiam comprobandam.

Funda-

Digitized by Google

Fundamenta autem prioris ſententiæ facilè diluuntur. Ad primum enim dicimus, confeſſarium non ita ſcire vt Deus, quin verè ſciat vt homo, & ita loqui poſſit. Ad ſecundum dicimus, hanc nō eſſe diſpenſationem in præcepto diuino, ſed mutationem materiæ eius: nam ſenſus præcepti eſt, vt hoc ſecretum ſeruetur iuxta voluntatem committentis, & ita nulla interuenit diſpenſatio. Ad tertium reſpondetur, hoc præceptum ſigilli præcipuè eſſe poſitum in fauorem pœnitentis, ideoque ipſum poſſe iuri ſuo renunciare.

Ille cui reuelatur peccatum de licentia pœnitentis, debet eum tenere ſub ſigillo.

Hoc bene animaduertendum eſt, vt ille, cui reuelat confeſſarius de licentia pœnitentis, ſub ſigillo teneat, atque in hoc ſenſu intelligunt omnes Doctores citati ita poſſe dari hanc facultatem, vt manente ſigillo integro in omnibus alijs, ſub eodem extendatur cognitio ad alium: manet ergo ille obligatus ſigillo.

Dices, tertia illa perſona, cui confeſſarius peccata pœnitentis reuelat de licentia eius, non tenetur tantam obligationem ſigilli acceptare, cùm re vera in confeſſione nō audiat. Reſpondeo poſſe quidem non audire rem illam, vt in cōfeſsione reuelatam, ſicut poſſet etiam confeſſarius non audire confeſſionem, & tunc cogitur pœnitens aut omninò non communicare cum illa tertia perſona peccatum ſuum, aut alium modum manifeſtationis permittere; nihilominus ſi tertia illa perſona acceptat, ſeu conſentit audire illam rem ex notitia confeſſionis, facultate à pœnitente data; velit, nolit, obligabitur ſigillo, quia hæc obligatio non oritur ex nouo pacto, ſed ex ipſa confeſſione, nec licentia pœnitentis tollit hanc obligationem, ſed ſolùm tollit iniuriam, ſeu offenſionem ex parte ſacerdotis reuelantis.

ARTICVLVS XVI.

AN in articulo mortis poſſit quilibet ſacerdos abſoluere à caſibus reſeruatis, abſque eo, quòd imponat pœnitenti onus, ſeu obligationē repræſentationis? Reſpondeo quòd ſi non eſt ibi copia ſacerdotis proprij, quilibet ſacerdos poteſt tunc abſoluere non ſolùm à peccatis, verùm & à caſibus reſeruatis, & ab excommunicatione: & ſi ægrotus recuperat ſanitatem, non tenetur pro illis caſibus reſeruatis confeſſis ſe præſentare, quia in tali articulo nulla eſt reſeruatio: tenetur benè ſe præſentare, ſi habuerit aliquam excommunicationem. Sic communiter Doctores, & determinatum eſt in Concilio Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 7.* in his verbis: *In Eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit, vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis: atque ideò omnes ſacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt.* Sic Concilium. Quod etiam decreuerant iura *cap. non dubium de ſent. excom. & extr. Sixti. 4. cap. & ſi dominici. de pœnitent. & remiſſ.* Et meritò quidem ſic determinatur, quia dum agitur res perpetuæ ſaluationis, ſeu damnationis ab hac luce exeunti, non vult pia mater Eccleſia, vt tam ſalubri abſolutionis remedio quicunque pœnitens carere poſſit. Et ideo in mortis articulo nulla extat culpa reſeruata, quæ abſolui non poſſit, omniſque ſacerdos, etiam excommunicatus, ſuſpenſus, degradatus, irregularis (modò hæreticus non ſit) erit legitimus confeſſarius, vbi proprius haberi non poſſit.

Concil. Triden.

Hic verò animaduertendum, quòd circa hoc particulare coram Congregatione Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper Conciliū fuit quæſitum; An pœnitentes in articulo mortis conſtitutos, & caſib. reſeruatis illaqueatos, poſſit ab eis quilibet ſacerdos, etiā excommunicatus, & denunciatus abſoluere, vt tenet Nauar. *in Man. cap. 27. num. 272. & cap. 26. num. 26.* & Congregat. Concilij cenſuit, *ſacerdotem excommunicatum, & denunciatum non poſſe, quia communis opinio videtur illa, quòd tales excommunicati, & denuntiati non poſſint abſoluere, etiam in hoc caſu neceſſitatis. Nec obſtat Concilium Tridentinum, ſeſſ. 14. cap. 7. de reſeruatis, quia debet intelligi de omnibus Sacerdotibus in vnitate Eccleſiæ viuentibus, referendumque ad eos ſacer-*

Nauar. Congr. Concil.

Concil. Triden.

ſacerdotes, de quibus loquitur idem Concilium in eodẽ cap. 7. in principio, qui habent in pœnitentes vel ordinariam, vel delegatam poteſtatem. Si hæc declaratio eſſet tenenda, vtique nec ſimplex ſacerdos, alioqui in vnitate Eccleſiæ viuens, poſſet abſoluere in tali articulo, cùm in illum non habeat neque ordinariam, neque delegatam poteſtatem. Ideò videtur probabiliſſima opinio Nauarri in locis citatis, quam etiam ſequitur Suarez *in to. 4. diſput. 26. ſect. 4. ſub num. 5.*

Primum Dubium. Periculum mortis & Articulus mortis diſtinguuntur. Articulus mortis quis. Periculum mortis quod.

Circa hunc articulum tria explicanda ſunt. PRIMVM, quæ eſſe debeat neceſſitas pœnitentis, & præſertim quæri ſolet, an ſufficiat periculum mortis? Aliqui enim auctores diſtinguunt inter periculum, & articulũ, quòd articulus ſit, quando mors proximè inſtat, & moraliter eſt certa, & ferè ineuitabilis: periculum verò ſit, quando eſt probabile dubium, & frequẽter ſolet in tali caſu mors accidere, vt eſt actuale bellum, longa nauigatio, partus mulierum, & ſimilia. Dicunt ergo hi auctores, neceſſariũ eſſe articulum, nec ſufficere periculũ mortis: ita Sotus *diſt. 18. quæſt. 4. art. 4.* Canus *relect. de pœnit. part. 5. &* Couar. *in cap. alma mater. part. 1. §. 11. num. 8.*

[Sot]us. [Can]us.

[P]ericulum mortis ſufficit.

Reſolutiuè tamen dico ſufficere morale periculum mortis. ita ſentit gloſſ. *in cap. paſtoralis. §. præterea. de offic. ordin. & cap. quod in te. verſ. pœnitentia. de pœnit. & remiſſ.* & tenet Nauar. *in ſumma cap. 26. num. 31 & cap. 27. num. 271.* Med. Cod. *de pœnit. quæſt. 16.* & idem ſentiunt Palu. *diſt. 17. quæſt. 5. art. 2. & diſt. 20. quæſt. 1. art. 2.* Adr. *quæſt. 3. de cõfeſſ.* Syluest. *confeſſ. 1. quæſt. 6 & cap. interdict. 5. quæſt. 7.* & probatur optimè *ex cap. ſi quis ſuadente. 17. quæſt. 4.* vbi poſita reſeruatione excipitur periculum mortis. Vnde intelligimus, hæc duo pro eodem reputari. Ratio autem moralis eſt optima, quia morale periculum perinde exiſtimari debet, & in malis ita caueri, ſicut euentus ipſe; nam propterea dictum eſt: Qui amat periculum, peribit in illo, ergo neceſſitas periculi mortis exiſtimatur moraliter tanquã extrema.

Nauar. Medina. Palud. Adr. Syluest.

Secundum dubium.

SECVNDO explicandum eſt, An hæc neceſſitas conſideranda ſit etiam ex parte ſacerdotis? Ad quod ab aliquibus reſpondetur affirmatiuè, nam neceſſitas ſacerdotis eſt, vt non ſit alius, ad quem ex officio, vel delegatione tale munus pertineat: quapropter ſi adſit parochus, verbi gratia, vel alius, qui habet iuriſdictionem, non poteſt ſimplex ſacerdos abſoluere, quia iam non eſt articulus neceſſitatis comparatione illius, vt per ſe conſtat, & ſumitur à ſimili *ex cap. presbyter 26. quæſt. 6.* in illo verbo: *Niſi abſente Epiſcopo extrema neceſſitas cogat:* & eadem ratione cenſeo nunc ſacerdotem non expoſitum, non poſſe in eo caſu abſoluere, ſi adſit approbatus, qui poſſit, & velit id facere, etiam ſi alioquin iuriſdictionem non habeat, vt ſi eſſet, verbi gratia, parochus alienus, ſimili etiam ratione exiſtimo, ſi adſit ſacerdos excommunicatus vitandus, ſeu ſuſpenſus, aut præciſus, non poſſe abſoluere, ſi adſit ſimplex ſacerdos toleratus, etiamſi antea iuriſdictionem non habeat. Si verò abſit omnis alius ſacerdos, tunc omnes iſti ſacerdotes, non tolerati, etiam degradati, non hæretici, poſſunt in articulo mortis abſoluere. Circa quam ſententiam, quicquid ſit modò de excommunicatis, ſuſpenſis, aut præciſis, quantum ad reliquos ſacerdotes, ſcio ſic tenere Suarez, qui *in tom. 4. diſp. 30. ſect. 3. ſub num. 1.* ait; quamuis Concilium Tridentinum dixerit, *In articulo mortis nullam eſſe reſeruationem*, id tamen intelligendum eſt, in abſentia reſeruantis, quia aliàs nulla eſt vera neceſſitas, ob quam alij cenſeantur iuriſdictionem accipere, quæ illis, per ſe loquendo, ſublata fuerat: neque oportuit Concilium hoc declarare, quia hoc tanquam notum præſupponit. Toletus etiam *in 1. lib. ſuæ ſummæ. cap. 15. §. 5.* vbi ait, Præſente eo, cui caſus ſeu excommunicatio reſeruata ſunt; ſeu abſente, ad eum tamen poteſt ſine periculo fieri recurſus, non debet abſoluere pœnitentem ſacerdos ſimplex, qui extra articulum mortis abſoluere non poterat, ita habet Innocent. *cap. 1. & ca. nuper. de ſent. excomm.* & probari poteſt *ex cap. eos, de ſent. excom.* ſi enim tene-

Opinio Suarez. Opinio Toleti.

Digitized by Google

tenetur pœnitens conualeſcens, cùm primùm poterit adire ſuperiorem, aliàs incidit in excommunicationem; igitur multò magis tenebitur adire eum ante abſolutionem, quando ſine periculo id fieri poterit. Sic Toletus. Nauarrus quoque in Manuali *in ca. 26. num. 26.* dicit, quòd in articulo mortis quilibet ſacerdos Catholicus non præciſus ab Eccleſia abſoluere poteſt à quolibet etiã reſeruato, & à qualibet cenſura, ſi copia Superioris deſit.

Opinio Nauar.

In articulo mortis etiam præſente proprio ſacerdote, & Superiore poteſt quilibet ſacerdos abſoluere infirmũ.

Emanuel Sà.

Nauar.

Nihilominus re altiùs inſpecta videtur aliter dicendum, nempè quòd in articulo mortis, ſeu in periculo morali mortis, non ſolùm in abſẽtia proprij ſacerdotis, ſeu Superioris, verùm & quando adeſt, poteſt quiuis ſacerdos talem infirmum abſoluere. Sic Emanuel Sà *in ſuis aphoriſ. tit. abſolutio,* & Nauar. *in 2. part. conſil. de pœnitent. & remiſſio. conſil.* 13. *num.* 3. vbi ait: Nunc verò altiùs re inſpecta videntur contra iſtam limitationẽ facere verba præfati Concilij Tridentini ſcilicet, *In articulo mortis nullam eſſe reſeruationem:* & paulò inferiùs, ATQVE IDEO OMNES SACERDOTES *quoslibet pœnitẽtes à quibuſuis peccatis, & cenſuris abſoluere poſſunt.* Per quæ verba patet, quòd omnes ſacerdotes habent talem facultatem in periculo, ſeu in articulo mortis. & ſequitur Nauarrus: MOVEOR etiã, quia nullus Claſſicus Doctor poſuit hanc limitationem vſque ad Syluestrũ, qui obſcurè loquitur; Innocẽtius verò non loquitur de articulo mortis, ſed de alijs impedimentis non tam priuilegiatis, & verba concilij Tridentini non ſolùm ſunt generalia, ſed etiam vniuerſalia, ibi: OMNES SACERDOTES; & ibi: QVOSCVNQVE POENITENTES, & ibi: QVIBVSVIS PECCATIS, & ita generaliter, & vniuerſaliter ſunt intelligẽda. Propter quæ puto concluſionem prædictam tenendam eſſe, ſine præfata limitatione poſt Concilium Tridentinum, quod determinat, quòd in articulo mortis nulla eſt reſeruatio: quæ concluſio fauorabilis eſt animarum ſaluti: quamuis crederem, conſultè facturum, qui præſente ſuo Parocho, vel Superiore faciat ſe potiùs ab eo abſolui, quã ab alijs. Sic Nauarrus. Itaque concludimus hanc dubitationem, & dicimus quòd excepto caſu, cui annexa eſt excõmunicatio, pro quo aliter eſt dicendũ, & obſeruandũ, poſtquam infirmus conualuit; nam debet ſe præſentare ſuo Superiori pro abſolutione: pro reliquis caſib⁹ verò poteſt à quolibet ſacerdote abſolui in articulo, ſeu in periculo mortis, abſque onere præſentationis, etiam quòd confiteatur proprio Parocho: itaque nulla eſt neceſſitas ex parte ſacerdotis.

Tertium dubium.

TERTIO explicandum eſt, vnde tunc habeat ſacerdos iuriſdictionem? Reſpõdeo, aliqui dicunt eos tũc habere ex iure diuino. ſic Dur. *in 4. diſt. 19. quaſt. 2. ad 4.* Palud. *diſt. 20 quaſt. 1. art. 2.* Can. *in relect de pœn.* Riccardus *in art. 3.* & Armilla *verbo abſolutio.* Fundamentum eſſe poteſt, quia perpetua Eccleſiæ traditio, cuius initium ignoratur, eſt ſignũ iuris diui iuxta D. Auguſtin. *li. 4. de baptiſmo ca. 24.* Contrariam ſententiam exiſtimo veram, nempe hanc eſſe traditionem ortam ab ipſa Eccleſia, & ad ſummum eſſe Apoſtolicã: ita tenet D. Tho. *diſt. 19. quaſt. 1. art. 1.* D. Bonau. *ibid. art. 3. quaſt. 1.* Maior. *quaſt. 1.* Soto *diſt. 18. quaſt. 4. art. 4.* Ledeſm. *2. part. 4. quaſt. 2 1 art. 6.* Med. *Cod. de pœnit. quaſt. de confeſſ. alieno ſine licentia.* Pet. de Sot. *ſect. 5. de conf.* Victor. *in ſumma. num. 156.* Couarruuias *in c. alma noſtri. §. 6. num. 8. part. 1.* & inſinuatur à Concilio Tridentino *vbi ſuprà,* dicente, ne aliquis periret, cuſtoditũ ſemper in Eccleſia fuit, vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis. Nam ſi nulla eſt reſeruatio, ergò manent illa peccata pro illo articulo ſub eodẽ foro, vt ſic dicã, ſub quo ſunt cætera: at in articulo mortis omnes ſacerdotes habent iuriſdictionẽ delegatã ad abſoluendũ directè à peccatis mortalib⁹; ergo talis iuriſdictio cadit etiã in hæc peccata, quæ extra illum articulum ſunt reſeruata.

D. Thom. D. Bon. Maior. Soto. Ledeſma. Med. Pet. de Soto. Victoria Couarr. Conc. Trid.

Dubitatio

Interrogabit verò aliquis, ſi in eo articulo, ſeu periculo mortis adſit ſacerdos, qui ex priuilegio habet iuriſdictionem ad abſoluendum à caſibus reſeruatis, an debeat ille præferri alijs tantùm habentibus cõmunem

Digitized by Google

nem iuriſdictionem, ſi enim in articulo mortis (vt diximus) peccata non ſunt reſeruata, non videtur hoc neceſſarium. Reſpondeo quòd ſimpliciter hoc non eſt neceſſarium, ſcilicet, vt qui habet talem facultatem præferatur non habenti; nam reſeruatio non obligat in illo articulo, vel potiùs non comprehendit illum: eſt tamen ad benè eſſe.

ARTICVLVS XVII.

AN *extra articulum mortis* occurrentibus alijs neceſſarijs caſibus, in quibus neceſſe eſt aut implere præceptum annuæ confeſſionis, vel (vt in noſtra Religione, ſi non bis in hebdomada, ſaltem occurrente aliquo magno feſto) communicare, aut facere ſacrum, ita vt non poſſit omitti ſine graui ſcandalo, aut infamia, & pro tunc non patet aditus ad Superiorem; An ſcilicet quis poſſit celebrare, vel Euchariſtiam ſumere abſque confeſſione, cum animo faciendi quod tenetur tempore ſuo; vel debet confiteri deputato, & ab eo abſolui cum obligatione? Reſpondeo quòd circa hoc ſunt tres opiniones.

Prima opinio. *Ricard.* *Adr.* *Durand.*

PRIMA ſimpliciter negat poſſe hominē in eo caſu abſolui ab inferiore. ſic Riccar. *diſt.* 17. *artic.* 2. *quæſtion.* 8. Adrian. *quæſt.* 4. *de confeſſ.* Durand. *diſtin.* 17. *quæſt.* 15. Dicunt tamen iſti auctores, in eo caſu poſſe hominem accedere ad communionē, vel ad faciendum ſacrum, cum ſola contritione, tanquam qui non haberet copiam confeſſarij.

Secunda opinio. *Alenſ.* *Palud.* *Gerſon.* *Syluest.* *Angel.* *Medina.* *Nauar.*

SECVNDA opinio ſimpliciter affirmat, poſſe tunc abſolui. ſic Alenſ. 4. *part. quæſt.* 77. *memb.* 5. *articul.* 2. *ad vlt.* Palud. *diſt.* 17. *quæſt.* 5. Gerſon *alphab.* 33. *lit.* E. Sylu. *confeſſio.* 1. *quæſtione* 19. Angelica *Confeſ.* 5. *numer.* 9. Medin. Cod. *de pœnitent. quæſtion.* 13. *de integr. confeſſ.* & Nauar. *in cap. conſideret* §. *cautus, numero decimo.* qui tamen indifferenter loquuntur. Solus Angelica explicuit hoc fieri poſſe, etiamſi peccatum habeat annexam excommunicationem.

Tertia opinio. *Cano.* *Sot.* *Ledeſma.*

TERTIA opinio diſtinguit ſic, ſi peccatum reſeruatum eſt ſine cenſura, poterit abſolui pœnitens, non tamen ſi excommunicatio adiuncta ſit, quia hæc non poteſt tolli in eo caſu: & quamdiu non aufertur, homo eſt incapax abſolutionis ſacramentalis: ita Cano. *relect. de pœnit. part.* 5. Soto *diſt.* 18. *quæſt.* 2. *art.* 5. Ledeſ. 2. *part.* 4. *quæſt.* 8. *art.* 3. *dub.* 3. qui nihilominus admittunt poſſe hominem in huiuſmodi caſu, etiam ſi occultè excommunicatus ſit, accedere ad communionem ad euitandum ſcandalum.

Reſolut. In caſu neceſſitatis licet excōmunicato ad altare accedere, vel Euchariſtiam ſumere abſque confeſſione.

Mihi placet ſecunda opinio, ſcilicet, quòd in tali caſu licitum eſt pœnitenti, non obſtante excommunicatione recipere Euchariſtiam vel ſacrum facere, & eſt illi licitum confiteri, quia excommunicatio non obſtat, quò minùs à ſacerdote abſolui poſſit, quia ſi peccata illa reſeruata non haberent excommunicationem annexam, non impedirent abſolutionem. Et cōfirmatur, quia ſi ad euitandum ſcandalum, vel infamiam vitandam licet excommunicato ſe ingerere communicationi diuinorum, & aliquando poteſt contingere, vt ad euitandam grauem infamiam, vel ſcandalum, neceſſarium ſit confiteri; ergo tunc ex parte pœnitentis erit licita confeſſio, & ex parte abſoluentis non deeſt poteſtas, quia excommunicatio pœnitentis non priuat ſacerdotem iuriſdictione in omnia peccata; ergo poterit illū abſoluere, & validè, & licitè. Quod intellige, à peccatis tantùm, & cum obligatione recurrendi ad Superiorem, quò ad primùm fieri poterit.

ARTICVLVS XVIII.

CAſus talis poteſt occurrere. Religioſus quidam fuit deputatus à Prouinciali, ſeu à Guardiano ad audiendas confeſſiones: deinde iuſta de cauſa motus Superior prohibuit tali Patri, ne audiret amplius cōfeſſionem, ſub pœna arbitraria. Sed cùm fuiſſet publicatum Iubilæum à Sanctiſſimo Domino, in quo dabatur facultas eligendi cōfeſſarium, talis Religioſus audiuit cōfeſſio-

nes

Digitized by Google

nes multorum; putans ſic per talem facultatem Iubilæi potuiſſe eligi à pœnitente. Dubitatur ergo, an abſolutio data teneat, cùm pœnitentes putauerint, illum habuiſſe facultatem? Et præterea, dato quòd abſolutio facta non valuerit, & per conſequens nec abſolutio à caſibus, & cenſuris: quæritur, an elapſo tempore Iubilæi, comperto errore, poſſint ab alio à ſacerdote deputato abſolui, etiam à reſeruatis, & à cenſuris, cũ ab omnibus abſoluti fuerint tempore Iubilæi ab illo, qui putabatur ſe habere facultatem, & non habebat. Reſpondeo quòd in hoc caſu duo caſus includuntur.

Primus caſus.

Tempore Iubilæi nõ habens auctoritatem non poteſt audire confeſſiones.

Primus eſt; *vtrum tempore Iubilæi, qui non habet auctoritatem ab Ordinario ad audiendas confeſſiones, poſſit illas audire?* Cui reſpondetur negatiuè, & ratio eſt; quia indulgentiæ tantum valent, quantum ſonant: ſed in Iubilæo expreſsè dicitur, quòd poſſint eligere vnum ex confeſſarijs ab Ordinario approbatis, & iſte electus confeſſarius non eſt talis; ergo non poteſt audire confeſſiones, etiam tempore Iubilæi. Secundò quia ad audiendas confeſſiones requiritur, quòd confeſſarius habeat iuriſdictionem: ſed qui eſt prohibitus ab Ordinario nullam habet iuriſdictionem; ergo non poteſt audire cõfeſſiones, & per conſequens omnes confeſſiones illi factæ poſt prohibitionem ſunt nullę, & inualidæ, & propterea reiterandæ, ſi cõſtet pœnitentibus, ſe fuiſſe confeſſos ſacerdoti prohibito, etiam ſi bona fide fuerint tali confeſſi, quia quamuis huiuſmodi bona fides in hoc caſu excuſat à peccato; non tamen excuſat ab obligatione reiterandi confeſſiones; & in hoc primo caſu nullam puto eſſe controuerſiam inter Theologos. Solùm teneret abſolutio, quando pœnitens haberet facultatem liberam eligendi ſibi confeſſarium quemcunq; ſine ſpecificatione, quod ſit, vel non ſit approbatus ab Ordinario: ſed ſi adſit ſpecificatio, confeſſio ipſo iure eſt nulla: & hæc de primo caſu.

Secundus caſus.

Secundus caſus eſt: *Vtrum poſſint iſti pœnitentes abſolui à caſibus reſeruatis, & à cenſuris ab aliquo alio ſacerdote deputato, & auctoritatem habente ab Ordinario poſt elapſum tẽpus Iubilæi?* Cui reſpõdetur etiam negatiuè. Primò, quia licentia, & facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis, & cenſuris eſt conceſſa à Summo Pontifice intra tempus Iubilæi; ergo elapſo illo tempore nullus habet auctoritatem abſoluendi à caſibus reſeruatis. Secundò, quia illi caſus reſeruati non ſunt abſoluti per primum confeſſarium; nam confeſſio illa fuit nulla, & ſecundus confeſſarius nullam habet auctoritatem ad caſus, & cenſuras: ergo non potuit abſolui per ſecundum confeſſarium, cùm iam ſit elapſum tempus Iubilæi. Tertiò, quia facultas abſoluendi à caſibus reſeruatis, & à cenſuris non eſt cõceſſa ſacerdotibus, niſi in confeſſione, vt cõſtat ex ipſa forma Iubilæi, in qua dicitur, quòd pœnitens poſſit ſibi eligere confeſſarium, qui eum abſoluat ab omnibus cenſuris, & caſibus reſeruatis; ergo nullo modo manet abſolutus, niſi confiteatur confeſſario auctoritatem habenti, & intra tempus datum in Iubilæo. Quartò, quia fictio, fraus & dolus nemini debet patrocinari, ita nec deceptio confeſſarij: ſed iſte pœnitens fuit deceptus, putans ſe potuiſſe abſolui à cenſuris, & à caſibus reſeruatis in prima, vel in ſecunda confeſſione: at in prima certum eſt, quòd non potuit abſolui, cùm nulla fuerit: neque in ſecunda, quia ſecunda confeſſio non plus habet auctoritatis, quàm prima; ergo, &c.

ARTICVLVS XIX.

Abſolutio iniuſta multipliciter euenire poteſt.

An *confeſſarius malè abſoluens pœnitentẽ teneatur ad aliquid?* Reſpõdeo quòd caſus iſte multipliciter euenire poteſt, vt ſi abſoluit ſine iuriſdictione ſufficiente, aut ſine intentione abſoluẽdi, aut quia abſoluit pœnitentem culpabiliter non ſatis diſpoſitum, vel non integrè confeſſum, quia propter verecundiam, aut timorem non eſt auſus illi negare abſolutionem. Vel poteſt defectus confeſſarij eſſe contra bonos mores pœnitentis, vt ſi abſoluit illum non obligando

H eum

eum ad reſtituendum id, quod verè tenebatur, vel ſe præſentare, vel tollere occaſionem moralem peccandi, vel quid ſimile.

Primus modus.

Circa priorem modum variè loquuntur Doctores: quidam dicunt, interdum poſſe confeſſarium ſupplere defectum per ſe ipſum, nihil dicendo pœnitenti, ſed tantùm ſupplendo id, quod defuerat, verbi gratia, intentionem, vel iuriſdictionem, petendo illam à Superiore, & cum his requiſitis repetendo abſolutionem, dirigendo illam ad pœnitentem, vbicumque fuerit: nam etiam illo inſcio habebit in eo effectum, ſi ſit diſpoſitus: quòd ex circumſtantijs, vel alijs indicijs coniecturare priùs debet confeſſarius. Ita Antoninus *in tertia parte, titulo decimo ſeptimo, capite duodecimo*, refertque hunc modum abſoluendi, & ſupplendi defectum placuiſſe multis Patribus in Concilio Baſileenſi, & placet etiam Nauarro *in Manual. in capite vigeſimo ſexto, numero decimo quarto.* Putant enim hi authores abſolutionem ſacramẽtalem poſſe fieri in abſentem. *de qua re in ſeq art.* cùmque præceſſerit materia, nihil putant ibi eſſe, quod impediat talem abſolutionem. Cùm ergò confeſſarius malè abſoluendo læſerit pœnitentem, & poſſit hoc modo damnum reſarcire ſine vllius incommodo, ad id faciendum tenebitur.

Anton.

Concil. Baſil. Nauar.

Refellitur.

Verùm ſupradicta doctrina poteſt habere veritatem, quando pœnitens habet excommunicationem annexam; eius. namque abſolutio poteſt dari abſenti, vel ignoranti, imò & inuito, & in mortali peccato exiſtenti. Ad quo ad culpam, falſum eſt, abſolutionem ſacramentalem poſſe fieri in abſentem, ſeu in præſentem, ſed ignorantem omnino, quid circa illum agatur, & nec formaliter, nec virtute conſentientem in præſenti abſolutione, quia valor Sacramenti non tantùm pendet ex intentione dantis, ſed etiam ex voluntate recipientis. In prædicto autem caſu voluntas hæc non intercedit: nam licèt pœnitens petierit, & voluerit priorem abſolutionem, non tamen petit hãc poſteriorem, cùm de ea nihil cogitauerit, imò cùm putet ſe iam ſufficienter abſolutum ab illis peccatis, nullam intentionem habet alterius abſolutionis.

Abſolutio ab excommunicatione poteſt dari abſenti nõ autem à culpa

Secunda ſententia.

Eſt igitur ſecunda ſententia, quæ docet in caſu tali nihil aliud eſſe neceſſarium confeſſario, niſi ſui peccati pœnitentiam agere, & relinquere pœnitentem, vt per contritionem, vel alias confeſſiones validas iuſtificetur, quia per hoc non fit graue nocumentum pœnitenti; nam omnia peccata, quæ per priorem abſolutionem inualidam remiſſa non fuerunt, per ſubſequentem tollentur, ſaltem indirectè, quod ſatis eſt ad ſalutem pœnitentis. Hanc opinionem indicant Nauarrus *vbi ſup.* & Syluester *vbi ſup.* ſaltem quando primum illud remedium, quod nos improbauimus, applicari non poteſt, & ſi pœnitens admoneatur, ſequetur ſcandalum, vel infamia. Et Medina *in quæſt. trigeſima nona*, de alieno ſine licentia proprij abſoluente, refert hanc opinionem placuiſſe nonnullis Patribus in Concilio Baſilienſi, licèt ipſi non placeat: affirmat enim in eo caſu teneri confeſſarium ad admonendum poſtea pœnitentem, quod etiam tenuit Soto, *diſt. decima octaua, quæſtione quarta, articulo ſexto.* Cord. *in ſumma. quæſtione ſeptima.* Nauar. *in capite primo, de pœnit. numero ſexto, diſtinct. ſexta.* Syluester *Confeſſor. 3. in principio.*

Nauar. Syluest.

Medina.

Concil. Baſil.

Soto. Nauar. Syluest.

Reſolutio.

Reſoluendo igitur prædicta dicimus, quòd hæc vltima opinio vera eſt, per ſe loquendo, id eſt, quando ſine graui nocumento ipſius confeſſionis, & ſine ſcandalo id fieri poteſt. Et quidem ſi defectus fuit tantùm ex parte confeſſoris, non diſplicet medium illud, quod inſinuat Syluester, ſcilicet, vt procuret Confeſſarius pœnitentem ſibi iterum confiteri de peccatis poſt priorem confeſſionem commiſſis, & in ea confeſſione generaliter eum interroget, an de omnibus præcedentibus doleat, eaque ſi neceſſe

Digitized by Google

ceſſe ſit, quantum poteſt confiteatur; nam hoc ſatis eſt, vt noua abſolutio cadat in totam illam ſuperiorem materiam, quæ in illo vno verbo ſufficienter nunc explicatur huic perſonæ, ſuppoſita diſtincta confeſſione illi facta, quamuis inualida, iuxta doctrinam datam. Quòd ſi hoc non ſufficit, vt maximè contingit, quando defectus fuit etiam commiſſus ex parte pœnitentis, vel quando non poteſt induci, vt eidem ſacerdoti iterum confiteatur; tunc clariùs admonendus eſt de priori errore, vt emendetur.

Hoc autem intelligendum eſt, quando ſine ſcandalo, & graui incommodo fieri poteſt, quomodo etiam id fatetur Syluester, & Nauarrus: interueniente enim morali ſcandalo, aut graui nocumento, excuſandus eſt Sacerdos ab hoc onere.

Dubium. Sed quid teneatur facere confeſſarius, quando abſolutio non fuit nulla, licèt iniquè data? Ad quod breuiter reſpondeo, ſi inde non pendet damnum tertiæ perſonæ, regulariter ad nihil tenetur, niſi ad pœnitentiam agendam, quia pœnitens non tenetur illam confeſſionem iterare, vnde per attritionem poteſt ſupplere defectum, ſi aliquis fuerit, ex parte eius. *Reſpondeo.*

Dico autem (regulariter) quia ſi confeſſarius decipit pœnitentem in re aliqua pertinente ad ſalutem animæ eius, ex qua pendet, vt maneat in occaſione peccandi; tenebitur illum monere, vel illuminare iuxta regulam charitatis & prudentiæ, vitando ſcandalum, quoad fieri poſſit.

Dubium. Difficultas verò eſt, quando intercedit damnum tertij, quia, verbi gratia, confeſſarius eſt in cauſa, vt pœnitens non reſtituat alienum: in qua re Syluester *Confeſſor. 2. quæſtione vndecima*, diſtinguit inter Confeſſarium proprium ex officio, & delegatum, qui voluntariè id facit: & de priori aſſerit teneri ad reſtituendum illud damnum proximo, ſi ex graui, vel lata culpa id commiſit. de poſteriore verò ait, teneri etiam ex leuiſſima culpa, quia ipſe ſe immiſcuit. Sed eſt diſtinctio ſine fundamento. Alij Doctores abſolutè obligant confeſſarium ad hoc damnum reſtituendum, ſi vel malitia, vel grauis negligentia eius interceſſit. ita Gabriel, *diſtinctione decima quinta, quæſtione ſecunda, articulo tertio, dubio quinto.* Nauarrus *in Manual. capite decimo ſexto, numero vigeſimo ſecundo.* Angelica *reſtitutio. vlt. numero quinto.*

Reſponſ. Sylu. *Refellitur. Secunda reſpo ſio probatur.* *Gabriel.* *Nauarrus.* *Angel.*

Ego verò cenſeo hanc limitandam eſſe ſententiam, Primò vt ex parte confeſſarij intercedat grauiſſima culpa, aliàs non tenebitur, nec ratione rei acceptæ, nec iniuſtæ acceptionis: Deinde limito, tantùm teneri, quando confeſſarius poſitiuè conſuluit, vel induxit ad non reſtituendum, quia re vera tunc committit iniuſtitiam contra alterum, ſiue id faciat ex malitia, quòd eſt euidens; ſiue ex graui negligentia, quia ex iuſtitia tenetur non ita temerè vti ſuo munere cum detrimento alterius. At verò ſi confeſſarius ſit tantùm negligens omittendo, quia videlicet non monuit pœnitentem; tunc reſpectu tertij non exiſtimo teneri ex iuſtitia, quia illud peccatum non fuit contra iuſtitiam, reſpectu illius, ſed contra Religionem, ſacrum miniſterium negligenter exercendo; ergò non tenetur reſtituere, quia nec ratione acceptionis, nec ratione rei acceptæ tenetur. *Vera reſponſio.* *Prima limitatio.* *Poſtrema limitatio.*

Adde etiam, in priori caſu non teneri ſimpliciter ad reſtituendum, ſed ad monendum pœnitentem, & tollendam deceptionem, dummodò hoc fiat opportuno tempore, ita vt propter illius moram non ſit pœnitens factus impotens ad reſtituendum, tunc enim illi imputabitur: at verò ſi opportunè mone-

Digitized by Google

moneat, iam tollit cauſam nocumenti, quam poſuerat, & ideò effectus illi non imputatur.

ARTICVLVS XX.

Abſolutio an poſſit dari abſenti.

AN *abſolutio poſſit dari abſenti?* Reſpondeo quòd circa hoc fuit hucuſque dubia, & opinabilis quæſtio ex vtraque parte; nam aliqui dicebant, in caſu aliquo neceſſitatis poſſe confeſſionem fieri abſenti ſacerdoti, & ab eodem abſente poſſe abſolutionem dari.

Prima opinio.

Palud. *S. Anto.* *Concil. Baſilienſ.*

Sic Palud. *in 4. diſt. 17. quæſt. 2. art. 1.* S. Antoninus *tertia part. tit. 14. cap. 19. §. 9.* qui refert in Concilio Baſilienſi tractatam eſſe quæſtionem, quid faciat ſacerdos, qui ſine iuriſdictione audiuit confeſſionem, & abſoluit pœnitentem; multoſque dixiſſe, poſſe poſtea petere iuriſdictionem, & abſoluere illum vbicunque ſit, de quo in præcedenti articulo diximus. Eandem opinionem tenet Syluester *confeſſor. quæſt. 13. confeſſio. tertio, in principio confeſſor. quarto. §. 6.* Armilla *confeſſio. num. 23.* Tabena *confeſſio. 2. num 4.* & Petrus de Soto *in inſtit. ſacerdotum, lect. 11. de confeſſione* hanc ſententiam dicit poſſe ſecurè teneri, quam tenent, inquit, plures noſtrum. Nauarrus *in ſumma cap. 21. num. 36. & in cap. quem pœnitet. num. 4.* Adr. *in 4. materia de confeſſ. quæſt. 1. & alij.*

Sylueſt. *Armil.* *Tab.* *Petrus de Soto.* *Nauar.* *Adrian.*

Secunda opinio vera.

Alij verò negant ſacramentum hoc conſummari inter abſentes, etiã ſi extrema neceſſitas interueniat, & conſequenter ſacerdotem non poſſe abſoluere, niſi quem præſentem habet. ita Scotus *in 4. diſtinct. 19.* Caiet. *in ſumma. verbo confeſſio. conditione 11.* Soto *in 4. diſt. 18. quæſt. 2 art. 6.* Ledeſma *ſecunda part. 4. quæſt. 9. art. 3. dub. 1.* Cano. *relect. de pœnit. part. quinta.* Tolet. *in ſua ſumma. lib. 3. capit. 6.* Valentia *3. part diſp. 7. quæſt. 11. puncto 1. circa fin.* Et denique extat determinatio Clem. VIII. cum cenſura appoſita, facta die 19. Iulij his verbis: *Res maturè, & diligenter conſiderata, hanc propoſitionem, ſcilicet, licere per literas, ſeu internuntium confeſſario abſenti peccata ſacramentaliter confiteri, & ab eodem abſente abſolutionem obtinere, ad minus vti falſam, temerariam, & ſcandaloſam damnauit, ac prohibuit, præcepitque ne deinceps iſta propoſitio publicis, priuatiſque lectionibus, concionibus, & cõgreſſibus doceatur, neue vnquam tanquam aliquo caſu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Et adiungit excommunicationem ipſo facto incurrendam, & ſibi reſeruatã contra violantes hoc decretũ, præter alias pœnas à iudicibus iniungendas.*

Scot. *Caiet.* *Sot.* *Ledeſma.* *Cano.* *Tolet.* *Valentia.* *Determinatio Clem. VIII.* *Qualificatio prioris ſententiæ.*

Pœna iniungitur.

ARTICVLVS XXI.

AN *inferior poſſit commutare pœnitentiam à Superiore taxatam in abſolutione caſus reſeruati?* Reſpondeo quòd [illegible]ſo. emnis *in cap. tempora 26. quæſt. 6. ſuper verbo, iudicio,* habet, Epiſcop[illegible] de iuſta de cauſa mutare pœnitẽtiam à Papa impoſitam: quod probat illud capitulũ, quatenus habet, poſſe Epiſcopum minuere pœnitentiam per legem Papæ impoſitam arbitrandõ, id conuenire pœnitenti. Contra quòd facit dictum Cardinalis, ſcilicèt Sixti, *in d. cap. tempora num. 4.* quatenus ait, inferiorem non poſſe minuere pœnitentiam à Superiore pro peccato ſibi reſeruato impoſitam, quia alioqui fruſtranea eſſet reſeruatio, cùm abſolutus poſt habitam abſolutionem poſſet ſtatim adire aliquem inferiorem, qui minueret pœnitentiam, confitendo ei iterum. Fatetur tamen Cardinalis, quòd ob neceſſitatem, vel vtilitatem poſſet id facere inferior, quia pium eſt credere, ſuperiorẽ tacitè voluiſſe cõmittere abſolutionẽ inferiori, quãdo talis neceſſitas, vel vtilitas occurreret.

Inferior poteſt commutare pœnitẽtiã à Superiore taxatam pro culpis, nõ autem pro caſu reſeruato.

Nauarrus.

Sed diſtinctione opus eſt; nam vel loquimur de abſolutione à peccato, vel à pœnitentia taxata pro caſu reſeruato: & primum poteſt inferior, poſtremũ verò nequaquam. vide Nauarrum *lib. 5. conſil. de pœnit. & remiſſ. conſil. 25. num. 1. & 2.* Itaque quantum ad pœnitentiam taxatam pro peccatis ſimpliciter, cõfeſſarius ſequẽs, ſiue ille ſit inferior, ſiue æqualis, iuſta de cauſa poteſt mutare pœnitentiam à præcedenti confeſſario impo-

Digitized by Google

impoſitam propter peccata, abſq; eo, quòd vltimo huic confeſſario confiteatur: nam ſatis eſt cognitio cauſæ, quæ ad pœnitentiam commutandam iuſta videatur, nec requiritur probatio quò ad forum conſcientiæ, licèt quò ad forum exterius. Vide Nauar. *lib.* 5. *conſil.* 26. & *Suar. tom.* 4. *diſput.* 38. *ſect.* 10. *per totum.*

Nauar. Suar.

ARTICVLVS XXII.

A*N confeſſarij ſollicitantes pœnitentem ad peccatum carnis ſint ſuſpecti de hæreſi?* Reſpondeo, quòd ſic, ratio eſt, quia malè videntur ſentire de ſacramento Pœnitentiæ. Hic Doctor Franciſcus Pegna, qui fuit Decanus Rotæ Romanæ in ſuo commentario ſuper Director. Inquiſitorũ *part.* 2. *quæſt.* 56. ait quòd contra confeſſores, qui in ſacris confeſſionibus confitentem ad libidinem prouocauerint, cùm malè de ſanctiſſimo Pœnitentię ſacramento ſentire videantur, eo abutentes, vti de hæreſi ſuſpectos iure optimo hodie procedunt hæreticę prauitatis Inquiſitores: ac ita in Inquiſitionis Tribunalibus obſeruari atteſtatur Ignatius Lopez in *addit. ad Diaz in pract. crimin. can. cap.* 2. quod & iuſtiſſimè ordinauit, ac decreuit Pius Quartus Pont. Maximus quadam ſua conſtitutione: cuius tenorem fideliter deſumptũ ex Archiuis ſacræ Inquiſitionis Generalis Olyſipponæ copiam libri, in quo continebatur ſibi faciente Reuerendiſſimo Domino Antonio de Noromna Epiſcopo Eluenti, & Generali Inquiſitore Sanctæ Inquiſitionis Regnorum Portugalliæ, refert Rodriquez *tom.* 1. *ſuarum qq. regular. quæſt* 59. *art.* 4. & *eſt vt ſequitur.*

Pegna. Lopez. Pius Quartus. Rodriq.

DECRETVM.

V*Enerabili Fratri Archiepiſcopo Hiſpalenſi, in Regno Hiſpaniæ hæreticæ prauitatis Inquiſitori Generali Pius Papa IV. Venerabilis Frater, ſalutem, & apoſtolicam benedictionẽ.* *Cùm ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, diuerſi ſacerdotes in Regnis Hiſpaniarum, atque etiam in ciuitatibus & diœceſibus curam animarum habentes ſiue eam pro alijs exercentes, aut aliàs audiendis confeſſionibus pœnitentium deputati, in tantam proruperint iniquitatem, vt ſacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confeſſiones abutãtur, nec illi & qui id inſtituit, Domino Deo, & Saluatori noſtro Ieſu Chriſto iniuriam facere vereantur, mulieres videlicèt pœnitentes ad actus inhoneſtos, dum earum audiunt confeſſiones, alliciendo & pronocando, ſeu allicere, & prouocare tentando, & procurando ac loco earum per ſacramentum huiuſmodi Creatori noſtro recõciliationis, grauiorum peccatorum mole eas onerãdo, & in manibus Diaboli tradendo in Diuinæ maieſtatis offenſam & animarum perniciem, Chriſti Fidelium ſcandalum non modicum. Nos animum inducere nequeuntes, quòd qui de fide catholica rectè ſentiunt, ſacramentis ab Eccleſia Dei inſtitutis abutantur, aut illis iniuriam faciant; Fraternitati tuæ, de cuius eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino cõfidimus, per præſentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, ſeu alios à te deputandum, ſeu deputandos, contra omnes, & ſingulos ſacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum ciuitatum, & diœceſum de præmiſſis quomodolibet diffamatos, tam ſæculares, quàm quorumuis, etiam exemptorum, ac Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectorum Ordinum Regularium (cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, tam ſuper præmiſſis, quàm ſuper fide Catholica, & quid de ea ſentiant diligenter inquiras, & iuxta facultatum tibi contra hæreticos, aut de hæreſi quouis modo ſuſpectos à Sede Apoſtolica conceſſarum cõtinentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos, exceſſuum ſuorum qualitatem, prout de iure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione, ſæcularis iudicis arbitrio puniẽdos tradendo. Non obſtant. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 16. Aprilis, anno Domini 1561. Pontifi. noſtri anno ſecundo.*

Digitized by Google

Ampliatur conſtitutio.

Quæ conſtitutio ampliatur etiam contra ſollicitantes adoleſcentes;nam licèt ex cõtextu dictę conſtitutionis ibi, Mulieres videlicet,&c.illa tãtùm loquatur de ſollicitatione ad actus impudicos circa mulieres:videtur tamen,quòd de eius mente fuerit velle comprehendere etiam confeſſores allicientes adoleſcẽtes ad peccatum nefandum: Tum quia ratio in ipſa cõſtitutione expreſſa conuenit etiam huic caſui;imò fortiori, ſeu maiori ratione in hoc caſu procedere debet,cum multò grauius ſit hoc crimen: Tum quia hæc conſtitutio loquitur de his, quæ communiter eueniunt, non excludens propter hoc alia, quæ rarò contingunt, ſed ſunt eiuſdem generis,imò grauioris.Sic Rodriquez *loco citato,& latius tom.* 1. *quæſt.*3 6. *artic.*3.

Rodriq.

Vide in 1.

Et nos pro huius ampliationis corroboratione,tacitæ obiectioni reſpondendo addimus quòd nõ ſuffragatur vulgaris regula illa,nempè in odioſis, & pœnalibus ſtrictam eſſe interpretationem faciendam, quia negamus dicendum eſſe ex hoc caſu fieri extẽſionem,ſed potiùs incluſionem, *ex gloſ.not. in verb.Italie,de temp.ordin. in* 6.ſufficit etiam legiſlatori apponere caſum magis frequentem,in quo etiam includitur alius non adeò frequens,qui forſan tacitus fuit maioris honeſtatis cauſa, quia eſſet valdè moleſtum auribus pijs audire, cõfeſſarium committere id,quod omnes Chriſtiani abhorrẽt. Accedit, quòd vbi agitur de ſalute animarum ad euitanda maiora peccata, tunc in pœnis faciẽda eſt extenſio de caſu ad caſum ex communi Doctorum conſenſu, ex allegatis per Iaſon. in *Auth. quas actiones, numer.* 15.*capit.de ſacroſanct.Eccleſ.*

*ſect. art.*5. *ibid.*3. *notandum:*

PRIMAE PARTIS SECTIO TERTIA;

IN QVA AGITVR DE HIS, QVAE PERTINENT ad pœnitentes,Complectens articulos 17.

ARTICVLVS I.

QVAS *conditiones debet habere confeſſio, vt ſit valida?* Reſpondeo quòd hunc articulũ ponimus in hoc primo loco pro ſacerdotibus ſimplicibus, quibus nõ eſt tanta facultas legendi graues auctores. Dicimus ergo cũ cõmuni ſententia,quòd ſunt 16.conditiones confeſſionis, & comprehenduntur in his verſibus.

Sit ſimplex, humilis confeſſio,pura,fidelis,
Atque frequens,nuda,diſcreta, libens, verecunda,
Integra,ſecreta,lacrymabilis,accelerata,
Fortis accuſans,quæ ſit parere parata.

Simplex:ſine admixti-

Prima igitur cõditio eſt,quòd ſit Simplex, id eſt,ſine admixtione hiſtoriarum, & aliarũ impertinẽtiũ,ſecundùm Armill.At ſecũdùm Caietanũ,ſit ſimplex,id eſt,nõ cõpoſita nẽpè vt non artificiosè narrẽtur peccata,ita vt nõ ponderentur à confeſſario , vel ita vt delectent ſuauitate vanæ eloquentiæ. Secũdùm Nauarrũ,ſit ſimplex,id eſt,ſine plica,ita vt ſic ſpecificè proponantur ibi peccata , vt quod mortale,quod veniale ſit,poſſit intelligi à confeſſario.

one hiſtoriarum & impertinentiũ, vel abſque artificio verborum, vel vt ſpecificè proponantur peccata.

Secunda conditio,quòd ſit Humilis,ſecũdùm Caietanũ,quatenus ſe recognoſcat miſerũ peccatorẽ indignum venia,& quantùm ad ſubiectionẽ, & accuſationẽ peccatorum corã ſacerdote humiliter facienda flexis genibus,verbis humilibus,non ſe iactando.nã ſecũdũ Sotũ,qui inter confitendũ ſic narraret peccatũ,Accuſo me occidiſſe(ſicut ingenuum

Humilis: recognoſcendo ſe miſerum peccatorem. Confeſſio debet fieri flexis genibus:

Digitized by Google

ſuum decet.) neũ inimicũ, quia non potui, neq; debui aliter facere, quia graui iniuria me affecerat, vel quia meũ occiderat patrẽ, nõ eſt abſoluendus: talis enim cõfeſſio magis iactantia eſt, & peccati defenſio, quàm confeſſio, quę eſt humilis accuſatio peccati. Dixi (facienda flexis genibus) quod regulariter ſemper obſeruari debet, præter neceſſitatis articulũ: nam aliquãdo quis febre laborat, & tunc cubans poteſt cõfiteri: aliquãdo etiã talis caſus occurrere poteſt, quòd etiã deambulando quis poterit confiteri, nẽpè quando quis ita confitetur, vt nihilominus circũſtantes id animaduertere nõ poſſint: nã alioqui ſuſpectus haberetur, ſ. quòd cũ tali cõfeſſus ſit peccata grauia, quod maximè habet locũ, quando quis confitetur caſus reſeruatos, de quibus eſt ſuſpicio apud reliquos, & ſi viderint ipsũ flexis genibus dicentem peccata ſua aliqui; tunc confirmarẽtur in opinione, ſcilicet quòd talis habet caſus reſeruatos.

Aliquando confeſſio poteſt fieri non flexis genibus.

Tertia conditio eſt, quòd ſit Pvra, & ſecundùm Nauarrũ & Caietanũ intelligitur, nõ mixta impertinẽtibus: & ſecundùm Sotum, & Armillam intelligitur, pura, id eſt, bona intentione ad Deũ facta ſpe veniæ, vt Eccleſiæ pareat, vt Deũ placare poſſit, non propter vitandam ſolam pœnam, aut infamiam.

Pura, non mixta impertinẽtibus, vel bona intentione facta.

Qvarta, quòd ſit Fidelis, ſecundùm Caietanum, id eſt, quòd ſit verax, aliena à mendacio, ita Nauarrus. ſed ſecundum Sotũ quòd ſit fidelis, intelligitur, vt verè proferat peccatum, vt eſt in corde, quòd eſt de neceſſitate.

Fidelis, aliena à mendacio, & verè proferat peccatum.

Qvinta Freqvens, ſecundùm Caietanum, vt qui frequenter cadit, frequenter confiteatur: eſt enim medicina hæc valde conſeruatiua hominis in timore Dei: quare licèt in iure Eccleſiaſtico non inueniatur præceptum de maiori frequentia, quàm de ſemel in anno; nihilominus ſalubre conſilium videtur illud, quod tradit Medina in ſua ſumma, & ſic videtur eſſe vſu receptum apud aliquos pios confeſſarios, nempè, quòd ſi confeſſarius viderit expedire pœnitenti: ſi magnus ſit peccator, iniungat ei pœnitentiam, vt confiteatur quatuor feſtis præcipuis Dominæ noſtræ, Conceptionis, Natiuitatis, Annunciationis, & Aſſumptionis. Quòd ſi quis obiecerit, qui fieri poſſit, vt ipſum pœnitentiæ ſacramentum iniungatur in ſatisfactionem? Reſpondendum eſt illi, inquit Medina, quòd hic non indicitur in pœnitentiam tale ſacramentum, eo quòd minus aut magis principale ſit, ſed quatenus medicina potiſſima eſt, conducens valdè ad remedium perditiſſimarum animarum. Hinc laudabilis eſt mos Religioſorum, qui hoc frequentant ſemel in menſe, & à fortiori laudabiliores ſunt illi, qui ſemel in hebdomada hoc faciunt, quia ſic non ſolùm curant infirmitates, & plagas, verùm & medicinam ſalutarem habent pro conſeruatione in ſanitate ſpirituali animarum ſuarum.

Frequens.

Optimũ conſilium vt cõfeſſarius aliquando imponat pœnitenti, vt ſæpè cõfiteatur.

Religioſi laudabiliter frequentant confeſſionẽ.

Sexta nuda, ſecundùm Caietanum, id eſt, non veſtita coloribus, aut locis cooperientibus grauitatem peccati, & multò minus obſcurantibus peccatum. ita Nauarrus. itaque fiat ſine inuolucris verborũ, vt explicentur circunſtantiæ neceſſariæ, ſecundùm omnes. In qua quidem circumſtantia multi errant, taliter confitentes peccata ſua, & cum talibus inuolucris, vt confeſſarius percipere non valeat grauitatem peccati.

Nuda, abſq; colore.

Septima Diſcreta, ſcilicet ſecundùm Caietanum, quòd quantum ad honeſtatem verborum, quibus ſunt explicanda peccata, ſit prudens, & quantum ad ſolas neceſſarias circunſtantias in peccatis carnis explicandas, & quantùm ad modum narrandi: vt quæ ſimul exprimi poſſunt, non diuiſim dicantur, aut è contra: ſed ſecundùm Sotum ſi per (diſcretam) intelligatur, quòd talis confeſſio ſit actus humanus diſcernentis, ſic eſt iſta conditio de eſſentia confeſſionis: & ſi intelligatur quòd ſit ſciẽs diſcernere inter peccata, non eſt de eſſentia ex parte pœnitentis.

Diſcreta quantum ad honeſtatem verborũ & vt diſcernat peccata.

Octaua

Digitized by Google

Libens non ex metu, & eligens, & promota ad confitendum.

Octaua libens, & ſecundum Caietanum, & Nauarrum, quòd ſit voluntaria, hoc eſt, non ex metu principali pœnæ, ſed ex amore ſanitatis animæ: ſed ſecundùm Sotum, ſi (libens) id ſonat, quòd eligens, eſt de neceſſitate confeſſionis: ſed ſi per (libens) intelligatur promptitudo ad confitendum, ſic ſolùm ad ornatum confeſſionis pertinet.

Verecunda, vt erubeſcat de fœditate peccati, & nō per modum iactātiæ.

Nona, quòd ſit verecunda, id eſt, ſecundùm Caietanum, vt pœnitens erubeſcat de fœditate peccati, tum apud ſeipſum, tum apud confeſſarium: pudor enim magna pars eſt pœnitentiæ. Secundùm Sotum verò, intelligitur primò, quòd ſit verecunda, id eſt, non per modum iactantiæ, quia ſic nulla eſſet: ſi autem intelligatur, quòd ſit comitata pudore; tunc ad ornatum pertinet.

Integra, alioquin non valet confeſſio, quādo dimidiatio fit per ſe, non autē quādo fit per accidens.

DECIMA, Integra, ſcilicet quantum ad peccata mortalia, aliàs confeſſio non integra non eſt confeſſio. Hoc autem intelligitur, quando dimidiatio confeſſionis per ſe fit, non autem quando fit per accidens, quemadmodum dictum eſt *in prima ſectione artic.* 8. nunc autem breuiter ſic. Dimidiatio per ſe fit, quando pœnitens ſciens, & volens, non vult confiteri peccatum aliquod mortale: per accidens verò, cùm quis habens caſus reſeruatos ſeu cum excommunicatione adiunctos, abſoluitur à ſuo confeſſario, à quibus poteſt, deinde pro alijs mittitur ad Superiorem: prima dimidiatio annihilat confeſſionem, ſecunda verò minimè.

Hinc ſequitur, quòd ſi confeſſio ſit mutila ratione negligentiæ craſſæ in examinando conſcientiam, quòd inualida redditur confeſſio: vnde bene animaduertit Medina in ſua ſumma, quod ſi negotiator accedens ad confeſſionem, ad recordationem ſuorum peccatorū nihil plus diligētiæ adhibuiſſet, quā ſi ex ſua domo eundo ad Eccleſiam memorare, & recogitare peccata, nō eſt audiēdus à confeſſario, ſed charitatiuè eſt admonendus de diligentiori examine conſcientiæ faciendo. Et idem quoque dicendum eſt de quolibet alio, quādo diu non eſt confeſſus, cuius rationem aſſignat, quia aliàs moraliter loquendo, talis integrè confiteri non poteſt, quoniam in tam breui morula aſſumpta ad memoranda peccata diligentia inſufficiens eſt, vt omnia ad memoriam reducantur.

Qui frequentant confeſſionem, & qui vt plurimū non habent niſi venialia, non indigent tanto examine.

Excipiuntur ab his, qui frequentiſſimè confitentur, & vt plurimum non niſi venialia; nam tales non indigent tam diuturno examine: & etiam excipiuntur illi, qui in extremo vitæ periculo ſunt: nam tunc adiuuandi ſunt eo meliori modo, quo poſſunt. Imò ſi infirmus, qui confeſſus eſt aliqua peccata, dixerit cōfeſſario, Pater, ego nunc ſum valdè laſſus, relinquamus confeſſionem in poſterum, quia adhuc mihi reſtant alia explicanda peccata; tunc abſoluendus eſt: & hoc ſtatim fieri multum refert, ne morte interceptus, ſine abſolutione moriatur, ſicut accidit cuidam infirmo ſic dicenti, cui confeſſarius aliàs inexpertus abſolutionem diſtulit. Abſoluatur ergo in tali caſu, dum præmiſerit dicens, Accuſo me de his peccatis confeſſis, & de alijs multis, quæ quia non ſuppetit tempus, nec vires adſunt, dicere non valeo, peto à Deo veniam. Imò ſi tam in vltimis ſit infirmus, vt imperceptibiliter inter manus ſtatim animam exhalaturus eſſe credatur, non retinendus eſt interrogationibus, ſed ſtatim, vt aliqua peccata explicuerit, abſoluendus eſt modo prædicto.

Habere duos confeſſarios, an ſit dimidiare confeſſionem Dubium.

Dubium breue, ſed practicum hic occurrere ſolet, ſi quis habeat vnum ordinarium confeſſarium, cui communia leuia peccata confiteatur, quoties verò aliquod graue occurrerit, alteri confitetur, vt ordinario confeſſario id occultet, quia pudore corripitur; An hoc ſit contra integritatem confeſſionis. Syluester *confeſſio.1. quæſtio.* 6. dicit, quamuis hoc immediatè, & directè non ſit contra integritatem, eſſe tamen peccatum mortale ob hypocriſim, & virtuale mendacium: decipit enim ordinarium confeſſarium: atque ita fit, vt dum hoc ipſum peccatum tacet, etiam in integritate deficiat: quā opinionem admittit Victoria *in ſumma, in num.*

Prima ſententia. Sylu.

Victoria.

Digitized by Google

num 196 *de pœnitentia*, cum hac limitatione, ſcilicet ſi quis hoc facit animo perſeuerandi in tali conſuetudine: nam ſi ſemel, aut iterum hoc fiat ex quadam imbecillitate humana, credit non eſſe peccatum mortale. Nihilominus aſſerendum eſt cum Modernis, quocunque modo fiat, neque eſſe directè contra integritatem, nec per ſe loquendo, eſſe peccatum mortale: quod ſenſit Nauarrus *in ſumma cap.* 21. *n.* 42. & prior pars euidens eſt, quia huiuſmodi pœnitens quando confitetur ſemper profert, quæ non eſt confeſſus: ea verò, quæ ſemel confeſſus eſt, non tenetur iterum confiteri: neque etiam tenetur huic potius, quàm illi confiteri (ſupponimus enim omnes eſſe legitimos confeſſarios) & hinc facilè probatur poſterior pars, quia in tali actu nulla grauis deformitas inuenitur contra charitatem Dei, aut proximi: neq; etiam eſt aliquod præceptum graue, contra quod fiat; nam quod de mendacio dicebatur, non eſt ita. ille enim nihil falſum dixit, licèt fortaſſe permittat alium decipi, præterquàm quòd non omne mendacium in confeſſione eſt peccatum mortale. Dixi autem (per ſe loquendo) nam ſi ob hanc cauſſam talis perſona maneret in aliqua occaſione mortali peccandi mortaliter, quam occultaret ordinario confeſſario; ex eo capite poſſet eſſe peccatum mortale, & defectus integritatis, vt per ſe ſatis clarum eſt.

Vera ſententia.

Nauar.

VNDECIMA eſt, quòd ſit SECRETA: ſecundùm Caietanum ſecreta intelligitur per excluſionem internuncij, epiſtolæ, teſtis, quia his nemo tenetur confiteri de neceſſitate: & licèt iſta conditio ſecundùm Sotum non ſit de eſſentia confeſſionis: eſt tamen de eſſentia ad ſuſtentandam confeſſionem in Eccleſia Catholica, & ne peccata ſecreta, quæ de ſe ſunt ſcandoloſa, publicè confeſſa, ſcandalum poſſint generare: ſed de confeſſione per literas, ſeu per internuncium extat nunc Decretum Clement. 8. de quo ſupra *in artic.* 10. *ſect.* 2.

Secreta, ad excludendum internuncios, & epiſtolas.

DVODECIMA, LACHRIMABILIS, id eſt, contrita ſecundùm Caietanum, cum diſplicentia omnium peccatorum mortalium, & cum propoſito ea euitandi. At ſecundùm Sotum, ſi per (lachrimabilem) intelligatur deteſtatio mentis, ſic de neceſſitate eſt talis conditio; ſi verò per (lachrimabilem) intelligatur quòd ſit comitata lacrymis ſenſibiliter: ſic non eſt de neceſſitate, ſed de benè eſſe, & de ornatu.

Lachrymabilis, contrita & cum deteſtatione.

DECIMA-TERTIA, ACCELERATA, hoc eſt ſecundùm Caietanum, poſt commiſſum peccatum mortale non dilata, ſi commoditas confeſſarij adeſt: & ſic intellecta hæc conditio, quantum ad executionem confeſſionis, concilij eſt, non præcepti; ſufficit enim de neceſſitate, vt proponat, tempore determinato ab Eccleſia confiteri.

Accelerata poſt patratū mortale non dilata.

DECIMA-QVARTA, FORTIS, id eſt, ſecundùm Caietanum, ſuperans timorem retrahentem à confitendo, & explicando peccata: ſed ſecundùm Sotum, ſi per (fortem) intelligatur, quòd propter timorem prædictum non deſiſtat à confitendo, de eſſentia eſt: ſi verò per (fortem) intelligatur, ſtrenua, & virili animo facta, de ornatu confeſſionis eſt. Hinc fortitudo noſcitur, ſi pœnitens antequàm interrogetur à confeſſario, per ſe dicit peccata ſua, & à confeſſario poſtea adiuuetur in eo quod deficit, quia conducit ad humiliationem confitentis, quòd priùs ipſe enarret iniuſtitias ſuas, ne ſit veluti Nabuchodonoſor, qui Satrapis dicebat, Indicate ſomnium meum.

Fortis ſuperans timorem.

Decima-quinta, accuſans, id eſt, ſibi imputans peccata, non cœlo, non mundo, non diabolo, non carni. Vel accuſans, id eſt, non excuſans, quia circunſtantias aggrauantes debet explicare, excuſantes verò debet tacere. Scio Sotum aliter ſentire, nempè quòd circunſtantiæ attenuantes, & excuſantes peccatum in confeſſione declarandæ ſunt, vt ſic peccans conſulat honori ſuo: nihilominus Paludanus ait melius eſſe eas in confeſſione ſilere, quia earum declaratio in fauorem pœnitentis eſt, & ſic eas tacere poteſt cedendo iuri ſuo, vt peccata ſua maiori pudore, & confuſione in confeſſione exponantur, ſic Paludanus.

Accuſans ſibi ſcilicet imputans peccata.

Sotus.

Circunſtantiæ minuentes an ſint declarandæ.

Palud.

I Verùm

Digitized by Google

Verùm de circunſtantijs minuentibus cum diſtinctione loquendum eſt, nam vel minuunt variando ſpeciem, vel intra eandem: de prioribus, certa res eſt eſſe declarandas; vt docet ſanctus Bonauent. *in 4. diſt. 17. art. 5. quaeſt. vlt.* Gabr. *quaeſt. 1. art. 2.* Victoria *num.* 102. Sotus, Cano, & alij, & patet ex Concilio Tridentino *ſeſſ. 14. cap. 5.* generatim dicente, omnes circunſtantias mutantes ſpeciem eſſe confitendas. At verò de circunſtantijs minuentibus intra eandem ſpeciem, Bonauentura, & alij, præſertim Nauarrus *in manuali, c. 6. n. 6.* non ſolùm negant eſſe neceſſarium, verum etiam (per ſe loquendo) non eſſe expediens illas declarare, quia non deſeruiunt ad accuſationem, ſed ad excuſationem quæ non incumbit ipſi reo: & quamuis iudex fortè maiorẽ aliquã grauitatẽ concipiat, nullum graue incommodum ſequitur in hoc iudicio: & ſi quod eſt, totum cedit in grauamen ipſius pœnitentis, ipſe autem poteſt cedere iuri ſuo, & erit vtile ad maiorem ſatisfactionem. Scotus autem, Cano, & alij putant hoc eſſe neceſſarium, quando circunſtantia notabiliter minuit, quia aliàs putant iudicem decipi in re graui, ſcilicet quòd tunc pœnitens debet explicare ipſam circunſtantiam diminuentem notabiliter. Vtraque ſententia probabiliter loquitur.

D. Bon. *Gabriel.* *Victoria.* *Conc. Trid.* *Nauar.* *Scot.* *Cano.*

DECIMA-SEXTA, ſit PARERE PARATA, quò ad acceptandam à confeſſario ſatisfactionem pro peccatis ſuis debitam: ſed an abſoluendus ſit, qui paratus non eſt acceptare pœnitentiam? De hoc ne nimis protrahatur articulus iſte, dicemus in articulo quinto huius ſectionis.

Parere parata ad pœnitentiam acceptandum.

ARTICVLVS II.

AN *poſſint cogi Regulares, vt non ſolum ſemel in anno ſicut cæteri Chriſtiani verum & quolibet menſe, imò & pluries in hebdomada confiteantur peccata ſua?* Reſpondeo quòd dubium hoc mouetur propter Clementinam primam de ſtatu monachorum, vbi præcipitur Religioſis Sancti Benedicti, vt ſingulis menſibus confiteantur. De quo iure, primùm incertum eſt, an obliget tantùm eos, qui habent conſcientiam peccati mortalis vel etiam ſi non habeant niſi venialia, Gloſſa enim ibi priorem ſententiam ſignificat, dum ait, ibi fieri determinationem menſtruam pro illis religioſis, ſicut facta eſt annua pro omnibus fidelibus & hoc ſequitur Sotus *diſt. 18. quaeſt. 1. art. 3.* & indicat Paludanus *diſt. 17. quaeſt. 2. art. 4.* Alij verò exiſtimant ſecundum cum Caietano *tomo 1. opuſcul. 1 it. 5. quaeſt. 1.* Cano, *relect. de pœnit. part 5.* & Nauarro *in cap. placuit num* 122. & certè videtur magis conſonum intentioni Summi Pontificis, tum quia non eſt veriſimile, præſumpſiſſe Summum Pontificem, religioſos peccaturos mortaliter ſingulis menſibus; tum etiam quia præceptis, ſeu regulis ibi poſitis, intendit ſummus Pontifex reformare Religionem illã: non eſſet autem reformatio, ſed potiùs relaxatio Religionis, ſi tantùm poſt commiſſum peccatum mortale, & ſingulis menſibus ad confeſſionem obligarentur.

Sotus. *Palud.* *Caiet.* *Cano.* *Nauar.*

Deinde incertum eſt, an illud ius ſub mortali obliget Religioſos ad menſtruam confeſſionem: Sotus vbi ſuprà videtur conſequenter affirmare, quòd etiam ſentit Maior. *diſt. 17. quaeſt. 2.* Nauarrus autem *vbi ſuprà* dicit, ſolùm eos teneri de honeſtate: at Caietanus ſentit, non obligare illam legem ad peccatum mortale: quod ſequitur Cano. *vbi ſuprà,* quia nec verba legis, nec pœna impoſita tantam obligationem indicant. Quæ ratio non multum cogit, quia verbum TENEANTVR, vel aliud ſimile, quo ibi Pontifex vtitur, de ſe ſufficiens eſt: grauitas autem obligationis non eſt colligenda ex pœna, ſed ex materia legis: hîc verò materia grauis eſt, ſcilicet vſus ſacramenti ad vitam religioſam magis neceſſarij, ſicut etiam ibi præcipitur communio ſingulis menſibus, quæ etiam videtur materia grauis.

Sotus. *Maior.* *Nauar.* *Caiet.*

Vnde exiſtimo hoc pendere ex inſtituto, & conſuetudine talis Religionis: arbitror enim hanc conſtitutionem non magis *Reſolutio.*

eos

Digitized by Google

eos obligare, quàm alias eiuſdem Religionis conſtitutiones, quia in toto illo capitulo nullum verbum eſt, quod aliud indicet. Vnde ſi vſus, & declaratio talis Religionis eſt, vt conſtitutiones eius non obligent ad culpam, ſicut in noſtris expreſsè apparet; tunc tale ius non obligat ad mortale. Si verò nulla talis eſt declaratio, neque ex conſuetudine Religionis aliud conſtat: lex hęc explicanda eſt iuxta vim verborum, & qualitatem materiæ, in quam cadit: & ideo ex ſuo genere inducet grauem obligationem propter rationem iam factam. Poteſt bene Prælatus cogere ſubditum, etiam per pœnas corporales ſi id non facit, quia alioqui viueret præter communem vſum Religionis: eò magis, quia quando profeſſus eſt Religionem, ſponte ſe obligauit ad viuendum, non ſolùm iuxta Regulam, verùm & iuxta conſtitutiones ipſius Religionis; ergo ratione huius ſpontaneæ obligationis poteſt cogi vt faciat, quod cæteri Religioſi communiter faciunt.

Prælatus poteſt cogere ſubditũ per pœnas, vt pluries confiteatur.

ARTICVLVS III.

Sot. D. Thom.

AN ſi Religioſus non habeat niſi venialia, poſſit cogi, vt illa confiteatur? Reſpondeo quòd Sotus *in diſt. 18. quæſt. 1. art. 3.* cum D. Thoma *in 3. part. quæſt. 65. artic. 1.* tenet partem negatiuam, quia, inquit Sanctus Thomas, ad delectionem venialis peccati, nullum eſt directè inſtitutum ſacramentum: & ratio eſt, quia ſacramenta omnia ad infuſionem gratiæ ſunt inſtituta: veniale verò peccatum abſq; gratiæ infuſione remitti poteſt per actum charitatis eandem opinionem tenent Scotus *in 4. diſtinct. 17.* & Dur. *ibidem quæſt. 9.*

Scot. & Dur. D. Bon. falsò citatus à Soto.

Citatur autem à Soto *vbi ſuprà* S. Bonauen. *in 4. diſt in. 17. artic. 2. quæſt. 1.* ac ſi teneat contrarium; attamen ſi tota illa quæſtio perpendatur, nihil contra dicta inuenietur; ait enim Seraphicus Doctor, Confeſſio venialium non eſt in præcepto, eſt tamen in conſilio, in præcepto non eſt, quia cum ſint de ſui natura, venialia, per ſe poſſunt veniam conſequi, ſiue per pœnitentiam internam, ſiue per exteriorem aſſumptam, ſiue etiam per pœnam purgatoriam: Quamuis autem de ratione ſui generis non ſit neceſſarium ea confiteri; tamen congruum eſt maximè viris perfectis, quia vtile eſt multum, & pœna illis debita minuitur virtute clauium. In caſu autem contingit, quòd homo teneatur ea confiteri ſiue propter dubium, quia dubitat probabiliter, vtrum ſit mortale, vel veniale; ideò ſi non pœnitet ſicut de mortali, diſcrimini ſe exponit: & ideò debet confiteri, ſicut iacet in conſcientia, & iudicio ſacerdotis relinquat, vtrum ſit veniale, vel mortale Siue etiam propter Eccleſiaſticum ſtatutum tenetur, quia omnis fidelis ſemel in anno tenetur confiteri; ſed hoc non propter peccati venialis morbũ, ſed propter præceptum. Hæc S. Bonau. cum quo concordat Riccardus ibidem.

Non habens niſi venialia non tenetur confiteri, ſic Moderni. Quòd aliquando teneantur placet D. Bonauen. & Nau.

Sotus nihilominus contendit, quòd neque ex præcepto Eccleſiæ; nam tale præceptum præſupponit materiam neceſſariam, quæ cum non ſit talis reſpectu venialium; concludit, quòd qui non habet mortale peccatum, non tenetur confiteri, & talis ſententa videtur plauſibilis Modernis. Nihilominus ſententia S. Bonauenturæ etiam eſt plauſibilis Nauarro *in cap. placuit ſub num.* 110. vbi refert Clem. *in agro* §. ſanè de ſtat. monach. & Caietanum in paucul. opuſcul. *tom. 1. tract. 5. quæſt. 1.* aſſerentem, monachos etiam nulla mortalia, quæ confiteantur, habentes, ad id teneri, & oportere illo eos caſu venialia confiteri, vel mortalia pridem detecta confeſſario. Et ſequitur ibidem Nauarr. Sicut igitur nemo tenetur venialia confiteri, ſi ius diuinũ tantũ attendas; ſi tamen humanum, tenetur. Ex quibus verbis poſſumus concludere, quòd quia Religioſi, maximè nos Capuccini, per noſtra ſtatuta pluries in hebdomada teneamur confiteri, quippe qui ad ſeruanda talia ſtatuta ſponte nos obligauimus, quòd (ſuppoſito ex diuina gratia nos non habere mortalia pecc[illegible]) tunc tenemur venialia co[illegible]fiteri, [illegible] hoc vt in confeſſione ſit materia, ſupra quam cadat forma.

ARTICVLVS IV.

Quilibet ſacerdos poteſt abſoluere à venialibus. Caiet. Prima opinio.

AN *quilibet ſacerdos poſſit abſoluere à venialibus?* Reſpondeo quòd Caietanus in quæſtione de miniſtro confeſſionis ait, quemlibet poſſe ſe ſubijcere cuilibet pro peccatis venialibus, quia in illa materia nulli eſt ſubiectus: quare quilibet ſacerdos per hanc poteſtatem, quam accipit à ſubdito, poteſt abſoluere illum. Sed hæc opinio confutatur à Nauar. *in c. placuit n. 26.* quia Concilium Florentinum requirit miniſtrum, qui habeat poteſtatem, aut ordinariam, aut delegatam: poteſtas autem non eſt niſi à iure, aut à iudice, ipſe verò Nauarrus dicit quòd quilibet ſacerdos poteſt abſoluere à venialibus quęcunque, non propter auctoritatem ab ipſo pœnitente acceptam, ſed propter poteſtatem à Deo acceptam, & ab Eccleſia non impeditá. *Et nũ. 22.* ait: Dico primo nullibi me videre textum, quo probetur, eum, qui ſola venialia peccauit, cui voluerit confeſſario confiteri poſſe. At ſi, vt multi affirmant, id receptum eſt, concedo, ſed nego illos Preſbyteros, quibus talis confitetur, nullam habere in confeſſum Iuriſdictionem, habent enim illam habitualem in ſuſceptione ordinis acceptam, quæ in actualem reducitur per legitimam confitentis ſubiectionem. Confitens autem legitimè ſe illis ſubijcit, ſi cum licentia expreſſa vel tacita proprij ſacerdotis id faciat: & eos, qui ſola venialia habent, hanc licentiam habere à lege, vel legiſlatore tacitam, credendum eſt: *ſic Nauarrus.*

Sotus. Secunda opinio.

Sotus verò dicit, ideò quemlibet poſſe abſoluere à venialibus, quia ad abſoluendum à talibus non eſt neceſſaria iuriſdictio, ſicut à mortalibus. Sed hoc eſt gratis dictum, cum enim confeſſio venialium ſit ſacramentalis iudicium quoque illorum exigit iuriſdictionem. Alij dicunt id poſſe, quia omnes ſacerdotes poteſtatem habent à Deo reſpectu venialium, ratione enim talium homines non ſubduntur Papæ. Sed hoc etiam gratis eſt dictum; nam Chriſtus conſtituit Apoſtolos iudices omnium peccatorum.

Refutatur. Tertia opinio. Refutatur.

Vera reſponſio.

Dicendum ergo; ideo quemlibet ſacerdotem, poſſe abſoluere à venialibus, quia Papa, tacita conceſſione permittit, vt quilibet ſacerdos à venialibus abſoluat: concordat Suarez. *in 4. tom. diſput. 26. ſect. 5. num. 5. & 7.*

ARTICVLVS V.

Pœnitens tenetur acceptare pœnitentiam ſatiſfactoriam à confeſſario ſibi impoſitam. Pœnitentia eſt duplex, ſatiſfactoria, & præſeruatoria.

AN *pœnitens teneatur acceptare pœnitentiam ſibi à confeſſario impoſitam?* Reſpondeo quòd diſtinctione opus eſt; nam duplex eſt pœnitentia, quædam eſt ſatiſfactoria, & quædam eſt præſeruatoria: Quantùm ad præſeruatoriam, ſeu ad exeundum à peccato, & amplius ad illud non reuertendum, qualis eſt alieni reſtitutio, odij mortalis depoſitio, dimiſſio officij, quod ſine peccato exerceri nequit, & conuerſationis, qua ſe credit in mortale peccatum lapſurum, neceſſariò imponenda eſt, quam ſi nolit acceptare, nullatenus eſt abſoluendus. Quantùm verò ad ſatiſfactoriam pœnitentiam, ſi pœnitens noluerit acceptare aliquam magnam pœnitentiam, confeſſarius debet eam diminuere, declarando ei pœnam alterius mundi, iuxta Maior. *in 4. diſtin. 20. quæſt. 1 col. 3*

Maior.

Prima opinio. Scot. Gabr. Medin. Hoſtienſ. Panor.

SI VERÒ pœnitentia impoſita non eſt tam magna imò & leuis, & nihilominus pœnitens nolit eam acceptare, quid agendum? Scotus *in 4. diſt. 17. quem ſequitur Gabr. diſt. 16 quæſt. 2. & Medina in Cod. de confeſſ.* dicit, quòd ſufficit pœnitenti habere propoſitum ſatiſfaciendi Deo hìc, vel in purgatorio: quibus conſonat Hoſtienſ. *in ſumma de pœnit. § & an ſit verſic. Quid de operibus, & Panor. in cap. ſignificauit num. 2. eod. tit.*

Refutatur.

Contra quam ſententiam videtur facere *cap. omnis vtriuſq; ſexus, de pœnit. & remiſſ.* habens, pœnitentiam à confeſſario iniunctam à pœnitente acceptari debere: & Concilium Florentinum agens de ſacramento Pœnitentiæ habet, confeſſarium, ſicut poteſtatem habet ad abſoluendum, ita

Digitized by Google

ita ad obligandum habere: cuius oppoſitum, eſſe hæreticum declarauit Concilium Trid. *ſeſſ. 14. cap* 8. *& can. 15.* vbi ſic habetur; Si quis dixerit, claues eſſe datas Eccleſiæ tãtùm ad ſoluendum, non etiam ad ligandum: & propterea ſacerdotes dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra inſtitutionem Chriſti, Anathema ſit. Et Concilium Lateranen. ſub Leone X. *ſeſſ. 9.* ad abolendum. præcipit Confeſſariis, ne blaſphemos Dei, & ſuæ matris abſque magna pœnitentia, ad arbitrium ſeueri confeſſarij abſoluant.

Conc. Trid. *Conc. Late.*

Secunda opinio tenenda.

QVIBVS diligenter perpenſis, videtur concludendum, confeſſarium obligare poſſe pœnitentem, vt ſatisfactionem impoſitam acceptet & impleat: quæ concluſio videtur nunc tam certa, vt ſine temeritate negari non poſſit; nam ferè definit eam Concilium Tridentinum vbi ſuprà, adeò vt Magiſter Victoria exiſtimauerit eam eſſe de fide. Et probatur etiam ratione, nam vnuſquiſque tenetur parere iudici rectè iudicandi, ſed impoſitio pœnitentiæ eſt pars iuſtitiæ, ergo. Hanc concluſionẽ docuit Magiſter *in 4. diſt. 16. & 14. & ibi D. Tho. quaſt. 1. art. 3. quaſt. 3. Ric. art. 2. quaſt. 5. Palud. diſt. 20. quaſt. 2. & diſt. 17. quaſt. 2. & ibi Maior. quaſt 5. & diſt. 17. quaſt. 2. & ibi Du. quaſt. 1. Alenſis 4 part quaſt. 24. membr. 4 art. 5. Anton 3. part. tit. 18 cap. 19. §. 19 Ruardus artic. 3. pag. 273 Victoria in ſumma num. 40. Sotus diſtin. 20 quaſt. 2. artic. 2. Cano. relect. de pœnit. part. 5 in fine. Ledeſma. 1. part. 4. quaſt. 20. art. 3 & alij.*

Magiſter. Victoria. *Magiſter. D. Thom. Ricc. Palud. Maior Dur. Alenſ. Ant. Ruard. Victoria. Sotus. Cano. Ledeſma.*

ARTICVLVS VI.

AN *peccare cum ſpe veniæ aggrauet peccatum?* Reſpondeo quòd ex vna parte videtur dicendum affirmatiuè, quia aſſumere bullam ea intentione quod ſe abſolui faciat à caſu reſeruati peccati, quod molitur facere, ſit circunſtantia neceſſariò confitẽda propter grauem abuſum bullæ. Nihilominus ex alia parte reſpondemus cum Nauarro in manuali *cap. 6. num.* 4 quòd ſecundùm Caietanum talis circunſtantia non eſt aggrauans, ſed minuens, quia peius eſſet, ſi ſine ſpe, & propoſito pœnitendi peccatum fuiſſet aggreſſus. Et ad obiectionem in cõtrarium dicitur, quòd ibi licet propoſitum obtinendi abſolutionem à reſeruato peccato non aggrauet; tamen eſt abuſus priuilegij, quando ſumit bullam, vt occaſionem ad peccandum habeat; ideoque illam aſſumit, aliàs non peccaturus, vt peccet propter abuſum priuilegij, priuilegium bullæ ei in hoc non valet: ſecus ſi poſtquam bullam ſumpſit, cùm aliàs eſſet paratus peccare cũ confidentia obtinendi abſolutionem per illam, peccaret; tunc enim ei valet, quia peius eſſet (ſecundùm Caietanum, & Nauarrum) ſi ſine propoſito pœnitendi, & obtinendi abſolutionem peccaret.

Peccare cũ ſpe venia non aggrauat peccatũ.

Nauar. *Peccare cũ ſpe veniæ, nõ eſt circũſtantia aggrauãs, peccatum, ſed minuens.* *Aſſumere bullã pro occaſione peccandi eſt abuſus.* *Caiet.*

ARTICVLVS VII.

AN *liceat pœnitenti manifeſtare perſonam complicis in confeſſione?* Reſpondeo quòd hæc quæſtio pro vtraque parte habet ſuos fautores: pro parte enim affirmatiua habet fautores multos doctores antiquos vnde videtur inter illos fuiſſe communis: pro parte verò negatiua etiam ſuos defenſores habet: nempe Caietanum, Medin. & Nauarrum in ſumma *latè cap. 7. n. 2.* Canus, & Sotus mediant. Pro dilucidatione verò tantæ difficultatis dico plura.

Prima opinio. *Secunda opinio. Med. Nau.*

Primò, quando pænitens habet legitimũ alium confeſſorem, vel poteſt illum adire, vel poteſt cõfeſsio differri, nullatenus licèt circumſtantiam complicis in peccato, aliàs neceſſariò confitendam, reuelari confeſſario peruenturo ſtatim ad notitiam complicis, cum iactura eius exiſtimationis apud confeſſarium: quia ſolum in arcto neceſsitatis caſu, vbi aliter fieri non poteſt, venit intelligenda quæſtio.

Canus. Sotus.

Secundò dico, quòd reuelatio complicis in peccato, in confeſsione fieri poteſt, ſi aliter non poteſt pœnitens confiteri ſpeciem ſui peccati, quando talis reuelatio

Digitized by Google

creditur profutura, & non obfutura complici. Hæc aſſertio elicitur *ex Nau. vbi ſuprà, num.* 7. vbi ſubiungit de hoc rationem: quia, inquit, reuelatio criminis poteſt fieri profutura perſonæ, & non obfutura, ſi præceſſerit correctio, id eſt monitio, vel ſi nulla alia ſubſit ſpecies correctionis criminoſi: & patet, quia iſta iactura eſt parua, & aliunde compenſatur, dum ad eius profectum animæ detegitur, & perſonæ non obfuturæ, ſed perpetuò occultaturæ peccatum illud.

Nau.

TERTIO dico, quando ex tali reuelatione, complici nihil aliud incommodi ſequitur: quàm quòd apud ſe ſolùm confeſſarius non tantam opinionem bonam complicis concipiet, ſed tamen non obſit aliter confeſſarius complici; poterit illam explicare. Hæc aſſertio videtur eſſe Nauarri *vbi ſuprà ſcilicet cap. 7. num.* 4. 5. vbi etſi videatur illam negare verbis, in exemplis tamen à ſepoſitis videtur illam tenere cum Soto *in 4.* & cum Corduba *in tract. de caſibus conſcientiæ, quæſt. prima.* Probatur autem noſtra aſſertio, quia in hoc caſu talem circunſtantiam complicis prodere, apud confeſſarium non obfuturam. non eſt propriè infamare complicem, quia cùm infamia ſecundùm eius definitionem, ſit communis opinio ſiniſtra de aliquo diuulgata apud multos; hæc reuelatio, quæ vni tantùm fit, id eſt confeſſario celaturo non eſt propriè infamia: quòd ſi aliqualis iactura famę eſt, illa modica eſt & quam tenetur complex pati, propter commodum ſalutis animæ proximi: maximè quia cùm cõplex conſenſerit cooperãdo in peccatum ſuum, & alterius, vt in copula carnali ex culpa ſua ſe poſuit in tali ſtatu, vt (ſi conſors ſibi in culpa non poſſet eam aliter confiteri) cùm iactura illius eam explicaret, quia benè nouerat, iſtum conſortem ſibi in peccato, confitendo illam circunſtantiam ſpecificam, ſuæ conſcientiæ eſſe proſpecturum: & præterea confitens facit, quod debet, nempè confitendo integrè peccata ſua, abſque eo, quod intendat iacturam famæ complicis.

Nauar. *Soto.* *Corduba.*

QVARTO dico, quando ex reuelatione complicis in confeſſione, non tantum paruæ exiſtimationis iacturam patietur apud confeſſarium, ſed quod maius eſt, ex tali reuelatione aliquod notabile damnum probabiliter creditur, quòd imminet complici apud confeſſarium, vel quia confeſſarius reuelaturus eſſe creditur illam circunſtantiam extra confeſſionem, vel quòd vlciſcetur ſe de complice, vel contra eum in futurum malè loquetur in præiudicium famæ, & reputationis, vt purà, non dando eis ſuffragiũ, & votum in electionibus; vel ſi eſt ſuperior cõfeſſarius, timetur, quòd amouebit eũ de illo loco; vel priuabit eum aliquo officio; tunc neque in vita, neque in morte licitè poteſt pœnitens hanc circunſtantiam complicis in confeſſiõne prodere. Ratio eſt, quia infamare aliquem iniuſtè, & reuelare aliena peccata ea ignoranti, eſt peccatum lege diuina cautum, & lex præcipiens, vt confeſſio ſacramentalis ſit integra, eſt lex diuina poſitiua à Chriſto Domino noſtro inſtituta, vt in gloſſ. ſummæ de pœnit. diſt. quinta. Et regula generalis eſt, quòd quando duæ leges contrariæ in aliquo caſu concurrunt, in quo alterius obſeruatio eſt omittenda; tunc temporis illa, quæ maior eſt, minori debet anteferri, & hæc illi cedere, arg. in cap. Iulianus, & cap. ſi dominus. 11. quæſt. 3. & cap. ſicut. id tenet gloſ. verbo neceſſitate diſt. 1. de conſecra.

Hinc pœnitens nullo pacto debet nominare perſonam, cum qua peccauit, ſed neq; eam ſic deſcribere, vt confeſſarius poſſit in eius cognitionem deuenire, quoniam ſupradicta lex naturalis diuina hoc prohibet. Immò ſi confeſſarius præuidet, pœnitentem velle nominare perſonam delicti conſortem, debet ſtatim ei occurrere ipſumq́; admonere, ne illam nominet, ne ipſe confeſſarius pariter peccet, infamiæ peccato conſentiendo, vt ait noſter Seraphicus Doctor *in 4. diſt. 21. art. 1. quæſt. 3. & facit cap. notum 2. quæſt. 1 & cap. 1. de eff. deleg.* Vnde licet quam plurimi antiqui teneãt in 4. *diſt.* 16. quòd quando circunſtantia ne-

D. Bon. *Pœnitens non debet*

manifeſtare perſonam complicis in confeſsione Innoc. Hoſtienſ. Nauarr.

tia neceſſariò confitenda, non poteſt manifeſtari abſque reuelatione tertiæ perſonæ, quod tunc poteſt licitè illam reuelare, Oppoſita nihilominus ſententia eſt verior, quam tenet Innoc. *in cap. omnis vtr. ſex. de pœnit. & remiſſ. & Hoſtienſ. ibi, quos ſequitur Nauarr. in manuali c. 7. num 3 & in cap. ſacerdos num. 95. & 96. de pœnit. diſt. 6.* nempe quòd potius debet circumſtantiam tacere, quàm proximum diffamare, quando alterum de duobus fieri oportet. Exemplũ Nauarri eſt, de eo, qui commiſit inceſtum cum propria matre, vel filia, vel extitit mediator, vt ab alio committeretur; ſed quia pœnitens, vel mater, vel filia confeſſario ſunt noti, non poteſt cognationis gradum exprimere abſque mulieris infamia; in hoc caſu tenetur circunſtantiam tacere, & eam non infamare, Vide Nauarr. vbi ſuprà, ſed pondera numerum *6. 8. & 9.*

ARTICVLVS VIII.

AN *liceat confeſſario interrogare pœnitentem in confeſſione de complice;* Articulus iſte videtur, quòd pertineat ad ſectionem ſecundam, in qua de pertinentibus ad confeſſarium tractatur, nihilominus huc appoſuimus illum, propter coniunctionem, quam habet cum eo: bene verum eſt, quòd diuerſus eſt articulus iſte, ab articulo præcedenti; nã ibi fuit ſermo de pœnitente ex ſe propalante, vel propalare volente complicem; hic verò quærimus de confeſſario. An ſcilicet poſsit interrogare pœnitentem de complice.

Non debet confeſſarius interrogare de complice in confeſſione.

Reſpondetur igitur cum diſtinctione; nam confeſſarius vel eſt ſubditus, vel Prælatus: ſi ſubditus eſt, debet omnino abſtinere à tali interrogatione: nam ſi debet obuiare, & impedire, quando percipit, quod pœnitens vult explicare, & propalare cõplicem, vt dictum eſt in præcedenti articulo: multò magis debet abſtinere ipſe à tali interrogatione. Si verò & Prælatus, aliquibus viſum eſt, quòd poſsit interrogare de complice, ad hoc, vt remedium adhibeat, vel pœnitenti, vel complici; nihilominus & ipſe quoq; abſtinere debet, & remittat omnia iudicio Dei. Ratio eſt, quia vt plurimum iuuenes, & illi, qui apud nos (recenter profeſſi) nuncupantur, Superioribus confitentur: vnde licèt Prælatus interroget tanquam pater, & vt prodeſſe poſſit, nihilominus quælibet interrogatio circa hoc, iuuenibus à Superiore facta in confeſſione apud ipſos eſt, ad inſtar præcepti: vnde videtur, quòd Superior cogat ipſos: & ex hac coactione proueniunt multa mala, quæ melius eſt truncare, non interrogando de complice. Et prætereà, quia ipſi iuuenes poſſunt de hoc conqueri, & quia imperiti ſunt, & inexperti, putãt ſibi fuiſſe factũ præceptũ cũ illa tali ſimplici interrogatione de reuelatione cõplicis: vnde poſtea inſtãt apud Superiores maiores, quòd per vim Superior voluit ab eis ſcire complicem: & cùm Superior confeſſarius non poſſit reſpondere aliud, niſi, functus ſum officio meo: ſæpè talis punitur. Et denique, ſi peccatum commiſſum, aliter non manifeſtatur, niſi in confeſſione ſignum eſt, quòd Deus vult, vt illud permaneat, ſic occultatum; non ergo curare debet, & curioſus eſſe Superior confeſſarius ſcire de complice ſed adhortetur pœnitentem, & commoneat de obligatione, quam tenet, vt fugiat talem cõuerſationem, & alia huiuſmodi remedia adhibeat, abſque eo, quòd ſe exponat tantæ ruinæ.

ARTICVLVS IX.

AN *Religioſus incurrens in caſum reſeruatum in ſua Prouincia, pergens in aliam Prouinciam poſſit abſolui à præſentatione à Prouinciali huius Prouinciæ, ad quam venit?* Reſpondeo quòd ſufficit, vt pœnitens ſe præſentet Miniſtro Prouinciæ, in qua ſua confeſſus eſt peccata, ſecundùm conſtitutionem Eugenianam, & ius commune, cui ſtandum eſt. Eò magis, quia in omnibus Prouincijs modò ſunt ijdem caſus reſeruati, illi ſcilicet, qui poſiti ſunt in Decreto Clemen. 8. Prædicta verò intelliguntur de Fratribus

hoſpiti-

Digitized by Google

hoſpitibus ſubditis, nam ſi fuerint Prælati, poterunt ſeipſos intra Ordinem cuicunq; confeſſario, quem elegerint, ſed ſubijcere, & ab eo abſolui, cum eodem tamen debito ſe præſentandi, ſi reſeruata habeant.

confeſſarij deputati, etiam à reſeruatis abſoluant, cum onere ſe præſentandi, hinc poterunt etiam à reſeruatis abſoluere, dummodo accepterit obligationem ſe præſentandi.

ARTICVLVS X.

Sacerdotes ſunt in tri plici differentia.

AN *Religioſi itinerantes, dum ſunt in via poſſint ſimul ſe confiteri antequā ad locum, ſeu ad Monaſterium perueniant?* Reſpondeo quòd diſtinguendum eſt de ſacerdotibus, ſunt enim in triplici differentia: quidam ſunt, qui nunquam fuerunt admiſſi à Superiore ad audiendas confeſſiones: quidam, qui fuerunt admiſſi: ſed modò non ſunt deputati: quidam verò, qui de facto ſunt deputati.

Peccata ſunt in triplici differentia.

Et de peccatis etiam diſtinguendum eſt: nam vel ſunt venialia, vel mortalia ſimplicia, vel mortalia cū reſeruatione adiuncta: nunc verò reſpondeo plura. Primum ſi peccata ſunt venialia, quilibet ſacerdos poteſt ea abſoluere nam cùm iure diuino ea confiteri non teneamur, vnuſquiſque ſacerdos poteſt ea abſoluere, ſi à pœnitente eligatur. Si verò peccata ſunt mortalia, tunc ille ſacerdos, qui nunquam fuit admiſſus, nullo pacto poteſt ea abſoluere, quia non habet poteſtatem iuriſdictionis: ſi verò ille ſacerdos fuit aliquando admiſſus, vel etiam ſi eſt de facto deputatus; tunc multis videtur, quòd non poſſit ea abſoluere nihilominus praxis eſt in contrarium. & Prælati hoc ſciunt nec prohibent, ſed tolerant. Si verò ſacerdos eſt deputatus, & in conuentu audiebat iam confeſſiones; tunc talis poteſt audire confeſſionem huius, & abſoluere ſicut poterat in conuentu. Sic habet Sotus *in 4. diſt. 18. quæſt. 4. & 3.* cuius verba ſunt iſta, Religioſus, qui facultatem habet ſui Prælati, audiendi Religioſorum confeſſiones, quemcunque ſubditum ſui conuentus poteſt vbicunque terrarum abſoluere, perinde ac Prior ipſe, præterquā à caſibus reſeruatis. Et ego addo, quòd quia in noſtra Religione ſtatutum eſt, vt

ARTICVLVS XI.

Promittens ſe præſentaturum id non facit ſemper tenetur.

AN *Pœnitens qui promiſit ſe repræſentaturum, poſtea habita opportunitate Prouincialis aut Generalis, non ſe repræſentans, peccet? & an teneatur denuo ſe præſentare?* Reſpondeo quòd tenetur ſtatim ſe præſentare dummodo fiat ſine ſuæ infamiæ ſuſpicione: in hoc conueniunt omnes. Sed quantum ad aliam partem quæſiti, dicunt aliqui, quòd tunc non ſe repræſentans, habita opportunitate, peccat benè mortaliter, ſed quòd non tenetur amplius ſe præſentare: & prætendunt elicere hoc ex verbis Nauarri, qui in Manuali *c. 26. n. 22.* ſic ait, Si Superior abſens inferiori facultatē dederit, vt à caſibus ſibi reſeruatis abſoluat ſub eo modo, vt iterum illi confiteatur, quando præſens fuerit, confeſſarius tenetur illum modum pœnitenti declarare, & ſi eum non acceptauerit, nō debet audire, ſi ante confeſſionem id ſciuit: ſi tamen conſenſerit abſolutioni, adeò valet abſolutio, quòd quamuis poſtea pœnitens Superiori non confiteatur, valere illa non deſinat, peccatum tamen mortale nouum cōmittet. *Hæc Nauarrus.*

Nauar.

Ex quibus verbis eliciunt aliqui, quòd commiſſo nouo peccato, ad nihil aliud poſtea teneatur, qui ſe nō præſentant. Sed profectò hallucinantur: nam præſentatio eſt veluti debitum contractum, quòd quouſq; non ſoluitur, ſemper remanet obligatio illud ſoluendi. Eſt etiam veluti obligatio, quā quis habet de voto obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, in quibus ſi caſus aduenerit, quòd quis tranſgrediatur aliquod votum mortaliter, licèt poſtea confiteatur de peccato illo, & de tranſgreſſione facta mortaliter, remanet tamen obligatio adhuc ſeruandi votum promiſſum, quia iam eſt debitum contractum.

Quod

Digitized by Google

Nauar. Quòd diſertis verbis docet idem Nauarrus, *in tom. 1. concil. de voto & voti red. concil. 34.* vbi ſic concludit: Abſolutio fractionis voti, differt, ab abſolutione voti, ita quòd votum perpetuum ſemper obligat, licèt vouens à peccato fractionis voti abſoluatur, vt ait L. Anthoninus vnde quando quis non adimplet promiſſionem factā de ſe præſentando, frangit quidem debitum illud, non tamen exoneratur à debito ſemel contracto. Hæc Nauarrus.

Sotus. Clarius id habet Sotus *diſt. 18 quæſt. 2. art. 5.* in his verbis: Tunc inferior abſoluit quidem directè à peccatis non reſeruatis, conſecutiuè tamen à reſeruatis: dummodo pœnitēs firmū habeat propoſitū recurrēdi ad Superiorem: nam dum eſt in mora recurrendi, puta, habita opportunitate abſolutionem non procurans, ſemper manet in culpa. *Sic Sotus*: in quibus verbis notanda ſunt illa vltima (ſemper manet in culpa) nam non tollitur obligatio, quouſque ſe non præſentat, licèt frangat pluries talem obligationem.

Quod optimè etiam perpendit noſter Pater Politius *ſuper c. 7. Regulæ, num. 31. dicens*, quòd hæc præſentatio eſt; ex ſacramentali confeſſione dependens, & pars quædam eius, ad ſatisfactionem pertinens: ſolutio ſcilicet debiti, quo ſe pœnitens ligauit, vt à reſeruatis abſolueretur. Et ibidem *num 33.* ait, Nouum peccatum committit, qui promiſit ſe repræſentare, & non ſe repræſentauit, & in eodem ſemper eſt, dum ſcilicet, quod promiſit, implere non vult. Sicut qui confitendo, aliquorum oblitus peccatorum, ea cùm memoriæ occurrerint, licèt fuerit abſolutus, ſemper confiteri tenetur: & nouo peccato ligabitur, ſi ea confiteri noluerit, eoque erit aſtrictus, donec oblita confiteatur. Quod ex Soto nos ſupra annotauimus *num 30.* toties pœnitentem peccare mortaliter, quoties habita oportunitate, Superiori denuò non confitetur reſeruata, quæ cum hac ligatura fuerunt ab inferiori abſoluta, & à pœnitente accepta. Hucuſque Politius.

Idem cenſeo de confeſſarijs deputatis, qui rationabili cauſſa ducti, ſuſcipiunt ſuper ſe obligationem, & onus ſe præſentandi; ſcilicet quòd debent id facere, quàm plurimùm ſe illis offert copia Superioris: niſi ratione efficaci ducti iudicauerint aliud expedire pœnitenti: nam poteſt dari caſus, in quo ſi tunc confeſſarius ſe præſentat, Superior veniet in cognitionem pœnitentis, & propterea melius eſt, vt differatur præſentatio in opportuniorem occaſionem. Sed ordinariè loquendo, tenetur ſe ſtatim præſentare, ſi habeat copiam Superioris, quia habet idem onus, ac pœnitens, dum ſuper ſe illud ſuſcipit.

ARTICVLVS XII.

AN *liceat Regularibus indifferenter ſe confiteri extra ſuum Ordinem*? Reſpondeo quòd exceptis Pœnitentiarijs Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ, qui habent plenariam poteſtatem audiendi confeſſionem omnium ad ſe recurrentium, etiam Religioſorum cuiuſcunq; Ordinis de reliquis tam ſacerdotibus ſæcularibus, quàm regularibus cuiuſcunq; Ordinis hoc certum eſt, Regulares confiteri non poſſe: cum enim Religioſi ſui iuris nō ſint, non habent ad id facultatem, cum non ſolum non faueat illi licentia Prælatorum ſuorum; imò è contra Prælati ſemper reclament, & contradicant; vnde ſtante tali prohibitione, nullus regularium poterit extra ordinem confiteri, eritq; nulla confeſſio, & abſolutio attentata.

Non liceat Regularibus ſe confiteri indifferenter extra ſuum ordinem.

Pœnitentiarij Papæ ſuper omnes fideles etiā Regulares poteſtatem habent in foro conſcientiæ.

Hæc autem Superioris prohibitio ſemper extitit in Ordine, ſatiſque ex vſu, & antiqua conſuetudine comprobatur, quæ etiam vim legis in hoc habet. Et de hoc inſuper habetur ſtatutum Clem. 4. quo inhibetur vniuerſis Eccleſiarum Prælatis, & quibuſcunque alijs, ne confeſſiones Fratrū Minorum præſumant, eorum Prælatis inuitis, audire: vt habetur in Compendio Priuilegiorum *titulo confeſſio: num. 1.* & Bonifacius octauus ſic habet: Inhibemus vniuerſis Fratribus veſtri Ordinis ne

Compend. Priuileg.

Digitized by Google

aliquis eorum, niſi in neceſsitatis articulo, aliis, quam Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumant, vel alijs ſacerdotibus eiuſdem Ordinis, ſecundum Regulæ, & ipſius Ordinis ſtatuta. Hæc ibi.

Hugo. & Piſanus. Hoc autem adeò verùm eſſe putat Hugo, & Piſanus *ſuper Regul. cap. 7.* vt aſſerant, etiam ex vi Regulæ prohibitum eſſe Miniſtris; poſſe facere facultatem Fratribus, vt extra ordinem valeant confiteri de caſibus ipſis miniſtris reſeruatis: etenim Regula peccantes Fratres, non ad alios, quàm ad Miniſtros Ordinis mittit: & ipſis Ordinis Miniſtris, qui curam animarum Fratrum ſuorum habent, modum præſcribit, vt in caſibus ſibi reſeruatis, non aſsignent extraneos ipſis Fratribus confeſſarios ſæculares, ſcilicet presbyteros, vel alios Religioſos, ſed tantum huius Ordinis ſacerdotes, ait enim Regula, IPSI VERÒ MINISTRI, ſi presbyteri non ſint, per alios ſacerdotes Ordinis pœnitentiam iniungi faciant. In mortis autem articulo, poterunt Fratres deficientibus ſacerdotibus Ordinis noſtri, etiam abſque licentia Prælatorum, alijs ſacerdotibus confiteri, & abſolui ſine obligatione, & debito reconfitendi reſeruata peccata Miniſtris, vt eſt communis regula Doctorum in 4. diſt. 17. & de hoc latè poteſt videri Nauarrus *in cap. 1. de pœnit diſtin. 6. num. 73.* cum quo concordat Corduba ſuper Regula *in cap. 7. quæſt. 2.* *Nauar. Corduba.*

SOLVM PRAEDICATORES noſtri Ordinis, & etiam alij Fratres, quando ſunt extra Monaſterium, & non poſſunt habere copiam ſacerdotis Ordinis noſtri, quia ſcilicet, non habent ſocium ſacerdotem, & confeſſarium poſſunt confiteri peccata ſua alteri ſacerdoti alterius Ordinis, vel etiam presbitero ſæculari: dummodo fiat ſine fraude, & dicantur ſub Prælato denuò reſeruata. Sic ex conceſſione Leonis X. habetur in Compendio Priuilegiorum, *titulo Abſolutio ordinaria. §. 19.* Circa quam conceſsionem animaduerto, quòd quia ex Cōcilio Tridentino in articulo mortis nulla eſt reſeruatio caſuum; hinc in tali caſu dicimus, quòd ſi ægrotus conualeſcat, non tenetur amplius an reconfitendum peccata reſeruata, niſi habeant annexam excommunicationem, & tunc ſolum ſufficit recurrere pro cenſura, vt ſuprà pluries dictum eſt: at extra talem articulum, ſeruanda eſt forma conceſſionis. *Leo X. compend. Priui. Conc. Trid.*

Politius. Deinde pondero, quòd Pater Politius ſuper Reg. *cap. 7. num. 44.* conatur infringere talem conceſſionem Leonis X. ac ſi eſſet contra Regulam, & nos Capuccini per noſtra ſtatuta renunciauimus omnibus priuilegijs, relaxantibus Regulam, vnum de quibus eſt hoc præſens, de quo agimus. Oppoſitum nihilominus verum, nempè quòd talis conceſsio non ſolùm non eſt contra Regulam, imò & iuxta Regulam, nam prouidet Fratribus, copiam ſacerdotis quandò ex noſtro Ordine illi non poſſunt haberi, quomodo munda conſcientia ad altare accedere valeant. Id quod ipſe Pater Politius poſtea animaduertens dicit infra, *num. 46.* his verbis: Sed eſto, inquit, quod non ſit præceptum Regulæ, negari tamen non poteſt, ſecundùm morem Regulæ eſſe, vt extra Ordinem Fratres nullatenus confiteantur, niſi in neceſsitatis articulo, Et in num. 47. declarans neceſsitatis articulum, ait, Neque hic neceſſitatis articulus ſumendus eſt tantum pro articulo, ſeu periculo mortis, ſed pro quacunque alia neceſsitate, ad id iuſtè cogente, quæ eſſe poterit, ſi neceſſariò ad euitandum manifeſtum ſcandalum debeat ſacerdos celebrare, & confeſſarium noſtri Ordinis, cui confiteatur, non habeat; vel ſi in terris infidelium reperiatur, vbi noſtri Ordinis ſacerdos non ſit; in tali enim neceſſitate poſſunt miniſtri diſpenſare, & tacitè intelligitur diſpenſatum, & facta facultas, quia nec Regulæ menti aduerſatur, in caſu neceſſitatis diſpenſare. *Et in num.* 48. ſubdit. Prædicta tamen ſemper intelligas pro culpis, ſeu abſoluendis peccatis, non de cenſuris; nam de his, nec ex Regula, nec ex aliqua Papali conſtitutione videtur prohibitum Miniſtris, poſſe committere alicui extra Ordinem poteſtatem abſoluendi, vel diſpenſandi, vt iudicauerint expedire: vnde vbi *Refutatur Politius.*

Digitized by Google

de vbi expediens fuerit, poterunt extra Ordinem prædictam facultatem abſoluendi à cenſuris committere. Sic Politius, & annotauit etiam Corduba vbi ſuprà *in quæſt. 3. puncto primo.* Vide etiam quæ poſita ſunt ſuprà *in art. 17. primæ ſectionis* in decreto Clem. 8. caueant tamen Superiores, ne ſint faciles in concedenda tali facultate: niſi in maxima neceſsitate.

Politius Corduba.

ARTICVLVS XIII.

AN *virtute Indulgentiarum Cruciatæ, vel Iubilæi pleniſſimi, vel indulgentiæ ad inſtar Iubilæi, in quibus datur facultas, vt quis poſſit ſibi eligere confeſſarium ſecularem, ſeu regularem, qui eos abſoluat omnibus caſibus, &c. poſſint (inquam) Fratres extra ſuum Ordinem confiteri?* Reſpondeo cum diſtinctione.

Virtute cruciatæ nõ poſſunt Regulares abſolui à reſeruatis.

PRIMO, de facultate Bullæ Cruciatæ, iam dictum eſt ſuprà *in artic. 17 primæ ſectionis,* quòd non, nam de mente duorum ſummorum Pontificum ſcilicet, Clem. 8. & Pij Quinti, & de mente aliorum, Regularis non poteſt vti Bulla Cruciatæ quò ad particulare de confeſſione, & abſolutione. Scio Rodriquez tenere oppoſitum *in tom. 1. regul. qq. quæſt. 21. art. 10.* ſcilicèt, quòd Fratres Mendicantes poſſunt accipere Bullam Cruciatæ, cum licentia tamen Superiorum: & quòd Prælati Regulares talem licentiam, pro re tam ſancta facilè dare debent: Et addit quòd Fratres Minores, quibus ex Regula eſt prohibitum recurrere ad pecuniam, abſque præſente, vel imminente neceſsitate, poſſunt illam pecuniam cũ licentia Prælatorum procurare, pro huius Bullæ receptione, ſeruatis tamen reliquis modificationibus Summorum Pontificum iuxta eorum profeſsionem. Et ſubdit, licèt Collect. verbo Cruciata. §. *Quinto in Comp. Priuileg.* dicat, quòd hæc bullæ acceptio non ſit cauſſa ita neceſſaria, vt poſſit perinde ad pecuniam recurri, cùm totum tùm quod in ea conceditur, in noſtris Priuilegiis habeatur: attamen Corduba in expoſitione noſtræ Regulæ, *cap. 4. quæſt. 7.* tenet contrarium, dicens, quòd imò iſta ſit ſufficiens neceſſitas, vt Prælati poſſint dare licentiam talem, cum ſit negotium tantæ pietatis. Quibus addo (ait Rodriquez) quòd licèt poſſiat, per virtutem Priuilegiorum ſuas animas liberare, ſanctum tamen eſt, pluribus aliis vijs id attentare. Hæc ille.

Rodriquez tenet quòd poſſunt.

Nihilominus ſententia Collectoris eſt verior, & omninò amplectenda: non enim licèt pro talis Bullæ acceptione recurrere ad pecuniam, cùm non ſit neceſſaria: nam quantum ad indulgentias, iam nobis multis aliis vijs conceduntur, & quantum ad abſolutionem à caſibus reſeruatis, etiam remedia plura ſunt dicta. Poteſt benè opinio Rodriquez & Cordubæ ſaluari in cæteris Mendicantibus, qui habent pecuniam, etiam in particulari, de quorum numero, ſi erant Rodriquez, & Corduba, vel etiam habebant ad id ſocios; poterant etiam ad hoc pecunias dare. At nos Capuccini, qui per miſericordiam Dei obſeruamus Regulam iuxta textum, nullo pacto poſſumus recurrere ad pecuniam, pro receptione talis Bullæ, eò magis, quia id prohibitum eſt à duobus Summis Pontificibus, vt viſum eſt. Et fortaſſe ſi Rodriquez, & Corduba vidiſſent Bullam Clem. 8. circa hoc, de qua ſuprà, non tenuiſſent vterique talem opinionem. Hæc de Bulla Cruciatæ.

Capuccini obſeruant Regulam iuxta literã.

SECVNDO de facultatibus, quæ dantur tempore Iubilæi pleniſſimi, pro tota Eccleſia, & pro omnibus fidelibus; dicimus, quòd quando in eis ſpecificè datur facultas, vt Regulares poſſint ſibi eligere confeſſarium extra Ordinem, nedum intra: qui poſſit eos abſoluere, ab omnibus caſibus, ſicut Sãctiſsimus Dominus noſter Paulus Papa Quintus, qui hodie viuit, & fœlix regnat in Petri Sede, in duobus Iubilæi generalibus promulgatis, huc uſque, indulſit: quod etiam fecerat ante Clem. 8. & tunc nulli dubium, quin Frater poſſit confiteri extra ordinem, & eligere ſibi confeſſarium iuxta tenorem Bullæ, Sciendum eſt tamen circa hoc, quod

Virtute verò Iubilæi pleniſſimi quando id conceditur, poſſunt regulares confiteri extra Ordinem.

Digitized by Google

dubitatum fuit coram illuſtriſſimis, ſupra Côcilium Tridentinû, An tempore Iubilæi ſuprà dicti, conceſſi cum facultate, vt pœnitentes poſſint ſibi eligere confeſſarium quemcunque, ſiue regularem, ſiue ſæcularem, à quo poſſint abſolui, &c. An ſcilicet poſſint Religioſi, virtute dictarum literarum Apoſtolicarum Iubilæi confiteri peccata ſua ſacerdotibus ſæcularibus approbatis ab Epiſcopo loci; & ab eis abſolui; cum ipſi regulares non ſint ſubiecti Ordinario, ſed exempti? Et die 15. Decembr. 1580. *Congregatio Concilij pro maiori parte ſenſit pro negatiua: dixit tamen dubium referendum eſſe Sanctiſſimo domino. Qui poſtea die 19. Decemb. 1581. in Conſiſtorio reſpondit, tempore Iubilæi poſſe omnes Regulares confiteri peccata ſua ſacerdotibus, etiam ſæcularibus approbatis ab Ordinario, ad audiendas confeſſiones nam in Bulla non fit mentio, niſi de Ordinario eorum, qui audiunt confeſſiones, non autem de Ordinario pœnitentium.*

Congreg. Concil.

Declaratur, quid importet verbum illud (per modū iubilæi)

TERTIO de facultatibus aliarum Indulgentiarum, in quibus additur (per modum Iubilæi) ſciendum, quòd circa tales Indulgentias, quidam putant per talem particulam, concedi facultatem abſoluendi ab omnibus cenſuris, & caſibus: quòd indicat Graffius. *in lib. 4 caſuum conſcientia. cap. 15. num. 29.* nam, inquit, illa particula (per modum Iubilæi) aliquid addit ſuprà Indulgentiam: ipſe autem putat, Iubilæum, præter Indulgentiam continere poteſtatem commutandi vota, & abſoluendi à cenſuris, & caſibus reſeruatis: & ideò cûm Indulgentia per modum Iubilæi conceditur, facultatem abſoluendi à cenſuris concedi ſentire videtur. Rodriquez *in ſua ſumma tom. 1. cap 18. num. 2.* ait in Iubilæo vltra Indulgentiam plenariam concedit etiam Summus Pontifex, quòd poſſint abſolui fideles ſacramentaliter, ab omnibus peccatis reſeruatis, etiam Sedi Apoſtolicæ, & à cenſuris in Bulla cœnæ Domini, niſi ab hæreſi, quia hic caſus eſt commiſſus in foro interiori, & exteriori Dominis Inquiſitoribus. Fauet huic poſitioni, quòd Bulla indictionis Iubilæi, nihil aliud dicit, niſi quòd concedit Indulgentiam plenariam in forma Iubilæi: ſic in Bulla Anni ſancti tempore Clem. 8. quam vidi, & nihilominus fideles omnes abſoluti fuerunt ab omnibus caſibus, & cenſuris, &c.

Prima opinio. Graffi. & Rodriquez.

Suarez nihilominus *in tom. 5. diſput. 7. ſect. 5 num. 9.* ait, id non eſſe veriſimile, quia explicatio illius vocis, Iubilæi, & quæ totam illam poteſtatem includat nullo iure, aut auctoritate oſtenditur. Vnde licet cûm Iubilæo ſæpe ſoleat illa poteſtas, vel facultas concedi; tamen Iubilæus propriè eam non ſignificat: ſumpta eſt enim illa vox ex ſcriptura, in qua Iubilæus annum remiſſionis ſignificabat: & inde translata eſt, ad ſignificandam plenam remiſſionem, quæ per Indulgentiam conceditur. Deinde illa poteſtas commutandi vota, vel abſoluendi à cenſuris, non eſt definita, & certa, ſed interdum ampla eſt, & interdum magis reſtricta: ergo in abſoluta voce Iubilæi, non poteſt intelligi aliqua poteſtas huiuſmodi.

Secunda opinio. Suar.

Sed quanta erit non ampliſſima, quia hæc non ſemper, ſed rarò conceditur: neq; cum certa aliqua reſtrictione, quia hæc nulla eſt definita, ſed arbitraria ad voluntatem concedentis. Non eſt ergo veriſimile, tam grauem poteſtatem, tam confusè concedi: & ideo quoties conceditur, ſpeciatim exprimitur, etiam ſi Iubilæus concedatur vt ex vſu conſtat. Quando ergo Indulgentia conceditur per modum Iubilæi, nihil aliud ſignificatur, niſi concedi Indulgentiam plenariam, qualis concedi ſolet in Iubilæis: quòd ſi ſimul dicatur, concedi Indulgentiam plenariam ad inſtar Iubilæi, eſt repetitio quædam ad maiorem explicationem, & commendationem Indulgentiæ, non verò eſt noua conceſſio: hucuſque Suarez.

In hac ſententia Suarez, tota vis fit in voce Iubilæi, & nihilominus praxis eſt in côtrarium quo ad vnum, nempè quòd ſemper in omnibus Iubilæis conceduntur caſus: ergo ſaltê quo ad hoc erit ſemper vniformis, & ſic licèt probabilem exiſtimem opinio-

Probabilis eſt ſententia Suarez, ſed probabilior ſententia. Graffii, & Rodriquez.

Digitized by Google

Abſolutus tepore Iubilæi licèt non cõſequatur Indulgẽtiã, quia non facit id quod præcipit Bulla remanet tamen abſolutus. Suar.

opinionem Suarez, probabiliorem tamen cenſeo opinionem Graff j,& Rodriquez.

VNVM hic animaduerto, pro tempore Iubilæi ampliſsimi: poteſt enim dari caſus tunc, vt aliquis abſoluatur antequam finiat reliqua opera neceſſaria ad conſequendum Iubilæum, & nihilominus obliuiſcitur al cuius caſus, qui habet vel reſeruationem, vel excommunicationem,& deinde non facit reliqua opera ad conſequẽdum Iubilæum, vnde nec conſequenter recipit Indulgentiam; dubitatur ergo circa hoc, quòd dicendum? Reſpondeo cum Suarez *tom.4. diſput.31. ſect.4. aſſert.2. ſub num.* 23. quòd ſi ille per confeſsionem,& abſolutionem conſecutus eſt abſolutionem plenam à reſeruatis, confeſsis, & à cenſuris, conſequenter videtur obtinuiſſe liberationem, à reſeruatione oblitorum, quia iam vſus eſt priuilegio ſibi conceſſo: ergò licèt poſteà non lucretur indulgentiam non incidit propter hoc in reſeruationem. *Sic Suar.* Deinde, qui ſemel confitetur legitimè peccata ſua,& abſoluitur, non tenetur illa vmquam reconfiteri, nec iure naturali, nec diuino, nec Canonico communi; imo nulla lege humana poteſt conſtitui, vt quis abſque conſenſu ſuo obligetur ad confitendum bis idem peccatũ, vt poſt D. Thom. *in quodlib.1. art 12 & poſt alios in 4. diſt. 17. Nauarrus do. et in cap. Fratres num.3 de pœnit. & in Man. cap 9. num.* 1. At is, de quo quæritur legitimè fuit ſemel confeſſus peccata reſeruata, & legitimè abſolutus ergo non tenetur iterum ea confiteri. Et poſtremò, quia ſi præfatus pœnitens feciſſet omnia ad Iubilæum lucrandum requiſita, vel obiret mortem ante diẽ dominicũ cum iudicaretur abſolutus, etiam quò ad reſeruata,& non per aliam abſolutionem; ergo illa abſolutio fuit valida etiam quò ad reſeruata. Si dicas, quòd nõ lucratur indulgentiam, concedo, nam quia non facit omnia, quæ iubet diploma: propterea non lucrarur eã: at quando confitetur peccata ſua, abſq; vlla cõditione abſoluitur, ergo. Nec propter hoc datur occaſio delinquẽdi, & fraudandi fructum Iubilæi illis, qui nollent aliud, quàm abſolutionem à reſeruatis, quia nos loquimur de illo, qui verè contritus,& cum propoſito firmo lucrandi Iubilæum,& faciendi omnia ad id requiſita legitimè confitetur: & qui tali fraude vteretur, non eſſet legitimè confeſſus, nec abſolutus à reſeruatis, neque à non reſeruatis, quia confeſſio ſua non eſſet integra, eo quòd peccatum illud fraudandi, admiſſum tacet.

ARTICVLVS XIV.

Nouitij non tenentur ſe præſentare pro caſibus reſeruatis. Cordub. affirma.

AN *Nouitij tenentur ſe præſentare pro caſibus reſeruatis*? Reſpondeo quòd Corduba *lib.1. qq. quæſt.* 30. diſputat hanc quæſtionem ad vtramque partem; ſed ipſe poſteà inclinat ad partem affirmatiuam, quia licèt illi in rigore non ſint Religioſi: nihilominus quantùm ad hoc ſunt aſtricti ſub iuriſdictione Prælatorum illius Religionis in qua viuunt. Quod poteſt probari à ſimili: nam ſæcularis mutans Diœceſim, vbi eſt aliquis caſus Epiſcopo reſeruatus, qui in priori Diœceſi non erat, tenetur ad illum, quia tenetur viuere ſecundùm regionem, in qua reperitur, vt communiter affirmant omnes Caroniſtæ. Ita pariter Nouitij tenentur viuere ſecundùm iura,& ſtatuta illius Religionis, in qua reperiuntur:& ſic videtur, quòd tenentur ſe præſentare Prouinciali, ſicut faciunt profeſſi, quando aliquod tale peccatum reſeruatum committunt.

Oppoſita ſententia eſt verior.

Nihilominus ſententia oppoſita eſt verior, & omninò tenenda; nempè quòd non teneantur, cuius ratio firma eſt, quia ſi non tenentur ad præcepta Regulæ, cùm non ſint profeſſi, à fortiori, neq; tenentur ad hoc, quod tantummodò habet vim præcepti. Et confirmatur, quia ſicut Nouitius non poteſt puniri tanquam proprietarius, cùm nondum promiſerit votum paupertatis, & per conſequens, non peccat circa talem materiam, vnde nec mittendus eſſet ad Superiorem:& pariter ſi dimitteret habitum cum animo illum amplius

Digitized by Google

non reaſſumendi, ſi poſtea reuertitur, non poteſt puniri vt apoſtata, quia nondum fuit profeſſus, & per conſequens non eſſet mittendus ad Superiorem: ergo neque pro cæteris caſibus reſeruatis, cùm æqua ſit ratio omnium caſuum reſeruatorum.

Nec valet dicere, quòd non eſt ſimile, v. g. de lapſu carnis, cùm ex ſua natura ſit peccatum mortale, quòd non eſt dicendum neque de proprietate, neque de apoſtaſia, ad quæ non tenentur niſi profeſſi; hoc, inquam non obſtat; nam concedo quòd lapſus carnis ſit peccatum mortale, & coràm Deo ſit culpa grauiſſima, & pro qua delinquens debet pœnitere, quia etiam antequàm ingrederetur Religionem tenebatur ad ſe abſtinendum à tali peccato: at dum eſt nouitius, non tenetur ad præcepta Regulæ, neq; Religionis, in quorum numero eſt, vt ſe præſentet Frater Miniſtris, pro caſibus reſeruatis. Præterea, licèt in materia fauorabili nomine Fratrum veniant etiam Nouitij, cum fauores ſint ampliandi. *capit. religiosè, de cleric. in 6.* at in materia odioſa nullo pacto tales veniunt. Talis autem eſt materia, de qua agimus, eſt enim odioſa. & ideo non comprehendit illos. Hanc opinionem, quæ vera eſt, tenet etiam Emanuel Sa, in ſuis Aphor. *tit. caſus*, vbi ait diſertis verbis, caſus reſeruati non habent locum in Nouitijs antequam per vota admittantur ad profeſſionem, vt neq; præceptorum obligatio. Idem etiam tenet *Rodriq. to. 1. qq reg. q. 21. artic.* 11.

Rodriq.

Verum eſt tamen, quòd ego non probo id, quod habet idem Rodriquez, ſcilicet, quòd Nouitij non tenentur ad culpam, ſed ad pœnam ſcilicet expulſionis à Religione, & ſic poſſint Prælati expellere à Religione Nouitium, quem cognouerunt incontinentem, furem, proprietarium, & ſubreptitiè eligentem confeſſarium, præter nominatum ad confeſſiones Nouitiorum audiendas. Hoc inquam, ſimpliciter non probo; nam ſi peccatum eſt omninò occultum, & ſecretum, quando capiuntur vota, communiter acceptatur, & omnes alij, qui peccatum illud non nouerunt, dant ei ſuffragia; Prælatus tenetur eum recipere ad confeſſionem, nec poteſt ſocijs votantibus inſinuare quicquam de ſcitis in confeſſione, & ad ſummum, ſolùm poterit ei negare ſuffragium. Si verò peccatum eſt notorium: tunc habet locum id quod dicit Rodriquez, debet enim ſtatim expelli.

Confutatur Rodriquez.

Neque etiam probo id quod dicit Geminianus *in cap. non ſolum. de regul. in 6.* quem ſequitur Roſella, *verbo Nouitius. §. 12.* & Syluester. *Religio quinto quæſt. 7.* nempè quòd Nouitius delinquens tali delicto, quòd profeſſus mereretur carcerem perpetuum: pariter & ipſe Nouitius carceri perpetuo debeat mancipari; nam cùm non ſit profeſſus, non tenetur talem pœnam acceptare. Et præterea ſi adhuc Nouitius tale dictum commiſit tanta pœna dignum; quis, niſi parum zelans erga ſuam Religionem; dabit ei, ſuffragium, vt profeſſionem emittat? Eijciatur ergo ſtatim, ne morbida putà pecus totum corrumpat ouile. Niſi quis velit: vt ego pro talibus, & ſimilibus optimum, ſecurum, ac perpetuum carcerem eligerem; & tunc ſtatim aſſignabo totum mundum, in quo tales permaneant donec eos mors præoccupet.

Confutatur Geminianus. Roſella.

Ponderanda ſolutio.

PRO cæteris verò Nouitijs, qui remanent in Religione, conſulerem Prælatis ipſorum, vt aliquando darent eis facultatem mutandi confeſſarium, vt puriori conſcientia ad ſacramentum accedant. Quòd faciillimè facere poterunt, ſi tempore alicuius feſti, vel in alijs diebus ad communionem deputatis, conſultò ipſi Prælati; & Superiores domus, ſeu Magiſtri Nouitiorum eant in aliud Monaſterium. Hoc enim maximè conduceret, non ſolù pro reſeruatis occultis, ſi quod haberent, verùm & pro alijs culpis: Nam ſi Monialibus datur confeſſarius extraordinarius, ex Concilio Tridentino ter, aut pluries in anno, bonum etiam eſſet, vt Nouitij tali facultate gauderent: melius enim eſſet illis hoc concedere, quàm quòd ſæpè faciant confeſſiones inualidas, & non integras, propter timorem, quem habent de ſuo Superiore: putant

Nouitijs aliquando debent concedi confeſſarij extraordinarij.

tant enim, quòd tempore profeſſionis ſit eis ſuffragium negaturus.

ARTICVLVS XV.

AN *Religioſi iuuenes teneantur confiteri Superiori, an verò gaudeant & ipſi facultate ſibi data à Decreto Clem.* 8 *ſcilicet, vt ſit in eorum libertate id facere, vel non?* Reſpondeo quòd iuuenes debent ſeruare ſtatuta, & Superiori confiteri, ex hoc enim magis conſeruantur in diſciplina regulari. Benè verum eſt, quòd pro ipſis eſſet adhibendum remedium illud, quod pro Nouitijs eſt poſitum in articulo præcedenti, ſcilicet, vt Superiores domus aliquando vel diſcedant à Monaſterio, vel in aliquibus feſtis dent eis facultatem alteri confitendi.

Si quis modò quærat, quandiu duret hæc obligatio iuuenum? Reſpondeo quòd de hoc ſermonem habui cum admodum Reuerendo Patre Hieronymo à caſtro Ferectorum, tunc Generali digniſſimo (qui inter paucos annos per duas vices fuit elect⁹ in Procuratorem Generalem, & per aliàs duas vices fuit electus in Generalem totius noſtræ Religionis) cum tali ergo Patre de hoc ſermonem habui, & reſpondit mihi ſe habuiſſe ab Illuſt. Cardinali Monopoli (qui antea fuerat ex noſtra religione ad Cardinalatum aſſumptus à Papa Clemente octauo) de mente Summi Pontificis, quòd intelligitur, dum ipſi iuuenes ſunt in loco Nouitiatus, vel dum manent in ſeminarijs ad proficiendum in diſciplina regulari, quo tempore expleto, gaudent facultate cæterorum Fratrum.

ARTICVLVS XVI.

AN *Religioſi ſubditi poſtquàm elegerunt ſibi confeſſarium vnum ex deputatis, poſſint ad libitum mutare confeſſarium, nunc eundo ad vnum, nunc ad alium, abſque licentia Superiorum?* Reſpondeo quòd ex noſtris Conſtitutionibus talem facultatem non habent, ſed opus eſt, vt licentiam obtineant, quoties volunt facere talem mutationem. Et rectè quidem: nam ſecundùm ius commune nullus ſacerdos neque ſæcularis, neque regularis poteſt audire confeſſiones Fratrum, niſi à Prælatis ipſorum Fratrum habeant iuriſdictionem: ſicut nemo poteſt audire confeſſiones fidelium alicuius Epiſcopatus, niſi ab Epiſcopo, aut à Papa iuriſdictionem actualem ſuper ipſos fideles habeat, prout cum multis reſoluit Nauarrus in Manuali *cap.4.num.1.*

Hîc etiam notandum, quòd Religioſi itinerantes non poſſunt confiteri alijs Religioſis ſui Ordinis, niſi à ſuis Prælatis licentiam habuerint, ad audiendas confeſſiones Fratrum: nam licet ante Concilium ſacerdotes ſeculares poterant ſibi eligere confeſſarium quemlibet ſacerdotem ſimplicem; tamen etiam ante Concilium ſacerdotes Regulares minimè id poterant, ſed tantùm Religioſum à ſuis Prælatis approbatum.

Et hæc conſuetudo in Religionibus benè Ordinatis ſemper viguit, à qua non eſt recedẽdum; vnde Gregorius 13. *(vt habetur in Comp. priuileg. ſocietatis Ieſu, titulo abſolutio. fol 11.)* declarat pro Religioſis ſocietatis Ieſu, non eſſe, neque fore mentis ſuæ, aut Sedis Apoſtolicæ, vt perſonæ ſocietatis abſq; expreſſa Superioris eiuſdẽ Societatis licentia vtantur facultatibus, quæ in Iubilæis, Bullis Cruciatæ, confeſſionalibus, aut alijs quibuſuis Apoſtolicis indultis, quę communicantibus, aut priuatis perſonis; aut pijs locis, quomodocunque aliter hucuſque conceſſa ſunt, aut in poſterum concedentur, etiamſi in alijs expreſsè indulgeatur. vt omnes Regulares, etiam Mendicantes eiuſmodi facultatibus vti poſſint.

Si quando verò vſus aliquorũ ex huiuſmodi facultatibus perſonis de dicta ſocietate à Superioribus eiuſdem ſocietatis conconcedetur; nulli earum licere, niſi intra numerum eorum, qui ad confeſſiones perſonarum eiuſdem domus, aut Collegij audiendas deputati ſunt, confeſſariũ eligere, niſi

niſi ratione itineris, aut alia de cauſſa ab eiſdem Superioribus alijs confeſſarijs infra, aut extra ſocietatem confitendi facultatem ad id ſpecialiter daretur. Secus facta, irrita, & inania eſſe decreuit. Id ipsũ quoq; conceſſum eſt Fratribus Minoribus per Innocentium octauum, & Iulium ſecundum prout in *Comp. priuileg. habetur titulo confeßio, & confeſſores* §. 6. & 7. Itaq; ſiue Regulares maneant domi, ſiue extra Monaſterium ſint, debent ſemper petere licentiam à ſuo Superiore, vt confiteantur, ſic de iure.

NVNC autem quia ex Decreto Clem. 8. deputantur confeſſarij ad audiendas Fratrum confeßiones & Superiores prohibentur cogere ſubditos ad ſibi confitendum, vnicuique Religioſo licèt eligere ſemel vnum de deputatis, & proſequi cum illo: quòd ſi voluerint mutare confeſſarium in noſtra Religione non poteſt fieri abſque licentia, quia ſtatuta id prohibent: in alijs verò Religionibus, aliquando poſſunt mutare prout à diuerſis Regularibus diuerſimodè ſtatuitur, & ordinatur.

Notandum verò eſt pro Regularibus noſtræ Religionis, quòd quando quis confitetur deputato confeſſario, ſubdito tamen poteſt petere licentiam à Guardiano, vel alteri confiteatur: vel poterit confiteri ipſimet Guardiano, ſi ei libuerit, quia ad Superiorem vnuſquiſque poteſt ad ſuum libitum recurrere. Si verò confeſſarius ſuus electus eſt ipſemet Guardianus, & timet ſubditus, quòd ſi licẽtiã ab ipſo petat, pro mutatione confeſſarij, Superior capiet vmbram de illo; poterit tunc confiteri alteri deputato abſq; eo, quòd petat ab eo licentiam: tunc enim poterit interpretari intentionem Superioris maioris, & eò magis id poterit facere, ſi petit licentiam, & non obtinet, vel difficulter ei conceditur; tunc enim poterit mutare confeſſarium ad ſuum beneplacitum: Habet hanc doctrinam Toletus *in ſua ſumma lib. 3 cap.* 13 cuius hæc ſunt verba. Tunc pœnitens debet petere licentiam alteri confitendi, qua non obtenta, poteſt cuiuis idoneo confiteri iuxta Sylu. *verbo confeſſor* 1. §. 5. *Adr. quæſt. 4 de confeſſ. dub. 2. Palud. Ricc. diſt.* 17. *Nauarrus in cap. placuit. num* 144. ſic Toletus.

Hæc, quæ modò dicta ſunt, adeo ſunt vera, vt ſi neutrum poterit facere ſubditus, ſcilicet quòd non poteſt habere facultatem alteri confitendi, & timet, quòd petendo per ſe, vel per alium licentiam, ipſe Prælatus veniat in cognitionem ſui peccati, tunc poteſt ad celebrandum accedere, etiamſi ſit excommunicatus, cum debita tamen contritione, neceſſitate maximè vrgente, & ſcandalo magno id efflagitante, prout tenet Victoria *de confeſſ. numero* 146. *Sotus diſt. 18. quæſt. 1. artic. 4 Ledeſm. 2. part. 4. quæſt. 7 artic. 5. verſic. ſed videatur.* qui omnes affirmant, etiam cauſam eſſe ſufficientem ad accedendum ad altare, aut communicandi cum caſibus reſeruatis, & excommunicatione, ſi adſit contritio, quãdo Prælatus non vult concedere ſuam auctoritatem, & ſcit pœnitens probabiliter, quòd ſi ipſi confiteatur, impediat ipſe Prælatus maxima bona ſpiritualia, & etiam magna bona temporalia, negando illi ſuffragium ad ipſorum conſecutionem, ſic Rodriquez *tomo 1. qq. regul. quæſt. 21. art.* 4.

ARTICVLVS XVII.

AN *ſubditi abſq; eo quòd petant licentiam, ſi confiteantur ad libitum alteri deputato licitè id faciant? & An Prælati poßint limitare facultatem talibus deputatis, ne id faciant?* Reſpondeo plura.

PRIMO pro parte affirmatiua, ſcilicet, quòd ad libitum poſſit mutare confeſſarium, facit, quia tale Decretum factum eſt in fauorem ſubditorum, & eſt factum à Summo Pontifice: & ſecundùm iura, quotieſcunq; quis delegatur à Principe, æquiparatur ordinario. *l. à iudice de iudic. & ibi doctores cap paſtoralis de offic. deleg.* & talis delegatus eſt maior Ordinario in cauſa ſibi commiſſa. cap. ſane de off. deleg. Nec obſtat quòd delegati, ſeu deputati confeſ-

confeſſarij facti ſunt à Superioribus, non à Summo Pontifice, quia Superiores ex ſe id non faciunt, ſed ex præcepto eiuſdem Summi Pontificis, & munus ipſorum Superiorum ſolùm eſt delegare prudentes, & ſapientes viros, & in reliquo videtur, quòd apud tales ſit libera facultas, vt audiant confeſſiones omnium ad ſe recurrentium: & paritèr ſit liberum ipſis inferioribus mutare cõfeſſorem.

Tum quia ſtatutum Religionis non poteſt reſtringere facultatem hanc datam à Summo Pontifice, in fauorem Religioſorum ſubditorum, & fauores ſunt ampliandi, non reſtringendi, iuxta regulam: Odia ſunt reſtringenda, fauores ſunt ampliandi. Vnde nullus inferior poteſt tollere, aut impedire, ſeu retardare, ſed neque reſtringere conceſſionem, indultum, & priuilegiũ, per Principem alteri conceſſum: aliter enim ſequeretur maximum abſurdum, ſcilicet, quòd inferior haberet poteſtatem ſuper Prælatum Superiorem, & poſſet deſtruere penitùs facta, & conceſſa per eum, quòd eſt contra tex. in cap. ſolitæ. de maior. & obedient. dareturque repugnantia huius nominis (inferior) quod eſſe non debet, in præiudicium præſertim ſupremæ Poteſtatis, aliàs de facili corruerent iuſſa, conceſſiones, & indulta Pontificum, quæ tamen ſummoperè ſunt veneranda, & adimplenda; nec ipſimet Principes ſolent gratias à ſe ſemel factas reuocare, niſi ob demerita perſonarum.

Videatur de hac de re Nauarrus *libro tertio de conſil. de regul. conſil. quinto, numero quarto*, vbi dicit, quòd nullus inferior Papa poteſt contra Ius commune Canonicum ſtatuere: *capitulo quòd ſuper ijs de maior. & obed. cum eis adnotatis*. Sed ſtatutum prædictum, vt ſcilicet non poſſit mutari confeſſarius abſque licentia, aliquibus videtur eſſe contra ius commune, per quod vnicuique licet accedere ad quemlibet deputatum ad arbitrium ſuum, & videtur etiam eſſe contra Decretum Clem. VIII. qui dat facultatem Regularibus, vt poſſint confiteri ad libitum: quod verbum licèt non ponatur in Decreto; nihilominus, quia Papa non apponit ibi reſtrictionem aliquam; videtur quòd rectè poſſit elici.

Quod etiam confirmatur per id, quod habet Nauarrus ibidem *numero octauo*, vbi ſic ait: Per quas rationes nunc firmiter credo, quòd ante hac quaſi dubitabam, nempè, nulla Capitula, quantum Generalia præfati Ordinis, nec alicuius ali*, poſſe ſtatuere, vt profeſſio trium votorum ſubſtantialium facta non valeat, ſi communi iure Canonico (ſublato de medio illo ſtatuto) eſſet valitura. Et à ſimili dico ego, Nulla Capitula quantumlibet Generalia poſſe ſtatuere, vt confeſſio facta ad libitum pœnitentis cuilibet de deputatis non valeat, quia ex Decreto Clement. VIII. (ſublato de medio illo ſtatuto) valet.

Nec obſtat id, quod dictum eſt ſuprà *in articulo primo, ſect. prima*, nempè poſſe Superiorem arctare inferiorem, quoad perſonas; nam ibi eſt ſermo de iure communi, hic verò eſt ius ſpeciale in fauorem pœnitentis: Et præterea Superior poteſt arctare erga inferiorem id, quod ei Superior concedit, hic verò Papa eſt, qui non ſolùm concedit, ſed iubet, & præcipit, vt ſubditus hac facultate gaudeat.

Ad hæc addo ea, quæ habet idem Nauarrus, *libro tertio conſil. de Regul. conſil. 65. numero primo*, vbi ſic ait: inferior non poteſt legem Superioris tollere, vel arctare *argument. cap. infer. diſt. vigeſima ſecunda, & cap. cùm inferior. de maior & obed.* & ita communiter reſoluitur, *in cap. at ſi Clerici, de iudicijs*.

Tum etiam quia facultas hæc non eſt facta ad petitionem, & ad inſtantiam partium; nam de hoc nulla fit mentio in decreto; ſolùm eſt quaſi motus proprius Summi Pontificis, vt animarum ſaluti conſulat, *ſic enim ait textus*: Sanctiſſimus Dominus Noſter; qui iam pridem accuratè perpendit, & re ipſa comperit. Ex quibus verbis patet, quòd ex ſe motus eſt ad hoc determinandum *Et infrà*: Quocirca, vt huic malo ſua ſanctitas

opportunè prouideret; decreuit, &c. ergo ex his patet, quòd Papa Clemens ex ſe motus eſt ad faciendum hoc decretum, vnde iuxta tenorem literæ debet obſeruari: nec à ſtatuto aliquo Religionis, neque à Prælatis ipſis debet reſtringi.

At contra ea, quæ dicta ſunt, poſſet adduci Priuilegium Sixti IV. vt habetur in Comp. priuileg. *in tit. Generalis.* §. 10. qui dat facultatem Generali Fratrum Minorum, vt quandocunque viderit Fratres ſuos vel aliquem ipſorum abuti gratijs, & facultatibus Apoſtolicis ab eodem conceſſis, poſſit gratias, & facultates huiuſmodi ſuſpendere, ac ſuſpenſas tenere, donec conſulat Summum Pontificem, & ab ipſo reſponſum accipiat. Verùm nihil obſtat ſuprà dictum priuilegium; nam Decretum Clementis VIII. non eſt ſuſpenſum, ſed eſt in obſeruantia, & communiter receptum: Et præterea facultas data Generali loquitur de gratijs, & cõceſſionibus à Summo Pontifice datis; in caſu verò noſtro non eſt ſic; nam Decretum Clem. VIII. eſt præceptiuum, vt patet ex litera textus: & non eſt conceſſio, ſed præceptum, & promiſio facta ab ipſo Summo Pontifice pro ſalute animarum Religioſorum; ergo nihil contra dicta.

Dices, quòd ſaltem obſtant ea, quæ habentur in eodem Compendio ex Leone X. vbi ſup. à §. 24. qui conceſſit Generali Fratrum Minorum, vt in ſuo capitulo Generali, de conſenſu eiuſdem Capituli, vel maioris partis, declarare poſſit & valeat, vt à vſu alicuius conceſſionis viuæ vocis oraculo factæ abſtineri debeat: poſt quam quidem declarationem, tam Fratres quàm Moniales ſuæ obedientiæ, ac ſi conceſſio huiuſmodi per ſanctitatem ſuam ſuſpenſa, vel reuocata fuiſſet, conceſſione eadem in poſterum non vtantur.

Sed neque hoc obſtat, nam imprimis facultas, de qua eſt ſermo, non eſt pro conceſſionibus, ſed pro decretis, & præceptis: & deinde non eſt factum hoc Decretum viuæ vocis oraculo, vt propterea Superior poſſit dubitare de veritate ipſius, & ſuſpendere executionem, donec certior fiat; ſed eſt decretum authenticum per ſcripturam, & per promulgationem factum, & ab omnibus regularibus receptum. Vnde videtur, quòd hæc prima ſententia ſtet firma, & roborata.

Quoad ſtatutum verò Religionis, ſcilicet vt non mutentur confeſſarij ad libitum pœnitentium, abſque ſui Superioris licentia; dico in primis, quòd non eſt præceptiuum, vt patet. Secundò ex proteſtatione, quam faciunt eadem noſtra ſtatuta, ſe non intendere obligare ad mortale, &c. videtur quòd non obligat. Tertiò quòd ſtatutũ factũ non eſt reſtrictiuum ſimpliciter, nullam enim faciunt mentionem de reſtrictione (vnde hallucinantur aſſerentes, Religionem habere facultatem reſtringendi ius commune) ſed dat normam, & modum viuendi communiter Fratribus, ne in Ordine, in quo ſummus ordo eſſe debet, aliqua confuſio oriatur. Et quartò, quòd ſtatuta noſtra præſupponunt, quòd fratres tendant ad perfectionem in feruore ſpiritus, & quia, vt viri pij docent, maximè noſter Seraphicus Bonauentura, ad hoc conducit, vt confeſſarius non mutetur, nam ex frequenti mutatione confeſſarij anima parùm proficit in vita ſpirituali, quia nouus medicus ſpiritualis nõ poteſt ſic facilè cognoſcere infirmitates illius; propterea meritò decernit Religio, vt Fratres poſtquàm vnum confeſſarium ex deputatis elegerint, illum non mutent abſque Superioris licentia.

Pro alia verò parte, ſcilicet, quòd Superior poſſit limitare facultatem tam confeſſarijs quàm ſubditis, facit: Primò, quia tales deputati propterea audiunt confeſſiones, quia delegantur: vnde ſicut delegans poteſt talem, vel tales non delegare; ita pariter poteſt limitare facultatem, quoad perſonas, vt ſcilicet hos, & non illos audiant: & vt ſic, non ſic, quemadmodum diximus ſuprà, *in art. 2 primæ ſectionis:* poteſt, inquã, Superior dicere, volo vt poſtquam quis elegerit vnum, non mutet eum abſque licentia.

Facit ad hoc, quia iudex delegatus nullatenus poteſt egredi commiſſionis ſuæ fines, & quic-

& quicquid vltrà aut ſecus agit, nulliter agit. *cap. cùm olim de priuileg. cap. cùm dilecta, de reſcriptis. vbi* latè Felinus *numero ſeptimo cum ſequent.* omne enim quod fit, non ſolùm contra, ſed etiam præter commiſſionis formam, eſt ipſo iure nullum. *l. illud.* §. ſed ſi ita. *& ibi Bart. ff. quòd cuiuſq. vniuer. nem.* Probat latè Mænia (*relatus à Gutierrez lib. 2. qq. canonicarum, capite decimo quinto, numero centeſimo vigeſimo primo*) *in l. Regia Toleti de los terminos, in vndecimo fundamento ſecunda parte, numero ſecundo, vbi numero tertio* habetur, quòd non ſolùm mandatum eſt ſeruandum, ſed etiam qualitas mandati, vt in cap. cùm veniſſem, de eo, qui mittit in poſſeſſ. cauſ. rei ſeruan. & ibi Baldus.

Nec obſtat, quòd apud quoſdam Regulares praxis ſic habeat, nempè, quòd ad libitum mutantur confeſſarij; nam hoc fit fortaſſe ex conſenſu, & ſcientia Superiorum, qui id vel determinant, vel ſcienter tolerant: nos verò loquimur, quid de iure ſit ſeruandum iuxta De[illegible]t. Clem. VIII.

Deinde facit, quòd quando verba legis non ſunt clara, debent interpretari ſecundùm ius commune, donec aliter à legislatore declaretur. At ſecundùm antiqua iura non licebat ſubditis eligere ſibi confeſſarium ad libitum, ſed ſemper cùm licentia Superiorum, ergò cùm in Decreto Clem. VIII. circa hoc non habeamus verba clara, videtur, quòd nullo pacto inferiores poſſint id facere, ſcil. vt mutent ad libitum. & è contrà Superiores id poſſunt limitare, quia ius antiquum eis fauet, & nouum non impedit. Ex quibus videtur concludi, quòd Superiores Regularium poſſunt licitè limitare tam confeſſarios, quàm pœnitentes, vt dictum eſt.

Sed quid dicendum, ſi nihilominus mutent confeſſarium ad libitum abſque licentia, an abſolutio data teneat? Reſpondeo quòd ſic, licèt enim ſit Regula apud Iuriſtas, quòd actus factus contra legem prohibentem illum fieri, non valet. l. non dubium, c. de legibus: Fallit hoc, quando lex expreſsè non annullat actum, & valor actus non reſpicit fauorem eius, cui pœna imponitur, vt reſoluit Bartolus communiter receptus *in l prætor ait. num. 3. ff. de nouo opere num.* Et in caſu propoſito non annihilatur actus, ſed prohibetur tantùm, ne quis abſque licentia mutet confeſſarium, & valor confeſſionis alteri factæ non pendet ab eo, cui prohibetur: nam abſolutio ſic data, vt prædictum eſt, licèt prohibeatur à ſtatuto Religionis; nihilominus non annullatur. ergò tenet: & quia non poteſt amplius annullari, quando ſemel eſt data, cùm abſolutio nō pendeat ex futura conditione; hinc concludimus, quòd abſolutio data tenet. Et hæc quantum ad præſentem difficultatem, quæ maxima eſt, dixiſſe ſufficiat, & quantum ad primam partem huius tractatus.

Digitized by Google

SECVNDA PARS.

IN HAC SECVNDA PARTE AGEmus de ipſis caſibus reſeruatis in particulari, iuxta ordinem, quo poſiti ſunt in Decreto.

PRIMVS CASVS.

Veneficia, Incantationes, Sortilegia.

Leuit. 19.

Veneficia, incantationes, Sortilegia, maximè diſplicent Deo.

CIRCA quem caſum præmitto primò, quòd tale peccatũ maximoperè diſplicet Deo: nam illud prohibuit expreſsè in Lenit. c. 19. dicens: *Non declinetis ad magos, neque ab ariolis aliquid ſciſcitemini, vt polluamini per eos.* Magos Septuaginta interpretes verterunt, *Ventriloquas*; id eſt, Pythones, vel falſos Prophetas, qui de ventre cordis ſui fabulas quaſdam, & fœtentes doctrinas proferunt. *Neque ab ariolis*; Septuaginta, *Veneficis*, qui Dæmonum ſcilicet nomina inuocant, & aliquando corpus curant, vt animam interficiant. Procopius hic: illas omnes ſuperſtitiones nemo ſequatur Chriſtianus, cuius ſpes omnes in Deo ſitæ ſunt: & ſi non illicò ſentis auxilium, patientia opus eſt: & ſi quandoque vaniſſimarũ ſuperſtitionũ cultores vera prædixerint, non propterea fides accommodanda eſt: nam ſub veritate Dæmones occultum gerunt mendacium, non ſecus, ac ſi quis melle perungit poculum, in quo venenum eſſet propinaturus. At (objiciunt quidam) inuocant Zabaoth. quid tũ? Impiè hoc faciunt: nam appellationem non Deo, ſed Dæmonibus tribuunt, & plerumque Diaboliſtæ impiè vſurpant nomina diuina, dum ea imponunt Dæmonibus.

Procopius.

Diaboliſtæ nomina diuina imponunt Dæmonibus.

Veneficia, incantamenta, & ſortilegia ſeuiſſimè puniuntur à legibus.

Secundò præmitto, quòd tale peccatũ ſeueriſſimè punitur à legibus: vnde *in cap. non obſeruetis, 26. quæſt. 7.* dicitur: Qui vanas, ſcilicet obſeruantias, & quaſcunque diuinationes obſeruat, aut a[...]ut, aut conſentit obſeruantibus, & qui talibus credunt, ad domum eorum euntes, aut ſuis domibus introducunt, & interrogant; ſciant ſe fidem Chriſtianam & baptiſmum præuaricaſſe, & tanquam paganum, & Apoſtatantem, id eſt, retrocedentem, & Dei inimicum iram Dei grauiter in æternũ incurriſſe. Et D. Auguſtin. dicit, vt habetur *in cap. admoneat. 6. quæſt. 1.* quòd Clerici has incantationes exercentes ſunt degradandi, laicique anathematizandi. Et de incantatoribus dicit tex. *in cap. infames. 6. quæſt. 1.* quòd ipſi ſunt infames: ſic de diuinatoribus, propter deteſtationem criminis, diuinatores in accuſatione non admittuntur. *2. quæſt. 5. cap. quiſquis.* Et ſi Clerici ſunt incorrigibiles, ſunt deponendi, *6. quæſt. 1. cap. ſi Epiſcopus.* Magiam quoque non ſolùm qui ſectantur, ſed qui credunt talibus, perpetuæ damnationis interitum incurrunt. *cap. qui ſanè 26. quæſt. 2.* Addo quòd huiuſmodi malefici per quàm plurimos Summos Pontifices ſunt excommunicati, *vt eſt extrau. 10. 22. quæ incipit: ſuper illius*

D. Auguſt.

illius ſpecula. Sixti 4. in conſtitution. edita anno 1473. quæ incipit: Dilecte fili. Innoc. VIII. Summis anno 1484. Alexand. VI. Receptum, & Sixti Quinti; Cœli & terræ, edita anno 1586.

Veneficia, incantamenta, & Sortilegia ſunt omnibus, maximè Religioſis indecentiſſima.

Tertiò præmitto, quòd tale peccatum cùm indecentiſſimum ſit omnibus Chriſti fidelibus, præcipuè tamen viris Religioſis, & Deo dicatis, qui, cùm quotidie ſacra pertractent, & ſacris rebus ſint conſecrati, non debent poſtea ipſis ſacris rebus abuti.

Comprehenduntur hic omnes ſpecie..

Quibus præmiſſis ſciendum, quòd ſub his tribus ſpeciebus ſuperſtitionum, nempè *veneficijs, ſuperſtitionibus, & incantationibus*, expreſsè prolatis, & in Decreto poſitis, comprehenduntur cæteræ omnes ſpecies ex identitate, vel maioritate rationis, quia ſunt eiuſdem generis: nam quando agitur de ſalute animæ, & de euitando peccato, debet fieri extenſio etiam iuris pœnalis. Iaſon, qui alios citat, in Auctent. quas actiones. *num. 25. cap. de ſacroſanctis Eccleſijs*: & potiùs dicitur incluſio ſimilium peccatorum, quàm extenſio, vt patet *ex tit. Cod. qui inſcribitur, de maleſ. & mat.* & cæteris ſimilibus. Eſt etiam ſciendum, quòd vt ea, quæ attinent ad ſortilegia, inducant caſum reſeruatum in religioſis, neceſſe eſt, vt ſint peccata mortalia ex dictis per Caiet. *in ſumma, verbo, diuinatio, & verb. incantatio.* Nauarrus *in manual. cap. 11.* In hoc ergo caſu comprehenduntur,

Malefici cōprehendūtur

PRIMO malefici, qui per adhibitionem rerum naturalium, quas alicui dant ad bibendum, vel edendum, vt ſunt venenatæ herbæ, radices, & cætera talia, quorum occultas virtutes, & proprietates Dæmones nouerunt, ad finem, vt maleficiatus impudico amore aliquem amet, vel vt odio habeat.

Maleficæ etiam comprehenduntur.

SECVNDO, comprehenduntur etiam ipſæ maleficæ, quæ ſuis maleficijs ſolent nocere in perſona, vt faciunt ſtrigæ, occidendo pueros, aut infirmitates, & dolores cauſando; faciendo aliquas imagines cereas, vt dum imaginum illarum partes, vel membra pungunt, tunc perſonæ ſtatim patiuntur in illa parte, quæ pungitur in imagine. Vnde non eſt cenſendum, illud nocumentum imaginis peruenire ad perſonam, ſed dæmon operatur circa perſonam, dum maleficus circa imaginem operatur: & hoc occulto, ſed nunquam iniuſto Dei iudicio permittente.

Aſtrologi Iudiciarij.

TERTIO, ſunt innodati etiam illi, qui ex Aſtrorum motu, vt Aſtrologi, ea, quę pendēt ex libero arbitrio, volunt prædicere. Vel qui ex lineamentis in manu, aut ſpatula, apparentibus, volunt futura prænunciare; qui Chiromantici appellantur. Contra quos omnes extat Conſtitutio Sixti V. Romæ publicata die 9. Ian. 1586. quæ incipit: Cœli, & terræ creator Deus. In qua ſic habet.

Ex conſtit. Sixti V.

Hac perpetuò valitura conſtitutione Apoſtolica authoritate ſtatuimus, & mandamus, vt tam contra Aſtrologos, Mathematicos, & alios quoſcunque dictæ Iudiciariæ Aſtrologiæ artem, præterquam circa agriculturam, nauigationem, & rem medicam in poſterum exercentes, aut facientes iudicia, & natiuitates hominū, quibus de futuris contingentibus ſucceſſibus, fortuitiſqúe caſibus, aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid euenturū affirmare audent, etiamſi id non certò affirmare aſſerant, aut proteſtentur; quàm contra alios vtriuſque ſexus, qui ſuprà dictas damnatas, vanas, fallaces, & pernicioſas diuinādi artes, ſiue ſcientias exercent, profitentur, & docent, aut diſcunt: quive huiuſmodi illicitas diuinationes, ſortilegia, ſuperſtitiones, veneficia, incantationes, ac præmiſſa deteſtanda ſcelera, & delicta, vt præfertur, faciant, aut in eis ſe quomodolibet intromittunt, cuiuſqúe gradus, & conditionis exiſtant, tam Epiſcopi, & Prælati Superiores, ac alij ordinarij locorum, quàm Inquiſitores hæreticæ prauitatis, vbique gentiū deputati, etiamſi in pleriſq; ex his caſibus antea non procedebant, aut procedere non valebant, diligentiùs inquirant & procedant, atq; in eos ſeueriùs canonicis pœnis, & alijs eorum arbitrio animaduertant. Prohibentes omnes, & ſingulos libros, opera & tractatus huiuſmodi Iudiciariæ Aſtrologiæ, Geomantiæ, Hydromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chyromantiæ, Necromantiæ, Artis magicæ, aut in quibus ſor-

tilegia, veneficia auguria, auſpicia, execrabiles incantationes, ac ſuperſtitiones cōtinētur ac vt ſuprà in memorato indice interdictos ſub cenſuris, & pœnis in eo contentis, à quibuſcunque Chriſti fidelibus legi aut quomodolibet retineri: ſed illos Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, vel inquiſitoribus prædictis præſentari, & conſignari debere: & nihilominus eadē authoritate ſtatuimus & mandamus, vt contra ſcienter legētes, aut retinentes libros, & ſcripta huiuſmodi, ſeu in quibus talia continentur, ſimiliter ijdem Inquiſitores liberè & licitè procedant, ac procedere, & pœnis condignis punire, & coercere poſſint. Non obſtant. Ex qua conſtitutione patet, quòd non ſolùm talia exercētes, verùm & qui libros, ſeu ſcripta de huiuſmodi materia tractantes tenere præſumunt, *in pœnas* prædictas incurrunt.

Exceptio. D. Thom. SED notum eſt, circa obſeruantes auium volatus illud, quòd docet D. Thom. *in 4. & in Opuſ. 25. c. 4.* nempè ſi pluuias, vel grandines futuras ex quarundam auium volatu, vel cātu quis pronunciet, vanum non erit: nam ex impreſſione cœleſtium, quæ eorum vitæ neceſſaria conſequūtur, vnde futuras pluuias, aut ventos citò cognoſcūt, & annunciāt, nō eſt prohibitū, neque vanum: ſed ex illis velle myſteria fidei, aut ea, quæ ex libero pendēt arbitrio, vtpote, quæ euenire, & nō euenire poſſunt, pronūciare per voces auiū, aut brutorū quadrupedū, vel per obuiationē eorū, vel ſerpētū, eſt omninò vanum, ſuperſtitioſum, atq; illicitum: & hoc vocatur Augurium.

Regula obſeruanda. D. Tho. 2.2. q. 96 art 2. ad 2. & con. gen. li. c. 105. Vt autem circa prædicta, & ſimilia quis prudenter agat, conſtituimus hanc regulam ex D. Thom. deſumptam *in 2.2. q 96. art. 2. ad 3 & contr. gent lib cap. 105.* Si talis res aſſumatur, quæ poſſit naturaliter effectum, quem deſideramus, producere aut cauſare, erit abſque dubio licita. Si verò non poſſit, reliquum erit, vt ſit illicita, quia nō adhibetur vt cauſa, ſed potiùs tanquam ſignum pactionum, quæ ſi non ipſi, qui ſeruant, ſaltem ij, qui ſeruandas tradiderunt, cum Dæmonibus inire.

Sortilegia CIRCA ſortilegia verò, omnia illa ſortilegia ſapiūt hæreſim, quæ cum aliquo dicto, aut facto hæreticali exercentur: vt ſi quis in ſortilegio amatorio Deum abnegaret, & Eccleſiæ ſacramenta, aut ſacramentalia admiſceret. ſic Pater à Caſtro *lib. 1. cap. 15. de iuſta haret. punit.* Imò etiam includitur illa diuinatio, quæ fit cum candela, vel aqua benedicta ad ſciendum futura, vel aliqua occulta, vel vbi verba ſacra admiſcentur. *quæ ſapiant hæreſim. Pater à Caſtro l. 1. de iuſta hære. punit.*

CIRCA Dæmonis inuocationem ſciendū eſt pro regula, illam fieri dupliciter, expreſſè, & tacitè; expreſſè, vel faciendo pactum cum eo viſibiliter apparente, ſolemniter in ſuo ſolio ſedente cum caterua Dæmonum, promittendo Dęmoni animam, & diuinorū præceptorum abnegationem. Alio modo fit inuocatio Dæmonū expreſſè, operè, vt quādo quis enititur efficere aliquid per cauſas, quæ nec virtute ſua naturali, aut diuina, aut eccleſiaſtica inſtitutione poſſunt illud efficere, & credit illud effici opera ipſius Dæmonis. Sic Caiet. *in 2.2. q. 95 art. 3.* Si autē hoc nō cogitabat, ſed tantùm ſuū implere votū, tūc dicitur tacita Dæmonū inuocatio. Quibus addo ea, quæ habet Nau. in Manuali. *ca. 15. n. 29.* ſic inquiēs: Peccat mortaliter, qui aliquod maleficiū, aut incantationē alio maleficio, aut incātatione diſſoluit, aut precatur aliū, vt diſſoluat, quāuis ille eſſet ad id agēdū paratus, ſecūdùm Tho *in 4. d 34. q. 1. ar 3. & Syl. verb maleficium. q. 8.* Quicquid dicat Ang. *verb. ſuperſt. §. 13.* nūquā enim eſt licitū ad peccandum inducere aliū, quamuis ille ſit ad id paratus. *Et ib. n. 30. ait:* Peccat mortaliter, qui interrogat, vel interrogare vult diuinos, ſiue diuinatores circa aliquod furtum vel quidpiā aliud ſecretū: vel id ipſum ſortibus, aleis, chartis, cribro, aſtrolabio tētat aliquid cognoſcere. Deut. 17. *Nō inueniatur in te qui Pythones, & Diuinos conſulat, & nu. 32. ait:* Peccat qui rebus ſacris, & eccleſiaſticis aliquam incantationem, aut maleficium facit, aut ſi cui procurat, veluti aqua baptiſmali, oleo ſancto, ara conſecrata, verbis conſecrationis, vel aliquid horum ſecū ob malum finem geſtat. *Dæmon inuocari ſolet duplici modo. Caiet. in 2.2. q 95. art. 3. Nauar. Non licet vti maleficio pro diſſolutione alterius maleficij. D. Thom. Syluest. Angel. Deut. 17.*

SECVN-

SECVNDVS CASVS.

Apoſtaſia à Religione, ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento, quando eò peruenerit, vt extra ſepta Monaſterij, ſeu Conuentus ſiat egreſſio.

Qui caſus, vt intelligatur, notãdum, quòd ſecũdùm Hoſtienſem, Apoſtaſia eſt temerarius receſſus à ſtatu fidei, obedientiæ, vel religionis. Vnde ſecundùm Gloſſam *in c.1. de Apoſt.* triplex eſt apoſtaſia. ſcilicet à fide, ab obedientia, & à religione. Et S. Thom. ſic declarat *in 2.2 q.12. ar.1.* Apoſtaſia importat retroceſſionem quandam à Deo, quæ quidem diuerſimodè fit ſecundùm diuerſos modos, quibus homo Deo coniungitur. Primò namque coniungitur homo Deo per fidem. Secundò, per debitam, & ſubiectam voluntatem ad obediendum præceptis eius. Tertiò, per aliqua ſpecialia ad ſupererogationem pertinentia, ſicut per religionem, & clericatum, vel ſacrum ordinem. Hæc S. Thomas.

Hostienſ. *...ſia* *Triplex apoſtaſia.* *D. Thom.*

Apoſtata ergo à fide eſt ille, qui poſtquàm recepit fidem, dimittit eam, & fit hæreticus. Apoſtata ab obedientia (loquendo de religioſis) eſt, quando quis nõ vult dimittere religionem ſimpliciter, quam profeſſus eſt, ſed fit rebellis alicui ſuperiori, nolens ei obedire. Apoſtata à religione eſt, quando dimittit habitum cum animo eum ampliùs non reſumendi, & circa hanc vltimam apoſtaſiam eſt caſus.

Apoſtata à fide. *Apoſtata ab obedientia.* *Apoſtata à Religione.*

Animaduertendum ergo quòd Decretum ſummi Põtificis intelligitur de vero, & proprio apoſtata à religione, & ſic in religioſo illo, qui expreſſè, vel tacitè profeſſus deſerit religionẽ, quam profeſſus eſt, ſine trãſitu ad aliam, cum animo nõ redeundi ad ſuam: de quo loquitur titulus de Apoſtatis. D. Thomas *in 2.2. quæ 12. art.1.* Et ibi Caiet. vbi inter cætera ait, Religioſum cum habitu ſine licẽtia, & alterius obedientia manere dicitur dupliciter. Primò, eo animo, & intentione, vt religioſus ampliùs non ſit, & talis eſt verus apoſtata: nec excuſatur ab apoſtaſia, & cenſuris annexis ex hoc, quòd defert habitũ, ſed tenetur ad omnia, ad quæ tenentur apoſtatæ ſine habitu. Secundò contingit, quòd non recedat, nec vagetur extrà animo retrocedendi à religione, ſed propter Prælatorũ fortè rigorem, aut propter libidinem vagãdi, aut aliquid huiuſmodi, & talis non eſt apoſtata, ſed fugitiuus, & vagus. Et quòd hoc ſit verum, patet, quòd apoſtaſia conſiſtit in retroceſſione à religione: ac per hoc, qui retroceſſioni à religione nunquam conſenſit, nunquam apoſtaſiam incurrit, quamuis incurrat peccatũ inobedientiæ, & rebellionis contra præceptum prælati exeundo: ſicut etiam ſtans in clauſtro, & nolens pertinaciter obedire prælato aliquid iuſtè præcipiẽti, rebellis eſt, nõ apoſtata. Hæc ille. Nauarrus quoque *in 5. lib. conſ. de apoſt. conſ.1.* ait: Apoſtata à religione dicitur religioſus expreſſè, vel tacitè profeſſus, qui deſerit religionem, quam profeſſus eſt, ſine trãſitu ad aliã, cum animo non reuertendi ad ſuam: cui cõſequens eſt, non omnem religioſum fugitiuum eſſe apoſtatã: omnis enim, qui exit monaſterium ſine licentia ſuperioris, & ſiue omiſſo, ſiue retento habitu vagatur, vel ſe celat, ne inueniatur, eſt fugitiuꝰ, vt Io. And. quẽ Panorm. & communis ſequitur, determinat *in c. fin. de reg. & probatur per l. ſi quis fugitiuus ff. de add. edicto:* attamen non omnis talis eſt apoſtata per prædicta. Conſequens item eſt, nullũ religioſum, qui trãſit ad arctiorẽ, petita, licèt non obtẽta licentia ſuperioris, eſſe apoſtatam, quia eius tranſitio non eſt retroceſſio criminalis, ſiue mortifera *per d. c. licèt. de reg.* Conſequitur item eadem ratione, nullum tranſlatum ad aliã religionẽ, vel alium locũ, mediante diſpẽſatione legitima, eſſe apoſtatam, vt prædicta Extrau. *viã. de reg. ſub finem* probat, nec conſequenter, qui eſt trãſlatus ad epiſcopatum, *iux. Clem. primam de elect. & ca. ſtatutum. 18. quæſt.1. & cap. cùm olim. 2. de priuil. & cap. ne pro cuius. 16 quæſt. & cap ſi quis iam tranſlatus. 21. quæſt. 2.* Nec inſtitutum perpetuò in aliqua Eccleſia, qui definit eſſe clauſtralis *iux. gloſſ. ſingul. & memor. in Clemen. prima. paragr. ad hac. de ſtat. monach.* Neque qui auctoritate ſui Generalis, vel Prouincialis exiit, & degit extra:

Apoſtatæ & fugitiui diſcrimen. *Nauar.* *Apoſtata à Religione quis dicatur.* *Io. And. Panorm.* *Tranſiens ad ſtrictiorẽ Religionem non eſt apoſtata.* *Neque qui tranſit ad laxiorem cum diſpenſatione Summi Pontificis, eſt apoſtata.* *Neque qui cum licentia*

exit ad ſubueniendū patri, & matri. D. Thom.

extra monaſterium, ſubueniendo neceſſitati parentum, in quam poſt eius profeſſionē inciderunt, *iux. doctrinam D. Thomæ. 2.2. qu. 101. art. 4. relatam à nobis in com. 3. de regul. & in manual. confeſſ. cap. 14. num.* 14. & minùs ſi ante profeſſionem erant tanta neceſſitate oppreſſi: quia tunc, etiam nolente Superiore tenetur exire, & ſubuenire, ſi poteſt, ſecundùm eundem doctorem, vt ibidem diximus. Neque illum, qui per aliquot paucos paſſus ſine licentia Prælati egreditur monaſterium ſtatim reuerſurus, quia non videtur egreſſus ille mortifer, cum exiguitas in omni materia excuſet à mortali culpa iuxta S. Thom. *in 2.2. quæſt. 59. art.* 5. & alijs locis, quē nos citamus in Manuali *confeſſ. ca. 11. num.* 4. Hæc Nauarrus.

Et licèt Summus Pontifex hic dicat, *ſiue habitu dimiſſo, ſiue retento,* hoc (inquam) dicit, vt declaret tam vno, quam alio modo egreſſionem à Monaſterio per apoſtaſiam eſſe caſum reſeruatum: Nihilominus eſt magna differentia inter vnum, & alium modum: nam quando recedit à religione habitu dimiſſo, incidit etiam in excommunicationem latæ ſentent. *cap. 2. & ibi doct. ne cler. vel monac. in 6.* Quando verò habitum retinuit, eſto, quòd animum reuertendi nō habuerit, neque tranſeundi ad aliam religionem, licèt peccet mortaliter, & incidat in caſum reſeruatum; non tamen eſt excommunicatus.

An liceat deferre habitū coopertum.

Sed quid dicendum, ſi deferret habitum, ſed abſconſum, & coopertū, ita quòd patēter non ſe exhibeat conſpectibus hominum in habitu monachali: an taliter deferēs, dici poſſit habitum dimiſiſſe, & per conſequens ſit innodatus ſententia excommunicationis, *iuxta tex. ind. ca. 2. Vide Doctores, præſertim Imol. & Vital. in Clem. 2. ſup. gloſ. in verb. extrinſeci, de vita, & honeſtate cleric. Oldrad. optimè in conſil. 184. incipit: Pater ſanctæ. num. 12. vſque in finem Panormit. in cap. Deus, qui. 4. de vita, & hon. cler. Nauar. in conſil. de reg. lib. 3. conſil.* 14.

Imol. Vital. Oldrad. Panorm. Nauar.

An liceat exire à Religione ad ſubueniendum parentibus.

Circa hunc caſum ſunt diligentiùs excutienda aliqua dubia. Primo, An dicatur apoſtata profeſſus ille, qui parentes habens in neceſſitate poſitos, exijt extra clauſtrum ad ſubueniendum eis animo redeundi, ſed non durante neceſſitate parentum: nam deficit requiſitum illud, ſcilicet, ſine animo redeundi. Et ad hoc reſpondet Syluester *titulo religio. 9. §. 9. ſecutus opinionem D. Thom. in 2.2. quæſt. 101. artic. vlt. ad quartum.* quòd aut pater, vel mater erant in neceſſitate antequam filius ingrederetur religionem, vel non: in primo caſu tenetur exire: ſic etiam Nauarrus in Manuali *cap. 14. num.* 14. Et dicitur neceſſitas grauis, vtpotè ſi oporteat eos mendicare, vel alijs ſeruire cum magna indecētia ſtatus eorū. In ſecundo verò caſu non tenetur, nec debet exire. Sic Syluester, & eſt communis opinio. nihilominus non video, cur propter neceſſitatem ſuperuenientem poſt ingreſſum religionis non poſſit etiam non exire: Vnde meliùs dicit Nauarrus *in conſil. lib. 3 de regul. conſil. 54. num. 1.* ſcilicet, quòd etiam per ſuperuenientem neceſſitatem poſt profeſſionem id poſſunt facere. Verba Nauarr. ſunt hæc. Quia vt poſt vtrumque Thomam *in 2.2 quæſt. 101. artic. 4. Diximus in Man. cap. 14. num. 14. & in Comment. de regul. cap. nullam. 18 quæſt. 2. numer. 48. & ſeq.* neceſſitas non ſolùm extrema, ſed grandis; non ſolùm præcedens, ſed etiam ſuperueniens parentibus filiorum religioſorum; etiam poſt profeſſionem eorum eſt iuſta cauſa, vt Superiores poſſint dare ipſis licentiam manendi extra Monaſterium cauſa eis ſubueniendi. Sic Nauarr. *in conſilijs, vbi ſuprà.* Et in comment. regul. *vbi ſuprà ait,* quod non ſolùm poteſt, ſed etiam tenetur exire cum licentia, vel ſine illa, ſi neceſſitas eſt adeò extrema, quòd etiam extraneo adeò preſſo teneretur ſuccurrere, non obtenta licentia. *cap. paſce. 86. diſt. & gloſ. in cap. non dicatis. de ſtat. mon quæ recepta,* vt in ea diximus, habet, regularē teneri facere eleemoſynam egenti extremè etiam ſine licentia Prælati *ſic Nauarrus*: Ex quibus concluditur, quòd religioſus exēs à religione, vt parentibus ſubueniat, vti dictum eſt, vel cum licentia, vel ſine, dummodò habeat animum redeundi,

Syluest. D. Thom.

Digitized by Google

redeundi, non eſt apoſtata, & non incurrit in hunc caſum.

An liceat Religioſo egredi de ſua religione, & aliã intrare.

SECVNDVM, An liceat religioſo exire de ſua religione, & ingredi aliam ſiue laxiorẽ, ſiue ſtrictiorẽ abſq; eo, quòd incurrat in hũc caſũ, & hoc vel habitu retento, vel dimiſſo? Reſpondeo quòd de ſtrictiori regula nulli dubium eſt, quòd omnes poſſunt tranſire de laxiori ad ſtrictiorem : videatur de hac re Syluest. *verb. religio.* 4. *qu.* 2. quin quòd extat extrauag. communis viam. de regul. inter cõmunes, quę determinat Minoritas, & omnes alios Religioſos Mẽdicantes poſſe trãſire ad Carthuſianos. Maius dubiũ eſt de tranſitu à ſtrictiori ad laxiorem, & circa hoc dicimus, quòd talis neque eſt apoſtata, nec excommunicatus, & per conſequens, neque incidit in hunc caſum reſeruatum. Innocent. communiter receptus *in cap. intelleximus in fine, de ætate, & qualitate,* quia non deſerit religionem in genere, ſed in ſpecie. *Abb. in cap. fin. nu.* 4. *de apoſtata: & in ca. ſanè nu.* 6. *de reg. Caiet. egregiè ad D. Tho.* 2. 2. *qu.* 12. *art.* 1.

Omnes Minores & Mẽdicantes poſſunt tranſire ad Carthuſianos.

Neque obſtat, quòd ſi quis ab ordine Mẽdicantium ad aliquam monachalem religionem (Carthuſienſium duntaxat excepta) conuolet, abſq; debita licẽtia, ſit ipſo facto excommunicatus *per extrauag. Mart.* 4. *in cap. Viam ambitioſæ, ſub tit. de regul. inter cõmunes*; nam id non eſt ratione apoſtaſiæ, ſed propter tranſitum illum, vt rectè aduertunt Caiet. vbi ſuprà, & Nauar. in conſil. 1. de apoſt. Dixi (*abſque debita licentia*) quia aliàs non eſſet excommunicatus, licèt ſit priuatus omni voce actiua, & paſſiua in omnibus vicibus. Clem. 1. *& ibi gloſſ. in verbo, officij, & Card. de regul.* Si quis verò fuſiùs hoc videre cupit, legat Menoch. *de arbitrio iudic. cent.* 6. *caſu* 546. *à num.* 28. *vſque ad* 46. in quo loco etiam reperies aliquas iuſtas cauſas per eum recollectas, *num.* 40. propter quas regularis profeſſus poſſet habitum dimittere, animo tamen non deſerendi religionem, nec habitum ipſum.

Menoch.

TERTIVS CASVS.

Nocturna è Monaſterio, ſeu Conuentu egreſſio, etiam non animo apoſtatandi facta.

Tria ſimul concurrere debent, vt religioſus incidat in hunc caſum, primum vt egreſſio ſit nocturna. Secundum, vt ſit furtiua. Tertium, vt fiat extra Monaſterium, id eſt, extra clauſuram.

Quoad primum, egreſſio debet eſſe nocturna: nam ſi quis egrederetur de die, etiã animo apoſtatandi, non incideret in hunc caſum. Egreſſio ergo debet eſſe nocturna: quòd tanti refert, vt etiam ſi quis non haberet animum apoſtatandi, incideret in hũc caſum per ſolam egreſſionem nocturnam, ſic enim verba Decreti, à quibus non eſt recedendum.

Si quis verò egrederetur in crepuſculo diei, vel noctis, non incideret in hunc caſum, quia tales partes pertinent ad diem, nõ ad noctem, non enim dicitur nox, niſi ſint tenebræ: & quando dubium vertitur in foro exteriori, an egreſſio facta fuerit in nocte, vel in veſpere, aut in diluculo, interpretandum eſt in meliorem partem, vt ſit facta de die, vt ſic pœna mitigetur. *l. ſi præſes, & l. interpretatione ff. de pœnis & reg. in pœnis, in* 6.

Quoad ſecundum, egreſſio debet eſſe furtiua: nam qui de nocte egrederetur, ſed non occultè, non incideret in hunc caſum: & dicitur non occulta, quando talis egreſſio poteſt probari per teſtes duos, vel tres religioſos. Vide Sotum de *rat. reg. vel deteg. ſecr. memb.* 2. Quæcunq; ergo furtiua, hoc eſt, occulta, & nocturna egreſſio à Monaſterio, ſiue fiat habitu dimiſſo ſiue retento, ſiue fiat, vt ſe celet Superiori; quia tunc dicitur fugitiuus, ſine cauſa laſciuiæ, iterũ eadem nocte reuerſurus, ſiue ex leui cauſa aſſociandi aliquem fugitiuum, ſeu ad malum finem excũtem, eſt caſus reſeruatus.

Quoad tertium, egreſſio debet fieri extra Monaſterium, id eſt, extra ſepta Monaſterij,

naſterij, quomodocumque illa ſint recepta. Hoc dico, quia ab aliquibus receptum eſt, vt per (ſepta monaſterij) intelligantur muri domus ſeu Conuentus, non ſepes hortorum. At in noſtra Religione receptum eſt, vt clauſura ſe extendat etiam in horto clauſo, vnde ſepes hortorum faciunt apud nos clauſuram. Vbi ergo muri Conuẽtus tantũ recepti ſunt pro clauſura, extra tales muros non licet cuiquam religioſo de nocte furtiuè egredi, quia ſic incideret in caſum. At vbi etiam ſepes hortorum receptæ ſunt pro clauſura, opus eſt, vt egreſſio nocturna, de qua eſt ſermo, fiat extra ſepes, ad hoc, vt ſit caſus reſeruat⁹, alioquin ſi quis egrederetur muros Conuentus de nocte, & quando eſſet in horto, nollet amplius progredi foràs, exiſtimo, quòd non incideret in hunc caſum.

An fugiens ſæuitiam Superioris dicatur Apoſtata, & incidat in caſum.

Dubitatur hic, an incidat in caſum ille Religioſus, qui ob nimiam ſæuitiam Superioris in eum fugit? Reſpondeo quòd non, per ea, quæ habet Abbas, *in cap. ad noſtram, de appellat.* vbi dicit, quòd Abbate nimis in Monachos ſæuiente, licitum eſt illis fugere de Monaſterio, & nec per hoc dicuntur apoſtatæ: & allegat bonum textum *in l. 2. §. dominorum. ff. de his, qui ſunt ſui vel alieni iuris.* Vbi etiam Baldus dicit, quòd correctio debet eſſe moderata, alias ad Superiorem remitti poteſt. Et quando Abbas odio haberet Monachum, & illum grauaret, Monachus aſſumere poteſt arma ad ſui defenſionẽ, vt notãter Cardin. dicit *in Clem. 1. parag. præfata. de ſtat. Monach. Vide Nauar. de hoc in conſil. lib. 2. de appellat. conſil. quarto numero tertio.*

Bald.

Cardin. Nauar.

QVARTVS CASVS.

P*Roprietas contra votum paupertatis qua ſit peccatum mortale.*

Papa poteſt diſpenſare cũ Monacho, vt contrahat matrimoniũ.

Cauendum eſt omninò ab hoc peccato, & religioſi toto conamine debẽt à ſe illud expellere, cùm directè repugnet ſtatui ipſorũ: Vnde licèt Papa poſſit diſpenſare cũ Monacho iuſta de cauſa, vt cõtrahat matrimoniũ, prout habet cõmunis opinio. Ricar. Palud. Ioannes Maior *in 4. diſtin. 38. & gloſſ.* Innoc. Hoſt. Ioannes Andreas, Panorm. & communiter omnes in cap. cùm ad Monaſterium. §. *fin. de ſtat. mon.* Nihilominus non poteſt diſpenſare cum religioſo ad habendum proprium. *cap. cum ad Monaſt. vbi ſuprà, pro vt habet Nau. lib. 5. conſil. de ſtat. Monach. conſil. 13. nu. 10.* & vt à religioſo tale peccatum deteſtetur, ſciendum quòd proprietarij ſimiles ſunt vxori Loth, quæ à flammis Sodomæ fugiẽs, ducta per Angelum verſus montem, vt ſaluaretur, quia reſpexit retrò, vt ciuitatis derelictæ videret incendium, conuerſa fuit in ſtatuam ſalis. Sic euenit illis, qui è mũdi flammis fugientes, vt in monte Religionis ſaluentur, quia reſpiciunt retrò, amando ſcilicet & poſſidendo iniuſtè res derelictas, euadunt lapides duri in ſeruitio Dei, frigidi in charitate, & graues; cadendo de peccato in peccatum, quouſque in profundum inferni perueniant.

Ricar. Palud. Maior. Innoc. Hoſt. Ioan. Andr. Panorm.

Adnotandæ ſunt hæ ſimilitudines.

Similes ſunt illis, qui manna colligebant, & pro die ſequenti abſcondebãt, & quia talis prouiſio erat contra præceptum Dei, inueniebãt eam vermibus ſcatentem. Sic proprietarij qui colligunt res deſerti huius mũdi, quæ licèt eis dent guſtum, veluti manna; nihilominus euadunt pro eis tot vermes, qui rodant & ſtimulent eorum cõſcientias, donec ad inferna deſcendant, vbi vermem illũ inueniant, de quo ſcriptum eſt: Vermis eorum non moritur.

Pœna Saulis regis proprietarijs applicata.

Similes ſunt Regi, qui vt Deo ſacrificaret, tulit de ſpolijs inimici contra diuinum mandatum, & propterea perdidit regnum, traditus fuit Dæmoni, qui eum ſæuiſſimè tormentabat, & finaliter manibus proprijs ſe interemit. Sic proprietarij ſumũt de ſpolijs inimici mundi, ſub ſpecie meliùs Deo inſeruiendi: ſed quia contra promiſſum votum paupertatis id faciunt, aufertur ab eis regnum cœli, & traduntur in prędam vitiorum, quæ veluti Dæmones eos cruciant, & denique ab ipſiſmet vitijs ducentur in infernum, & tunc cognoſcent, ſed inaniter, & ſerò,

Digitized by Google

& ferò, quòd proprijs manibus ſe intere-merunt.

Sunt ſimiles Machabæis illis, qui ab inimicis interfecti dum ad ſepulturam ducerentur, inuenta fuerunt ſub veſtimentis eorum idola, propter quod à ſuiſmet derelicti fuerunt, arbitrantibus id meritò eis eueniſſe, qui res prohibitas celauerunt. Sic iuſto Dei iudicio omnibus proprietarijs eueniet; nã quia res prohibitas à ſuis Prælatis abſcondunt; propterea vitam ſpiritualem in hoc mundo amittunt, & in alio in mortem æternam incurrunt.

Similes ſunt Iudæ traditori, qui propter hoc peccatum in tantam cæcitatem deuenit, vt Chriſtum vendiderit, propter quod amiſſa Apoſtolatus dignitate, ſuum corpus cum burſa, & denarijs in ligno ſuſpenſum remanſit, & anima in Infernum deſcendit. Sic proprietarij amittunt dignitatem illam maximã, eſſe ſcilicet coronatos inter omnes illos Reges cœli, de quibus in Euang. Matt. cap. 5. Beati pauperes ſpiritu, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum, & corpus, quod tantopere dilexerunt, poſtquàm à vermibus eſt corroſum, ſimul cum anima cruciabitur in ſempiternum.

Similes ſunt Ananiæ, & Sapphiræ, qui propterea quòd partem denariorum abſcõderunt, ne eam darent in communem omnium vtilitatem, ad quod propter emiſſum paupertatis votum tenebantur; iuſto Dei iudicio ceciderunt mortui in terram: vt ex hoc ſaltem pertimeſcant proprietarij, qui à vita communi, quam profeſſi ſunt, & à voto paupertatis ab eis emiſſo recedere volunt. Quæ omnia hic congeſſimus, vt tale vitium à religioſis mentibus relegaremus.

Vt autem circa hunc caſum ordinatim procedamus, tria ſunt videnda per ordinẽ. Primum, quid ſit proprietas, & quis ſit, & dici debeat proprietarius. Secundũ; An quęlibet proprietas ſit peccatum mortale. Tertium, quanta debeat eſſe proprietas, vt ſit peccatum mortale.

Proprietar⁹ Quoad primum, Proprietarius eſt ille Monachus, qui tenet aliquid occultè, vel contra voluntatem ſui Superioris. ſic habet Ioan. Andr. communiter receptus *in ca. cùm ad Monaſter. de ſtat. Monach & probat Nauarr. lib. 3. conſil. de regular. conſil. 75. num. 49.* Itaque iuxta præfatum doctorem hæc duo concurrere debent ſimul, ſcilicet, vt religioſus teneat aliquid occultè, & contra voluntatem Superioris, ad hoc vt ſit proprietarius, nã ſi alterũ deficit, ſimpliciter nõ dicetur proprietarius, vt puta, ſi occultè teneat, ſed cũ volũtate Superioris: vel ſi palàm teneat res, vt nõ ſolùm Superior, verũ & alij Fratres eas videãt, dũ tolerat Superior, nõ eſt cẽſend⁹ proprietari⁹. Si verò cõtradicat Superior, debet puniri, nõ tãquã proprietari⁹, ſed tanquã inobediẽs. Cardinalis de Turrecremata *in cap. non dicatis. 12. quæſt. 1. numer. 8. ait*: Proprium eſt illud omne, quod non eſt reſignatum in manu Prælati, & non adminiſtratur in communi vtilitate Monaſterij, nec eſt reſeruatum ſub communi cuſtodia. Hinc infertur, primo, quòd qui tenet res, vel actu reſignatas in manu Prælati, vel ſaltem in præparatione animi, quòd propter hoc non eſt cenſendus proprietarius. Secundò infertur, quòd ſi Superior cõceſſerit Monacho vſum ſeu detentionem alicuius rei, poteſt hanc licentiam ſemper ad libitum reuocare, adeòque ſi ipſe religioſus negaret reddere Superiori ſemel conceſſum, vel non eſſet animo paratus ad reſignandum ipſi Superiori, quotieſcunque voluerit, eſſet in peccato mortali, & eſſet caſus reſeruatus. Tertiò infertur, quòd ſi regularis dono aliqua acciperet, vel à conſeruatorio bonorum caperet habitus, veſtes, calceos, & ſimilia ſine licentia Superioris, licèt faceret contra votum, & regulam, non tamen eſſet proprietarius, ſi ea detineret, tanquam dependentia à voluntate Prælati in loco patenti. Vide pro hoc ea, quæ habent doctores *in cap. cùm ad Monaſter. de ſtatu Monach. vbi huius materiæ ſedes iacet: quibus adde tex. in cap. exijt de verbor. ſignific. in 6. & Clement. exiui de Paradiſo. D. Thom. 2. 2. quæſt. 186. art. 3 D. Antonin. in 3. part.*

quis ſit. Io. And. Nauar. D. Thom. D. Ant.

Concil. Trid. Syluest. Nauar.

part ſummæ.tit.16.cap.1.§.11.Concil.Trident. ſeſſ. 25. de regular. cap. 1. & 2. Syluest. verb relig.6.num.7 Nauar.in cap.non dicatis. 12.quæſt.1. num.17. & conſil.75. de regular. in antiq.vel conſil.3. de ſtatu. Monach.in modernis.

An quælibet proprietas ſit peccatũ mortale.

Quoad ſecundum, An quælibet proprietas ſit peccatum mortale; circa hoc ſciendum,quòd in noſtra religione apud multos Patres viguit ſententia, vt etiam de vna acu Frater fieret proprietarius, ſi illam teneret occultè, & contra voluntatem Superioris, vel expreſſam, vel interpretatiuam: & moti ſunt propter verba Regulæ in cap. 6. vbi ſic ait S. P. Franciſcus, *Fratres nihil ſibi approprient*. Et qui dicit nihil, omne includit. Nec habet locum in hoc illa regula, Parũ pro nihilo reputatur, ſicuti ſi quis vouiſſet dicere vnã coronã de B.Virgine,& dimitteret dicere vnum *Aue Maria*, propter hoc non frangeret votum, niſi feciſſet votũ etiã de illa re minima,ſcilicet, nõ relinquere nec vnum *Aue Maria*:nam tunc teneretur etiam ad illam rem minimam ratione voti. Sic autem eſt in caſu noſtro (aiebant illi) nam cũ nos ex Regula in cap.6. habeamus Fratres *nihil ſibi approprient*; fit vt quælibet res,etiam minima, veluti de acu, poſſit Frater eſſe proprietarius. Et confirmatur per ea, quæ habet Doctor Nauar. *in conſil. de regul.lib.3 conſil.75.num.* 10. vbi recitat eſſe quoſdam Monachos Carthuſianos,qui aiunt ſufficere quamlibet rem minimam, modò ea mente accipiatur, vel retineatur, vt velit eam ſibi appropriare;ita quod occultans vnum denarium, ſiue obolum, vel volens habere illum clàm,nolẽte Superiore,peccat mortaliter. *Et num.13.ibidem ait*:Sextò vrget grauiter ſtatutum eiuſdem Ordinis poſitum *in 2.part.ſtatutorum antiquorum, cap.* 31.diſponens,quòd monachi defuncti in proprietate duodecim denariorum, & infra, non ſepeliantur in cæmeterio,aut ſepulti exhumentur.Ex quo palàm colligitur, eum, qui admittit proprietatẽ ſummæ minoris ſumma duodecim denariorum, debere carere ſepultura Eccleſiaſtica: qua tamen non debet carere quis ob peccatum veniale.Præterea S.Thomas 2.2.q.66.*artic.6.ad* 3. expreſsè videtur dicere, quod furans aliquod minimum, mente nocendi domino eius, peccat mortaliter.Præterea,omnis proprietas, ſiue voluntas appropriandi in vniuerſum, eſt vetita Monachis. *cap. cùm ad monaſt.* §. *fin.de ſtat.Monach.* & voluntas appropriandi vnum denarium, eſt proprietas, & voluntas appropriandi; ergo eſt etiam illa vetita, & conſequenter videtur mortifera.

Nauarr.

D Thom.

Quando proprietas conſtituat peccatum mortale.

His tamen non obſtantibus, oppoſitum eſt dicendum,ſcilicet quòd appropriatio vnius denarij, vel plurium non facientium quantitatem notabilem, non facit Monachum Carthuſianum peccati mortiferi reũ. ſic Nauar. vbi ſuprà: Et à ſimili eſt dicendũ in noſtra Religione ſcilicet, quòd appropriatio vnius acus, vel ſimilis rei, non facit Minoritam peccati mortiferi reum. Et ratio firma eſt,quia licèt omnis tranſgreſſio præcepti obligantis ſub pœna peccati mortiferi ſit regulariter mortifera; fallit tamen quoties vnum de tribus concurrit, ſcilicet,rei paruitas,ſubreptio vel defectus iudicij ad id ſufficientis.ſic Nauar. in Manual. *cap.11.nu.4*.At in propoſito,in trangreſſione præcepti Regulæ, de nihil ſibi appropriando, per huiuſmodi appropriationẽ occurrit paruitas rei, vt palàm eſt; ergo illa non eſt mortifera. Deinde præceptum Regulæ de nihil ſibi appropriando, non eſt fortior, quàm lex Dei de nihil furãdo: nec adeò fortis,quia hæc eſt lex naturalis, & diuina ſine vllo facto humano mediante obligans: illa verò eſt humana,aut certè diuina mediante facto humano,ſcilicet voto obligans: tranſgreſſio autem legis de non furando excuſatur à culpa mortali, propter rei exiguitatem,vt vult S.Thomas. 1. 2. *quæſt.* 88. *articul.* 5. Præterea, contraria opinio, inquit Nauarrus ibidem, nimis videtur accedere ad hæreſim Lutheranorum, aſſerentium omnia peccata eſſe mortalia, & nulla venialia. Equidem arbitror actum fore de omnib, nobis,ſi per exiguitatem, & paruitatem

Tria excuſant à peccato mortali.

Digitized by Google

uitatem non excuſaremur à culpa mortifera.

Ad rationes autem prioris ſententiæ reſpondetur. Primò, ad Carthuſianos Patres Nauarrus vbi ſuprà putat, literam ſtatutorum incuria librariorum vitiatam eſſe, & habere (infrà) pro (vltrà) & eſt optima reſponſio.

Reſpondetur ad obiecta.

Ad D. Thomam reſpondet Gratianus, eſſe intelligendum de illo, qui furatur minimũ, non ſolùm ſimpliciter animo nocendi Domino illius, ſed etiam notabiliter.

An quodlibet præceptũ Regulæ S. Franciſci ſit votum.

Ad illud verò ſequens, conceditur, omnem voluntatem appropriandi eſſe Monacho peccatum, ſed negamus omne tale peccatum eſſe mortiferum. Et præterea, negamus omne præceptum Regulæ noſtræ Seraphicæ eſſe votum. videatur de hac re Emanuel Rodriquez *tom.* 1. *qq. regular. quæſt.* 26. *art.* 4. qui fusè hoc probat: Nam exceptis præceptis de caſtitate, obedientia, & paupertate, quæ ſunt formaliter vota: reliqua verò præcepta non ſunt computanda inter vota ſolemnia, ſed ſunt ſolùm præcepta nobis tradita inſtar præcepti ieiunij quadrageſimalis Chriſtianis per Eccleſiam impoſiti. Si enim omnia præcepta Regulæ noſtræ ſunt vota, quæro, ſuntne ſimplicia, an ſolemnia? Simplicia autem minimè: nullum enim tale emittimus in profeſſione. Si autem ſunt ſolemnia, iterum rogo, recipiunturne talia præcepta ſub voto abdicationis, proprietatis, aut continentiæ? Nequaquam: nullus enim hactenus in eam incidit amentiam, vt mandatum ieiunandi, non equitandi, preces canonicas perſoluendi, & alia huiuſmodi generis, quę Minoribus Fratribus præcipiuntur, affirmare audeat, eſſe materiam paupertatis, aut continentiæ, vt ſub his votis contineãtur. Dices, vniuerſa præcepta contineri ſub voto ſolemni obedientiæ. Sed neque hoc: nam nihil in hac re tam certum eſt apud ſapiẽtes Catholicos, quàm neminem eſſe reum voti ſolemnis obedientiæ, niſi ea ſolùm quis prętermittat: quæ virtute obedientiæ, aut ſub excommunicatione latæ ſententiæ ſibi à Prælato aut verbo tenus, aut ſcripto præcipiuntur. Si igitur præcepta ſub nullo trium votorum ſolemnium continentur, perſpicuum eſt, non eſſe vota. Hæc & alia multa habet Rodriquez vbi ſuprà.

Rodriquez.

Sed eſto, ſint vota, nihil tamen contra ea, quæ determinata ſunt: nam votum eſt lex quædam, quæ ab hominis voluntate dimanat, quam quiſque ſibi ponit: ergo non aliter obligare debet, quàm ſi eadem lex ab Eccleſia vel à Deo ipſo imponeretur: homo enim ſibi leges præfigens, intendit ſe obligare inſtar legis, & non aliàs; eo, inquam, modo, quo lex diuina, vel Eccleſiaſtica obligaret, ſi id præciperet. At in legis diuinæ tranſgreſſione paruitas rei excuſat à mortali; ergo. Hinc ſequitur, quòd omnis voti violatio peccatum eſt, ſed non ſemper mortiferum, quia ob exiguitatem deſinit eſſe mortifera, ſicut furtum, & quælibet alia tranſgreſſio præcepti minima. Concluditur ergo, quòd non omnis proprietas ſit peccatum mortale. vnde licèt S. Bernardinus ponat quàmplures caſus proprietatis: non propter hoc ſequitur, quòd omnes illi ſint mortiferi.

Quid ſit votum.

Quoad tertium, quanta debeat eſſe proprietas, vt ob eam Religioſus peccet mortaliter? Circa hoc multæ ſunt opiniones Doctorum; nam quia id non eſt determinatum in iure, vnuſquiſque loquitur probabiliter: quin & Nauarrus vbi ſuprà multa dicit, & variat; nam in Man. *cap.* 17. *num.* 3. dicit, ſufficere dimidium Iulij, ſeu Carolini. In conſilijs verò tenet, appropriationem vſque ad Iulium, ſiue Regale, non eſſe peccatum mortale, ſed ſi excedit. Noſter Pater Sorbus *in addit. ad Compendium priuilegiorũ* dicit, quòd valor duorum Iuliorum. Rodriquez *in ſumma, tom.* 1. *cap.* 150. *num.* 6. ait, quòd inter homines communes quatuor, aut quinque argentei ſunt ſufficientes, vt efficiant peccatum mortale: & inter pauperes vnus, aut duo argentei. At placet id, quod habet Graffius hic, requiri ſcilicet tantam quantitatem, quanta ſufficeret, vt aliquod furtum laici eſſet mortale: hoc verò ſtat arbitrio boni viri. Placet etiam hic animaduer-

Quanta eſſe debeat proprietas, vt ſit peccatum mortale.

Nauar.

Sorbus.

Rodriquez.

Graffius.

maduertere vnum cum eodem Graffio; nempè quòd talis proprietas licèt videatur ſonare in pecuniam; nihilominus cùm nomine pecuniæ non ſolùm numerata pecunia veniat, ſed omnes res tam mobiles, quàm immobiles; ideò hic includitur proprietas, non ſolùm pecuniæ numeratæ, ſed etiam cuiuſcunque rei mobilis, vel immobilis. *Plura de proprietate vide apud Doctorem Nauar. in conſil. tertio, de ſtatu Monach.*

QVINTVS CASVS.

I*Nſtrumentum falſum in iudicio regulari, & legitimo.*

Antequam veniam ad declarationem huius caſus præmitto primò quòd in religionibus iudices ſunt Patres, & propterea debent diligenter attendere, vt quoad fieri poſſit, nihil de ſupplicijs cogitent, Monachorum vitia radicitus euellant, eorumque piè medeantur vulneribus. Hinc D. Benedictus in ſua Regula *in tertio capite* ſcripſit, quòd meminiſſe debent, quo nomine ſint inſigniti, Patres videlicet, atque idcirco curent rem ipſam egregiè præſtare. Et noſter Pater S. Franciſcus in decimo capite ſuę Regulæ ait: FRATRES, *qui ſunt Miniſtri, & ſerui aliorum* FRATRVM, *viſitent & moneant* FRATRES *ſuos, & humiliter, & charitatiuè corrigant eos:* Nam, vt correctio proſit, humiliter, & charitatiuè eſt facienda. Etſi enim aliquando paſtor rigidè agere debeat, modum tamen humilitatis & compaſſionis affectum nec in ipſo rigore deſerere debet, ſi corrigendis cupit prodeſſe: & vſque adeò humilis debet eſſe correctio, vt ſaltem contumelia careat: infirmas enim animas ſæpè ad irreuerentiam, & deſperationem contumelia mouet: Adeò charitatiua, vt odio, vel indignatione nihil agat. Nec ſolùm Regula, verùm & alias ſæpè in ſuis epiſtolis monuit ſanctus Pater noſter Miniſtros ſuæ Religionis, vt tanquam patres curarent reducere ouem perditam ad ouile. Facit ad hoc id, quod docet Diuus Gregorius in ſuo Paſtorali, dum ait: Actio congruat nomini, nomenque actioni, ne ſit nomen inane, & crimen immane: honor ſublimis, & vita declinis. Sciant ergo iudices Regulares, quòd duobus modis poſſunt procedere contra ſuos ſubditos, vel vt patres, vel vt iudices. Quando vt pater agit, tunc, vt docet Panormit. *in cap. reprehenſibilis. de appellat. & in cap. cùm contin et. de foro comp.* poteſt iudicij forma omiſſa rem, vt ſibi libet, gerere, nihil ſcilicet de ſupplicijs cogitando, ſed alia via Religioſorum vitia euellendo. Quando verò agit vt iudex, & tunc ſecundùm allegata, & probata debet procedere, aut ſeruato iuris ordine, aut ſummariè de facto, ſiue de plano, ſola veritate facti inſpecta.

SECVNDO præmitto id, quod habet Sotus *lib. 3. de iuſt. & iur. quæſt. 4. art. 2.* Ad rectitudinem iudicij requiritur, vt proficiſcatur ab affectione, & inclinatione iuſtitiæ: quocirca ſi quis iudicum iuri alterius partis quicquam adimat, quod alteri tribuat, ſubſtantiam iuſtitiæ ſubuertit. Et ſubdit idem Sotus paulò poſt: Iudicium, cui auctoritas deeſt præſidentis, dicitur vſurpatum: cui autem iuſtitiæ ſubſtantia, nuncupatur iniquum: ſed quod fit abſque prudentia, ſi abſit iuris ordo, cenſetur ſuſpectum: Si verò ex leuitate, & abſque legitimis probationibus proferatur, eſt temerarium. Et proſequitur idem Doctor. Circa harum conditiones ſingulas hoc primũ animaduerto, quòd ſingularium defectus genere ſuo facit mortale peccatum.

Iudex inquam, qui vel nullam habens auctoritatem, vel alienam vſurpans, eum iudicat, qui ſibi non ſubditur, lethaliter peccat. Secunda etiam conditio eſt oculatè perpendenda. Aſſertum enim illud, quod iudicium debet ex affectione, & inclinatione iuſtitiæ procedere, amphibolum eſt, trinumque poteſt facere ſenſum. Primus eſt, vt non fiat contra iuſtitiam, atque hic eſt legitimus, vt ſcilicet vnicuique ſincerè tribuatur, quod ſuum eſt: cuius idcirco defectus reddit iudicium iniquum. Secundus ſenſus eſt, vt iudicium procedat ex affectu iuſtitię: atque huius defectus nunquam eſt peccatũ mortale: enim verò ſi iudex iuſtã ferat ſenten-

Margin notes: …ſſus. | …d reli… …n ſunt …, & …s. | …di… …e… | Correctio vt …no… …cie… …e… …as. | Greg. | Iudices Regulares duobus modis poſſunt procedere in iudicijs. | Panorm. | Sotus.

Digitized by Google

ſentiam, licet hoc non faciat ex habitu, vel amore iuſtitiæ, quia improbus homo eſt, non peccat mortaliter, ſed eſſet veniale delictum: nam iudex cùm ſit iuſtitiæ cuſtos, debet eius affectu ſemper iudicare. Tertius denique ſenſus eſt, vt iudicium non feratur ex aliquo prauo affectu, ſcilicet odio, amore vel cupiditate: atque huius defectus peccatum erit ſecundùm affectum, ex quo procedit. Exempli gratia: ſi iudex eum, qui verè latro eſt, ac legitimè talis comprobatus, patibulo affigit ex odio, non quidem peccat contra iuſtitiam, ſed tamen contra charitatem: & ſi cupiditate pecuniæ id faciat, non quidem iniquus, ſed auarus erit: Et ſi cupidine inanis gloriæ, tunc erit vanus, quia venialiter peccabit. Quocirca licèt ex odio occidat, non cenſebitur homicida: ſicuti ſi eſſet priuata perſona, quandoquidem ius habet occidendi.

Defectus etiam tertiæ conditionis erit peccatum mortale, vt ſi regulas, & circumſtantias iuris prætermittat: dum perſona priuata leuiter, ac temere de occultis iudicat: Poteſt aũt fieri veniale ex leuitate materiæ, vt ſi iudex leues aliquot terminos iuris miſſos faciat: aut ſi quis quempiam de re leui leuiter iudicet. Hæc Sotus.

Nauar.

Peccat iudex, qui ſine ſufficienti probatione iudicat

S. Thom.

Peccat qui probationem maiorem requirit, quàm neceſſaria ſit.

Peccat qui ordinem iuris non ſeruat.

Tertiò præmitto id quod habet Nauarrus in Manuali *cap. 25. ſub. num. 13.* in his verbis: Quinto peccat (iudex) qui iudicat etiam recte, ſine tamen probatione ſufficienti: ſiue quia teſtes ſunt ſuſpecti, vel iniuſtè torti: aut non vidit (ſaltem mediocriter) proceſſum, aut probationem legitimam non admiſit. S. Thom. 2. 2 *quæſt. 60. art. 3. & 6.* addens peccare quoque eum, qui probationem maiorem neceſſaria exigit. *pro quibus omnibus ſunt cap. ira. 11. quæſt. 3. & cap. 1. de probat. & cap. ad noſtram iuncta gloſſ. antepenult. de iureiurand.* Et qui ordinem iuris non ſeruat, procedendo ſine libello, aut ſine conteſtatione litis, vbi ſunt neceſſaria: aut ſine dilationibus neceſſarijs: aut ſuperfluas concedendo: non admittendo iuſtas exceptiones: aut iniuſtas admittendo. Clement. ſæpè *de verb. ſign interrogando ea, ad quæ pars reſpondere non tenetur. gloſſ. magna. capite ſecundo de confeſſor. libro ſexto.* Et qui in ſententia aliqua clauſula obſcura vtitur, qua condemnatus aliquo tempore ſe contra iuſtitiam defendere poſſit. Et qui appellationem, aut recuſationem, quam non debet, admittit: vel contrà, quam debet, non admittit, præſertim propter preces, aut munera, quod eſt peccatum quotidianum. S. Anton. *prima parte. tit. 7. capite decimo quarto, §. ſecundo.* aut differt ſine iuſta cauſa expeditiones iudiciorum petitorum. *Hæc Nauarrus.* & hæc quantum ad iudices.

Peccat qui in ſententia aliqua clauſulam obſcuram ponit. D. Ant.

Teſtis regularis quandò peccat.

Quantùm verò ad teſtes Regulares dico quòd peccat, & incidit in caſum reſeruatũ teſtis Regularis, qui à Iudice ſuo cõpetente interrogatus ſecũdùm iuris ordinem iurat, & dicit falſum teſtimoniũ, tàm aſſerendo ea, quæ vera non ſunt, quam tacendo ea, quæ vera noſcuntur. Vnde, vt caſus iſte ſit reſeruatus, neceſſe eſt, vt iuramentum falſum ſit factum à Religioſo, in iudicio, coram Superiore, vel coram alio iudice competente, & ab ipſo interrogatus ſit cum iuramento: quia ſi ex ſe deponat coram iudice, abſque ipſius interrogatione, non incidit in caſum, cùm non iuret dicere veritatem. Benè verum eſt, quòd comprehenditur ſub litera tam is, qui examinatur vt principalis, quàm is, qui tanquam teſtis, ſi falſum dixerit, cùm litera ſimpliciter loquatur de iuramento falſo.

Comprehenduntur litera tam principalis quàm teſtis, ſi non iurant veritatem.

Includitur etiam ille, qui interrogatus à iudice cum iuramento, vt dicat veritatem, illam occultat, ex eo, quia præceſſerat iuramentum de tenendo ſecretum: quia tale iuramentum non eſt ſeruandum, quando imminet rationabile nocumentum corporale, vel ſpirituale Reipublicæ, vel particularis perſonæ. *ita text. iuncta gloſſ. in cap. nerui: verb. à tranſgreſſione. diſt. 13.* Innoc. *in cap. qualiter in primo de accuſat.* Nam interpretatur iuramentum hoc, niſi fuerit productus in teſtem: vnde hoc iuramentum ſeruari nequit abſque interitu ſalutis æternæ, quia inducit mortale, ſcil. taciturnitatẽ veritatis.

Innoc.

Includitur etiam ſub litera reus iuridicè interrogatus, ſi negat delictum, quamuis

Digitized by Google

ob confeſſionem eſſet morte plectendus, vnde niſi veritatem in iudicio palàm confiteatur, non eſt in foro animæ abſoluendus.

An qui vi tormentorũ confeſſus fuit falſum de ſe, peccauerit.

Hic verò ſtatim ſe offert dubitatio, quidnam dicendum ſit de illo, qui propter vim tormentorum confeſſus eſt de ſe aliquod crimen falſum: vel ne patiatur tormenta ei comminata à iudice, dicit ea, quæ non fecit? Num incidat in caſum reſeruatum? Reſpondeo quòd cùm confiteri de ſe crimina falſa, regulariter non ſit de ſe mortale, vt docet Nauarrus in Man. *cap. 18. num. 29.* quòd neque incidit in caſum reſeruatum: Nam detegere propria peccata vera, & facta, & imponere ſibi falſa, ſuo genere non eſt niſi veniale; quamuis per illud fama notabiliter lædatur, aut omninò amittatur. Sic Sotus *de rat. teg. vel deteg. ſecr. memb. 1. quæſt. 3.* Adrian. *in 4. de reſtitut. quæſt. 35.* quos ſequitur Nauarrus, *vbi ſuprà, num. 27.* Poterit tamen eſſe mortale in quatuor caſibus, ſcilicet, quando ex ſui ipſius infamia damnum animæ, aut vitæ propriæ, aut alienæ, aut honoris, aut bonorum alienorum ſequeretur. Animæ propriæ, ſcilicet, vt quando indigens notabiliter fama ad ſe honeſtè continédum, eam prodigit. Animæ alienę, vt quis pro iuſto habitus, hæreſes, aut alia ſua delicta detegit: quod probabile eſt, fore cauſam, vt alij in eandem incidant. Vitæ propriæ, vt qui crimen aliquod detegit, ob quod eiuſdem, aut alicuius membri iacturam mereatur. Infamiæ alienæ, vt quis Religioſus, aut Religioſa ſeipſam infamat peccatis, quæ ipſorum Ordini, aut Monaſterio notabiliter infamiam inferunt. Bonorum alienorum, vt cùm is, cuius opera ad ſui gubernationẽ Reſpublica indiget, ob illam ſe facit ad id ineptum. In his quatuor caſibus nemo negat eſſe mortale, ſeipſum infamare, quia præiudicat alteri, vel ſibi in his, quæ iure renunciare nemo poteſt, qualis eſt ſalus animæ, & ad illam neceſſaria. Sic Nauar. *vbi ſuprà tom. 28. citans cap. iurauit: cũ ei adnotatis, de prob. c. tenor. de re iudic.* Totum hoc verum eſt: ſed non propterea ſequitur, quòd ſtatim ſit caſus reſeruatus, quia prædicta poſſunt fieri extra actum iudicij. ſi verò quis iuridicè interrogatus, infamat ſe, vel alium vno ex ſupradictis quatuor modis, ſicut peccat mortaliter, ſic incidit in caſum.

Sotus. Adrian. Nauar. Mortaliter peccari poteſt in quatuor caſibus. Nau.

Excuſatur.

Excuſatur benè talis à peccato mortali, & per conſequens à caſu reſeruato, quando detegit aliquod tale, perſuaſus ſe torquendum eſſe, donec confiteatur, aut vitam amittat, vt ſingulariter dixit Sotus *de rat. reg. membr. 6. quæſt. finali*, quem ſequitur Nauar. *vbi ſuprà, num. 29.* quia eo caſu non tam mortis ſuæ dat cauſam, quàm vna morte multas redimit, vt Sotus ait. Confirmatur. *prædicta per ea, quæ habet Toletus in ſua ſumma l. 3. cap. 66. vbi dicit duo.* Primũ, quòd poteſt quis abſque peccato, in tortura manifeſtare ſuũ crimen verũ, quamuis non interrogetur iuridicè, & conſequenter ſe infamare: nec enim tenetur famam ſuſtentare cum tanto labore, cùm ſit ipſius Dominus. Sed hoc intellige exceptis quatuor illis ſupradictis caſibus. Secundum, quòd poteſt etiam ſine peccato mortali confiteri crimẽ falsò ſibi impoſitum, pro cuius confeſſione torquetur: nec hoc eſt mortale, quamuis ſit ob talem confeſſionem ſuſpendendus. Sed hoc intelligi debet circa iuramentum, nam periurium ſemper eſt peccatum mortale: crederem tamen quòd in tali caſu, licet peccaret mortaliter & propter periurium: tamen quia propter vim tormentorum id facit, non incurreret in caſum reſeruatum: Quamuis, ſi iam commiſſum ſit tale peccatũ iurando, confeſſarius non debet obligare, vt iterum verum dicat. Intelligendum eſt etiam, vt non noceat alteri, imponendo ei falſum: nam tunc contra iuſtitiam peccaret mortaliter, quia non eſt Dominus famæ alterius, ſicut ſuæ, & propterea incideret in caſum.

Sotus. Nauar. Toletus.

Excuſatur teſtis.

Excuſatur autem teſtis, quando in iudicio regulari non dicit veritatem, de qua interrogatur in multis caſibus.

Primò, quando iudex non eſt competens: nam tunc quia non habet iuriſdictionem, & authoritatem omninò: vel ſi habeat, non

tamen

tamē ſuper eum, cùm ſit exemptus propter aliquod priuilegium: ideo non tenetur ei reſpondere verum.

Secundò quando iudex non ſeruat ordinem iuris, nempè quando iudex interrogat de aliquo delicto, quod notorium non eſt: neq; de eo habetur ſemiplena probatio: neque eius infamia præceſſit: neq; indicia approbata intercedunt: neque ex eius occultatione alteri deuenit notabile nocumentū, quamuis indirectè in damnum accuſatoris redundet: non tenetur ille iudici reſpondere ſecundùm iuris intentionē, rei veritatem manifeſtādo: ſatis enim eſt, eū, qui iurat, dicere veritatem iuxta intentionem ſuam. S. Thom. 2. 2. *quæſt. 70. art. 1 vbi Caiet Maior. in 4. diſt. 15. qu. 18. vide Nauar. in Man. cap. 12. num. 9.*

Tertiò excuſatur teſtis à dicenda veritate, & etiā à caſu reſeruato, quādo probabiliter timet ſibi, ex hoc teſtimonio aliquod magnū damnū ſpirituale, aut tēporale perſonę, honoris, aut bonorū euenturū, ſecūdùm Baldū receptum *in ca. cùm nūcius. de teſt. & eundem, & Felinum in cap. dilectorum, de teſt. cogend.* Et ſi ex eo ſcandalum oritur: iuxta Syluestrum, *verb denunciatio quæſt. 1. & verb. correct. qu. 7. ſub finem.*

Felin.

Quartò excuſatur etiam, ſi interrogatus à iudice, an aliquid ſciat, quod ipſe vel audiuit, vel habuit in conſultatione, & eo magis in confeſſione: tunc enim debet reſpondere ſe neſcire, quia quod audit, neſcire dicitur. *l. 2. vbi gloſ. §. idem habeo. ff. de aqua pluu. arc.* Quod nota pro excommunicationibus fulminatis contra ſcientes talem, vel talem rem fuiſſe ſubreptam, quòd non teneantur reuelare audientes, nec aduocati, neque illi, qui vt conſulentes ſciunt, prout apud omnes ſummiſtas, & Doctores eſt in confeſſo.

Notanda eſt hac doctrina.

SEXTVS CASVS.

PRocuratio, auxiliū, ſeu conſiliū ad abortum faciendum poſt animatum fœtum, etiam effectu non ſecuto.

Pauca de hoc caſu dicenda veniunt, quia rarò occurrit, & etiam, quia cognitis terminis, nō habet difficultatem. Primò igitur videndum eſt, quæ requirantur ad hoc, vt verè dicatur, & fiat abortus: & dicimus breuiter, quòd tunc fit, quando poſt animatū fœtum in ventre matris prouocatur aliqua vi, ſiue potione, ſiue baculo, ſiue alio modo, vt fiat abortus. Quod quidem peccatum graue, & grande eſt: nam vt rectè ait Syluester *verbo abortus nu. 1.* Abortum, & ſterilitatis venena procurans homicida eſt, & mortaliter peccat. *cap. aliquando. & ſequ. 32. quæſt. 3.* Et ſi fœtus erat animatus, debet capite puniri, quia verus eſt homicida: ſi verò erat inanimatus; ſi nobilis eſt ſceleris auctor, parte bonorum amiſſa relegatur: ſi ignobilis, dānatur in metallum. *ff de pœnis. l. ſi aliquid, §. qui abortionis.*

Grauitas huius peccati

Secundò videndum eſt, quando dicatur animatus fœtus, & circa hoc dicimus breuiter, quòd in maſculis eſt poſt 40. dies: nam tunc anima corpori infunditur; & in fœminis poſt dies octoginta; vnde hic nō agimus de qualibet animatione pro caſu reſeruato ſed de infuſione animę rationalis; nam licè quando anima eſt vegetatiua, & quando etiam ſenſitiua in embrione, ſi quis procuret abortum, peccet mortaliter, non tamen incidit in caſum: ſed benè quando fœtus animatus eſt anima rationali. Et tunc nō ſolùm procurans abortū incidit in caſum reſeruatum, verùm & incurrit in irregularitatem, quia cum fœtus ille ſit animatus anima rationali, procurans abortū homicida eſt; ex quo ſequitur, quòd etiam fiat irregularis. Vide D. Thom. *in 4 diſt. 31. in litera.* quem ſequitur Syluester *vbi ſuprà*. Ponit hic dubium Syluester, & eſt tale: Vtrum cenſeri debeat homicida, ſi dubitatur de fœtus animatione? Et reſpondet, quòd in foro contētioſo vbi agitur ad pœnam, interpretatio fieri debet in partem mitiorem. *lib. interpretatione ff. de pœnis*: ſed in foro animæ, vbi agitur ad placandū Deū & emēdationē, debet quis ſe reputare homicidā, quia maxìmè in talibus tutior via eſt eligenda, *vt in cap.*

Fœtus quando dicatur animatus.

D. Thom. Syluest. dubium.

Reſponſio.

 inuenis,

Abortus quando procurari poſsit.

iuuenis , deſponſ. & bonarum mentium eſt ibi culpam timere, vbi culpa non eſt, *cap. ad eius in fin. diſt. 5.*

Tertiò videndum eſt, quando poſſit procurari talis abortus: & dico breuiter, quòd pluribus vijs, potione ſcilicet, baculo, onere, vel alio modo.

Quartò ponderanda ſunt verba illa, *etiã effectu non ſecuto*: ex quibus infertur, tunc dici opus conſummatum in caſu noſtro, quãdo mulier acceperit id, ob quod poterat ſequi abortus, quamuis poſtea ille non fuerit ſecutus.

Quintò, dum dicit: *Ad abortum faciendum*, intelligi debet, etiam ſi illum procurauerit ad bonum finem, ſcilicet, ad præſeruãdam mulierem à morte: facit ad hoc id, quod habet Syluester *in verbo medicus §. 4.*

Sextò, dum dixit: *auxilium ſeu conſilium*, patet, quòd non ſolùm ille, qui hoc procurat, verùm & qui auxilium quoquo modo præbet, ſiue circa potionem cõficiendã, ſiue circa potationem ipſius potionis, ſiue perſuadeat mulieri, & adiuuet ipſam ad tale facinus, ſiue etiam ad hoc præſtet cõſiliũ; nã ſemper peccat mortaliter, incidit in caſum reſeruatum, & irregularitatem incurrit.

Et quia de potione venefica ad procurandum abortum verba fecimus, placuit etiam hic ſubnectere pauca de eo, qui dat potionem veneficam, ſiue de eo, qui veneno procurat, vt Religioſus quis, ſiue etiam ſecularis vitam amittat, ad quidnam teneatur.

Circa quod reſpondeo, quòd quia fusè de hoc diſſerit Emanuel Rodriquez, *in 2. tom. quæſt. regular quæſt. 33. art. 4.* ſub titulo: *Qua pœna ſint puniendi venefici*, placuit hic trãſcribere ipſiuſmet verba, prout ſequitur.

De potione veneni, qua quis occidit quempiam, quàm graue peccatũ ſit.

Reſpondeo dicendo, quòd clericus, qui veneno quẽpiam occidit, præter quàm quòd in pœnam homicidij incidit, quia verò grauiùs deliquit, quàm ſimplex homicida, dignè poſt depoſitionem grauiori detruſione, & longiori puniendus eſt: plus eſt enim hominem veneno necare, quàm gladio, *vt in l. 1. C de malefic & math. continetur.* Vnde dicit Bald. *in l. nemo Cod de ſumma Trin.* quòd qui veneno occidit, dicitur proditoriè occidere, & vt communem allegando aliquos, ſequitur Diaz de Lugo *in ſua pract. cap. 95.* qui credit, quod propter execrabile delictum, quod clericus, qui venenum emit, vt daret alicui, tamen parauit, & per eum nõ ſtetit, eadem pœna puniatur, ac ſi dediſſet. Quòd eius additionator Salzedo eodem loco, verbo, ac ſi dediſſet, intelligit, eum qui ad actum proximum acceſſit, & quia venenum propinauit, ſed veneratus adhibitis medicamentis mortem effugit, tunc enim pœna ordinaria eſt puniendus, prout explicat Couarruuias *in Clem. ſi furioſus. 2. part. relect. num. 11.* non verò quandò tentat aliquem veneno occidere, & ea de cauſa venenum emit, ſed non propinauit, quia fortè pœnituit, aut fuit impeditus, tunc enim pæna extraordinaria iudicis arbitrio eſt plectendus. Sic Rodriquez, & addit infrà.

Diaz.

Salzedo.

Couarr.

Sixti Quinti Conſtitutio.

Aduertendum eſt circa hoc, quòd Sixtus Quintus Romæ anno 1588. 4. Calend. Decẽb. Pontif. ſui anno 4. edidit quandam conſtitutionẽ, in qua definiuit: *Aduerſus quaſcunque perſonas ſæculares, Eccleſiaſticas & quorũcumq; Ordinum Regulares, qui venenoſis medicamentis, potionibus, vel alijs modis abortus maturi, ſiue immaturi, animati, ſiue inanimati fœtus eiectionẽ procurauerint, vel venena, aut potiones ne mulieres concipiant, propinauerint, vel conſilium præſtiterint, deponendi & degradandi ſunt à iudicibus eccleſiaſticis, ac curiæ ſæculari poſtea tradendi, vt capitalem pœnam patiantur, & ipſo facto excommunicauit, reſeruando abſolutionem Sedi Apoſtolicæ.*

Moderatio Greg. 14.

Circa quam conſtitutionem eſt notandũ, quòd Gregor. 14. anno 1591. pridiè Calend. Iulij, Pontif. ſui anno primo conſtitutionem ſupradictam in hunc modum moderauit, vt dicta excommunicatio ſibi, & ſucceſſoribus reſeruata, quilibet confeſſor approbatus ab ordinario & ad hoc deputatus, poſſit ab ea in foro conſcientiæ tantùm abſoluere. Prælati verò Regulares per eorum priuilegia etiam in foro exteriori poſſunt ſuos Religioſos de hoc crimine conuictos abſoluere: Vide Rodriquez vbi ſuprà.

Dubi-

Dubit. Dubitatur hic, quid dicendum de illo Religioſo, qui neſciens mulierem eſſe grauidam, daret ei potionem quandam, propter quam poſtea illa facit abortum? Num [illegible]cidat in caſum? Reſpondeo quòd [illegible], quia copulatiuè omnia debent ſimul concurrere, ſcilicet, quòd mulier verè ſit grauida, quòd fœtus ſit animatus anima rationali, quòd detur potio, & quòd detur tali fine, & intentione, alioquin non incurreret in caſum reſeruatū. Et hæc quantùm ad hoc. *[illegible]ſol.*

SEPTIMVS CASVS.

FAlſificatio manus, aut ſigilli officialium Monaſterij, aut Conuentus.

Pro declaratione huius caſus ſciendum, quòd nomine officialium Monaſterij, ſeu Conuentus diuerſimodi intelliguntur, iuxta varietatem Religionum; nam in Monaſterijs Monachorū, ſunt Abbas, Prior, Cellerarius, Procurator, & huiuſmodi: in Monaſterijs Monialium ſunt Abbatiſſa, Prioriſſa, Vicaria, &c. In Conuentibus ſunt Generalis, Procurator Generalis, Prouincialis, Guardianus, Vicarius loci in abſentia Guardiani, & huiuſmodi. Quando ergo quis falſificat manum aliquorum prædictorum, aut falſificat ſigillum alicuius eorum ad malum finem, peccat, & incidit in caſum. Et quamuis iuxta Syluestrum, *verbo falſitas*, ad falſitatem tria requirantur, ſcilicet, vt ſit veritatis mutatio, & vt fiat cum dolo, hoc eſt, ſciēter, cum animo inferendi damnum, & realiter illud ſubſequatur. Nihilominus ad incurrēdum hunc caſum, ſufficit mutatio veritatis, & dolus, licèt nō ſequatur damnum: & ratio eſt, quia per falſificationem manus, vel ſigilli iam eſt opus conſummatum. Sic Graffius hic, nihilominus ſi nullum ſequatur damnum, nempè quia noluit vti tali falſa ſcriptura, ſeu ſigillo, ſed combuſſit, vel lacerauit, non video, quomodo incidat in caſum reſeruatum, quādo nec peccat mortaliter: nam ex notatis per D. Anton. de But. *in c penult. num. 3.* de crimine falſi ſol. falſificatio literarum ſine vſu non obligat quēquam ad pœnam falſi, & falſificatio ſcripturę, quam non probat, neque inducit pœnam falſi; ergo neque incidit in caſum reſeruatum.

Syluest. *Graff.* *Anton. Butr.*

Si quis verò vtatur ſigillo Superioris, nō malo animo, ſed vt ſuæ literæ ſecuriùs perueniant ad manus illius, ad quem mittūtur; tunc nō eſt caſus reſeruatus, quia deeſt malus animus, & frequenter fit in Religione.

OCTAVVS CASVS.

FVrtum de rebus Monaſterij, aut Conuentus, in ea quantitate, quæ ſit peccatum mortale. *Furtum quid.*

Pro intelligentia huius caſus ſciendum, quòd furtum propriè ſecūdùm S. Thomam, *2. 2. quæſt. 66.* eſt acceptio rei alienæ occulta. Sed accipiēdo furtū in ampliori ſignificatu, prout includit rapinā, latrociniū, & prædā, eſt cōtrectatio rei alienæ, fraudulosa, inuito domino, lucrifaciēdi gratia, ſiue ipſius rei, ſiue vſus rei, ſiue poſſeſſionis, *l. 1. ff. eo.* & notanter dicitur primò CONTRECTATIO, quia ſine ea non eſt furtum, etiam ſi voluntas interueniat, aut verbum, quoad homines, *vt in d. L. 1. §. 1.* Secus quoad Deum capit. vulgaris de pœnit. *diſtinct. 1. & c. ſi propterea. 14. quæſt. vlt.* quia eſt contra illud præceptū quintum: NON CONCVPISCES. Secundò dicitur R[illegible] ALIENAE, quia in re propria non poteſt eſſe furtum. Et nomine REI ALIENAE, ſeu DE REBVS MONASTERII intelligitur, non ſolùm de rebus ipſius Monaſterij aut Conuentus in communi, nempè de rebus pertinentibus ad communitatem, tā mobilibus, quàm immobilibus, tam de ijs, quæ vſu quotidiano conſumuntur, quàm de ijs, quæ durant: verùm etiam de rebus particularibus ad particularem vſum Religioſi cōceſſis, prout fuit declaratum à Summo Pontifice legiſlatore, ſicut refert Pater Sorbus, *in additio. ad compen.* & ratio poteſt eſſe firma, quia licèt apud Regulares omnia ſint communia; nihilominus vſus aliquarum rerum non *D. Thom.* *Sorbus*

non eſt omnibus communis, & debet à Superioribus limitari, qui habet authoritatē diſpēſandi res Monaſterij Fratribus & Religioſis ſibi ſubditis, prout melius ſecundùm Deū eis videbitur, attendendo ad gradus, & ad officia vniuſcuiuſq; Religioſi. vide Azor. *lib.* 12. *cap.* 11. *quæſt.* 6. Quibus addendum eſt, quòd incidit in caſum reſeruatum, non ſolum qui à Religioſo particulari furatur, & ſubripit res Monaſterij, ſeu Conuentus à Superiori ſibi conceſſas; verùm & qui ſubriperet ab eo aliqua ſcripta, in quib⁹ ille multum vigilauit: nam tunc illud iudicatur furtum magnum, vt dixit Angelus, *in li.* 1. C. *vnde vi.* Aeſtimatur enim quādoq; res plus vni, quàm alteri propter aliquā cauſam particularem. Quod intelligitur non ſolùm, quando talis ſcripta ſubriperet, vt illis vteretur contra voluntatem Domini, verùm, & quando malo fine id faceret, ſcilicet vt combureret, vt proijceret in foueam, vel in ſterquilinium. Et eò magis hoc, quia in tali caſu non ſolùm interuenit furtum, verùm & contemptus rerum ſacrarum, cōtra quos iudicio meo poſſet inquiri, quidnam ſentiant de fide.

Azor. Subripiens ſcripta incidit in caſum.

Dixi Fraudulosa, quia ſine animo furandi non committit furtum. Dixi inuito Domino, quia ſi credit Dominum permiſſurum, & ſubeſt iuſta cauſa credendi, non tenetur, ſecùs ſi non ſubeſſet. *l. ſi is, qui rem. ff. eo* & dicitur: Dominus inuitus, etiam ſi videat rē auferri, quāuis non contradicat, ſcilicet ex timore, vel verecundia. *l. penult. ff. eo.* alias non contradicendo, cùm poſſit, videtur conſentire. *argumentum cap. error. diſtinct.* 82. Dixi Ipſius rei vſus, vel poſſeſſio, quia non ſolùm committit furtum, qui rei dominum vult lucrari, ſed etiam, qui vult in re ipſa lucrari vſum, & poſſeſſionem. *lib. qui ſaccum. ff. eod.*

Vt autem Religioſus incurrat in hunc caſum, duo concurrere debent: vnum quòd ſit furtum, alterum, vt ſit in ea quantitate, quæ faciat peccatum mortale: quæ quia non eſt dec. ſa, relinquitur iudicio boni viri. Pro quo ſciendum, quòd quantitas modica aliter conſideratur in foro exteriori, & aliter in foro interiori: nam in foro exteriori Iureconſultus *in l. ſi oleum.* §. *fin. ff. de dolo.* declarauit, modicam quantitatem illam eſſe, quæ non excedit ſummam duorum aureorum. At in foro interiori Nauarrus *lib.* 3. *de conſil. de regul. conſil.* 75. *numer.* 18. dat quandam regulam generalem dicens, quòd ſufficit illa quantitas, quæ requiritur, vt furtum laici ſit mortiferum: deinde deſcendit ad taxandam hanc quantitatem pro peccato mortali, & ait furtum vſque ad vnum Iulium, vel regale excluſiuè, non eſſe mortiferum. Pater Sorbus *in addit. ad compend.* dicit, quòd debet pertingere ad valorem duorum. Vide quæ de his diximus ſuprà, *in expl.* 4. *caſus verſus finem, ibi: Quoad tertium.*

Quæ quantitas faciat peccatum in furto.

Nauar.

Sorbus.

Dubitatur hic, an ſit caſus reſeruatus furari in Eccleſia res ſpirituales, vt ſunt, reliquiæ, calices, veſtes altaris, & huiuſmodi. Reſpondeo cum Sylueſtro, *verbo reliquiæ. quæſt.* 2. quòd ſic. Imò quia talis aufert ſacrum de ſacro, vel ſacrum de non ſacro, ſacrilegium committit. *cap. ſi quis.* 17. *quæſtio* 4.

Furtum factum in Eccleſia, quo modo cenſuretur. Sylueſt.

Sed num incidat in excommunicationē, qui furatur calices, & patenas? Reſpondeo quòd ſecundùm Panormitanum *in cap. ex literis, de fur.* non eſt excommunicatus, niſi cum furto ſimul effregerit portas Eccleſiæ, vel armentaria, aut feneſtras: ita Sylueſter. *verbo furtum, num. ſeptimo.* Et hoc probatur *per cap. conqueſtus, de ſentent. excommunicat.* vbi habetur eſſe excommunicatos ſacrilegos, qui effringunt, & ſpoliāt Eccleſias. Quæ decretalis non excommunicat, ſed ſupponit eſſe excommunicatos, ſiquidem iubet denunciari eos vt tales. *argum. cap. paſtoralis* §. *verùm de appellat.*

An incidat talis in excōmunicationē.

Sylueſt.

Ad incurrendam ergo hanc excommunicationem duo requiritur, ſcilicet perfringere, & furari, & ob id effringens crucem, ſacrarium, aut perpetrans ſimilia ſcelera ſi non furatur, non incurrit in excommunicationem, prout poſt Panormitanum tenet Anonius 3. *part. titul.* 24. & Caietanus

Duo requiruntur, vt incurrat quis hanc excommunicationem.

in

Eccleſiæ nomine quando veniant. in ſumma. Nomine verò Eccleſiæ intelligũtur Monaſteria, Hoſpitalia, & reliqua pia ædificia auctoritate Epiſcopi ad id ſacrata, & non alia, ſecundùm Panorm. *in d. cap. conqueſtus c. ad hac, de religioſis domib.* *Effractio quomodo intelligatur.* Is autem dicitur effringere Eccleſiam, qui effringit, vel effodit parietem, aut frangit fores, diruit ſeras, & qui impellendo, vel quocunque alio medio violento ingreſſum ſibi parat, prout tenet Sylueſter, *verbo, excommunicatio. 7. numer. 8.* non autem qui reſerat eas claue, ſiue eam ſubripuerit, vel extorſerit, ſiue non, iuxta communem, quam ſequitur Nauarrus *in Man. capit. 27. numer. 94.* *Nauar.* *Grauitas huius peccati ex multis. Rodriq.* Inſuper vt cognoſcatur, quam graue malum ſit furari in Religione, & ab omnib' Religioſis explodatur tale facin'; apponã hic, quæ habet Rodriquez *tom. 2. qq. regul quaeſt. 38. art. 1.* ſub titulo: *Qua pœna ſint puniendi Religioſi fures,* & habet ſic: Reſpondeo quòd quidam modernus Ioannes Trullo *lib. 2. canon.* regul. cap. 23 num. 9. nimis rigidè, religioſè tamẽ cum furibus ſe gerit; ait enim, quòd eſt graue crimen in Religione peccatum furti, & vt incorrigibilis eſt tractandus, ita quoque fur in Religione eſt puniendus. *Ioannes Trullo.*

Quòd ſi contra obijcias (ait) qua ratione propter furtum, quod duntaxat damnum eſt temporale, abijciendus ſit Frater, propter quem Chriſtus mortem pertulit? Reſpondet primò, quòd fures in Religione non ſolùm rebus temporalibus, ſed etiam ſpiritualibus nocent, deinde & ſanctã congregationem cõturbant, bonumq; aliorũ ſpirituale impediunt. Eſt quoque alia ratio in ipſorum furum vtilitatẽ, vt cùm expulſos ſe intueantur, confuſione, tribulationeque percuſſi, ad cor reuertantur. Quapropter (ait) propter ipſorum, illorumque ſpirituale bonum, tanquam iuſta infligitur eis pœna huiuſmodi. Vide hoc ad longum apud Rodriquez vbi ſuprà.

An liceat furari intuitu pietatis. Aliud dubium hic ſubnectam: Num incidat in caſum reſeruatum Religioſus, qui intuitu pietatis furatur aliquid de rebus Monaſterij, ſeu Conuentus, quod conſtituit peccatum mortale, vt ſcilicet inde faciat eleemoſynam? Reſpondeo quòd ſic, *& elicitur ex cap. non eſt putanda, 14. quaeſtio. 5. & cap. ſi fortè. ibidem.* vbi habetur, quòd etiam ſi totum retribuat parẽtibus, quod abſtulerit, non minuit peccatum: nam ſpecies furti eſt ex alieno largiri. *l. ſi pignore ff. deputatis.* Niſi neceſſitas pauperis fuerit extrema, quæ æſtimanda eſt iudicio boni viri, vt quæ moraliter præ ſe fert periculum magnum damni ſalutis vitæ. *cap. ſi quis de furtis.* excepto hoc caſu non excuſantur Religioſi, qui intuitu pietatis furantur, ſiue ſint in adminiſtratione, ſiue non. Vide G. aſſium hic.

Tu tamen limita in noſtra Religione Minoritana circa ea, quæ communiter dari ſolent pauperibus, iuxta pręſcriptam formam à Nicolao 3. *in cap. exijt de verb. ſignif.* *Nicol. 3.* Et inſuper limita, quando in dando quis habuerit exceſſum charitatis, & ille, cui datur, fuerit in extrema neceſſitate: nam de talibus, & ſimilibus quamplurima exempla habemus in Chronicis noſtris ex ſanctiſſimo P. Noſtro Franciſco, qui etiam aliquando habitũ, quem deferebat, dabat.

NONVS CASVS.

L*Apſus carnis voluntarius opere conſummatus.*

Materia hæc valde delicata eſt, & ideò cum magna diſcretione tractanda. Igitur ad hoc, vt quis Religioſus incurrat in hunc caſum, opus eſt, vt incidat in lapſum carnis voluntariè, & quòd illud opere compleat: & hoc tam in prima perſona quàm in ſecunda, quomodocumq; & ſecundum quaſlibet ſpecies: nam omnes comprehenduntur in hoc caſu. Vide quæ habet D. Thomas opuſcul. 4. *D. Thom.* Nomine *lapſus carnis* intelligitur effuſio ſeminis quomodocunque procuratus cum actu exteriori: & debet eſſe *voluntarius*, alioquin non erit pertinens ad hunc caſum: Et dicitur *opere conſummatus*: nam licèt lapſus carnis voluntarius non conſummatus opere ſit peccatum mortale, cùm Deus potiùs animum,

 mum,

Digitized by Google

mum, quàm opus conſideret; non tamen erit caſus reſeruatus, cùm ille requirat opus externum perfectum, & completum. *Vide doctores in c. perpetuo. de elect. in 6.*

Graff. Hinc fit (ait Graffius) quòd tangens perſonam, quantumcunque libidinosè faciendo varios actus impudicos, abſque tamen ſeminis effuſione, licèt peccet mortaliter, vt dixit Caiet. 2.2. *q.148 art.5.* non tamē includitur ſub littera, ſed oportet, quod ſit conſummatus cum ſeminis effuſione. Hic verò ſubnectam aliqua dubia.

Dub. Primum dubium. An Religioſus cogitans turpia aduertenter, & ſe delectans in illis, in pollutionem labitur, abſque tamen contactu manuum, vel alterius inſtrumenti, propterea incidat in hunc caſum? Reſpondeo quòd aliquibus videtur vera pars affirmatiua; nam hic eſt lapſus carnis voluntarius, ſcil. quia voluntariè cogitat turpia, & opere cōſummatus, quia iam polluitur. *Vera ſententia.* Nihilominus oppoſita ſententia eſt verior, & omninò tenenda, per ea, quæ pluries diximus, præcipuè verò *in art.3. ſect. prima vbi.* Quartò notandum, nempè quòd ad hoc, vt ſit caſus reſeruatꝰ, requiritur actio externa, non ſolùm in vltimo effectu, ſed etiam reſpectu mediorū, nempè vt cum aliquo opere externo id procuret. At verò in caſu propoſito, licèt & cogitādo turpia, & ſe polluendo committat quis peccatum mortale; nō tamen incidit in caſum reſeruatum, quia talis pollutio habet originem, & eſt cauſata à cogitatione interna, de qua non ponitur caſus, & inſuper, non fuit procurata cum actione externa, ſcilicèt cum manu, cum motu, vel cum tactu tertiæ perſonæ. Quod dico, quia non eſt neceſſe, vt tertia perſona cū manu ſua propria procuret pollutionē tangendo, & contrectando virilia; ſed ſufficit, quòd quis in lecto tangat alterius corpus libidinosè, vel extra lectum tangat pudenda, vel viciniora loca aliquo modo, & ex tali cōtactu oriatur pollutio, quia ſic concurrūt requiſita ad caſum reſeruatū, nempè lapſus carnis voluntarius & per opus externum procuratus.

Idem dicimus de Religioſo illo, qui cum alio deuenit ad oſcula, ad tactus, ſeu amplexus impudicos, ſiue in propria, ſiue in aliena perſona in lecto, qui poſtea dormiens, incidit in pollutionem ſiue ierit ad cubandum cum hoc propoſito, ſiue abſque eo: & ratio eſt, quia tunc lapſus carnis non fuit opere conſummatus, dum vigilaret.

Graff. Dub. Pater Graffius ponit aliud dubium hic de Religioſo, qui cubans cum alio, deuenit ad actum propinquum operis explendi, & cùm ſentiret ſe de proximo ſemen emiſſurū, diſiūxit ſe à perſona illa, & extra vas ſeminauit, an ſcil. incurrat in hunc caſum. Et videtur, quòd nō, quia tunc dicitur actus conſūmatus in ſecundam perſonam, quando fuit ſecuta pollutio cum illa, quod modò non fuit. *Vera ſententia.* Nihilominus oppoſitum eſt verum, ſicuti à ſimili, qui membrum ponit in partes pudendas contra naturā, licèt intus ſemen nō effundat, quando eſt effundēdū, ſed in fine extra vas effūdit, dicitur verè ſodomita, & cōprehenditur ſub caſu reſeruato, vt vult Iulius Clarus in ſua praxi §. *Sodomia. in fine.* nō enim in fraudem legislatoris eſt aliud faciendum. *cap. conſtitut. de conceſſio. prabend.* Sic nec in fraudem legis. *Hucuſq; Graffius.*

Dub. Vertitur in dubium ab aliquibus de Sodomita, qui patiens eſt, an talis incidat in hunc caſum reſeruatum: *Reſolut.* ſed miror, quomodo hoc in controuerſiam ducatur, cùm luce clara pateat, talem incurrere, ſicut & ille, qui agens eſt, & quia de ſe hoc clarum eſt, nō eſt, cur in huius rei probatione diutius immorer, ne amplius conſcribendo talia mens pura perturbetur.

Et quia in decreto fœlic. record. Clem. VIII. datur facultas Generali cum Capitulo Generali, & Prouinciali cum Capitulo Prouinciali, vt poſſint alios caſus ſibi reſeruare, maximè circa materiā eiuſdem caſus, vt puta circa lapſum carnis poteſt reſeruari tactus impudicus, oſculum, &c. vt videre eſt ſuprà in Decreto, *ſub num. 3.* Et aliquando fit reſeruatio de tactu impudico: ſubiūgam hic aliqua ad propoſitū. Caſꝰ ſic ſolet proponi:

Tactus impudicus & enormis.

Pro

Digitized by Google

89

Pro cuius declaratione ſciendum, quòd non defuerunt aliqui, qui dixerũt, quòd impudicitia reſpiciebat intentionem turpẽ, & enormitas reſpiciebat partem illã corporis, quæ tangebatur. Sed verior ſententia eſt, quòd impudicitia reſpicit partem, & locum corporis: enormitas verò reſpicit intentionem prauam. Probo intentum ex D. Thom. 2.2.c.151.*art.4.in corp.* vbi ait: Pudicitia à pudore dicitur, in quo verecũdia ſignificatur, & ideo oportet, quòd pudicitia propriè ſit circa illa, de quibus homines maximè verecundantur: Maximè autẽ verecundantur homines de actibus Veneris: *& infrà:* & ideò pudicitia attenditur propriè circa venerea, & præcipuè circa ſigna venereorum, ſicut ſunt aſpectus impudici, oſcula, tactus: & quia hæc magis ſolent deprehendi, ideò pudicitia magis reſpicit huiuſmodi exteriora ſigna. Ex qua doctrina colligitur clarè, quòd impudicitia non eſt circa intentionẽ ſolùm, ſed præcipuè circa partes pudẽdas exteriores: vnde tactus impudicus erit ille, qui fit tangendo partes verendas: & enormis erit, ſi cum praua intentione id fiat: nã vtrumque requiritur ad hoc, vt ſit caſus reſeruatus, nempè quòd interueniat tactus, & pars impudica corporis, ſuper quã fit tact⁹. D. Thom.

Hoc dico maximè, quia poteſt dari tactus impudicus de ſua natura, & non enormis, dum quis vel ſua, vel alterius pudenda tangit ad bonum finem, nempe vt purget, vt medeatur, & huiuſmodi: & cùm deficiat intentio praua, non ſolùm non erit peccatũ & caſus reſeruatus: verùm & multoties fiet cum maximo merito, ſcilicet propter charitatem illam proximo factam, quod frequẽter practicatur in infirmarijs Religioſorũ. Item, ſi quis haberet intentionem prauã, & non tangeret locum, & partem corporis, in qua propriè reſidet pudicitia, ſed ſolùm tangeret alterius manum, vel faciem, vtique nõ incideret in caſum. Vtrũq; ergo cõiungi debet, & tact⁹ impudic⁹ reſpectu partis corporis, in qua reſidet pudicitia, quęcũq; ea ſit, & enormitas reſpectu intentionis prauæ.

Concludam hanc materiam, ſi priùs adijciam hoc, ſcilicet, quòd circa vitium nefandum contra Clericos, & Religioſos, & vltra diſpoſita in Conc. Lateranenſ. ſub Alex. III. relato *in cap. clerici. de exceſſ. prelator.* pœnæ fuerunt aggrauatæ per duas Conſtitutiones Pij V. quarum prima eſt ſub datum Romæ Calend. Aprilis, 1566. & incipit: *Cùm primùm*, in qua in §. *ſi quis crimẽ*, ſic habetur: *Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetrauerit, curiæ ſæculari puniendus tradatur: & ſi clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus ſimili pœnæ ſubijciatur.* Altera verò Conſtitutio de priuatione clericorum propter incontinentiam, & eorum traditione brachio ſæculari, eſt eiuſdem Pij V. publicata Romæ die 3. Septembr. quæ incipit ſic: *Horrendum illud ſcelus, quo pollutæ fœdatæq; ciuitates tremendo Dei iudicio conflagrarunt, acerbiſſimum nobis dolorem intulit, grauiterq; animum noſtrum commouet, vt ad illud quantum fieri poteſt comprimendũ ſtudia noſtra cõferamus. Sanè Lateranenſi Concilio dignoſcitur conſtitutum, vt quicumque Clerici illa incontinentia, quæ contra naturam eſt, propter quam ira Dei venit in filios diffidentiæ, deprehenſi fuerint laborare, à clero deijciantur, vel ad agendam in Monaſterijs pœnitentiam detrudantur. Verùm ne tanti flagitij contagium impunitatis ſpe, quæ maxima peccandi illecebra eſt, fidentius inualeſcat; clericos huius nefarij criminis reos grauiùs vlciſcẽdos deliberauim⁹, vt qui animæ interitũ non horreſcũt, hos certè deterreat ciuiliũ legũ vindex gladius ſecularis. Itaq; quod nos iam in ipſo Pontificatus noſtri principio hac de re decreuimus, plenius nũc fortiuſq; perſequi intendentes, omnes, & quoſcunq; presbyteros, & alios clericos ſæculares & regulares cuiuſcunq; gradus & dignitatis, tam dirum nefas exercentes, omni priuilegio clericali, omniq; officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico præſentis canonis auctoritate priuamus. Ita quod per iudicem eccleſiaſticum degradati, poteſtati ſtatim ſeculari tradantur, qui de eis illud idem capiat ſupplicium, quod in Laicos hoc in exitio deuolutos legitimis reperitur ſanctionibus conſtitutum.* Animaduertenda ſunt 4. Bis Pij V. pro nefando euitando.

De ijs verò, qui in actu confeſſionis ſollicita-

Digitized by Google

Reſpon. ſibi imminentem per inuaſionem ei factam ab aliquo. Et reſpondeo quòd non, quia vim vi repellere licet, & hoc eſt de iure naturæ, maximè cũ moderamine inculpatæ tutelæ.

An mandans incurrat caſum reſeruatum. Sed an incurrat Religioſus, qui in tali caſu per ſe poteſt occidere inuaſorem, & tamen mandat hoc alicui alteri, vt pro ſe faciat? *Reſpond. Bald.* Reſpondeo quòd Baldus *in cap. 1 de pace iur. firm.* tenet quòd non, cùm quo cõcordat textus *in l. Gracchus. cap. de adult.* vbi Bartholus ait, quòd non ſolùm pater, ſed etiam filij ad præceptum patris poſſunt impunè interficere adulterum iunctũm cum vxore, aut matre: ita vt ſint impunibiles in foro exteriori, quãuis peccent mortaliter. 33. *q.* 2. *c.* admonere. Graffius tamẽ diſtinguit caſũ: nã aut inuaſor inuadit Religioſũ, vt interficiat, & tunc ſi Religioſus neq; fuga, neq; clamore, neque vllo alio modo poteſt aggreſſorem euitare, niſi occidendo, aut mutilando, tunc non ſolùm ipſe, verùm & alij Religioſi poſſunt percutere volentẽ Religioſum occidere, ne occidat. Ita eſt doctrina Bartholi valdè notabilis in *l. deuotum. Cod. de metat. l.* 12. ſi talis defenſio fuerit in continenti, id eſt, dum actu impugnatur, non autem poſtquàm violentia pertranſijt. Eſt tamen magna differentia inter Religioſos prædictos percutientes; nam ille, qui fuit inuaſus, neq; irregularitatem incurrit. *d. Clem. 1. alij num.* incurrũt irregularitatẽ ſi occidũt. *vid. gl. ibi.*

Sequitur ſecundus terminus declarandus, & eſt Vulneratio. Hoc non debet intelligi de quolibet vulnuſculo, ſed de vulnere graui. facit *tex. in l. 1. § proinde. ff. de adul. delicto:* vbi habetur, quòd leuis febricula non dicitur febris: ergo non vulneratio leuis, ſed vulneratio notoria, grauis, & iniurioſa facit caſum: & hoc ſiue fiat enſe, ſiue gladio, ſiue alio apto inſtrumento, & quia hoc eſt clarum, ad alia properamus. Tertius terminus declarãdus eſt; Grauis percuſſio, & pro intelligẽtia dicimus, quòd percuſſio ad hoc, vt faciat caſum reſeruatũ, debet eſſe grauis, atrox, ſiue enormis, non aũt leuis. Ad agnoſcendum aũt, quænam percuſſio ſit grauis, ſiue enormis, ſiue leuis, referã id, quod habet Nauar. in ſuo Man. *c.* 27. *nũ.* 92. vbi ait enormẽ percuſſionem eſſe illam, qua quis interficitur, ſcinditur membrum, aut inutile, vel quaſi ad ſuũ munus efficitur: & illã, ob quã, factam in alia parte, quàm in narib. vel alia, vnde ſanguis facilè erumpere ſolet, defluit multum ſanguinis: Et illã, quę fit in proprium Epiſcopum, aut Abbatem (addo ego, etiam in Generalẽ, Prouincialẽ, Guardianũ, & in ſua abſentia Vicariũ loci) & quæ magno ſcandalo eſt populo, vt declarat, & ſentit Innoc. III. *in c. cũ illorum:* & quamuis idẽ dicat gloſſ. eiuſdem cap. mutilationẽ de quolibet exceſſu notorio, & idem aſſerat Sylu. *verbo. abſol. 4. in princ.* de ea, quæ infertur in foro, vel audientia publica corã iudice, aut in oculo, aut in facie, ſecundũ gl. aut in Eccleſia, aut in dormitorio. Nõ tamẽ putamus id eſſe verũ, niſi quãdo percuſſio eſt in ſe notabilis, & gignit aliquod magnũ ſcandalum: quia cardinalis in cõc. 42. & Lapus in all. 76. declarant, aliquas ex his nõ eſſe mediocres, ſed leues, ego tamen ſequerer primam opinionem. *Sylu.* *Cardin.*

Percuſſio grauis, leuis, & enormis, quæ. Nauar.

Secundò addimus, quòd iniuria mediocris eſt, quæ eſt media inter leuem, & enormem, & quia de hoc certa regula tradi non poteſt, relinquitur arbitrio Epiſcopi, & etiã confeſſarij, qui habet facultatem Epiſcopi. iuxta Hoſtienſem receptum ab omnibus *in cap. peruenit: de iudic.* vt diiudicent, habita ratione circumſtantiarum, perſonarum, locorũ, & temporũ, cauendo ne iudicent leuẽ eã, quæ enormis eſt, iuxta Panorm. ibidem.

Tertiò quòd Lapus vbi ſuprà concluſit eſſe percuſſionẽ leuem, à qua poſſet abſoluere Epiſcopus, colaphum, quem impegit Capellanus quidã perpetuus Aretinæ Eccleſiæ cuidã Canonico in eadẽ Eccleſia abſq; ſanguinis emiſſione: & quòd Cardinalis vbi ſuprà cõcluſit percuſſiones duorũ clericorum, qui ſibi ipſis mutuò pugnos, & pedes impegerũt in itinere, eſſe leues, à quibus poſſet abſoluere Epiſcopus.

An perc. Nouitii incidat in caſum. Dubitatur hic, an incurrat in hunc caſum Religioſus, qui percutit Religioſũ Nouitiũ vnius diei? & reſpondetur quòd ſic per *cap. ſiquis ſuadente diabolo:* nam extenditur etiã ad Nouitios, & etiam eſſet excommunicatus.

Digitized by Google

tus. *cap. relig. §. 1. de ſent. exco.* Nō tamē eſſet excō municat⁹, ſi percuteret de proximo veſtiendum, qui in Monaſterio eſt in habitu ſeculari ſub cura Magiſtri Nouitiorum.

...verſu ... Noui- ... incidat ... ſum.

Dubitatur ſecundo, An incidat in casū Prælat⁹, cui permiſſa eſt moderata correctio in ſubditos, ſi in correctione exceſſerit modū, ex quo mors ſecuta ſit: Et dicendū quòd nō; nā quamuis fiat irregularis, tamen puniri nō debet vt homicida doloſus, quia hoc doloſè non fecit. *cap. ſi quis iratus. 15. quæſt. 1.*

...ælatus ...cedens corr. ctionē incidat.

Dubitatur hic tertiò quidnam facere debeât Religioſi, quando ad inuicem ſe percutiunt? nam tunc non ſolū incidunt in caſum reſeruatum, verū & in excōmunicatio... em latam *in c. ſi quis.* De hoc vide quæ habet cōpend. priuil. *verbo excōmunicatio, ibi. Capuccini annotatio.*

Religioſi ſe percutientes ad inuicem, quid facere debeant.

Reſpondetur tamen, quòd poſſunt abſolui à Prælatis Religionis, prout ex conceſſion. Clem. 4. habetur in libro Nocumenta Ordinum, *in 1. impreſſione. fol. 57. & in 2. impreſ. fol. 140 cōceſ. 138. & 139.* Concedit enim Generali, & Prouincialibus Miniſtris, & eorū Vicarijs, atq; etiam Cuſtodibus Frat. Minorum in Prouincijs, & Cuſtodijs ſibi cōmiſſis Fratribus prædictis ibidem conſtitutis, nec non Fratribus alijs eiuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, vndecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, ſiue prius quàm intrauerint Ordinem, ſiue poſt in caſibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpēſionis incurrerint ſententias à iure vel iudice generaliter promulgatas, & huiuſmodi ſententijs innodati, aut in locis ſuppoſitis interdicto diuina celebrantes, vel ſuſcipiētes ordines, ſic ligati notam irregularitatis incurrerint, vt abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri. Niſi adeò fuerint graues, & enormes exceſſus, quòd ſint ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandi. At ſimiliter conceſſit, quòd Fratres, quos Generales, & Prouinciales Miniſtri, & eorū Vicarij, ac etiam Cuſtodes in proprios habuerint cōfeſſores, poſſint eis abſolutionis, & diſpenſationis beneficium impartiri.

...ru poßint abſolui à ſuis ...latis.

Et quia eandem conceſſionem habēt Fratres Prædicatores extenſam ad Priores conuentuales; hinc fit, quòd per cōmunicationē priuilegiorum idem facere poſſunt Guardiani, & eorum Vicarij, prout tenet etiam Rodriquez *tom. 1. qq. regul. quæſt. 20. art. 12.*

Excipit autē ab hac conceſſione Sixtus IV. abſolutionem illarum excōmunicationum, quæ latæ ſunt cōtra hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & literas Apoſtolicas falſificantes; aut ad infideles prohibita deferētes. Ex quo collige cum Rodriquez vbi ſuprà, quòd cùm exceptio firmet regulam in cōtrarium, quòd poſſunt ſine dubio dicti Patres abſoluere ab excommunicatione propter iniectionē manuum violentarum in clericum, etiam ſi ſit Sedi Apoſtolicæ reſeruata. *Rodriquez.*

Sed dubium oritur, An dicta abſolutio cōcedatur eis, quando Fratres mutuò ſe percutiunt in clauſtro, an verò quando etiā extra clauſtrū? Et videtur quòd non extra clauſtrum, quia priuilegia debent explicari iuxta terminos iuris communis: *& in cap. Monachus. de ſent. excom.* ordinatur, quòd Regulares, ſi in clauſtro ſe percuſſerint, poſſint a ſuo Prælato, vel Epiſcopo abſolui. Reſpondetur tamen, quòd licèt extra clauſtrum ſe percuſſerint; poſſunt nihilominus abſolui à ſuo Prælato virtute ſupradicti priuilegij. Neque obſtat obiectio facta: illa enim verba non ponūtur in Decretali, quaſi innuāt, quòd ſi extra clauſtrum ſe percuſſerint, ab Epiſcopo, & non à ſuo Prælato debeant abſolui, ſed quia hoc crebrius in clauſtro cōtingit, prout aduertit Panorm. *in cap. cū illorum: de ſent. excom.* allegans aliqua iura, nempè *c. cū. eod. tit. & alia,* in quibus probatur clarè, Prælatos regulares poſſe abſoluere ſuos ſubditos extra clauſtrū ſe percutientes. *Dub.* *Reſpon.*

Quid verò ſit dicendum, ſi ſuperior aliquis percuſſerit ſubditū ſuum? Num poterit ipſe ſecundū prædicta priuilegia abſolui ab alio ſubdito ſuo electo ab ipſo in cōfeſſariū? Reſpondeo quòd ſic: & ſi ſubditus, & Prælatus ad inuicem ſe percuſſerint, & in Conuentu non ſit, qui eos poſſit abſoluere, poſſunt ad inuicem ſe abſoluere, prout tenet Ioann. Fabianus *in verb. abſol. 2. §. 6.* & probat Rodriq. vbi ſup. Nam licèt ſecundùm ius ordinariū, *Dubit.* *Reſpon.* *Ioan. Fabianus.*

excõmunicatus maiori excommunicatione non poſſit alium excommunicatum maiori excommunicatione abſoluere, prout notatum eſt *in cap. audiuimus. 24. quæſt.* 1. In caſu tamen neceſſitatis, vbi non eſt alius religioſus, qui poſſit eos abſoluere, poteſt excommunicatus alium excõmunicatum abſoluere. & ratio eſt, quia neceſſitas non habet legem: & probat Ioan. Fabianus à maiori, quia ſi excõmunicatus in caſu neceſſitatis poteſt abſoluere à peccatis, à fortiori poterit ab excõmunicatione abſoluere. Sed quid faciendum, quando Religioſi diuerſorum ordinum ſe percutiũt ad inuicem? Reſpondeo, quòd tunc debent abſolui à ſuis Prælatis ab excommunicatione, quam incurrerunt.

Ioan. Andr. Panorm. Felin.

Sed quid ſi ſeipſum percutiat, aut vulneret? Reſpondeo quod ſi deliberato animo ſibi ipſi manus immittit, excõmunicationẽ incurrit, *iuxta Ioan. Andr. Panorm. Felinum, & alios omnes in cap. contingit. li.* 1. *de ſent. excom.* & per cõſequens incurrit in caſum reſeruatum: nam tunc non ſolùm peccat mortaliter, verùm & incurrit in excõmunicationem. Ratio verò eſt, quia nemo eſt Dominus, quoad hoc, ſuæ vitæ, aut ſuorũ membrorum. *l. liber homo ff. ad legem Aquileiam & d. c. contingit & ob alias rationes, quas adducit D. Thom.* 2. 2. *q.* 64. *art.* 5. *Videatur de hac re Nauar. in ſuo Man. cap.* 15 *num.* 11.

D. Thom. Nauar.

VNDECIMVS CASVS.

MAlitioſum impedimentum, aut retardatio, aut apertio literarum à Superioribus ad inferiores, & ab inferioribus ad Superiores.

Hæc verba clara ſunt, ſcilicet, quòd in hũc caſum incurrunt omnes illi, qui doloſè, & data opera impediunt, ne literæ Superiorũ perueniant ad inferiores, & è contra inferiorum ad Superiores, ad quos diriguntur: & qui non impediunt, ſed malitioſe retardant dare: Et qui neutrum faciunt, ſed aperiunt literas, diſſigillando, & poſtea iterum ſigillant, & mittunt, ad quos dirigunt.

An aperiens & non legẽs incidat in hunc caſum.

Dubitatur hic, An qui ſolùm aperit, & nõ legit, incidat in hunc caſum? Reſpondetur quòd Pater Graffius hic dicit, quòd non eſt caſus reſeruatus, hæc ſunt verba ipſius: Per ſolam aperturam abſque lectura, non eſt caſus reſeruatus, *arg. in tex in ca. ſi quis in grant. § ſi quis tabulas:* ſic ille. Ego tamen dico quòd incurrit, & ratio eſt, quia verba legis ſunt clara, nempè *aut apertio literarum*, nihil addens de lectura. Quod adeò exiſtimo verum, quod ſi quis legat literas tales abſque eo, quòd aperiat, vt ſæpè euenire ſolet, legendo ad lumen ſolis, vel candelæ, quando caracteres tranſparent, quia charta bibit, vel etiam ſi quis per latera nizzæ, (vt Italicè dici ſolet) introſpicit, & legit; tunc enim quia non aperit, nõ incurrit in hunc caſũ, cùm in litera textus legis nihil dicatur de lectura.

Si quis verò aperit tales literas inaduertẽter exiſtimãs illas ad ſe eſſe miſſas, & legit cũ tali credulitate; nihil ad caſum hunc: quod ſimiliter dico de eo, qui cum tacito mittentis conſenſu eas aperit, perlegit, vt quia eſt ſuus familiariſſimus, & timet, ne ſi non aperiantur literæ, poteſt negotiũ amici aliquod pati detrimentum: Vel bona fide ſperaret in ratihabitione eius, cui mittuntur.

Notanda sũt quæ habet hic doctor, & quomodo validè impugnet

Circa hunc caſum animaduertẽdum cenſeo id, quod habet Stephanus Quaranta in ſuo Compendio Bullarij ſub tit. Caſus reſeruati, num. 12. vbi ſic loquitur. Vt autẽ religioſi propter impedimentum, retardationem, & apertionem literarum incurrant caſum reſeruatum, neceſſe eſt, quòd manifeſtè ſit peccatum mortale: eſſet autem tale, ſi eo animo aperiantur, vt nocumentum notabile proximo inferatur. Secundò ſi illud eueniret ſine tali intentione. Tertiò eas proditoriè ſcribentis aduerſario oſtendendo. Nõ eſſet mortale in manifeſto inimico mittentis, vel illius, cui mittuntur iuſtè timente per illas aliquod damnũ ſibi parari, vel dubitante, ne aliquid in illis contra eum tractetur. Secundò in reſerante eas, & illas bono fine impediente, ſcilicet ad præcauendũ aliquod malum iniuſtũ alteri per illas probabiliter illaturum. Tertiò quando cõmuniter tangerẽt ipſum, & tertium ei illas manifeſtando. Quartò non eſſet etiam mortale aperire literas, quæ non ſunt alicuius momenti, neque continerent materiã grauem, ſed leuem. Quintò non incidit in caſum reſeruatum Religioſus malitioſe frangens ſolùm

Quando non eſt mortale aperire literas.

Rum illam chartulam, cum qua literæ clauduntur, vel ſigillum auferens, non tamen illas legens, quia literæ non dicuntur apertæ, ſi ſola ligatura ſit diſſoluta, niſi etiam fuerint lectæ, cùm ſimus in pœnalibus, in quibus fieri debet ſtricta interpretatio. *Bart. in l. ſi quis ingraui §. ſi quis tabulas. & ff. ad ſenatus, in cap. cum olim. il. 2. de offic. de leg.* Hinc eſt, quòd de laudabili, & communi Religioſorum obſeruantia, miſſio & acceptio literarum ipſis prohibetur, ſine Superioris licentia. Quod vltimū limitatur non procedere in literis neceſſarijs, & vtilibus Monaſterio, quas iuridicè poſſent ipſi Regulares ſine Superioris voluntate dare, vel accipere, quales eſſent illæ, quibus regularis denunciaret delicta ipſius Superioris. *arg. tex. in c. ex parte de accuſat.* vel literas ſuper hoc à Papa impetratas acciperet. Nauar. *in c. non dicatis in 4. not. in fine. 12. quaſt. 1. & in concil. 33. num. 4. de ſent. excom.*

Nauar.

Impugnatur prædicta ſententia.

Contra quam doctrinā dico plura. Primò quòd licèt apud me prædictus D. Stephanus Quaranta plurimi æſtimetur propter eruditionem ſuā maximam, nihilominus in hac materia (pace ſua) hallucinatur: nā doctrina prædicta poteſt habere locū, loquēdo de literis, quas æquales ad ſe inuicē mittūt, & Nauar. quem ipſe ſequitur, *in c. ſacerd. de pœnit. diſt. 6.* nihil agit de literis, quas ſuperiores ad inferiores mittūt, vel è contra, vt eſt videre apud eundē. Vnde reſolutoriè dicim⁹, quòd quotieſcunq; quis aperit, impedit, vel malitioſè retardat literas Superiorū ad inferiores, & inferiorū ad ſuperiores miſſas incidit in caſū reſeruatū, ſic. n. ſonāt verba legiſlatoris, qui eſt S. Pontifex, & poteſt id præcipere, ſc. *Malitioſū impedimentū, aut apertio literarū etiā.* quod non habet locū in alijs literis, quas inferiores ad ſe inuicem mittant, cùm non habeant auctoritatem id præcipiendi.

Reſolut.

Secundò dico, quòd non eſt vera illa doctrina, quæ habetur in quinto ſuo notabili, nēpè: Non incidit in caſum reſeruatū Religioſus malitioſè frangēs ſolū illā cartulā, cū qua literæ claudūtur. vel ſigillū auferens, nō tamē illas legens. ratio eſt, quia in litera textus nulla fit mētio de lectura literæ, ſit benè mentio expreſſa de apertura, vt patet intuēti. Et conſirmatur, quia cū tali apertura occaſionem præbeat cæteris, qui tales literas ſic apertas, ſeu diſſigillatas repererint, illas legēdi; quod nullo pacto eſt faciendū. Tertiò quòd omninò sūt animaduertēdæ rationes, quas Nauar. *in prad. c. ſacerd.* ponit ne literæ aperiātur, & Nauarrū ſequitur Menochi⁹ *de arbit. Iud caſ. 311. nū. 12. cēt. 4.* & nos hic libēter eas transcribimus, vt qui ad aperiendas literas ſunt propenſi, per tales rationes reprimantur. Sunt autem hæ.

Notanda eſt doctrina.

Nauar.

Prima, quia regulariter, omnis iniuſtitia eſt peccatū mortale ſecundū D. Tho. 2. 2. q. 59 art. 4. receptū. At qui aperit literas alienas, peccatum iniuſtitiæ committit: tollit enim ius alterius, ſcilicet aperiendi literas tam mittenti, quā ei, cui mittuntur. Tollit itē cuſtodiam, quæ vtrique illorum cōuenit. Facit etiam, quod iuris gentium eſt, ne legati violentur, cap. ius, gentiū diſt. 1. at litteræ quidā legati muti, & inanimati ſunt. Adde quòd publicæ fidei expedit litterarū ſigilla inuiolata eſſe: & quidem hoc certiſſimum eſt, ſi eo aperiat animo, vt notabile nocumentum ex eo proximo inferat: certum quoq; ſi aperiat ſine tali animo, ſi tamē nocumentū fiat, quia paria quoad hoc illa eſſe. Quib. addo ego, ex tali apertione litterarū multæ inquietudines, perturbationeſq; animi, odia, rācores, & ſexcēta huiuſmodi mala oriūtur: vnde cōſultius eſſet, vt literæ aliorū nūquā aperirētur.

D. Tom.

Excipe ex dictis, Superiores, & omnes illos, quib. de iure cōpetit aperire literas inferiorū, quibus ſicut nō intendimus adimere talē facultatē; ſic, vt modeſtè ea vtantur, conſulimus. Ait enim Nauar. *in d. c. ſacerdos peccet n 19.* Hac eadem ratione fit, vt nō etiā Monachis, vel regularib. Canonicis præfectus, vel præfecta, dū aperit eas literas, quas ſui ad alios mittūt, vel alij ad ſuos, quoniā lege publica id eis licet. *c. nō dicatis 12. q. 1.* Itaque rationes D. Stephani prædicti, ſi quæ concludunt, habent locū in literis æqualiū ſubditorū, qui non habent auctoritatē præcipiendi cōtrariū. & non poſſunt habere locū in literis Superiorū ad infer. & è cōtra, cū id ſit expreſſè prohibitū à Sūmo Pōtifice, qui ad id, quemadmodum & ad alia quamplura habet auctoritatem.

Superiores poſſunt aperire literas inferiorum.

Laus Deo, Beata Maria Deipara, & B. Patri Noſtro Franciſco.

Digitized by Google

Digitized by Google

LEGATORIA A. PANDIMIGLIO - ROMA -
1971

Digitized by Google